၈ဘဏ္ဍာဝါဒဝဏ္ဏနာကျမ်း

(၅၆၆၅)

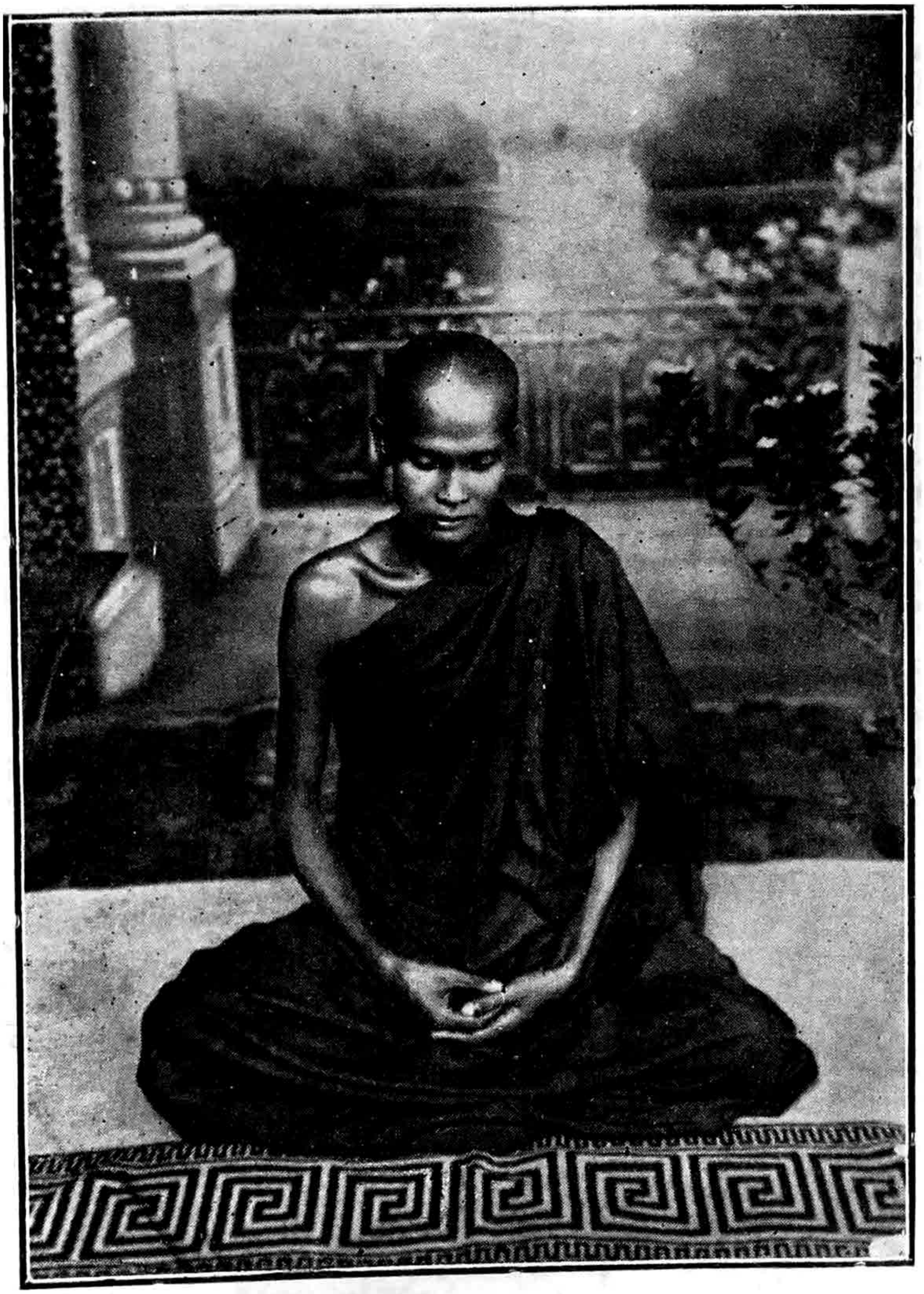

ကျမ်းပြု-ဧဗ္ဗကာထိကာ၊အခ္ခင်-ဦးဝိစိတ္တဇုံတောဒ်။

သင့္ခ်ိန္ေပသလ၊သိကၠာကာမ၊ဝိဒုရကတ္တ္ယေဆက၊ဗဟုသုတရ၊
တိကၠဝိသဒ၊ဥာဏဗုဒ္ဓိ၊ကဝိတဆုဖြစ္ေတာ္မူေသာ
စစ္ေကာ့မ်ိဳ၊သံၿဃရာဇာေကၚင်းတိုက်ဌ။
ယာဝိထ်ေလးလ်ိ၊မ္ပညိသိဘင်းသုံး-ေနထိုင်ေတာ္မူေသာ
ဦးသုန္ဒရ-ဆရာေတာ်ဘုရားကြီး၏
သဒ္ဓိဝိဟာရိက-ဒကၠေခ်ာင်းဆရာေဘာ်-ဦးဝရ၊
ယတြာဆရာေတာ်-ဦးဥန္ဒတို့၏
ဆန္ဒဝါသိကဖြစ်ေဘာ်မူသော-ဦးဒီစ်ဇာ-အရှင်ျမြတ်သည်
ပါဠိေတာ်,အဋ္ဌကထာ,ဋီကာတို့၏သေဘာကို
တသားတည်းကိုက်ညီမျှစေလျက်၊
ဗုဒ္ဓသာသနာ၏ထာဝရတည်ရင်း၊မယွင်းမပျက်၊
အဆက်ဆက်ရှင်ခ့ဲဘည့်ဝံ့ေစခြင်းငှါ။
ပညတ်,ပရမတ်၊ ထိုနှစ်ရပ်ကို၊
တဘက်သတ်သတ်၊ မငြိမကပ်ဘဲ၊ရှင်းဖြတ်ေဝဘန်၍
ျပဳေတာ်မူရာပ်သော

ဝိဘဇၨဝါဒဒီပနီ ဆိုယာကျမ်း

ကို

သာသနာနုဂ္ဂဟဆုဖြစ်ေစခြင့်၊ဗိုလ်ခင်ေရးသားသည်။

ပါဠိဆရာ-ဆရာညွှန့်၊

ကြီးကြပ်ျပင်ဆင်ပံ့နိုပ်သည်။

ရန်ကုန်ျမို့။ ၂၅-လမ်း။ စာရိတန်း။ တိုက်နံပါတ် ၅၂။
ျပည်ကြီးမဏ္ဍိုင်ပိုဋကတ်ပုံနှိပ်တိုက်။
၁၂၉၆-ခုနှစ်။ျပာသိုလ

မာတိကာ။

ဦးရေ။	အကြောင်းအရာ။	စာမျက်နှာ။
	အဘိယာစကစာတမ်း	၁
	ကျမ်းဦးပဏာမ	၃
၁	ဝိသုद्ध်မဂ်ဌ် လာသော စုဏ္ဏတောနှင့် လက္ခဏာ နိတောပါသောဥဒ္ဒေသနှင့်၊ အဆုံးနိဂုံးချုပ်ပုံ ကိုပြခြင်း	၆
၂	ဝိသုद्ध်မဂ်ဌ်လာသောဥဒ္ဒေသစကားနှင့်၊ အဆုံး နိဂုံးချုပ်စကားတို့ကိုခေ့စပ်စေ၍ ရှင်းလင်း ပြဆိုခြင်း	၉
၃	ကလာပတောအရသုံးသပ်ပုံကို ဝိသုद्ध်မဂ်ဌ်လာ သောအတိုင်းပြဆိုခြင်း	၁၁
၄	စုဏ္ဏတောအရ သုံးသပ်ပုံကို ဝိသုद्ध်မဂ်ဌ် လာ သောအတိုင်းပြဆိုခြင်း	၁၃
၅	လက္ခဏာနိတောအရ သုံးသပ်ပုံကို ဝိသုद्ध်မဂ်ဌ် လာသောအတိုင်းပြဆိုခြင်း	၁၇
၆	နာနတ္တကတ္တတောအရသုံးသပ်ပုံကို ဝိသုद्ध်မဂ် ဌ်လာသောအတိုင်းပြဆိုခြင်း	၁၈
၇	ကလာပတောအရသုံးသပ်ပုံကိုယုံကြည်သက် ဝင်လောက်ဆောင်ပြဆိုခြင်း	၂၄
၈	စုဏ္ဏတောအရသုံးသပ်ပုံကိုယုံကြည်သက်ဝင် လောက်ဆောင်ပြဆိုခြင်း	၄၈
၉	စုဏ္ဏတောဟူသောပုဒ်သည်ဘုရားဟောဘော် ပါဠိတော်တို့နှင့်ကိုက်မကိုက်-ညီမညီကိုပြ ဆိုခြင်း	၆၉
၁၀	လက္ခဏာနိတောအရ သုံးသပ်ပုံကို ယုံကြည် သက်ဝင်လောက်ဆောင်ပြဆိုခြင်း	၇၂

မာတိကာ။

ဦးရေ။	အကြောင်းအရာ။	စာမျက်နှာ။
၁၀	နာနတ္တေကတ္တတောအရ သုံးသပ်ပုံကိုယုံကြည်သက်ဝင်လောက်အောင်ပြဆိုခြင်း	၈၀
၁၂	ဇိဝနိဋ္ဌ-သရိရနိဋ္ဌဖြစ်ပုံနှင့်မဖြစ်ပုံကိုပြင်ဆင်ခြင်း	၁၃၁
၁၃	သရိရ-သဏ္ဌာန်-ဝဏ္ဏ-ရုဏ္ဏ ဤလေးပုဒ် တို့၏သဘောကိုပြင်ဆင်ခြင်း	၁၅၀
၁၄	သရိရသဒ္ဓါကိုကိုယ်ဟု အနက်ပေးနိုင်ကြပုံ-ထိုကိုယ်ဆိုသည်ကားအဘယ်ကိုဆိုပုံကိုပြဆိုခြင်း....	၁၅၁
၁၅	ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်အခန်း။	
	(က) ပုဒ်များကိုရှင်းလင်းချက်	၁၅၉
	(ခ) ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် မည်ကြောင်း ယုံကြည်အောင်ပြဆိုခြင်း	၁၆၄
	(ဂ) ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် ဖြစ်အောင် ဆားထုတ်နည်း	၁၇၃
	(ဃ) ရှာ်တို့၏တဖြစ်ဖြစ်မြည်၍ ပျက်ပုံကိုပြဆိုခြင်း....	၁၈၈
	(င) သင်္ခတ,သင်္ခတလက္ခဏာ,သင်္ခါရနိဒါန် ၃-မျိုးခြားနားခြင်းကိုပြခြင်း	၁၉၆
၁၆	ဘင်ဘာဉာဏ်အခန်း။	
	(က) ဘင်ဘာဉာဏ်မည်ကြောင်း	၂၀၃
	(ခ) ဘင်ဘာဉာဏ်ဖြစ်ပုံကိုပြဆိုခြင်း	၂၀၆
	(ဂ) အနိစ္စ,ဒုက္ခ,အနတ္တ,အစိအမှန်ပြခြင်း	၂၃၁
၁၇	ဘယဉာဏ်မှစ၍ အယဉာဏ်ကိုပြခြင်း	၂၄၂
၁၈	အရှင်မဟာဗုဒ္ဓဃောသ၏အတ္ထုပ္ပတ္တိအကျဉ်း	၂၅၀
၁၉	ဥပရိပဏ္ဏာသပါဠိတော်-အရဟတ္တဝိဘင်္ဂသုတ်၏ အစိတ်-ပါဠိ,အနက်	၂၅၅

ဒုတိယာစကစာစာမြိုး။

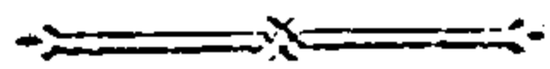

၁၂၉၆-ခု ကဆုန်လဆန်း ၁၀-ရက် နေ့ဆောက် လက်မှတ်ပါ တရုတ်ရိုက။ ဦးဝိစိတ္တ ဆရာမြတ်အား ရှိသေစွာ ဂိုရိုးဘောင်းပန် လျှောက်ထားလိုက်ပါသည်ဆရာမြတ်ဘုရား။

(၁) အကြောင်းမှာ၊လောကီဘုံသား။ လူဆယ်ပျားတို့မှာ၊ ရာဂ စသောမီး၊ တဆဲ့တသီးတို့ဖြင့်။ ဘိစိုးနှိပ်စက်၊ ဆခံခက်၍။ ထွက် မြောက်လိုကြောင်း။လမ်းကြောင်းလမ်းမှန်ကို။ရှာကြံနေ့ည။ ရှိနေ ကြပါသော်လည်း။ ဝိဝါဒမရှင်း။ ကဲ့ပြားခြင်းကား၊ ဦးတိ.ကျွန်ုပ်ယ ကိုယ်ရင်ကြီးရေးသား ဆပ်သော "ပညာ ဗျာကရဏာကျမ်း"စာ မျက်နှာ ၇၅-၌။ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ဆဋ္ဌကထာဆရာမြတ်၏ကားတော်ဖြစ် သော။သက္ခဿာဒိဘောနှင့်။ရုဏ္ဏတောနှစ်ပုဒ်တို့တွင်။ သက္ခဿာ ဒိတောပုဒ်ကို။ဆုရားရှင်ဟောတော်မူဆဲ့သော ပါဠိတော်တို့နှင့် ၎င်း။ ဆဋ္ဌကထာဟောင်းတို့နှင့်၎င်း။ ညီညွတ်သော စကားတော် ပင်ဖြစ်ပေ၏ဟုဆိုပါသေသည်။ ရုဏ္ဏတောဟူသောပုဒ်ကိုမူကား။ ထိုကဲ့သို့ပါဠိတော်။ ဆဋ္ဌကထာဟောင်းတို့နှင့် ကိုက်ညီကြောင်း ကိုမလာမရှိပါ။ ထိုကြောင့် ဝိသုဒ္ဓိမဂ် ဆဋ္ဌကထာ ဆရာမြတ်၏ စကားတော်ဖြစ်သော။ ၎င်းရုဏ္ဏတော ဟူသော ပုဒ်သည် ဘုရား ဟောပါဠိတော်တို့နှင့်ညီ၊ မညီ.ကို သိသာရအောင်- ရှင်းလင်းစွာ ရေးသားပြသတော်မူပါဘုရား။

(၂) ထိုမှတပါး- ဦးတိ.ကျွန်ုပ်သ ကိုယ်ရင်ကြီးရေးသားဆပ် သောကျမ်းဂန်တို့ဌ၊ ဖသာစသောနာမ်တရားတို့သည် သဘောမျှ သာရှိ၍။အမှန်အချွားမရှိသကဲ့သို့ သဘောမျှသာရှိသော ပထဝီစ သောရုပ်ခေါတ်တို့ဌ ဟုသည်း။ အမှန်အချွားမရှိ ဟု ဆခဲ့ပါ.သ်သဘော မျှား။လာရှိပါသည်ဖြစ်၍။ ၎င်းကားမျှားကဲ့လည်း။ မှန်ကန်သ ချာစွာ သိသာရအောင် ရှင်းလင်း ပေးသနားတော်မူပါ ဆရာ ဘုရား။

(၃) ထိုမှတပါး။ ဦးတိကျွန်ယ ကိုယ်ရင်ကြီးရေးသား အပ်သော ဘာဝနာကျမ ဒီပနီ- စာမျက်နှာ ၇၉-၌။ (ဤသို့လျှင်-အင်ဿိတတိုးတိုင်းဘိုးဘိုင်း မရပ်မစဲ တသဲသဲဝါတုသမုဒ္ဒာန်ရှာ၍ဖြစ်သောပထဝီ-အာဇေါ-တေဇော-ဝါယောဝဏ္ဏ-ဂန္ဓ-ရသ-သြဇာ-ဟုဆိုအပ်သော အဝိနိဗ္ဘောဂကလာပ်အပေါင်းသည်။ ဖြစ်ရေအလျှဉ်ကဲ့သို့ဖြစ်၍။ လျှင်မြန်စွာလျှင်မြန်စွာချုပ်ကွယ်ကြလေကုန်၏။ ထိုသို့ချုပ်ကွယ် ကြောင်းကို ထင်မြင်လျှင် မြဲခြင်းတည်းဟူသော နိစ္စသညာပျောက်၍။စင်စစ်မမြဲခြင်းသဘောတည်းဟူသောအနိစ္စသညာလျှင် တရေးရေး ထင်လေတော့၏)။ ဟူ၍ ဝေ့ဝေ့မြင်ရလေသည်။သို့ရာဘွင်။တပည့်တော်တို့က၊ ထိုသို့ထင်မြင်ရာ၌။ သမထအရာ၌။အာရုံနိမိတ်ရှိသကဲ့သို့။ ဝိပဿနာအရာမှာလည်း။ လက္ခဏာရေးသုံးတန် သို့ဝင်၍။ သုံးသပ်ကောင်းသော အာရုံနိမိတ်ရှိ၊ မည်ယုံကြည်ပါသည်တကြောင်း။ အနိစ္စ၊ဒုက္ခ၊အနတ္တဟူ၍ဗိစဥ်၍ဟောအပ်ပါသလော။ သို့တည်းမဟုတ်။ အနတ္တ- အနိစ္စ- ဒုက္ခဟူ၍သာဗိစဥ်၍ဟောအပ်ပါသလောဟူ၍လည်း တကြောင်း။ဤအကြောင်းများကိုလည်း ထင်ရှား သိသာ ရအောင် ရှင်းလင်း၍ပေးသနားတော်မူပါအရှင်မြတ်ဘုရား။

၁—ရွှေလူ- ပန်းထိပ်ဆရာ။ စဉ့်ဆိုးတန်း၊ စစ်တွေမြို့။
၂—အောင်ထွန်းဦး၊ ရွှေပြားရွာ၊ စစ်တွေမြို့။
၃—စောလှအောင်။ ရင်း။ ရင်း။

ဝိဘင်္ဂဝါဒဝိနိစ္ဆယကျမ်း။

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုद္ဓဿ။

ကျမ်းဦးပဏာမ။

ဝိဘင်္ဂ ဝါဒိ သမ္ဗုद္ဓံ၊ဝေဒံမောဟ ဝိ နာသကံ။
ပညာ့ဘိ ပရမတ္ထာနံ၊ဝေသေန တေနဒေသိတံ။
တထာ ဝဒန သိသဠ၊သံဃံ ဝန္ဒါမိ သိရသာ။ ။
သီလာဒိဂုဏသံယုတ္တံ၊ပရိယတ္တိဝိသာရဒံ။
တထာဝိဝေသုဝမ္မေသု၊ဝိဘာဝီတ္ဝာစဒေသကံ။ ။
နိဿာယ ဂုဏသေဋ္ဌံယံ၊သာသနေဝိညုတံပတ္ထော။
ဝန္ဒိတ္ဝာနဿ စ ထေရာနံ၊သာသနဋ္ဌိတိကာရကာ။ ။
မ္မဂ္ဂကာမေဟိ ပုဗ္ဗိတံ၊ကရိဿာမိ သုဒီပယံ။
ယုတ္တာယုတ္တံ ဃဝေက္ခိယ၊ဝိဘင်္ဂ ဝါဒ နိစ္ဆယံ။ ။

(ဆနက်)။ ။အဟံ၊ဝိစိတ္တဟု၊နာမတ္ထေ၊ငါရဟန်းသည်။ ဝိဘင်္ဂ ဝါဒိ၊ပညတ်,ပရမတ်၊ထိုနှစ်ခုပ်ကို။ တာဒေ၊ကိသတ်သတ်၊မပြိုကပ်ဘဲ၊ ရိုင်းဖြတ်ဝေဘန်၍ ဟောကြားလေ့ ရှိတော်မူသော။ သမ္ဗုဒ္ဓံ၊သစ္စာလေးတန်၊ဥ ယျံ၊ပါး၊ ဖြတ်တရားကို။ ရိုင်းခြားထင်ထင်၊သိဖြင်တော်မူပြီးထဝေသော၊ဖြတ်စွာဘုရားကို။ သိရသာ၊ဦးခါင်းရတနာ။ ဖြတ်ဆင်ကိုဖြင့်။ ဝန္ဒာမိ၊ဂုဏ်ကျေးဇူးရှိကျိုး။ လက်ရုံ့မိုး၍။ ရှိခိုးလိုက်ပါ၏ဆရာ ဖြတ်ဘုရား။

ဝန္ဒိတ္တွာ၊ ဂ္ဂိုဠိုးပြီးမြဲ၊ တေနု၊ ထိုမြတ်စွာဘုရားရှင်သည်။ ပညတ်ပရမတ္ထာနုံ၊ ပညတ်ပရမတ်-ထိုနှစ်ရပ်တို့၏။ ဝေသေနုဆရွမ်းဆောင်ဖြင့်။ ဒေသိတံ၊ ဟောကြားမူခဲ့၏။ ဖွင့်ပြလတ္တံ။ ပေါ်ထေါ်မူအပ်သော။ မောဟဝိနာသကံ၊ လုံးဂွယ်သန်းခေါင်။ ပမာဏဆောင်ကာ။ ဗိုလ်းမှောင်တောအုပ်။ ဂူခေါင်းချုပ်သကဲ့သို့။ အဝိဇ္ဇာမှောင်ကြီး။ မောဟမီးကို။ ဖျက်ဆီးပယ်ရှားတတ်ထပေသော။ ဝဇ္ဇံ၊ မဂ်လေးတန်-ဖိုလ်လေးတန် နိဗ္ဗာန် - ပရိယတ္တိ တည်းဟူသော ဆယ်ပါးသော တရားတော်မြတ်ကို။ သိရသော၊ အမြတ်ဆုံးလျှင်။ သညာတွင်ထား။ ဦးထိပ်ဖျားဖြင့်။ ဝန္ဒာမိ၊ ကြည်ညိုဆွယ်သတ္တု၊ စိတ်ဖောဖြာ၍၊ ရှိသေစွာ ဂ္ဂိုဠိုးပါ၏။

ဝန္ဒိတ္တွာ၊ ဂ္ဂိုဠိုးပြီးမြဲ၊ တထာဝဒနသိလံ၊ ဝိဘဇ္ဇဝါဒ၊ နည်းမှန်ချမ်း။ ဟောပြည့်နှံကြား။ မြတ်ဘုရားဒ္ဓါ။ မမှားနည်းတူ။ ဟောကြားလေ့ရှိ ကောင်းမူထပေသော။ သံဃဿ၊ မဂ္ဂဋ္ဌာန်-ဖလဋ္ဌာန်-သီလဝန်- ဂုဏဝန် အပေါင်း-သံဃာတော်ကောင်းတို့ကိုလည်း။ သိရသော၊ သိရ-မည်ထ။ ဦးသီသဖြင့်။ ဝန္ဒာမိ၊ ဆယ်ဖြာ ညွှတ်ခ။ သုံးဒွါရဖြင့်၊ ကြည်ဆွသတ္တု၊ ဂ္ဂိုဠိုးပါ၏။

ဝန္ဒိတ္တွာ၊ ဂ္ဂိုဠိုးပြီးမြဲ၊ တထာဝိဟေသု၊ ပညတ်,ပရမတ်၊ ဤနှစ်ရပ်ဖြင့်၊ ရှိုင်းခြားအပ်သော အပြားသည်းရှိကုန်သော။ ဓမ္မေသု၊ လောကခေါ်တလွှား၊ အထွဋ်ထားအပ်၊ တရားမြတ်တို့၌။ ဝိဘဇ္ဇိတ္တွာ၊ ဤလျှင်ပညတ်၊ ပရမတ်ဤသား၊ ခွဲစိပ်ဖြာ၍၊ ဒေသကံ၊ သေချာရှင်းလင်း၊ ဟောပြောခြင်းဌါစွမ်းနိုင်တော်မူထပေသော၊ ပရိယတ္တိဝိသာရဒံ၊ ပရိယတ္တိဗဟုရာ၊ အမြောပြောဝယ်၊ တော့ဝေမဲ့ကင်း၊ ရဲရင့်ခြင်းလည်း ရှိတော်မူထပေသော။ သီလာဒိ ဂုဏသံယုတ္တံ၊ သီလသမာ၊ ပညာသုံးတန်၊ ပြဿဒ္ဓိလျှံသောဂုဏ်နှင့်လည်းယှဉ်တော်မူထပေသော။ ယံဂုဏသေဋ္ဌံ-ယော ဂုဏသေဋ္ဌာ၊ အကြင်-ဘုံဃရာဇ-ဝိဟာရဒ္ဌ၊ ယာပယထလေးလိ မျှညီသိတင်းသုံးနေထိုင်တော်မူသော။ ကျေးဇူးတော်သခင်၊ အရှင်"ဦးသုနန္ဒရ"ဥပဇ္ဈာယ် ဆရာတော်မြတ်သည်။

ဆည်ထို၊ ရှိတော်မူ၏။ တံဂုရုသေ၌ ထိုဥပဏ္ဏာယ် ဆရာတော်မြတ်ကို၊ နိဿာယ၊ အမှီတံကဲသဟဲ ပြု၍။ ဝိညတ်၊ သိမြင်ရှင်းလင်း၊ လိမ္မာခြင်းသို့။ ပတ္တော၊ ရောက်ခဲ့လေပြီ။ ဘဿဂုရုသေ၌ သစ္ဓာသစ၊ ထိုဥပဏ္ဏာယ် ဆရာတော်မြတ်ကုဋေ။ ထေရနန္ဒ၊ ဥပဏ္ဏာယ် ဆရာမှ ဝေပါးသော စာချဆရာ ဖြစ်တော်မူကြ ကုန်သော-ဒက်ခေါင်း-သတြာ ဆရာ ကောင်းမကထရမြတ်တို့ အားလုံး။ ဝန္ဒိဘွာ-ဝန္ဒနာပျိ၊ တံတောင်, ပုဆစ်၊ ဦးထိပ်ခိုက်၍ ရှိခိုးလိုက်ပါ၏။

ဝန္ဒိဘွာ၊ ရှိခိုးပြီး၍ ဆရာ၊ ဝိစိက္ခပုဏ္ဏ၊ နာမတ္တွင်လန်း၊ ငါရဟန်းသည်။ သာသနဒ္ဓိတိ.ကာဒေမာ၊ မြတ်စွာဘုရား၊ တည်ထား သတ်မှတ်၊ သာသနာတော်မြတ်၏ မတ်မတ်ခိုင်ခိုင်၊ တည်တန့်နှိုင်ခြင်းကို ဆောလိုရှိသည်ဖြစ်၍ ဓမ္မကာဒေဟိ၊ တရားလိုလား၊ အမျိုးကောင်းသားတို့သည်။ ပုဏ္ဏိတံ၊ ဖြေရှင်းလိုလတ်၊ မေးလျှောက်ဆပ်သော ပြဿနာကို။ ယုတ္တာယုတ္တံ၊ သင့်-မသင့် ရာ-မရာကို။ ဆဝေ ကဿယ၊ ဉာဏ်ဖြင့်သက်ဝင် ရှုဆင်ခြင်၍။ ဝိဘङ्ဂဝါဒနိစ္ဆယံ၊ ပညတ်, ပရမတ်၊ ထိုနှစ်ရပ်၌၊ တဘက်သတ်သတ်၊ မငြိကပ်ဘဲ၊ ဝေဘန်ပိုင်းဖြတ်၍ ပေါကြားဆပ်သော ဆုံးဖြတ်ကို။ သုဒိပယံ-သုဒိပယနော၊ ပြည့်တန်ပဉ္စာမြား၊ လက်ဝယ်ထား၍၊ ထင်ရှားမြင်ရ၊ တင်ကာပြုသကဲ့သို့။ ဂဏ ရိ သာဒိ၊ ဆာကျွတ်ရစေ၊ စိတ်ထားရည်၍၊ ရေးပြီရင်ပေတော့အုံ့။

ဤသို့ ဝန်ခံဆပ်သည်နှင့်ဆည်း၊ ယခုရေးပြီရင်လည်း သော ဤ "ဝိဘङ्ဂဝါဒ-ဝိနိစ္ဆယ" ကျမ်းသည်။ အလွန်နက်နဲ မြင်နိုင်ခဲသော ဓာတ်တို့၏သဘောကို၊ ပညတ်, ပရမတ်၊ ခိုင်းပိုင်းဖြတ်၍၊ သိနားလည်အောင်ပြုဆပ်သောကျမ်းဖြစ်သောကြောင့်။ ထိုကဲ့သို့သဘော ဆဒိပ္ပါယ် နက်နဲခက်ခဲရာတို့၌ ဆနည်းငယ်ဆိုင်းငံ့ ရပ်တန့် နှလုံးသွင်းလျက်၊ ဉာဏ်ထဲ၌ ရှင်းလင်းစွာဖြစ်ကြ၍သာလျှင်၊ ရှေ့သို့တိုး၍ တိုးဝါဘတ်ခြင်း၌ ဆကျိုးမျှားရာ၏။ ။(ဤကားသတိပေးချက်)။

၁–ဝိသုဒ္ဓိခဏ်ဒ္ဓိသာသေသာစုဏ္ဏာတောနှင့်လက္ခဏာဒိတောပါသောဥဒ္ဓေသနှင့်အဆုံးနိဂုံးချုပ်ပုံကိုပြဆိုခြင်း။

ဒါယကာတို့၏လျှော်လွှာပုဆိုးများကို ဖြေကြားလိုက်အုံ့။ ။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာ ဆရာမြတ်သည်သမာဓိကို အကျယ်ဘွင့်ပြုရာဖြစ်သော သမာဓိနိဒ္ဒေသ၌။ အစအဦး အာဟာရေ ပဋိကူလသညာပွါးနည်းကိုဥပစာရသမာဓိရကြောင်းနှင့်ပြောပြုမှုဆပ်၏။ ၎င်းနောက် စတုဓာတုဝဝတ္ထာန် ကမ္မဋ္ဌာန်းပွါးနည်းကို၊ တိကျမန္ဒ ပုဂ္ဂိုလ်တို့ဆားလျော်စွာ။ဆာဘဲမြွှာနည်း,သုတ္တန်နည်းတို့ဖြင့် ဆမျိုးမျိုးဆဖုံဖုံဆကျယ်ဝေဘန်၍။ဥပစာရသမာဓိရကြောင်းနှင့်ပြုတော်မူဆပ်၏။ ၎င်း၏အခြားမဲ့၌ ဟနည်းဆားဖြင့် ပွါးများပုံကိုပြုတော်မူလိုသောကြောင့် ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာစာမျက်နှာ ၃၀၇-၌။

ဆပိစခေါပန ဝစနတ္ထတော ကလာပတော စုဏ္ဏတော လက္ခဏာဒိတော သမုဋ္ဌာနတော နာနတ္တ ကတ္တတော ဝိနိဿောဂါဒိ နိဿောဂတော၊သဟာဂ ဝိသဟာဂတော။ဆဗ္ဗိဟိကဗာဟိရဝိသေသတောသင်္ခါရတော ပစ္စယတော ဆသမန္နာဟာရတော ပစ္စယ ဝိဘာဂတောတိ ဇုမေဟိပိ ဆာဟာရေဟိ ခေတုယောမနသိကာ တဗ္ဗာ။ ။ဟု ဝစနတ္ထတော ဆစ, ပစ္စယ ဝိဘာဂတော ဆဆုံး ရှိသော ၁၃-ပါးသော ဥဒ္ဒေသတို့ကို ထားတော်မူပြီး၍၊ ၎င်းဆကျဉ်းဖြစ်သော ဥဒ္ဒေသတို့ကို အကျယ် ဝေဘန်၍ ပြုရာဖြစ်သော နိဒ္ဒေသကိုလည်း ဆသိုးသိုးဝေဘန်၍ပြုတော်မူပြီးနောက် အဆုံးနိဂုံးချုပ်သည်ကားစာမျက်နှာ ၃၁၃-၌။

ဇေဝံဝစနတ္ထာဒိဝသေန မနသိကရောန္တသာပိဟိ ဇေကောနမရေန ခေတုယော ပါကဋာဟောန္တိ။ တာပုနပ္ပုနံ မနသိကရောတောဝုတ္ထနယေနေဝဥပစာရသမာဓိဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ယွာယံစတုန္နံခေတူနံ ဝဝတ္ထာပကသဿ ဥဏ္ဏသဿနဘာဝေန ဥပ္ပဇ္ဇနတော စတုဓာတု ဝဝတ္ထာနတ္ထံ သမ်ိ ဂဗ္ဘတိ။ ဇုဒဗ္ဗပန စတုဓာတု ဝဝတ္ထာနမနဿ ယုတ္တောဘိက္ခု သုညတံအဝဂါဟတိသတ္တသညံသမုဋ္ဌါဒေတိ။ ။ အစရှိသည်ဟုတည်း။

(ဥဒ္ဒေသ၏အနက်ကား)။ ။အပိစခေါ၊စတုဓာတု ဝဝတ္ထာန် ကမ္မဋ္ဌာန်းအလုပ်၏ ဆိုဆပ်ခဲ့ပြီးသည်မှ- နည်းတပါးကို။ မယာ၊ ငါအဋ္ဌကထာ ဆရာသည်၊ ဝုစ္စတေ၊ဆိုဆပ်၏။ ပန၊ စင်စစ်သော် ကား။ဝစနတ္ထတောစ၊သဒ္ဒါ၏အနက်အားဖြင့်ရင်း။ ကလာပတောစ၊ဆံပင်အစ, ဦးနှောက်အဆုံးရှိသောနှစ်ဆယ်သော အရုသည့်-ပထဝီဓာတ်။ သည်းခြေအစ,ကျင်ယမ်အဆုံးရှိသော တဆဲ့နှစ်ပါး သောအရုသည့်-အာပေါဓာတ်,စသောအားဖြင့်လွန်သောဓာတ်ကို အကြောင်းပြု၍ အပေါင်းအစည်းအားဖြင့်ရင်း။ ရုက္ခတောစ၊အမှန့် အားဖြင့်ရင်း။လက္ခဏာဒိတောစ၊ပထဝီစသောဓာတ်တို့၏ လက္ခဏာ,ရသ, ပစ္စုပဋ္ဌာန်အားဖြင့်ရင်း။ သမုဋ္ဌာနတောစ၊ အစာသစ်, အစာဟောင်း,ပြည်,ကျင်ယမ်, ဤလေးပါးသည် ဥတုကြောင့်သော လျှင်ဖြစ်၏၊မျက်ရည်,ချွေး,တံတွေး,နှပ်,ဤသေးပါးသည် ဥတုစိတ် နှစ်ပါးတို့ကြောင့် ဖြစ်ကုန်၏။ စားအပ် မျိုအပ်, လျှက်အပ်, ခဲအပ် သောအစာကိုကြေကျွေကောင်းစေတတ်သောပရိပါစကတေဇောဓာတ် သည်ကံကြောင့်သာလျှင်ဖြစ်၏၊ကွက်သက်, ဝင်သက်သည်စိတ် ကြောင့်သာလျှင်ဖြစ်၏၊ကြွင်းသောဆံပင်,အမွေး, အရေ, အသား စသော အရုတို့သည် လေးပါးသော အကြောင်းတို့ကြောင့် ဖြစ် ကုန်၏ဟူ၍ဖြစ်ကြောင်းအားဖြင့်ရင်း။ နာနာဇာတိကဇာတောစ၊ အ သီးသီးသော ဓာတ်တို့၏။ ကဋ္ဌမေဒသော သဘာဝ လက္ခဏာစ သည်မတူခြင်း။ အနိစ္စစသောသာမည လက္ခဏာတူခြင်းအားဖြင့် ရင်း။ဝိနိဿောဂါ ဝိနိဿောဂတောစ၊ တကွ ဖြစ်ကုန်သောသက် သက်သောအဋ္ဌကလာပ်တရုဒ္ဓိသော်လည်း အစိပ်အစိပ်ခွဲ၍ မရ အပ်သည်၏အဖြစ်။လက္ခဏာအားဖြင့်ကား တရုနှင့် တရုမတူကြ ဟုဉာဏ်ဖြင့်ခွဲခြား၍ ရအပ်သည်၏ အဖြစ်အားဖြင့်ရင်း။ သဘာဝ ဝိသဘာဝတောစ၊ ပထဝီနှင့်အာပေါသည် ဂရုကအားဖြင့်တူ၏။ တေဇောနှင့်ဝါယောသည်လဟုကအားဖြင့်တူ၏။ဂရုကဓာတ်နှင့် လဟုကဓာတ်တို့သည်။ သဘာဝအားဖြင့် မတူကြဟု။ သဘာဝ ဝိသဘာဝ အားဖြင့်ရင်း။ ဆဋ္ဌဘိုက ဗာဟိရ၊ ဝိသေသတောစ၊

ဆန္ဒ၃ဋ္ဌိကခေတ်-ဗာဟိရခေတ်တို့၏ အထူးအားဖြင့်ခင်း။ သင်္ဂီဟ ဟောစ၊ကံကြောင့်ဖြစ်သောပထဝီခေတ်ကို ကံကြောင့်ဖြစ်သော တပါးသော ခေတ်တို့နှင့် တပေါင်းတည်း ရေတွက်ခြင်း စသော အားဖြင့်ခင်း။ပစ္စယဟောစ၊ပထဝီခေတ်သည်အာပေါခေတ်က လုံး ရု။ တေဇောခေတ်က ဝေါင့်ရှောက်။ ဝါယောခေတ်က ထောက် ကန့်ခြင်းကိစ္စရှိသောသုံးပါးသော ခေတ်တို့၏တည်ရာဖြစ်၍ ကျေး ဇူးပြု၏စသော ပစ္စည်းပြုခြင်းအားဖြင့်ခင်း။ အသမန္နာဟာရတော စ၊ပထဝီခေတ်သည် ငါကား ပထဝီခေတ်တည်း။ ငါမှကြွင်းသော ခေတ်တို့၏တည်ရာကိစ္စကိုငါပြု၏ဟု မသိတတ်နှလုံးမသွင်းတတ် စသောအားဖြင့် အလုံးရုံသော ခေတ်တို့၏ မသိတတ်နှလုံးမသွင်း တတ်သောအားဖြင့်ခင်း။ ပစ္စယ ဝိဘာဂတော စ၊ ကံကြောင့်ဖြစ် သောချပ်တို့ကို ကံသည်သာလျှင် ဇနကပစ္စည်းအားဖြင့် ကျေးဇူး ပြု၏စသည်ဖြင့်ပစ္စည်းကို ဝေဘန်သောအားဖြင့်ခင်း။ ဇုတိ၊ဤသို့။ ဇုမေဟိပိ အာကာရေဟိ၊ဤတဆဲ့သုံး၊ ပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် လည်း။ခေတုယော၊ခေတ်တို့ကို။ မနသိကာတဗ္ဗာ၊ နှလုံးသွင်းအပ် ကုန်၏။ ။ဥဒ္ဒေသအနက်ပြီး၏။

(နိဂုံးချုပ်စကား၏အနက်)။ ။ဝေါ၊ဤသို့။ဝစနတ္ထောဒိဝေသနေ၊ သဒ္ဒါ၏အနက်ဆစ်ရှိသော ၁၃-ပုဒ်တို့၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ မနသိ ကရောနှသာပိ၊နှလုံးသွင်းသောပုဂ္ဂိုလ်အားလည်း။ ဟိ၊အကယ် မလွဲသဖြင့်။ ဧကေကေနမုခေန၊တပါးပါးကိုအဦးပြုသောအားဖြင့်။ ခေတုယော၊ခေတ်တို့သည်။ ပါကဋာ၊ထင်ရှားကုန်သည်။ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။ တာ၊ထိုခေတ်တို့ကို။ ပုနပ္ပုနံ၊အဘန်တလဲလဲ။ အာဝဇ္ဇ ဟော၊ဆင်ခြင်သော၊မနသိကရောဟော၊နှလုံးသွင်းသော။တသာ၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား။ဝုတ္တ-နယေနေဝ၊အဟာဟာရေပဋိကူလသညာ,စတု ခေတုဝေဝတ္ထာန်ကမ္မဋ္ဌာန်းတို့၌ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသောနည်းအားဖြင့်သာ လျှင်။ ဥပစာရသမာဓိ၊ ဥပစာရသမာဓိသည်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-သမ္ဘဝတိ၊ ဖြဿ်ခုံ၏။ ယွာယံယောဃယံဥပစာရသမာဓိ၊ ဤဥပစာရသမာဓိ သည်။ စတုန္နံ၊လေးပါးကုန်သော။ ခေတုနံ၊ခေတ်တို့ကို။ ဝေဝတ္ထာပ

ကသား၊ ပိုင်းခြားမှတ်သားတတ်သော။ ညဏသား၊ဉာဏ်၏။အာနုဘာဝေနေ၊အာနုဘော်အားဖြင့်။ ဥပဒ္ဒေနတော၊ဖြစ်ခြင်းကြောင့်။ စတုဓာတုဝဝတ္ထာနကိုဝ၊ စတုဓာတုဝဝတ္ထာန် ကမ္မဋ္ဌာန်းဟူ၍သာလျှင်။သခိ'၊ရေတွက်ခြင်းသို့။ ဂဏ္ဍတိ၊ရောက်၏။ ပန၊စင်စစ်သော်ကား။ဣဒဉ္စစတုဓာတုဝဝတ္ထာနံ၊ဤစတုဓာတုဝဝတ္ထာန်ကမ္မဋ္ဌာန်းကိုလည်း။ ဆနုဘုဒ္ဓေဟာ၊ အဘာနိဘာန် အားထုတ်သော။ ဘိက္ခု၊ရဟန်းသည်။ သုညတိ၊ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါမှ ဆိတ်သည်၏အဖြစ်သို့။ ဆဝဂါဟာ၊ယုံကြည်သက်ဝင်၏။သတ္တသည်၊သတ္တဝါဟူသော အမှတ်ကို။သမ္ပဋိဝေဒေတိ၊ကောင်းစွာပယ်ခွါနိုင်၏။

၀ိသုဒ္ဓိမဂ်၌လာသော စုတ္တဏာဒိတောနှင့် လက္ခဏာဒိတောနှစ်ပုဒ်ပါသောဥဒ္ဒေသနှင့်အဆုံးနိဂုံးချုပ်ပုံကိုပြခြင်းပြီး၏။

၂—ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၌လာသောဥဒ္ဒေသ စကားနှင့် အဆုံးနိဂုံးချုပ် စကားဘိုးကိုဧ,ပ်စေ၍ရှင်းလင်းပြဆိုခြင်း၊

ဂုဏ်ဆင့်ကထာ ဆရာမြတ်သည် စုတ္တဏာတောနှင့် လက္ခဏာဒိတော နှစ်ပုဒ်ပါဝင်သော အကျဉ်းဥဒ္ဒေသ ၁၃-ပါးကို အကျယ်နိဒ္ဒေသဘွင့်ပြတော်မူပြန်ပြီးနောက်။အဆုံးနိဂုံးချုပ်၌ကား ၁၃-ပါး တို့တွင်တပါးပါးကို အညီးပြုသောအားဖြင့် နှလုံးသွင်းသောပုဂ္ဂိုလ် အားဝတ်တို့သည့် ဉာဏ်၌ ထင်ရှားလာကုန်၏။ ထိုဝတ်တို့ကို အဘာနိဘာန်နှလုံးသွင်း သောပုဂ္ဂိုလ်အား၊သမာဓိနိဒ္ဒေသ၏အစ၊အဆုံးကို ဦးပြုဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော အာဟာရေပဋိကူလသညာ စတုဓာတု ဝ ဝတ္ထာန်ကမ္မဋ္ဌာန်းတို့၌ ကဲ့သို့ဥပစာရသမာဓိဖြစ်၏။ ဤဥပစာရသ မာဓိသည်လေးပါးသောဝတ်တို့ကိုပိုင်းခြားမှတ်သားတတ်သော ဉာဏ်၏အာနုဘော်အားဖြင့်ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ စတုဓာတုဝဝတ္ထာန် ကမ္မဋ္ဌာန်းဟူသော ရေတွက်ခြင်းသို့ ရောက်၏။ ဤစတုဓာတု ဝ ဝတ္ထာန်ကမ္မဋ္ဌာန်းကိုအားထုတ်သောပုဂ္ဂိုလ်သည်ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ မှဆိတ်ခြင်းသို့ဉာဏ်သက်ဝင်၏။သတ္တဝါဟူသောအမှတ်ကိုပယ်

ခွါ၏စသောဆားဖြင့်။ ၎င်းဆဋ္ဌကထာဆရာမြတ် ရေးသားတော်မူ လေသည်။ ထို့ကြောင့် ၎င်းဆဋ္ဌကထာဆရာမြတ်သည် လက္ခဏာ ဒီပေါပုဒ်ကို ထည့်သွင်း၍ ပြုတော်မူခြင်းသည်။ လက္ခဏာ၊ရသ၊ ပစ္စုပ္ပဋ္ဌာန်တို့ဖြင့်မဟာဘုတ်လေးပါးကို သုံးသပ်ဆင်ခြင်၍။ ထိုသို့ သုံးသပ် ဆင်ခြင်သည်အတိုင်း ထင်မြင်လျှင်။ ဥပစာရသမာဓိဖြစ် ကြောင်းကိုသာပြုဆိုတော်မူခြင်းပင်ဖြစ်၏။ ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြစ်၏ ဟုပြုဆိုတော်မူခြင်းမဟုတ်။ ထိုကြောင့်၎င်းလက္ခဏာဒီပေါကို သမာဓိနိဒ္ဒေသ၌ထည့်သွင်း၍ရေးသားတော်မူလေသည်။

အချို့သောပုဂ္ဂိုလ်တို့က။ ပထဝီကကွဲ့ဌလက္ခဏာ၊အာပေါအာ ဇနနလက္ခဏာစသောဆားဖြင့်မဟာဘုတ်လေးပါး။ အဋ္ဌကလာပ် ရုပ်ရှစ်ပါးတို့ကိုဆယ်းဆယ်း ဆင်ရာဆင်ရာလက္ခဏာ၊ ရသ၊ ပစ္စုပ္ပဋ္ဌာန်တို့ဖြင့်နှလုံးသွင်းခြင်းမျှကိုပင်ဝိပဿနာ အလုပ်ဖြစ်ပြီ။ ပထ ဝိစသောဓာတ်တို့သည်။ ကကွဲ့စသော-သဘောလက္ခဏာမျှသာ ရှိ၏ဟုသိခြင်းမျှကိုပင်ငါတို့အနတ္တလက္ခဏာကို သိကြပြီဟုမှတ် ထင်၍။ ဆနိစ္စ,ဒုက္ခ,အနတ္တ,ဟုဘုရားရှင်က စိစဉ်ဟောပြောတော် မူ၏ဆိုသောဆဝိဆစဉ်နှည်းသမ်းကိုလွှဲပယ်ပြီးလျှင်။ အနတ္တ,ဆနိစ္စ, ဒုက္ခ,ဟူ၍သာ ပါဠိတော်ကို ချွတ်ချော် စေလျက် စိစဉ်ကြလေ ကုန်၏။ ပထဝီ,အာပေါစသောဆားဖြင့်ရှုတ်တတ်ကာမျှ၊ လက္ခဏာ၊ ရသ,ပစ္စုပ္ပဋ္ဌာန်,တို့ကို ပိုင်းခြား၍ ဉာဏ်ဆမြင်ပေါက်တတ်ကာမျှ ဖြင့်။ ငါတို့အနတ္တ လုပ်နည်း စခမ်းပေါက် မြောက်ပြီးစီးပြီဟုမှတ် ထင်နေခဲ့ကြလျှင်။ ထိုသို့မှတ်ထင်နေကြခြင်းသည်ဗိဒိတို့ကမှတ်ထင် နေကြရုံမျှသာဖြစ် နေမည်ကို အလွန်သတိထားသင့်ကုန်ရာ၏။ အ နတ္တလက္ခဏာ ပေါက်မြောက်ဆောင် အလုပ်နည်းလမ်းကိုကား နောက်၌ဘော်ပြလိမ့်မည်။

ဝိသုဒ္ဓိမဂ်သမာဓိနိဒ္ဒေသ၌လာသော ၁၄-ပါးတို့တွင်လက္ခဏာ ဒီပေါအရဖြင့် သုံးသပ်မှသာလျှင် ဥပစာရသမာဓိ ဖြစ်နိုင်သည် မဟုတ်သေး။ ၎င်း ၁၃-ပါးတို့ဖြင့်၎င်း။ အာဟာရေပဋိကူလသညာ ဖြင့်၎င်း။ စတုဓာတုဝဝတ္ထာန် ကမ္မဋ္ဌာန်းဖြင့်၎င်း။ သမာဓိနိဒ္ဒေသ၌

လာသော၍ ၁၅-ပါးစလုံးသည်ပင်ဥပစာရသမာဓိဖြစ်နိုင်သော သမထ ဆလုပ်တို့သည်သာလျှင် ဖြစ်ကုန်၏။ ဝိပဿနာ ဆလုပ် မဟုတ်ကြကုန်။ ဝိပဿနာ ဆလုပ်တို့သည်ကား။ မဟာဝဂ္ဂ သံ ယုတ်စသော ပါဠိတော်, ဝိသုद्धိမဂ်စသော အဋ္ဌကထာတို့၌ လာ သော ချုနစ်ပါးသော အနုပဿနာ တို့သည်သာလျှင် ဝိပဿနာ ဆလုပ်ဖြစ်ကုန်၏။ ဤအနိစ္စ,ဒုက္ခ,အနတ္တ,စသည် စိစဉ်သောသတ္တ အနုပဿနာကိုလည်းနောက်ဘဝဂ်ဥာဏ်ဆောင်ခဏား(၈) ရှိင်းခ္ခိတော် ပြလိမ့်မည်။

ဝိသုद्धိမဂ်၌လာသော ဥဒ္ဒေသစကားနှင့်အဆုံးနိဂုံးချုပ် စကားတို့ကိုစေ့စပ်စေ၍ရှင်းလင်းပြသိုခြင်းပြီး၏။

၃-ကလာပတောအရသုံးသပ်ပုံကိုဝိသုद्धိမဂ်၌ လာသောအတိုင်းပြဆိုခြင်း။

ကလာ ပတော အရ သုံးသပ်ပုံကို ဝိသुद्धိမဂ် စာမျက်နှာ ၃၀၈-၌။ ။ကလာပတောတိ ယာ အယं ကေသာလောမာတိ အာဒိနာနယေနဝိသတိယာအာကာရေဟိ ပဝတ္တိတာ၊ ဝိတ္ထိသေ မ္ပ ဒန္ဓိ စအာဒိနာနယေန ဒ္ဓါဒသဟာကာရေဟိ အာပေါဓာတုနိဒ္ဒေ။ တတ္ထယသ္မာ၊

ဝဏ္ဏော ဂန္ဓော ရသော ဩဇာ၊
စတသော စာပိ ဓာတုယော။
အဋ္ဌ ဓမ္မ သမောဓာနာ၊
ဟောတိ ကေသာတိ သမ္မုတိ။
တေသံ ယေဝ ဝိနိဗ္ဘောဂါ၊
နတ္ထိ ကေသာတိ သမ္မုတိ။ ။

တသ္မာ ကေသာဝိ အဋ္ဌဓမ္မကလာပမတ္တမေဝ၊ တထာ လောမာ ဒယော တိ၊ ယောပနေတ္ထ ကမ္မသမုट्ठာနာ ကောဋ္ဌာသော၊ သော ဇီဝိတိန္ဒြိယေနစ ဘာဝေ နစ သတ္ထိ ဒ္ဒသ ဓမ္မ ကလာပေါ ဝိဟောတိ

ဥဿဒ ဝသေန ပန ပထဝိဓာတု အာပေါဓာတ္ကုတိ သမ်ံ ဂတောဝ။ ဝေါကလာပတောဝ မနသိကာတဗ္ဗာ။ ။

(အနက်)။ ။ကလာပတောဝ၊ ကလာပ်အားဖြင့်။ဝါ၊အစည်း အသိုက်။ကထံမနသိကာတဗ္ဗာ၊အာဝယ်သို့နှလုံးသွင်းရပါ၏နည်း၊ ဣတိအယံ၊ဤသည်ကား။စောဒနာ၊အမေး။ပရိဟာရော၊ အဖြေကို။ မယာ၊ငါသည်။ဝုစ္စတေ၊ဆိုအပ်၏။ ။ကောသာလောမာတိ အာ ဒိနာနယေန၊ဆံပင်,အမွေးဤသို့အစရှိသောနည်းအားဖြင့်။ ဝိသတိ ယာအာကာရေဟိ၊နှစ်ဆယ်သောအခြင်းအရာတို့ဖြင့်။ ယာဒယံ ပထဝိဓာတုစ၊အကြင်ပထဝိဓာတ်ကိုလည်း။ ဝိတ္ထိသောဒနိ, အာဒိနာ နယေန၊သည်းခြေ,သလိပ်,ဤသို့အစရှိသောနည်းအားဖြင့်။ ဒ္ဒါဒသ ဟာကာရေဟိ၊ တဆယ့်နှစ်ပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့်။ယာအ ယံအာပေါဓာတုစ၊အကြင်အာပေါဓာတ်ကိုလည်း။နိဒ္ဒိဋ္ဌာ၊ပါဠိတော် တို့၌ ညွှန်းပြတော် မူအပ်လေပြီ။ ။တတ္ထ၊ ထိုသို့ ညွှန်းပြရာ၌။ ဝဏ္ဏောစ၊အသဏ္ဌာန်ရင်း။ ဂန္ဓောစ၊အနံ့ရင်း။ရသောစ၊အရသာရင်း။ ဩဇာစ၊ဩဇာဆိုရင်း။ စတသော်စ ဝိဓာတုယော၊ ပထဝီ,အာ ပေါ,တေဇော,ဝါယော,တည်းဟူသောဓာတ်၄-ပါးတို့သည်ရင်း။ ဣတိ၊ဤသို့။အဋ္ဌမ္ပိသမောဓာနာ၊ ရှစ်ပါးသောဓာတ်တို့၏ ပေါင်း ခြင်းကြောင့်။ ကောသာတိ၊ ဆံပင်ဟူ၍။သမ္မုတိ၊ ခေါ်ဝေါ်ပညတ် ခြင်းသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။တေသံ ယေဝ၊ ထိုရှစ်ပါးသော ဓာတ် တို့ကိုသာလျှင်။ဝိနိဿောဂါ၊တရုသောဓာတ်၏ လက္ခဏာ စသော သဘောသည်။တရုသောဓာတ်၏ လက္ခဏာစသော သဘောနှင့် မတူဟုဉာဏ်ဖြင့် ခွဲတမ်း၍ ခွဲခြမ်းခြင်းကြောင့်။ ကောသာတိ၊ ဆံပင် ဟူ၍။သမ္မုတိ၊ ခေါ်ဝေါ်ခြင်းသည်။ ယသ္မာ၊အကြင်ကြောင့်။ နတ္ထိ၊ မရှိ၊ကသ္မာ၊ထိုကြောင့်။ကောသာပိ၊ဆံပင်တို့သည်လည်း။ အဋ္ဌမ္ပိ ကလာပမတ္တာမေဝ၊ ရှစ်ပါးသော တရားတို့၏ အပေါင်းအစည်းမျှ သည်သာလျှင်၊ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ လောမာဒယော၊ အမွေးအစရှိ သည်တို့သည်။တထာ၊ထိုဆံပင်အတူ။ အဋ္ဌမ္ပိကလာပမတ္တာမေဝ၊ (သိုက်) ရှစ်ပါးသော တရားတို့၏ အပေါင်းအစည်းမျှသည်သာ

လျှင်။ ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ပန၊ အထူးသော်ကား၊ ဣတ္ထေ၊ဤ ၃၂-ပါး သောဧကာဒ္ဒသာသတို့တွင်။ကမ္မသမုဋ္ဌာနာ၊ ကံကြောင့်ဖြစ်သော၊ ယောကောဋ္ဌာသော၊ အကြင် အစာသစ်, အစာဟောင်း, ဖြည့်, ကျင်ယမ်,ထွက်သက်ဝင်သက်လေ။ရွေး,မျက်ရည်,တံတွေး, နှာပ်, ပါစက တေဇောဓာတ်တို့မှ ကြွင်းသောဧကာဒ္ဒသာသသည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။သောဧကာဒ္ဒသာသော၊ထိုဧကာဒ္ဒသာသသည်။ ဇီဝိတိန္ဒြေယနှစ်၊ ဇီဝိတိန္ဒြေနှင့် ၎င်း။ ဘာဝေနှစ်၊ ဣတ္ထိဘာဝ- ပုရိသဘာဝရှစ်နှင့်၎င်း။ သဒ္ဒံ၊တကွ။ ဒသဝမ္မ ကလာပေါဝိ၊ ဆယ်ပါးသော တရားတို့၏ အစည်းသည်လည်း။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ပနတထာဝိ၊ ထိုသို့ဆယ်ပါး တို့၏အစည်းပင်ဖြစ်သော်သည်း။ဥဿဒဝသေန၊ ဓာတ်လွန်၏အစ ဝွမ်းအားဖြင့်။ပထဝီဓာတုဆာပေါဓာတု၊ ဆံပင်အစဦးနှောက် အဆုံးရှိသော ၂၀-ကုပထဝီဓာတ်။သည်းခြေအစကျင်ယမ်အဆုံး ရှိသော ၁၂-ကို အာပေါဓာတ်ဟူ၍။ သဒ္ဒံ၊ရေတွက်ခြင်းသို့။ ဂ ဟော၊ ရောက်၏။ ဝေါ၊ဤသို့။ ကလာပတော၊ ကလာပ်အားဖြင့်။ မနုသိကာတဗ္ဗာ၊နှလုံးသွင်းအပ်ကုန်၏။

ကလာပတောဆရသုံးသပ်ပုံကိုဝိသုद्धိမဂ်၌လာသော
အတိုင်းပြုဆိုခြင်းပြီး၏။

၄-ရုဏ္ဏတောဆရသုံးသပ်ပုံကိုဝိသုद्धိမဂ်၌ လာသောအတိုင်းပြုဆိုခြင်း။

ရုဏ္ဏတောဆရသုံးသပ်ပုံကိုဝိသुद्धိမဂ်စာမျက်နှာ ၃၀၈-၌။ ။ ရုဏ္ဏတော တိ ဣမသ္မိံ သရီရေ မဏ္ဍိမေန ပမာဏေန ပရိဂ္ဂယ္ဟ မာနာ ပရမာဏု ဘေဒသင်္ခါတာ သုခုမရူပတာ ပထဝီဓာတု ဒေါ၏ မတ္တာသိယာ၊ သာတဇော ဥပါဒုပ္ပမာဏာယ အာပေါ ဓာတုယာ သင်္ဂဟိတာ ဘေဒေါ ဓာတုယာ အနုပါလိတာ ဝါ ယော ဓာတုယာ ဝိတ္ထမ္ဘိတာ နိုရိကိရိယတိ နိုရိဒ္ဓံ သိယတိ အ ဝိကိရိယမာနာ အဝိဒ္ဓံသိယမာနာ အနေကဝိဓံ ဣတ္ထိပုရိသလိင်္ဂါ

ဒိဘာဝဝိကပ္ပံဥပဂဠ္ဠတိ၊ ဆာဗုတ္ထေ သ ဒီဃရေဿ ထိရကထိနာဒိ ဘာဝဠ္ဠ ပကာသေတိ၊ ယူသဂဟာ ဆာဗ္ဗဠ္ဠနာ- ကာရ ဘူတာ ပနေတ္ထ ဆာပေါဓာတု ပထဝိ ပတိဋ္ဌိတာ ဘောဇနာနုပါ လိတာ ဝါယော ဝိတ္ထမ္ဘနေတာ နုပယ္ဟရတိ နုပရိသာဝတိ၊ အပယ္ဟရမာ နာအပရိသာဝမာနာ ဝိဟိဘာဗ်ားတာဘာဝံ ဒေသေတိ။ ဆသိတာ ဝိဘာဒိပါဝကာစေတ္ထ ဥသုမာ.ကာရဘူတာ ဥဏ္ဍတ္ထလက္ခဏာတေ ဇောဓာတု,ပထဝိဓာတုပတိဋ္ဌိတာ ဆာပေါသင်္ဂဟိတာ ဝါယော ဝိတ္ထမ္ဘိတာ ဇုမ်ကာယံ ပရိပါစေတိ။ဝဏ္ဏသမ္ပတ္တိဠ္ဠသ ဩဝဟတိ။ကာယစပနုပရိပါစိတောဆယံကာယော နုဟုတိဘာဝံဒေသေ တိ၊ဆဂ်မဂ်ါနုသဒ္ဒါစေတ္ထ သမ္ပဋ္ဌိရဏာ ဝိတ္ထမ္ဘနံ လက္ခဏာ ဝါယော ဓာတုပထဝိပဘိဋ္ဌိတာ ဓာပေါသင်္ဂဟိတာတေဇောနုပါ လိတာ ဇုမ်ကာယံ ဝိတ္ထေတိ။ကာယစပနုဝိတ္ထမ္ဘိတောဆယံကာယော နုပရိ ပတတိ ဥဒုကံ သဏ္ဌာတိ။ဆပရာယ ဝါယောဓာတုယာ သမ္ဘာဝေ တော ဂမနဋ္ဌာနနိသဇ္ဇသယနဇုရိယာ ဟောတေ သု ဝိညာတ္တိ ဒေသေ တိ။သဒ္ဒါ ဠ္ဠတိ၊သမ္ဘသာရေတိ၊ဟဿ ဝါ ဠ္ဠတိ။ဝေမေတံ ဇုတ္ထိ ပုရိသာနိဘာဝေန ဗာသဇနဝဠ္ဠနံ မာယာ ရူပသဒ္ဒိသံ ဓာတုယန္တံ ပဝတ္တတိတိ ဝေံရဏ္ဏတောမနသ်ကာတဗ္ဗာ။

အနက်။ ။ရုက္ခတောအမှန်ဆားဖြင့်။ကထံမနသိကာတဗ္ဗာ၊ ဆာဟက်သို့နှလုံးသွင်းရပါ၏ခုံနည်း။ ဇုတိအယံ ဤသည်လျှင်၊ စောဒ နာ၊အမေး။ပရိဟာရော၊အဖြေကား။ဝေါ၊ဤဆိုလတ္တံ့.သည့်အတိုင်း တည်း။ ဟိ၊ဖြေဆိုလိုက်ပါ၏ခုံ။ ။ဇုမတ္ထိ သဒ္ဒိ ရေ၊ ဤကိုယ်၌။မတ္ထိ မေနု၊ဆလယ်,ဆလတ်ဖြစ်သော။ ပမာဏေနု၊အတိုင်းအရှည်ဆား ဖြင့်။ ပရိဂ္ဂယ္ဟမာနာ၊ သိမ်းဆည်းယူဆပ်သည်ရှိသော်။ ပရုမာဏ ဟောဒသဠ္ဠ ဏ္ဍာ၊ ပရုမာဏဖြူ အပိုင်းအခြားရှိသော မှန်မှန်ညက် ညက်ဖြစ်သော။ သုခုမရုဇတာ၊ သိပ်မွေသော ဖြူဖြစ်၍ဖြစ်သော။ ပဌဝိဓာတု၊ ပဌဝိဓာတ်သည့်၊ ဒေါဟမဗ္ဘာ၊ တစ်ရွတ်မျှသည်။ သိ သေ၊ဖြစ်ရာ၏။သာ၊ထိုပရုမာဏဖြူ အပိုင်းအခြားရှိသော၊မှန်မှန် ညက်ဖြစ်သော သိပ်မွေသော ဖြူဖြစ်၍ဖြစ်သော ပဌဝိဓာတ်ကို။

တတော၊ ထိုပထဝီဓာတ်ဆောက်။ ဥပဒုပ္ပမာဏာယ၊ထက်ဝက်အတိုင်းအရှည်ရှိသော။ အာပေါ ဓာတုယာ၊ အာပေါဓာတ်သည်၊ သင်္ဂဟိတာ၊ ရုံးရုအပ်သည်ဖြစ်၍။ တေဇောဓာတုယာ၊ တေဇောဓာတ်သည်၊အနုပါလိတာ၊စောင့်ရှောက်အပ်သည်ဖြစ်၍။ဝါယောဓာတုယာ၊ဝါယောဓာတ်သည်။ ဝိတ္ထုဘိတာ၊ ကျားကန်သကဲ့သို့သောက်ကန်အပ်သည်ဖြစ်၍၊ နဝိကိရိယတိ၊ ဖရိဖရဲကြ၍မသွား။ နဝိဒ္ဓံသိယတိ၊ဖရိဖရဲ မှုတ်လွင့်၍မသွား၊အဝိကိရိယမာနာ၊ဖရိဖရဲကြမသွားသည်ဖြစ်၍။ အဝိဒ္ဓံသိယမာနာ၊ ဖရိဖရဲ မှုတ်လွင့်မသွားသည်ဖြစ်၍။ အနေကာဝိဓံ၊တပါးမကမျိုးသောအပြားရှိသော။ဇာတိပုရိသလိင်္ဂါဒိဘေဒဝိကပ္ပံ၊ ယိန်းမ၏အသွင်,ယောကျ်း၏အသွင်အစရှိသောအပြစ်ကို ဘောက်ပြန်သောအားဖြင့် ကြံခြင်းသို့။ ဥပဂဇ္ဈတိ၊ကပ်ရောက်၏။အဏုထူလဒီဃ ရဿထိရကထိနာဒိဘာဝဠ္ဠ၊ဆင်ယက်,အကြီး၊ အရှည်,အတို မြဲမြံခိုင်ခန့်ခြင်းအစရှိသော အပြစ်ကို။ပကာသေတိ၊ပြ၏။ ။(ဤကားပထဝီဓာတ်အကို)။

ပန၊အာပေါဓာတ်အကိုကိုဆိုဦးအုံ့။ ဣဿ၊ဤဓာတ်ကြီးလေးပါးတို့တွင်။ယူသဂတာ၊အရည်အဖြစ်သို့ရေဝံခြင်းရှိသော။အာဗန္ဓနာကာရဘူတာ၊ဖွဲ့စည်းသောအခြင်းအရာဖြစ်၍ဖြစ်သော။ အာပေါဓာတု၊ အာပေါဓာတ်သည်။ ပထဝီပတိဋ္ဌာတာ၊ ပထဝီဓာတ်သည် တည်ရာဖြစ်၍။ တေဇာနုပါလိတာ၊ တေဇောဓာတ်သည် စောင့်ရှောက်အပ်သည်ဖြစ်၍၊ ဝါယောဝိတ္ထဘိနီ၊ ဝါယောဓာတ်သည်ကျားကန်သကဲ့သို့ထောက်ကန်အပ်သည်ဖြစ်၍။ နပ္ပဋိဃရတိ၊ ယိုမ်၍မသွား။ နပရိသဝတိ၊ စီး၍မသွား။ အ-ပ္ပဋိဃရမာနာ၊ ယိုမသွားသည်ဖြစ်၍။ နပရိသဝမာနာ၊စီးမသွားသည်ဖြစ်၍။ ဝိဏိတ ဝိဏိတဘာဝံ၊ပြည့်ဖြိုးသည်,ပြည့်ဖြိုးသည်၏အဖြစ်ကို။ဒဿေတိ၊ ပြ၏။ ။(ဤကားအာပေါဓာတ်အကို)။

စ၊ဆက်၍ဆိုဦးအုံ့။ ဣဿ၊ဤဓာတ်ကြီး လေးပါးတို့တွင်။ အသိတပိတာဒိပါစကာ၊ စားအပ်,သောက်အပ်သောအစာ အစရှိသည်တို့ကိုကြေကျွေကျက်စေတတ်သော၊ ဥသုမာကာရဘူတာ၊ ကိုယ်ငွေ

အခြင်းအရာဖြစ်၍ဖြစ်သော။ဥဏှတ္တလက္ခဏာ၊ပူသောအဖြစ်လျှင် လက္ခဏာရှိသော။ တောဇောခေါတု၊တောဇောခေါတ်သည်။ ပထဝီ ပတိဋ္ဌိတာ၊ ပထဝီခေါတ်သည်တည်ရာဖြစ်၍။ အာပေါသင်္ဂဟိတာ၊ အာပေါခေါတ်သည် ရုံးရုအပ်သည်ဖြစ်၍။ ဝါယော ဝိတ္ထမ္ဘိတာ၊ ဝါယော ခေါတ်သည် သောက်ကန်အပ်သည်ဖြစ်၍။ ဇုမံကာယံ၊ ဤကိုယ်ကို။ပရိပါစေတိ၊ရင့်ကျက်စေ၏။ အသာ၊ထိုကာယဆား။ ဝဏ္ဏသမ္ပတ္တိဠ္ဘ၊အဆင်းနှင့်ပြည့်စုံခြင်းကိုလည်း။ အာဝဟတိ၊ဖော်ရွေ ဆောင်၏။ပန္နဲ၊စင်စစ်အားဖြင့်။ တာယဟ၊ ထိုတောဇောခေါတ်သည် လည်း။ ပရိပါစိတတ္တာ၊ရင့်ကျက်စေအပ်သည် ၏အခြစ်ကြောင့်။ ဆယံကာယော၊ဤကိုယ်သည်။ ပူတိဘာဝံ၊ပုပ်သည်၏အခြစ်သို့။ နဒဿေတိ၊မပြ။ ။(ဤကားတောဇောခေါတ်အာဘို)။

ဩဇော၊ဤခေါတ်ကြီး လေးပါးတို့တွင်။ ဆက်မက်ခြင်းသဒ္ဒါ၊ ဆက်ခါ ကြီး,ငယ်သို့အစဉ်လျှောက်သော။သမုဒေါရဏာဝိတ္ထတ္ထိနလက္ခဏာ၊ ဖေါ့ရလျှောခြင်း, ထောက်ကန်ခြင်းလက္ခဏာရှိသော။ ဝါယောခေါ တုစ၊ဝါယောခေါတ်သည်ကား။ပထဝီပတိဋ္ဌိတာ၊ပထဝီခေါတ်သည် တည်ရာဖြစ်၍။ အာပေါသင်္ဂဟိတာ၊အာပေါခေါတ်သည် ရုံးရုအပ် သည်ဖြစ်၍။ တေဇာနုပါလိတာ၊ တေဇောခေါတ်သည်စောင့်ရှောက် အပ်သည်ဖြစ်၍။ဇုမံကာယံ၊ဤကိုယ်ကို။ဝိတ္ထမ္ဘေတိ၊ထောက်ကန် ၏။ပန္နဲ၊စင်စစ်အားဖြင့်။ တာယစ၊ ထိုဝါယောခေါတ်သည်လည်း။ ဝိတ္ထမ္ဘိတော၊ ထောက်ကန်အပ်သည်ဖြစ်၍။ ဆယံကာယော၊ဤ ကိုယ်သည်။ နပရိပတတိ၊ ပြိုကွဲ၍မကျ။ ဥဒုက်၊ ဖြောင့်မတ်စွာ။ သဏ္ဌာတိ၊တည်၏။ အပရာယ၊တပါးသော၊ ဝါယောခေါတုယာ၊ ဆက်ခါကြီး,ငယ်သို့ အစဉ်ရှောက်သော ဝါယောခေါတ်သည်။ သ မဿာပဟတော၊ ကောင်းစွာ ဆောင်အပ်သောကြောင့်။ ဂမနဋ္ဌာန နိသဇ္ဇ သယန ဇုရိယာပထေသု၊ သွားခြင်း, ရပ်ခြင်း, ထိုင်ခြင်း, လျောင်းခြင်းတည်းဟူသော ဇုရိယာပုထ်တို့၌။ ဝိညတ္တိ၊ဝိညတ် ကို။ဒဿေတိ၊ပြ၏။ သဒ္ဒေတိ၊ကွေး၏။ သမ္ဘသာရေတိ၊ဆန့်၏။ ဟဋ္ဌပါဒံ၊လက်,ခြေကို။လာဇေတိ၊လှုပ်၏။ဝေ၊ဤသို့။ဇုဌိပုရိသော

ဒိဘာဝေနုဒ္ဓိနိုးမ,ေသာကျားအစရှိသော အပြစ်အားဖြင့်၊ ဗာလ ဇနဝဏ္ဏနှုံ၊မလိမ္မာသူလူအပေါင်းကိုလွှဲပယ်ခြင်းသဘောရှိသော၊ မာယာရူပသဒိသံ.မျက်လွှဲခြင်းနှင့်တူသော၊တေဘာတုယနှုန်း၊ ထိုဝတ်ယနှုတ်ကားချက်သည်။ ပဝတ္တိတိုဖြစ်၏၊ ဇုတိဝေါ၊ဤသို့၊ရုက္ခ ဟောတော၊ အမှန်နှင့်ဆာ.ဖြင့်။ မနုသိ-ကာဘဗ္ဗာ၊ နှလုံးသွင်းအပ်၏။ ။ (ဝါယောဓာတ်အာဘို)။

ရုက္ခဟောအရ-သုံးသပ်ပုံကို၊ဝိသုद्ध်မဂ်၌ လာသောအတိုင်း ပြုကိုခြင်းပြီး၏။

၅—ရုက္ခဟောဒီဟောအရ-သုံးသပ်ပုံကိုဝိသုद्ध်မဂ်၌ လာသောအတိုင်းပြုဆိုခြင်း။

လက္ခဏာဒိဟောဗဒရ သုံးသပ် ပုံကို၊ ဝိသုद्ध်မဂ် ပေါ့ကျက်နှာ ၃၀၉-၌။ ။လက္ခဏာဒိဟောတို ပထဝီဓာတု ကိ်လက္ခဏာ၊ ကိ်ရသာ၊ ကိ်ပစ္စုပ္ပဋ္ဌာနာတို ဇော်.တဿသာဝိ ဓာတုယော အာ ဝဇ္ဇေတွာ*ပထဝီဓာတုကကျွန်ုပ်တို့လက္ခဏာ၊ပတိဋ္ဌာနရသာ၊သမ္ဘ ဒိုနှုန်းပစ္စုပ္ပဋ္ဌာနာ၊ *အာပေါဓာတု ပယ္ယရဏလက္ခဏာ၊ ပြုပြုဟာန ရသာ၊ သင်္ဂဟပစ္စုပ္ပဋ္ဌာနာ၊ *တေဇောဓာတုဥဏှတ္တလက္ခဏာ၊ ပရိပါစနရသာ၊ မဒ္ဒဝ၊ နှုပ္ပဒါနပစ္စုပ္ပဋ္ဌာနာ၊*ဝါယောဓာတုဝိတ္ထမ္ဘ နလက္ခဏာ၊ သမုဒ်ရဏရသာ၊ အာဝ.နိဟာရပစ္စုပ္ပဋ္ဌာနာတိ ဇော်. လက္ခဏာဒိတောမနုသိကာတဗ္ဗာ။

(ဆနက်)။ ။သာကျမ်ားဒိဟောတော၊ လက္ခဏာ,ရသ,ပစ္စုပ္ပဋ္ဌာန်အား ဖြင့်။ကသိဏ်မနုသိကာဟဗ္ဗာ၊အာဘယ်သို့နှုလုံးသွင်းရပါအံ့နည်း။ဇုတိ ဆယ်၊ဤသည်လျှင်။ဟောဒနာ၊အားမေး ပရိဟာရော၊အပြေကား။ဇော်. ဤဆိုလတ္တံ့.သည်အတိုင်းတည်း၊ ပထဝီဓာတု၊ ပထဝီဓာတ်သည်။ ကိ်လက္ခဏာ၊ အာဘ .ပ်လက္ခဏာရှိသနည်း။ ကိ်ရသာ၊အာဘယ် ကိစ္စရှိသနည်း၊ကိ်ပစ္စုပ္ပဋ္ဌာနာ.အာ.ယ်လျှင် ဇော်.ကျယ်ခြင်းရှိသ နည်း။ဇုတိဝေါ၊ဤသို့။ စကဒေသာဝိဓာတုယော၊ဓာတ်လေးပါးတို့

ကို။ အာဝဇ္ဇေတွာ၊ ဆင်ခြင်၍။ *ပထဝီဓာတု၊ ပထဝီဓာတ်သည်။ ကကျွဉ္ဇတ္တိလက္ခဏာ၊ ခက်မာသည်၏အဖြစ်လျှင် လက္ခဏာရှိ၏။ ပတိဋ္ဌာနရသာ၊ တည်ရာလျှင် ကိစ္စရှိ၏။ သမ္ဘဝိ,ဩဇာ ပစ္စုပဋ္ဌာနာ၊ ခံလင့်သကဲ့သို့ခံလင့်ခြင်းလျှင်ဖြေးရှုထင်ခြင်းရှိ၏။*အာပေါဓာတု၊ အာပေါဓာတ်သည်။ ပဗ္ဗရဏား:လက္ခဏာ၊ ယိုစီးခြင်းလျှင် လက္ခဏာရှိ၏။ပြို့ဟာနရသာ၊ ပွါးစေခြင်းကိစ္စရှိ၏။သင်္ဂဟပစ္စုပဋ္ဌာနာ၊ ရုံးစုခြင်းလျှင်ဖြေးရှုထင်ခြင်းရှိ၏။*တေဇောဓာတု၊တေဇောဓာတ်သည်။ ဥဏှတ္တ, လက္ခဏာ၊ပူသည်၏ အဖြစ်လျှင် လက္ခဏာရှိ၏။ ပရိပါစနရသာ ရင့်ကျက်စေခြင်းလျှင်ကိစ္စရှိ၏။ မဒ္ဒဝါနုပ္ပဒါနပစ္စုပဋ္ဌာနာ၊နွေးညုံ့ခြင်းကိုပေးခြင်းလျှင် ဖြေးရှုထင်ခြင်းရှိ၏။*ဝါယောဓာတု၊ ဝါယောဓာတ်သည်။ ဝိတ္ထ ဗ္ဗ နုလက္ခဏာ၊ ထောက်ကန်ခြင်းလျှင် လက္ခဏာရှိ၏။ သမုဒီရဏာရသာ၊ ဖွေ့လျော့ခြင်းလျှင် ကိစ္စရှိ၏။ အဘိနိဟာဝရပစ္စုပဋ္ဌာနာ၊ ဖြေးရှုဆောင်ခြင်းလျှင် ကိစ္စရှိ၏။ဤတိုင်ပေါ်ဤသို့၊လက္ခဏာဒီတေဟု၊ လက္ခဏာ,ရသ,ပစ္စုပဋ္ဌာန် အားဖြင့်။မနသိကာတဗ္ဗာ၊နှလုံးသွင်းအပ်၏။

လက္ခဏာဒီတေဟုရသုံးသပ်ပုံကိုဝိသုद्धိမဂ်၌ လာသောအဘိုင်းပြဆိုခြင်းပြီး၏။

၆—နာနတ္တေကတ္တာတောဘာရသုံးသပ်ပုံကိုဝိသုद्धိမဂ်၌ လာသောအတိုင်းပြဆိုခြင်း။

နာနတ္တေကတ္တာတော ဘရသုံးသပ်ပုံကိုကား။ ဝိသုद्धိမဂ်၌လာသောပါဠိသည် အလွန်ရှည်လျား လွန်းသောကြောင့်။ ၎င်းပါဠိကို အပြည့်သို့အရုံမထည့်သွင်းဘဲ၊ (ပ)ခြင်းလျက်။ အနက်ကိုမူကားသိုရင်းလောက်သမ္ပန်၍ပြသိုက်အံ့။

နာနတ္တေ ကတ္တာတောတိ သဗ္ဗာသမ္ပိ ဓာတူနံ သလက္ခဏာဒီတောနာနတ္တံ၊ အညာနေဝဟိ ပထဝီ ဓာတုယာ လက္ခဏ ရသ ပစ္စုပဋ္ဌာနာနိ၊အညာနိ အာပေါ ဓာတု အာဒီနံ၊ ဧဝံ လက္ခဏာဒီ

ဝေသေန ပန ကမ္မသမုဋ္ဌာနာဒိဝေသေန စ နာနတ္တာဘူတာနဥ္စ ဇောသံ ရူပမဟာဘူတ ခါတုခမ္မ အနိစ္စာဒိဝေသေန ကေတ္တံ ဟောတိ။ သဗ္ဗေပိဟိ ခေတ္တုဟေတု ရူပ္ပနလက္ခဏံ အနတ်တတ္တာ ရူပါနိ၊ မဟာနာ ပါတု ဘာဝါဒိဟိ ကာရဏေဟိ မဟာဘူတာနိ ပ ။ ဇော်နာနတ္တေ ကတ္တေတော မနသိကာတဗ္ဗာ။ ။

(ဆနက်)။ ။နာနတ္တေကတ္တေတောတိ၊ ဟူသည်ကား။ သဗ္ဗာ သဗ္ဗိ၊ အလုံးရုံ ကုန်သော၊ ခါတု၊ နုံ၊ ခါတ်လေး၊ ပါ၊ တို့၏။ သလက္ခဏာ ဒိဝေတာ၊ ဒိဝ်တို့၏ လက္ခဏာ, ရသ, ပစ္စုပ္ပဋ္ဌာန် အားဖြင့်။ နာနတ္တ၊ ထူး သည်၏ အဖြစ်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏ ဟု ထိုစကားကို ချီးအံ့။ ပထ ဝိခါတုယော၊ ပထဝီခါတ်၏။ လက္ခဏာ ရသ ပစ္စုပ္ပဋ္ဌာနာနိ၊ လက္ခ ဏာ, ရသ, ပစ္စုပ္ပဋ္ဌာန်တို့သည်၊ အညာနေ၀၊ တခြားတပါး တို့သည် သာလျှင်တည်း၊ အာပေါ်ခါတုအာဒိနံ၊ အာပေါ်ခါတ်အစရှိသည် တို့၏။ လက္ခဏာရသပစ္စုပ္ပဋ္ဌာနာနိ (လိုက်)။ လက္ခဏာ, ရသ, ပစ္စု ပဋ္ဌာန်တို့သည်၊ အညာနိ၊ တခြားတပါးတို့သည် သာလျှင်တည်း။ ပနုတဏာဒီ၊ ဝါယုဓာတ်တခြားတပါးဖြစ်ကြသော်လည်း။ ဇော်၊ ဤဆို အပ်ခဲ့ကြီးသော နည်းအားဖြင့်။ လက္ခဏာဒိဝေသေန၊ လက္ခဏာ, ရ သ, ပစ္စုပ္ပဋ္ဌာန်တို့၏ အစွမ်းအားဖြင့်ပင်း။ ကမ္မသမုဋ္ဌာနာဒိဝေသ နစ၊ ကံကြောင့် ဖြစ်သော ခါတ်အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းအားဖြင့် ၎င်း။ နာနတ္တာဘူတာနဥ္စ၊ ထူးသည်၏ အဖြစ်ဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သည် လည်းဖြစ်သော၊ တာသံ၊ ထိုခါတ်တို့၏။ ရူပမဟာဘူတခါတုခမ္မ အနိစ္စာဒိဝေသေန၊ ရူပ-မဟာဘူတ်-ခါတ်-ဝမ္မ-မနိစ္စ-ဒုက္ခ-အနတ္တ တို့၏အစွမ်းအားဖြင့်။ ကေတ္တံ၊ တူသော အဖြစ်ရှိသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဟိ၊ ဧကစ်သော်ကား။ သဗ္ဗာပိ အလုံးရုံလည်းဖြစ် ကုန်သော။ ခါတုယော၊ ခါတ်တို့သည်။ ရူပုနလက္ခဏံ၊ ဘေဘက်ပြန်ခြင်း လက္ခ ဏာကို။ အနတ္တတတ္တာ၊ မလွန်နိုင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ရူပါနိ၊ ရူပ် တို့မည်ကုန်၏။ မဟာနာ ပါတုဘာဝါဒိဟိ။ ကြီးသည်ဖြစ်၍ထင်ရှား ဖြစ်ခြင်း အစရှိကုန်သော။ ကာရဏေဟိ၊ အကြောင်းတို့ကြောင့်။ မဟာဘူတာနိ၊ မဟာဘူတ်တို့မည်ကုန်၏။ မဟာနာ ပါတုဘာဝါဒိ

ဟိတိပဒသာ၊မဟာနန္ဒပါတုဘာဝါဒိဟိဟူသောပုဒ်၏။ ဝိတ္ထာရော၊ ဆကျယ်ကို။ ဝေ၊ ဤဆိုလတံ့သောနည်းဆောင်ခြင့်၊ ဝေနိဝေဒ္ဓံ၊ သိ ဆပ်၏။

ဟု၊ခွဲခြားအံ့။မဟာနန္ဒပါတုဘာဝါဒိဟိတိ၊ ဟူသည်ကား။ တောဝတ္ထုယောဝတ်ထုခတ်ကြိုးလေးပါးတို့သည်(၁) မဟာနန္ဒပါတုဘာဝတော၊ ကြိုးစွဲသော ဆရုဆယပ် ဆောင်ဖြင့် ထင်ရှားဖြစ်ခြင်းကြောင့်ရင်း။(၂) မဟာဘူတသာမညတော၊ အစိမ်း ဝင်ရွှေ့ဖြေ ဘုတ်သရဲတို့ကဲ့သို့ လူကိုပူးဝင်သောအခါ အတွင်းကနေ၍ ပူးဝင်လေသလော၊ ပြင်ကနေ၍ ပူးဝင်လေသလောဟု ယုံမှားမကင်းရှိသော်လည်း အချင်းချင်းနှိုင်း၍ သာပူးဝင်ခြင်း။ ဘီလူးသရဲတို့သည် သူတပါးတို့က မနှစ်လိုဘွယ် စက်ဆုပ်ဘွယ်ဖြစ်သောဝိဒိဒ္ဓါ အဆင်းအနံ့ပုံဟန်တို့ကိုဖုံးလွှမ်းလျက်။ နှစ်လိုဘွယ်တင့်တယ်သော အဆင်းမနံ့ ပုံဟန်တို့ကိုပြုလျက် သတ္တဝါတို့ကို လှည့်ဖြားတတ်ခြင်း။ မျက်လှည့်သို့ သမားတို့ကဲ့သို့ မဟုတ်သည်ကို အဟုတ် ထင်ဆောင်ပြတတ်ခြင်းကြောင့်ရင်း။ (၃) မဟာ ဇရိဟာရေတော၊ မျိုးစွာသော အကြောင်း တို့ဖြင့် ဆောင်ရွက် အပ်သောကြောင့် ရင်း။ (၄) မဟာ ဝိကာရေတော၊ မျိုးစွာ ပေါင်းတ် ပြုန် တတ်သော ကြောင့်ရင်း(၅) မဟာနန္ဒပါတုဘူတတ္တာ၊ ကြိုးစွာသောလုံ့လဖြင့် သိမ်းဆည်းအပ်သည်ဖြစ်၍ထင်ရှားရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ရင်း။ ဇုတိဇုမေဟိကာရေ၊ ဤငါးပါးသော အကြောင်းတို့ကြောင့်။ ဝေ၊ ထိုခတ်ကြိုး လေးပါးတို့ကို။ မဟာဘူတာနိ၊ မဟာ ဘုတ်တို့ဟူ၍။ ဝုစ္စန္တိ၊ ဆိုအပ်ကုန်၏။ တတ္ထ၊ ထိုငါးပါးသော အ ကြောင်းတို့တွင်။မဟာနန္ဒပါတုဘာဝတော၊ မဟာနန္ဒပါတုဘာဝ တောဟူသည်ကား။ ဟိ၊ စင်စစ်အားဖြင့်။ ဝေ၊ နိ ထိုခတ်ကြိုး လေးပါးတို့သည်။ အနုပါဒိဏ္ဏာသန္တာ၊ နေပါ၊ ဖြေကြိုးတောဝတောင် သစ်ပင်စသောအနုပါဒိဏ္ဏာသန္တာနဲ့ခြင်း ဥပါဒိဏ္ဏာသန္တာ၊ နေပါ၊ ငါး လိပ်မကာရိုး လူနတ်ဗြဟ္မာစသော သတ္တဝါတို့၏ သန္တာန်ခြင်း။ မဟန္တာနိ၊ ကြီးကုန်သော။ပါတုဘူတာနိ၊ ထင်ရှားဖြစ်ကုန်သည်တို့

သည်။ဟောနှိုင်းဖြစ်လုနီ၏။ တောသံ၊ ထိုမဟာဘုတ်ကို့ဖြင့်။ ဆနုပါ ဒိဏ္ဍာသန္တာနေ၊ ဆနုပါဒိဏ္ဍာ သန္တာနဒ္ဒု။ ဒုဝေသတ သဟာသာနိစ၊ နှစ်သိန်းတို့သည်ရင်း။ဝတ္ထာရိနဟုတာနိစ၊ လေးသောင်း တို့သည် ရင်း။ဖြောက်ဖြေကောနှုတ်မျှဟောဟု ယူဇနာနှစ်သိန်း၊လေးသောင်း သော။ဗဟာလဟြောနှုတ်ထူသောဆဖြစ်ဖြင့်။ အယံဝသုန္ဓရာ၊ ဤမဟာ ပထဝီ၊မြေကြီး၊ဟု။သခိဟာ၊ ရေ၊ဟုတ်ဆ-ဖြင့်။ ဟုတိအာ၊ဒီနာနယေန၊ ဤသို့ဆုံးရှိသောနည်းအားဖြင့်။မဟန္တပါတုဟာ၀တာ၊ ကြီးသည် ဖြစ်၍ထင်ရှား၊ရှိသည်၏ဆဖြစ်ကို ဗုဒ္ဓါနုဿတိနဲ့ဆွေ့သော၊ဗုဒ္ဓါနုဿ တိကမ္မဋ္ဌာန်း ဆလုပ်ကို ညွှန်းပြရာ အခဏော်ဒ္ဓိ။ မ ၊ ၊ ၊ ၊ ၊ ၊ ၊ ။ ဝုတ္တာ၀၊မိန့်ဆိုခဲ့ကြီးသည့်သာသျှင်ကား ဘည်း။(မြေကြီးအထုယူ ဇနာ နှစ်သိန်းခန်းသောင်း။ ဗဟုနိုးယူဇနာ ကသိန်းနှစ်သိန်းသုံး ထောင်လေးရာ၊ ၊ ၊ ၊) ။

ဥပါဒိဏ္ဍာသန္တာနေ၊ ဥပါဒိဏ္ဍာသန္တာနဒ္ဒုလည်း၊ မဇ္ဈိကဋ္ဌ ပဒေ၀ ဒါနဝ၊ဒီသရိရ၊သေနှ ၊ ၊ ၊ ၊ ၊ ၊ ၊ ။ ရှေ့ကဆ-ဖြင့်။ ဟုတိအာ၊ဒီနာနယေန၊ ဤသို့ဆုံးရှိသည်ကို ကိုယ်ဆစ္စာ်းအားဖြင့်။မ ၊ ၊ ၊ ၊ ၊ ။ ကြီးကုန်သည်သာသျှင် ဖြစ် ကုန်သော။ပါတုဘူတာ၊ ၊ ၊ ၊ ၊ ။ ဖြစ်ကုန်သည်ကို၎ဝ်သည်။ဟောနှိုင်း ဖြစ်ကုန်၏။(ထိုးဆဋ္ဌကထာဆရာမြတ်သည် ဘုရားဟောပါ၏၊လာ မရှိဘဲ၊ထင်သလို-မြင်သလို၊ ဆရာ့ဂကား ၊ ၊ ၊ ၊ ၊ ။ ပါ၏ ဘော်ကိုတဖန် ဆကိုးဆကား ပြုလုပ်ပြန်သောကြောင့်။ ဝုတ္တဥ္စေတံ ဆရှိသောစကားကို လက်ခံုးဘန်းပြုဘော်မှုသော၏)။ ပ-၊ ဆကိုး ဆကား ဘုရားဟောကို ၊ ၊ ၊ ၊ ။ ဘိက္ခဝေ၀၊ ရဟန်းတို့။ မဟာ သမုဒ္ဒေ၊မဟာ သမုဒ္ဒရာ၌၊ ပေသာ ဇနေ သတိကာ၀ိ၊ ယူဇနာဘရာ ရှိသည်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဆဏ္ဍာသာ၀ေ၊ ခန္ဓာကိုယ် ဆဏ္ဍဘော တို့သည်။သ ၊ ၊ ၊ ။ ရှိကြကုန်၏။နှုတ်ဆာ၊ဤသို့ဆရှိသေး။ ဇော်ဝစ နံ၊ထိုစကားတော်ကို၊ဝုဏ္ဏံ၊ဒိန္နံ၊ဆိုတော်မူ၏ဟု ၊ ၊ ။

ဟိ၊မဟာဘူတသာမညတော ဆရကိုဆိုဇ-။ မ ၊ ၊ ၊ ၊ ၊ ။ ဘူတသာ မညတောဘိ၊ ဟူသည်ကား။ ဘော၊ ကိုခဲတ် ကြီးလေးပါးတို့ သည်။ မာယာကာရော၊ မျက်လှည့်သမားသည်။ ဆမဏိ ယော၀၊

ပဗ္ဗာမြား မဟုတ်သည်သာလျှင် ဖြစ်သော။ ဥဒကံ၊ ရေကို။ မလိ
ကာဘွဲ့၊ပဗ္ဗာမြားပြု၍။ ဒေသောဟိယသောစ၊ ပြသကဲ့သို့ရှင်း။ ဆသု
ဝဏ္ဏေယေဝ၊ဣဒမဟုတ်သည်သာလျှင်ဖြစ်သော။ လေဋ္ဌုံ၊ဇကျာက်
ခဲကို။သုဝဏ္ဏံကတွာ၊ရွှေပြု၍။ဒေသောဟိသထာစ၊ ပြသကဲ့သို့ရှင်း။
ဝေမေဝ၊ထိုအဘူသာလျှင်။သယံ၊ဒိဒိဟုဆိုအပ်သော မဟာဘုတ်
သည်။အနိသာနေဝ၊ အညှိုမဟုတ်ကုန်သည်သာလျှင်။ဟုတ္တွာ၊ဖြစ်
ပါလျက်။နီလံ၊အညှိုဖြစ်သော။ဥပါဒါရူပံ၊ဥပါဒါရူပ်ကို။ဒေသေ နှင့်
ပြတတ်ကုန်၏။ အပီဘာနေဝ၊ အရွှေမဟုတ် ကုန်သည်သာလျှင်။
ဟုတ္တွာ၊ ဖြစ်ပါလျက်၊ပီတံ၊ အရွှေဖြစ်သော၊ ဥပါဒါရူပံ၊ဥပါဒါရူပ်
ကို။ဒေသေ နှင့်၊ ပြတတ်ကုန်၏။ အလောဟိတာနေဝ၊ အနီမဟုတ်
ကုန်သည်သာလျှင်။ ဟုတ္တွာ၊ ဖြစ်ပါလျက်။ လောဟိတံ၊ အနီဖြစ်
သော။ဥပါဒါရူပံ ဥပါဒါရူပ်ကို။ဒေသေ နှင့်ပြတတ်ကုန်၏။ အနော
ဒါဟာနေဝ၊အဖြူမဟုတ်ကုန်သည်သာလျှင်။ ဟုတ္တွာ၊ဖြစ်ပါလျက်။
ဩဒါတံ၊ အဖြူဖြစ်သော။ ဥပါဒါရူပံ၊ဥပါဒါရူပ်ကို။ ဒေသေ နှင့်ပြ
တတ်ကုန်၏။ဤတို၊ဤသို့မာယာကာရမဟာဘူတသာမညတော
လျှပ်ပတ်တတ်သော မျက်လျှပ်သည်တည်း ဟူသောမဟာဘူတ
နှင့် တူခြင်းကြောင့်။မဟာဘူတာနိ၊ မဟာဘူတ်ကို့မည်ကုန်သည်။
ဟောနှင့်၊ဖြစ်ကုန်၏။ (ဤမဟာဘူတ်ကို့၏ မာယာအခြင်းအရာကို
ပြဆိုခြင်းဌာ ပြစရာ ဘာမျှ မရှိသည်ကို ဖွားသော အားဖြင့် ထင်
ရှားပြခြင်းမဟုတ်။ ထင်ရှားဖြစ်သောဘဝရောက်ကို ဖွားသောအား
ဖြင့်မြင်ရှားပြတတ်ခြင်းဖြစ်၏။ မရှိစိုက်, ဟူသော ဝါဒီတော်ကို၊
မာယံ,ဟုအဓိပ္ပာယ်ထားဌာ ဘွင့်ဆိုခြင်းကိုလည်း။ နောက်ဘဂ်ဘာဿာ
ခဏီး(၁)ရှိင်း၏ထက်ဝက်အလွန်လောက်ဖွာကြယ်ကြလေကုန်)။

စ၊ဥပမာ တနည်းလည်း။ ယက္ခ၊ဒေဝီနှင့်၊ ဘီလူးမစ်ကုန်သော။
မဟာဘူတာနိ၊အစိမ်းဘဝ်ရွှေ့ပြောင်းတို့ရှိသည်၊ယံ၊အကြင်သူကို။
ဂဏ္ဍ နှင့်၊ ဘမ်းယူပူးဝင်ကြကုန်၏။နေသံ၊ထိုဘီလူး စားကုန်သောအ
စိမ်းဘဝ်ရွှေ့ပြောင်းတို့ရှိကို၊ တသ၊ထိုအဘမ်းခံ, အပူးဝင်ခံသော
သူ၏။ အဓိပ္ပာယ်အဘွင်းအရပ်ဌ။ နေဝလဗ္ဘတိ၊မရအပ်။ ဗဟိဋ္ဌာနံ၊

ဆပစ္ဆရပ်ဒ္ဓိလည်း။ နည္ပလက္ခတိ၊မရဆပ်။ တံ၊ထိုဆာဝမ်းခံ,ဆပူး ဝင်ခံသောသူကို။ နိဿာယ၊ဆမ့်ပြု၍။ နတိဋ္ဌန္တိ၊ မတည်ကြကုန်သည်ကား။နစဟောန္တိ၊မဖြစ်ကြကုန်သည်။ (ဆမ့်ပြု၍တည်ကြကုန်ဏ်ဟူလို)။ ဟောန္တိယထာ၊ ဖြစ်ကြကုန်သကဲ့သို့။ ဝေမေဝဝေံတထာ၊ထိုနည်းတူစွာ။ တာနိပိ၊ထိုမဟာဘုတ် လေးပါးတို့ကိုလည်း။ ဆည်ံ၊တပါးသော မဟာဘုတ်ကို။ ဆည်ဿ၊ တပါးသောမဟာဘုတ်ဏ်။ဆန္ဓော၊ဆတွင်းခို။ဇေဝလက္ခ နှင့်၊မရဆပ်ကုန်။ဗဟိ၊ဆပဋ္ဌ။ ဋ္ဌိတာနိ၊တည်ကုန်သည်။ဟုတွာ၊ဖြစ်၍။ နည္ပလက္ခ နှင့်၊မရဆပ်ကုန်။ ဆည်ံ၊တပါးသောဓာတ်သည်။ ဆည်ံ၊တပါးသောဓာတ်ကို။နိဿာယ၊မှီ၍။ နတိဋ္ဌန္တိ၊မတည်ကြကုန်သည်။ နစဟောန္တိ၊မဖြစ်ကြကုန်။ ဇုတိ၊ဤသို့။ ဆစိန္တေယျ ဌာနတာယ၊ ဘုရားရှင်ဏ် ဆရာဖြစ်ခြင်းရှိသော၊တနည်း၊မကြီစည်ဆပ်သောဆရာဖြစ်ခြင်းရှိသော၊ယကျွာ ဒီ မဟာဘူတ သာမညတောပိ၊ ဘိလူးစသော ဆစိမ်းတန္ဆေမြေဘုတ်နှင့်တူခြင်းကြောင့်လည်း။မဟာဘူတာနိ၊မဟာဘုတ်တို့မည့်ကုန်ဏ်၊

စ၊ဥပမာတနည်းလည်း။ ယကျွဒီသ၏ါတာနိ၊ ဘိလူး၊မ-ဟု ဆိုဆပ်ကုန်သော။ မဟာဘူတာနိ၊ မဟာဘုတ်တို့သည်။ မနာပေဟိ၊ နှစ်သိဘွယ် ရှိကုန်သော။ ဝဏ္ဏသဏ္ဌာန ဝိကျွေပေဟိ၊ ဆဆင်းသဏ္ဌာန်လက်, ခြေတို့ကို ပစ်လွှတ်ခြင်းတို့ဖြင့်။ ဆတ္တနော၊ ဝိဝိဏ်။ ဘယာနကဘာဝံ၊ကြောက်မက်ဘွယ်ဏ်ဆဖြစ်ကို။ပဋိဆ္ဆာဒေတွာ၊ ဖုံးလွှမ်း၍။သတ္တော၊သတ္တဝါတို့ကို။ဝဆ္ဆေ နှင့်၊လှည့်ပတ်ကြကုန်သည်။ ဟောန္တိယထာ၊ဖြစ်ကုန်သကဲ့သို့။ ဝေမေဝဝေံတထာ၊ထိုနည်းဆတူ။ တောနိပိ၊ထိုမဟာဘုတ်တို့သည်လည်း။ ဇတ္ထိပုရိသ-သရီရာ ဒိသု၊ဝိန်းမဏ်ကိုယ်, ယောကျ်ားဏ်ကိုယ် စသည်တို့၌။ မနာပေန၊ နှစ်သိ ဘွယ်ရှိသော။ ဆဝိ ဝဏ္ဏေနစ၊ ဆရေ ပါးဏ် ဆဆင်းဖြင့်ဝင်း။ မနာပေန၊ နှစ်သိဘွယ်ရှိသော။ ဆတ္တနော၊ ဝိဝိဏ်။ ဆက်ပစ္စက်သဏ္ဌာနေနစ၊ ဆက်ါကြီး, ယေ်တည်းဟူသော သဏ္ဌာန်ဖြင့်ဝင်း။ မနာပေန၊ နှစ်သိဘွယ်ရှိသော။ ဟတ္ထပါဒဂ္ဂိလိဘမကဝိကျွေပေနစ၊

လက်ချောင်း, ခြေချောင်း,မျက်ခုံးတို့ကို ပစ်လွှတ်သောအားဖြင့်။ အကြားနှော၊ ဗိမိဟ ဆိုအပ်သောမဟာဘုတ်၏။ ကာဠဒ္ဒကြောဒိဘော ဒံ၊ခက်မာသည်၏အဖြစ် စသည်ပြားသော။ သရသလက္ခဏာ၊ ဗိမိ ဒိဒိတို့၏ကိစ္စလက္ခဏာကို။ ပဋိစ္ဆာဒေတွာ၊ဖုံးလွှမ်း၍။ ဗာလဇနံ၊ မလိမ္မာသူလူအပေါင်းကို။ဝဏ္ဏနီ၊လှသ့ဉ်ပတ်ကြကုန်၏။အကြားနှော၊ ဗိဒိ၏။ သဘာဝံ၊သဘောကို။ တနည်း။နဂိုရိုးကို။ ဒဠ္ဌုံ၊ ဖြင်ခြင်းငှါ။ နဝဒနီ၊မပေးကြကုန်။ ဇုတိ၊ဤသို့။ ဝဏ္ဏနကတ္တော၊လှသ့ဉ်ပတ်တတ် သောအဖြစ်ရှိသော၊ယဂ္ဂိနီမဟာဘူတသာမညတောဝါ၊ ဘိလူးမ ဟုဆိုအပ်သော မဟာဘုတ်နှင့် တူခြင်းကြောင့်လည်း၊ မဟာဘူ တာနိ၊မဟာဘုတ်တို့မည်ကုန်၏။ ဧဝံ၊ဤသို့။ နာနတ္တေကတ္တတော၊ နာနတ္တနည်း,ဧကတ္တနည်းအားဖြင့်။မနသိကာတဗ္ဗာ၊နှလုံးသွင်းအပ် ကုန်၏။ ။ကြင်းသောမဟာပရိဟာရတော,မဟာဝိကာရတော, မ ဟန္တပါတုဘူတတ္တာ,စသော ပုဒ်တို့၏ အဓိပ္ပါယ်ကို သိလိုကြမူ၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ကျမ်းအုပ်မှာကြည့်ကြလေ။

နာနတ္တေကတ္တတော,အရ-သုံးသပ်ပုံကိုဝိသုဒ္ဓိမဂ်၌ လာသောအတိုင်းပြုဆိုခြင်းပြီး၏။

၇—ကာသပထောဒအရသုံးသပ်ပုံကိုယုံကြည် သက်ဝင်လောက်အောင်ပြုဆိုခြင်း။

ကသာပ်အားဖြင့်။တနည်း။အပေါင်းအစည်းအားဖြင့် သုံးသပ် ပုံမှာ။ဆံပင်အစရှိသောအရုဒ္ဓါ၊ပဌဝီ,အာပေါ,တေဇော,ဝါယော, ဝဏ္ဏ,ဂန္ဓ,ရသ,ဩဇာတည်းဟူသော ၅စ်ပါးသောဓာတ်တို့၏ အ ပေါင်းဟုဆိုအပ်သော သုဒ္ဓဋ္ဌကလာပ်၊ ဇင်းသုဒ္ဓဋ္ဌကလာပ်၌ ဇီဝိ တိန္ဒြေကိုထည့်၍ဇီဝိတနဝကလာပ်။ဇင်းဇီဝိတနဝကလာပ်၌ကာ ယပသာဒကိုထည့်၍ကာယဒသက-ကလာပ်။ထိုအတူဇီဝိတနဝ က ကလာပ်၌ ဘာဝရူပ်ကိုသည့်၍ ဘာဝဒသက-ကလာပ်။ဟာဒ ယဝတ္ထုကိုထည့်၍ဝတ္ထုဒသက-ကလာပ်ဟူ၍၊ ဓာတ်တို့ကိုနှလုံး

သွင်းသင့်ပါလျက်။ ဆံပင်ဆစ,ဦးနှောက်ဆုံးရှိသော နှစ်ဆယ်သောဆရုကိုပထဝီဓာတ်။ သည်းခြေဆစ, ကျင်ငယ်ဆုံးရှိသော တဆဲ့နှစ်ပါးသောဆရုကိုဆာဝေါဓာတ်ဟူ၍ နှလုံးသွင်းခြင်းသည် ဓာတ်လွန်တို့၏ဆစ်မိ်ုးဆားဖြင့် နှလုံးသွင်းခြင်းပင်ဖြစ်၏။ သတ္တဝါဟူသောဆ'ုတ်ကိုခွါခြင်းဆကျိုးရှိ၏။ပထဝီ,ဆာဝေါစသောဓာတ်ကိုခွဲခြားလက္ခဏာကို ဉာဏ်ဖြင့်မှတ်၍ခွဲခြင်းသည်လည်း သတ္တဝါဟူသောဆ'ုတ်ကို ခွါခြင်းဌါဖြစ်၏။ ဆံပင်စသောဆရုတို့ကို ပထဝီဓာတ်ဟု နှလုံးသွင်းခြင်းသည်သုတ္တနိနည်း။ ပထဝီ,ဆာဝေါစသောဓာတ်တို့ခွဲ လက္ခဏာကို ဉာဏ်ဖြင့်မှတ်၍ ခွဲခြင်းသည် ဆာဝိဝေါနည်းဖြစ်ကုန်၏။

ဤစတုဓာတု ဝ၀ဏ္ဍာန်ကမ္မဋ္ဌာန်းခွဲ ဤရူပကာယကြီးကို ဆဝတ်,ဆရည်ဆားဖြင့်နှစ်မျိုးခွဲပြီးလျှင်၊ ဆဝတ်သည်ပထဝီဓာတ်,ဆရည်သည်ဆာဝေါဓာတ်ဟုနှလုံးသွင်းခြင်းသည်သုတ္တနိနည်းဖြစ်၏။ ဤရူပကာယကြီးကို ဆံပင်တချောင်းလုံးခွဲ မာသောသဘောဟူသမျှသည်ပထဝီဓာတ်။ ပထဝီ,တေဇော,ဝါယောတို့ကို တပေါင်းတည်းဖြစ်ဆောင်ဖွဲ့စည်းတတ်သောသဘောဟူသမျှသည်ဆာဝေါဓာတ်။မပုပ်မသိုးရဆောင်ရင့်ကျက်စေတတ်သော သဘောသည်ဘေဇောဓာတ်။ ဗိုဗိ'ကြွင်းသောဓာတ်တို့ကို ဖရိုဖရဲမရှိရဆောင်တွန်းကန်ဖိညှပ်တတ်သောသဘောသည် ဝါယောဓာတ် စသောဆားဖြင့် နှလုံးသွင်းခြင်းသည်ဆာဝိဝေါနည်းဖြစ်၏။ ထိုနှစ်နည်းစလုံးဖြင့်သုံးသပ်ဆပ်သော၊ဆသုံးဆသပ်ခံရသော ရူပကာယကြီးသည်ကားမတုံးဆဲဖြစ်၏။ ဆသုံးဆသပ်ခံဆင်သော ရူပကာယကြီးကိုဆာရုံပြု၍သာလျှင် ဓာတ်သဘောကိုခွဲဆပ်၏။ ဆတုံးဆဲဆိုသည်လည်း မဟာဘုတ်လေးပါးတို့၏ ဆရုဆဝေးကိုသာ ခေါ်ဝေါ်ခြင်းဖြစ်၏။မဟာဘုတ်လေးပါးဆိုသည်လည်း။ ဆတုံးဆဲကို ပင်ဓာတ်ခွဲ၍ ကြည့်ရှုခြင်းဖြစ်၏။ ထိုသို့မဟုတ်ဘဲလျက် ဆသုံးဆသပ်ခံဆပ်သော ရူပကာယကြီးမဟုတ်ခဲ့လျှင် ရူပကာယကြီးမရှိခဲ့လျှင်ဆ'ာယ်ကိုဆာရုံပြု၍ဓာတ်ခွဲအံ့နည်း။ ရူပကာယကြီးဆိုသည်

ကား ဆံပင်, အမွေးစသော အရုကြီးကို ခေါ်၏။ ဆံပင်,အမွေးစ သောအရုကြီးဆိုသည်လည်းမဟာဘုတ်လေးပါးတို့၏အရုအဝေး ပင်ဖြစ်၏။ ထိုကြောင့် ရူပကာယရှာ်ကောင်ကြီး။ ဆံပင်အမွေးစ သောအရုကြီး။ မဟာဘုတ် လေးပါးတို့၏ အရု အဝေးတည်း ဟူ သော ဤအမည် သုံးခုတို့သည်။ လေသံပင် မတူကြသော်လည်း၊ အခေါ်အဝေါ် ခံရသောတရားသည်ကား တခုတည်းပင်ဖြစ်၏။အ ထူးစဉ်းစားကြလေကုန်။ စင်စစ်သော်ကား။သတ္တဝါဟူသော အ မှတ်ကိုပယ်ခွါခြင်းအကျိုးငါသာလျှင်လိုရင်းဖြစ်ပေ၏။ ဝတ္ထုပျော်ံ ၍ခေတ်ကိုမြင်ရမည်ဟုမသင်မှတ်ကြလေနှင့်။ ဝတ္ထုပျောက်သွား လျှင် အဘာယ်ခေတ်ကို ရှုစရာရတော့အုံ့နည်း၊ခေတ်ပါပျောက်သွား လေရာ၏။ ခေတ် ဆိုသည်ကား- ပရမတ်။ ဝတ္ထု ဆိုသည်ကား- ပညတ်။ခေတ်ကတခြား,ဝတ္ထုကတခြားမဖြစ်စေလင့်။ ပရမတ်က တခြား, ပညတ်ကတခြားမဖြစ်စေလင့်။ ထိုခေတ်ဟုဆိုအပ်သော ပရမတ်ကိုပင် ဝတ္ထုဟု ဆိုအပ်သော ပညတ်ဖြင့် ခေါ်ဝေါ်ရ၏။ (ပညတ်,ပရမတ်စကားဏ အကျယ်ကိုသိလိုလျှင်။ ငါတို့ရေးသား သောဝိပဿနာစက္ခုကျမ်းကြီးမှာရှုကြလေ)။ ။ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မဟာ ဋီကာဆရာဖြတ်သည်-ပဌမဒုတိယစာမျက်နှာ ၄၂၂-၌။

ယသ္မာ အယံခေါတု မနုသိကာရော ယာဝဒေဝသတ္တာသညာ သမုဿိဒုနဿော၊ဓမ္မဝိနိဿော်ဂေါစသာတိသယံသတ္တာသညာ သ မုဿိတာယသံဝတ္တတိ၊ တသ္မာ ကောဠာသေသု ဝေံဓမ္မဝိနိဿော ဂေါဝေနိတဗ္ဗော။

(အနုက်)။ ။အယံခေါတု မနုသိကာရော၊ ဤခေတ်ကို နှလုံး သွင်းခြင်းသည်။ယာဝဒေဝ၊အကြင်မျှလောက်လျှင်။ သတ္တာသညာ သမုဿိဒုနဿော၊ သတ္တဝါဟူသောအမှတ်ကိုကောင်းစွာပယ်ခွါ ခြင်းအကျိုးရှိ၏။ ဓမ္မဝိနိဿော်ဂေါစ၊ ခေတ်တို့ကို အသီးအသီး သ ဘောချင်းမတူကြခြင်းကိုဉာဏ်ဖြင့်မှတ်၍ ခွဲခြမ်းခြင်းသည်လည်း၊ သာတိသယံ:လွန်ကဲစွာ။သတ္တာသညာသမုဿိတာယ၊သတ္တဝါဟူ

သောဆန္ဒတ်ကိုကောင်းစွာပယ်ခွါခြင်းငှါ ယသွာ၊အကြင်ကြောင့်။ သံဝဏ္ဏတိ၊ဖြစ်၏။ တသွာ၊ထိုကြောင့်။ ကောဠာသေသု၊ဆံပင်အမွေးစသော ကောဠာသ အရုတို့၌။ ဝေ၊အဋ္ဌကထာ၌ ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသောနည်းအားဖြင့်။ ဓမ္မဝိဘာဂေါ ဆံပင် အစ,ဦးနှောက်အဆုံးရှိသောနှစ်ဆယ်သော အရုသည်ပထဝီဓာတ်။ သည်းခြေအစ,ကျင်ငယ်အဆုံးရှိသော တဆဲ့နှစ်ပါးသောအရုသည်။အာပေါဓာတ်ဟူ၍ဝေဘန်ခြင်းကို။ဝေဒိဘဏ္ဍာ၊သိအပ်၏။

ဤစတုဓာတု၀ဝတ္ထာန်ကမ္မဋ္ဌာန်းနည်း၌။ ပထဝီဓာတ်,အာပေါဓာတ်တို့ကိုဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသောနည်းအားဖြင့်သိရပါပြီ။ တေဇော,ဝါယောဓာတ်တို့ကိုကား၊ အဘာယ်သို့နှလုံးသွင်းရပါအံ့နည်းဟူမူ။တရက်ခြောဟျားခြင်းစသည်ကိုဖြစ်စေတတ်သောသန္တာပနတေဇော။ ရင့်ရော်အိုမင်းခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သောဇိဏတေဇော။ နေပူတံလျှပ်စသည်တို့ကြောင့် ကိုယ်ပူခြင်း ဒါဟတေဇော။ အစာကိုကြေကျွေကျွေစေတတ်သောပရိပါစကတေဇော။ဤလေးပါးကိုတေဇောဓာတ်ဟူ၍နှလုံးသွင်းအပ်၏။အထက်သို့ဆန်တက်သောဥဒ္ဓဂ်မလေ။အောက်သို့ရုန်ဆင်းသောအဓောဂမလေ။ ဝမ်းခေါင်း၏အတွင်းဌာကိန်းဆောင်းသောဂုဏ်ရှိသည်လေ။အူခေါင်း၏အတွင်းဌာကိန်းဆောင်းနေသောကောဋ္ဌာသယလေ။ကိုယ်အင်္ဂါကြီး,ငယ်သို့အစဉ်လျှော်သောအင်္ဂါနှုသာရှိလေ။ ထွက်သက်,ဝင်သက်ဟူဆိုအပ်သော အဿာသ ပဿာသလေ။ ဤခြောက်ပါးတို့ကိုဝါယောဓာတ်ဟူ၍ နှလုံးသွင်းအပ်၏။ ဤသို့လျှင် လေးဆဲ့နှစ်ပါးသောအရုတို့ကို။ပထဝီအာပေါတေဇောဝါယောဟူ၍အသီးအသီးခွဲခြမ်းဝေဘန်၍နှလုံးသွင်းခြင်းသည်လည်း။ သုတ္တန်နည်းအားဖြင့် စတုဓာတု ၀ဝတ္ထာန် ကမ္မဋ္ဌာန်းမည်၏။ အချို့သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဝတ္ထုအထည်ဖြစ်မရှိ သဘောမျှသာရှိသော ပထဝီ အာပေါတေဇောဝါယောတည်းဟူသောဓာတ်ကြီးလေးပါးတို့ကို လက္ခဏာရသပစ္စုပဋ္ဌာန်အားဖြင့်။ နှလုံးသွင်းမှသာလျှင်။ ပရမတ္ထအစစ်ဖြစ်သောဓာတ်ကိုသိနိုင်သော အလုပ်နည်းလမ်း အမှန်ဖြစ်ပေသည်၊

ဆာဘယ်သို့လျှင်ပညာတ်တုံးပညာတ်ခဲဖြစ်သောဆံပင်ဆမ္ပေးစသော။ ၄ ၂-ပါးသောကောဋ္ဌာသဝတ္ထုဖြင့်နှလုံးသွင်းခြင်းသည် စတုဓာတုဝဝတ္ထာန် ကမ္မဋ္ဌာန်းမည်နိုင်ပါအံ့နည်း။ ဤသို့နှလုံးသွင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်ဆားဆမ္ဘန့်ဆမ္ဘိက်ဌ် တင်နေကြရုံသာမက။ ဆတုံးဆခဲထင်ဖြင်နေသဖြင့်။ ဓာတ်ကမ္မဋ္ဌာန်း ပေါက်ဖြောက်နိုင်မည်မဟုတ်ချေ ဟူ၍ ပြောဟောကြသော စကားကိုဌင်း။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် ဆဋ္ဌကထာ ဆရာဖြတ်သည်ပမာဒလေခဟု ဆိုဆပ်သော ဆယမ်းမဲ့ရေးသားလေသောစကားသာ ဖြစ်သည်ဟု ဆချိုသောပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ တွေးတော ယုံမှားခြင်းကိုဌင်း။ ရှင်းလင်းပယ်ဖျောက် နိုင်ရေခြင်းဌာ။ ဘုရားဟောတော် ပါဠိတော်- ဆဋ္ဌကထာတို့နှင့် တိုက်ဆိုင်၍ ပြလိုက်ပေတော့အုံ့။

ဦးတိက္ခြိုယရေးသားဆပ်သော ၁ ၂ ၉ ၅-ခု။တန်ဆောင်မုန်းလဆတွင်းရိုက်နှိပ်ဆပ်သော ပဠာဗျာကရဏကျမ်း ပဌမဒုတိယစာမျက်နှာ ၂ ၂-၌ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်တိုင်ဟောတော်မူဆပ်သော ဆာဘိဝမ္မာ ဝိဘင်းပါဠိတော် ဓာတုဝိဘင်းကို ကိုးကား၍ပြုလေ၏၊ ၎င်းကိုးကား၍ ပြုဆပ်သောပါဠိတော်သည် ဓာတ်ခြောက်ပါးကို သတ္တာန်နည်းဆောင်ဖြင့်ဝေဘန်၍ ဟောတော်မူဆပ်သော ပါဠိတော်ဖြစ်၏။ဆာဘိဝမ္မာနည်းဆောင်ဖြင့်ဝေဘန်၍ ဟောတော်မူဆပ်သော ပါဠိတော်မဟုတ်။ ၎င်းပဠာဗျာကရဏကျမ်း၌ ကိုးကားရေးသားလေသော ပါဠိတော်သည် ဆပြည့်ဆုံ့ မဟုတ်သေး။ ရေးသားပုံ မှား၊ကတမာဆရှိုတ်ကြ ပထဝီဓာတုယံ ဆရှိုတ်ပစ္ဆတ် ကကွဋ်ခရိ ဂတံကကွဋ်တ် ကကွဋ်ဘာဝေါ ဟုဆင်ပြီး၍။ဆကြားခ၌ရှိသော ပါဠိတော်မျှားကိုပေယျာလခြင်းရှောင်ပြီးလျှင်။ ဆဆုံးနိဂမဖြစ်သော ဆယံဝုစ္စတိဘိက္ခဝေ ဆရှိုတ်က ပထဝီဓာတု-ဟု ရေးသားလေ၏။ ဗဟိရဓာတု ကို ပြရာ၌လည်း ထိုဆတူပေယျာလ ခြင်းရှောင်၍ ရေးသားလေ၏။ ဤဆာဘိဝမ္မာ ဝိဘင်းပါဠိတော်၌ကား။ ခန္ဓာဆာယတနဓာတ်စသည်တို့ကို ပဌမရှေးဦးစွာဝေဘန်၍ပြတော်မူခြင်းသည်သတ္တာန်နည်း။ဒုတိယဝေဘန်၍ပြတော်မူခြင်းသည်ဆာဘိဝမ္မာ

နည်းဟူ၍နှစ်နည်းစီလာရှိကြ၏။ထိုနှစ်နည်းတို့တွင်ဆဝေါတရယော ပထဝီဓာတုအာပေါဓာတု တေဇောဓာတုဝါယောဓာတု အာကာသ ဓာတုဝိညာဏဓာတု-အစ-တဒေကဋ္ဌံအာဘိသညူဟိတွာ အာဘိ သံခိုတွာအဒ္ဌာရသ ဓာတုယောဟောန္တိ-အဆုံးရှိသောအားဖြင့် ဝေဘန်၍ပြတော်မူခြင်းသည်။သုတ္တန်နည်းအားဖြင့် ပြတော်မူခြင်း ဖြစ်၏။အဒ္ဌာရသဓာတုယောဝကျ,ဓာတု- ရူပဓာတု စက္ခုဝိညာ ဏဓာတု-အစ- အယံဝုစ္စတိ မနောဝိညာဏဓာတု အဆုံးရှိသော အားဖြင့်ဝေဘန်၍ ပြတော်မူခြင်းသည်။ အာဘိဓမ္မာနည်းအားဖြင့်ပြ တော်မူခြင်းဖြစ်၏။ ၎င်းဝိဘင်း ပါဠိတော်၌ပင် ကွက်ခြားလျက်။ သုတ္တန်ဘာဘနိယံ အာဘိဓမ္မ ဘာဘနိယံဟု အဆုံးကမ္ပတ်သတ်၍ ပါရှိသေ၏၊ကြည့်ကြလေကုန်။ ထိုသုတ္တန်နည်း အာဘိဓမ္မာနည်းနှစ် နည်းတို့တွင် သုတ္တန်နည်းသည် အာဘိဓမ္မာနည်းထက် သုံးသပ်ရန် လွယ်ကူသောကြောင့်၎င်း၊ သဒ္ဓာလက္ခဏာမျှသာရှိ၏။ အမှန့် အမှားမရှိဟုတာဘက်သတ်လွန်ပြေးသွားခြင်းကို တားမြစ်ခြင်း၌ ၎င်း။သုတ္တန်နည်းကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူပြီးနောက်မှ။ အာဘိ ဓမ္မာနည်းကို ဟောတော်မူ၏ဟု မှတ်ယူ အပ်ကုန်၏။ အာဘိဓမ္မာ ဝိဘင်းပါဠိတော်၌ခြွင်းခဲ့သော ပေယျာလကို စွက်၍ပြုပါအုံ။ ၎င်း ပါဠိတော်စာမျက်နှာ ၇၁-၌။

ဆဝေါတရယော ပထဝီ ဓာတု အာပေါဓာတု တေဇောဓာတု ဝါယောဓာတု အာကာသဓာတု ဝိညာဏဓာတု၊တတ္ထ ကတမာ ပဌဝီဓာတု၊ ပထဝီဓာတုဒ္ဝယံ၊ အတ္ထိအဇ္ဈတ္တိကာ အတ္ထိဗာဟိရာ၊ တတ္ထကတမာ အဇ္ဈတ္တိကာပထဝီဓာတု၊ယံအဇ္ဈတ္တံ ပစ္စတ္တံ ကက္ခဠံ ခရိဂတံ ကက္ခဠတ္တံ ကက္ခဠဘာဝေါ အဇ္ဈတ္တံ ဥပါဒိဏ္ဏံ၊ သေယျ ထိဒံ၊ ကေသာ,လောမာ,နခါ,ဒန္တာ,တစော, မံသံ,နှာရု, အဋ္ဌိ, အဋ္ဌိ မိဉ္ဇံ,ဝက္ကံ, ဟဒယံ,ယကနံ, ကိလောမကံ, ဓိဟကံ,ပပ္ဖါသံ, အန္တံ, အန္တဂုဏံ, ဥဒရိယံ, ကရီသံ၊ ယံဝါပနညဒ္ဓိအတ္ထိ အဇ္ဈတ္တံ ပစ္စတ္တံ ကက္ခဠံ ခရိဂတံ ကက္ခဠတ္တံ ကက္ခဠဘာဝေါ အဇ္ဈတ္တံ ဥပါဒိဏ္ဏံ၊ အယံဝုစ္စတိအဇ္ဈတ္တိကာပထဝီဓာတု။ ။ဟူ၍ဟောတော်မူ၏။

(အနုက်)။ ။ဝေတုယော၊ဝေတ်တို့သည်။ပထဝိဝေတု၊ပထဝိ ဝေတ်၏။အာပေါဝေတု၊အာပေါဝေတ်၏။ တေဇောဝေတု၊တေ ဇောဝေတ်၏။ဝါယောဝေတု၊ ဝါယောဝေတ်၏။ အာကာသ ဝေတု၊အာကာသဝေတ်၏။ဝိညာဏဝေတု၊ ဝိညာဏဝေတ်၏။ ဆ၊ခြောက်ပါးတို့တည်း။တတ္ထ၊ထိုခြောက်ပါးတို့တွင်။ ပထဝိ ဝေ တု၊ပထဝိဝေတ်သည်။ကတမာ၊ အဘယ်မျှနည်း။ အယံပထဝိဝေ တု၊ဤပထဝိဝေတ်မည်သည်ကား။အဇ္ဈတ္တိကာ၊ အဇ္ဈတ္တိက ပထဝိ ဝေတ်သည်။အ ဇ္ဈတ္တိ၊ရှိ၏။ဗာဟိရာ၊ဗာဟိရပထဝိဝေတ်သည်။အ ဇ္ဈတ္တိ၊ ရှိ၏။ဣတိ၊ဤသို့။ပထဝိဝေတု၊သည်။ဒွယံ၊နှစ်ခုရှိ၏။တတ္ထ၊ထိုနှစ်ခု တို့တွင်။ ကတမာ၊အဘယ်သည်လျှင်။ အဇ္ဈတ္တိကာ၊အဇ္ဈတ္တိကဖြစ် သော။ပထဝိဝေတု၊ပထဝိဝေတ်နည်း။ယံအဇ္ဈတ္တံ၊အကြင်အတွင်းဌာ ဖြစ်ခြင်း။ယံပစ္စတ္တံ၊အကြင်အတွင်းဌာဖြစ်ခြင်း။ (ဤနှစ်ပုဒ်ကားသဒ္ဒါ ထူး၏အနုက်မထူး)။ ။ကကၽွဲ၊ခိုင်သည်။ ခရိဂဝေါ၊ ကြမ်းသည်။ ကကၽွဲတို့၊ ခိုင်သောအဖြစ်။ ကကၽွဲဘာဝေါ၊ ခိုင်သောသဘော။ အဇ္ဈတ္တံ၊ကိုယ်ဌာဖြစ်၏။ဥပါဒိဏ္ဏံ၊ ကံကြောင့်ဖြစ်၏။ ။(အထူးသ တိပြုရန်မှာ-မြတ်စွာဘုရားဂျင်သည်။ ကကၽွဲ ခရိဂတံ ကကၽွဲတို့ ကကၽွဲဘာဝေါ အဇ္ဈတ္တံ ဥပါဒိဏ္ဏံ ဟူ၍အဇ္ဈတ္တိက ပထဝိဝေတ်ကို သာဝဝမ္ဘဖြင့် ပြတော်မူပြီးနောက်။ ထိုကကၽွဲခရိဂတ အစရှိ သောအဇ္ဈတ္တိကပထဝိဝေတ်တို့သည်တခြားမှာမဟုတ်။ ဤဝတ္ထု-ဤဝတ္ထု တို့ပင်တည်းဟု ပြတော်မူလိုသောကြောင့်။ သေယျထိဒံ ကေသာလောမာ အစရှိသောအားဖြင့်။ ဓိန္ဓ့ဆိုတော်မူ၏။ ပေါ်သော စကားတော်ကို၊ စိတ်ထဲ၌ဥာဏ်ထဲ၌ ဖွဲ့မြဲစွာကိုင်ထား ကြလေ။ ထိုအခါ ကကၽွဲစသော သဘောမှ ဆံပင်စသည် အခေါ်ဝေါ်ခံရ သောဝတ္ထုတို့သည် အသီးအခြား လွတ်လွတ်မနေဘဲ၊ ကကၽွဲစ သောသဘောသည်ပင်။ဆံပင်စသော ၂၀-သောအရုတို့။ဆံပင် စသော ၂၀-သော အရုတို့သည်ပင်။ ကကၽွဲစသော သဘောတို့ ဟူ၍၊ပညတ်ပရမတ် နှစ်ပါးတို့သည် ဥာဏ်အား ထင်ရှားလာသ ဖြင့်။ သမ္ဘာဒိဋ္ဌိစခမ်းလမ်းစပေါ်လေ၏။ အရမ်းမဲ့ဘတ်၍ အရမ်းမဲ့

မကြီးကြနှင့်- ပုဒ်တိုင်းပါ၊ဌာတိုင်းကိုသတိချပ်၍ဘတ်ပြီးလျှင် ပညာနှင့်ကြီးကြလေ)။

(အနက်ကိုဆက်၍သမ္ဘန်လိုက်အုံ)။ ။အုံ့ဆယ်သာဘာဝေါ။ ဤကကျွဇ္ဇခရိဂတ,စသော သဘောတရားသည်။ သေယျထာကတမော၊ အဘယ်နည်းဟူမူကား။ ဂေသာ၊ဆံ။ လောမာ၊အမွေး။ နခါ၊ခြေလည်း,လက်သည်း၊ ဒန္တာ၊သွား။ တစော၊အရေ။ မံသံ၊အသား။ နှာရု၊အကြော။ အဋ္ဌိ၊အရိုး။ အဋ္ဌိဝိဉ္ဇံ၊ရိုးတွင်းချဉ်ဆီ။ ဝက္ကံ၊အညွှီ။ ဝါ၊ကျောက်ကပ်။ ဟဒယံ၊နှလုံးသား။ ဝါ၊ဌက်ပျောဖူး။ ယကနံ၊အသည်း။ ကိလောမကံ၊အမျှေး။ ပိဟကံ၊အပျဉ်း။ ဝါ၊သရက်ရွက်။ ပပ္ဖာသံ၊အဆုပ်။ အန္တံ၊အူမ၊အန္တဂုဏံ၊အူသိမ်။ ဥဒရိယံ၊အစာသစ်။ ကရီသံ၊အစာဟောင်း။ ဝါ၊ကျင်ကြီး။ အညွှဋ္ဌိ၊ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသည်မှ တပါးလည်း ဖြစ်သော။ ယံ ဝါ ပထဝီ၊ အကြင်ပထဝီ ဓာတ်သည်၊ အတ္ထိ၊ရှိ၏။ အဇ္ဈတ္တံ၊ကိုယ်၌ဖြစ်၏၊ပစ္စတ္တံ၊ကိုယ်၌ဖြစ်၏။ ကကျွဋ္ဌံ၊ခိုင်၏။ ဝါ၊ခက်မာ၏၊ခရိဂတံ၊ကြမ်း၏။ ကကျွဋ္ဌတ္တံ၊ခိုင်သောအဖြစ်။ ကကျွဋ္ဌဘာဝေါ၊ခိုင်သောသဘော။ အဇ္ဈတ္တံ ကိုယ်၌ဖြစ်၏။ ဥပါဒိဏ္ဏံ၊ငါ၏ကိုယ်ဟူ၍စွဲလမ်းအပ်၏။ အယံ သာဘာဝေါ၊ ဤသဘောကို။ အဇ္ဈတ္တိကာ ပထဝီ၊ဝေဒတူတိ၊ အဇ္ဈတ္တိက ပထဝီ၊ဓာတ်ဟူ၍၊ဝုစ္စတိ၊ ဆိုအပ်၏။

ဗာဟိရပထဝီဓာတ်ကိုကား။ကင်းကြောင့်မဖြစ်သောအပသန္တာန်ဖြစ်သောသံ,ကြေး,ကျောက်,သစ်သားစသည်တို့ကို ဟောတော်မူအပ်၏။ပါဠိတော်ကိုကိုးရန်မလိုပြီ။ကျမ်းကျယ်မည်စိုး၍ လိုရင်းမျှကိုသာ ပြုရသည်၊ ။ဤသို့အဇ္ဈတ္တိကပထဝီဓာတ်နှင့် ဗာဟိရပထဝီဓာတ်နှစ်ပါးကိုပြုတော်မူပြီးနောက်အဆုံးနိဂုံး၌။ ။ယာဝ အဇ္ဈတ္တိကာ ပထဝီ ဓာတု ယာဝ ဗာဟိရာ ပထဝီ ဓာတု တဒေကဋ္ဌံ အဘိသညူဟိတ္မာ အဘိသံခိပိတ္မာ အယံ ဝုစ္စတိ ပထဝီ ဓာတု။ ။ဟူ၍ ပိန့်တော်မူလေပြီ။

(အနက်)။ ။အဇ္ဈတ္တိကာ၊ ကိုယ်တွင်းသန္တာန်၌ ဖြစ်သော။ ယာဝ ပထဝီ ဓာတု၊အကြင်ပထဝီ ဓာတ်သည်ရင်း။ ဗာဟိရာ၊ကိုယ်

ပသန္နာနိုဒ္ဓြေဖြစ်သော။ယသစပထဝီဓာတု၊အကြင်ပထဝီဓာတ်သည် ၎င်း။အတ္ထိ၊ရှိ၏။ တံ၊ထိုအစ္ဆရာဘိက္ခုပထဝီဓာတ်,ဗာဟိရပထဝီဓာတ် ကို။ဧကော၊ကိုယ်တစ်ပေါင်းတည်း။အဘိ သညူဟိတွာ၊ပေါင်း၍၊ အဘိသံခိ ပိတွာ၊ချုံး၍၊အယံသဘာဝေါ၊ဤသဘောကို။ပထဝီဓာတူတိ၊ပထ ဝီဓာတ်ဟူ၍၊ဝုစ္စတိ၊ဆိုအပ်၏။

သုတ္တန် ကျမ်းတို့တွင်သည်း။ ဥပရိပဏ္ဏာသပါဠိတော်- ဓာတု ဝိဘင်္ဂသုတ်ဆဓာတုအမိုင်း၌။ပဏ္ဏာ(သာတိမင်းအား(မြတ်စွာဘုရား ရှင်သည်။ယ(ခင်ဆိုအပ်ခဲ့ပြီး(သော ဝိဘင်းပါဠိတော်၌ကဲ့သို့ပင်၊ဆံ ပင်အစ, ဦးနှောက် အဆုံးရှိသော ကောဋ္ဌာသကို ပထဝီဓာတ်စ (သောအားဖြင့် ဆဓာတုကမ္မဋ္ဌာန်းကို ဟောတော်မူအပ်ပြီးသော အဆုံး၌ ။ဘိက္ခုနော တံ မမနေသောဟာမသ္မိနမေသော အတ္တာ့တိ ဝ ဝေ မေတံယထာဘူတံသမ္မပ္ပညာယ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ-အစရှိသောအားဖြင့်တဏှာ မာနဒိဋ္ဌိတို့ကိုပယ်ခွါရန်နည်းပေးဟောပြောတော်မူလေသည်။ ။ မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသပါဠိတော်- မဟာရာဟုလောဝါဒသုတ်၌လည်း၊ ဤ နည်းအတူပင်၊အစ္ဆရတို့ကပထဝီဓာတ်တရုကိုဟောတော်မူအပ်၏။ မူ သပဏ္ဏာသပါဠိတော်-မဟာဟတ္ထိပဒေါပမသုတ်၌။ အရှင်သာရိ ပုတ္တရာသည်ရဟန်းတို့အား အစ္ဆရတို့ကရှာ, ဗာဟိရရှာ နှစ်ပါးတို့ တွင်။အစ္ဆရာဘိက္ခုကရှာကိုဆိုအပ်ခဲ့ပြီး(သောဧတုဓာတုဝ ဝတ္ထာန်နည်း အားဖြင့်ဟောတော်မူပြီး၍၊ဗာဟိရဓာတ်တို့နှင့်တူကြောင်းကို အ ကျယ်ဝေဘန်၍ပြတော်မူလေသည်၊ (အနိစ္စ(ခမ်းပေါက်ပြောက် (အောင်လည်း ဟောတော် မူ(လေသည်။ ဤအနိစ္စ အကြောင်းကို ကား(နှောက်ဘက်ဥာဏ်ဖြင့်ရှိုင်း၌ဆက်လက်၍ဧကြား(လိမ့်မည်)။

ဆိုအပ်ခဲ့ပြီး(သောပါဠိတော်တို့ကိုထောက်သဖြင့်၊ အတုံး,အခဲ, အဖတ်ကိုပထဝီဓာတ်။ အရည်ကိုဆေးပေါ်ဓာတ် စ(သောအားဖြင့် သုံးသပ်ခြင်း(သည်။ ဤရူပကာယကြီးကိုအမှန်အားဖြင့် သုံးသပ် နည်းမဟုတ်။ အခဲ,အတုံးအလိုက်သုံးသပ်(သောနည်းမျှဖြစ်၏။ သုံး သပ်ကြ(လေ။အလွန်လွယ်ကူ(သောနည်းဖြစ်၏။ဝိသုဒ္ဓိဂ်မဟာဋီကာ ဒုတိယအုပ်စာမျက်နှာ ၄၂၃-၌။

ကလာပတောတိ၀စနတ္ထ၀ေသနဝိသေသတောသာမညတော စရာတုယောပရိဂ္ဂဟေတ္ထာဒ္ဌိတသဿယသ္မာတာဝိဏ္ဍာသော ပ၀တ္ထု နိ့ နပစ္စေကံ၊တသ္မာကလာပတောပိမနသိကာတဗ္ဗာဥတ္တာ။

(ဆနက်)။ ။ကလာပတောတိ၊ဟူသည်ကား။၀စနတ္ထ၀ေသနာ၊သဒ္ဒါဆနက်၏ဆစ္စမ်းဆောင်ဖြင့်။ဝိသေသတောစ၊အာဘိဓမ္မာနည်းဆောင်ဖြင့်ရင်း။ သာမညတောစ၊ သုတ္တန် နည်းဆောင်ဖြင့်ရင်း။ ခေတုယော၊ ခေတ်တို့ကို။ ပရိဂ္ဂဟေတ္ထာ၊ သိမ်းဆည်းပြီး၍။ ဌိတသ၊ တည်သောပုဂ္ဂိုလ်ဆောင်။ တာ၊ထိုခေတ်ကြီးလေးပါးတို့သည်။ဝိဏ္ဍာသော၊ဆခဲ,ဆတုံးဆောင်ဖြင့်။ ပ၀တ္ထုနှိ့၊ဖြစ်ကြကုန်၏။ပစ္စေကံ၊ခေတ်ဆသီးဆခြောင်းစီ။ယသ္မာ၊ဆကြင်ကြောင့်။ နပ၀တ္ထုနှိ့၊မဖြစ်ကြကုန်။ တသ္မာ၊ထိုကြောင့်။ကလာပတောပိ၊ခေတ်လွန်ကိုစွဲ၍။ဆံပင်ဆစ, ဦးနှောက်ဆဆုံးရှိသော နှစ်ဆယ်သောဆရုတို့သည် ပဌ၀ီခေတ်မည်၏ ဆစရှိသော ဆပေါင်းဆစည်း ဆောင်ဖြင့်လည်း၊ မနသိကာတဗ္ဗတ္တာ၊ နှလုံးသွင်းဆပ်သည်၏ဆဖြစ်ကို။ ဥတ္တာ၊ဟောတော်မူဆပ်ကုန်၏။ ။ဤဒိုကာဆရာမြတ်သည် ဆဌကထာ၏ဆာဘော်ကိုရိပ်မိသောကြောင့်မငြင်းချန်လေ။

ဦးတိုက်ဦးဇြီယရေးသားဆပ်သော ပဠာဗျာခရဏာကျမ်းမျက်နှာ ၂၃-၂၄ ၌။ (ကကၠဋံ ခရိ၀တံ ကကၠဋဋ္ဌာ ကကၠဋ ဘာ၀ေါ ဟူသောပါဠိတို့ဖြင့်။ပဌ၀ီခေတ်သည် စင်စစ်ဆမှန့်ဆမ္ဘား ဆလုံးဆသဏ္ဌာန်မဟုတ်ကြမ်းတမ်းခက်မာသော သဘောသဏ္ဌာန်ဟူ၍သာလျှင်။သိဆပ်သည်၏ ဆဖြစ်ကိုပြတော်မူ၏။ဆယံ ၀ုစ္စတိ ပဌ၀ီခေတုဟူသောပါဠိဖြင့်။ဤကြမ်းဘမ်းခက်မာသော သဘောသဏ္ဌာန်ကိုသာလျှင်။ပဌ၀ီခေတ်ဟုဟောသိုဆပ်၏။ဆမှန့်ဆမ္ဘား ဆလုံးဆခဲသဏ္ဌာန်ဒြဗ်ကို၊မရှုပရမတ်ဆောင်ဖြင့်ထင်ရှားရှိသော ပဌ၀ီခေတ်ဟူ၍ငါဘုရားမဟောဆပ်ဟူသော့ဆင်ပွါယ်ကို။ ဗျတိရေကနည်းဆောင်ဖြင့်ရင်း။ ပရိ၀ဋ္ဋ နာဟာရ နည်းဆောင်ဖြင့်ရင်း သိစေတော်မူဆပ်၏။ထိုသို့သိဆပ်သောကြောင့်စင်စစ်ဘုရားတပည့် ဖြစ်သော ပညာရှိတို့သည်ဘုရားရှင်ဟောတော်မူဆပ်သောနည်းကို ဆစဉ်

မြိုး၍။ပဌဝီခေါတ်သည် အမှုန့်အမှား အလုံးအခဲ စသောသဏ္ဌာန်။ ဓိုန်းမယောက်ျားစသောသတ္တဝါမဟုတ်။ စင်စစ်ကြမ်းတမ်းခက်မာသော သဘော သတ္တိမျှသာ ဖြစ်ပေ၏ဟု အသိဉာဏ် ပေါက်အောင်ကြည့်ရှု၍၊ ဉာဏ်အမြင်ပေါက်လျှင်။ စင်စစ်အမှုန့်အမှားအလုံးအခဲသော သဏ္ဌာန်ဖြစ်ဓိုန်းမယောက်ျားစသော သတ္တဝါဟု ထင်နေသော ဒိဋ္ဌာအယူမှကင်းစင်၍။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ အယူသို့ရောက်ပြီးလျှင်။ဒိဋ္ဌိဝိသုद्धိအဆင့်သို့ရောက်လေ၏)။ ဟူ၍ရေးသားခြင်းကို တွေ့မြင်ရပေ၏။

၅၂ အဘိခမ္မာဝိဘင်းပါဠိတော်ဋီကာမြတ်စွာဘုရားရှင်သည်။ကက္ခဠံ ခရိဂတံ ကက္ခဠဇာတိ ကက္ခဠ ဘာဝေါ ဟူသောပါဌ်ဖြင့်။ ပဌဝီခေါတ်သည်စင်စစ်အမှုန့်အမှားအလုံးအခဲ သဏ္ဌာန်မဟုတ်။ ကြမ်းတမ်းခက်မာသော သဘောသတ္တိဟူ၍သာလျှင်။ သိဆပ်သည်၏ ဖြစ်ကိုပြောဟော်မူလိုသည် ဖြစ်ပြားခဲ့။ ကက္ခဠံ ခရိဂတံ ကက္ခဠဇာတိ ကက္ခဠဘာဝေါ အဆိုတို့ ဥပါဒိဏ္ဏံ၊သေယျထိဒံ.ကေသာ,လောမာ, နခါ,ဒန္တာ,တစော,အစရှိသောအားဖြင့်ဟောတော်မမူတန်ရာ။ ။ ကက္ခဠ ခရိဂတ ကက္ခဠဇာတ ကက္ခဠဘာဝတို့သည်ကား အဘာယ်နည်း။ဆံပင်,အမွေး,ခြေသည်း, လက်သည်း,သွား,အရေ, အစရှိသော ၂၀-သော အရတို့။ ဆံပင်အမွေး ခြေသည်း လက်သည်း သွား အရေအစရှိသော ၂၀ သော အရတို့သည်ကား အဘယ်နည်း။ကက္ခဠ ခရိဂတ ကက္ခဠဇာတ ကက္ခဠ ဘာဝတို့- ဟူ၍သာ လျှင်ပြတော်မူလိုရင်းရှိ၏။ ။အကယ်၍ကက္ခဠ ခရိဂတ၊ ကက္ခဠဇာတ ကက္ခဠဘာဝဟူသောပါဌ်ဖြင့်ပဌဝီခေါတ်သည် စင်စစ်အမှုန့်အမှား အလုံးအခဲ သဏ္ဌာန်မဟုတ်။ ကြမ်းတမ်းခက်မာသော သဘောသတ္တိဟူ၍သာလျှင် သိဆပ်သည်၏ အဖြစ်ကို ပြတော်မူလိုသည်ဖြစ်ခဲ့။သေယျထိဒံ၊ကေသာလောမာ,စသော နောက်စကားတော်သည်အချည်းနှီး ဖြစ်လေရာ၏၊ မြတ်စွာဘုရားရှင်တို့သည် အချည်းနှီးဖြစ်သော စကားကော်တို့ကို ဟောတော်မမူတန်ရာ။ ပါဌိတော်တို့ကိုလည်း။အဋ္ဌကထာစသောကျမ်းတို့ကိုလည်း။ ရှေ့နော်

စကားတို့ကို စပ်မိဆောင်ကြသ့်တတ်ကုသောလျှင်။ ဟုတ်မှန်သော သဘောထွက်ပေါ်လေနိုင်ရာ၏။ထိုသို့မဟုတ်ဘဲ၊သေယျထိဒံ၊ကော သာ,လောမာ၊စသောပုဒ်ကို ပေယျာလခြွင်းထုတ်၍။ တပိုင်းတစ် ဖြင့်သာ ကြိမ်ကြိုရာကြိုကြပါသော်။ဟုတ်မှန်ရာသို့မကျဘဲ။လွဲချော် တတ်ကြပါ၏။ထိုကြောင့် ထိုသို့လွဲချော်သွားကြမည်ကို မြင်သော ငါသည်။သာသနာတော်၏ ဆောက်တည်းထွန်းကား တိုးတက်စိမ့်သော ၎င်းတို့ ယောဂီ ပုဂ္ဂိုလ်များ ဆသိဉာဏ် ပွါးကြစေခြင်း၎င်းတို့ ကိုယ်လက်မလန်း။ မခန့်ကျန်းသော်လည်း။ ဆန္ဒခံးဆနယ်ခံ၍ရေး သား လိုက်ရပါသည်။ ၍ပြီးဆို ဆပ်ခဲ့ ပြီးသော ဝိဘင်းပါဠိတော် သည်သုတ္တန်နည်းဖြစ်၏။ရင်းပါဠိတော်၌ဆာဘိဓမ္မာနည်းကိုမူကား။ စက္ခုဓာတ်,ရူပဓာတ် ,စက္ခုဝိညာဏဓာတ်,စသောဆားဖြင့်။ဓာတ် ၁၈-ပါးကိုဝေဘန်၍ပြတော်မူဆပ်၏။

ထိုကဲ့သို့ ၍ဆာဘိဓမ္မာ ဝိဘင်း ပါဠိတော်၌။ ကကွဋ္ဌ ခရိဂတ ကကွဋ္ဌတို့ ကကွဋ္ဌဘာဝ- ဟူသော ပါဠ်ဖြင့်။ သဘာဝမျိုးကိုပြ တော်မူခြင်းသည်လည်း။ ထိုသဘာဝမျိုး ဖြစ်ကုန်သော ကကွဋ္ဌ ခရိဂတ ကကွဋ္ဌတို့ ကကွဋ္ဌဘာဝဖြစ်ကုန်သော ဆရှိတို့သည်ဤနှာန်၌ ကံကြောင့်ဖြစ်ကုန်သော ပထဝီဓာတ်တို့သည် ဆာဘယ်နည်းဟူမူ ကား။ဆံပင်ဆမွေးခြေသည်း လက်သည်းဆစ်ရှိကုန်သော ၂၀- သောဆရတို့ဟူ၍ပြတော်မူလိုရင်းရှိ၏။ထိုကြောင့် ဆံပင်စသော ၂၀-သောဆရတို့ကို။ကကွဋ္ဌ ခရိဂတ ကကွဋ္ဌတို့ ကကွဋ္ဌဘာဝ တည်းဟူသောလက္ခဏာရှိကုန်သောသသမ္ဘာရပထဝီဓာတ်ဟူ၍ ဟောတော်မူလိုရင်းရှိ၏ဟု။ သေသေချာချာ မှတ်သားယုံကြည် ကြကုန်ရာ၏။(သသမ္ဘာရပထဝီဆိုသည်ကား။ပထဝီဓာတ်လွန်ကဲ သောဆံပင်စသောဆရကိုဆိုလိုသည်)။ ။ထိုသို့ဘုရားရှင်ဟော တော်မူခြင်းသည် ဝတ္ထု၏ ဆစွမ်းဆားဖြင့်ဖြစ်၏။ ဟုသမ္ဘောဟ ဝိနောဒနီမည်သော ဝိဘင်းဆဋ္ဌကထာ ဆရာမြတ်သည်မျက်နှာ ၄၈-၌။ ။ဣဒါနိ တမေဝ ပထဝီဓာတုံ ဝတ္ထု ဝသေန ဒသေတုံ၊

သေယျထိဒံ ကောသောလောမာတိ ဆာဒိ ဝုတ္တံ။ ။ဟုမိန့်ဆိုတော်မူ၏။

(ဆနက်)။ ။ဣဒါနိ၊ယသ္မာ ဆခါဠ္ဠ။ တဒေဝ ပထဝီဓာတုံ၊ ထိုကကွဲ့ခရိုဂတ ကကွဲ့ဟု ကကွဲ့ဟာဝဖြစ်ကုန်သော သဘာဝ လက္ခဏာမျှသာရှိကုန်သော ပထဝီဓာတ်ကိုပင်လျှင်။ဝတ္ထု၊ဝသေန၊ဝတ္ထု၏ဆစ္စမ်းဆောင်ဖြင့်။ဒေသေတုံ၊ပြတော်မူခြင်းငှါ။ သေယျထိဒံ ကောသောလောမာတိဆာဒိဝစနံ၊ဤကကွဲ့ဆစ်ရှိသည်တို့သည် ဆာဘယ်သည်တို့နည်းဟူမူကား။ ဆံပင်ဆမွေး ဆစ်ရှိသည်တို့။ဤသို့ဆစ်ရှိသော စကားတော်ကို။ ဘဂဝတာ၊ ဖြတ်စွာဘုရားရှင်သည်။ဝုတ္တံ၊ ဟောတော် မူဆပ်လေပြီ။ ။ထိုနောက်တဘန် ဆရိပ္ပါယ်ကို ရှင်းလင်းသိသာကြစေရန်။ ဆက်လက်၍ ဤသို့မိန့်ဆိုတော်မူပြန်၏။

တသ္မာတ္ထော ယာသာ ဆဒ္ဓါတ္တိကာ ပထဝီဓာတု သာကတမာ၊ ယံ ဆဒ္ဓါတ္တံ ပစ္စတ္တံ ကကွဲ့ဟနာမ တံ ကတမန္တိ၊ကောသာ လောမာတိ ဆာဒိ တသ္မာ ဆဒ္ဓါတ္တိကာယ ပထဝီ ဓာတုယာ ဝတ္ထု၊ဝသေန ပဘေဒ ဒဿနံ၊ဣဒံဝုတ္တံဟောတိ၊ကောသာနာမဆဒ္ဓါတ္တာ ဥပါဒိန္နာ သရီရဋ္ဌကာ ကကွဲ့ဟု လက္ခဏာ ဣမသ္မိံ သရီရေ ပါဠိ ယေ ဣဿောကောဋ္ဌာသော။ပ။ပရတော ဆာပေါဓာတုဆာဒိနံ နိဒ္ဒေသေ ပိတ္တာဒိသုပိ သေသဝနယော၊ဣမိနာကိံ ဒဿိတံဟောတိ၊ဓာတုမနသိကာရော။

(ဆနက်)။ ။တသ္မာ၊ထိုသေယျထိဒံဟူသောပုဒ်၏။ဆဒ္ဓါတ္တိကာ၊ ဆတ္တဟောကိုစွဲ၍ဖြစ်သော။ ယာသာ ပထဝီဓာတု၊ ဆကြင်ပထဝီဓာတ်သည်။ ဆတ္ထိ၊ရှိ၏။ သာပထဝီ ဓာတု၊ထိုပထဝီဓာတ်သည်။ ကတမာ၊ဆာဘယ်နည်း။ ဆဒ္ဓါတ်၊ကိုယ်တွင်း သ ဏာန်၌ဖြစ်သော၊ ပစ္စတ်၊ ဆတ္တဟောကို စွဲ၍ ဖြစ်သော၊ ယံကကွဲ့ဟနာမ၊ ဆကြင်ကြမ်းတမ်း ခက်မာသော သဘောသည်လည်း။ ဆတ္ထိ၊ရှိ၏။ တံ ကကွဲ့ဟနာမ၊ထိုကြမ်းတမ်းခက်မာသောသဘောမည်သည်ကား။ ကတမံ၊ဆာဘယ်နည်း။ဣကိဆတ္ထော၊ဤသို့ပုစ္ဆာထုတ်သောဆနက်

ကို။ဒဠ္ဍဗ္ဗောမှတ်ဆပ်၏။ကောသာလောမာတိဆာဒိ၊ ဆံပင်ဆမ္မေး စသောစကားသည်။ဆရာ့ဘိုကာယ၊ ဆတ္တဘောကိုပွဲ၍ဖြစ်သော။ တဿာပထဝိဓာတုယာ၊ထိုပထဝိဓာတ်၏ကို။ဝဏ္ဏ၊ဝသေန၊ ဝဏ္ဏ၊ ၏ဆစ်ပ်းဆားဖြင့်။ပဘောဒ ဒဿနံ၊ဆပြားကို။ဝါ၊ဆမျိုးမျိုးစားစား ကိုပြုကြောင်းဖြစ်သောစကားတည်း။ ။ဣဒံဆယံ ဆဝိပ္ပါယော၊ ဤဆိုလတ္တံ့သော ဆဝိပ္ပါယ်ကို။ ဘဂဝတာ၊ ဖြတ်စွာ ဘုရားရှင် သည်။ဝုဘိုဝုတ္တော၊ဆိုလိုသည်။ ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ကိံ ဟောတိ၊ဆ သို့ဖြစ်သနည်း ဟူမူကား။ ကောသာ နာမ၊ ဆံပင်တို့ မည်သည်။ ဆဒ္ဓါဘာ၊ဆတ္တဘောကိုပွဲ၍ဖြစ်ကုန်၏။ ဥပါဒိန္နာ၊ ငါ၏ကိုယ်ဟူ၍ ပွဲလန်းဆပ်ကုန်၏။သရီရဋ္ဌကာ၊ ကိုယ်၌တည်ကုန်၏။ ကက္ခဋတ္တ လက္ခဏာ၊ကြမ်းတမ်းခြင်း ဟူသော လက္ခဏာရှိကုန်၏။ ဣမသ္မိံ သရီရေ၊ ဤကိုယ်၌။ ပါဋိယေတ္တော၊ ဆသီးဖြစ်သော။ ကောဋ္ဌာ သော၊ဆရုတည်း။ဣတိ၊ဤသို့။ ဝုဘိုဝုတ္တော၊ဆိုလိုသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ (ဘုရားရှင်၏ဆလိုတော်ကို သိတော်မူသော ဆဌကထာ ဆရာ ဖြတ်က။ကောသာသည်ပင်ကက္ခဋတ္တလက္ခဏာဟု'ရေးသားတော် မူခြင်းကို ဆထူးသတိ ပြုကြလော။ ပ ။ချပ်ရာ၌ကား ဆမ္မေး'မှစ၍ ကြွင်းသော ကောဋ္ဌာသတို့ကို ဆံပင် ဆတူဆိုလေ)။ ပရတောဝ၊ နောက်မှ။ဆာပေါဓာတုဆာဒိနံ၊ ဆာပေါဓာတ် ဆစရှိသည်တို့ဖြစ်၏။ နိဋ္ဌေသေ၊နိဋ္ဌေသ၌။ဝိတ္ထာဒီသုပိ၊သည်းခြေဆစရှိသည်တို့၌လည်း။ ဇေသေ ဝနယော၊ဤနည်းဆတိုင်းပင်တည်း။ ဣမိနာ၊ ဤဆိုဆပ်ခဲ့ပြီး သောစကားဖြင့်။ကိံ'ဆာဘယ်ကို။ဒဿိတံ'ပြုဆပ်သည်။ဟောတိ၊ ဖြစ်လေသနည်း။ဓာတုမနသိကာရော၊ ဓာတ်ဟူ၍ နှလုံးသွင်းခြင်း ကို။ဒဿိတံ'ပြုဆ၏။

ကောသာလောမာတိဆာဒိဘာသာဆဒ္ဓါတ္တိကာယပထဝိဓာတု ယာဝဏ္ဏ၊ဝသေန ပဘောဒ ဒဿနံဟူသောပါဋ္ဌဖြင့်။ကက္ခဋတ္တလက္ခ ဏာရှိသောပထဝိဓာတ်တို့သည်။ တခုသော ပထဝိဓာတ်နှင့်တခု သောပထဝိဓာတ်မတူသောဆားဖြင့်။ တမျိုးတစားတည်းမဟုတ်။ ဆမျိုးမျိုးဆစားစား ရှိကြခြင်းကြောင့်။ ထိုဆဒ္ဓါတ္တိက ပထဝိဓာတ်

ကိုဆံပင်အမွေးခြေသည်း လက်သည်း စသော ဝတ္ထုပညတ်၏ အစွမ်းအားဖြင့်လည်း။ တရုနှင့် တရုမတူ ထူးခြားကွဲပြားသော အမည်နာမဝေါဟာရဖြင့်။ခေါ်ဝေါ် မှည့်ဆိုခြင်းကိုပြုကြရကြောင်း ကိုပြုဆိုဘော်မူအပ်၏။မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ဆံပင်စသောအရေ ကိုဝတ္ထုပညတ်အားဖြင့်ဟောတော်မူခြင်းသည်။ ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိ တော်၌လည်းထင်ရှား၏။ သဗ္ဗာနုပညတ်စသောအားဖြင့် ဟော တော်မူခြင်းသည်လည်း ထင်ရှားရှိ၏။ ။(ငါတို့ ရေးသားအပ် သောဝိပဿနာ စက္ခုကျမ်းစာမျက်နှာ ၁၅-က ၁၈-ထိမှာကြည့် ကြလေ။

အချို့သောပုဂ္ဂိုလ်တို့ကပထဝီဓာတ်ဟုဆိုလျှင်။ ကကွန္ဒ လကွ ဏာအားဖြင့်တရုသော ပထဝီဓာတ်သည် တရုသောပထဝီဓာတ် နှင့်အတူတူပင်ဖြစ်၏ဟုမှတ်ထင်ကြကုန်၏။ ထိုကဲ့သို့မှတ်ထင်ခြင်း သည်ဆိုအပ်ခဲ့ ပြီးသော ဝိဘင်း အဋ္ဌကထာနှင့် လွဲချော် ရုံမက။ ဘုရားဟောတော် ပါဠိတော်တို့နှင့်လည်း အစွန်းမထွတ် ငြိုကပ်ရ လေ၏။ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော်မျက်နှာ ၁၃၀-၌၊ မြတ်စွာဘုရားရှင် သည်ဖေါ်ပြဗျာယတနဟု ဆိုအပ်သော ပထဝီ တေဇော ဝါယော ဓာတ်တို့၏တရုသောပထဝီဓာတ်သည်တရုသော ပထဝီဓာတ်နှင့် မတူ။တရုသောတေဇောသည်တရုသောတေဇောနှင့်မတူ။ တရု သောဝါယောသည် တရုသော ဝါယောနှင့်မတူ။ ပထဝီဓာတ်မှာ လည်း။ ပထဝီဓာတ် အနုံ့အရင့် အဆင့်ဆင့်။ တေဇောဓာတ်မှာ လည်းတေဇောဓာတ် အနုံ့အရင့်အဆင့်ဆင့်။ ဝါယောဓာတ်မှာ လည်း ဝါယောဓာတ်အနုံ့အရင့်အဆင့်ဆင့်အားဖြင့်။ တရုနှင့်တ ရုမတူ ထူးခြား ကွဲးပြားကြကြောင်းကို ပြတော်မူအပ်သည်သာ လျှင်တည်း။ဂင်းပါဠိတော်ကား။

ကတမ ဉ္စ ရူပံ ဖေါ်ဗျဗျာယတနံ၊ ပဌဝီဓာတု တေဇောဓာတု ဝါယော ဓာတု၊ ကကၡဠံမုဒု ကံသဏ္ဌံ ဖရုသံ သုခ သမ္ဘဿံ ဒုက္ခ သမ္ဘဿံ ဂရုကံ လဟုကံ၊ ယံဖေါ်ဗျဗျံ အနိဒဿနံ သပ္ပဋိဃံကာ ယေန အနိဒဿနေန သပ္ပဋိဃေန ဖုသိတဝါ ဖုဿတိဝါ ဖုဿိဿ

တိဝါ ဖုသောဝါ၊ ဖေါ့ဌဗ္ဗော ပေသော၊ ဖေါ့ဌဗ္ဗာယတနံ ပေတံ၊ ဖေါ့ဌဗ္ဗာဝေတုပေသာ၊ ဒုဒန္တံ ရူပံ ဖေါ့ဌဗ္ဗာယတနံ။ ။ဟူသည်တည်း။

(ဆနုက်)။ ။ကတမံ၊အာဘယ်မည့်သော။ တံရူပံ၊ထိုရှာသည်။ ဖေါ့ဌဗ္ဗာယတနံ၊ဖေါ့ဌဗ္ဗာယတန မည်လေသနည်း။ ပထဝိဝေတု၊ ပထဝိဝေတိ၎င်း။ အာပေါဝေတု၊ အာပေါဝေတိ၎င်း။ တေဇောဝေတု၊တေဇောဝေတိ၎င်း။ဒုတိဒုမေ၊ ဤဝေတိသုံးခုတို့သည်။ ဖေါ့ဌဗ္ဗာယနံ၊ဖေါ့ဌဗ္ဗာယတနမည်၏။ (ဤဝေတိသုံးခုတို့သည် ကာယပသာဒအား ဝေ့ထိ အပ်သောကြောင့်၊ ဖေါ့ဌဗ္ဗာယတနဟု ပြပြီး၍၊တဘန်၎င်းဖေါ့ဌဗ္ဗာယတနကိုအမျိုးမျိုးအစားစားခွဲခြား ဝေဘန်တော်မူသိသောကြောင့်၊ကဏ္ဍဋ္ဌံစသောဆရာတော်ကိုဆက်လက်ပြန်၏။)ကဏ္ဍဋ္ဌံ၊ ခက်မာသောအဝေ့ရှိသော။ ဖေါ့ဌဗ္ဗာယတနလည်းတမျိုး။မဒုကံ နူးညံ့သောအဝေ့ရှိသောဖေါ့ဌဗ္ဗာယတနလည်းတမျိုး၊သဏှံ၊ ချောမွတ်သော အဝေ့ရှိသောဖေါ့ဌဗ္ဗာယတနလည်းတမျိုး။ဖရုသံ၊ကြမ်းသော အဝေ့ရှိသော ဖေါ့ဌဗ္ဗာယတနလည်း တမျိုး။ သုခသမ္ဘဝံ၊ ချမ်းသာသော အဝေ့ရှိသော ဖေါ့ဌဗ္ဗာယတနလည်းတမျိုး။ဒုက္ခသမ္ဘဝံ၊ ဆင်းရဲသောအဝေ့ရှိသောဖေါ့ဌဗ္ဗာယတနလည်းတမျိုး။ဂရုကံ၊ လေးသောအဝေ့ရှိသောဖေါ့ဌဗ္ဗာယတနလည်းတမျိုး၊လဟုကံ၊ ပေါ့သော အဝေ့ရှိသော ဖေါ့ဌဗ္ဗာယတနလည်း တမျိုး။ ဒုတိဒုမေ၊ ဤသည်တို့ပင်တည်း။(ဤကဏ္ဍဋ္ဌံစသလဟုကံဆုံးရှိသောပါဠိ၌ သိ"ဟူသော သုတ်ဖြင့်ပြုအပ်သောနပုံးလိုင်ဆနက်၌သက်အပ်သော သိဝိဘတ်သည်ဖေါ့ဌဗ္ဗာယတနံ"ဟူသောပုဒ်ကိုငဲ့၏)။ ဆနိဒဿနံ၊ မြင်အပ်သောသဘောမရှိသော၊သပ္ပဋိဃံ၊ထိပါးခြင်းနှင့်တကွ ဖြစ်သော၊ ယံဖေါ့ဌဗ္ဗံ၊ အကြင်ဖေါ့ဌဗ္ဗာ ယတနကို။ ဆနိဒဿနေန၊ မြင်အပ်သော သဘော မရှိသော၊ သပ္ပဋိဃေန၊ ထိပါးခြင်းနှင့် တကွဖြစ်သော၊ ကာယေန၊ ကာ့ယပသာဒဖြင့်။ ဖုသိတဝါ၊ ဝေ့လည်းဝေ့ပြီ၊ဖုသိတတိဝါ၊ ဝေ့လည်း ဝေ့ဆဲ၊ဖုသိဿ တိဝါ၊ ဝေ့လည်း

တွေ့လတ္တံ့။ဗုဒ္ဓသော ဝါ၊တွေ့လည်းတွေ့ရာ၏။ ဣဒံ၊ဤသို့သောဘော ရှိသော။ တံရှုပံ၊ ထိုရူပသည်။ ဖေါ်ဌဗ္ဗာယတနံ၊ ဖေါ်ဌဗ္ဗာယတန မည်၏။

ကကွဋ္ဌံဆစ, လဟုကံ ဆဆုံးရှိသောပါဌဖြင့်။ ပထဝီဓာတ်တို့ သည်တမျိုးတည်းမဟုတ်။အမျိုးမျိုးဆစားစား၊ ဆန့်ဆရင့်ဆားဖြင့် အဆင့်ဆင့်ရှိကြောင်းကို ပြတော်မူဆပ်၏။ ဗုဒ္ဓသိဝါ,ဟူသောပါဌ ဖြင့်ဆတိတ်ကာလကို၊ဗုဒ္ဓသတိဝါဟူသောပါဌဖြင့် ပစ္စုပ္ပန်ကာလ ကို။ဗုဒ္ဓသိသတိဝါဟူသောပါဌဖြင့် ဆနာဂတ်ကာလကို၊ဗုဒ္ဓသော ဝါဟူသောပါဌဖြင့် ကာလကိုမသုံးသပ်မူ၍ထိုပရမတ်ဆားလျှော် သောတဏှာပညတ်ကိုပြတော်မူဆပ်၏။

ဆရှိုသောပုဂ္ဂိုလ်တို့က ပထဝီဓာတ်ဟုဆိုလျှင် ကကွဋ္ဌလက္ခ ဏာသာရှိ၏ဟုဆိုကြ၏။ကကွဋ္ဌလက္ခဏာဟူသည်ကား ခက်မာ ၏ဟုမှတ်ကြောင်းကိုဆိုသည်။ထိုခက်မာသောပထဝီသည် ဆရင့် ဖြစ်၏။ ထိုဆရင့်ဖြစ်သောပထဝီဓာတ်သည် ဆကြောင်းကြောင့်ဆ ဆင့်ဆင့် နှံ့လျက်၊ နှုံးညံ့၍သွားခဲ့လျှင်၊ ထိုနှုံးညံ့သော ဓာတ်သည် ကားဆာဘယ်ဓာတ်လေနည်း။ နှုံးညံ့၍ မဒုလက္ခဏာဖြစ်နေသော ဓာတ်သည်ခက်မာ၍ကကွဋ္ဌလက္ခဏာမဟုတ်လေသောကြောင့်။ ၎င်း မဒုလက္ခဏာရှိသောဓာတ်ကို ပထဝီဓာတ်ဟု မဆိုဆပ်ပါပြီ လော။ မြတ်စွာဘုရားရှင်တို့မူကား ကကွဋ္ဌ လက္ခဏာကိုလည်း ပထဝီဓာတ်။မဒုလက္ခဏာကိုလည်းပထဝီဓာတ်ဟု၍ ဟောတော် မူဆပ်လေပြီ။ထိုကဲ့သို့ကကွဋ္ဌလက္ခဏာသည်လည်း ပထဝီဓာတ်။ ဒုမလက္ခဏာ သည်လည်း ပထဝီဓာတ်ဖြစ်ခဲ့လျှင်။ ဆလွန်ဆုံးဖြစ် သော မဒုလက္ခဏာတို့၏စပ်ကြားဌာနရှိသော ကကွဋ္ဌလက္ခဏာဆ ဆင့်ဆင့်နှင့်မဒုလက္ခဏာဆဆင့်ဆင့်သည်လည်းပထဝီဓာတ်ပင် ဖြစ်၏။ ထိုသို့ပထဝီဓာတ်၌ ဆနှံ့ဆရင့် ဆဆင့်ဆင့် ရှိကြသော ကြောင့်သာလျှင်။ ရှေးချာ်နှင့်နောက်ချာ်မတူဘဲ ဘေဘက် ပြန်ပျက် စီးခြင်းဖြစ်ကြရလေ၏။ ဆကယ်၍ ဆနှံ့ဆရင့်ဆဆင့်ဆင့်မရှိဘဲ။ ပထဝီကကွဋ္ဌလက္ခဏာမျှကိုသာသိ၍ပြဆိုဆပ်ခဲ့ပြီးသောခမ္ဘာသင်

ဏိပါဋိဒြိတော်ကို အလေးမပြုခဲ့ပါမူကား။ ပထဝီဓာတ် အဆင့်ဆင့် တောက်ပြန် ပျက်စီးသော်လည်း ကကွဇ္ဇလကွဏာအတိုင်းသာ တောက်ပြန် ပျက်စီးသည်ဟု ယူရာကျသဖြင့်၊ ခက်မာနေသော ချိတ်, ဘယောင်းစသည်တို့ကိုမီးကင်၍ အဆင့်ဆင့် တောက်ပြန် သွားသော်လည်း၊ပျောင်းပျော့သောမုဒုလကွဏာအဖြစ်သို့မရောက်ဘဲ။ခက်မာခြင်းချုပ်,ခက်မာခြင်းအသစ်ပေါ်။ တဘန်ခက်မာခြင်း ချုပ်,ခက်မာခြင်းအသစ်ပေါ်အား၊ဖြင့် ခက်မာမြဲကတိအတိုင်း၊မ မရွှေ့ဘဲသာနေလေရာ၏။ပျောင်းပျော့သောဒုမုလကွဏာရှိသော ပထဝီအဖြစ်သို့မရောက်ရာပြီ။

ဆဲကယ်၍မြွှသက်ဏိပါဋိဒြိတော်ဒွိဘုရားရှင်သည် ဟောတော် မူအပ်သော ကကွဇ္ဇနှင့်မုဒုနှစ်ပါးစလုံးကို အလေးပြုသည်ဟု ကြို လျက် ပကတိကိုယ်က ကကွဇ္ဇပထဝီဓာတ်သည်။ကကွဇ္ဇအတိုင်း ပင်တောက်ပြန်၍ တဘန်ကကွဇ္ဇပင်ဖြစ်ပေါ်၏။ (ကကွဇ္ဇ)ခက်မာ သောပထဝီဓာတ်အဆင့်ဆင့်။(မုဒု)နူးညံ့သောပထဝီဓာတ်အဆင့် ဆင့်အားဖြင့်တောက်ပြန်၍မသွား။မုဒုပထဝီဓာတ်သည်လည်းမုဒု အတိုင်းပင် တောံပြန်၍။ တဘန်မုဒုပင်ဖြစ်ပေါ်၏။မုဒုအဆင့်ဆင့် တောက်ပြန်၍မသွားဟု ယူခဲ့ပြန်လျှင်လည်း။ လူသေလျှင်လူဖြစ်ခွေး သေလျှင်ခွေးဖြစ်၊ကဲ့, နွားစသည်သေလျှင် ကဲ့, နွားစသည်ဖြစ်အား ဖြင့်၊မိမိတို့၏ဓာတ်အတိုင်းသာဖြစ်၏ဟု ယူအပ်သောအယူမျိုးနှင့် သာတူလေရာ၏။ ရူပ်ပရမတ်ဒွိမဆိုထားဘိ၊ နာမ်ပရမတ်ဒွိသော် လည်းတေဒဂ်ရထိုက်သောပညာ၊တေဒဂ်မရထိုက်သောပညာ။တေ တဒဂ်ရထိုက်သောဒိဋ္ဌစက္ခုစသောအာဘိညာဏ်၊တေဒဂ်မရထိုက် သော ဒိဗ္ဗစက္ခုစသော အာဘိညာဏ်ဟူ၍ အဆင့်ဆင့်မတူခြားနား သေသော်၏။လောဘ,ဒေါသ,မောဟတို့ဒွိလည်း၊ အားကြီးသော လောဘ, ဒေါသ,မောဟ-အားနည်းသောလောဘ, ဒေါသ, မော ဟဟု အဆင့်ဆင့်မတူခြားနားကြလေသေး၏။ အထူးစဉ်းစားကြ လော။စဉ်းစားဉာဏ်ဖြစ်ရန်မှာလည်း ပကတိပင်ကိုယ်ဉာဏ်သို့၏။

တေဇော,ဝါယောတို့၏ အကြောင်းကိုလည်းပထဝီ၌ ဆိုဆပ်ခဲ့ပြီး သောနည်းကိုယှဉ်ကြလေ။

ပြဆိုဆပ်ခဲ့ပြီးသောဝိဘင်းအဋ္ဌကထာ၌။ ဣဒံဝုတ္တံဟောတိ,အ စချိုလျက်။(၁)ကောသာနာမအဆုတ္တာဖြစ်ကြောင်းတရပ်။(၂)ကော သာနာမဥပါဒိန္နာ ဖြစ်ကြောင်းတရပ်။ (၃)ကောသာနာမသရိရဋ္ဌ ကာ ဖြစ်ကြောင်းတရပ်။(၄)ကောသာနာမ ကကျဋ္ဌတ္တ လကျဏာ ဖြစ်ကြောင်း တရပ်အားဖြင့်။ လေးချပ် ပြတော်မူအပ်ရာဝယ်၊ စ တုတ္ထ တရပ်ဖြင့်ကောသာနာမကကျဋ္ဌတ္တလကျဏာဟူ၍ပြတော်မူ ခြင်းကို စိစစ်လိုက်သည် ရှိသော်။ ကောသာသည်ပင် ကကျဋ္ဌတ္ထ လကျဏာဖြစ်ကြောင်း။ကကျဋ္ဌတ္ထလကျဏာသည်ပင်ကောသာဖြစ် ကြောင်းကောင်းစွာထင်ရှားပြန်လေ၏။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော်။ ပထဝီကကျဋ္ဌတ္ထလကျဏာဆိုသောစကားနှင့် ကောသာဂ ကျဋ္ဌတ္ထ လကျဏာဆိုသောစကားနှစ်ခွန်းတို့၌။ ကကျဋ္ဌတ္ထလကျဏာအား ဖြင့်တူကြသော ပထဝီနှင့်ကောသာတို့သည်။ ပထဝီဟူ၍ရင်း ကော သာဟူ၍ရင်း။ပညတ်စကားလေသံအားဖြင့် ထူးခြားသကဲ့သို့ဖြစ် သော်လည်း။ ကောသာနာမကကျဋ္ဌတ္ထလကျဏာဟူသော စကား တော်ကိုရင်း။ ကကျဋ္ဌတ္ထ လကျဏာ ပထဝီဓာတုဟူသောစကား တော်ကိုရင်းထောက်ရှုလိုက်သော်။ ကောသာသည်ပင် ပထဝီဓာ တုဖြစ်နေလေသောကြောင့်။ အဋ္ဌကထာ၌။ ဣဒံဝုတ္တံဟောတိ,အစ ကကျဋ္ဌတ္ထလကျဏာ အဆုံးရှိသောပါဠိသည်။ ဌင်းဆရာမြတ်က ဝိဘင်းပါဠိတော်၌ ဘုရားရှင်ဟောတော်မူအပ်သောစကားတော် သည်ပါဆိုသောအဘိုင်းပင်တည်းဟု။ ရဲဝံ့စွာဆောမခံသောစကား တော်ပင်ဖြစ်၏။ စဉ်းစား၍ရှုလိုက်ကြလေကုန်။ ထိုအခါပထဝီတ ခြားကကျဋ္ဌတ္ထလကျဏာတခြားမဟုတ်ကြောင်း။ ကောသာတခြား ကကျဋ္ဌတ္ထလကျဏာတခြားမဟုတ်ကြောင်းသိသာကြလိမ့်မည်။

ထိုမှတဘာန်။ ။ကိ ဣဒါနာဒဿိတံဟောတိ၊ဓာတုမနသိကာ ရော,ပါ၌ဖြင့်။ ''ဆံပင်,အမွေးစသော အားဖြင့် သုံးသပ်ခြင်းသည်။ ဓာတ်ကိုနှလုံးသွင်းခြင်းပင် ဖြစ်၏ဟုတိုး၍ တဘာန်ရှင်းလင်းစွာသိ

စေတော်မူပြန်၏။ ထိုကြောင့်လည်း-ဆံပင်ဆစ, ဦးနှောက်ဆဆုံး ရှိသော နှစ်ဆယ်သောဆရုသည် ပထဝီဓာတ်၊ ဤသို့ဆစ်ရှိသော ဆားဖြင့်နှလုံးသွင်းခြင်းကို စတုဓာတု ဝဝ ဩဇာနှင့်ကမ္မဋ္ဌာန်းဖြစ်၏ဟု ရှင်းလင်းစွာသိသာဆပ်လေပြီ၊အခဏား ၃-၄ပြန်၍ကြည့်ကြလေကုန်။ဤသို့လျှင် မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ကျွတ်ထိုက်သောဝေနေယျသတ္တဝါတို့၏ ဆရှာသယဆားလျှော်စွာ။ ဆနည်းနည်းဆဖုံဖုံ ပြု၍ ဟောတော် မူဆပ်ပါ၏လျက်။ပဿဒိ ကဋ္ဌဋ္ဌာ လက္ခဏာစ သောဆားဖြင့်နှလုံးသွင်းသဖြင့်။ ပရမတ္ထသဘာဝလက္ခဏာကိုသိ သောနည်း-တနည်းတည်းသာရှိ၏ဟု မှတ်ထင်နေခဲ့ကြလျှင်၊မြတ် စွာဘုရားရှင်သည်ဝေနေယျသတ္တဝါတို့၏ ဆရှာသယဆားလျှော် စွာဆနည်းနည်းဆဖုံဖုံပြု၍ဟောတော်မူဆပ်သော တရားတို့သည် ဆချည်းနှီးဆလကား၊ဆမှားတို့သာလျှင်ဖြစ်ကြလေရာ၏။

ဆ၍သောပုဂ္ဂိုလ်တို့က ဆံပင်ဆမွေးစသောဆားဖြင့် နှလုံး သွင်းဆင်ခြင် ခြင်းဖြင့် ပရမတ်သဘော မထင်နိုင်။ ပညတ်ဌာသာ တင်ကျနေ၏ဟုဆိုကြားအံ့။ထိုဆိုသောစကားသည် ပါဠိတော်ဆဌ ကထာဋီကာစကားတို့နှင့်မတူသောစကားသာလျှင်ဖြစ်လေရာ၏။ ထိုကြောင့် ၎င်းဝိဘင်းပါဠိတော်၌။ ပရမတ္ထ သဘာဝ ဖြစ်သော ပထဝီဓာတ်ကိုဆံပင်ဆမွေးစသောပညတ်ဝတ္ထုဖြင့်တင်၍ ဟော တော်မူဆပ်သော ပါဠိတော်၏ စကား တရပ်ဟူ၍ သိကြရာ၏။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် ဆဌကထာ ဆရာမြတ်သည် ဤစတု ဓာတု ဝဝ ဩဇာန် ကမ္မဋ္ဌာန်း ဆလုပ်၌ ထင်မြင်လွယ်၊ မထင်မြင် လွယ်နိုင် ခြင်း ဆ ကြောင်းကိုတိကျပည်-နုတိတိကျပည် ပုဂ္ဂိုလ်တို့ဆား လျှော်စွာ သိသာစေတော်မူလိုသောကြောင့်။စာမျက်နှာ ၂၉၄-၌။

ဘာဝနာနယေ ပနေတ္ထ တိကျ ပညသ ဘိကျ၊ နောကေသာ ပထဝီ ဓာတုလောမာ ပထဝီ ဓာတုတိ ဇေဝိတ္ထာ ရတော ဓာတု ပရိဂ္ဂဟော ပပဋ္ဌတော ဥပဋ္ဌာတိ၊ယံသဒ္ဓ လက္ခဏံ ဆယံ ပထဝီ ဓာတု၊ယံ ဆာဗဇ္ဇန လက္ခဏံ ဆယံ ဆာပေါဓာတု၊ ယံ ပရိပါစန လက္ခဏံ ဆယံ တေဇောဓာတု၊ ယံဝိတ္ထ ဘန လက္ခဏံ ဆယံ ဝါ

ယော ဓာတ္ကတိ ဇေဝံ မနသိ ကရောတော ပနသ္သ ကမ္မဋ္ဌာနံ ပါက ဋိဟောတိ၊နာတိ တိက္ခပညဿ ပန ဇေဝံမနသိ ကရောတော ဆန္ဒ ကာရံ ဆရိဘူတံ ဟောတိ၊ ပုရိမ နယေန ဝိတ္ထာရတော မနသိ ကရောန္တဿ ပါကဋိ ဟောတိ။ ။ကထံ၊အစရ်ိသော ဆားဖြင့် သုံးသပ်ဆင်သောနည်းတို့ကိုလည်းအာကျယ်ဝေဘန်၍ ပြတော်မူ လေပြီ။

(ဆနက်)။ ။ပန၊ဘာဝနာပွါးနည်းကိုဆိုဦးအုံ့။ ဤဘာဝနာ နယေ၊ဤစတုဓာတု ဝဝတ္ထာန် ကမ္မဋ္ဌာန်းပွါးနည်း၌။ တိက္ခပည ဿ၊ထက်မြက်လျှင်လျားသောပညာရှိသော။ ဘိက္ခု၊ နော၊ရဟန်း ဆား။ကောသာ၊ဆံပင်သည်၊ပထဝိဓာတု၊ပထဝိဓာတ်တည်း။လော မာ၊ဆမွေးသည်။ပထဝိဓာတု၊ပထဝိဓာတ်တည်း၊ ဣတိဇေဝံ၊ ဤသို့။ ဝိတ္ထာရတော၊ဆကျယ်ဆားဖြင့်။ဓာတုပရိဂ္ဂဟော၊ ဓာတ်ကိုသိမ်း ဆည်းခြင်းသည်။ ပပဉ္စတော၊ ကြံ့ကြာသောဆားဖြင့်။ ဥပဋ္ဌာတိ၊ ထင်ဖြ၏။ယံထဒ္ဓ လက္ခဏံ၊ ဆကြင်ခက်မာသော လက္ခဏာသည်။ ဆတ္ထိ၊ရှိ၏။ ဆယံ၊ဤခက်မာသောလက္ခဏာသည်။ ပထဝိဓာတု၊ ပထဝိဓာတ်တည်း။ ယံဆာဗန္ဓနံ လက္ခဏံ၊ ဆကြင် ဖွဲ့စည်းခြင်း လက္ခဏာသည်။ဆတ္ထိ၊ရှိ၏။ဆယံ၊ဤ.ဖွဲ့စည်းခြင်းလက္ခဏာသည်။ ဆာပေါဓာတု၊ဆာပေါ်ဓာတ်တည်း။ယံပရိပါစနလက္ခဏံ၊ ဆကြင် ရင့်ကျက်ခြင်း လက္ခဏာသည်။ ဆတ္ထိ၊ရှိ၏။ ဆယံ၊ ဤရင့်ကျက် ခြင်းလက္ခဏာသည်။တေဇောဓာတု၊ တေဇောဓာတ်တည်း။ ယံ ဝိတ္ထန္ဘနံ လက္ခဏံ၊ ဆကြင် ထောက်ကန်ခြင်း လက္ခဏာသည်။ ဆတ္ထိ၊ရှိ၏။ဆယံ၊ဤထောက်ကန်ခြင်း လက္ခဏာသည်။ ဝါယော ဓာတု၊ဝါယောဓာတ်တည်း။ ဣတိဇေဝံ၊ဤသို့။ မနသိကရောတော၊ နှလုံးသွင်းသော။ဆသ္သပန၊ထိုပုဂ္ဂိုလ်ဆားကား။ ကမ္မဋ္ဌာနံ၊ ကမ္မ ဋ္ဌာန်းသည်။ပါကဋံ၊ ထင်ရှားသည်။ ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ နာတိတိက္ခ ပညဿပန၊ ထိုတိက္ခပုဂ္ဂိုလ်လောက် မထက်မြက် လွန်းသော ပုဂ္ဂိုလ်ဆားကား။ ဇေဝံ၊ ဤတိက္ခပညပုဂ္ဂိုလ်ကဲ့သို့။ မနသိကရော တော၊ နှလုံးသွင်းသည် ရှိသော်၊ ဆန္ဒကာရံ၊ ဆမိုက်တိုက်သည်။

ဟောတိ၊ ဖြစ်၏၊ အဝိဘုတံ၊ မထင်မရှားသည်၊ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ။ ပုရိမနယေန၊ ရှေးဖြစ်သောသုတ္တန်နည်းအားဖြင့်။ ဝိတ္ထာရတော၊ ဆံပင်သည်ပထဝီဓာတ်အမွေးသည်ပထဝီဓာတ်စသော အကျယ်ချဲ့သောအားဖြင့်။ မနသိကရောန္တဿ၊ နှလုံးသွင်းသောပုဂ္ဂိုလ်အား။ ပါကဋံ၊ ထင်ရှားသည်၊ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ။ကဲ့ထံ၊ အာယယ်ကဲ့သို့ ထင်ရှားသနည်းဟူမူကား။ အစဝ်ရှိသော စကားတို့ဖြင့် နောက်ကို အကျယ်ဘွင့်လှစ်၍ပြောတော်မူသေသည်။

ဤစတုဓာတုဝဝတ္ထာန်ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပွါးများအားထုတ်၍ထင်ဖြင်ရန်သော်ကား။ ဤရူပကာယကြီး၌ ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါမဟုတ် အသက်မဟုတ်သောခက်မာသော အဖတ်သဘောရှိသော အရု။ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါမဟုတ် အသက်မဟုတ်သော ဖွဲ့စည်းတတ်သော အရည်သဘော ရှိသောအရု စသောအားဖြင့် ထင်ဖြင်လာရန်လို ရင်းရှိ၏ဟု၄တ်ကြလေ။

ထိုသို့ထင်ဖြင်သောပုဂ္ဂိုလ်အားထိုထင်ဖြင်ခြင်းသည် သဘာဝတရားလျှင်အာရုံရှိခြင်းဖြစ်၏ဟုဎင်း အဋ္ဌကထာ ၂၉၅-၌။ ။ သဘာဝဓမ္မာရမ္မဏာတ္တာ အပ္ပနာမပ္ပတ္တာ ဥပစာရမတ္တာ သမာဓိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ။ဟုမိန့်ဆိုတော်မူလေပြီ။ ။(ထိုသို့ နှလုံးသွင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်အားသဘာဝတရားလျှင်အာရုံရှိသောကြောင့်အပ္ပနာဈာန် သို့မရောက်မူ၍ ဥပစာရ သမာဓိ ဖြစ်၏ဟူလို)။ ဎင်းအဋ္ဌကထာ ဆရာမြတ်သည်တနည်းအားဖြင့်နှလုံးသွင်းပုံကို ပြလိုတော်မူပြန်သောကြောင့်။ ဤလေးပါးသော ဓာတ်တို့၏ နိသဿတ္တအဖြစ်ကိုပြတော်မူသောအရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ်၏ စကားတော်ကိုအားကိုးကြ၍ဘာနပြုတော်မူပြန်၏။စာမျက်နှာ ၂၉၅-၌။

အာသဝါ ပန ယေ ဣမေ စတုန္နံ မဟာဘူတာနံ နိသဿတ္တာ ဘာဝ ဒဿနတ္ထံ ဓမ္မ သေနာပတိနာ အပ္ပဋိဗ္ဗ ပဋိစ္စ နာဝုဗ္ဗ ပဋိစ္စ မံသဗ္ဗ ပဋိစ္စ အာကာသော ပရိဝါရိတော ရူပကၠေ၀ သဏ္ဌာ ဂ္ဗ္ဗတိတိ ဧတ္တာရောကောဋ္ဌာသာ ဝုတ္တာ။

(အနက်)။ ။အထဝါပနုတနည်းသော်ကား။စတုန္နံ၊လေးပါး ကုန်သော။မဟာဘူတာနံ မဟာဘုတ်တို့၏။နိဿတ္တ ဘာဝဒဿ နတ္ထံ၊သတ္တဝါမဟုတ်သောအဖြစ်ကိုပြခြင်းငှါ။ဣမေသေနာပတိနာ၊ တရားစစ်သူကြီး ဖြစ်တော်မူသော အရှင်သာရိပုတ္တရာ မထေရ်ကြီးသည်။အဒ္ဒိဗ္ဗ ၊အရိုးကိုလည်း။ ပဒိုစ္ဆ၊ပွဲ၍။နှာရုစ္ဆ၊ အကြောကို လည်း။ ပဒိုစ္ဆ၊ပွဲ၍၊ မံသစ္ဆ၊ အသားကိုလည်း။ပဒိုစ္ဆ၊ပွဲ၍။ အာကာ သေသာ၊အာကာသ သည်။ ပရိဝါရိတောဝ၊ ခြံရံအပ်သော တရား သည်'ရူပကွိုင်ဝ၊ရူပ်ဟူ၍သာလျှင်။ သခ်ီ'၊ရေတွက်ခြင်းသို့။ ဂဏ္ဍ တိ၊ရေ၁ံ၏။ဇုတိ၊ဤသို့။ စတ္တာရော၊လေးပါးကုန်သော။ ယေဇုမေ ကောဋ္ဌာသာ၊အကြင်အစုတို့ကို။ဝုတ္တာ၊ဟောတော်မူအပ်ကုန်၏။။ (ဤဒေသနာတော်အရ-အရိုးရုဒ္ဓ အသားခဲများကို အကြောတို့ဖြင့် ဖွဲ့ချည်ပြီးလျှင်အာကာသဝန်းရံအပ်သည်ကိုရူပ်ဟုခေါ် သည်ဟု ဟူခြင်းဖြင့် မဟာဘုတ် လေးပါးတို့၏ နိဿတ္တ- သတ္တဝါမဟုတ် သည်၏အဖြစ်ကိုပြတော်မူအပ်၏ဟူလို)။

ဤအခါကား ၇-ဦး ပြဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသောသဘောကိုအစမှအဆုံး ဘတ်ရှုနားလည်ကြသောအခါ။ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော ဝိဘင်းပါဠိတော် ဦးပဿဝိခါတ်တရုတည်းကိုပင်-ကာဂ္ဂဒ္ဓခရိဂတ,စသော သဘော လက္ခဏာမျှဖြင့်သာ ဟောတော်မူအပ်သည်မဟုတ်သေး၊ ဆံပင် အစ,ဦးနှောက်အဆုံးရှိသောနှစ်ဆယ်သော ကောဋ္ဌာသကိုပထဝီ ဓာတ်ဟု၊အထည်ဒြဗ်၊အမှုန့်အမှိုက်၊ သဏ္ဌာန်,အတုံး,အခဲအားဖြင့် ဟောတော်မူခြင်းကိုလည်း။ ဝင်းပါဠိတော်၏အဘွင့်- အဌကထာစ ကားများကိုလည်း၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် စကားရပ်များကိုလည်း။ ပညာအရာ၌ ဇောဒဂ်ရတော်မူသောတရားစစ်သူကြီးဖြစ်တော်မူသော အရှင် သာရိပုတ္တရာ မထေရ်မြတ်က၊ လေးပါးသော မဟာဘုတ် တို့၏ နိဿတ္တ၏အဖြစ်ကိုပြတော်မူလိုသောကြောင့်။ အာကာသဝန်းရံ အပ်သောအရိုး,အကြော,အသားတို့ကို"ရူပ်"ဟူ၍ ဟောတော်မူ ခြင်းကိုလည်း။ ကောင်းစွာထောက်ရှုဆင်ခြင်လိုက်လျှင်။ ဦးတိက္ခြိုဏ် ယရေးသားအပ်သော ဩဝါဒစာတမ်းယေမျက်နှာ ၃၅-ဦး ရေး

သားဆယ်သောဆောံကကွင်းဝိတ်၍ ပါသောစကားများနှင့်မူကား ဆလွန်ဆန့်ကျင်လေ၏။ ၎င်းစကားများကား။ (ဤသို့ပြဆိုဆယ်ပြီးသော ပထဝီ,အာပေါ,တေဇော, ဝါယော,တည်းဟူသော ဓာတ်လေးပါးကို၊ဘုရားရှင်ဟောတော်မူဆယ်သောဆခါ၊သဘောလက္ခဏာကိုသာဟောဆယ်ပေ၏။ထိုသဘောလက္ခဏာ'နှင့်တပါးစင်စစ်ဆထည်ဒြဗိ ဆမှုန်ဆမှား,သဏ္ဌာန်စသည်ရှိ၏ဟူ၍ မဟောမပြော ဆယ်ပေ။ ဆကယ်၍တစုံတယောက်သော ပညာရှိယောင်ဟန်ပန်ဆောင်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ထိဓာတ် လေးပါး ရှိသည့် ဆမှုန့်သဏ္ဌာန်စသည်သာဟုတ်သည်။ ဆမှုန့်သဏ္ဌာန်စသည်မရှိဟု ဆိုသောစကားသည်'မှား၏ဟူ၍ပြောဆင်ခဲ့အုံ့။ထိုပြောဆိုသောပုဂ္ဂိုလ်များကို ဘုရားဟော ပါဠိတော်စကားကို ဆရတောင်းလေ)။ ဤသည်လျှင်တည်း။ ။ဆထည်ဒြဗိ,သဏ္ဌာန်,ဆတုံး,ဆခဲဖြင့် ဟောတော်မူဆယ်သောပါဠိတော်များကိုကားသိဆယ်လေပြီ။ဆမှုန့်ဆားဖြင့်ဟောတော်မူဆယ်သော ဘုရားဟောပါဠိတော်ကိုမူကား ဆခဏား ၁၄-မှာကြည့်ကြလေဟုန်။ ။(ဆထူးသတိပြုကြရန်ဆချက်တခုကိုဆိုလိုက်ပေအုံ့။ ပါဠိတော်၌ဌင်း၊ဆဌကထာ၌ဌင်း၊ပညတ်, ပရမတ်နှင့်ဆိုင်သောစကားများဆက်ဧပ်၍ပါလာလျှင်။ ဤဆပိုင်းကားပညတ်ကိုရည်၍ပြုတော်မူကြောင်း။ ဤဆပိုင်းကားပရမတ်ကိုရည်၍ပြုတော်မူကြောင်းကိုသိရန်လို၏။ သမာဓိစခမ်းနှင့်ဆိုင်ရာဆပိုင်း၊ဝိပဿနာဆိုင်ရာဆပိုင်းတို့ပါသောလျှင်လည်း။ဤဆပိုင်းကားသမာဓိနှင့်ဆိုင်ရာဆပိုင်း၊ဤအပိုင်းကားဝိပဿနာနှင့်ဆိုင်ရာဆပိုင်းဟူ၍သိရန်လို၏။ သိဆောင် စူးစမ်းဆင်ခြင်ဘတ်ရှုကြလေကုန်။ ထိုဆခါ ဓာတ်ဆသီးသီးကိုသာ ဆမှုန့်ဟုမဟောကြောင်း။ ဓာတ်ကြီးလေးပါးတို့၏ဆပေါင်းကိုသိသာလာကြလတ္တံ့။

ဆချိုသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့က၊ ဝိဘင်းပါဠိတော်၌ ဆဌာတို့ကပထဝီဓာတ်ကို၊သဘာဝလက္ခဏာဆားဖြင့် ဟောတော်မူဆယ်ရာဝယ်။ ကကွဇ်ခရိဂတံ၊ကကွဇ္ဇတ္ထံကကွဇ္ဇဘာဝေါ,ဟူ၍သာလာရှိ၏။ မုဒုကံ,စသောဆားဖြင့် ဟောတော်မမူဆယ်။ ထိကြောင့်ပထဝီဓာတ်

သည် ကကုဋ္ဌသာဖြစ်သင့်၏။ မနု,မဖြစ်သင့်ရာဟု ဆိုကြားအံ့။ဝမ္မ သင်္ဂီပါဠိတော်၌ကား။ဖေါ်ဌဗ္ဗာယတနု,ဟုဆိုအပ်သော ပထဝီ, တေဇော, ဝါယောဓာတ်တို့ကို၊ ကကုဋ္ဌံမနုကံ,သဏ္ဌံဖရုသံ,သုခ သမ္ဖဿံ, ဒုက္ခသမ္ဖဿံ, ဂရုကံလဟုကံ,ဟူ၍ ဟောတော်မူအပ် လေပြီ။လောကဓိဗ္ဗာမြင့်ဟူ၍ဆိုသဖြင့် အနိမ့်လည်း ရှိရမည်ဖြစ်သ ကဲ့သို့။ ကကုဋ္ဌရှိသည်ကိုဆိုသဖြင့်မနုကိုမဆိုသော်လည်းပါဝင်ပြီး ဖြစ်သော စကားမျိုးဖြစ်၏။ ထိုမနုသည်ပထဝီဓာတ်မှ တပါးသော ဓာတ် မဟုတ်။ ပထဝီ ဓာတ်သာ ဖြစ်သောကြောင့် ပထဝီဓာတ်၌ ကကုဋ္ဌမနုဟူ၍ အမျိုးမျိုး အစားစားရှိ၏ဟု သိသင့်ရာ၏။ ကြွင်း သော အာပေါ စသော မဟာဘုတ်။ အဆင်းစသော ဓာတ်တို့၌ လည်းအမျိုးမျိုး အစားစားရှိကြောင်းကို။ ဝမ္မသင်္ဂီပါဠိတော်၌ ဟောတော်မူအပ်လေပြီ။အမျိုးမျိုးအစားစားရှိသဖြင့်။ဆန်ဆရင့်ဆ ဆင့်ဆင့်ဘေဝ်ပြန်ကြောင်းကိုငြင်းဆန်မနေရဘဲယုံကြည်နိုင်ရာ၏။

ကလာပတောအရသုံးသပ်ပုံကိုယုံကြည်သက်ဝင် လောက်အောင်ပြဆိုခြင်းပြီး၏။

၈–ရုက္ခတောအရသုံးသပ်ပုံကိုယုံကြည်သက်ဝင် လောက်အောင်ပြဆိုခြင်း။

ရုက္ခတောဆရသုံးသပ်သော အလုပ်သည်လည်း၊ စတုဓာတု ဝဝတ္ထာန်ကမ္မဋ္ဌာန်းအလုပ်ပင်ဖြစ်၏။ရုက္ခသဒ္ဒါသည်အမှန့်ဆနက် ရှိ၏။ ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသောကလာပအရသုံးသပ်ပုံကို ယုံကြည်သက် ဝင်လော်အောင် ပြဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသောအခဏေး ၇-ခ္ဍအကိုးအကား နှင့်တကွ ရှင်းလင်းအောင် ဘော်ပြခဲ့ပြီးသော အဓိပ္ပါယ် အလိုကို ထောက်ဆလိုက်လျှင်။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာ ဆရာမြတ်သည် က လာပအားဖြင့် သုံးသပ်ရန် ရနိုင်လောက်သော၊ ဤဆံပင်အစရှိ သော ၄၂-ပါးသော အရုတို့ဘွင် ပထဝီဓာတ်ကို အမှန့်တစ္ဆတ် ထား၍၊ အာပေါဓာတ်ဆရည်ကို စတ္ဆတ်ဝက်ထား၍၊ချင်တွယ်ပြ

တော်မူခြင်းသည် ဘုရားဟော ပါဠိတော်၏အလိုကို သိတော်မူခြင်းကြောင့်၊ ဟောတော်မူလေသည်ဟု ၎င်းဆရာမြတ်၏ စကားတော်ကို အလွန်လေးမြတ်ယုံကြည်ကြကုန်ရာ၏။ အဘဲကြောင့်ဆိုသော်၊ ၎င်းဝိသုद्ध်မဂ်အဋ္ဌကထာဆရာမြတ်ဖြစ်တော်မူသောကျေးဇူးတော်သခင် အရှင်မဟာဗုद्ध်ဃောသမထေရ်ကြီးသည်၊ သာသနာတော်အတွင်းရှိရှိသော အဋ္ဌကထာပေါင်း ၅၂-စောင်အနက်က။ ၅၄-စောင်ကိုရေးသားထားဘော်မူခဲ့လေပြီ။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် အလွန် ထူးမြက်သော ပုဂ္ဂိုလ်တည်းပင်တည်း။ ၎င်းမထေရ်ကြီး၏ အထူးပြုတို့အကျဉ်းကိုကား။ နောက်အခန်း ၁၀-၌ ရေးလိမ့်မည်-ကြည့်ကြလေ။ ။အဋ္ဌသာလိနီမည်သော ဓမ္မသင်္ဂဏီ အဋ္ဌကထာ, သမ္မောဟဝိနောဒနီမည်သော ဝိဘင်းအဋ္ဌကထာကြီးတို့သည်လည်း၊ ၎င်းအရှင်မဟာဗုद्ध်ဃောသမထေရ်ကြီးပင်စိရင်ရေးသားထားတော်မူခဲ့သော အဋ္ဌကထာကြီးတို့ပင်ဖြစ်ကုန်၏။ ထိုကဲ့သို့ အတိုင်းမသိ။ ကြီးဘိကုန်လုံ၊ ပြည့်စုံသော ဂုဏ်ရှိတော်မူခြင်းကြောင့်၊ ၎င်းမထေရ်ကြီးအား ဗုद्ध်မတည်အဋ္ဌကထာ၌ဟုချီးမွမ်းထောမနာခြင်းကိုပြုကြကုန်၏။

ဗုद्ध်မတည်ဟူသော သဒ္ဒါသည် ဗုद्ध-အနိုးပုဒ်၊မတိသဒ္ဒါ ရှေးရှိသောဥာဏ်၊ဘိက္ခာနိုးတာဝ,ဟူသောကမ္ဘည်းသုတ်ဖြင့်ရှာပစ္စည်းသက်၍။ ဗုद्ध်မတည်ရှာ ပြီးလတ်သော်။ဝိဇာနနသီလောဝိညာ, ဟူသောရှာပ်ကဲ့သို့။ဗုद्ध်မတိ ဇာနနသီလော ဗုद्ध်မတည်ရှာပ်ဖြစ်၏။ ။ (အနုက်)။ ။ဗုद्ध်မတိ ၊ဘုရားရှင်၏ပညာကို။တနည်း၊ဘုရားရှင်၏အလိုတော်ကို။ ဇာနနသီလော၊သိတတ်လေ့ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တည်း။ ဗုद्ध်မတည်၊ဘုရားရှင်၏အလိုတော်ကိုသိတတ်လေ့ရှိသောပုဂ္ဂိုလ်။ ထိုကြောင့်ဗုद्ध်မဘည, တည်းဟူသောဂုဏ်ထူးရှိတော်မူသောအဋ္ဌကထာ ဆရာမြတ် ဖြစ်ကတော်မူသော အရှင်မဟာဗုद्ध်ဃောသ မထေရ်ကြီး၏ရေးသားထားတော်မူခဲ့သောအဋ္ဌကထာတို့ကို ကျမ်းကြီးကျမ်းခိုင်ပြုဘော်မူ ကုန်၏။ ။ဝိသုद्ध်မဂ်အဋ္ဌကထာကျမ်းကို ရဟန်းကြီးတို့ကတိုက်တွန်းသောကြောင့် ရေးသားတော်မူလေ

ရာ၊ၜင်းကျမ်းကို-ၜင်းရဟန္တာကြီးတို့ကဘတ် ရှုတော်မူကြပြီးလျှင်၊ နှစ်သက်တော်မူကြ၍၊ မပယ်မစွန့်ဘဲ တည်ထားတော်မူခဲ့ကုန်ပြီ။ ထိုကြောင့် ၜင်းဝိသုဒ္ဓိမဂ်ကို မှားယွင်းသည်ဟု မဆိုတန်ရာ။ ၜင်းကျမ်းကို ကျမ်းကြီးကျမ်းခိုင်ပြု၍၊ ပါဠိတော်များကိုဘွင့်သောတခြားအဋ္ဌကထာများ၌။ သီလ, သမာဓိ,ပညာနှင့်စပ်သော စကားများကို အကျယ် ပြလိုလျှင်၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မှာ ကြည့်ကြံလေဟု ညွှန်ပြသောအဋ္ဌကထာတို့သည်ကား များစွာပင် ရှိကုန်၏။ ထိုကြောင့် ဝိသုဒ္ဓိမဂ်သည်တခြားအဋ္ဌကထာတို့နှင့်စကားစပ်ခြင်းရှိ၏။

ထိုမှတပါးဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာကျမ်းကိုသင်္ဂါယနာဝင်ကျမ်းမဟုတ်ဟု ဆိုရာ၌လည်း။ တခြားသော အဋ္ဌကထာ ကျမ်းတို့ကို သင်္ဂါယနာတင်၍၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ကျမ်းကို သင်္ဂါယနာမတင်ဟုမမှတ်ထင်အပ်။ ။ဦးတိကျိန္ဒြိယ ရေးသားအပ်သော ပဋ္ဌာဗျာကရဏကျမ်းမျက်နှာ ၇-၌။ (ဗုဒ္ဓမတည့်အဋ္ဌကထာ၌ရှင်သည်ဓာတုဝိဘင်းအဘွင့်၌။ ပထဝီဓာတုတိအာဒိသုဓာတုဝေါဟာရသာမညာဝေါဟာ) ဟူ၍၊အဋ္ဌကထာ၏စကားတော်ကိုတပိုင်းတစ်ခု၌ရပ်ထားလိုက်၏။ ၜင်းအဋ္ဌကထာမျက်နှာ ၄ ၇-၌ကား၊ ဤသို့အပြည့်အစုံ လာရှိ၏။ ၜင်းကား။

ပထဝီဓာတုတိ အာဒိသုဓာတုဝေါဟာရသာမ သဘာဝဝေါ၊ သဘာဝဝေါဟာရသုညတဝေါ၊ သုညတဝေါဟာရနိဿတ္တဝေါ တိဇေါ်သဘာဝသုညတနိဿတ္တဗ္ဗေန ပထဝိယေဝ ဓာတုပထဝိဓာတု၊အာပေါဓာတုအာဒိသူပိဇေသော်ဝနယော။

(အနက်)။ ။ပထဝီ ဓာတုတိအာဒိသု၊ ပထဝီဓာတ်ဤသို့အစရှိသောပါဠိတို့၌။ ဓာတုဝေါဟာရမ၊ဓာတုသဒ္ဒါ၏အနက်ဟူသည်။ သဘာဝဝေါ၊ သဘောဖြစ်သောအနက်တည်း။ သဘာဝဝေါဟာရမ၊သဘောဖြစ်သောအနက်ဟူသည်။ သုညတဝေါ၊ဆိတ်ခြင်းဟူသောအနက်တည်း။ သုညတဝေါဟာရမ၊ဆိတ်ခြင်းဟူသောအနက်ဟူသည်။ နိဿတ္တဝေါ၊သတ္တဝါမှဆိတ်သောအနက်တည်း။ ဇုတိဇေါ်၊ဤသို့။ သဘာဝသုညတနိဿတ္တဗ္ဗေန၊သဘောဖြစ်သော

ဆနုက်, ဆိတ်ခြင်းဟူသောဆနုက်, သတ္တဝါ၄ဆိတ်သောဆနုက် ကြောင့်။ ပထဝီယေဝ၊ ပထဝီသည်ပင်လျှင်။ ဓာတု၊ဓာတ်။ ပထဝီ ဓာတု၊ပထဝီသည်ပင်လျှင်ဓာတ်။အာပေါဓာတုအာဒီသုပိ၊အာပေါ ဓာတ် အစရှိသည်တို့ဖြစ်လည်း။ ဧသေဝ နယော၊ ဤနည်းကဲ့သို့ပင် တည်း။ (ဤအဋ္ဌကထာ၌'ဓာတုသဒ္ဒါကိုသဘာဝ။ သဘာဝသဒ္ဒါ ကိုသုညတ၊သုညတသဒ္ဒါကိုနိုသတ္တဟူ၍ အဆင့်ဆင့်ဘွင့်လိုက် သောကြောင့်၊ဓာတ်ဟူသည်ကား သတ္တဝါ၄ဆိတ်သောသဘော။ ထိုဓာတ်၌ သတ္တဝါ မပါမရှိ၊ ထိုဓာတ်သည် သတ္တဝါ မဟုတ်ဟု ဆဝိပ္ပါယ်ရ၏။ထိုကြောင့်ရှေ့ကိုဌင်း၊ နောမ်ကိုဌင်းရှုကြသောဆရာ။ သတ္တဝါ၄ဆိတ်သည်ကိုသာမြင်ရန်လိုရင်းရှိ၏ဟု၄တ်ကြလေ)။ ။ သတ္တနိပါတ်ပါဠိတော် ပရာယနဂါထာ၌၊ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် မောဃရာဇာမည်သောပုဂ္ဂိုလ်ဆား၊သုညတောလောကံဆဝေက္ခ သု,ဆစရှိသောဆားဖြင့်လောကကို'သုညမြင်ဆောင်ရှုဟု ဟော တော်မူခြင်းကို။ ကထာဝတ္ထု၊ အဋ္ဌကထာဆရာမြတ်သည်မျက်နှာ ၁၂၃-၌။

ပရာယနဂါထာယသုညတောလောကံဆဝေက္ခသူတိသတ္တ သုညတဝေသေန ခန္ဓလောကံ ဩလောကေတိတိ ဆဏ္ဍော။ ။ ဟူ၍ဘွင့်ဆိုတော်မူပြီ။

ဆနုက်။ ။ပရာယနဂါထာယ၊ သတ္တနိပါတ်ပါဠိတော်ပရာ ယနဂါထာ၌။ သုညတောလောကံဆဝေက္ခသူတိ၊ဟူသည်ကား။ သတ္တသုညတဝေသေန၊ သတ္တဝါ၄ ဆိတ်သည်၏ အစွမ်းဆားဖြင့်။ ခန္ဓလောကံ၊ခန္ဓလောကကို။တနည်း။ပျက်တတ်,ပြိုန်းခနဲပျက်တတ် သောသတ္တဝါဟု ပညတ်ဆပ်သောဤခန္ဓာကို။ ဩလောကေတိ၊ ကြည့်လေ့၊ ဖွတိဆယံ၊ဤသည်လျှင်။ ဆဏ္ဍော၊ဘုရားရှင်၏အလို ဆာဘော်တည်း။(ခန္ဓလောကံဆိုသည်ကား။ခံတောရေတိတိခန္ဓာ။ ဝိဂ္ဂြိဟ်။ ။ခံ၊ချမ်းသာမရှိဆချည်းနှီးကို။ ဓာရေတိ၊ဆောင်တတ် ၏။ဖွတိ၊ထို့ကြောင့်။ခန္ဓာ၊ခန္ဓာမည်၏။ ။လုဇ္ဇတိပလုဇ္ဇတိတိလော ကော၊ဝိဂ္ဂြိဟ်။ ။လုဇ္ဇတိပလုဇ္ဇတိ၊ပြိုန်းခနဲပျက်တတ်၏။ဖွတိ၊ထို

ကြောင့်။ လောကော၊လောကမည်၏။ ။ဤဆရာ၌ ခန္ဓသန္ဓါဖြင့် ဒုက္ခ,ဆနတ္တကိုရ၏။လောကသန္ဓါဖြင့်ဆနိစ္စကိုရ၏၊ထိုခန္ဓာသည် ပင်လောကဖြစ်သောကြောင့်၊ ခန္ဓလောကဟုဆိုလိုက်လျှင်။ ဆနိစ္စ, ဒုက္ခ,ဆနတ္တကိုဆိုသည်ဟုသိကြံ့လေ။ ။ထို့ကြောင့်သုတ္တနိပါတ် ပါဠိတော်လာ သုညတသန္ဓါဖြင့်လည်း သတ္တဝါမှဆိတ်သောတ ရား၊သတ္တဝါမဟုတ်သောရုပ်,နာမ်ကိုသာမြင်ရန်လိုရင်းဖြစ်၏။ ။ ထိုမှတပါးလည်း၊ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော်၌ ဟောတော်မူဆဲ့သော ကုသလာဓမ္မာ, အစရှိသော မာတိကာ ပုဒ်တို့၌။ ဓမ္မာ ဆရကို နိဿတ္တ, နိဗ္ဗိဝသဘာဝဟူ၍သာ ဘွင့်၏။ ။နိဿတ္တ,နိဗ္ဗိဝသ ဘာဝ၊ သတ္တဝါလည်းမဟုတ်, ဆသက်လည်း မဟုတ်သော သ ဘောတရားတို့တည်း။ ။ဤကားဆနက်။

ထိုကဲ့သို့ သတ္တဝါမှဆိတ်သောဆနက်- သတ္တဝါမဟုတ်သော ရုပ်,နာမ်ဆားဖြင့်၊ ထင်မြင်ရန်သာလိုရင်းပဋ္ဌာနဖြစ်ခဲ့က၊ ယခင်က ဝိဘင်းပါဠိတော်၌ဟောတော်မူဆဲ့သောနည်းဖြင့်၊ ဆံပင်ဆစ်ဦး နှောက်ဆဆုံးရှိသော နှစ်ဆယ်သောကောဋ္ဌာသကိုပထဝီဓာတ် ဆားဖြင့်သာ ထင်မြင်နိုင်မည်မဟုတ်သေး။ ဆံပင်သည်လည်းတ ချောင်းတည်း,တခဲတည်း, တဖြင်တည်းမဟုတ်။ ဆဋ္ဌကလာပ်ရုပ် တို့၏ ဆရုဆခဲမျှသာဖြစ်သောကြောင့်၊ ဆဋ္ဌကလာပ်ရုပ်တခု ဆာ ကာသတခုစီဆားဖြင့် ဆံပင်ဟူ၊သော ဆခြင်းဆရာဆားလျှော်စွာ ရုပေးစီတန်းနေကြ၏ဟု၊ ရှုမြင်နိုင်လျှင် သတ္တဝါမှ ဆိတ်သောဆ နက်။ သတ္တဝါမဟုတ်သောရုပ်နာမ်ဆားဖြင့် ထင်မြင်နိုင်ရန်မှာဆို ဘွယ်ရာမရှိပြီ။ ဆနိစ္စရှုရန်ဆတွက်ဆလွန်ဆကျိုးမျှားလေသေး၏။ ထိုကြောင့်ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ဆဋ္ဌကထာဆရာမြတ်သည်၊ရုဏ္ဏာတောဝုဒ်ကို ထည့်သွင်း ရေးသားတော် မူလေ၏။ (ဘင်ဂြာဏ်ပိုင်းသို့ ရောက် သောအခါရှင်းလင်းလိမ့်မည်)။

ဆချိသောဝုဋ္ဌိ,လိတို့ကဆဆင်းတခု , ဆာကာသတခု ဆားဖြင့် ရုပ်ကလာပ်တို့၏စီတန်းနေပုံကိုပြကြ၏။ ဆချိသောဝုဋ္ဌိ,လိတို့က

လည်းဆန့်တရ, အာကာသတရ အားဖြင့်ဖြာကြ၏။ ထိုသို့ပင်ဖြာကြသော်လည်း၊ အဆင်းတရတည်းသည်လည်း အသီးအခြားမဖြစ်။ အနံ့တရတည်းသည်လည်းအသီးအခြားမဖြစ်။ ခွဲခွါ၍မရကောင်းသော၊ခေါတ်ရှစ်ပါးတို့ တရုတပေါင်းတည်း ဖြစ်ကြသောကြောင့်။ အဆင်းတရ-အာကာသ တရုစိဟူ၍ရှင်း။ အနံ့တရ-အာကာသ တရုစိ ဟူ၍ရှင်း။ ဘယ်လိုပင် ဖြာသလောင်းသော်လည်း၊ သိနားလည်သောပုဂ္ဂိုလ်တို့ကမူကား။ အဋ္ဌကလာပ်တရ-အာကာသတရုစိကိုဆိုလိုသည်ဟု သိနားလည်သွားကြလေ၏။ ထိုကဲ့သို့သိနားလည်ကြပါလျှင်၊ ဆံပင်၌ပထဝီခေါတ်လွန်ကဲထင်ရှားသောအဋ္ဌကလာပ်ရှိတို့သည်ရှိကြ၍။ ထိုအဋ္ဌကလာပ်ရှိတို့သည် အသီးအသီးရှိကလာပ်တရ-အာကာသတရုစိခြားလျက်၊ ကြိတ်ချေဖဲ့ဝှဲ့ဝှဲ့၍ရနိုင်ကြောင်းထင်ရှားသောကြောင့်။ပထဝီခေါတ်လွန်ကဲထင်ရှားသောအဋ္ဌကလာပ်ရှိကိုမြေမှုန့်,မုံမှုန့်,ကျောက်မှုန့်,သစ်သားမှုန့်စသောအားဖြင့် ခေါ်ဝေါ်ပညတ်ကြရ လေသကဲ့သို့ရှင်း၊ အာပေါခေါတ်လွန်ကဲထင်ရှားသော အဋ္ဌကလာပ်ရှိကို ရေပေါက်,ရေစက်,ရေမှုန့်ဟူ၍ခေါ်ဝေါ်ပညတ်ကြရလေသကဲ့သို့ရှင်း။ ဆံပင်တပင်ကိုလည်းကြိတ်ချေ၍ရနိုင်ကြောင်း ထင်ရှားသဖြင့်၊ ၎င်းဆံပင်ကိုအမှုန့်တို့၏အရုဟူ၍ ခေါ်ဝေါ် ပညတ်လျက်။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာဆရာမြတ်သည် သမာဓိနိဒ္ဒေသဒ္ဒိုရုဏ္ဏအားဖြင့် နှလုံးသွင်းနိုင်သုံးသပ်နိုင်ကြောင်းကို ဖိန့်ဆိုတော်မူ၏။ပ်ရှိ ယုံကြား ကင်းကြကုန်ရာ၏။

တေဇောခေါတ် လွန်ကဲသောမီးကလာပ်၊ ဝါယောခေါတ်လွန်ကဲသော လေကလာပ် တို့သည်လည်း အထည်သဏ္ဌာန် ဒြဗ္ဗိုရှိသောတရားဖြစ်၍။မီးမှုန့်လေမှုန့်ဟူ၍ မထုတ်ဆောင်အပ်ပါလောဟု,မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့်။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ဋီကာဆရာမြတ်သည်တေဇောခေါတ် ဝါယောခေါတ်တို့၌ ခြင်ဘွယ်အပ်သောအဖြစ်ကို မရအပ်။ထိုကြောင့်အမှုန့်၏အပြားကို မထုတ်ဆောင်အပ်ဟုစာမျက်နှာ ၄ ၂ ၂ ၇-၌(ပဌမအုပ်)။

ယနိုပိ တေဇောဝါယုခေါတုယောဝိ သဝိဂ္ဂဟာရုပမဲ့ ဘာဝ တောဃယာဒိသောပနဃနဘာဝေါပထဝိဆာပေါခေါတူသုလဒ္ဓတိ၊ နတာဒိသော တေဇောဝါယုခေါတူသု လဒ္ဓတိတိ မေယျာဘာဝါ ဘာဝတော တဏ္ဍုဒုဏ္ဏာ ဘေဒေါနဥ္ဇဒ္ဓေ၊ တထာဟိသသ ဓ္ဘာရ တေဇောဝါယူသုဝိ မေယျ ဘာဝေါ နလဒ္ဓတော။ ။ဟုမိန့်ဆို တော်မူလေပြီ။

(အနက်)။ ။တေဇောဝါယု ခေါတုယောဝိ၊ တေဇောခေါတ် ဝါယောခေါတ်တို့သည်လည်း။ သဝိဂ္ဂဟ ရုပမဲ့ဘာဝတော၊ အ ထည်သဏ္ဌာန်ဖြစ်ရှိသောဘာရားဖြစ်ခြင်းကြောင့်။ ယာဒိသော၊ အ ကြင်သို့ သဘောရှိသော။ ဃနဘာဝေါ၊ အတုံးအခဲ၏အဖြစ်ကို။ ပထဝိ အာပေါခေါတူသု၊ ပထဝီခေါတ် အာပေါခေါတ်တို့၌။ ယနိုပိ လဒ္ဓတိ၊အကယ်၍လည်း ရကြား၏။ တာဒိသော၊ ထိုသို့သဘောရှိ သော။ဃနဘာဝေါ၊အတုံးအခဲ၏အဖြစ်ကို။တေဇော ဝါယု ခေါတူ သု၊တေဇောခေါတ် ဝါယောခေါတ်တို့၌။ နလဒ္ဓတိ၊မရအပ်။ ဣတိ၊ ဤသို့။မေယျာဘာဝေါဘာဝတော၊ တိုင်းထွာ ခြင်တွယ်အပ်သည်၏ အဖြစ်မရှိသောကြောင့်။တဏ္ဍုတာသုခေါတူသု၊ ထိုတေဇောခေါတ် ဝါယောခေါတ်တို့၌။ ဒုဏ္ဏာဘေဒေါ၊ အမှုန့်၏အပြားကို။ နဥ္ဇဒ္ဓေ မထုတ်ဆောင်အပ်။တထာဟိ တတောဝေ၊ ထို့ကြောင့်သာလျှင်။ သသဓ္ဓာရတေဇောဝါယူသုဝိ၊ ခေါတ်လေးပါးတို့ အရုအပေါင်းဟု ဆိုအပ်သော အဆောက် အဦးနှင့် တကွ ဖြစ်သော ပီးလေတို့၌ လည်း။မေယျာဘာဝေါ၊ တိုင်းထွာခြင်တွယ်အပ်သည်၏အဖြစ်ကို။ နလဒ္ဓတော၊မရအပ်သည်သာလျှင်တည်း။

အဓိပ္ပါယ်သိသာပြီ။ နားမလည်လျှင် အထပ်ထပ်ပြန်ကြည့်ကြ လော။ စဉ်းစားဉာဏ်လည်းဖြစ်ကြစေကုန်လော့။ ။ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ဆဋ္ဌ ကထာ ဆရာမြတ်သည်လည်း အမှုန့်အားဖြင့် နှုလုံးသွင်းခြင်းကို သမာဓိနိဗ္ဗေသဒ္ဓါသာရေးသားဖော်မူ၏။ဝိပဿနာ အလုပ်ဟုမိန့် ဆိုတော် မမူအပ်။ ထို့ကြောင့် ဝိဘင်းပါဠိတော်၌ ဟောတော်မူ သည့်အတိုင်း။ဆံပင်စသောအရုကို ပထဝီခေါတ်စသော အားဖြင့်

သုံးသပ်နိုင်ခွင့်ရှိလျှင်။ ဤရူပကာယကြီးခို အဋ္ဌကလာပ် ရုပ်တို့၏ အပေါင်းဟု ဆိုအပ်သော အမှုန့်ဟူသမျှကို ပထဝီဓာတ် စသော အားဖြင့်။ သုံးသပ်နိုင်မည်မှာ ဆိုဘွယ်ရာမရှိပြီ။(အခဏ်း ၄-မှာ ပြန်ကြည့်လေ)။ အထူး ၎င်းစားမနေရဘဲ။ အလွယ်တကူ သိနိုင်လောက်သောအရာမျှသာဖြစ်ပေ၏။

ဦးတိုက်ဦးဇြီယရေးသားအပ်သောဘာ၀နာဣဒ္ဓိပနိကျမ်းမျက်နှာ ၄ ၆-ဆောက်နားခို။ အာဘိဓမ္မာ ၀တာရ ဋီကာကို။ ၀ါယော ဓာတုဝိဘ္ဇဟိတာ၊ သံဃာတ ဘာ၀ံ ပါ၊ဝိတာ-ဟုကိုးကား၍ဖြစ်။ အနက်ခို၀ါယောဓာတ်သည် သဟဇာတ်ရုပ်တို့သည် တလုံးတစုတည်းဖြစ်ဆောင် ထောက်ပံ့အပ်သည်။ မပြိုမကွဲတလုံးတခဲတည်းအဖြစ်သို့ ရောက်စေအပ်သည်ဟု အနက်ပေး၏။ ၎င်းနောက်စာမျက်နှာ ၄ ၇-ခို၌ဆက်လက်၍ကြောင်းရေ ၈-ခို ရေးသည်မှာ၌သို့တည်း။

(၁) အဂယ်၍ ၀ါယောဓာတ်သည် မတွန်းမကန်ခဲ့သည်ကို သော်။ကလာပ်စည်းတို့သည်တစုနှင့်တစုထိစပ်ခြင်းသို့ မရောက်ပေ။ ခင်စမ် ထိစပ်ခြင်းသို့ ရောက်ခြင်းသည် တစုတစုသော ကလာပ်စည်းခို့ကိုသော၀ါ၊ယောဓာတ်ဟု ခေါ်အပ်သော ဗရုဓတ္တ သဘောသတ္တိသည်။ဖိဖိနှင့်သဟဇာတ်ဖြစ်ကုန်သောရုပ်ကလာပ်တို့ကို။တွန်းကန်၍ ပေးခြင်းကြောင့်။ မျှားစွာသော ရုပ်ကလာပ်တို့သည် တစုနှင့် တစု ထိကပ်ကြ ကုန်ပြီးလျှင်။ ပုပု ဧလျှင်း လျှင်း။ရှည်ရှည်ကိုးကို ကြီးကြီးငယ်ငယ်အစရှိကုန်သောအမျိုး မျိုးသောသဏ္ဌာန်ကို။ ရုပ်ပြကြ၏လေကုန်၏။ထိုသို့ပြခြင်းကိုခံ၍ ဖိန်းမ,ယောကျားစသည်ဖြင့်။ ဝေဘန်ခြင်းသို့လည်း ရောက်ကြ ရပေ၏ဟုဖြင်။ထိုသို့ဖြတ်စေလိုသောအာဘိဓမ္မာ ၀တာရဋီကာ၌ သည်ဟုဆိုပြီး၍၊ ၀ါယုနှာ ဝိတ္ထိဘိတာ၀ိဌ ရုဏ္ဏာနိ၀ိယ နဲ့ဇုတောစိတောစ ဝိကိရိယတိ အစရှိသောအားဖြင့် ရေးသားလေသည်။ အနက်သည်မှကား။အခဏ်း(၄)၌ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာနှင့်ဆတူတူပင်ဖြစ်၏။ဤ၎င်းအခဏ်း(၄) မှာပြန်ကြည့်လေ၊ ၎င်းနောက်ထိုမှ

ဆက်လက်၍အဓိပ္ပါယ်ကိုစာမျက်နှာ ၄၈-၌ရေးသည်ကား ဤသို့တည်း။

(၂) တရုဘုရားသခင် ရုပ်ကသာပ်ကို၌ တည်ရှိကုန်သော ဝါယောဓာတ်သည် ဖီဖီနှင့်အတူ ဖြစ်ကုန်သော သဟဇာတ် ရုပ်ကလာပ်တို့ကို အချင်းချင်း ထိအောင် ကျားကန်သကဲ့သို့။ တွန်းကန်အပ်သည်ဖြစ်၍။ မုန်ညှင်းမှုန့်တို့ကဲ့သို့ ထိမှုဿိမှု ဖရိုဖရဲ ဖကြဲဘဲ။ ဘလုံးဘခဲတည်းဖြစ်ပြီးသွင်။ အတူးတူး အပြားပြားကို့သော ဖိန်းမအသွင်ယောကျ်ားအသွင်အရှည်အတို အကြီးအငယ် ဖြိုဖြိုခိုင်ခန့်တောင့်တင်းခက်ထန်ခြင်းအစဉ်ရှိသည်၏အဖြစ်ကို ငင်စစ်ပြ ပေ၏ဟူလို၊ ဟုရေးပြီး၍ဂင်းသုံးကြောင်းဆောက်က။

(၃) အကယ်၍သဟဇာတ်ရုပ်တို့သည် ဖြိုဖြိုခိုင်ခန့် တောင့်တင်းခက်ထန်ခြင်းအစဉ်ရှိသည်တို့ကို ပြုလုပ်တတ်သော ဝါယောဓာတ်ဟုခေါ်အပ်သောဝေဒနာသညာတို့သည်မရှိခဲ့အုံ။ သဟဇာတ်ဖြစ်ကုန်သောအထည်ဖြစ်အကျနှုတ်ပျမ်းမရှိကုန်သော သဘောကြီးယဉ်မျှသာ ဖြစ်ကုန်သော ပထဝီ အဇင်္ဂါကုန်သော ရုပ်တို့သည် ဘယ်လိုပင်ရှုပေါင်း ကုန်သလင်သည်း။ စင်စင်ဖြိုဖြို တောင့်တင်းခက်ထန်ခြင်းအစဉ်သည်တို့သည်မဖြေ့ကောက်နိုင်ကား။ အစဉ်ရှိသောစကားကိုရေးသားလေသည်။

ဂင်းစကားရပ်များကို ပိုင်စစ်ကြည့်ရှုရန်အတွက်။ အပိုဒ်သုံးပိုဒ်ကို စာလုံးဆနက်များဖြင့်။ နံပါတ် (၁)(၂)(၃) ဟု ရေးထိုးထားလိုက်၏။ ပြန်၍ ဘတ်ကြည့်ကြလော။ နံပါတ် (၁)၏ အဓိပ္ပါယ်ကား။ ဝါယောဓာတ်၏ သတ္တိကြောင့် ရုပ်ကလာပ်တစည်းနှင့် တစည်းထိကပ်ကြကုန်ပြီးသျှင်။ ပုပ္ပ ကျောင်းကျောင်း ရှည်ရှည်ဝိုးဝိုး ကြီးကြီးငယ်ငယ်အစဉ်ရှိကုန်သောအမျိုးမျိုးသောသတ္တဝါနှင့်တို့ကို မရှုပြကြောင်း။ ဖိန်းမ,ယောကျ်ားစသည်ဖြင့် ဝေဘန်ခြင်းသို့ ရောက်ကြောင်း- ဖြစ်၏ဟု ဆိုပြီး၍။ ယုံကြည်လောက်ဆောင် အကိုးအကားနှင့်ပြု၏။

နံပါတ်(၂)၏အဓိပ္ပါယ်ကား။ တခုတခုစီသော ရုပ်ကလာပ်၌ ပါသောဝါယောဓာတ်၏ သတ္တိကြောင့်။ ရုပ်ကလာပ်တခုနှင့်တခု ထိကပ်လျက်။မနှိုက်ကြမှုနှိုက်တို့ကဲ့သို့ တလုံးတခဲတည်း ဖြစ်ပြီးလျှင်။ ဝိန်းမအသွင်ယောကျ်ားအသွင်အရှည်အတိုအကြီးအငယ်စသော သဏ္ဌာန်ကိုစင်စစ်ပြကြောင်းကိုရေးသား၏။ ။ဤနံပါတ်(၁)နှင့် (၂)စကားတို့သည်တသွားတည်းကဲ့သို့ဖြစ်ကြသော်လည်း၊ ဝိသုद्ध မဂ်၌လာသောရုက္ခတောအရကိုပြဆိုသောအခါး(၄)နှင့်ထော်ဆ၍ ကြည့်ရှုလိုက်လျှင်။ ဝိသုद्ध မဂ်၌ကား ဓာတ်ကြီး လေးပါးတို့သည်။အသီးအသီးဒိုဝိတို့၏ကိစ္စကိုပိုဝိဆောင်ရွက်၍။ တလုံးတခဲတည်း ဖြစ်ပုံကိုပြ၏။ ဦးတိကျွန်ဟိယ ရေးသော ပဌာ ဗျာကရဏာ ကျမ်း၌ကား။ဝါယောဓာတ် ဆောင်ရွက်ခြင်း တခုနှင့်ပင်ပြ၏။ထို ကြောင့်စကားမပြည့်စုံ။

နံပါတ်(၃)၏အဓိပ္ပါယ်မှာမူကား။ နံပါတ်(၁)နှင့် (၂)တို့၏အဓိပ္ပါယ်တို့နှင့်အလွန်ကွာခြားနေလေ၏။မတူကြပြီ။ မကွာခြားသင့်တူသင့်ကြ၏။အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော်။ နံပါတ်(၁)သည်ဝိဝိ၏ အလိုကိုပြသောစကားမျှဖြစ်၏။နံပါတ်(၂) သည်ထိုစကားကိုဋီကာ ဖြင့်ကိုးကား၍ပြပြီးနောက်။ဋီကာ၏ အဓိပ္ပါယ်ကို ရှင်းလင်းပြသ သောစကားဖြစ်၏။နံပါတ်(၃)သည်ထိုဋီကာ၏စကားကို မြန်မြန်ခိုင် ခန့်စေရန်ထောက်ခံ၍ ပြလိုသော စကားပင် ဖြစ်သော်လည်း။ အ ဓိပ္ပါယ်အယူအဆမှာဋီကာသဘောနှင့်ကွာခြားသွားလေ၏။ ။ ကွာခြားပုံမှာ၊ဋီကာဆရာ၏အလိုအားဖြင့်ကား။ ပကတိကိုယ်က မကွဲမကွာအတူ ဖြစ်ပေါ်လာရ မြဲဖြစ်သော ကလာပ်စည်းတခုစီ တခုစီ အားဖြင့်။ မျှားစွာသော ပထဝီ ကလာပ် စည်း။ အာပေါ ကလာပ်စည်းတို့၏ ပေါင်းရုပဟန်ကိုပြ၏။ ပဌာဗျာကရဏာကျမ်း၌ အဓိပ္ပါယ်ယူဆပုံမှာကား။ကလာပ်တို့ကိုမရုတဲ့၊ ပထဝီ အာပေါ စသောဓာတ်အသီးအသီးတို့ကိုသာရုံ၏၊ထိုပထဝီအာပေါစသော ဓာတ်အသီးအသီး တို့သည်ကားရုပ်ရုံ၍ ကြည့်ရှုရန် လိုသောဓာတ် တို့မဟုတ်ကြကုန်။ပကတိကိုယ်ကပင် တပေါင်းတည်းရုပ်ပြီးသော

ခေတ်တို့ပင်ဖြစ်ကြကုန်၏။ နုတ်ပစ်၍ ကြည့်ရှုကောင်းသောခေတ်တို့လည်းမဟုတ်ကြကုန်။ သဘောလက္ခဏာတို့ကိုသာလျှင် တရုနှင့်တရုမတူကြဟုဥာဏ်ဖြင့် မှတ်သားစမ်းပါ၏။ ထိုကြောင့် ဦးကာသဘောနှင့် တသွားတည်းမကိုက်ဘဲ ဆန့်ကျင် ကွာခြားသွားရလေ၏။(သတိပေးချက်- ဤကဲ့သို့စကားဆန်ရှည်လျားသွားသော်လည်း။ဤစကားသည်။ ဤကထွက်လာသော စကားနှင့်ဆက်၏ဟု-လိုက်မှီအောင်လည်းကြည့်ကြကုန်)။အခေါ်း ၄-၌ တလုံးတခဲတည်းဖြစ်ပုံကိုဖြေဆိုခြင်းသည်အလွန်ရှင်းလင်း၏။

ထိုအခါဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာ၌ လာသောစုဏ္ဏတောပုဒ်သည် မဆန့်ကျင်သောစကားသာဖြစ်၏ဟု သိရလတ္တံ့။ မြတ်စွာဘုရား ရှင်သည် ဥပရိ ပဏ္ဏာသ ပါဠိတော် ဒေဝ ဒူတသုတ် မျက်နှာ ၁၈၀-၌။

တမေနံ ဘိက္ခဝေ နိရယ ပါလာ ဥဒ္ဓံပါဒံ အဓောသိရံ ဂဟေတ္မာတဗ္ဗာယလောဟကုန္ဓိယာပက္ခိပန္တိ အာဒိတ္တာယသမ္ပဇ္ဇလိတာယသဧောတိ ဘူတာယ၊ သောတတ္ထဖေဏုဒေဟကံ ပစ္စတိ၊ သောတတ္ထဖေဏုဒေဟကံပစ္စမာနောသကိ ပိဥ္ဇံဂစ္ဆတိ၊ သကိ ပိ အဓောဂစ္ဆတိ၊ သကိ ပိတိရိယံဂစ္ဆတိ၊ သောတတ္ထ တိဗ္ဗာခရာ ကဋုကာ ဝေဒနာဝေဒေတိ၊နစတာဝကာလံကရောတိ၊ ယာဝနတံပါပကမ္မံ ဗျန္တိ ဟောတိ၊ တမေနံ-ဘိက္ခဝေ နိရယပါလာမဟာ နိရယေပက္ခိပန္တိ။

(ဆနက်)။ ။ဘိက္ခဝေ၊ရဟန်းတို့၊တမေနံ၊ထိုငရဲသူကို။ နိရယပါလာ၊ငရဲထိန်းတို့သည်။ဥဒ္ဓံပါဒံ၊ ဆယက်ကိုကားခြေမိုးမျှော်။ ဆဝံသိရော၊ ဆောက်ကိုကား ဦးခေါင်းစောက်ထိုး။ ဂဟေတ္မာ၊ ကိုင်၍။တတ္တာယ၊ရဲရဲညိုသော၊ဆာဒိတ္တာယ၊ ပြောင်ပြောင်တောက်သော။သမ္ပဇ္ဇလိတာယ၊ ပြင်းစွာသောဆလျှံနှင့်တကွ ဖြစ်သော။ သဧောတိဘူတာယ၊ မီးတောက်နှင့်တကွ ဖြစ်သော။ လောဟကုန္ဓိယာ၊ လောဟကုန္ဓိမည်သော ကြေးနီအိုးငရဲ၌။ ပက္ခိပန္တိ၊ ပစ်ချလိုက်ကြကုန်၏။သော၊ထိုငရဲသူသည်။တတ္ထ၊ ဆရည်ကြီကြီ။

ထိုကြေးနီစိုးငရဲ၌။ ဖေဏုဒေဟာကံ၊ ရေမြှုတ်ကဲ့သို့သောကိုယ်ရှိသည်ဖြစ်၍။ပစ္စတိ၊ကျက်ရ၏။တဏ္ဍ၊ဆရည်ကြိုကြ။ထိုကြေးနီ စိုးငရဲ၌၊ ဖေဏုဒေဟာကံ၊ ရေမြှုတ်ကဲ့သို့သော ကိုယ်ရှိသည်ဖြစ်၍။ ပစ္စမာနော၊ကျက်ရသော။သော၊ထိုငရဲသူသည်။ သက်ဝိ၊တကြိုမ်လည်း။ဥဒ္ဓံ၊အထက်သို့။ ဂစ္ဆတိ၊ သွား၏။ သက်ဝိ၊ တကြိုမ်လည်း။ အဓော၊အောက်သို့။ဂစ္ဆတိ၊သွား၏။သက်ဝိ၊တကြိုမ်လည်း။ တိရိယံ၊ဖီလာ။ဂစ္ဆတိ၊ သွား၏။သော၊ ထိုငရဲသူသည်။တဏ္ဍ၊ ဆရည်ကြိုကြ။ထိုကြေးနီစိုးငရဲ၌၊ဒုက္ခာ၊ဆင်းရဲသော။တိဗ္ဗာ၊ ထက်မြက်သော။ခရာ၊ကြမ်းသော။ကဋုကာ၊ခါးစပ်သော။ ဝေဒနာ၊ ဝေဒနာကို၊ဝေဒေတိ၊ခံစား၏။ ယာဝ၊အကြင်မျှလောက်။ တံပါပကမ္မံ၊ ထိုမကောင်းမှု အကုသိုလ် ကံသည်။ ဗျန္တီ၊ ကုန်ခြင်းသို့ ရောက်သည်။နဟောတိ၊မဖြစ်သေး။တာဝ၊ထိုမျှလောက်။ နစကာလံ ကရောတိ၊သေခြင်းကိုလည်းမပြုရပေ။ဘိက္ခဝေ၊ရဟန်းတို့၊ တမေနံ၊ ထိုငရဲသူကို။နိရယပါလာ၊ငရဲထိန်းတို့သည်။မဟာနိရယေ၊အဝီစိ ငရဲကြီး၌။ပက္ခိပန္တိ၊ပစ်ချလိုက်ကြ-ပြန်ကုန်၏၊

(ဤဒေဝဒူတသုတ်၌၊ ဖေဏုဒေဟာကံ ပစ္စတိ-ပုဒ်လောက်ကို သာပြဆိုလိုရင်း ရှိသော်လည်း။ ရှည်လျားစွာ ထည့်သွင်းဘော်ပြလိုက်ရခြင်းသည်၊အချို့သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကငရဲပြည်၌ ငရဲထိန်းမရှိဆိုသောယုံမှားခြင်းကိုပျောက်စေရန် အကျိုးငှါဟု၎င်း။ စေ့စေ့တွေးဖြီး သံဝေဂကြီးစွာဖြစ်စေရန် အကျိုးငှါဟု၎င်း။ ထည့်သွင်းဘော်ပြလိုက်ရလေသည်)။ ထိုကဲ့သို့ ဖြတ်စွာဘုရား ရှင်သည် လေးဟာကုန်ကြီ၊ငရဲစိုးကြီး၌။ ငရဲသူတို့၏ကိုယ်သည် ရေမြှုတ်ကဲ့သို့ဖြစ်၍။ ကျက်ရ၏ဟု ဟောတော်မူ၏။ ဆုတုံး ဆခဲနှင့် တကွ ထိုဆုတုံးဆခဲ၏လည်း ဆစိတ်ဆစိတ်ဖြစ်သော ရေမြှုတ်တမြှုတ်စီကိုလည်းပြုတော်မူကြောင်း။ ထိုငရဲသူတို့၏ကိုယ်သည် ရေမြှုတ်တုံးရေမြှုတ်ခဲနှင့်တူစွာဖြစ်၍ ကျက်ရကြောင်းလာ၏။ ။အချို့သောပုဂ္ဂိုလ်တို့ကမုန့်ညက်မှုန့်တို့ကဲ့သို့ တလုံးတစုတည်းဖြစ်ပုံကဲ့ဆဋ္ဌကထာ၌ဆိုခြင်း။ငရဲပြည်၌ရေမြှုတ်ကဲ့သို့သော ကိုယ်ရှိသည်

ဖြစ်၍ကျက်ရပုံကို ဘုရားရှင် ဟောတော်မူခြင်းသည်။ ရုပ်တို့၏ အတုံးအခဲဖြစ်ကြောင်းကိုပြုလို၍မဟုတ်။ပြစရာဘာမျှမရှိ။ အရိပ် အရောင်မရှိသော။ ဓာတ်တို့၏စုဝေး၍ ဖြစ်ပုံကိုသိသာစေရန် ဥပမာတင်၍သာပြုရသည်ဟု ဆိုကြားအံ့။ ထိုစကားသည် အလျဉ်းမသင့်လျော်ချေ။ အဘယ်ကြောင့် ဆိုသော်။ သတ္တဝါတို့၏ အဠကလာပ်ရုပ် လက္ခဏာတို့ကတားမြီးတခြား။ မနှဉ်းညက်မှုနှင့်- ရေမြှုတ်တို့၏အဠကလာပ်ရုပ် လက္ခဏာတို့က တခြားစီမဟုတ်ဘဲ။ အဠကလာပ်ရုပ်ချင်းတူ၏သော တရားချည်း အတူတူဖြစ်ကြလေသောကြောင့်။မနှဉ်းညက်မှုနှင့် ရေမြှုတ်တို့သည်အခဲအတုံးဟူသော အခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်ကြသည်မှန်ခဲ့လျှင်။ သတ္တဝါတို့၏ အဠကလာပ်ရုပ်တို့သည်လည်း အခဲအတုံးဟူသော အခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်ကြောင်းကို။ ထင်ရှားစွာသိသာ သွားကြလေကုန်ရာ၏။ ။ထိုမှတပါးလည်း ဓမ္မပဒပါဠိတော်- မရိစိ ကမ္မဋ္ဌာနိက ဘိက္ခု၀ဏ္ဏနာ၌လည်း။မြတ်စွာဘုရားရှင်သည်ထိုရဟန်းအား "ဖေဏုပမံကာယ ဒိမံ ဝိဒိတွာ" အစရှိသောဂါထာဖြင့် ဟောတော် မူအပ်ရာ၀ယ်။ ဖေဏုပမံဟူသောပုဒ်ကိုအဠကထာဆရာမြတ်သည်။

ဖေဏုပမန္တိ ဣမံကောသာဒိ သမ္ပဟ သခ်ါတံကာယံအဗလံ ဒုဗ္ဗလဋ္ဌေန အနုဒ္ဓနိယံ တာ၀ကာလိကဋ္ဌေန ဖေဏုပိဏ္ဍ သရိက္ခကောတိ ဝိဒိတွာ။ ။ဟုဖွင့်ဆိုတော်မူအပ်၏။

(အနုက်)။ ။ဖေဏုပမန္တိ၊ ဟူသည်ကား။ကောသာဒိသမ္ပဟ သခ်ါတံ၊ဆံပင်အစရှိသည်တို့၏ အပေါင်းဟု ဆိုအပ်သော။ ဒုဗ္ဗလဋ္ဌေန၊ အားနည်းသော အနုက်ကြောင့်။အဗလံ၊ အားမရှိသော။ တာ၀ကာလိကဋ္ဌေန၊ ဆရိုက် အတန့် မျှသာတည်သော အနုက်ကြောင့်။အနုဒ္ဓနိယံ၊ ရှည်သော အဓွန့်မရှိသော၊ ဣမံကာယံ၊ ဤကိုယ်ကောင် အတ္တဘောကို။ ဖေဏုပိဏ္ဍ သရိက္ခကောတိ၊ ရေမြှုတ်စိုင် ရေမြှုတ်ခဲနှင့် တူ၏ဟူ၍။ ဝိဒိတွာ၊သိပြီး၍။ ။(ဤကား အနုက်)။

ဤသို့မရိစိ ကမ္မဋ္ဌာနိကရဟန်းကို ဟောတော် မူရာ၌လည်း။ ဤဆံပင်စသော ၃၂-ပါးသော အရုကို ရေမြှုတ်ခဲရှု၍ တခဲတည်း ဖြစ်သကဲ့သို့။ ရှာ်ကလာပ်တို့ရှု၍ အခဲဖြစ်၏ဟု ပြတော်မူ၏။ ထိုနောက်ပေဏုပမံ ကာယ ဒိမံဝိနိဘွာ ဟူသော ပုဒ်နောက်က တဖန်မရိစိခန္ဓံ အာဘိသမ္ဘု ဝါနော၊ ပုဒ်ကို ဟောတော်မူ၏။ ဤစကားများသည်အရာ၌ဝါနသို့ မျှားစွာမသက်သေး သောကြောင့်။ ဘဂ်ဥာဏ်ရှိင်းမှာသာလျှင်။ရှင်းလင်းစွာပေါ်လွင်လာလိမ့်မည်။

ထိုကြောင့်ရှာ်တို့သည် အမှန့်အခဲ အတုံးလေးထောင့်ခြောက် မြောင့်စသောအားဖြင့် ဖြစ်၏ဟုသိကြလေ။ ။အချို့သောပုဂ္ဂိုလ်တို့က နာမ်တရားဖြစ်သော ဖဿဝေဒနာစသည်တို့၌ ပြစရာမရှိ။ အမှန့်မရှိသဘောမျှသာရှိ၏၊ ထိုအဘူသဘောမျှသာရှိသော ရှာ်တရားခ၌လည်းအမှန့်အဘယ်မှာရှိအံ့နည်းဟုတွေဝေစရာရှိ၏။ ရှာ်မှာမဟာဘုတ်ရှိ၏။ နာမ်မှာမဟာဘုတ်မရှိ။ ဤမျှလောက်ဆိုသ ဖြင့်ရှာ်နှင့်နာမ်မတူကြသောကြောင့်။ရှာ်တရားခ၌အမှန့်ဟု ပညတ်စရာရှိ၏။ နာမ်ခ၌ကားမရှိဟု သိသင့်ရာပြီဟု နားလည်သွားသင့်ရာ၏။ရှာ်နှင့် နာမ်မတူကြပုံကို နောက်လာမည့် အခဏ်း ၁၁-၌ ရှင်းလင်းလိမ့်မည်။ ။ပဋိသန္ဓိမဂ် ဋီကာ ဆရာမြတ် သည်လည်း စာမျက်နှာ ၄၂၃-၌။

တေပနကာလာပါ ပရမာဏုပမာဏာ ဟောန္တိ တပ္ပရိယာ ပန္နာနံပထဝိဓာတု အာဒိနံ ကောဋ္ဌိ သရိရေ ပရိမေယျ ပရိစ္ဆေဒံ ဒသေသတုံ စုဏ္ဏတော မနသိ ကာတဗ္ဗတာ ဝုတ္တာ။ ။ဟု ဖိန့်ဆိုပြီ။

(အနက်)။ ။တေပနကလာပါ ပရမာဏုပမာဏာ ဟောန္တိ တိ၊ဝိသုဒ္ဓိမဂ် အဋ္ဌကထာ၌ ထိုကလာပ်တို့သည် ပရမာဏုမြှုပ်အတိုင်းအရှည်ရှိကုန်၏ ဟူသည်ကား။ တနည်း။ ဇုတိပဒသာ၊ ဟူသောဝုဒ်၏။အဇ္ဇော၊အနက်ကို။ဝေ၊ဤသို့။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ သိအပ်၏။တပ္ပရိယာပန္နာနံ၊ထိုကလာပ်အားအကျုံးဝင်ကုန်သော။ ပထဝိဓာတုအာဒိနံ၊ပထဝိဓာတ်အစရှိသည်တို့၏။ကောဋ္ဌိ သရိရေ၊တရု

သောကိုယ်၌။ ပရိမေယျပရိစ္ဆေဒံ၊ တိုင်းထွာနှိုင်းယှဉ်အပ်သော အရိုင်းအခြားကို၊ဒသေသတုံ၊ပြတော်မူခြင်းငှါ။ စုဏ္ဏတော၊ အမှုန့် အားဖြင့်။ မနသိကာတဗ္ဗတာ၊ နှလုံးသွင်းအပ်သည်၏ အဖြစ်ကို။ ဂုဏ္ဍာ၊ဟောတော်မူအပ်၏။

ဤကဲ့သို့ကျမ်းဂန်တို့၌ ရုပ်ကလာပ်ကိုအမှုန့်ဟူသောဝေါဟာ ရအားဖြင့်သုံးစွဲခေါ်ဝေါ်တော်မူကုန်၏။ထိုအမှုန့်ဆိုသည်မှာလည်း ရုပ်ကလာပ်တခုသည် အမှုန့် တမှုန့်တည်းသာ ဖြစ်၏။ ၅စ်မှုန့်မ ဟုတ်။ရှင်းလင်းဦးအုံ့။ ။အချို့သောပုဂ္ဂိုလ်တို့က ရုပ်ပရမတ်ကို အမှုန့်မဟုတ်ဟုကြားပြီးလျှင်။ ဓာတ်အသီးသီးတို့၌အမှုန့်ကိုရှာဘွေ နေ၏။ထိုအခါပထဝီဓာတ်သည်အမှုန့်မဟုတ်။အာပေါဓာတ်သည်၊ တေဇောဓာတ်သည်၊ဝါယောဓာတ်သည်အမှုန့်မဟုတ်။ ထိုကဲ့သို့ အမှုန့်မဟုတ်သောဓာတ်တို့ကိုစုပေါင်းလျှင် အဘယ်ကအမှုန့်ရော်ံ လာအုံ့နည်း။ သုညလေးလုံးကိုပေါင်းလျှင် တစ်ဂဏန်းမထွက်ဘဲ၊ သုညသာလျှင် ဖြစ်ရာသကဲ့သို့။ ထိုအတူ အမှုန့်မဟုတ်သောဓာတ် လေးပါးတို့ကို စုပေါင်းလျှင်လည်း၊အမှုန့်မဖြစ်နိုင်ရာဟုကြံပြီးလျှင် ဓာတ်အသီးသီး၌အမှုန့်ကိုရှာဘွေ၍မတွေ့သောကြောင့်။ဓာတ်ဆို သည်မှာ အမှုန်အမွှားမရှိ,ပြစရာမရှိသော ထင်ရှားရှိသောတရား ဟူ၍သာအဓိပ္ပာယ်ထွက်လာလေ၏။ အဘယ်ကြောင့် ထိုကဲ့သို့ဖြစ်ရ လေသနည်းဟူမူကား။ ပကတိအားဖြင့် မကွဲမကွာ အတူဖြစ်ကြ ကုန်သောမဟာဘုတ်တို့ကိုအသီးအခြားတခုစီတခုစီ ခွဲထုတ်ယူ ၍ရကောင်းသော ဝတ္ထုကိုကဲ့သို့၊ တခုစီတခုစီ ခွဲထုတ်လျက်သ ဘော လက္ခဏာတို့ကိုသာ အမှုန့်မဟုတ်ဟု ကြံစည်၍၊ ပကတိ ကိုက တပေါင်းတည်းရှိနေသော တရားဖြစ်တင်၍ မသုံးသပ်သော ကြောင့်ပင်ဖြစ်ရလေ၏။

စင်စစ်သော်ကား၊ပထဝီဓာတ်သည်ဒီဒီမှကြွင်းသောဓာတ်တို့၏ တည်ရာအခံကိစ္စကိုပြုလျက်။အာပေါဓာတ်သည်ဒီဒီမှကြွင်းသော ဓာတ်တို့ကိုလုံးရသော ကိစ္စကိုပြုလျက်။တေဇောဓာတ်သည်ဒီဒီမှ ကြွင်းသောဓာတ်တို့ကိုမပုပ်မသိုးမရိမပျော်ရအောင် စောင့်ရှောက်

လျက်၊ ရင့်ကျက်စေသောကိစ္စကိုပြုလျက်၊ ဝါယောဓာတ်သည် ဒိမိနှင့်ကြွင်းသောဓာတ်တို့ကို ဆန့်ကျင်းကျောက်စေသောကိစ္စကို ပြုလျက်၊ တလုံးတစုတည်း တခုတည်းဖြစ်ကြလေကုန်၏၊ လေးခုမဖြစ်ကြကုန်။ပညတ်,ပရမတ်နှစ်ပါးလွန်မပြောကြစေနှင့်။ဆာဘယ် ဆရာကိုရည်၍ဆိုသနည်းဟုစဉ်းစားလိုက်ကြ။ထိုကဲ့သို့ တလုံးတစုတည်းဖြစ်ကြသော ဓာတ်ကြီးလေးပါးတို့ကို၊ ဆာဘယ်နှစ်ခုခေါ်အံ့နည်း။ တလုံးတစုတည်းဟူသောစကားခွဲ တစ်ဆိုသောသဒ္ဒါကိုလည်း ထောက်ထားကြ။ တစ်ဟူ၍ခေါ်ရန်သာ မသင့်လေလော။ ထိုတလုံးတစုတည်းဖြစ်၍ တစ်ဂဏန်း ထွက်သော ဓာတ်တို့ကို ပကာတိဆားဖြင့် ဓာတ်ဟူသောအမည်ဖြင့် ဓာတ်ဟူသော ဆမည်ကိုမသွတ်ဘဲ၊ တစ်ဂဏန်း ထွက်ဆောင် ခေါ်ဝေါ် နိုင်အံ့သေး၏လော။ လေး-မဟုတ်,တစ်သာဖြစ်၏။ထိုတစ်သည် ဆလွန်ဆင်ယ်ဆုံးဖြစ်၍ဆမှန့်ဟုသုံးစွဲခေါ်ဝေါ်ရလေပြန်၏။ ထိုဆခါဆမှန့်တမှန့်ဟူသောပညတ်စကားသည်ပရမတ်ကိုတင်၍ ခေါ်ဝေါ်ကြသော စကားသာဖြစ်၍ခေါ် နိုင်၏ဟု သိလာကြလိမ့်မည်။ဆခဏား ၇-ခု ဆိုဆာ်ခဲ့ပြီးသောဝိဘင်းပါဠိတော်ကိုထောက်ကြ။ ဥပမာဆားဖြင့် သည်တိုင်, ကြမ်းပြင်, ထရံ, ဆမိုး, ဤလေးခုပ် တို့ကို အိမ်လေးဆောင်ဟုမခေါ်ဝေါ်ဆပ်ဘဲ၊သည်တိုင်,ကြမ်းပြင်,ထရံ,ဆမိုးတို့ဟူ၍ရင်း၊ ထိုလေးပါးတို့၏ဆပေါင်းဟူ၍ရင်း။ ခေါ်ဝေါ်သုံးစွဲမနေကြကုန်ဘဲ၊ထူးသောဝေါဟာရစကား၏ဆစွမ်းဆားဖြင့် ထူးသောဆမည်တခု၏ဆဖြစ်သို့ပြောင်းလဲ့လျက်၊ အိမ်တဆောင်ဟုခေါ်ဝေါ်ရလေသကဲ့သို့။ ထိုဆတခုဓာတ်ကြီးလေးပါးတို့လုံးစု၍တခုတည်းဖြစ်သောဆခါ၊ဆမှန့်-လေးမှန့်ဟုမခေါ်ဘဲ၊ ပထဝိ,ဆာပေါ,တေဇော, ဝါယောတို့ဟူ၍ရင်း၊ထိုလေးပါးတို့၏ဆပေါင်းဟူ၍ရင်း၊ ခေါ်ဝေါ်သုံးစွဲမနေကြကုန်ဘဲ။ ထူးသော ဝေါဟာရစကား၏ ဆစွမ်းဆားဖြင့်ထူးသောဆမည်တခု၏ဆဖြစ်သို့ပြောင်းလဲ့လျက်၊ ဆမှန့်တမှန့်ဟူ၍ခေါ်ဝေါ်ပညတ်ရလေ၏။ ။ဤသို့လျှင် ပညတ်,ပရမတ်၊ ထိုနှစ်ရပ်ခွဲလိမ္မာဆောင်သတိချပ်၍ဆာန်ဘန်ဘတ်ရှုကြကုန်လေ့။

အကယ်၍ သည်တိုင်,သည်အိမ်မဟုတ်၊ ကြမ်းပြင်သည်,ထရံသည်,အမိုးသည်၊အိမ်မဟုတ်သောကြောင့်။ ၎င်းလေးပါးတို့၏အရုကိုအိမ်ဟုမခေါ်ဝေါ်အပ်။ခေါ်လျှင်မှားပြီဟုဆိုနိုင်ပါမူကား။ ပထဝီသည်အမှန့်မဟုတ်။ အာပေါသည်,တေဇောသည်, ဝါယောသည်အမှန့်မဟုတ်သောကြောင့်၊ ၎င်းဓာတ်လေးပါးတို့၏အရုကို အမှန့်ဟုမခေါ်ဝေါ်အပ်၊ခေါ်လျှင်မှားပြီဟုဆိုနိုင်ပါသေး၏။(မှတ်ချက်-ဤဓာတ်အရာဌိလောကိဥပမာဖြင့်နားလည်လွယ်အောင် ပြဆိုရခြင်းမျှသာဖြစ်၏။ အိမ်တဆောင်၌ သည်တိုင် ကြမ်းပြင် စသည်တို့ကို အသီးအခြား ခွဲထုတ်ယူ၍ ရနိုင်သကဲ့သို့၊ ပထဝီ,အာပေါစသော ဓာတ်တို့ကိုလည်း အသီးအခြားခွဲထုတ်ယူ၍၊ ရနိုင်ကြောင်းကိုဆိုလေသလောဟု မမှတ်ထင်ကြကုန်လင့်)။ ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသောဥပမာ အားဖြင့်နှိုင်းယှဉ်ကြည့်ကြသည်ရှိသော်၊ ပထဝီ·အမှန့်တရု။ အာပေါ,တေဇော,ဝါယောအမှန့်တရုစီ မဟုတ်ကြသောကြောင့်။ အမှန့်-လေးမှန့်မဖြစ်သင့်ကြောင်း။ ပထဝီအမှန့်မဟုတ်၊အာပေါ,တေဇော,ဝါယောအမှန့်တို့မဟုတ်ကြသောကြောင့်၊ ရုပေါင်း၍လည်းသုညမဖြစ်သင့်ကြောင်း။ ပကတိကိုယ်ကလုံးရု၍ တရုတည်းတခဲတည်းဖြစ်သောကြောင့်၊အဖြေတစ်ဂဏန်းမျှသာထွက်ကြောင်းတို့၌ လိမ္မာနားလည်ရာ၏။ အလွန်နက်နဲ ခက်ခဲသော ဂဏန်းသင်္ချာတွက်နည်းတမျိုးဖြစ်၏။ ။အတူအမျှတရုစီထင်ရှားရှိသောအမှန့်ဟုမပညတ်အပ်၊သဘောတရားလေးရုတို့ရုပေါင်း၍၊ အမှန့်တမှန့်ဟုအဖြေထွက်သော တွက်နည်းသည်ကား၊ အဂ်လိပ်ကောလိပ်ကျောင်းကြီး။ဘီအေ-အမ်အေ-အတန်းဌာလည်းမှိခဲ့၏။ ဤဓာတ်တို့သည်ကား၎င်းကဲ့သို့အဖြေတစ်ထွက်သောတွက်နည်းပင်ဖြစ်သောကြောင့်။နက်နဲခက်ခဲ၍ပညတ်,ပရမတ်နှစ်ပါးဌာလိမ္မာသော တိက္ခပညာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏အရာမျှသာဖြစ်၏။ အကယ်၍ အချို့သောပုဂ္ဂိုလ်တို့က ရှေ့ပရမတ်ဌာသဗ္ဗညုတ်ရကောင်းလျှင်။ ပရမတ်ချင်းအတူတူဖြစ်သောနာမ်ပရမတ်ဌာလည်း သဗ္ဗညုတ်ရကောင်းရာ၏။စင်စစ်အားဖြင့်နာမ်ပရမတ်ဌာသဗ္ဗညုတ်မရကောင်းသ

ကဲ့သို့။ရှင်ပရမတ်ခွဲလည်းသဏ္ဌာန်ပညတ်မရကောင်းရာဟု ကြံဖိ ကြံရာကြံကြပြီးလျှင်။ သဏ္ဌာန်ပညတ်ကို ဆဘာဝပညတ်ဟုမှတ် ထင်လျက်။ဖသဆမှန့်လော၊ ဝေဒနာဆမှန့်လောစသည်ဖြင့်မေး လာကြားခဲ့။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်မဟာဘုတ်ပရမတ်ခွဲ စိုးစဉ်းမျှနားမ လည်သေးကြောင်းကိုထင်ရှားဘော်ပြသောသူမည်၏။ဂုဏ်းစကား များကို နောက်လာမည့်ဆဆဏ်း ၁၁-မှာကျလျှင် နားလည်သွား လိမ့်မည်။

လောကဝေါဟာရကို လွန်ပြေးမသွားရာ။ ပညတ်ကို စင်စစ် ပရမတ်ကဲ့သို့ရှိ၏ဟူ၍သည်းမှားသောဆားဖြင့်မသုံးသပ်ရာ၊မြတ် စွာဘုရားရှင်သည် ဟောတော် မူဆပ်သော ဥပရိပဏ္ဏာသ ပါဠိ တော် ဆရဏ ဝိဘင်္ဂသုတ်၏ ဆစိတ်ကို။ ဆဆဏ်း ၁၉-မှာကြည့် ကြလော။ စင်စစ်ဉာဏ်ထဲ၌သိသွားရန်မှာကား၊ ဆမှန့်ဟုလောက ပညတ်ဆားဖြင့်ဆခေါ်ဝေါ်ခံရသောဆရုဖြစ်သောမဟာဘုတ်တို့၏ ဆသီးဆသီးဖြစ်သောဓာတ်တို့သည် ထင်ရှားရှိသောတရား၊ ဖြစ် ရာရှိသောတရားဖြစ်ခြင်းကြောင့်။ဆဘာဝပညတ်မှလွတ်၏။ဆမှန့် ဟုဆခေါ်ဝေါ်ခံရသော ထင်ရှားရှိသောရှင်ပရမတ်၏ ရုဝေးပုံဆ ခြင်းဆရာဖြစ်သော သဏ္ဌာန် ပညတ်ကိုကား၊ ဂုဏ်းရုဝေး၍ ဖြစ် သောရှင်ပရမတ်ခွဲပင်တင်၍ ပညတ်ရသောကြောင့်။ ရှင်ပရမတ် သည် သဏ္ဌာန်ပညတ်မှ မလွတ်။ ဆမှန့်ဟူသော နာမပညတ်ကို လည်း၊ဂုဏ်းရှင်ပရမတ်ခွဲပင်တင်၍ပညတ်ရသောကြောင့်၊ ရှင်ပရ မတ်သည်ဆမှန့်ဟူသောနာမပညတ်မှ မလွတ်ဟု သိသွားရန်သာ လျှင်လိုရင်းရှိ၏။ စဉ်းစားဉာဏ်ရှိသောပုဂ္ဂိုလ်တို့မှသာလျှင်သိနား လည်နိုင်ကြရာ၏။

ထိုဆပ်ခဲ့ပြီးသည့်ဆဆ'တိုင်း၊ ပညတ်,ပရမတ်နှစ်ပါးခွဲဝေဘန်ပိုင်း ခြားမှ၊သိနားလည်ခြင်းသို့ ရောက်ကြကုန်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ ဦးတိကွန်ဒြယ ရေးသားဆပ်သော ပဠာဝျာကရဏကျမ်း စာမျက် နှာ ၇၅-၌။ဆကယ်၍ပထဝီသည် ပရမတ္ထဆနေဆားဖြင့်သာပရ

မာဏဝဂ္ဂိတခုလောက်၊ အာပေါဓာတ်သည်ပရမာဏုဂ္ဂိုထက်ဝက်
လောက်ဟုပြဆိုခဲ့အံ့)စသောအားဖြင့် ရေးသားပြီး၍၊ ဤဝါကျ၏
အဆုံးဌာ "စင်စစ်စွန့်အပ်သော စကားသာ ဖြစ်လေရာ၏"ဟု ရေး
သားခြင်းကိုနားလည်သွားနိုင်ရာ၏။ ထိုစကားကိုနားလည်အောင်
ရှင်းလင်းပေအံ့။ ။ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ဌီကာ၊ပရမတ္ထ-အနေအားဖြင့်ပထဝီ
ဓာတ်ကိုပရမာဏုဂ္ဂိုတခုလောက်၊ အာပေါဓာတ်ကို ပရမာဏုဂ္ဂို
ထက်ဝက်လောက်ရှိ၏ဟူ၍မသာမရှိပေ။ ။အခဏား ၄-ဌဝြဆို
အပ်ခဲ့ပြီးသည့်အတိုင်း။ ဤကိုယ်ကောင်ကြီးဌ ပထဝီဓာတ်လွန်ကဲ
သောအဖတ်-တစရွတ်၊အာပေါဓာတ်လွန်ကဲသော အရည်စရွတ်
ဝက်အားဖြင့်ခြင်တွယ်၍သာလျှင်ပြတော်မူလေ၏။ ။စင်စစ်သော်
ကား၊ပရမာဏုဂ္ဂိုတခု ဟူသော၎င်းအမည်သည်မဟာဘုတ်လေးပါး
တို့၏အရုအဝေးဖြစ်သော အလွန်သေးငယ်သော သဘောတရား
၏အမည်မျှပင်ဖြစ်၏၊တဘန်၎င်းဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာကို(သင်္ဂါယ
နာဝင်အဋ္ဌကထာမဟုတ်သော်လည်း၊ လက္ခဏာဒီပတောအရ၊ပရ
မတ္ထအနေအားဖြင့်ပြဆိုတော်မူခြင်းကို၊ ဘုရားဟောပါဠိတော်တို
နှင့်ရင်း၊ ရှေးသင်္ဂါယနာဝင် အဋ္ဌကထာဟောင်း တို့နှင့်ရင်း၊ ညီ
ညွတ်သောစကားပင်ဖြစ်ပေ၏)ဟုဆို၍ နှစ်သက်လျက်၊အကယ်
၍ပထဝီဓာတ်သည် ပရမတ္ထ အနေအားဖြင့်သာ ပရမာဏုဂ္ဂိုတခု
လောက်။ အာပေါဓာတ်သည်ပရမာဏုဂ္ဂိုတခုလောက်ဟု ပြဆိုခဲ့
အံ့။ ထိုစကားတော်သည် ဝိဒုကတ်သုံးပုံ တည်းဟူသော ဘုရား
ဟောပါဠိတော်တို့နှင့် မညီသောကြောင့်၊ ဘုရားရှင်ဟောတော်မူ
အပ်သောမဟာပဒေသတရားတော်ကိုသောက်၍၊စင်စစ်စွန့်အပ်
သောစကားသာဖြစ်လေရာ၏ဟု တဘန်ရေးသားခြင်းသည်၊ ၎င်း
ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာကိုပယ်စွန့်ဟန်မရောက်။ အဓိပ္ပါယ်မှာကား။
အကယ်၍တစုံတယောက်သောပုဂ္ဂိုလ်သည် ပထဝီဓာတ်ကိုပရ
မာဏုဂ္ဂိုတခုလောက်၊ အာပေါဓာတ်ကို ပရမာဏုဂ္ဂို ထက်ဝက်
လောက်ဟုပြဆိုခဲ့အံ့။ ထိုစကားသည်သာလျှင် ပယ်စွန့်အပ်သော
စကားဖြစ်လေရာ၏ဟုဆိုရာရောက်၏။ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ဌီကာ၊ဓာတ်ကြီး

လေးပါးတို့၏အစုအဝေးသည် အယေယ်,အကြီး,အရှည်, အတိုမြင့်ခိုင်ခန့်ခြင်းကိုပြကြောင်းလာ၏။ဌင်းအခဏား ၄-မှာကြည့်လေ။

စင်စစ်သော်ကား၊ ပထဝီဓာတ်ကို ပရမာဏုမြှုတခုလောက်ရှိ၏ဟုမဟောပြောအပ်။ပရမာဏုမြှုတခုကိုသာလျှင် ပထဝီဓာတ်ဟုဟောပြောအပ်၏။အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော်၊ ပရမတ္ထပြစ်သော ပထဝီဓာတ်သည်တခြားသောဓာတ်တို့နှင့်ကွဲကွာ၍အသီးအခြားမဖြစ်။ထိုကြောင့်အသီးအခြားမဖြစ်သောပရမတ္ထပထဝီဓာတ်ကိုပရမာဏုမြှုတခုလောက်ရှိ၏ဟုမဟောပြောအပ်။ ပရမာဏုမြှုတခုကိုကားဓာတ်လွန်ကိုခွဲ၍သာ မှာ၁ရပထဝီဓာတ်ဟူ၍ ပြောဟောအပ်၏။ထိုနောက်တဘန် (လက္ခဏာဒီပေါဒအရဖြင့် ပရမတ္ထအနေဖြစ်လျှင်။စုဏ္ဏတောအရသည်အလွန်သေးငယ်သော သဏ္ဌာန်ပညတ်ပင်ဖြစ်သေးသည်၏အဖြစ်ကို စင်စစ်ပညာရှင်တို့သိအပ်သိထိုက် လေတော့သည်သာတည်း)ဟု ရေးသားပြန်ခြင်းသည်လည်း။ဌင်းစာမျက်နှာ ၇၄-၌ (စုဏ္ဏတော ဟူသောစကားတော်အရသည်စင်စစ်ပညတ်အနေဖြင့်သားပြုဆိုအပ်သည်၏ အဖြစ်ကိုပညာရှင်တို့မရှုသိအပ်သိထိုက်သည်သာလျှင်တည်း)။ ဟူသောစကားနှင့် ညီညွတ်သဖြင့်။ အမှန်ဆားဖြင့် နှလုံးမသွင်းအပ်ဟုဆိုသောစာမဟုတ်ချေ။ ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာဒီကာကျမ်းတို့နှင့် ညီသောစာပင်ဖြစ်၏။ သို့ရာတွင် စုဏ္ဏရဇဟူသော ဇတ္ထုပညတ်နှင့် အတိုအရှည်စသောသဏ္ဌာန် ပညတ်တို့ကို။ ပရမတ်မှလွတ်၍ရှာ ဖွေနေကြသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်သာလျှင်။ အလွန် ထူးဆန်းနေ၏။ နောက်အခဏား(၁၀)မှာကြည့်ကြလေ။

အကယ်၍တစုံတယောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်က။ စုဏ္ဏတော အရသုံးသပ်နည်းကိုပယ်စွန့်လိုသဖြင့်။ မကွဲမကွာ အတူတကွ ဖြစ်ကြကုန်သောဓာတ်ကြီး လေးပါးတို့တွင်။ တပါးပါးသော လက္ခဏာသည်သဏ္ဌာန်ပညတ်မဟုတ်၊စုဏ္ဏသည်သာလျှင်သဏ္ဌာန်ပညတ်ဟုတ်၏ဟုမကွဲမကွာ အတူတကွ ဖြစ်ကုန်သော ဓာတ်လေးပါးတို့၏အပေါင်းခွဲ။ သဏ္ဌာန် ပညတ်ကိုတင်၍ မပညတ်ဘဲ။ ပထဝီ

အာပေါ တေဇော ဝါယော တည်းဟူသော အသီးအသီး သော ဓာတ်ပရမတ်တို့ကိုသာလျှင်။ ပထဝီသည် သဏ္ဌာန်မရှိ- သဏ္ဌာန် ပညတ်မှလွတ်၏။အမိမ်ကျောင်းလူစသောနာမည်မရှိ- နာမပညတ် မှလွတ်၏။ ပရမတ္ထ အားဖြင့် ထင်ရှား ရှိသောကြောင့် အာဘာဝ ပညတ်မှ လွတ်၏ဟု။ ပညတ် သုံးပါးမှ လွတ်နေပုံကို ကြံခဲ့သော် မသင့်တန်ရာ။

သင့်တန်ပုံကိုဆိုဦးအုံ့။ ။စုဏ္ဏတောအရဖြင့်မဟာဘုတ်လေး ပါးတို့၏အပေါင်းသည်စုဏ္ဏမဟုတ်၊စုဏ္ဏတောအရ-စုဏ္ဏသည်သာ လျှင်သဏ္ဌာန်ပညတ်ဖြစ်၏ဟုဆိုအုံ့။ထိုစကားကိုစဉ်းစား၍ကြည့်ရှု လိုက်သောအခါ။ မဟာဘုတ် လေးပါးတို့တွင် အသီးသီးသော ဓာတ်သို့သည် စုဏ္ဏမဟုတ်သော်လည်း။ ဤစုဏ္ဏဟူသော အမည် သည်မဟာဘုတ်လေးပါးတို့၏ အရုအဆင်းကို။ယခင်ကပြုဆိုအပ်ခဲ့ ပြီးသောဥပမာအတိုင်း။သည်တိုင်ကြမ်းပြင်ထရံ အမိုးလေးခုတို့၏ အရုအပေါင်းကိုအိမ်ဘာဆောင်ဟုခေါ်ဝေါ် နိုင်လေသကဲ့သို့။ထိုအ တူဓာတ်လေးပါးတို့၏ အရုအပေါင်းကို စုဏ္ဏဟု ခေါ်ဝေါ်သောအ မည်ဖြစ်၏။ထိုသို့ခေါ်ဝေါ် နိုင်ခဲ့ပါမူကား။ ဤစုဏ္ဏသည်ပင်လေးပါး သောဓာတ်။လေးပါးသောဓာတ်သည်ပင်စုဏ္ဏဖြစ်လေ၏။ စုဏ္ဏက တခြားဓာတ်လေးပါးကတခြားမဟုတ်။ ဓာတ်လေးပါးကား ပရ မတ်။ စုဏ္ဏအမှုန့်ကား ၎င်းဓာတ်လေးပါးအရုဖြစ် နာမပညတ်ဖြစ် သောကြောင့်။ ဤစုဏ္ဏဟူသောပညတ်သည် စုဏ္ဏဟု အခေါ် ခံရ သောပရမတ်ကမလွတ်ဖြစ်လေ၏။ဤသို့နားလည်ကြမှပညတ် ပရ မတ်နှစ်ပါးကို ဖိုင်နိုင်သည် မည်၏။ ။ထိုကဲ့သို့ ပညတ်ပရမတ် နှစ်ပါးကိုဖိုင်နိုင်သောပုဂ္ဂိုလ်အား။ ဓာတ်လေးပါးသည် ပရမတ္ထ အားဖြင့် ထင်ရှားရှိသောတရား၊ စုဏ္ဏဟူသော ဤအမည်သည် ၎င်းဓာတ်လေးပါးတို့ကိုခေါ်ဝေါ် သော အမည်ဖြစ်၏ဟု ထင်ရှား စွာသိမြင်လေသောကြောင့်။ပရမတ်မှအသီးအခြားလွတ်နေသော ဤစုဏ္ဏသည်သာလျှင်။ အလွန်သေးငယ်သောသဏ္ဌာန်ပညတ်ပင် ဖြစ်၏ဟုဆိုနိုင်ရန်ရှိသေးအုံ့လော။ပကတိအားဖြင့်ထင်ရှားရှိသော

ပရမတ်ဖြစ်သဏ္ဌာန်မပညတ်ဘဲ။ ၎င်းပရမတ် ဆရုတ္ထိ၏ ဆမည်ဖြစ်သောစုဏ္ဏာဟူသော နာမပညတ်ကိုတဘာန်။ သဏ္ဌာန်ပညတ်တင်ပြန်လျှင်ကား ဆမှားကြီးမှားလေစု။ စုဏ္ဏ ဟူသောနာမ ပညတ်ဖြစ်ကားဆာယ်မှာသဏ္ဌာန်ရှိအံ့နည်း။ ။ထိုကြောင့် စုဏ္ဏကို စုဏ္ဏဟုနာမည် ဆတပ်ခံရသော မဟာဘုတ်လေးပါးပရမတ်တရားခြောက်တင်ပြီးပညတ်လျက်(စုဏ္ဏတော်ဆရသည် ဆလွန်သေးယော်သော သဏ္ဌာန်ပညတ်ပင်ဖြစ်သေးသည်၏ ဆဖြစ်ကိုစင်စစ်ပညာရှင်တို့သိဆပ်သိထိုက်လေတော့သည်သာတည်း)ဟု ဥာဏ်ဖြင့်ဆင်ယူမှသင့်တန်ရာ၏။

ဆထူးဆားဖြင့် စဉ်းစားရန်မှာ။ နာမ် ပရမတ်ခြောက်ကား ကြီးစွာသောဆထူးဆထယ်ဆားဖြင့် ထင်ရှားဖြစ်ခြင်းရှိသော မဟာဘုတ်လေးပါးမရှိ ခြင်းကြောင့်။ နာမ်ပရမတ်တရား- ဆာကာသတရုစိဆားဖြင့် ပိုင်းခြားခြင်းမရှိ။ ထိုကြောင့် နာမ်ပရမတ်ကို ဆမှန်ဟုမပညတ်ဆပ်။ရူပ်ပရမတ်ခြောက်။ကြီးစွာသောဆထူးဆသယ်ဆားဖြင့်ထင်ရှားဖြစ်ခြင်း ရှိသော မဟာဘုတ်လေးပါးရှိခြင်းကြောင့်။ ရူပ်ကလာပ်တရုဆာကာသတရုစိဆားဖြင့် ပိုင်းခြားခြင်းရှိ၏။ထိုကြောင့်ရူပ်ပရမတ်ဖြစ်သော ဆယော်ဆုံးကို ဆမှန်ဟုပညတ်ဆပ်၏။ဆခေါ်း ၁၁-ခြောင်းလင်းစွာဆကျယ်ပါလာလိမ့်မည်။

စုဏ္ဏတောဆရသုံးသပ်ပုံကိုယုံကြည်သက်ဝင်လောက်ဆောင်ပြောင်ခြင်းပြီး၏။

---

(၉) စုဏ္ဏတောဟူသောဇရိသည်ဘုရားဟောတော်ပါဠိတို့တော်ကိုနှင့်ကိုက်မကိုက်-ညီခဲညီကိုက်ပြောင်ခြင်း။

စုဏ္ဏတောဟူသောပုဒ်ကို၊ဆခေါ်း ၄-ခု ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ဆဋ္ဌကထာခြောက်လာသောဆတိုင်းပြဆိုဆပ်ခဲ့ပြီ။ ၎င်းဆဋ္ဌကထာ ဆရာမြတ်က။ ဤစုဏ္ဏသည်ဆာယ်နည်းဟုမသိတော့ဝေမရှိရေရအောင် · စုဏ္ဏတောတိုက်မတ္ထိုသရိရေ မဏ္ဍိမေနပမာဏော နု ပရိဂ္ဂယ္ဟမာနာ ပရမာ

ကာဟောဒ သဠာ,ဏ္ဍာ သုခုမ ရဇာဘုတာ....ဟူ၍ ရှင်းလင်းစွာဖွင့်လှစ်၍ပြတော်မူသေပြီ။ ။ပရမာဏုဟောဒသဠာ,ဏ္ဍာ၊ပရမာဏုမြို့အဆိုင်းအခြားရှိသော မှုန့်မှုန့်ညက်ညက်ဖြစ်၍ဖြစ်သော။ ။(ဤကားအနက်)။

ဤကဲ့သို့ရုဏ္ဍာဟူသောပုဒ်ကို....ပရမာဏုဟောဒသဠာ,ဏ္ဍာ....ဟူသောပုဒ်ဖြင့်ဖွင့်လှစ်၍ပြသော်လည်း။ မျှားစွာမရှင်းမလင်းနိုင်ဘဲ။ ဤ'ပရမာဏုဟောဒ သဠာ,ဏ္ဍာ' ဟူသည် အာဘယ်မျှလောက်ငယ်လေသနည်းဟု။ ယုံမှားဘွေ့ဝေမရှိစေရအောင်။ ၎င်းပရမာဏုဟောဒသဠာ,ဏ္ဍာ,ဟူသောပုဒ်ကို သုခုမရဇာဘုတာ, ဟူ၍တာဘန်ဖွင့်လှစ်၍ ပြတော်မူပြန်၏။ ။သုခုမ ရဇာဘုတာ၊ သိမ်မွေ့သော မြူဖြစ်၍ဖြစ်သော။(ဤကားအနက်)။

ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၌ဆိုကဲ့သို့ရုဏ္ဍာဟူသောပုဒ်ကို ပရမာဏုဟောဒသဠာ,ဏ္ဍာ,ဟုဖွင့်။ပရမာဏုဟောဒသဠာ,ဏ္ဍာကိုတာဘန်။သုခုမရဇာဘုတာ ဟုအဆင့်ဆင့် ဖွင့်လိုက်လျှင်။ ဤရုဏ္ဍာဟူသော အမည်သည်သိမ်မွေ့သေးငယ်သောမြူ-အနက်ရှိသော သုခုမရဇ- ဖြစ်ကြောင်းပေါ်လွင်ထင်ရှား သွားလေ၏။ရုဏ္ဍာသဒ္ဒါနှင့် ရဇာသဒ္ဒါတို့သည် သဒ္ဒါမျှသာထူး၍။ အနက်မထူး ကြပေ။ ဟူ၍သိကြ၊ စာအုပ်ကို အချို့သော အရပ်၌စာအုပ်ဟုခေါ် ၍။အချို့သောအရပ်၌ ဘုတ်အုပ်ဟုခေါ်သကဲ့သို့တတ်ကြ။ ထိုကြောင့် အရပ်ဒေသကိုလိုက်၍ အခေါ် အဝေါ် ပညတ်အားဖြင့်ပင်ထူးခြားသော်လည်း။အခေါ်အဝေါ် ပညတ်ခံရသောဝတ္ထုသည်ကားတခုတည်းပင်ဖြစ်၏ဟုသိကြရာ၏။ အရပ်ဒေသကို လိုက်၍ ခေါ်ဝေါ် ပညတ် နိုင်ကြောင်းကို ဘုရားဟောတော်ပါဠိတော်နှင့်အခဏား(၁၉)မှာကိုးပြမည်-ကြည့်ကြလေ။ ။ ထိုကြောင့် ဝိသုဒ္ဓိမဂ် အဋ္ဌကထာ ဆရာမြတ်သည် ရဇာသဒ္ဒါ၏အစားရုဏ္ဍာသဒ္ဒါကိုပရိယာယ်အားဖြင့်အသုံးပြုတော်မူလေသည်ဟုသိကြရာ၏။

မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ဓမ္မသင်္ဂဏီ ပါဠိတော်။ ရန်ကုန်မြို့ဟံသာဝတီသတင်းစာပုံနှိပ်တိုက်ထွက်-မျက်နှာ ၁၂၄·၁၂၅-၌။

ဆဆင်း ဝဏ္ဏာယတန တရုတည်းကိုပင် ၃၅-မည်တပ်၍ ဟော တော်မူရာ၌။ ဝတ္ထုကိုသုံးသပ်၍ ဟောတော်မူဆပ်သော ဆက္ခာ, မဟိကာ,ရူပေါ,ရေဒေါ,ဤလေးပုဒ်တို့ဖြင့်။ ဆကြောင်းဆားလျှော် စွာစက်လှည့်၍။ အကြိမ်ပေါင်း များစွာဟောတော် မူဆပ်လေပြီ။ ၎င်းလေးပုဒ်တို့တွင်ရေဒေါ,ဟူသောပုဒ်သည်,ဆာဘယ် အနုက်ရှိသ နည်း။ ယခင်ကပိသုဒ္ဓိမဂ် ဆဠာယတန ဆရာမြတ်ဓိန္ဒိုဆိုတော်မူဆပ် သော စုဏ္ဏ.၏ ဆဖွဲ့ဖြစ်သော သုခုမ ရေဓာတ် မဟုတ်လေလော။ ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော်၌ ဘုရားရှင်ဟောတော်မူဆပ်သော ဤရေ ဓာ နှင့်,ပိသုဒ္ဓိမဂ် ဆဠာယတန ဆရာမြတ်က- ဤစုဏ္ဏဟူသောဆမည် သည် သုခုမရေဓာကို-သာဆိုလိုသော ဆမည် ဖြစ်ပါသည်ဟု ဝန်ခံ တော်မူဆပ်သောစုဏ္ဏသည်ဆာဘယ်သို့ထူးခြားလေအံ့နည်း။ မထူး ခြားကြပြီ မဟုတ်လော။ ထိုကဲ့သို့ ဘုရားရှင် ဟောတော်မူဆပ် သောရေဓာနှင့်ပိသုဒ္ဓိမဂ်ဆဠာယတနဆရာမြတ်ရေးသားတော်မူဆပ် သောစုဏ္ဏသည်။ ပိသုဒ္ဓိမဂ်ဆဠာယတန ဆရာမြတ်က ၎င်းစုဏ္ဏဆရေ ကိုသုခုမရေဓာဟူ၍ဖွင့်ဆိုတော်မူသောကြောင့်။ တသားတည်းထပ် တူဖြစ်ခဲ့ပါမူကား။ ၎င်းဆဠာယတနဆရာမြတ်ကို ဘုရားရှင်ဆလို တော်မကျသောစကားများကို၊ ပမာဒလေခပြု၍ ရေးသားထားခဲ့ လေသည်ဟု ဖြစ်တင်ဝံ့ကြဦးမည်လော။ (ပမာဒလေခ၏ ဆနုက် ကား၊သတိမထားဘဲ၊ မှားမှိုင်တွေဝေ မေ့လျော့၍ ရေးသားခြင်း။ တနည်း။ ဆရမ်းမဲ့ရေးသားခြင်း)။

ထိုကြောင့်ပိသုဒ္ဓိမဂ် ဆဠာယတန ဆရာမြတ်ဖြစ်တော်မူသော ဆရှင် မဟာဗုဒ္ဓဃောသ မထေရ် ကြီးသည်။ ဘုရားရှင်၏ ဆလို တော်သို့မကျသော။ပါဠိတော်တို့၌ ဟောတော်မမူဆပ်သော ဤ စုဏ္ဏသဒ္ဒါကိုပမာဒလေခပြု၍ရေးသားလေသည် ဟူသော ဆယူ ကို စွန့်ကြလေကုန်။ ဤစုဏ္ဏသဒ္ဒါကို ပိသုဒ္ဓိမဂ် ဆဠာယတနဆရာ မြတ်သည်သာလျှင် ရေးသားတော်မူသည်။ ပါဠိတော်တို့၌ မရှိ။ ဘုရားရှင်မဟောဆပ်ဟု မှတ်ယူဆပ်။ စုဏ္ဏသဒ္ဒါဖြင့် ဘုရားရှင် ဟောတော်မူကြောင်းကိုဆခဏ်း ၁၄-၄၁ ဆိုမည်ကြည့်ကြလော။

ထိုအခါရုက္ခတော အရကို ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၌သာလာသည်။ ဘုရားရှင်မဟောအပ် ဟူသော အယူကို ပယ်စွန့် နိုင်လိမ့်မည်။ ကောင်းကောင်းကြီး သတိ ထားကြ။ အထူးထူး အထွေထွေ မဖြစ်ကြစေလင့်။

အထူးမှတ်သားရန်အချက်ကား။ ပထဝီ အာပေါစသော အားဖြင့်အသီးသီးသောလက္ခဏာတို့ကို သုံးသပ်သည်ဖြစ်စေ။ အမှန့်ရုက္ခအားဖြင့်သုံးသပ်သည်ဖြစ်စေ။ထိုသို့မဟုတ်မူ၍ဆံပင် အမွေးစသော ၃၂-ပါးသော ဒွတ္တိံသာကာရအားဖြင့် သုံးသပ်သည်ဖြစ်စေ။အလုံးရုံသောထိုသုံးသပ်ခြင်းတို့သည် သမထဆရာလုပ်ချည်းအတူတူဖြစ်ကြကုန်၏။အချို့သောပုဂ္ဂိုလ်တို့က ပထဝီ ဂဏ္ဌဋ္ဌလက္ခဏာ၊အာပေါအာဗန္ဓနု လက္ခဏာစသည်ဖြင့် သုံးသပ်ခြင်းတရုမ္ဘကိုပင်အလုပ်ဟု ထင်ကြကုန်၏။ သို့ရာတွင် လက္ခဏာ သုံးတန်သို့မတင်သဖြင့် ဝိပဿနာအလုပ်မဟုတ်သေးဟု သိကြလေ။ နော်ဝ်ခ္ဍိ သိသာလာလိမ့်မည်။

ရုက္ခဟူသောပုဒ်သည်ဘုရားဟောပါဠိတော်နှင့်ကိုက်
မကိုက်။ညီမညီကိုပြုဆိုခြင်းပြီး၏။

---

(၁၀) လက္ခဏာဒီပဘာဝအရသုံးသပ်ပုံကိုယှဉ်ကြည့် သက်ဝင်လောက်အောင်ပြုဆိုခြင်း။

ဤလက္ခဏာဒီပတောအရသုံးသပ်ပုံကိုအခေါ်း ၅-၌ပြုဆိုအပ်ခဲ့ပြီ။အနည်းငယ်ထပ်၍ဆိုဦးအံ့။ ။ရုက္ခတောအရနှလုံးသွင်းခြင်းသည်ခေတ်တို့၏အပေါင်းအရုအားဖြင့်နှလုံးသွင်းခြင်းဖြစ်၏။ ယခုဆခါပရမတ်ဆတ်ဆတ်ဖြစ်သောသဘောရုပ်ကို သိမ်းဆည်းအပ်သည်၏အဖြစ်ကို ပြသိသောကြောင့် လက္ခဏာ အစဉ်ရှိသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းခြင်းကို အဋ္ဌကထာ ဆရာဆိုအပ်၏ဟုဂုဏ်ဒီကာ မျက်နှာ ၇၂ ၃ ၃-၌။

သော ပနာယံ တာသံ စုဏ္ဏာ တော မနသိကာရော သစ္စာတ ဝေသနာ ဟောတိ တိနိဒ္ဒုဋ္ဌံ သရူပ ၊ မဝ ပရိဂ္ဂဟောတ ဗ္ဗံ ဒ သော တုံ လက္ခဏာဒိ တောမနသိကာ ၊ ရော ဝုဒ္ဓ္ဘာ။ ။

(အနက်)။ ။တာသံ၊ ထိုခါတ်တို့၏။ စုဏ္ဏာ တော၊ အမှုန့်အား ဖြင့်။ သော ပနာယံ မနသိကာ ၊ ရော၊ ထိုနှလုံးသွင်းခြင်းသည်။ သစ္စာ တ ဝေသနာ၊ အပေါင်းအစု၏ အစွမ်းအား ဖြင့်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဣတိ၊ ထိုကြောင့်။ နိဗ္ဗုဋ္ဌံ၊ ပရမတ်ဆတ်ဆတ်ဖြစ်သော။ သရူပ မဝ၊ သ ရုပ်ကိုသာလျှင်။ ပရိဂ္ဂဟောတ ဗ္ဗံ၊ သိမ်းဆည်းအပ်သည်ကို၊ ဒ သော တုံ၊ ဖြတောက်မှုခြင်းငှါ။ လက္ခဏာဒိ တော၊ လက္ခဏာ, ရသ, ပစ္စုပ ဋ္ဌာန်, အား ဖြင့်။ မနသိကာ ၊ ရော၊ နှလုံးသွင်းခြင်းကို။ ဝုဒ္ဓ္ဘော၊ ဗိန္ဓိဆို တောမှု အပ်၏။

ဤဒိုကာဆရာမြတ်၏ စကားတော်ခို- သရူပ မော ဝ, ဟု ဗိန္ဓိဆို တောမှုခြင်းကြောင့်၊ အပေါင်း အစည်း အား ဖြင့် ရှုဆင်ခြင်ခြင်း မဟုတ်ဟုသိရာ၏။ သရူပ သဒ္ဒါသည် တရုတရုစီ အသီးအခြား- ကောင်စဉ်-ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ရှိ၏။ ထိုတရုတရုစီ ဖြစ်သော ပထဝီ, အာပေါစသော ဓာတ်တို့သည်သာလျှင် ပရမတ်ဆတ်ဆတ်ဖြစ်၏။ တစုံတရုသော နည်းအားဖြင့် စုပေါင်း၍ မရကောင်း။ ပကတိကိုယ် ကစုပေါင်း၍ ဖြစ်ပေါ်သော တရား ဖြစ်၏။ ခွဲနုတ်ယူ၍ လည်း မရသော ကြောင့် တပေါင်းတည်းသာ လျှင် ဖြစ်၏၊ ထိုသို့တပေါင်းတည်း မကွဲ မကွာ ဖြစ်သော ဓာတ်တို့ ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ နှလုံးသွင်းသော ပုဂ္ဂိုလ် အား ဓာတ်တို့၏ လက္ခဏာတို့ကို သာ မှတ်၍ ရှုရာ၏။ နုတ်မယူသင့် ရာ။ ထိုအခါ ထိုကဲ့သို့ ရှုသော ပုဂ္ဂိုလ်အား လက္ခဏာမျှ သာ ရှိ၏။ ပြု စရာ မရှိဟု ဆိုနိုင်ဦးအုံ့လော။ ပြုစရာ မရှိသော တရား၌ လက္ခဏာ ကား အဘယ်ကရောဲ့လာအုံ့နည်းဟု စဉ်းစားစရာ ရှိ၏။ လက္ခဏာ သည်ပင် ပြုစရာ ရှိသော တရားမဟုတ်လော၊ ပြုစရာ ရှိသော တရား ပင် လက္ခဏာ မဟုတ်လော၊ လက္ခဏာ ကတခြား ပြုစရာ ရှိသော တရား ကတခြား မဟုတ်။ ။ပြုစရာ ရှိသော လက္ခဏာ ကတခြား- ပထဝီစသော ဓာတ် ကတခြား မဟုတ်။ ပထဝီ ဓာတ်သည်ပင် လက္ခ

ဏာ။လက္ခဏာသည်ပင်ပထဝီခေါ်၊ ဆောယ်ကြောင့်နည်း။ စဉ်းစားကြ။ပထဝီတခြား-ကကွဲတခြားမဟုတ်၊ပထဝီသည်ပင်ကကွဲ၊ကကွဲသည်ပင်ပထဝီ၊ ထိုဆခါ ပထဝီခေါ်သည်ပင် ကကွဲ-လက္ခဏာ၊ကကွဲလက္ခဏာသည်ပင်ပထဝီခေါ်ဟုဆဖြေထွက်လေရာ၏။ ။ပသဝီခေါ်ဆိုရာ၌လည်း ပထဝီဘခြား-ခေါ်တခြားမဟုတ်ဘဲ။ ပထဝီသည်ပင်ခေါ်၊ ခေါ်သည်ပင် ပထဝီ ဖြစ်ကြောင်းကိုလည်းသိကြလေ။ ထိုဆေ-ကြောင်းကိုပြတော်မူသိုသော ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ဋီကာဆရာမြတ်သည်စာမျက်နှာ ၄၂၂ဂ-၌။

တတ္ထလက္ခဏတိ ဇေတနာတိလက္ခဏံ၊ ကကွဲတ္ထော်လက္ခဏာ မေတိသောတိကကွဲတ္ထာလက္ခဏာ၊နနုစကကွဲတ္ထာမေဝ ပထဝီခေါ်ဟူတိသစ္ဆေမတံ၊ တသောပိ ဝိညာတဝိညာတ သဒ္ဒဋ္ဌဝေသေန ဆဘိန္နေ၀ိခမ္ဘောဟုနာသိဒ္ဓေနဟောဒေနဝေ၀ိနိဗ္ဗေသောကဟော၊ ဇေ၀ဟိ ဆဋ္ဌ၀ိသေသာ၀ဗောဓော ဟောတိတိ၊ဆဏ၀ါ လက္ခဏတိတိ လက္ခဏံ၊ကကွဲတ္ထော်ဟုတ္ထာ လက္ခဏမာနာခေါ်ဟု ကကွဲတ္ထာလက္ခဏာတိ ဇေ၀မေဋ္ဌဆဏ္ဌောဒဋ္ဌဗ္ဗော၊သေသာသုပိ ဇေသော၀နယော။

(ဆနက်)။ ။တတ္ထ၊ လက္ခဏာဒိတော ဟူသော ဥဒ္ဒေသဝ်၌၊ ဇေတနာ၊ထိုသဘောတရားဖြင့်။ လက္ခဏတိ၊မှတ်ဆပါ၏။ ဣတိ၊ထို့ကြောင့်။လက္ခဏံ၊မည်၏။လက္ခဏံ၊မှတ်ကြောင်း။ (ကရဏသာ၀နကိတ်ဝိဂြိုဟ်)။ ။ဇေတိသော၊ ထိုပထဝီခေါ်ဆား။ ကကွဲတ္ထော်၊ ခက်မာသည်၏အဖြစ်သည်။ လက္ခဏံ၊မှတ်ကြောင်းသည်။ ဆတ္ထိ၊ ရှိ၏။ဣတိ၊ထိုကြောင့်။သောခေါ်ဟု၊ထိုပထဝီခေါ်သည်။ ကကွဲတ္ထာ လက္ခဏာ၊ မည်၏။ ကကွဲတ္ထာ လက္ခဏာ၊ ခက်မာသည်၏အဖြစ်ဟူသော လက္ခဏာရှိသောခေါ်။ (ဗဟုဗ္ဗိဟိ သမာသ် ဝိဂြိုဟ်)။ (ဤဗဟုဗ္ဗိဟိဝိဂြိုဟ်၌။ လက္ခဏာရှိသောဟု (ရှိသော)သဒ္ဒါပါသ ဖြင့်။ဥစ္စာရှိသောလူဟုဆိုသောဆခါ၊ ဥစ္စာတခြား-လူတခြားထွက်သကဲ့သို့။ထို့ဆဟု ခက်မာသည်၏အဖြစ်ဟူသောလက္ခဏာကတခြား။ ထိုလက္ခဏာရှိသော ခေါ်ကတခြား ဖြစ်လေသလောဟု

စောဒနာဘွယ်ရှိ၍ပြေရှင်းပြလိုသောကြောင့်။ နနွစကကွဇ္ဇတ္တေမေ ဝ,အစရှိသောစကားကို ဆက်လက်၍တဘန်ပိန့်တော်မူပြန်၏)။ နနွစစောဒေါ၊ စောဒနာဦးအုံ့။ကကွဇ္ဇတ္တေမေဝ၊ ခက်မာသည်၏အခြစ်သည်သာလျှင်။ ပထဝီခါတု၊ပထဝီခါတ်မဟုတ်ပါလော။ ဣတိ အယံ၊ဤသည်လျှင်။စောဒနာ၊အမေးတည်း။ တေံဝစနံ၊သင်စောဒကဆိုသောစကားသည်။သစ္စံ၊ဆိုတိုင်းမှန်၏။ဘထာပိ၊ထိုသို့ပင်မှန်သော်လည်း။ ဝိညာတဝိညာတသဒ္ဒဿတာဝေသေန၊ ထင်ရှားထင်ရှားသော သဒ္ဒါအနက်၏အစွမ်းအားဖြင့်၊ ဝမ္မေ၊ကကွဇ္ဇတ္တေဟု ဆိုအပ်သောဘရားလက္ခဏာဟုဆိုအပ်သောတရားသည်၊ အာဘိန္ဓေ ဝိ၊မကွဲပြားပါသော်လည်း။ ကပ္ပနာသိဒ္ဓေန၊ ကြံ၍ပြီးခြင်းရှိသော။ ဘေဒေန၊ အပြားအားဖြင့်။ဝေါ၊ဤသို့။ နိဒ္ဒေသော၊ကကွဇ္ဇတ္တေလက္ခဏာဟူသော ညွှန်းပြခြင်းကို၊ ကတော၊ပြုအပ်၏။ ဟိ၊ထိုစကားသည်မှန်၏။ဝေါ၊ဤသို့ညွှန်းပြအပ်သည်ရှိသော်။ အတ္ထိ၊သောသာဝ ဗောဓော၊ သဘောတရားအထူးကိုထိုးထွင်း၍သိခြင်းသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ဣတိ၊ဤသည်လျှင် ကကွဇ္ဇတ္တေလက္ခဏာဟူသောပုဒ်ကို ပြခြင်းတည်း။

အထဝါ၊တနည်းသော်ကား။ ယာဝမ္ဘဒါတိ၊အကြင်တရားသဘောကို။လက္ခိယတိ၊မှတ်အပ်၏။ဣတိ၊ထိုကြောင့်။ သာဝမ္ဘဒါတိ ထိုတရားသဘောသည်။ လက္ခဏံ၊ လက္ခဏာမည်၏။ လက္ခဏံ၊ မှတ်အပ်သောတရား။(ကမ္မသာဓနကိတ်ပဒ္ဓတိ)။ကကွဇ္ဇတ္တံ၊ခက်မာခြင်းအဖြစ်သည်။ဟုတွာ၊ဖြစ်၍။လက္ခိယမာနာ၊မှတ်အပ်သော။ ခါတု၊ ခါတ်သည်။ ကကွဇ္ဇတ္တေလက္ခဏာ၊ ကကွဇ္ဇတ္တေ လက္ခဏာမည်၏။ ကကွဇ္ဇတ္တေလက္ခဏာ၊ ခက်မာခြင်းအဖြစ်-ဖြစ်၍ မှတ်အပ်သောခါတ်။ ။သမ္ဘာဝနာကမ္မဓာရယသမာသ်ပါ(ဒ္ဓတိ)။ ။ဤသမာသ်ပါ(ဒ္ဓတိ)ဖြင့်၊ ကကွဇ္ဇတ္တေလက္ခဏာသည်ပင်ပထဝီခါတ်ဖြစ်ကြောင်းကိုသင်ရှားပွားပြအပ်၏။ ။ပဌမပြုအပ်ခဲ့ပြီးသောဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ်၌လည်း လက္ခဏံ,ဟူသောပုဒ်ကို ကကွဇ္ဇတ္တံ,ဟူသောပုဒ်က ဝိသေသန,ခံထားသောကြောင့် တူသော တည်ရာမှ်သော

တရားပြုကရဏာဖြစ်၍-အရတူလေသည်။ ထိုကြောင့်-နနှစ,အစရှိ သောအားဖြင့်စောဒနာရာဒ္ဓိကကွဲတွေ့သည် ဓာတ်လောဟူ၍သာ စောဒနာခြင်းကိုပြုလေ၏။ကကွဲတွေ့သည်ပင်လက္ခဏာလောဟ စောဒနာရန်မသင့်ပြီ။ ထိုကြောင့် စိစစ်၍ကြည့်သော်၊ ကကွဲတွေ့ သည်ပင်-ပထဝီဓာတ်။ ပထဝီဓာတ်သည်ပင်- ကကွဲတွေ့အားဖြင့် အရတူ၏။ ကကွဲတွေ့သည်ပင် လက္ခဏာ။ လက္ခဏာသည်ပင် ကကွဲတွေ့အားဖြင့် အရတူနေပြန်သောအခါ၊ဓာတ်တခြား, လက္ခ ဏာတခြား မဟုတ်ဟု သိသာရ လေ၏။ ဤဒိုကာ စကားသည် အခဏား ၇-၌ပြုဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော ဝိဘင်းအဋ္ဌကထာစကားနှင့်အ လွန်ကိုက်ညီ၏။သို့ရာတွင် သာမညလက္ခဏာဟုဆိုအပ်သော ဈ နိစ္စ,ဧသော လက္ခဏာတို့သည်ကား။ အနိစ္စ,စသော ရူပ,နာမ်သ ဘာဝမျှနှင့် မတူသော၊ ထိုရူပ,နာမ်သဘာဝမျှတို့၏ အနိစ္စ,စ သော အခြင်းအရာကို မှတ်ကြောင်း ဖြစ်သော လက္ခဏာတို့ပင် ထည်း။

အသီးအသီးသော ဓာတ်တို့၏ သဘောလက္ခဏာတို့ကို ပိုင်း ခြားမှတ်သားခြင်းသည်အ ဘိဓမ္မာနည်းအားဖြင့် သုံးသပ်ဆင်ခြင် နိုင်သောစတုဓာတုဝ ဝတ္ထာန်နည်းဖြစ်၏။ ထိုသို့နှလုံးသွင်းဆင်ခြင် သောပုဂ္ဂိုလ်အားဓာတ်တပါးတပါးစီတို့၏သဘောသဘာဝမျှကိုသာ အာရုံရှုးစိုက်လျက် ဓာတ်မျှသာဖြစ်၏။သတ္တဝါမဟုတ်, အသက် မဟုတ်ဟု ဆင်ခြင်သုံးသပ်၏။ အပ္ပနာဈာန်သို့ကား မရောက်မူ၍ ဥပစာရဈာန်မျှသာဖြစ်၏၊ သမထအလုပ်ပင်တည်း။ဝိပဿနာအ လုပ်မဟုတ်။ သုံးသပ်ဆင်ခြင်သောပုဂ္ဂိုလ်၏ဉာဏ်အား၊တခုတခု စီသောဓာတ်တို့၏ သဘောလက္ခဏာမျှကိုပင် ထင်ပြင်လာသော် လည်း။ ထိုဓာတ်တို့သည်ပကတိအားဖြင့်တပေါင်းတစုတည်းအခဲ အတုံးအတိုင်းပင်ဖြစ်၏။ သို့ရာတွင်ဓာတ်တို့မှကားအသီးအခြားစီ တကွဲတပြားစီဖြစ်၍ လွင့်စင်ပျောက်ပျက်မသွားကြလေကုန်။ ထို ပုဂ္ဂိုလ်အားဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်သို့ရောက်သောအခါ၌မူကား။အဆက် မပြတ်ဘဲ လျင်မြန်စွာဖြစ်ပျက်နေသောအခြင်းအရာ အာကာရဟု

ဆိုဆုပ်သော လက္ခဏာရေး သုံးတန်သို့ တင်၍ သုံးသပ်ရန် ရကောင်းသောသင်္ခါရနိဗိတ်ဆာရုံရှိရာ၏။

ဆရှိသောပုဂ္ဂိုလ်တို့က သင်္ခါရနိဗိတ်မရှိဟု ဆိုကြလတ္တံ့။ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့၏အယူအဆသဘောကိုစဉ်းစားကြည့်ရှုလိုက်လျှင်။ဧတရဟု ခေတုဝေဝဏ္ဏာနုကမ္မဇာနုဟုဆိုဆုပ်သော ဥပစာရသမာဓိဆုပ်ကိုလုပ်စဉ်အခါကပင်၊ ပကတိကိုယ်က ရုဝေးနေသော ခေတ်ရှေခေတ်ခဲ့ဖြစ်ဆာရုံပြု၍၊ခေတ်ဆယ်သီးသီးတို့၏သဘောလက္ခဏာတို့ကိုဉာဏ်ဖြင့်သာလျှင်ဝေဘန်ပိုင်းခြားမှတ်သားဘဲ၊ကာလဇဋ္ဌာလက္ခဏာ ပထဝီခေတုစသောဆားဖြင့်၊ စာပေကျမ်းဂန်တို့၌ လာသော စာ၏သဘော တခုတခုစီ လက္ခဏာတို့ကိုသာလျှင်၊ ပထဝီခေတ်သည်မာ၏စသောဆားဖြင့် စိတ်ကူးကြံစည်နေကြလေကုန်၏။ သုံးသပ်ဆုပ်သောဆာရုံဝတ္ထုဒ္ဒိတင်၍မသုံးသပ်လေ။

တနည်းဆားဖြင့်လည်း၊တခုတည်းသောဝတ္ထုဒ္ဒိခေတ်လေးပါးတို့၏သဘောလက္ခဏာကို မရှာကြံမှတ်သားဘဲ၊ ဝေ့ဝဲဘူးသော သံကျောက်တို့၏ မာသောသဘောကိုမှတ်မိ၏။ မီးပူ,နေပူစသည်တို့၏ပူသောသဘောကိုမှတ်မိ၏။ ဗဟိဒ္ဓဒ္ဓိဝေ့ဝဲဘူးသော တွန်းကန်တတ်သောလေ၏,တွန်းကန်သောသဘောကိုမှတ်မိ၏။ဗဟိဒ္ဓဒ္ဓိမြင်ဘူးသောရေ, ကော်ရည်တို့၏ စည်းကပ်တတ်သော သဘောကိုမှတ်မိ၏။ထိုမိမိဝေ့ဝဲဘူးသောမာသောသဘော, ပူသောသဘော, (အဂေါ်လည်းယူ)။တွန်းကန်သောသဘော,စည်းကပ်တတ်သော သဘောတို့ကိုစုပေါင်း၍ကြည့်ရှုသောအခါ။ခေတ်တခုတခုစီ၌ ဆမှန့်ကို ရှာမတွေ့သောကြောင့်၊ ခေတ်ကြီး လေးပါးတို့၏ ဆစုကို ဉာဏ်ထဲ၌ မထင်မြင်ဖြစ်လေ၏။ ထိုအခါပရမတ်တို့ မည်သည်မှာ ပြဝေရာမရှိ-အရိပ်အရောင်မရှိဟုထင်မှတ်ယူဆကြလေကုန်၏။

တနည်းဆားဖြင့်ဆံပင်ဒ္ဒိတင်၍သုံးသပ်သောအခါလည်း၊ယခင်ကဆိုးပ်ခဲ့ပြီးသောတခြားမှာသာလျှင်ဖြစ်သောမာသောသဘော၊ ပူနွေးသောသဘော, တွန်းကန်တတ်သောသဘော,စေးကပ်တတ်သော သဘောတို့ကိုသာလျှင်၊ထိုဆံပင်ဒ္ဒိတင်၍သုံးသပ်၏။ ထိုဆံ

ပင်ခွဲပင်-ဌင်းခေတ် ၄-ပါးတို့၏ သဘောလက္ခဏာကို မရှာလေ။ ထိုအခါ ယခင်ခေတ် ၄-ပါးတို့အပေါင်း ဖြစ်သောသံ, ကျောက်, မီးပူ,နေပူ,လေ,ရေ,ကော်ရည်တို့ခွဲတခု တခုစီ။သံ,ကျောံ့-ပထဝီ။ မီးပူ,နေပူ၌ တေဇော။ လေ-ဝါယော။ ရေ,ကော်ရည်-အာပေါ ခေတ်အသီးအသီးတို့ကိုရုပေါင်း၍ကြည့်လိုက်သောအခါ၊မိမိမှတ် သားခဲ့ဘူးသော သံ,ကျောက်၊ မီးပူ,နေပူ၊လေ၊ရေ,ကော်ရည် ဤ လေးမျိုးတို့သည် ရုပေါင်း၍သည်းမရောက်လာ။ သို့တည်းမဟုတ် သံ၊ကျောက်သော်ငင်းမဖြစ်ပေါ်။ မီးပူနေပူ၊လေ၊ ရေကော်ရည်တို့ တွင် တမျိုးမျိုးသော်လည်း မဖြစ်ပေါ် နိုင်သောကြောင့်။ ခေတ်တို့ မည်သည့်နှာ ပြစရာမရှိ, အရိပ်အရောင်မရှိ။ မရှိသည်လည်း မ ဟုတ်၊ ထင်ရှားရှိ၏ဟူ၍သာ ထင်မှတ်ယူဆကြလေကုန်သကဲ့သို့။ ထိုနည်းတူစွာ မိမိမှတ်သားဘူးသော စိတ်ကူးနှင့်သာ ကြံစည်၍ ရအပ်သော လက္ခဏာတို့ကိုသာလျှင်၊ ဆံပင်ခွဲတင်၍ သုံးသပ် သောအခါ။ ရှိရင်းဖြစ်သော ဆံပင်တည်းဟူသော အထည်ဝတ္ထု၊ ဒြဗ်အရာသည်ဦးခေါင်းထက်ခွဲထင်ရှားရှိသော်လည်း၊စိတ်ကူးထဲ ခွဲမှုကားပျောက်ကွယ်သွားကြလေကုန်၏။ ထိုကဲ့သို့အထည်ဝတ္ထု၊ ဒြဗ်မထင်ပျောက်ကွယ်၍သွားခြင်းကိုပင်။ငါတို့ပရမတ်ကိုသိမြင် ကြကုန်၏ဟုမှတ်ထင်ကြလေကုန်၏။

ဆံပင်စသည်ခေါ်ဝေါ်အပ်သော ပထဝီ,အာပေါ,တေဇော,ဝါ ယောတည်းဟူသော ခေတ်ကြီး ၄-ပါးတို့သည် နာမ် ပရမတ်တို့ ကဲ့သို့မဟုတ်။ လက်ဖြင့်သယ်ယူထမ်းပိုး၍ အလေး,အပေါ့ကို ရ ကောင်းသောအရာဝတ္ထုဖြစ်၏။ ခြင်တွယ်၍ရကောင်း၏။ ထိုသို့ ဖြစ်ပါလျက်မဟာဘုတ်လေးပါးကိုပြစရာမရှိ၊ အရိပ်အရောင်မရှိ ဟူ၍မဟာဘုတ်လေးပါးမပါမရှိသော နာမ်တရားတို့နှင့် အတူတူ ပြုလျက်၊ ပရမတ်ချင်းအတူတူဟူ၍မဆိုအပ်။ စင်စစ်အထည်ဒြဗ် သဏ္ဌာန် ပညတ်အားဖြင့် ပြအပ်သောတရား,အရိပ်အရောင် ရှိ သော တရားပင်တည်းဟု သိကြကုန်ရာ၏။ ထိုသို့စဉ်တောအရ ဆင်ခြင်နည်းနှင့် လက္ခဏာဒီတော,အရ ဆင်ခြင်နည်းကို သိနား

လည်ကြသောဆရာ။ထိုနှစ်ရပ်တို့၏ခြားနားခြင်းကိုလည်း သိသာ လာသဖြင့်။ထိုနှစ်ပုဒ်တို့တွင်ဆာယပုဒ်သည်သင့်လျော်ကြောင်း, ဆာယပုဒ်သည်မသင့်လျော်ကြောင်းကိုလည်း မိမိကိုယ်တိုင်က ဉာဏ်ရှိုင်လာ၍ဆုံးဖြတ်နိုင်လာကြပေလတ္တံ့။

ထင်ရှားစွာပြသိုက်ပေအုံ့။ ။စုဏ္ဏာတောဆရသုံးသပ်ဆင်ခြင်ရာ၌။တကိုယ်လုံး၌ ဆမှုန့်တစ္ဆတ်သည်ပထဝီခေါတ်။ ဆရည်တစ္ဆတ်၏ ထက်ဝက်သည် ဆာပေါခေါတ်။ ထိုဆမှုန့်တစ္ဆတ်ကို ဆရည်စ္ဆတ်ဝက်ဖြင့် လုံးစုရာမပုပ်မသိုးရအောင် ပူနွေးစောင့်ရှောက်သောသဘော ရင့်ကျက်စေတတ်သောသဘောသည် တေဇောခေါတ်။ ၎င်းပထဝီ,ဆာပေါ,တေဇောတို့ကိုပြိုကွဲ၍ ဖရိုဖရဲမသွားရအောင်ကျားကန်သကဲ့သို့ ထောက်ကန်ဖိညှပ်သောသဘောသည် ဝါယောခေါတ်ဟုသုံးသပ်ခြင်းကြောင့်။ ခေါတုသည်ရာထင်၍ဥပစာရသမာဓိဖြစ်၏။

လက္ခဏာဒီတောဆရသုံးသပ်ဆင်ခြင်ရာ၌၊ ဆံပင်တချောင်းကိုဖြစ်စေ၊တကိုယ်လုံးကိုဖြစ်စေ၊ဆာရုံပြုစဆခါ ,ဆတုံးဆခဲထင်ရ၏။ထိုသို့ထင်ရသော ဆတုံးဆခဲ၌မာသောသဘော ဟူသမျှသည် ပထဝီခေါတ်၊ ဖွဲ့စည်းသောသဘောသည်ဆာပေါခေါတ်။ ပူနွေးရင့်ကျက်စေသောသဘောသည်တေဇောခေါတ်။ ထောက်ကန်ဖိညှပ်ခြင်းသဘောသည် ဝါယောခေါတ်ဟူ၍ လက္ခဏာ ဆသီးသီးကို ဉာဏ်ဖြင့် မှတ်၏။ ထိုဆခါ ပထဝီခေါတ်သည် ခက်မာခြင်း လက္ခဏာ၊ တည်ရာကိစ္စ၊ ခံလင့်သကဲ့သို့ ထင်ခြင်းစသောအားဖြင့် ဆခေါ်း ၅-၌ဆိုဆပ်ခဲ့ ပြီးသည့်ဆတိုင်း သုံးသပ်ခြင်းကြောင့် ခေါတုသည်ရာထင်၍ဥပစာရသမာဓိဖြစ်၏။

စဉ်းစား၍ကြည့်ကြစမ်း။ ဆာယပ်ကဲ့သို့ထင်ကြသနည်း။ လက္ခဏာဒီတောဆရသုံးသပ်ရာ၌၊ မာသောသဘော၊ ဖွဲ့စည်းသောသဘော၊ပူနွေးသောသဘော၊တွန်းကန်သောသဘောတို့ကို ဆာရုံပြု၍ဥပစာရသမာဓိဖြစ်ကြသောဆခါ။ ဉာဏ်ထဲ၌ ဆထည်ဝဏ္ဏ,ဆမှုန့်ဆမှိုက်ထင်ရဲ့လော။ ဆမှုန့်ဆမှိုက်ထင်နေသေး၏လော။ ထို

ဥပစာရ သမာဓိစိတ်သည် သဘာဝတရားကိုသာလျှင် ဆာရုံပြု သောကြောင့် ဆမ္ဘန့်ဆမ္ဘိုက်ဟုဥာဏ်ထဲ၌ မသင်လာလျှင်ပင်၊ ၎င်း ဓာတ်လေးပါးတို့၏အစုအဝဲသည် ပြစရာမရှိလောက်အောင်ပျော်ပျက်သွားရလိမ့်မည်မဟုတ်ပဗျာ၍မှတ်ကြံလေကုန်။

စုဏ္ဏတောအရ သုံးသပ်ရာ၌လည်း သဘာဝ၀ံဆာရုံ ထင်လာသောဆခါ၊ဥပစာရသမာဓိဖြစ်၍။ ထိုသဘာဝဆာရုံ၌ ဥာဏ်အားဖြင့် ဆမ္ဘန့်ဆမ္ဘိုက်ကိုဆာရုံမပြုသောကြောင့်။ ဆမ္ဘန့်ဆမ္ဘိုက်မထင်ဖြင်လာလျှင်ပင်၊ ၎င်းဓာတ်ကြီးလေးပါးတို့၏ ကလာပ်ဟုခေါ်ဆိပ်သောဆမ္ဘန့်သည်ပြစရာမရှိလောက်အောင်၊ ပျောက်ပျက်သွားရမည်ဟုမထင်နှတ်ကြကုန်လင့်။သို့ရာတွင် ထိုအယေယ်ဆုံးဖြစ်သော ပရမာဏုမြို့ဟုဆိုဆပ်သောကလာပ်တစည်းသည်လည်းသဏ္ဌာန်ပညတ်ရှိသောတရားလော၊အာဘယ်ကဲ့သို့သောဆခြင်းဆရာဆားဖြင့်သဏ္ဌာန်ရှိပါအုံ့နည်းဟုမေးဘွယ်ရှိခဲ့သော်၊ တည်ရာကိစ္စကိုပြုတတ်သောပထဝီဓာတ်သည်ဆာဘယ်ကဲ့သို့။ဆာဘယ်ပုံစံနည်းဆားဖြင့် တည်ရာကိစ္စကိုပြုလေသနည်း။ ထိုထိုသို့သော ဆခြင်းဆရာဆားဖြင့်သဏ္ဌာန်ပညတ်ဆပ်ဖို့ဟုဖြေကြလေ။

လက္ခဏာဒီးတောအရ သုံးသပ်ပုံကိုယုံကြည်သက်ဝင်
လောက်အောင်ပြဆင်ခြင်းပြီး၏။

၁၁—နာနတ္တေကတ္တာလောဘအရ-သုံးသပ်ပုံကိုယုံကြည်သက်ဝင်လောက်အောင်ပြဆိုခြင်း။

ဆလုံးရုံသောဓာတ်ကြီးလေးပါးတို့သည်၊ ဒိဒိ-ဒိဒိတို့၏ ဆသီးဆသီးသော သဘာဝလက္ခဏာဆားဖြင့်၊ တခုနှင့်တခုမတူကြဟု နှလုံး သွင်းခြင်းသည် နာနတ္တ,နည်းမည်၏။ ရုပ်ဟူသော ဆမည်, မဟာဘုတ် ဟူသောဆမည်, ဓာတ်ဟူသောဆမည်, ဓမ္မဟူသော ဆမည်။ ဆနိစ္စ,ဒုက္ခ,ဆနတ္တဆားဖြင့်ကား တူကြ၏ဟု နှလုံးသွင်းခြင်းသည် ဧကတ္တနည်းမည်၏။ (၎င်းသဘောတရားတခုသည်ပင်

ရှပ်လည်းမည်၏၊မဟာဘုတ်လည်းမည်၏၊ ဓာတ်ခမ္ဘာ-ဆနိစ္စ,ဒုက္ခ, အနတ္တတို့မည်ကုန်၏ဟူလို)။

ရင်းမဟာဘုတ်တို့၏ရှပ်စသည်မည်ကြောင်းကိုပြဆိုပေအုံ့။ ။ ဘောက်ပြန် ပျက်စီးတတ်သောကြောင့်ရှပ်မည်၏။ ကြီးစွာသော အထုအထယ်အားဖြင့် ထင်ရှားဖြစ်ခြင်းအစရှိသော ငါးပါးသော အကြောင်းတို့ကြောင့်မဟာဘုတ်မည်၏စသောအားဖြင့် အခဏား ၆-၌ပြဆိုအပ်ပြီ။မဟာဘုတ်မည်ကြောင်းကို အနည်းငယ်ချဲ့လိုက်ဦးအုံ့။ ။မဟာဘုတ်မည်ခြင်း၏အကြောင်းငါးပါးတို့တွင်။မဟန္တ ပါတုဘာဝတော, ဟူသောပါဠိဖြင့်၊ ကြီးစွာသော အထုအထယ် အားဖြင့် ထင်ရှားဖြစ်ကြောင်းကို ပြတော်မူအပ်၏။ ကြီးစွာသော အထုအထယ်အားဖြင့် ထင်ရှားဖြစ်သော မဟာဘုတ်ကို၊ တာဒန် မဟာဘူဘာသာမညတော,ဟူသောပါဠိဖြင့်။ထိုကြီးစွာသောအထု အထယ်အားဖြင့် ထင်ရှားဖြစ်ခြင်းသည်လည်းမဟုတ်သည်ကို အ ဟုတ်ထင်ဆောင် လိမ်လည်လှည့်ဖြားမှု ပြုခြင်းမျှသာဖြစ်၏ဟု ပြ တော်မူအပ်၏။ ငါးပါးသောအကြောင်းတို့တွင် ဤအကြောင်းနှစ် ချက်ကိုရှင်းလင်းစွာသိရန်လိုရင်းဖြစ်၍၊ ဤနှစ်ချက်ကိုသိနိုင်လျှင် နောက်သုံးချက်ကို ရှင်းလင်းပြသသောအခါ၊ ကောင်းမွန်စွာနား လည်နိုင်ရာ၏။ ထိုကြောင့်ဤအကြောင်းနှစ်ချက်ကိုသာ ကောင်း မွန်စွာရှင်း၍ပြပေအုံ့။ ။ထိုအကြောင်းနှစ်ပါးတို့၏အကျဉ်းအား ဖြင့်အဓိပ္ပါယ်သော်ကား။ မဟန္တပါတုဘာဝတော,ဟူသော ပဌမ ပါဠိဖြင့်၊ လေးပါးသော မဟာဘုတ်တို့၏ အရုအဝေးကို အထုအ ထယ်သဏ္ဌာန်ဒြပ်နှင့်တကွဖြစ်ကြောင်း။ကံကြောင့်မဖြစ်သော အ နုပါဒိဏ္ဏကသဏ္ဌာန်၌၊ မြေကြီးကို ယူဇနာပေါင်း နှစ်သိန်း,လေး သောင်းအထိရှိကြောင်း။လောကဓာတ်တခုကိုတသန့်း,နှစ်သိန်း, သုံးသောင်,လေးရာ,ငါးဆယ်ယူဇနာပေါင်းအဝန်းကျယ်ကြောင်း အားဖြင့် အထုအထယ် သဏ္ဌာန်ဒြပ်နှင့်တကွ ပြတော်မူအပ်၏။ ကံကြောင့်ဖြစ်သော ဥပါဒိဏ္ဏကသဏ္ဌာန်၌ကား၊ ဘုရားရှင်သည် ဟောတော်မူအပ်သော အဂ်ုတ္တိရ်ပါဠိတော်၌ လာသော၊ သန္ဓိ

ဘိက္ခဝေ မဟာသမုဒ္ဒေ ယောဇနေ သတိကာဝိအတ္တဘावဝါ,အစ
ရှိသောပါဠိတော်ကိုအားကိုးပြု၍ မဟာသမုဒ္ဒရာဌ် ယူဇနာတရာ
မျှကြီးသော ငါးသတ္တဝါတို့ကို အထည်ဖြစ်သဏ္ဌာန်နှင့်တကွ ပြ
တော်မူအပ်၏။(အခကား ၆-မျာပြန်ကြည့်လေ)။

မဟာဘုတ သာမညတော, ဟူသော ဒုတိယပါဌ်ဖြင့် တာဘန်
အထုအထယ် သဏ္ဌာန်ဖြစ်သည် အမှန်မဟုတ်။ မဟုတ်သည်ကို
အဟုတ်ထင်အောင် လိမ်လည်လှည့်ဖြား၍ ပြုခြင်းမျှသာဖြစ်၏ဟု
ဝိနိုတော်မူပြန်၏။ အလွန် ခက်ခဲနက်နဲ မြင်နိုင်ခဲသော ထက်မြက်
လျင်လျားသော ပညာရှိသော တိက္ခပညာပုဂ္ဂိုလ်၏ အရာမျှသာ
ဖြစ်သော ဤအဘိဓမ္မာ နည်းအားဖြင့် သုံးသပ် အပ်သော မဟာ
ဘုတ်သဘောဌာနမသို့ မလိမ်မာကြကုန်သော ဆချိုသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့
သည်၊ ဤအဌကထာဆရာ၏ မဟာနှုန် ပါတုဘာဝတော, ဟူသော
ရှေ့စကား သည် မဟာဘုတ သာမညတော, ဟူသော နောက်
စကားနှင့် မညီမညွတ်ဖြစ်၏။အကယ်၍ မဟာဘုတ်တို့ကို အထု
အထယ် သဏ္ဌာန် ဒြဗျအားဖြင့် ပြလိုသဖြင့်၊ မဟာနှုန် ပါတု ဘာဝ
တော, ဟူသောပါဌ်ကို ရေးသား ငြားအုံ့။ မဟုတ် သည်ကို အ
ဟုတ်ထင်အောင် ပြတတ်၏ ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ရှိသော မဟာဘု
တသာမညတော,ဟူသောပါဌ်ကိုမရေးသင့်ရာပြီ။ ။အကယ်၍
မဟုတ်သည်ကို အဟုတ် ထင်အောင် ပြတတ်၏ဟု ပြလိုသဖြင့်။
မဟာဘုတ သာမညတော, ဟူသော ပါဌ်ကို ရေးသား ငြားအုံ့။
မဟာဘုတ်တို့သည် အထုအထယ် သဏ္ဌာန်ဒြဗျ အားဖြင့် ဖြစ်၏
ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ရှိသော မဟာနှုန် ပါတု ဘာဝတော, ဟူသော
ပါဌ်ကို မရေးသင့်ရာပြီ။ ထိုကြောင့် ၎င်း ဝိသုဒ္ဓိမဂ် အဌကထာ
ဆရာမြတ်၏စကားသည် ရှေ့နှင့်နောက်မညီ၊ ပမာဒလေခဖြစ်၏။
ထိုစကားသည် စင်စစ်စွန့်အပ်သောစကားသာ ဖြစ်လေရာ၏ဟု၊
၎င်းဆရာမြတ်အားစွပ်စွဲပြောဆိုဝိုလေရာ၏။မစွပ်စွဲမပြောဆိုအပ်။
ဤအဌကထာဆရာမြတ် ဝိနိုဆိုအပ်သောရှေ့စကားသည် နောက်
စကားနှင့် အဘယ်ကြောင့် မတူရလေသနည်း၊ အကြောင်းထူးရှိ

လေရာ၏။ ၎င်းဆကြောင်းထူးကားဆာယ်နည်းဟု ဉာဏ်ထွက်ဆောင်ဆထူးကြီးညည်စဉ်းစားကြကုန်ရာ၏။

စင်စစ်သော်ကား၊မဟာဘုတ်တို့သည်ဆထုဆထယ်သဏ္ဌာန်ဖြစ်ဆားဖြင့်ထင်ရှားရှိ၏ဆိုသောစကားသည်လည်းမှန်၏။ ၎င်းဆထုဆထယ်သဏ္ဌာန်ဖြစ်သည်လိမ်လည်လှည့်ဖြားမှု၊ မဟုတ်သည်ကိုဆဟုတ်ထင်ဆောင်ပြသောတရားမျှသာဖြစ်၏ဟူသောစကားသည်လည်းမှန်၏။၎င်းဆရာမြတ်သည် ဆမျှားကိုမဆိုတန်လေရာ၊ ဆမှန်ကိုဆိုသည်သာဖြစ်လေရာ၏။ ၎င်းဆဌကထာ ဆရာမြတ်၏စကားတော်ကိုမိမိတို့ကသာ-ဉာဏ်လှမ်းမမှီနိုင်၊ မလိုက်မှီနိုင်ဖြစ်နေခြင်းမျှသာဖြစ်၏ဟုယုံကြည်ခြင်းဖြစ်ကုန်ရာ၏။ ဉာဏ်မလိုက်မှီနိုင်ပုံကို ဥပမာဆိုဦးအုံ့။ ။ဤလောကဌ ဂဏန်းသင်္ချာ ဆတတ်တာဘက်ကမ်းခပ် မြောက်သော ဆရာကြီး တဦးသည်၊ ဂဏန်းသင်္ချာစာအုပ်ပုံရိုက်ထုတ်၍ရောင်းစား၏။ထိုစာအုပ်ဌကား၊ဆမေးပုဆ္ဆာတချက်၊ တွက်နည်းမပါဘဲ မှန်ကန်သောချာသော ဆပြေတချက်စီဆားဖြင့်ရှိလေရာ၏။ထိုဆခါမလိမ္မာသောဆတန်းပြဆရာတဦးက၊မိမိ၏တပည့်တို့ဆား၎င်းစာအုပ်ထဲမှ ဂဏန်းသင်္ချာတွက်ရန်ပုဆ္ဆာတခုမေးလေရာ၏။ ၎င်းဆတန်းပြစာသင်ဆရာသည် စာအုပ်ထုတ်ဆရာကြီး၏ပုဆ္ဆာသဘောကိုမရိပ်မိဘဲ၊ မိမိကထင်မြင်သည့်ဆတိုင်းသာ တွက်မိသွက်ရာတွက်ချင့်ကြည့်သောဆခါ၊ ၎င်းစာအုပ်၏ဆပြေနှင့်တူစွာမတွက်ဖြစ်လေရာ၏။ ထိုဆခါဆတန်းပြစာသင်ဆရာက၊တပည့်တို့ဆား ဤစာအုပ်ထုတ်ဆရာကြီး၏ ဆပြေသည်မှားဟု။ငါ၏တွက်နည်းနှင့်တူစွာသာလျှင် ဆပြေထုတ်ကြလေကုန်ဟုဆိုလေသကဲ့သို့ ထိုဥပမာနှင့်တူစွာ မဆိုဝံ့ကြကုန်ဘဲ။ ဤရုဏ္ဏာတော ဟူသောပုဒ်ကို ဆဌကထာ ဆရာ မြတ်သည် ဆကြောင်းဆားလျှော်စွာ ပိန့်ဆိုတော် မူလေ၏ဟု။ ၎င်းဆဌကထာ ဆရာမြတ်၏ ဉာဏ်ကို ယုံကြည်လေးမြတ်ခြင်းကို ပြုလျက်၎င်း။ ၎င်းဆဌကထာကျမ်းကြီးကိုရှေးရဟန္တာဆရှင်မြတ်တို့ကဆရေးခိုင်းပြီးလျှင်၊ ထိုကျမ်းကို၎င်းရဟန္တာဆရှင်မြတ်တို့က ခွင့်ပြုတော်

မှုဆပ်ခဲ့သည်ကိုရင်း၊ ထောက်ထားညှာတာလျက်၊ ဦးဦးတို့ကသာ ဥာဏ်ထွက်ဆောင် အထူးကြီစည် စဉ်းစားလိုက်ကြ ကုန်လေ့။ နောက်ဆုံးအခက်း ၁၇-မှာဆရှင်မဟာဗုဒ္ဓဃောသာ၏အထူးပုတ္တိ ကိုရေးရမည်။

ရှင်းလင်း၍ ပြပေအုံ့။ ။မဟာန္တ ပါတုဘာဝတော,အရ ကြီး စွာသောအထုအထယ်အားဖြင့်ထင်ရှားဖြစ်သော်လည်း။မဟာဘူ တာသာမည်တော,အရထိုကြီးစွာသောအထုအထယ်သည်အစိမ်း တရွှေ့ပြောဘုတ်ဘီးလူးတို့ကဲ့သို့ရင်း၊ မျက်လှည့်သွားတို့ကဲ့သို့ရင်း၊ လိမ်လည်လှည့်ဖြား၍ပြုခြင်းမျှသာဖြစ်၏ဟုဆိုရာ၌အထူးစဉ်းစား စရာရှိ၏။မဟာန္တပါတုဘာဝတောကိုဝိသုဒ္ဓိမဂ်စာမျက်နှာ ၃၀၉-၌ အနုပါဒိဏ္ဏာသန္တာနေဝိ ဥပါဒိဏ္ဏာသန္တာနေဝိမဟာန္တာနိ ပါတုဘူတာနိ မဟာဘူတာနိ,ဟု-ဝိဂြိဟ်ပြု၏။ ။(အနက်)။ ။အနုပါဒိဏ္ဏ သန္တာနေဝိ၊ကံကြောင့်မဖြစ်သောသန္တာန်၌ရင်း။ဥပါဒိဏ္ဏာသန္တာနေ ဝိ၊ကံကြောင့်ဖြစ်သော သန္တာန်၌ရင်း။ မဟာန္တာနိ၊ ကြီးကုန်သော။ ပါတုဘူတာနိ၊ထင်ရှားဖြစ်ကုန်သည်တို့။ ဣတိ၊ထိုကြောင့်။ မဟာ ဘူတာနိ၊ မဟာဘုတ်တို့မည်ကုန်၏။ ။မဟာဘူတာနိ၊ ဥပါဒိဏ္ဏ သန္တာန်၌ရင်း၊အနုပါဒိဏ္ဏသ န္တာန်၌ရင်းကြီးကုန်သော ထင်ရှားဖြစ် ကုန်သောတရားတို့။(အထုအထယ်အားဖြင့်ရ၏)။

မဟာဘူတသာမညတောကိုစာမျက်နှာ ၃၁၀-၌။ ။မာယာ ကာရ မဟာဘူတသာမညတော မဟာဘူတာနိ။(တချက်)။ ။ ယက္ခာနိမဟာဘူတသာမညတောဝိမဟာဘူတာနိ။(တချက်)။ ။ ယက္ခိနီမဟာဘူတသာမညတောဝိမဟာဘူတာနိ။(တချက်)အား ဖြင့်သုံးချက်လာ၏။

(ပဌမအနုက်ကား)။ ။မာယာကာရ မဟာဘူတသာမည တော၊မျက်လှည့်သွားတို့သည်မဟုတ်သည်ကိုအဟုတ်ထင်အောင် ပြုတတ်သည်နှင့်တူသည်။ဣတိ၊ထိုကြောင့်။ မဟာဘူတာနိ၊မဟာ

ဘုတ်တို့မည်ကုန်၏။ ။မဟာဘုတာနိ၊ မျက်လှည့် သွားတို့သည် ရှေမဟုတ်သော ကျောက်ခဲကို ရှေထင်ဆောင် ပြုတတ်သကဲ့သို့၊ မဟာဘုတ်တို့သည် ဝိဝိကိုယ်က အပြို့, အနီစသည် မဟုတ်ဘဲ လျက်၊ဝိဝိကိုစွဲမှီ၍ဖြစ်သော အပြို့,အနီစသော အဆင်းတို့ကို ပြုတတ်သောမဟာဘုတ်တို့။

(ဒုတိယ အနက်ကား)။ ။ယဂ္ဂါနိ မဟာ ဘုတ သာမညတောပိ၊ဘိုးလူးစသောဘုတ်ကြီးနှင့်တူသောကြောင့်လည်း။မဟာဘုတာနိ၊မဟာဘုတ်တို့မည်ကုန်၏။ မဟာဘူတာနိ၊ဘိလူးတို့သည် လူကိုပူးဝင်သောအခါ။ အတွင်းဌိလည်းမရအပ်၊ ပြင်ကလည်းမရအပ်၊မမှီမှု၍လည်းမပူးဝင်သကဲ့သို့။ ထိုအတူ ယထာဝိစသောမဟာဘုတ်တို့သည် မည်သည့်ဓာတ်က အတွင်း,အပြင်ဟူ၍ မရအပ်။ အချင်းချင်း မှီ၍လည်း တည်ကြကုန်သောကြောင့် မည်ကဲ့သို့ပြု၍ တည်ကြသည်ဟူ၍အစိုင်ရှေ့ယျ၏အရာဖြစ်သောမဟာဘုတ်တို့။

(တတိယ အနက်ကား)။ ။ယဂ္ဂိနိ မဟာဘူတ သာမညတောပိ၊ ဘိလူးမ တည်းဟူသော ဘုတ်ကြီးနှင့် တူသောကြောင့်လည်း။ မဟာဘူတာနိ၊ မဟာဘုတ် တို့မည်ကုန်၏။ ။မဟာဘူတာနိ၊ ဘိလူးမတို့သည် မနှစ်လိုဘွယ် ကြောက်မက်ဘွယ် စက်ဆုတ်ဘွယ်သောအဆင်းပုံသဏ္ဌာန်တို့ကိုဖုံးလွှမ်း၍ နှစ်လိုဘွယ် တင့်တယ်လှပသော အဆင်းပုံ သဏ္ဌာန်တို့ဖြင့် ပစ်လွှတ်လျက်။ သတ္တဝါ အပေါင်းတို့ကို လှည့်ပတ် ကုန်သကဲ့သို့။ ထိုအတူ မဟာဘုတ်လေးပါးတို့သည်။ဝိဝိတို့၏ကကၽွဋ္ဌလက္ခဏာ, အာဝဇ္ဇနလက္ခဏာ, ဥဏ္ဏတ္တလက္ခဏာ, ဝိဋ္ဌမ္ဘနလက္ခဏာတို့ကို ဖုံးလွှမ်း၍။ ပိန်းမ၏ကိုယ် ယောကျ်း၏ကိုယ် အစရှိသည်တို့၌။ နှစ်လိုဘွယ်သော အရေပါးအဆင်း။ နှစ်လိုဘွယ်သော ကိုယ်အင်္ဂါကြီးငယ်တို့၏ပုံသဏ္ဌာန်။နှစ်လိုဘွယ်သော လက်ချောင်း ခြေချောင်းမျက်ခုံးတို့ဖြင့်ပစ်လွှတ်လျက်။ ဝိဝိ၏ကကၽွဋ္ဌစသောသဘောကိုမြင်ခြင်း ဌါမပေးမူ၍၊ သတ္တဝါ အပေါင်းကို လှည့်ပတ်တတ်သော မဟာ

ဘုတ်တို့။ (မဟာနန္ဒပါတုဘာဝတောအရပြဲဆိုအပ်သော အထုအထယ်သည်။အမှန်မရှုမဟုတ်ဟူလို)။

ပြဲဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသောမဟာဘုတ်မည်ခြင်း၏ အကြောင်းနှစ်ရပ်တို့ကို သိသာစေအပ်ပြီ။ သဘောဥာဏ် သက်ဝင်ရန် သာလိုနေတော့၏။ မဟာဘုတ် လေးပါးခို အသိဥာဏ် မဖြစ်ပွါးရအောင်ငြိုတွယ်နေခြင်းသည်ကား၌ကြီးနှစ်ချက်ပင်တည်း။ ။ရှင်းလင်းလိုက်ဦးအုံ့။ ။ဥပမာအားဖြင့်၊ဘိလူးမတယောက်သည် တင့်တယ်လှပသောလူမဏ္ဍိအသွင်အပြင်ဖြင့် ဘန်ဆင်းလျက်။ လူ.ပြည်သို့လာလတ်၏။ထိုအခါမြင်ကြကုန်သောလူအပေါင်းတို့က ဘိလူးမဟူ၍ မသိကြ၊လှပတင့်တယ်ရှုချင်ဖွယ်သောလူမိန်းမပင်ဖြစ်၏ဟု ထင်မှတ်ကြကုန်၏။သို့ရာဘွင်ထိုဘိလူးမသည်မိမိကမိမိ၏ မူလဇာတိကိုမမြင်ရအောင်ဘယ်လိုပင်ဖုံးလွှမ်း၍ပြီသော်လည်း။ (၁) နေပူပြင်ဦးအရိပ်မထွက်ခြင်း တည်းဟူသော မိမိ၏ဇာတိ။ (၂) မျက်ထောင့်နီခြင်းတည်းဟူသော မိမိ၏ဇာတိ။(၃) ကြမ်းကြုတ်သော မျက်နှာ အမူအရာရှိခြင်း တည်းဟူသော မိမိ၏ဇာတိ။(၄) အိပ်ပျော်၍ သတိလွတ်နေသောအခါ ဘိလူး၏ကိုယ် ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်နေရသောမိမိ၏ဇာတိ။ ။ဤလေးပါးသောမိမိ၏ဇာတိ-ဘိလူးမဟုမှတ်ကြောင်းလက္ခဏာတို့ကိုမူကား အဘယ်အခါမှ မဖုံးလွှမ်းနိုင်။ထိုကဲ့သို့လှပတင့်တယ်ရှုချင်ဖွယ်သော အဆင်းအဂါ၀ါတို့ဖြင့် ဖုံးလွှမ်းလျက်လာသောထိုဘိလူးမကို။ ပညာမျက်စိအမြင်မရှိကြကုန်သောလူအပေါင်းတို့က။ လှပတင့်တယ် ရှုချင်ဖွယ်ကောင်းသောလူမိန်းမဟုထင်မှတ်ကြသော်လည်း။ ပညာမျက်စိ အမြင်ရှိကြကုန်သောလူအပေါင်းတို့ကမူကား၊ထိုသူသည် လူမိန်းမအစစ်။ အမှန်ဖြစ်လေ၏လောဟု ဉာဏ်ဖြင့် စူးစမ်း၍ ကြည့်ရှုလိုက်သောအခါ။ယခင်က ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော-ဘိလူးမဟု မှတ်ကြောင်းလက္ခဏာတို့ကို။ ထင်ရှားပိုင်ပိုင် သိမြင်နိုင်သောကြောင့်။ ဤသူသည် ကားလူမိန်းမအစစ်-ကောနမဖြစ်လေ။ဘိလူးမပင်တည်းဟု ဆုံးဖြတ်ချက်ချလျက်။ ဘယ်လောက်ပင် အဆင်းသဏ္ဌာန်ဟန်ပန်အမူအ

ရာ အဝေတ္ထ ကောင်းတို့ဖြင့်။ ဖြားယောင်းလေ ငြားသော်လည်း။ မကြို့ကာ် နှစ်သက်ဝံ့ဘဲ။ ထွက်ပြေး တိမ်ခြောင်၍သာ သွားရလေ ရာ၏။

ဤဥပမာနှင့်တူစွာ၊ မဟာဘုတ်လေးပါးတို့သည် ဖိဖိကိုယ်က ဆလုံးဆဝန်း ဆရှည်ဆတို လေးထောင့် ခြောက်မြောင့် စသည် မဟုတ်ဘဲလျက်၊မလိမ္မာသူ လူဆပေါင်းတို့ဆား ဆလုံးဆဝန်းဆ ရှည်ဆတိုလေးထောင့်ခြောက်မြောင့်စသည်ထင်ဆောင် ဖုံးလွှမ်း၍ပြတတ်၏။ဖိဖိ၏ ကာကွယ် ဆာဗန္ဓနဉ ဥဏ္ဍတ္တ ဝိတ္ထဝ်နှင့် လက္ခဏာ တို့ကိုမြင်ခြင်းငှါ မပေးကြကုန်။ထိုဆခါ ပညာမျက်စိဆမြင်မရှိကြ ကုန်သော လူဆပေါင်းတို့က။ ဆလုံး ဆဝန်း ဆရှည်ဆတို လေး ထောင့်ခြောက်မြောင့်စသည်ထင်မှတ်ကြသော်လည်း။ပညာမျက် စိဆမြင်ရှိကြကုန်သော လူဆပေါင်းတို့ကမူကား။ ထိုဝတ္ထု သည် ဆလုံးဆဝန်း ဆရှည်ဆတို လေးထောင့် ခြောက်မြောင့်စသည်မ ဟုတ်။ ပထဝီဝသော ဓာတ်တို့သည်သာလျှင်တည်းဟု ဆုံးဖြတ်ချ လျက်။ထိုမဟာဘုတ်တို့သည် ဘယ်လောက်ပင် ဆလုံးဆဝန်းဆ ရှည်ဆတို၊လေးထောင့်ခြောက်မြောင့် ရေပြင် မြေပြင်တောင်ကြီး ကမ်းကြီးစသောဆား ဖြင့်။ ဘန်ဆင်း၍ ပြသော်သည်း။ ထိုမဟာ ဘုတ်တို့ကိုဆလုံးဆဝန်း ဆရှည်ဆတို စသော သဏ္ဌာန်ဖြစ်ရှိ၏ ဟူ၍မယူကြကုန်ပြီ။ (ဤကား မဟာဘူတ သာမညတော ပုဒ်၏ ဆဒိပ္ပါယ်ဆရ-ယူပုံ)။

မဟာန္တပါတုဘာဝတောပုဒ်၏ ဆဒိပ္ပါယ်ဆရမှာကား။ မဟာ ဘုတ်တို့ကိုဥပါဒိဏ္ဏက- ဆနုပါဒိဏ္ဏက တို့ဆားလျှော်စွာ ယူဇနာ ဆတိုင်းဆထွာနှင့်တကွ ပြတော်မူပြန်၏။ ထိုဆခါစဉ်းစားဉာဏ် ဖြစ်ရန်မှာ၊ ။ထိုဘီလူးမသည် လူမိန်းမဆသွင် ဘန်ဆင်းရာ၌။ ၎င်းဘီလူးမ၏ ခန္ဓာကိုယ်ကို ဘီလူး၏ပြည်၌ ချန်ထားခဲ့ပြီး၍။ လူမိန်းမဆသွင်ဘန်ဆင်းလျက်ပြသည်ကားမဟုတ်။၎င်းဘီလူးမ၏ ဓာတိ ခန္ဓာကိုယ်ကိုပင်။ လူမိန်းမ ဆသွင်ဘန်ဆင်း၍ ပြခြင်းပင် ဖြစ်၏။ဘယ်ပုံဘယ်နည်းနှင့် ဘီလူးမ၏ခန္ဓာကိုယ်ကို။ လူမိန်းမဟု

ထင်မြင်ဆောင် ပြုလေသနည်းဟု ဆစဉ်းစားရမခက်ကြပါလော။ လူပိန်းမဆသွင်ဘန်ဆင်းသော့ဆခါ။ ဘိလူးမ၏ခန္ဓာကိုယ်- ပျော့သွားလေသလော။ သို့တည်းမဟုတ်မပျောက်လေလော။ ကြီးကြစမ်းပါ။ဆကြီးရခက်သောကြောင့် ဆစိန္တေယျ၏ ဆရာ၌ ဆဌကထာဆရာမြတ်တို့ထားတော်မူကြကုန်ပြီ။ မဟာဘုတ်တို့သည် ထိုမျှလောက် ဆကြီးရခက်၏။ သို့ရာတွင် ဘိလူးမ၏ ခန္ဓာကိုယ်ကို လူမဆသွင်ထင်မြင်ဆောင်ပြု၏ဟုဆိုလျှင်ပင်နားလည် သင့်ကြရာပြီ။ ဘယ်ပုံဘယ်နည်းနှင့် ဘန်ဆင်း လေသံနည်းဟု ဘန်ဆင်း၍ မကြည့်ကြလေနှင့်။ဆစိန္တေယျ၏ဆရာကိုကြီလျှင် ဥမ္မာဒဿဘာဂ ဂိဟောတိ-ရှုး၏ဟူ၍ ကျမ်းဂန်တို့ဖွဲ့လာ၏။ ။ထိုကြောင့်ဤဏာ ထဲ့ဖွဲ့ပေါ် လာရမည်မှာ။ကြော်-ဘိလူးမ၏ခန္ဓာကိုယ်သည်ထင်ရှား ရှိ၏။မရှိသောဆဘာဝမျိုးမဟုတ်။ ထိုဘိလူးမသည်တခါတရံ လူပိန်းမဆသွင်ဘန်ဆင်း၏။ဘခါတရံကဲ့နှားဆသွင်။ တခါတရံဆင်ခြင်းဆသွင်။ တခါတရံ ခွေးဝက်ဆသွင်။ တခါတရံကြက်ဌက်ဆသွင်စသောဆားဖြင့်ဆမျိုးမျိုးဘန်ဆင်း၍ပြု၏။ထိုဆခါ ထိုဘိလူးမ၏ခန္ဓာကိုယ်သည်ပင် လူ ကဲ့ နှား ဆင်ခြင်းခွေးဝက်ကြက်ဌက်စသောဆားဖြင့်ပြောင်းလဲ၍။ ဆမျိုးမျိုးဆဖုံဖုံခြင်ဆောင်လူဆများကို ပြုတတ်သောသဘောရှိသဖြင့်။ဘိလူးမ၏ ခန္ဓာကိုယ်က တခြားဘန်ဆင်း၍ပြုဆပ်သော လူဆင်ခြင်းကဲ့နှားခွေးဝက် ကြက်ဌက်စသောခန္ဓာကိုယ်ကတခြားမဟုတ်ဟုထင်ရှားသိခြင်လေရာ၏။

ထိုဥပမာနှင့်တူစွာ၊ မဟာဘုတ် လေးပါးတို့သည်လည်း ထင်ရှားရှိ၏။ဆဘာဝမျိုးမဟုတ်။ ထိုမဟာဘုတ် လေးပါးတို့သည်တခါတရံလုံးသောဆခြင်းဆရာဆားဖြင့်။ တခါတရံဝန်းသောဆခြင်းဆရာ။တခါတရံဆရှည်- တခါတရံဆတို။ တခါတရံလေးထောင့်။ တခါတရံခြောက်ခြောင့်စသော ဆခြင်းဆရာဆားဖြင့်။ ဒိဒိတို့၏ ဆခြင်းဆရာ ဆားလျှင်စွာ ရုဝေးဝိကြ သောဆခါ။ မလိမ္ပာသူ လူဆပေါင်းတို့က။ဆချိုသောရုပ်ပရမတ်သည်ဆလုံးဆဝန်း။ ဆချိုသောရုပ်ပရမတ်သည်ဆရှည်၊ဆချိုသော ရုပ်ပရမတ်သည်ဆတို။

အချို့သောရှာပရမတ်သည်လေးထောင့်။အချို့သောပရမတ်သည် ခြောက်မြောင့်စသည် ထင်မှတ်ပြီးလျှင်။ ဝါးဟုခေါ် အပ်သောရှာပ ပရမတ်သည် အရှည်ဖြစ်၏။ အလုံးဖြစ်၏။ သစ်ရွက်ဟု ခေါ်အပ် ,သောပရမတ်သည် အဘိုဖြစ်၏။ အပြားဖြစ်၏။ အဝန်းဖြစ်၏။ စ သောအားဖြင့်ထင်မှတ်ကြသော်လည်း။ သဗ္ဗညုတဉာဏ်ပညာတော်မှ အသိုး အခြားလွတ်မနေဘဲသာ မကွဲမကွာ အတူဖြစ်ကြကုန်သော မဟာ ဘုတ်တို့မည်သည်မှာအဆိုပင် တည်းဟူ၍လည်း မချဆတ်ဆတ် မရအပ်။ အရှည်ပင်တည်းဟူ၍လည်း မချဆတ်ဆတ်မဟုတ်။အ လုံးပင်ဘည်းဟူ၍လည်း။အဝန်းအပြားပင်တည်းဟူ၍လည်းလေး ထောင့်ပင်တည်း ဟူ၍လည်း။ ခြောက်မြောင့် စသည်ပင်တည်း ဟူ၍လည်း မချ ဆတ်ဆတ် မရအပ်ကြကုန်။ ဘိလူးမ တည်းဟူ သောဘုတ်ကြီးနှင့်တူလေပြီ။စဉ်းစားကြရာ။

ဆိုဦးအုံ့၊ ဘိလူးမသည် မချဆတ်ဆတ်အားဖြင့် ဘိလူးမပင် ဖြစ်၏။သို့ရာတွင် လိမ်လည်လှည့်ပတ်၍ ပြသောအခါ၌ မှုကား။ လူဆင်မြင်းကျွန်းခွေးဝက်ကြက်ဌက်စသည်ထင်ရောင် အထူး ထူးအထွေထွေဘန်ဆင်း၍ပြ၏။ ထိုအတူ မဟာဘုတ်လေးပါးတို့ သည် မချဆတ်ဆတ် အားဖြင့်။ ခက်မာသော သဘော- ဖွဲ့စည်း သောသဘော-ပူနွေးသောသဘော တွန်းကန်ဖိညှပ်သောသဘော အသီးအသီး တို့သာလျှင် ဖြစ်ကုန်၏။ သို့ရာတွင် ထိုအသီးအသီး သောသဘောတို့သည်မရုမပေါင်းဘဲ။ အသီးအခြားစီဘခါတရံမျှ မရှိမနေကြကုန်။ အစဉ်ထာဝရရုပေါင်း၍ ဖြစ်မြဲမှတာသဘော သာလျှင်ဖြစ်ကုန်၏။ (ဤစကားခို အသီးအသီးသော သဘောတို့ သည်ဟူ၍ဆိုသောအခါ၊ပရမတ်ကိုဆိုသောစကားဖြစ်၏။ ထိုပရ မတ်သည်လည်း ရုပေါင်း၍သာလျှင် ဖြစ်မြဲဖြစ်သောကြောင့်။ မရု ပေါင်းဘဲ အသီးအခြားစီ မရှိမနေဟု ဆိုသောအခါ။ ရုပေါင်းပုံအ ခြင်းအရာကိုပြသောပညတ်စကားဖြစ်၏။ထိုကြောင့် ၎င်းစကားခို ပရမတ်စကား-ပညတ်စကား နှစ်ပါးစလုံးပါဝင်နေသည်ဟုသိကြ လေ)ထိုကဲ့သို့ရုပေါင်း၍ဖြစ်ကြသောအခါခို့မှုကား။ အထုံးအဝန်း

အရှည်အတိုလေးထောင့်ခြောက်မြောင့်စသော အထည်သဏ္ဌာန် ဒြဗိသင်္ခေါ။ အထူးထူးအထွေထွေဘန်းဆင်းပြုလေ၏။

ထိုဘန်ဆင်း၍ပြုတတ်သောဘီလူးမသည်။ လူဆင်ဖြင်းကျွန်းခွေးဝက်ကြောက်ဌက် စသည်ထင်ရှောင်။ အထူးထူး အထွေထွေ ဘယ်လိုပင်ဘန်ဆင်း၍ ပြုလေကြောင်းသော်လည်း။ မူလဇာတိကိုယ်ကမူကား။ ဘီလူးမသာဖြစ်လေသကဲ့သို့။ ထိုအတူသာလျှင် မဟာဘုတ်လေးပါးတို့ သည်လည်း။ အလုံးအဝန်း အရှည် အတို လေးထောင့်ခြောက်မြောင့်စသော အထည် သဏ္ဌာန်ဒြဗိ ထင်ရှောင်။ အထူးထူးအထွေထွေ ပြုလေကြောင်းသော်လည်း။ မူလဇာတိကိုယ်ကမူကားပထဝီစသော လေးပါးသော မဟာဘုတ် တို့သည်သာ လျှင်ဖြစ်ကုန်၏။ ဘီလူးမ၏ ခန္ဓာကိုယ်က တခြား။ ဘန်ဆင်းအပ်သော လူဆင်ဖြင်းစသော ခန္ဓာကိုယ်ကတခြား မဟုတ်သကဲ့သို့။ မဟာဘုတ်လေးပါးကတခြား။ အလုံးအဝန်း အရှည် အတို လေးထောင့်ခြောက်မြောင့်စသောသဏ္ဌာန်ကတခြားမဟုတ်ရာ။ မဟာဘူတသာမည်တောအရအဋ္ဌကထာ ဆရာမြတ်၏ စကားတော်ကိုထောက်ထားကြ။ ထိုအခါ အကုအထယ် သဏ္ဌာန်ဒြဗိ ပညတ်သည် မဟာဘုတ်ပရမတ်မှ အသီးအခြား လွတ်တွက် မနေဘဲ၊ မဟာဘုတ် လေးပါးတို့ စုဝေးတိုင်း အခါခပ်သိမ်း အထုအထယ် သဏ္ဌာန်ဒြဗိပညတ် အခြင်းအရာ အားဖြင့် သာလျှင်စုဝေး၍ဖြစ်ကြောင်း၊ ပညတ်သည် ပရမတ်မှ လွတ်တွက်၍ မနေ ကြောင်း၊ ပညတ်နှင့် ပရမတ်သည် မကင်းရာ မကင်းကြောင်းမျှားကို ရှင်းလင်းစွာသိသာနားလည်လာကြပေတော့လတ္တံ့။

ထင်ရှားရှင်းလင်းစွာသိစေခြင်းအံ့။ ။လောကမ္ဘု သောက်ချိုးသုံးဆောင်နေကြဖြစ်သောရေသည်ရှိ၏။ ထိုရေဟူသော အမည်သည် နာမပညတ်ဖြစ်၏။ ရေဟုအခေါ်ဝေါ်ခံရသော တရားသည် ပထဝီဓာတ်စသော အသီးသီးသော ဓာတ်တို့က အသီးအခြားစီ မဟုတ်ကုန်ဘဲ၊ တပေါင်းတည်းဖြစ်ကြသောကြောင့်၊ ထိုပထဝီစသောဓာတ်တို့၏အပေါင်းသည်၊ သမူဟပညတ်ဖြစ်၏။ (အာယ်

ကြောင့်ဆိုသော်ပထဝီဓာတ်သည်ရေမဟုတ်၊ အာပေါ,တေဇော, ဝါယော အသီးသီးသောဓာတ်တို့သည်လည်း ရေမဟုတ်ကြကုန်။ ဓာတ်တို့၏ အရုဏပေါင်းသည်သာလျှင် ရေဖြစ်သောကြောင့် ရေဟုခေါ်ဝေါ်ရအောင် စုပေါင်း၍ဖြစ်သော ဓာတ်တို့၏အရုဏပေါင်းသည် သမူဟပညတ်ဟူလို)။ ထိုရေဟုခေါ်ဝေါ်အပ်သော အရုဏပေါင်း၌ကကျွဇ္ဇပသောအသီးသီးသော လက္ခဏာသည်သာလျှင် ပရမတ်ဓာတ်အစစ်ဖြစ်၏။ လက္ခဏာကတခြား, ဓာတ်ကတခြားမဟုတ်ကြောင်းကိုဤအခဏီး၏အစနားမှာဆိုအပ်ခဲ့ပြီ။ ထိုကကျွဇ္ဇ လက္ခဏာရှိသော ပထဝီဓာတ်၏သော ဓာတ်တို့စုပေါင်းနေသော ရေကို အာဘယ်ပုံသဏ္ဌာန်ရှိသနည်းဟုမေးလျှင် အသို့ဖြေဆိုကြအုံ့နည်း။(ဤပုဏ္ဏာ၌ပရမတ်,သမူဟပညတ်, နာမပညတ်သုံးပါးဖြင့်။ ထိုသုံးပါးရှိသောဘရားခ၌သဏ္ဌာန်ပညတ်ကိုစိစစ်လိုသည်ဟုမှတ်ကြ)။သဏ္ဌာန်ရှိ၏ဟု ဖြေဆိုကြအုံ့လော၊ သဏ္ဌာန်မရှိဟုဖြေဆိုကြအုံ့လော။ခမ္မသဂ်ဏီအဋ္ဌကထာ၌လာသည့်အတိုင်း၊ မဟာန္တပါတု ဘာဝေဘောအရဖြေဆိုရလျှင်သဏ္ဌာန်ရှိ၏ဟုဖြေဆိုရလတ္တံ့။မဟာဘူတသာမညတောအရဖြေဆိုရမည်ဆိုလျှင်သဏ္ဌာန်မရှိဟုဖြေဆိုရလတ္တံ့၊အာဘယ်သို့ ကြီကြရအုံ့နည်းရေ၌ သဏ္ဌာန်ရှိလည်းရှိ၏။ မရှိလည်းမရှိလော။

ဆိုပေအုံ့။ ။ရေဟုခေါ်ဆိုအပ်သောအရုဏပေါင်းသမူဟဖြစ်သောပထဝီဝသောဓာတ်တို့ကို၊ ဖန်ခွက်လုံးလုံးတခုတည်း၌ထည့်ထားသောအခါ၊ ထိုရေကိုအာဘယ်သဏ္ဌာန်ရှိ၏ဟု ဆိုကြအုံ့နည်း၊ လုံးလုံးဟုဆိုကြရာ၏။ တဘန်ဆိုရေကိုပင် လေးထောင့်သေတ္တာပေါ်တခုထဲ၌ဖို့သွန်ချလိုက်လျှင်၊လုံးလုံးဟုဆိုနိုင်ကြသေး၏လော။ လေးထောင့်ဟူ၍သာ ဆိုကြရာ၏။သို့ရာတွင် လုံးလုံးသည် လေးထောင့်ဖြစ်သွားလေသလော။လုံးလုံးသဏ္ဌာန်ကား မူလကိုယ်ကအဟုတ်ရှိ မဟုတ်။ထိုကြောင့်လုံးလုံးသည်လေးထောင့်ဖြစ်မသွား၊ အဟုတ်ရှိဖြစ်သော ရေဟုခေါ်ဆိုအပ်သော အရုဏပေါင်းသမူဟဖြစ်သော ပထဝီဝသော ဓာတ်တို့သည်သာလျှင်၊ စုဝေး၍ဖြစ်နေရ

သောအခြင်းအရာအားလျှော်စွာ တရုနှင့်တရုမဟုတ်သောအားဖြင့် ရုပေး ဖြစ်နေရ၏။ ထိုအခြင်းအရာ တို့တွင် တရုကို လုံးလုံးဟု သဏ္ဌာန်ပညတ်အပ်၏။ တရုကို လေးထောင့်ဟု ပညတ်အပ်၏။ ရုပေးပုံ အခြင်းအရာ မဟုတ်ကြောင်းကိုသိစေခြင်းပင်တည်းဟုဖြေ ဆိုကြရာ၏။

ထိုကြောင့်၊ ရေဟုခေါ်ဆိုအပ်သော အရုအပေါင်းသမူဟာဖြစ် သောပထဝီစသော ဓာတ်တို့၏အကြောင်းကို စူးစမ်း ဆင်ခြင်၍ ကြည့်ရှုလိုက်သောအခါ။ ရေဟု ခေါ်ဆိုအပ်သော အရုအပေါင်း သမူဟာဖြစ်သော ပထဝီစသောဓာတ်တို့၌။ မရှုဆတ်ဆတ် အား ဖြင့်ဤသို့သောသဏ္ဌာန်ပင်တည်းဟု စင်စစ်မရှိချေ။ သဏ္ဌာန်မရှိ လော။ သဏ္ဌာန်အခြင်းအရာ အားဖြင့် မရုပေါင်းလော သဏ္ဌာန် ပညတ်စရာ မရကောင်းသောတရားလောဟု ကြည့်လိုက်ပြန်က လည်း။ ရေဟုခေါ်ဆိုအပ်သော် အရုအပေါင်းသမူဟာဖြစ်သောပထ ဝီစသော ဓာတ်တို့သည် သဏ္ဌာန်နှင့်ကင်း၍ မတည်ကြကုန်ဘဲ၊ ခွက်လုံးလုံးခို့ထည့်ထားလျှင်ခွက်သဏ္ဌာန်အတိုင်းလုံးလုံး၊ခွက်ပြား ပြားခို့ထည့်ထားလျှင်ပြားပြား၊ အရှည်ခို့တည့်ထားလျှင်အရှည်၊အ ဆတိုခို့ ထည့်ထားလျှင် အတို၊လေးထောင့်ခို့ ထည့်ထားလျှင်လေး ထောင့်၊ ခြောက်မြောင့်စသည်ခို့ ထည့်ထားလျှင် ခြောက်မြောင့်စ သည်၊ အင်းခို့ တည်နေသောအခါ အင်းသဏ္ဌာန်၊ အိုင်ခို့တည်နေ သောအခါအိုင်သဏ္ဌာန်၊ချောင်း,မြောင်း,မြစ်,ပင်လယ်ခို့တည်နေ သောအခါချောင်း,မြောင်း,မြစ်,ပင်လယ်သဏ္ဌာန်အားဖြင့် တည် ရာသဏ္ဌာန်အတိုင်းပင်ဖြစ်ကြလေကုန်၏။ ထိုကြောင့်ရေဟုခေါ်ဆို အပ်သော အရုအပေါင်း သမူဟာအားဖြင့်သာဖြစ်သော ထိုပထဝီ စသောဓာတ်ကြီးလေးပါးတို့၏အပေါင်းအရုကိုသဏ္ဌာန်ရှိ၏ဟုဆို ခဲ့လျှင်၊သဏ္ဌာန်ကားအသို့နည်းဟုမေးငြားအုံ့။ ထိုအခါထိုဓာတ်တို့ ၏ရုပေးပုံအခြင်းအရာကိုစွဲ၍၊ရုပေးပုံအခြင်းအရာကိုထောက်၍၊ ရုပေးသော အခြင်း အရာ အတိုင်းပင် သဏ္ဌာန် ပညတ်ရသော ကြောင့်၊ ထိုဓာတ်တို့၏ အရု အပေါင်းခို့ ထိုဓာတ်တို့၏ ပကတိ

သဏ္ဌာန်ကား ဤသည်ပင်တည်းဟု မရှုဆတ်ဆတ်မရဆပ်။ ထို ကြောင့်ထိုဓာတ်တို့၌ နဂိုရ်သဏ္ဌာန်ဟူ၍မရှိ၊ သဏ္ဌာန်အခြင်းအ ရာနှင့်ကင်း၍လည်းမရဝေးနိုင်ကြသောကြောင့်ကား။ အာဘယ်ကဲ့ သို့ရှိဝေး၍ ဖြစ်နေသနည်း၊ ထိုရှိဝေးသော အခြင်းအရာကို ပွဲ၍ သဏ္ဌာန်ပညတ်ကြရ၏ဟုပြောဆိုစရာရှိလေ၏။

ထိုမှကပါးလည်း၊ပြေဟုခေါ်ဆိုအပ်သောအရုအပေါင်းသမူဟာ အားဖြင့်သာဖြစ်သော ပထဝီဝသောဓာတ်၊ သစ်သားဟု ခေါ်ဆို အပ်သော အရုအပေါင်း သမူဟာအားဖြင့်သာဖြစ်သော ပထဝီစ သောဓာတ်တို့ကိုကား ပြေသည်အာဘယ်သဏ္ဌာန်ရှိသနည်း၊ သစ် သားသည် အာဘယ်သဏ္ဌာန်ရှိသနည်းဟုမေးလျှင် အာဘယ်သို့ပြော ဆိုကြရအံ့နည်း၊ သဏ္ဌာန်ပညတ်စရာမရှိဟု ပြောဆိုကြရာအံ့လော။ ဤပြေ,သစ်သားတို့ကဲ့သို့လည်း ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသောရေအတိုင်းပင်ပြော ဆိုကြရာ၏။ကြွင်းသောချက်တို့ကိုလည်းဤနည်းအတိုင်းသိကြလော။ ထိုကြောင့်မဟာဘုတ်လေးပါးတို့၏အရုဖြစ်သောအသေးငယ်ဆုံး သောတရုတည်းသောချက်ကလာပ်၌ပင်သော်လည်း၊ ပထဝီဓာတ် သည်တည်ရာ အခံကိုစွဲကိုပြုသောကြောင့်၊ ၎င်းပထဝီဓာတ်သည် တည်ရာအခံကိုစွဲကိုပြုရာ၌၊အလုံးအဝန်းအားဖြင့်ပြုလျှင် အလုံးအ ဝန်းဟုပညတ်ရာ၏။အ ရှည်,အတိုစသောအားဖြင့်ပြုလျှင် အ ရှည်, အတိုစသည်ပညတ်ရာ၏။ဤသို့လျှင်ရုပ်ပရမတ်၌နဂိုရ်သဏ္ဌာန်ဟူ ၍မရှိသောကြောင့်၊ အဝိုး,အရှည်၊ အလုံး, အဝန်း၊ လေးထောင့်, ခြောက်ဖြောင့်ဟူ သောအားဖြင့် အမျိုးမျိုးဘန်ဆင်း၍ ပြုစပ်နိုင်၏။ နဂိုရ်သဏ္ဌာန်ဟူ၍ရှိခဲ့ပါမူကား၊ အမျိုးမျိုးဘန်ဆင်း၍ မပြုစပ်နိုင် ပေရာ။ ဤမဟာဘုတ်အရာသည် အလွန်နက်နဲ ကြီးနိုင်ခဲ၏။ သတိ ပညာနှင့်သာကြံကြလေကုန်။

စင်စစ်သော်ကား အငယ်အသေးဆုံးဖြစ်သော ကလာပ်တရု ကိုပကတိမျက်စိဖြင့်မြင်နိုင်ရန်အလွန်ခဲယဉ်း၏။သို့ရာတွင် ၎င်းက လာပ်တရုစီ တရုစီအားဖြင့် ကလာပ်ပေါင်း တထောင်လောက် ရှိဝေးမိ၍သာ၊ပကတိမျက်စိဖြင့်မြင်စွမ်းနိုင်မည်ဟုဆိုလျှင် ပကတိ

မျက်စိအမြင်ထက်အဆတထောင်လောက်, တသောင်းလောက် ကြီးသောမှန်ဘီလူးကြီးနှင့်တပ်၍။ မဟာဘုတ်တို့၏ အပေါင်းဟု ဆိုအပ်သောတရုတည်း,တမှန့်တည်းဖြစ်သော ရုပ်ကလာပ်တရု ကိုကြည့်လိုက်သောအခါ၊ကေန်မရှုမြင်ရကြရာ၏။ထိုအခါဌင်းက လာပ်မှန့်တရု၏ သဏ္ဌာန်ကို အသို့ ပညတ်ရအံ့နည်း။ သဏ္ဌာန် ပညတ်ရန်ဂို-မဂ်ဂို့ယုံမှားဖြစ်နိုင်ဦးအံ့လော။ငါတို့၏မြတ်စွာဘုရား ရှင်သည်မမ္မသက်ကိပါဠိတော်၌ အဆင်းဝဏ္ဏာယတနတရုတည်း ကိုပင် ၃၅-မည်တပ်၍ဟောတော်မူအပ်လေရာဝယ်၊ ဝတ္ထုကို သုံးသပ်၍ဟောတော်မူအပ်သောအရာတို့သည် အဋ္ဌာ-တိမ်။မဟိ ကာ-ဆိုးနှင်း။ ရူမော-မီးခိုး။ ရဇော-မြူ။ ဤလေးပုဒ်တို့ပင်တည်း။ (အကျယ်ကို ငါတို့ရေးသားအပ်သော ဝိပဿနာစက္ခုကျမ်းမှာ ယူ)။ဤလေးပုဒ်တို့တွင် အဆင်းဝဏ္ဏာယတနတရုကိုပင်မြတ်စွာ ဘုရားရှင်သည် ဝတ္ထုကိုသုံးသပ်၍ဟောတော်မူလေပြီ။ ၎င်းပြင် ဝေါဟာရပညတ်၏အစွမ်းအားဖြင့်လည်း။ ဒီဃံ-အရှည်။ ရဿံ-အတို။ အဏု-အငယ်။ ထူလံ-အကြီး။ဝဋ्ဋं-အလုံး။ ပရိမဏ္ဍလံ-အ ဝန်း။စတုရဿံ-လေးထောင့်၊ ဆလံသံ-ခြောက်ဖြောင့်၊ အဋ္ဌံသံ-ရှစ်ဖြောင့်။ သောဠသံသံ-တဆဲ့ခြောက်ဖြောင့်။ နိန္နံ-အနိမ့်။ထလံ-အမြင့်ဟူ၍ ၁၂-ပုဒ်တို့ဖြင့် ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ ။ဤကဲ့သို့ အ ဆင်း ဝဏ္ဏာယတန တရုတည်းကိုပင်၊ ဘုရားရှင်သည် အာဘယ် ကြောင့် သဏ္ဌာန် ပညတ်ရလေသနည်းဟု၊ ယုံမှားခြင်းကို ပယ် ဖျောက်စေတော်မူလိုသောကြောင့်။ရင်းပါဠိတော်၏အဘွင့်ဖြစ်သော အဋ္ဌသာလိနီအဋ္ဌကထာဆရာမြတ်သည်စာမျက်နှာ ၃၃၃-၌။

တတ္ထယသ္မာဒီဃာဒိနိဗုသိတွာသဏ္ဌာနာနိတုံ၊နိလာဒိနိပနေဝံ နသက္ကာ။တသ္မာနနိပ္ပရိယာယေနဒီဃံရူပါယတနံ၊တထာရဿာဒိ နိ၊တံတံနိဿာယပနတထာတထာဒ္ဌတံ ဒီဃံရဿန္တိ တေနတေန ဝေါဟာရေနဝဏ္ဏာယတနမေဝေတ္ထဘာသိတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

(အနက်)။ ။တတ္ထ၊ထို ၃၅-ပုဒ်တို့တွင်။ဒီဃာဒိနိ၊အရှည်အစ ရှိသော ၁၂-ပုဒ်ဖြင့်ဟောတော် မူအပ်သော သဏ္ဌာန်တို့ကို၊ ဗု

သိတ္တာ၊ တ္ဝေထိ၍၊ ဇာနိတုံ၊သိခြင်းငှါ။ သက္ကာ၊တတ်ကောင်းသေး ၏။ နိုလာဒိနိုပနေ၊ ဆည္ပိုဆစ္ဆိသော ၇-ပုဒ်ဖြင့် ဟောတော်မူဆဲ သော ပရမတ္ထသဘာဝတို့ကိုမူကား။ ဝေါ၊ဆရည်စသည်တို့ကိုကဲ့သို့၊ ဗုသိတ္တာ၊ တ္ဝေထိ၍။ ဇာနိတုံ၊ သိခြင်းငှါ။ နသက္ကာ၊ မတတ်ကောင်းသည်။ ယသ္မာ၊ဆကြင်ကြောင့်။ ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ တသ္မာ၊ ထိုကြောင့်။ရူပါယတနံ၊ရူပါယတနသည်။တနည်း။ ဆဆင်းသည်။ နဒိဿံ၊ဆရည်မဟုတ်၊ ရသာဒိနိ၊ဆတို့စသည်တို့သည်လည်း။ တ ထာ၊ထိုဆတူ။နေ၊မဟုတ်။ပနေ၊စင်စစ်သော်ကား။ တံတံ၊ထိုထိုမဟာ ဘုတ်ကို၊နိဿာယ၊ပြု၍။ တထာတထာ၊ထိုထိုသို့သောဆခြင်းဆ ရာဆားဖြင့်။ တနည်း၊ဆရည်,ဆတို,ဆလုံး,ဆဝန်း, လေးထောင့်, ခြောက်မြောင့်စသော ဆခြင်းဆရာဆားဖြင့်။ ဒုတိ၊ တည်သော။ ဝဏ္ဏာယတနေ မေဝ၊ ဆ ဆင်းခေါတ် တရုတည်းကိုပင်လျှင်။ ဒိဿံ ရသန္တိ တေနတေန ဝေါဟာရေန၊ ဒိဿံရသံဟူသော ထိုထိုခေါ် ဝေါ်ခြင်းဖြင့်။ဤ၊ဤ၊ဆရာ၌။ ဘာသိတန္တိ၊ဘုရားရှင်ဟောတော် မူဆဲ၏ဟူ၍၊ဝေနိတဗ္ဗံ၊သိဆဲ၏။

ဤဆဌကထာ၏စကားဆရ၊ မဟာဘုတ်လေးပါးတို့၏ရုပေး တည်နေပုံဆခြင်းဆရာသည်သဏ္ဌာန် ပညတ်ဖြစ်ကြောင်းဟုလာ ၏။ထိုတည်နေပုံဆခြင်းဆရာသည် မဟာဘုတ်လေးပါး ပရမတ် တရားမှဆသီးဆခြားလွတ်၍မနေ။ မဟာဘုတ်လေးပါးကတခြား။ ရုပေးတည်နေပုံ ဆခြင်းဆရာကတခြားဟု မကြံမှားကြကုန်လင့်။ မဟာဘုတ် လေးပါးခို၏ပင်တင်၍ သဏ္ဌာန် ပညတ်ဆပ်၏ဟု သိ ကြလေ။

ဤဆဌကထာ၌၊တံတံနိဿာယဟူသောပါဠိဖြင့်။ မဟာဘုတ် သည်ဆာဘယ်သို့သောဆခြင်းဆရာဆားဖြင့် ရုပေး၍ဖြစ်သနည်း။ ထိုဆခြင်းဆရာ ဆားဖြင့် ဖြစ်သော မဟာဘုတ်ကိုမှီ၍ ဟူသော ဆဗိပ္ပါယ်ရှိ၏။ ၎င်းပါဠိ၌ တာနိတာနိ-ဟူ၍ ဗဟုဝစန သဒ္ဒါဖြင့်မ ဟုတ်ဘဲ၊တံတံ-ဟူ၍ ဧကဝစနသဒ္ဒါဖြင့် ဆသုံးပြုခြင်းကိုထောက် ကာ၊တရုတည်းသောကလာပ်၌သော်လည်းမဟာဘုတ်တို့၏တည်

ပုံဆခြင်းဆရောကိုမှီ၍ ဆရှည်ဆဘို စသော ဆားဖြင့်။ သဏ္ဌာန်ပညတ်ရကြောင်းကို သိကြကုန်ရာ၏။ ထိုဆရှည်ဆတို ဟူသော ပညတ်သည် ဥပနိဓာပညတ်မည်၏။ (ထောက်၍ ပညတ်ခြင်းဟူလို) ကလာပ်ချင်းတခု စီပင်ဖြစ်သော်လည်း။ တခုသော ကလာပ်ကဆရှည်ဟူသောဆခြင်းဆရောဆားဖြင့်။ တခုသော ကလာပ်ကဆဘိုဟူသောဆခြင်းဆရောဆားဖြင့်စုဝေးကြသောဆခါ။ ထိုနှစ်ခုသောကလာပ်တို့တွင်တခုသောဆရှည်ဆခြင်းဆရောကို ထောက်လျှင်။ ဆကြွင်းတခုသည်ဆတိုဖြစ်၏။ တခုသောဆတို ဆခြင်းဆရောကိုထောက်လျှင်။ ဆကြွင်းတခုသည်ဆရှည်ဖြစ်၏။ ဤသို့သိကြလော။ ဆလုံးဆဝန်း ဆရှည်ဆတို ပေးထောင့် ခြောက်မြှောင့် စသော ပညတ်သည် သန္ဌိဝေသ ပညတ်မည်၏။ (ဆရုဆဝေးကို ပညတ်ခြင်းဟူလို) တခုစီသော ကလာပ်သည်ပင်။ ပထဝီဓာတ်သည်ဟု ဆပ်သောတည်ရာ ကိစ္စတည်းဟူသော ဆခြင်းဆရော ဆားလျှော်စွာ။ ဆလုံးဆဝန်း ဆရှည်ဆတို ပေးထောင့် ခြောက်မြှောင့် ဟူသောရုပေးသော ဆခြင်းဆရောဆားဖြင့် ဖြစ်ကုန်၏ဟူ၍လည်းသိကြလော။

ထိုကြောင့်ဆိုဆာ်ခဲ့ပြီးသောပါဠိတော်ဆဋ္ဌကထာတို့ကို သော်ရှုဆင်ခြင်သည်ရှိသော်။ ဤမဟာဘုတ်လေးပါးတို့သည် သဏ္ဌာန်ပညတ် ရကောင်းသော တရားပင် ဖြစ်သော်လည်း၊ အချို့သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့က ဝိသုဒ္ဓိမဂ် ဆဋ္ဌကဘာဒီလာသော လက္ခဏာဒီတော ဆရသုံးသပ်ဆင်ခြင်ရန်ရေးသားတော်မူအပ်သော အဗိပ္ပါယ်ဆလိုကို။ (ဤလက္ခဏာဒီတော ဟူသောပါဠိသည် မဟာဘုတ်လေးပါးကိုဆမှန်ဆမှိုက် ဆကြီးဆငယ် ဆရှည်ဆတို စသော ဆားဖြင့် ပညတ် မတင်အပ်သော တရားပင်ဖြစ်၏ဟု ပြတော် မူလိုသော ကြောင့်။ ရေးသားထားတော်မူအပ်သောပါဠိမဟုတ်။ စင်စစ်သော် ကား။ ၎တုဓာတုဝဝတ္ထာန်နည်းတမျိုးဖြင့်။ ဥပစာရသမာဓိသို့ ရောက်ဆောင် ဟောတော် မူအပ်သော ပါဠိမျှသာဖြစ်၏ဟု) မသိလေသောကြောင့်။ မဟာဘုတ်လေးပါးခွဲသဏ္ဌာန်မရှိ။ သဏ္ဌာန်မတင်

ဆပ်-မပညာတ်ဆပ်။ မဟာဘုတ်လေးပါးသည် သဏ္ဌာန်ပညာတ်မှ လွတ်နေ၏။ မဟာဘုတ်လေးပါးကို သဏ္ဌာန် ပညာတ် မဖုံးလွှမ်း ဆပ်။မဟာဘုတ်လေးပါးသည်ပရမတ်ဖြစ်သော မဟာဘုတ်လေး ပါးဆုတိုင်း ပုဂ္ဂိုလ်တည်း။ ဆမ္ဘုန့် ဆမ္ဘိုက်ဌိသာ သဏ္ဌာန် ပညာတ်ရ ကောင်း၏ဟု ဆထူးထူးဆတွေတွေဝေဘန်ကြံဆကြလေကုန်၏။

သဏ္ဌာန်ပညာတ်ဖုံးလွှမ်းပုံကိုယခင်က ဘီလူးမဥပမာဖြင့်ပြုဆို ဆပ်ခဲ့ပြီ။တခြားသော ဥပမာ-မျှားစွာ ပြုရလျှင်လည်း ကျမ်းသာ ကျယ်တောဝေမည်။ထူးမည်မဟုတ်ပြီ၊ပညာတ်ဖုံးလွှမ်းသည်ဟူသော စကားကိုသာကိုး၍ပြုပေအုံ့၊ဝိသုဒ္ဓိမဂ် ဆဌကထာမျက်နှာ ၅၅၃ ပဋိပဒါဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိနိဒ္ဒေသပိုင်း၌။

လက္ခဏာနိ-ပန ကိသ ဆမနုသိကာရာကေန ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒဥပဒ္ဒဟ နှိ,ဟူသောဆမေး၌။ဆနိစ္စ လက္ခဏာ ဒုက္ခလက္ခဏာတို့ ကိုဖြေကြားပြီးနောက် ဆနတ္တ လက္ခဏာကို ဖြေကြားတော်မူလို သောဆခါ။ ။ဆနတ္တလက္ခဏံ နာနာဓာတု ဝိနိဗ္ဘောဂသ ဆမ နုသိကာရာ ဃနေန ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ နဥပဒ္ဒါတိ။ ။ဟူ၍မိန့်ဆိုတော် မူဆပ်၏။

(ဆနက်)။ ။လက္ခဏာနိပန၊ လက္ခဏာတို့ကိုကား။ကိသ၊ ဆာဘယ်တရားကို။ ဆမနုသိ ကာရာ၊ နှလုံးမသွင်း မရှု မှတ်ခြင်း ကြောင့်။ကေန၊ဆာဘယ်တရားသည်။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ၊ဝိတ်ပင်ဖုံးလွှမ်း ဆပ်သည်၏ဆဖြစ်ကြောင့်။နဥပဒ္ဒါတိ၊မထင်နိုင်သနည်း။(ဤကား ဆမေး)။နာနာဓာတုဝိနိဗ္ဘောဂသ၊ ဓာတ်တို့၏တခုနှင့်တခု မတူ ကွဲပြားသောသဘောကို။ ဆမနုသိကာရာ၊ နှလုံးမသွင်း မရှုမှတ် ခြင်းကြောင့်။ဃနေန၊ဃနပညာတ်သည်။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ၊ ဝိတ်ပင်ဖုံး လွှမ်းဆပ်သည်၏ဆဖြစ်ကြောင့်။ ဆနတ္တလက္ခဏံ၊ ဆနတ္တလက္ခ ဏာသည်။နဥပဒ္ဒါတိ၊ မထင်မြင်နိုင် (ဤကားဆဖြေ) ဤဆဌက ထာ၏စကားတော်ကိုသောက်၍၊ ပရမတ္ထတရားကို ဟုတ်ဘိုင်း မှန်စွာမသိမမြင် ရဏောင်ဃန ပညာတ်ဖုံးလွှမ်းကြောင်းကို သိကြ လေ။ထိုဃနသည်လည်းသ ဏ္ဌ တိဃန-သမူဟဃန-ကိစ္စဃန-ဆာ

ရဒ္ဓကာစယနဟူ၍လေးမျိုးဂိုဏ်ကုန်၏။(နောက်ဆောင်း ၁၆-မှာ ရှင်းလင်းစေမည်)။

ဆိုဆပ်ခဲ့ပြီးသောလေးပါးသော စကားပညတ်တို့နှင့် ဆောဘာဝပညတ်၊ ဤနှစ်ရပ်တို့ကိုပိုင်နိုင်ခဲ့ပါမူကား၊ ပညတ်ပရမတ်နှစ်ပါးဟူကောင်းစွာ နားလည် သည်မည်၏။ ။ဆိုကြီးအုံ့။ ။ဤလေးပါးသောစကားပညတ်တို့သည်ကား။ပရမတ္ထဆောင်းဖြင့် ထင်ရှားရှိသော တရားကိုစွဲ၍ပညတ်ခြင်းဖြစ်ကြ၏။ဆောဘာဝ ပညတ်ဆိုသည်ကား။ ယုန်ချို· လိပ်မွေ- ပုဇွန်သွေး ဆိုဘိသကဲ့သို့။လောသံမှသာရှိ၍။ ဤသည်ပင်ယုန်ချို။ ဤသည်ပင်လိပ်မွေး၊ဤသည်ပင် ပုဇွန်သွေးဟု၊ ဖြစ်ရာဝတ္ထုတဲ့ရုံတရုမှ ထင်ရှားမရှိဘဲ။ ပညတ်ခြင်း ဖြစ်၏။ ထိုကြောင့်ဤဆောဘာဝ ပညတ်သည်သာလျှင်ပရမတ်မှ ဆသီးဆခြားလွတ်နေသောပညတ်ဖြစ်၏။စကားပညတ်မူကား ပရမတ်မှ ဆသီးဆခြားလွတ်နေသော တရားမဟုတ်။ ထင်ရှားရှိသော ပရမတ်ကိုပင်တင်၍ပညတ်ရသောကြောင့်။ ပရမတ်မှ ဆသီးဆခြားလွတ်၍မနေသော ပညတ်ဖြစ်၏။ ပညတ်သည် ပရမတ်မှ ဆသီးဆခြားလွတ်နေရမည်ဟု ယူဆလျက်။ စကားပညတ်ကိုလည်း ပရမတ်မှ လွတ်၍ကြေခဲ့သော်။ဆောဘာဝပညတ်ကို ကဲ့သို့သော်ငင်း။ ကသိုဏ်းပညတ်ကိုခွါ၍ရဆပ်သော ကောင်းကင် ပညတ်ကို ကဲ့သို့သော်ငင်းစိတ်ထဲ၌ထင်ရသောကြောင့်။ စကားပညတ်ဟူသည်။ ပရမတ်တရားကိုမပညတ်ဆပ်ဘဲ။ပရမတ်မှ ဆသီးဆခြား။လွတ်နေသော ဘာမျှမရှိသည်ကို။စိတ်ထဲ၌ ထင်နေရသော ဆတုံးဆခဲပင်ဖြစ်၏ ဟုယူဆကြလေကုန်၏။ ထိုကြောင့် ဉာဏ်ထဲ၌ဆုံးဖြတ်သွားကြရန်ကား။ ပရမတ်က တခြား၊ ပညတ်က တခြားဆိုသော စကားသည်။ပရမတ်သဘောနှင့်ပညတ်သဘော။ ဤနှစ်ပါးတို့သည် တပါးနှင့် တပါးသဘောချင်းဆောင်းဖြင့် မတူကြဟုဉာဏ်ထဲ၌သိမှတ်ရန်ဆိုသောစကားဖြစ်၏။ပရမတ်တရားမှပညတ်တရားကိုခွဲထုတ်၍ရသည်ဟူ၍ငင်း။ပရမတ်တရားသည်ပညတ်တရားနှင့် ဆလျှဉ်းမစပ်ဆိုင်ဘဲ။ပကတိဆောင်းဖြင့် ဆသီးဆခြား လွတ်နေသောတရား

ဟူ၍ဝင်း။ဆိုသောစကားမဖြစ်သင့်ရာ။ ။ပရမတ်တခြား-ပညတ်တခြား မဟုတ်ဆိုသော စကားသည်ကား။ ပရမတ္ထ တရားခို့ပင်တင်၍ ပညတ် ရသောကြောင့်။ ပရမတ်သည် ပညတ်မှ မလွတ်-ပညတ်သည်လည်း ပရမတ်မှမလွတ်ဟု ဆိုသောစကားဖြစ်၏ဟု ဆုံးဖြတ်သွားလေရာ၏။

ဆိုဦးအုံ့။ ။ပရမတ္ထတရား လေးပါးတို့တွင် စိတ်စေတသိက်တို့၌မှိရာမဟာဘုတ်မရှိသောကြောင့်။ သဗ္ဗညုတ်ဉာဏ်ပညတ်မှလွတ်၏ဟု ဆုံးဖြတ်ကြဦးမည်ရန် မလိုပြီ။ထင်ရှားရှိသော တရားတို့ဖြစ်ကြခြင်းကြောင့်ဆာဝကပညတ်မှလွတ်၏။ ပကတိကိုယ်ကနာမည်မပါမရှိသော်လည်း နာမည်တပ်၍ ပြောဆိုရသော ဆခါ။ နာမပညတ်မှ မလွတ်နိုင်။ ။ရုပ်ပရမတ်ကိုမူကားဆကြီးဆင်ယင် ဆရှည်ဆတို ဆလုံးဆဝန်းစသောဆားဖြင့်၊ဝမ္မသက်ကိပါဋိတော်၌ ပညတ်တင်၍ဟောတော်မူဆပ်သည့်ဆဘိုင်း။ ထိုသဗ္ဗညုတ်ပညတ်သည် ပရမတ်မှဆသီးဆခြားလွတ်ထွက်မနေဘဲ၊ ထိုပရမတ်ကိုပင် ပညတ်ရသောကြောင့်။မကွဲမကွာဆတူဖြစ်ကြကုန်သော ပထဝီ ဆာပေါစသောသဘောတရားဆရုနှင့်။ဆကြီးဆင်ယင်ဆရှည်ဆတို ဆလုံးဆဝန်းစသောသဗ္ဗညုတ် ပညတ်တို့သည်ဆာရုံပြုသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ဉာဏ်ဆား။ဤသည်ကားပရမတ်-ဤသည်ကားပညတ်ဟု ခွဲခြမ်းဝေဘန်၍ သုံးသပ်သောဆခါ။ ထိုတရုတည်းသော တရားခို့ပင်တင်၍ ကျသောကြောင့်။ ဤရုပ်ပရမတ်သည် သဗ္ဗညုတ်ပညတ်မှ ဆသီးဆခြား လွတ်နေသော တရားမဟုတ်ဟု သင်ကြလေရာ၏။ သန္ဓိတိဃနပညတ်ကိုလည်း ထိုဆတူသုံးသပ်ဆပ်သော တရားခို့သာတင်၍သုံးသပ်ကြရာ၏။

ဆချို့သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့က။ ရုပ်သည်လည်း ပရမတ္ထ ဆားဖြင့်သဘောလက္ခဏာမျှသာရှိ၏။နာမ်သည်လည်း ထိုဆတူ ပရမတ္ထ ဆားဖြင့်သဘောလက္ခဏာမျှသာရှိ၏၊ထိုသို့ဖြစ်ကြပါလျက် ရုပ်၌ကားယူဇနာစသောဆတိုင်း ဆရှည်ဆားဖြင့်ရကောင်း၏။ နာမ်၌ကားဆာဘယ်ကြောင့်မရကောင်းပါလေသနည်းဟု စဉ်းစားကြီဆ

ဝိနိုင်ရာ၏။ထိုအခါရုပ်၌ကားအတုအထယ်သဏ္ဌာန်ဖြင့်ရကောင်း သောမဟာဘုတ်ရှိ၏၊ နာမ်၌ကား ထိုသို့သဘောရှိသော မဟာ ဘုတ်မရှိ၊ထိုကဲ့သို့ရုပ်နှင့် နာမ်မတူကြလေသောကြောင့်။ ရုပ်ပရ မတ်နှင့်နာမ်ပရမတ်တို့သည်ပရမတ်ချင်း အတူတူဟူသော အယူ ကိုပယ်စွန့်လေနိုင်ရာ၏၊ရုပ်ပရမတ်· နာမ်ပရမတ်ဟူသော ဤနှစ် ရပ်၏အမည်ကိုထောက်ထားကြ။ အဆုံးဌိ ပရမတ်သဒ္ဒါ အချင်း ချင်းတူကြသော်လည်း။ အစဌိရုပ်ဆိုသောသဒ္ဒါနှင့် နာမ်ဆိုသော သဒ္ဒါနှစ်ခုမူကား ကွဲပြားနေကြပုံကို ထောက်သဖြင့်၊ ပရမတ္ထဟူ သမျှသည်တခုနှင့်တခု မတူကြလေဟု သိသာခြားနား နိုင်ရာ၏။ ရုပ်ဌိလည်း အစိပ်အစိပ်ခွဲကြသို့လျှင်။ တခုနှင့်တခု မတူကြခြင်း။ နာမ်ဌိလည်း အစိပ်အစိပ်ခွဲကြသို့လျှင် မတူကြခြင်းကိုလည်း သိ သာလာကြလတံ့။ထိုကဲ့သို့လောကီပရမတ်ထဲမှာသော်မှ။တခုနှင့် တခုမတူကြပါမူကား။လောကီပရမတ်ကို လောကုတ္တရာပရမတ် နှင့်ပရမတ်ချင်းအတူတူဟူ၍ မကြီကြလေနှင့်တော့။ အရှင်သာရိ ပုတ္တရာမထေရ်မြတ်သည်အနောမဒဿီမြတ်စွာဘုရားရှင်၏ ဥာဏ် တော်ကိုချီးမွမ်းကော်ရော်ပူဇော်ခဲ့ဘူးခြင်းကြောင့်။ ဥာဏ်တော် ကြီးကြောင်း။ ထိုဥာဏ်တော်ကို တိုင်းထွာ၍ ပြတော်မူလိုသော ကြောင့်။

စေရုပိနော သိယာ ပညာ၊
မေ ဝသုဝတိ နသမေယျ။
အနောမဒဿိသ ဘဂဝတော၊
ဖလမေတံ ဥာဏ ထောမနာယ။
(ထေရာအပါဒါနိပါဠိတော် မျက်နှာ ၂၀)။

(အနက်)။ ။မေ၊သာရိပုတ္တရာ၊ငယ်မည်တွင်လဲန်း၊ ငါရဟန်း ၏။ပညာ၊ပညာသည်။ရူပိနော၊ရုပ်သည်။ တနည်း။ လေးဖြာမဟာ ဘုတ်။စပ်ကာချုပ်ဟန်။ရုပ်သဏ္ဌာန်သည်။စေသိယာ၊ အကယ်၍ ဖြစ်ခြားအုံ။ဝ သုဝတိ၊နှစ်သိန်းလေးသောင်းအထက်ရှိသော ဤမဟာ

ပထဝီမြေကြီးသည်။ နှသမေယျ၊ မတ္ဌမ္ဘနိုင်လေရာ။ တေဝဲလ်၊မြေကြီးပမာ၊မနုန်းသာဆောင်၊ ပညာ,ဖွံ့ပြိုး၊ ဤအကျိုးသည်။အနောမဒဿိသ၊အနောမဒဿိမည်တော်ရှုသော၊ ဘဂဝတော၊ဖြတ်စွာဘုရားဒ္ဓါ။ဥာဏသောမနာယ၊ ဥာဏ်တော်ကို ချီးမွမ်းကော်ရော်ပူဇော်ခဲ့ဘုံးခြင်းဒ္ဓါ။ဝဲလ်၊အကျိုးပါပေတည်း။

ဤကဲ့သို့ အရှင်မဟာသာရိပုတ္တရာ မထေရ်ဖြတ် ဟောတော်မူအပ်သော ဒေသနာဝယ်။ ကြီးကျယ်သော ဝိပိဒ္ဓါဥာဏ်တော်ကို။ မြေကြီးနှင့် တိုင်းထွာ၍ ပြတော် မူလေ၏။ ထိုကဲ့သို့ မြေကြီးနှင့် ဥာဏ်တော်ကို တိုင်းထွာရာ၌ တူသောအားဖြင့် တိုင်းထွာတော်မူလေသလောမတူသောအားဖြင့်တိုင်းထွာတော်မူလေသလော။ စဉ်းစားစရာရှိ၏။ထိုအခါစေရူပိနောသိယာပညာဟူသောပါဠိ၌။ စေရူပိနောဟူသော သဒ္ဒါဖြင့်ပင် (ငါ၏ပညာသည် အကယ်၍ရုပ်ဖြစ်လျှင်) ဆိုသောကြောင့်။ရုပ်နှင့် နာမ်မတူကြကြောင်းကိုသိသာရန်ငါ၏၊ပရမတ်ချင်းအတူတူဟူ၍ မဆိုအပ်ရာသော စကားသည် ဤတွင်ရှင်းလင်းပြီ။

သမ္မုတိသစ္စာ၊ပရမတ္ထသစ္စာနှစ်ပါးတို့သည်မှန်သောတရားတို့ ချည်းဖြစ်ကုန်သောကြောင့်ပရမတ္ထတရားသည်ထင်ရှားရှိ၍မှန်၏။ သမ္မုတိတရား၊ ပညတ် တရားသည် ထင်ရှား မရှိသောကြောင့် မှားဖြစ်ဟုမဆိုနိုင်ရာ၊(သမ္မုတိ၊ပညတ်အဘူတ)သို့ရာတွင် ပညတ်သည်ပရမတ်ကဲ့သို့ထင်ရှားမရှိ။ ပရမတ်ဖြစ် အခြင်းအရာမတူခြားနားသည်အလျောက်။ပရမတ်ကိုပင် ပညတ်ရခြင်း ဖြစ်ဖြစ်ဟုမှတ်ကြ။ယခုအခါစိုးစစ်ပေအုံ့၊ပညတ်သည် ပရမတ်ကဲ့သို့ထင်ရှားမရှိခဲ့သော်။ အဘယ်ကဲ့သို့ရှိသနည်း၊ရှိသော တရားလေလော။ မရှိသောတရားလေလော။အသို့ဆိုကြအုံ့နည်း။ အကြီးအငယ်အရှည်အတိုစသောသဏ္ဌာန်ပညတ်တရားကို ဘာမျှမရှိသော တရားဟုဆိုရအုံ့လော။ ။ခဏရပ်တန့်၍ စဉ်းစားလိုက်ကြစမ်း။ ။သဏ္ဌာန်ပညတ်ကိုဘာမျှမရှိသော တရားဟု ဆိုကြားအုံ့။ ။ဘာမျှမရှိလျှင် သဏ္ဌာန်ပညတ်သည်အဘာဝလော၊ ။အဘာဝပညတ်ဆိုသည်

ကားပညတ်အပ်သောပရမတ်ကိုယ်ကထင်ရှားမရှိသော ပညတ်ကိုသာဆိုသည်မဟုတ်လော။ သဏ္ဌာန်ပညတ်မှာကား အဘာဝ ပညတ်ကဲ့သို့ ပညတ်အပ်သော ပရမတ် တရားထင်ရှား မရှိလေလော။ထိုကြောင့် အဘာဝ ပညတ်သာဖြစ်လျှင်။ အဘာဝပညတ်ဟူ၍ သာဆိုရန်သင့်၏။ သဏ္ဌာန် ပညတ်သာဖြစ်လျှင် သဏ္ဌာန်ပညတ်ဟူ၍ဆိုရန်သင့်၏၊သဏ္ဌာန်ပညတ်နှင့် အဘာဝပညတ်ကို ပညတ်နှစ်ထပ်ဆင့်၍သဏ္ဌာန်ကိုဘာမျှမရှိဟု-အဘာဝ မပြုသင့်ရာ။ထိုကြောင့် အကြီးဆုံးယ် အရှည်အတို လေးထောင့်ခြောက်မြောင့်စသော တရားကို ဘာမျှ မရှိသော တရားဟု ဆိုငြားအုံ့။ ပညတ်အပ်သောပရမတ်ကိုအာရုံမပြုရဘဲ။ဘာမျှမရှိသည်ကိုသာ လျှင်အာရုံပြုရသောကြောင့်။ ပညတ်အပ်သော ပရမတ်ကိုယ်က အရင်းပါပြတ်-ပြတ်သွားပြီးလျှင်။ ပရမတ္ထတရားဟူသည် ဖြစ်ရာ ဘာမျှမရှိသော အဘာဝတရားပင်ဖြစ်၏ဟူ၍သာ မှားသောအား ဖြင့်သက်ဝင်ရန်ဖြစ်လေတော့၏။

၁၂၉၀-ပြည့်နှစ်၊ တန်းခူးလထုတ်ဝေသော လယ်တီတရား သဘင်းစာဟောင်းတစောင်ကို ဝေ့ဝှေ့ကူး၍ အမှတ်တမဲ့ကြည့်ရာ။ ရသေ့ ဦးနာဂိန္ဒာ ပထမကျော် အရှင်ဦးကုမာရအား မေးသော ပုစ္ဆာတရားကို ဝေ့ဖြင် လိုက်ရသည်ကား ဤသို့ပင်တည်း။ ။ ကိသော ထူလော ပရိမဏ္ဍလော စတုရဿောတိ အာဒိကာ သဏ္ဌာနဝေသနပညာပနာသဏ္ဌာနပညတ္တိ,ဟု-လာသောအဘာဝဖြစ်သောသဏ္ဌာန်ပညတ်နှင့်အရှင်၏အယူဒိဋ္ဌိလာသော အရှည်, အတို,အဝန်းစသောအဆင်းသဏ္ဌာန်သည် ဘယ်လိုခြားနားပါသနည်း၊ပညတ်သဏ္ဌာန်နှင့်ဝဏ္ဏသဏ္ဌာန်ကိုလည်းခြားနားစွာသိလိုပါသည်။ ။ဤသည်လျှင်ဒင်းရသေ့၏ပုစ္ဆာ။

ကိသော ထူလောပရိမဏ္ဍလောစတုရဿော,စသောဤပါဠိသည်ပုဂ္ဂလပညတ်အဋ္ဌကထာဒီလာသောပါဠိဖြစ်၏၊ ။အနက်ကိုယောဇနာလိုက်အုံ့။ ။ကိသော၊ကြီသည်၊ထူလော၊ဆူသည် ပရိမဏ္ဍလော၊ဝန်းသည်။ စတုရဿော၊လေးထောင့်။ ဣတိအာဒိ

ကာ၊ ဤသို့ဆစ၏သော၊ သဗ္ဗာနုဝေသန၊ သဗ္ဗာန်၏ဆစ္စမ်းဆား ဖြင့်။ယာပနုပညာပနာ၊ဆကြင်ပညတ်ခြင်းသည်။ ဆတ္ထိ၊ ၏ဒ၏။သာ ပနုပညာပနာ၊ ထိုပညတ်ခြင်းသည်။ သဗ္ဗာနုပညတ္တိ၊ သဗ္ဗာန် ပညတ်မည်၏။

ထိုရသေ့၏ပုဗ္ဗာဒ် ကိသော ထူလော ပရိမဏ္ဍလော စတုရသော,စသောဆားဖြင့်ဆဋ္ဌကထာ၌လာသောစကားကိုပညတ် ဆားဖြင့်မှန်၏ဟုယူ၏။ ဝမ္မသင်္ကာကိပါဋိတော်၌ လာသောဆရှည် ဆတိုဆလုံးဆဝန်းစသောဆဆင်းသဗ္ဗာန်ကိုကား။ပထမကျော် ဦးကုမာရ၏ဆယူဟုမှတ်ထင်၍။ ဆရှင်၏ဆယူဆိုလျက် ခြားနား ခြင်းကိုစီးစစ်လေ၏၊ဆာဘယ်ကြောင့်ဤကဲ့သို့စီးစစ်ရလေသနည်း ဟုဆင်ခြင် ကြည့်ရှု လိုက်ရာ။ ၎င်းလာသော ထူလော ပရိမဏ္ဍ လောစတုရသော စသော သဗ္ဗာန် ပညတ်သည် ပရမတ္ထဆား ဖြင့်ထင်ရှားရှိမဟုတ်သောကြောင့်။ ဆာဘာဝမျှသာဖြစ်၍၊ ထိုကိ သောထူလောပရိမဏ္ဍလော စတုရသောစသောဆားဖြင့်။ဆဋ္ဌ ကထာ၌လာသောသဗ္ဗာန်ပညတ်ကို ဆာဘာဝဖြစ်သော ပညတ် ဟုကြံပြီးလျှင်။ထိုမှတပါးပရမတ္ထတရားဟူသည် ပြုစရာဘာမျှမရှိ သောတရားဟု။ဝိမိကဆလွဲလွဲဆချော်ချော်မှားသော ဆားဖြင့်ယူ ဆပြီး၍၊ဆဆင်းဝဏ္ဏာယတနကိုဆရှည်ဆတို ဆလုံးဆဝန်းလေး ထောင့်ခြောက်ခြောင့် စသော် ဆားဖြင့် ဝမ္မသင်္ကာ ပါဋိတော်၌ ဘုရားရှင်ဟောတော်မူခြင်းကိုပထမကျော်ဦးကုမာရ၏မှားသော ဆားဖြင့်ယူဆဆပ်သောဝဏ္ဏသဗ္ဗာန်ဟု ကြံဆလျက်။ ခြားနား ခြင်းမရှိသည်၌ခြားနားခြင်းကိုပီးစစ်ပါရလေ၏။

ဤဆရာ၌ပါဋိတော်နှင့်ဆဋ္ဌကထာစကားသည် တသားထည်း ကိုက်ညီကြပါလျက်၊ကိုက်ညီဆောင်ကြံစည်မရနိုင်ကြခြင်းသည်။ ပရမတ္ထတရားကို ပြုစရာဘာမျှမရှိသော ယုန်ချို လိပ်မွေး ပုဇွန် သွေးဆိုဘိသကဲ့သို့။ ပြုစရာ ဘာမျှမရှိဟု ယူဆလေသောကြောင့် ပင်တည်းဟုယုံကြည်နိုင်ကြလေရာ၏။ထိုကြောင့် ၎င်းဆဋ္ဌကထာ ၌လာသော သဗ္ဗာန်ပညတ်ကို ဆာဘာဝပညတ်ဟု ဆိုခြင်းသည်

မသင့်တန်ရာ၊ ဆိုခဲ့သော်ကား ပရမတ်တို့၏ အရုဏပေါင်းကိုပင် သဏ္ဌာန်ပညတ်တင်ရာသို့မကျဘဲ။ ပရမတ်တို့၏ အရုဏပေါင်းမှ သဏ္ဌာန်ပညတ် အသီးအခြား လွတ်ထွက်နေသဖြင့်။ ဘာမျှမရှိသောအဘာဝကိုသာလျှင်။ သဏ္ဌာန် ပညတ်တင်သကဲ့သို့ ဖြစ်နေလေရာ၏။ ။ဆိုဦးအုံ့။သဏ္ဌာန် ပညတ်သည် ဘာမျှမရှိသော အဘာဝပညတ်လော။ပရမတ်တို့၏အရုဏပေါင်းကိုသဏ္ဌာန်ပညတ်ပြီးဖြစ်ပါလျက်။ဌင်းသဏ္ဌာန်ပညတ်ကိုတာဒါန်ပညတ် နှစ်ထပ်ဆင့်လျက်အဘာဝ ပညတ်ဟု ပညတ် တင်နိုင် သေးပါ၏လော၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်ပရမတ္ထတရားကိုပြုစရာဘာမျှမရှိသော တရားဟု ကြံကြပြီး၍။ထိုပရမတ္ထတရားတို့သည်ဘယ်မျှလောက်ပင်စုပေါင်းနေကြသော်လည်း။ထိုပရမတ္ထတရားတို့၏ အရုဏပေါင်းခ္ပ ကား သဏ္ဌာန်ပညတ်မဘင်ဝုံကြဘဲ၊ အဋ္ဌကထာ၌ လာသော် အဆူအကြိုအဝန်း လေးထောင့်စသော သဏ္ဌာန် ပညတ်သည်ကား။ ပရမတ္ထအားဖြင့်ထင်ရှား ပြုစရာဘာမျှမရှိသော၊ ပရမတ္ထတရား၄အသီးအခြားလွတ် ထွက်နေသောသဏ္ဌာန်ပညတ်မျှသာဖြစ်၏ဟုကြံစည်ကြ လေသောအခါ၊ ၎င်းပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အယူ၌ လာသော ဤသဏ္ဌာန်ပညတ်သည် ပရမတ်ကို မပညတ်အပ်ဘဲ၊ အသီးအခြား သဘောတရုအဖြစ်သို့ ရောက်နေသဖြင့်။ ဥာဏ်ဖြင့်ထောက်လှမ်းရှာဖွေကြကုန်သောပုဂ္ဂိုလ်တို့အား။ထင်ရှားရှိသည်ကို မတွေ့ဖြင်နိုင်ဖြစ်လေ၏။ ထိုအခါ ဤသဏ္ဌာန်ပညတ်သည် ပြုစရာဘာမျှမရှိသည်ကိုပညတ်အပ်သော အဘာဝ ပညတ်ပင်တည်းဟုပညတ် နှစ်ထပ်ဆင့်လျက်။ဟောကြပြောကြလေကုန်၏။

တနည်း အားဖြင့်လည်း။ ကျမ်းဂန်တို့ခ္ပကား ထင်ရှားရှိသော ပကတိကိုယ်က စုပေါင်း၍ ဖြစ်ကြကုန်သော ရူပပရမတ်တို့ကို အဆူအကြိုအဝန်းလေးထောင့်စသောအားဖြင့်ဌင်း။ အတိုအရှည်စသောအားဖြင့်ဌင်း သဏ္ဌာန်ပညတ်တင်ရှိကြပါလျက်။ ပရမတ္ထတရားတို့ကိုပြုစရာဘာမျှမရှိဟုယူဆကြကုန်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့က။ ဤအဆူအကြိုအဝန်းလေးထောင့် အတိုအရှည်စသော သဏ္ဌာန်

ပညတ်သည် ပရမတ္ထ တရားတို့၏ ရုပေးနေသော အခြင်းအရာ သဏ္ဌာန် ပညတ်မဟုတ်။ ဖြစ်ရာဘာမျှ မရှိသော ချမ်ပရမတ်တို့ သည်ဘယ်လောက်ပင်ရုပေးနေကြသော်လည်း။ သဏ္ဌာန်ပညတ် မဖြစ်သင့်ရာ။ဌင်းအဋ္ဌကထာ၌လာသော အဆုအကြိုအဝန်းလေး ထောင့်စသောသဏ္ဌာန်သည်ကားပညတ်သဏ္ဌာန်သာလျှင်ဖြစ်၏ ဟုကြီးဆလေသောကြောင့်။ပညတ်သဏ္ဌာန်နှင့် ဝဏ္ဏသဏ္ဌာန်ကို လည်းခြားနားစွာသိလိုပါသည်ဟု နောက်ဆင့် တာဘန်ပုန္နာထုတ် ပြန်လေ၏။

ဤအရာ၌သဏ္ဌာန်ပညတ်ဆိုသောစကားနှင့်ပညတ်သဏ္ဌာန် ဆိုသောစကားတို့ ကွာခြားနေကြပုံကို ရှင်းလင်းလိုက်ဦးအုံ့။ ။ ဆိုဆပ်ခဲ့ပြီးသော အဋ္ဌကထာ၌။ သဏ္ဌာန ဝေသန ပညာ ပနာ သဏ္ဌာနပညတ္တိဟု လာရှိသော ပိဋိဟိအရကား။ သဏ္ဌာန်၏အ စွမ်းအားဖြင့် ပညတ်ခြင်းကိုရ၏။ ဤသဏ္ဌာန်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ပညတ်ခြင်းသည်ဖြစ်ရာဘာမျှမရှိသော အဘာဝကို ပညတ်ခြင်း လည်းမဟုတ်။ သဏ္ဌာန်တရုကို တာဘန်သပ်ဆင့်၍ သဏ္ဌာန်အား ဖြင့်ပညတ်ခြင်းလည်းမဟုတ်။စင်စစ်သော်ကား။ ထင်ရှားရှိသော မဟာဘုတ် လေးပါးနှင့် တကွသော ချမ်ပရမတ်တို့၏ ရုပေးနေ သောအခြင်းအရာကိုသဏ္ဌာန်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ပညတ်ခြင်းသာ လျှင်ဖြစ်၏။ ။ဤကားသဏ္ဌာန်ပညတ်ဆိုသော စကားကို သိစေ ချက်တည်း။

ပညတ်သဏ္ဌာန် ဆိုသောစကားကို ရှင်းလင်းဦးအုံ့။ ။ဆိုဆပ် ခဲ့ပြီးသောသဏ္ဌာနပညတ္တိ၌ပြုဆပ်ခဲ့ပြီးသောပိဋိဟိနှင့် ယှဉ်လိုက် လျှင်။ ။ပညတ္တိဝေသန သဏ္ဌာနံ ပညတ္တိ သဏ္ဌာနံ ဟုဖြစ်ရာ၏။ အရကားပရမတ်၄ဆယသီးဆခြားလွတ်၍ ပညတ်၏အစွမ်းအားဖြင့် ကောင်းစွာ တည်နေခြင်းသည် ပညတ် သဏ္ဌာန်မည်၏ဟုရ၏။ (ပညတ်အားဖြင့်သာတည်သော သဏ္ဌာန်ဆိုသော စကားသည် ကျမ်းဂန်တို့၌အဆုအကြိုအဝန်းလေးထောင့်စသောအားဖြင့် ၎င်း အတိုအရှည်စသော အားဖြင့် ၎င်းသဏ္ဌာန် ပညတ် တင်ရှိကြပါ

လျက်။ ပရမတ္ထ တရားတို့ကို ပြစရာ ဘာမျှမရှိဟု ယူဆကြကုန်သောပုဂ္ဂိုလ်တို့က။ ဤကျမ်းဂန်တို့၌လာသောအဆူအကြို အဝန်းလေးထောင်အတိုးအရှည်စသောသဏ္ဌာန်ပညတ်သည်ရုပ်ပရမတ်တို့၏ရုပေးနေသောအခြင်းအရာ သဏ္ဌာန်ပညတ်မဟုတ်။ ပြစရာဘာမျှမရှိသောရုပ်ပရမတ်တို့သည်ဘယ်လောက်ပင်ရုပေးနေကြသော်လည်းသဏ္ဌာန် ပညတ်မဖြစ်သင့်ရာ။ ၎င်းအဋ္ဌကထာ၌လာသောသဏ္ဌာန်သည်ကား။ ရုပ်ပရမတ်မှ အသီးအခြား လွတ်နေသောပြစရာ ဘာမျှမရှိသော ပညတ်သဏ္ဌာန်သာလျှင် ဖြစ်၏ဟု ယူဆကြကုန်သော စကားမျှသာလျှင်ဖြစ်၏။ ။ဤကားပညတ်သဏ္ဌာန် ဆိုသော စကားကို သိစေချက်တည်း။ ။သဏ္ဌာန်ဆိုသည်၌သံတပုဒ်၊ဌာနံတပုဒ်ဖြစ်၏။ ။သံ၊ကောင်းစွာ။ဌာနံ၊တည်ခြင်း။ဤကားအနက်။ ။ထိုကောင်းစွာ တည်ခြင်းသည် ရုပ်ပရမတ်တို့၏ကောင်းစွာတည်သော အခြင်းအရာ ဖြစ်သောကြောင့်။ ထိုသဏ္ဌာန်သည်ရုပ်ပရမတ်မှမလွတ်ကြောင်းကို။ ထိုသဏ္ဌာန်ဆိုသောစကားဖြင့်ပင်သိသင့်ကြရာ၏။

ထိုကြောင့်(၁)ပြစရာမရှိသောပရမတ်တို့ ဘယ်လောပင်ရုပေးနေကြသော်လည်း သဏ္ဌာန်ပညတ်ကို မရအပ်ဟူသော စကားကိုဦး။(၂)ပရမတ်မှ အသီးအခြားလွတ်နေသော ပညတ်သဏ္ဌာန် ဟူသော စကားကိုဦး။ ထောက်ဆကြသို့ရှုလိုက်ရာ။(၁)ပြစရာမရှိသောပရမတ်တို့ ဘယ်လောက်ပင်ရုပေးနေကြသော်လည်း သဏ္ဌာန်ပညတ်မရအပ်ဟူသောအယူ၌။ ပြစရာမရှိသော ပရမတ် တို့သည်။ ပြစရာ မျှပင် မရှိလေသောကြောင့်။အဘာဝသာလျှင်ဖြစ်နေလေသောအခါ။ ၎င်းအဋ္ဌကထာ၌လာသော အဆူအကြို အဝန်း လေးထောင့် စသော သဏ္ဌာန်ပညတ်သည်လည်း။ဘာမျှမရှိသော အဘာဝဖြစ်သော သဏ္ဌာန်ပညတ်သာလျှင်ဖြစ်နေလေသဖြင့်။ ၎င်းရသော့သည် ကိသောဝတ္ထုလော။ပ။သဏ္ဌာနပညတ္တိ-ဟုလာသောအဘာဝဖြစ်သောသဏ္ဌာန်နှင့်-အစရှိသောပုဒ်ဆွာကိုမေးမြန်းရလေကြောင်း ထင်ရှားလေ၏။

နောက်တဘန် သဏ္ဌာန်ပညတ်ကို ပရမတ်မှ အသီးအခြားလွတ်နေသည်ထင်မှတ်လျက်။ ထိုသဏ္ဌာန်ပညတ်သည်လည်း ပညတ်သဏ္ဌာန်သာ ဖြစ်၏ဟု ကြီဆ ပြီး၍။ ပညတ် သဏ္ဌာန်နှင့် ဝဏ္ဏသဏ္ဌာန်ကိုလည်းခြားနားစွာသိလိုပါသည်ဟု မေးမြန်းရာ၌လည်း ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသည့်အတိုင်းရုပ်ပရမတ်တို့ကိုပြစရာဘာမျှမရှိဟု ယူဆလေသောကြောင့်။ ပြစရာမျှပင် မရှိသော ပရမတ် တရားတို့သည်အဘာဝအနေသို့သာလျှင် ကျရောက်နေလေသဖြင့်။ မဟာဘုတ် လေးပါးရှိသော ရုပ်ပရမတ်ကို အဌကထာ၌ အဆူအကြို အဝန်းလေးထောင့် စသောအားဖြင့်ဝင်း။ ပါဠိတော်၌အတိုအရှည် အကြီးအငယ် လေးထောင့်စသောအားဖြင့်ဝင်း။ ပညတ်ခြင်းကို ဖော်ပြခြင်ရပြန်သောအခါ။ ဒီဒီတို့၏ ကြီဒီ ကြီများ ကြီခြင်းကိုလည်း လက်မလျှော့ဘဲ ပရမတ်မှ အသီးအခြား လွတ်နေသော ပညတ်၌သာလျှင်။ သဏ္ဌာန် ရဒကောင်းသည်ကိုရည်၍ ဟောတော်မူအပ်သောတရားများဖြစ်ကြ၏ဟုမှတ်သင်အောက်မေ့လျက်။မေးမြန်းရလေကြောင်းကိုကောင်းကောင်းကြီးသင်ရှားသိသာရလေ၏။

စင်စစ်သော်ကား၊ ရုပ်ပရမတ် တို့သည် အစဉ်ထာဝရ မကွဲမကွာတကွ ပေါင်းစည်း နေကြသောကြောင့်။ အပိုနိဗ္ဗာဂရုပ်မည်၏။ထိုကဲ့သို့ မကွဲမကွာတကွ ပေါင်းစည်း၍ ဖြစ်ကြသောရုပ်ပရမတ်၌။ဝေတ်အသီးသီးတို့သည်ကားလက္ခဏာအသီးသီးအားဖြင့်ဆိုင်ရာဒွါရတို့အားထင်ရှားပြစရာလည်းရှိ၏။ အမြဲမကွဲမကွာတကွပေါင်း စည်းနေကြသောကြောင့်။ မဟာဘုတ်တို့၏ စုဝေးပုံအခြင်းအရာအားလျော်စွာ သဏ္ဌာန်ပညတ်စရာလည်း ဖြစ်နေ၏။ အသူးစဉ်းစားကြ။ ။ဆိုဦးအုံ့။မဟာဘုတ်တို့စုဝေး၍ဖြစ်ကြသောအခါ။ရင်းစုဝေးသော အခြင်းအရာသည် သမူဟပညတ်မည်၏။ ထိုသို့စုဝေး၍ဖြစ်ကြသောကြောင့်။ အဘိအရှည် စသောအားဖြင့် ပညတ်ခြင်းသည် သဏ္ဌာန် ပညတ်မည်၏။ ထိုမဟာဘုတ် တို့၏ စုဝေး၍သမူဟဖြစ်ပုံ၌။ပထဝီသည်ကြွင်းသောဓာတ်တို့၏ တည်ရာအခံကိစ္စ.အာပေါသည်ကြွင်းသောဓာတ်တို့ကို လုံးစုသောကိစ္စ

တေဇောသည် ကြွင်းသောဓာတ်တို့ကို မဝုပ်မသိုး ရအောင် ရင့်ကျက်စေသောကိစ္စ-ဝါယောသည်ကြွင်းသောဓာတ်တို့ကိုဖရိုဖရဲ မရှိရအောင်တွန်းကန် ဖိညှပ်သောကိစ္စတို့ကို။ ဆယ်သီးသီးဆောင် ရွက်ကြရာ။ဆာပေါကလုံးရုသောကြောင့် ဆတုံးဆခဲဟုဃနပညတ် တင်ရခြင်း။ ၎င်းဆတုံးဆခဲဃန ဆခြင်းဆရာ ဆားဖြင့် ထင်ရှားရှိ သောမဟာဘုတ် လေးပါးတို့ကို။ ပထဝီကတည်ရာဆခဲကိုယူကိုပြု သောတည်နေပုံဆခြင်းဆရာဆား လျော်စွာ။ ဆတိုဆရှည်ဆလုံး ဆဝန်းဆကြီးဆငယ်လေးထောင့် ခြောက်ဖြောင့်စသောဆားဖြင့် သဏ္ဌာန်ပညတ် တင်ရခြင်းမျှားကို ကောင်းစွာ နားလည်သွားရာ ဖြစ်။(ပထဝီကတည်ရာ ဆခဲကိစ္စဆား လျော်စွာ သဏ္ဌာန် ပညတ် တင်ရခြင်းကိုပြုဆိုခြင်းသည်သိလွယ်သော ဆကြောင်းဖြင့်သာပြု ရဖြစ်။ စင်စစ်သော်ကား ဆိုဆပ်ခဲ့ပြီးသော သဏ္ဌာန်ပညတ်တင်ရ ခြင်းဌ။ဝေတ်ကြီး လေးပါးတို့သည် ဗိဗိတို့၏ ကိစ္စဆယ်သီးသီးတို့ကို ပြုပြင်ခြင်းဖြင့် သာလျှင် သဏ္ဌာန်ပညတ် တင်ရကြောင်းကို သိ ကြလေ)။

ထိုဆခါဆယ်သီးသီးသောဓာတ်ဟုဆိုဆပ်သောသဘော လက္ခ ဏာသည်ပရမတ် သမ္မုဟဖြစ်၍ ဓာတ်တို့၏ ရုပေါင်းနေသောဆ ခြင်းဆရာဆားလျော်စွာ။ ဆတိုဆရှည် စသည်တို့သည် သဏ္ဌာန် ပညတ်ဟု။ မကင်းရာမကင်းကြောင်း ဖြစ်သော ပညတ်-ပရမတ် နှစ်ပါးဌကောင်းစွာ နားလည်သွားသဖြင့်။ ထိုပရမတ်တရားတို့၏ ရုပေါင်း၍ ဖြစ်နေသော ဆငယ်ဆုံးကိုဆမှုန့်- ဆမှိုက်ဟုပညတ်ရ လေ၏။မျှားစွာ ရုပေါင်း၍ဖြစ်လျှင် ဆတုံးဆခဲဟု ပညတ် ရလေ၏ ဟုသိနားလည် သွားလေ၏။ တဘန်သိစေဋ္ဌိးဒုံ။ ။ပရမတ်ကိုဆ တုံးဆခဲပြု၍။ တစုံတယောက်က-ရှုပ်ပရမတ်ကို ပရမတ်တုံးပရ မတ်ခဲဟုဆိုလိုက်လျှင်။ ပရမတ္ထ ဟူသည် ပြုစရာဘာမျှ မရှိသော တရား။သဏ္ဌာန်ပညတ်မှဆယ်သီးဆခြား လွတ်ထွက်နေသောတရား ဟုကြီ'မှားကြသောပုဂ္ဂိုလ်တို့က။ ဆမှတ်တမဲ့လန့်သွားကြ၏။ ရှုပ် ပရမတ်ကိုပရမတ်တုံး- ပရမတ်ခဲဟု ဆိုသောစကားဌ မကင်းရာ

မကင်းကြောင်းဖြစ်ကြသော ပရမတ်- ပညတ် နှစ်ပါး စုံလင်စွာပါ နေ၏ဆိုဦးအုံ့။ ။ပရမတ်တုံးဆိုသောစကား၌ ပရမတ်ဟူ၍ တပုဒ်။တုံးဟူ၍ တပုဒ်အားဖြင့် နှစ်ပုဒ်ဖြစ်၏။ ပရမတ်ဆိုသောအခါ။ ဆိုင်ရာဒ္ဓါရတို့အားပြစရာထင်ရှားရှိသော ပရမတ္ထသဘာဝဟုဆိုအပ်သောအသီးသီးသောဓာတ်ဟု ဆိုအပ်သော လက္ခဏာ ပရမတ်ဆတ်ဆတ်ကိုရ၏။ တုံး-ဟုဆိုသော အခါ။ ဆင်အပ်ခဲ့ပြီးသော အသီးသီးသော ဓာတ်တို့သည် မကွဲမကွာ တပေါင်းတည်း ဖြစ်ကြောင်းကိုပြုအပ်၏။ပရမတ်၌ အရုအပေါင်းဟူ၍မရှိ။ အဝိနိဗ္ဘောဂသဘောဖြစ်ကြသောကြောင့် မရုမပေါင်းဘဲလည်းမနေ-ဟူသော အခါပွါယ်ကိုလည်း နားလည်ကြ။ အရုအပေါင်းဟူသည် ပရမတ် မဟုတ်- ပညတ်မျှသာဖြစ်၏။ ထိုကြောင့် ပရမတ်၌ အရုအပေါင်းဟူ၍မရှိဆိုသော စကားသည် ပရမတ် ဆတ်ဆတ်ကို ဆိုသော စကားဖြစ်၏။ အဝိနိဗ္ဘောဂ သဘော ဖြစ်ကြ သောကြောင့် မရုမ ပေါင်းဘဲလည်း မနေ ဆိုသော စကားသည်။ မကင်းရာ မကင်း ကြောင်းဖြစ်သော ပညတ်ကို ဆိုသော စကားဖြစ်၏။ ထိုကြောင့် ပရမတ်တုံး ပရမတ်ခဲ ဆိုသော စကားသည်, မကင်းရာ မကင်း ကြောင်းဖြစ်သောပရမတ် ပညတ်နှစ်ပါးစုံဖြင့် သုံးစွဲပြောဆိုသော စကားပင်ဖြစ်၏ဟုသိကြလေ။

ထိုကဲ့သို့ရပေါင်း၍ ဖြစ်ကြသော မဟာဘုတ်တို့သည်။ ဤအခဏာ်း၏အစဉ်ပြုဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော မဟာန္တပါတုဘာဝ အခြင်းအရာ အားဖြင့်ထင်ရှားစွာအထုအထယ်အားဖြင့်ဖြစ်ခြင်းကြောင့်။ အတုံး အခဲဟူ၍ဃနပညတ်တင်လျက်ပရမတ်တုံး- ပရမတ်ခဲဟု ပရမတ် ပညတ် နှစ်ပါးစုံလင်စွာတပ်၍ ခေါ်ဝေါ်ကြရလေ၏။ အကယ်၍ ပရမတ်ကို ပရမတ်တုံး- ပရမတ်ခဲဟု မခေါ်ဝေါ် အပ်- ပရမတ်သ ဘောမျှသာဆိုအပ်၏ဟု ဆိုကြားအုံ့။ ထိုဆိုသောစကားသည် ပရ မတ်ကိုပညတ်မှအသီးအခြားလွတ်၍ကြီးသောသူတို့၏စကားဟူ၍ သာမှတ်ယူအပ်၏။ အကယ်၍-အချို့သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့က ပရမတ္ထ တရားမည်သည် ပြစရာမရှိသော တရားဖြစ်၏ဟု ကြံကြပြီးလျှင်။

ပထဝီသည်အမှုန့်လော-အာပေါသည် အမှုန့်လော။ တေဘော ဝါ ဃောစသောဓာတ်အသီးအသီးတခုတခုစီသည်။အမှုန့်တခုတခုစီ ဖြစ်ကြသလောဟု မေးကြားအံ့။ ။ထိုအခါ ပထဝီသည် တခြား သောဓာတ်တို့၏အသီးအခြားကွဲကွာ၍ဝေခု-တခုစီ ဖြစ်ကြလေသ သောဟုပြန်မေးရာ၏။ထိုအခါကွဲကွာ၍မဖြစ်-တပေါင်းတည်းသာ ဖြစ်၏ဟု ဖြေဆိုရရာ၏။ ထိုသို့ဖြေဆိုသောအခါ၊ အသီးအခြားကွဲ ကွာ၍မဖြစ်ဘဲ။တပေါင်းဘည်းသာလျှင် ဖြစ်ကြကုန်သော ပထဝီ ဓာတ်တို့ကို။သင်သည် အဘယ်ကြောင့် အသီးအသီးပြု၍ ပထဝီသည်အမှုန့်လော။အာပေါသည်အမှုန့်လောဧသောအားဖြင့် ပုဗ္ဗာဝုတ်နိုင်သနည်း။ သင်၏ပုဗ္ဗာဝုတ်ခြင်းသည် ပုဗ္ဗာမျှပင် မဖြစ်သင့်သောကြောင့်၊ဖြေဆိုခွင့်မရှိဟု ပြန်ပြောနိုင်ရာ၏။ ။အ ထူးဝဏ္ဏနာကြည့်ကြလေကုန်။

ယခုအခါ အမှုန့်ရုပ်တို့ ဆိုသော စကားကို ဆိုရာအခွင့်သည် ရောက်လတ်၏၊ဆိုဦးအံ့။ ။ရုပ်ပရမတ်တို့သည်မကွဲမကွာအတူ အရုအပေါင်းဖြစ်ကြ၍။ သဏ္ဌာန်ပညတ်ကိုလည်း ရအပ်၏ ဟု ဆို သောစကား၌။ ထိုသဏ္ဌာန်ပညတ်အားဖြင့် ရအပ်သောရုပ် ပရ မတ်သည် အဝယ်ဆုံးဖြစ်အံ့။ အမှုန့်ဟူသော၀ဏ္ဏပညတ် သည် လည်းဖြစ်ရာ၏။ (ဤအခေါ်းဦးဝမ္မသင်္ကာပါဠိတော်နှင့်ဂင်းအဋ္ဌက ထာစကားများကိုဆိုခဲ့ပြီ၊ပြန်ကြည့်ကြလေ)ဦးတိကျခြင်းယဇေးသား အပ်သော ပဠာဝျာကာရဏကျမ်း မျက်နှာ၄၆-၌လည်း၊ (သုဒ္ဓ ကာလာပ တို့သည် အချင်းချင်း ရေမြှုတ်များထိစပ်၍ နေကြသကဲ့ သို့။ထိစပ်၍ဖြစ်ပွါးကြကုန်၏။ထိုသို့ဖြစ်ပွါးနေကြသော ထင်ရှားမှီ သောပရမတ္ထတရားတို့၏နယ်မှိုကိုသိမ်းကျုံး၍ လောကတွင် အမှုန့် ဟူ၍ဂင်း၊အလုံးဟူ၍ ဂင်း။ အတုံးပဟူ၍ဂင်း။ အခဲဟူ၍ဂင်း။ အရှည် အတိုဟူ၍ဂင်း။ ကိုယ်ထည် ကိုယ်ကောင်ဟူ၍ဂင်း။ တောင်ကြီး, ကမ်းကြီးဟူ၍ ဂင်း။ရေပြင်ကြီး,မြေပြင်ကြီးဟူ၍ဂင်း။ အမည်နာမ အားဖြင့်ခေါ်ဝေါ်သမုတ် အထိမ်းအမှတ်ပြုကြကုန်၏)။ ဟူ၍ရေး

သားခြင်းသည် ပါဠိတော်,အဋ္ဌကထာ,ဋီကာတို့နှင့် အလွန်ကိုက်ညီ၏။

အချို့သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့က- ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော စကားခို သုဒ္ဓကလာပ်တို့သည် အချင်းချင်း ရေမြှုတ်များ ထိစပ်၍ နေကြသကဲ့သို့၊ ထိစပ်၍ ဖြစ်ပွါးကြကုန်၏–ဟူသော ဝါကျအဓိပ္ပါယ်ကို ဤသို့ကြံစည်ဝိနိုင်ရာ၏။ အဘယ်ကဲ့သို့ နည်းဟူမူကား၊ သုဒ္ဓကလာပ်တို့အချင်းချင်းထိစပ်၍ဖြစ်ပွါးပုံကို။ရေမြှုတ်များထိစပ်၍ နေသကဲ့သို့ဟူ၍ပြဆိုခြင်းသည် ဥပမာမျှသာဖြစ်၏။ သို့ရာတွင် ဖြစ်ရာဘာမျှမရှိသော ပရမတ္ထ တရားတို့၏ အရုအပေါင်း ဖြစ်သော သုဒ္ဓကလာပ်တို့အချင်းချင်း ဘယ်လောက်ပင်စုပေါင်း၍ ထိစပ်နေကြသော်လည်း၊အမှုန့်အလုံးအဘုံးအခဲအရည်အတိုကိုယ်ထည်ကိုယ်ကောင် တောင်ကြီး ကမ်းကြီး ရေပြင်ကြီး မြေပြင်ကြီး စသော အမည်နာမအားဖြင့်ခေါ်ဝေါ် သမုတ် အထိမ်းအမှတ် ပြုအပ်သော အခြေအနေသို့ရောက်သည် ဟူသော စကားကိုမူကား ပယ်ရှားလေရာ၏။အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော်ပရမတ်တရားကို ပြင်ရာဘာမျှမရှိဟုလွန်ပြီးခြင်းကြောင့်ရင်း။ ဓာတ်အသီးသီးတို့ဌာသာ အမှုန့်ကိုရှာနေသောကြောင့်ရင်း ပယ်ရှားရလေ၏။ ရေမြှုတ်ဥပမာဖြင့် ပြရာ၌။ရေမြှုတ် သည်လည်း သုဒ္ဓကလာပ်။ တခြားရုပ်တို့သည်လည်း သုဒ္ဓကလာပ်အားဖြင့် အချင်းချင်းတူသော ဥပမာဖြင့်ပြသည်ဖြစ်၍။ရေမြှုတ်အတုံးအခဲဖြစ်သကဲ့သို့။ တခြားရုပ်များလည်း အတုံးအခဲဖြစ်၏။ဟု၎်တ်ကြရာ၏။ဤအတုံးအခဲဆိုသော စကားကို လည်းရုပ်ပရမတ္ထတရားတို့၏ အရုအပေါင်းကိုသာ ပညတ်တင်သည်ဟုသိကြ။ ဤအတုံးအခဲပညတ်ကိုရုပ်ပရမတ်မှအသီးအခြားလွတ်၍မရှာကြလေလင့်။

ထိုသို့မဟုတ်ဘဲ အမှုန့်ရုတ္ထာသည်ပရမတ်ကို ပညတ်အပ်သော တရားမဟုတ်၊ပရမတ်မှအသီးအခြားလွတ်ထွက်နေသော အလွန်သိပ်မွေ့သောမြှုမှုန့် တည်းဟူသော သဏ္ဌာန် ပညတ်သာလျှင်ဖြစ်ပေ၏ဟုမှတ်ထင်လျက်။ ပဋ္ဌာဗျာကရဏကျမ်း မျက်နှာ ၇၉-၌၊

ထိုသို့ထင်ရှား မရှိသော အမှန့်အမှား အလုံးအခဲစသော ပညတ်တရားကို။ အဘယ်မှာ ရှေပေါင်း၍ရအံ့နည်း။ စင်စစ်မရအပ်သည် သာတည်းဟူ၍ရှေးသားခြင်းကို စဉ်းစားလိုက်ရာ။ ကျမ်းဂန်တို့၌ ပရမတ္ထတရားတို့၏အရုအပေါင်းကိုအမှန့်ဟုပညတ်အပ်ပါလျက်။ ၎င်းပဋ္ဌာဗျာကရဏာကျမ်း၌အမှန့်အမှားအလုံးအခဲများကိုအဘယ်မှာရှေပေါင်း၍ ရအံ့နည်းဟု ဆိုသော စကားသည်။ အလွန်ရှုရှက်သွားလေ၏။အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ပကတိ ကိုယ်ကရှေပေါင်း၍ သမ္ဘူဟ သဏ္ဌာန ပညတ်တို့မှမကင်းဘဲ ထင်ရှားရှိနေသော သဘောသဘာဝကို။ အမှန့်အမှား အလုံးအခဲ အရှည်အတို ကိုယ်ထည် ကိုယ်ကောင်တောင်ကြီး ကမ်းကြီး ရေပြင် မြေပြင် စသည်ဖြင့်။ ထင်နေအောင် ဖြစ်ပွါးနေကြကုန်၏ဟု ဆိုပြီးလျက်။ တဘန်အမှန့် အမှားအလုံးအခဲ စသောအားဖြင့် ပညတ်အပ်သော ပရမတ္ထသဘောသဘာဝတို့ကိုအဘယ်မှာရှေပေါင်း၍ အမှန့်အမှား အလုံးအခဲစ သည်ပညတ်စရာမဖြစ်ဟု ဆင်နှိုင်ချေအံ့နည်း။ ထိုကဲ့သို့ မဟုတ်ဘဲ လျက်ပရမတ်မှအသီးအခြားလွတ်နေ၏ဟုကြံစည်နေသောအမည် နာမများကိုသာရှေပေါင်းနေခဲ့လျှင်။အဘယ်မှာ အမှန့်အမှား အလုံး အခဲစသည်ပညတ်စရာရှိလေတော့အံ့နည်း။ထိုကြောင့်အမှန့်အမှား အလုံးအခဲများကိုအဘယ်မှာရှေပေါင်း၍ရအံ့နည်းဟုဆင်သောစကား သည်အလွန်ရှုရှက်သွားလေ၏။

ထိုနောက်တဘန်မျက်နှာ ၆၆-နှင့် ၆၇-အစပ်၌။ အမှန့် ဗုဏ္ဏ သည်ပရမတ္ထသဘာဝမဟုတ်၊အလွန်သိပ်မွေ့သောမြှုမှန့်တည်းဟူ သောသဏ္ဌာန်ပညတ်သာလျှင်ဖြစ်ပေ၏ ဟူသောစကားကိုလည်း ဝေဘန်လိုက်အုံ့။ ။အမှန့်ဗုဏ္ဏသည်ပရမတ္ထ သဘော မဟုတ်ဆို သောစကားသည် အလွန်မှန်၏။အကယ်၍ အမှန့်ဗုဏ္ဏသည် ပရ မတ္ထသဘောဖြစ်ခြားအုံ့။ပထဝီပရမတ်၊အာဇီပါပရမတ်၊ တေဇော ပရမတ်၊ ဝါယောပရမတ်၊ ဗုဏ္ဏပရမတ်ဟူ၍ မဟာဘုတ် လေးပါး အရာ၌။မဟာဘုတ် ငါးပါး ဖြစ်ပွါးရာ၏။ ထိုကြောင့် အမှန့်ဗုဏ္ဏ သည်ပရမတ် သဘောမဟုတ် ဆိုသောစကားကို အလွန်မှန်၏ဟု

ဆိုရလေ၏။ထိုအခါ ထိုအမှန်ရဟန္တာဟူသည် အလွန်သိမ်မွေ့သော မြွှမှန်တည်းဟူသော သဏ္ဌာန် ပညတ်သာလျှင် ဖြစ်ပေ၏ဟု ဆိုသော စကားသည် မဟာဘုတ် တို့၏ အပေါင်းအရ အဝေးကို သဏ္ဌာန်ပညတ် တင်ဟန်သဘောသို့သာလျှင် သက်ရောက်လေသောကြောင့်။ မဟာဘုတ် လေးပါးကိုပင် ပညတ်တင်နိုင်သော အနေသို့ရောက်လေ၏။ အကယ်၍ အသီးသီးသော မဟာဘုတ် လေးပါးတို့သည် ဝိဝိဝိဝိတို့၏သဘော လက္ခဏာမျှသာ ရှိသော တရား အမှန်အမှိုက် မဟုတ်သော တရားဖြစ်ခြင်းကြောင့်။ ၎င်း ဓာတ်ကြီးလေးပါး မဟာဘုတ် တရားတို့ ရဝေး၍ ကလာပ်စည်း တစည်းပင်ဖြစ်သော်လည်း အထွန်သေးငယ်သိမ်မွေ့သော အမှန် အမှိုက် မဖြစ်နိုင်ရာ။ အမှန်အမှိုက်ဟူ၍ မပညတ်နိုင်ရာ။ စင်စစ် သော်ကား အမှန်ရဟန္တာဟူသည် ပရမတ္ထ သဘော မဟုတ်သော ကြောင့်။အလွန်သိမ်မွေ့သောမြွှမှန်တည်းဟူသောသဏ္ဌာန်ပညတ် သာလျှင်ဖြစ်ပေ၏ဟုဆိုကြား၏။ သို့စကားကိုစဉ်းစား၍ကြည့်လိုက် သောအခါ။အမှန်ရဟန္တာဟူသည်ကား သဏ္ဌာန်ပညတ်—ပရမတ်ဆို သည်ကားပထဝီအာပေါတေဇောဝါယော-ဟူ၍ဆိုရာရောက်လေ သဖြင့်။အကယ်စင်စစ်။ မဟာဘုတ် လေးပါးတို့၏ အရအဝေးကို အမှန်ရဟန္တာဟုမပညတ်ဘဲ။အမှန်ရဟန္တာကိုသာလျှင် သဏ္ဌာန်ပညတ် ဟုအယူရှိ လေကြောင်းကို ကောင်းကောင်းကြီး ထင်ရှား သွား လေ၏။(ဦးတိကဿပ ရေးသားအပ်သော ပဋ္ဌာဗျာကရဏကျမ်း မျက်နှာ ၆၆-နှင့် ၆၇-အစပ်မှာကြည့်လေ) ထိုအခါ ပထဝီ, အာ ပေါ,တေဇော,ဝါယော,တည်းဟူသော ဓာတ်ကြီးလေးပါးက တ ခြား။ အမှန်ရဟန္တာက တခြား။ အမှန်ရဟန္တာကို ပညတ် အပ်သော သဏ္ဌာန် ပညတ်တခြားဟူ၍ သုံးမျိုးထွက်လေ၏။ စင်စစ်သော် ကား။ပဝေသိစသော အသီးအသီးသော မဟာဘုတ်လေးပါးသည် ပရမတ်။ပရမတ်၌အရဟူ၍သမ္မာဟမရှိ။ ဓာတ်ကြီးလေးပါးတို့ရှု၍ နေသောသမ္မာဟကား ပညတ်ဖြစ်၏။ ၎င်းဓာတ်ကြီးလေးပါးတို့၏ အပေါင်းကိုပင်အမှန်ရဟန္တာဟုခေါ် ရခြင်းသည်နာမပညတ်။အကြီး

ငယ်စသောသတ္တဝါနှစ်ဆားဖြင့်ဆိုရခြင်းသည်သတ္တဝါနှ ပညတ်များ ဖြစ်ကြ၏ဟူ၍သာမှတ်ကြလေ။

[**အဝေးမှော်ချက်**။ ။ဦးတိုက္ခိုဏ္ဍယစသည်တပ်၍ကျမ်းဂန်တို့၏ နံပါတ်ကို ပါပြလျက်။ ရေးသားရခြင်းသည်။ ထိုထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို ထိပါးလို ရှုတ်ချလို၍ပင် ရေးသားလေသလောဟု အလျဉ်းမထင်မှတ်ကြနှင့်။ဟုတ် မဟုတ်။ မှန်-မမှန်ကို ဘေဒပြလို၍သာ တိုက်ဆိုင်၍ပြုရခြင်းဖြစ်၏။ အာဘယ်ကြောင့် ဆိုသော်- ဖြတ်စွာဘုရား ရှင်၏သာသနာတော်ကို တည်စေလိုသော သမ္ဘာဆန္ဒ အရင်းခံရှိသောကြောင့်ပင်ဖြစ်၏၊ သို့ရာတွင်မိမိတို့၏ဉာဏ်ထင်ဖြင်နိုင်သည် အားလျော်စွာ ကြိုက်နှစ်သက်ရာကိုသာလျှင် ရွေးကောက်ယူရန်ရှိ၏။ ဦးတိုက္ခိုဏ္ဍယ ရေးသား အပ်သော အနုသာသနီ စာတမ်းခို ဖြတ်စွာဘုရား၏ပညတ္တိသိက္ခာပုဒ်ကိုလွန်ကျူး၍ ရောက်ခြင်းကြောင့်။ အလင်္ဂဒုသမိလ ဖြစ်ကြောင်းကိုပြည့်နှန်ရေးသားခြင်းကို ငါတို့မပြင်းချနိုလိုရေသေ့ကြောင့်သာသနာတော်တစစ်ဆုတ်ယုတ်မည် မဆုတ်ယုတ် မည်အကြောင်း။ သူတပါးသားကို ရှင်ရဟန်းပြု၍သာသနာတော်တွင်းသို့ သွတ်သွင်းရာ၌။ သာသနာ့ ဒါယာဒ ဖြစ်- မဖြစ်အကြောင်းတို့ကိုသာ ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ အသိဖြစ်စေလိုသောသမ္ဘာဆန္ဒဖြင့် ရေးသားဘူးလေပြီ။ ယခုလည်း တာဘန်ရေးသားရပြန်ခြင်းသည်၊ဝိပဿနာအလုပ်ဟုတ်-မဟုတ်၊မှန် မမှန်ကို ပြလိုသောသမ္ဘာဆန္ဒကြောင့်သာရေးသား တိုက်ဆိုင်၍ ပြုရလေသည်ဟု မှတ်ယူကုန်ရာ၏။ ဤသာသနာတော်သည် ဘုရားရှင်၏ သာသနာတော် ဖြစ်ခြင်းကြောင့်။ ငါ့စကားကို ဗျက်ဆိုး၍ သူ့စကားကိုဆန့်ကျင်လုရမည်လောဟုအပြစ်မရှိအပ်။ ။ဤသည်လျှင် အထူးမှတ်ချက်။]

ထိုနောက်-ဂင်းပဠာဗျာကရဏ ကျမ်းမျက်နှာ ၆ ၉-နှင့် ၇ ၀-အစပ်သို့ကျရောက်သောအခါ။(ပရမတ္ထစက္ခု ကျမ်း ၉ ၉-မျက်နှာ၌ ဒီဃဲရင်းဆရာတော်ဘုရားသည် ပရမာဏုမြို့အောက်-သိပ်နုတ်သေးငယ်သော၀တ္ထု ဟူ၍မရှိကောင်းပြီ။အသေးအငယ် သတ္တဝါန်

ပမာဏကိုလည်း။ ပထဝိဝဏ္ဏ လွန်ကဲသောအရာ၌၊ ပညာတ်အား ဖြင့်သာရကောင်းသည်ဟု ပြဆိုတော် မူအပ်သည်။ ပရမတ္ထအား ဖြင့်ရကောင်းသည်ဟုဆိုတော်မမူ)စားသောအားဖြင့် ရေးသားလေ သည်။ဤဒီပဝရင်းဆရာတော်ဘုရားကြီး၏အင်ပွါယ်ကိုလည်း နှား လည်ဆောင်ခဲ့ခြမ်း၍ပြပေအုံ့။ ။ပရမာဏမြို့ ဆောက်သိမ်နှုတ် သေးယေသော ဝတ္ထုမရှိကောင်းပြီဟု ဆင်ခြင်းသည်။ ရှပ်ကာ လာပ် အယေဆုံးတခုကို ပညာတ်၍ ပြခြင်းပင် ဖြစ်၏။ အာဘယ် ကြောင့်ဆိုသော်ပထဝီစသောရှပ်တို့သည် အစဉ်ထာဝရပေါင်း၍ စည်း၍ဖြစ်ကြသောအခါ၊ လေးဂဏန်းမဖြစ်။ တစ် ဂဏန်းထွက် သောတွက်နည်းဥပမာနှင့် တူခြင်းကြောင့်တည်း။ ထိုကြောင့်ဌင်း ဒီပဝရင်း ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် (ဝတ္ထု)ဟူသော စကားကို သုံး၍ အထည်ခြုပ်နှင့် ပြု၏ဟုသိကြလေ၊ ထိုနောက် တာဘန်-အ သေးအယေသည့္ဘာနိပမာဏကိုလည်း၊ ပထဝီဝဏ္ဏလွန်ကဲသော အရာ၌၊ ပညာတ်အားဖြင့် သာရကောင်းသည်ဟု—ဆိုတော်မူခြင်း သည်၊အခဏား ဂ-၌ တေဇောခါတ်နှင့် ဝါယောခါတ် နှစ်ပါးကို တိုင်းထွာ၍မရအပ်ဟု၊အကိုးအကားပြု၍ ပြဆိုအပ်ခဲ့သော ဝိသုဒ္ဓိ မဂ်မဟာဋီကာ စကားတော်နှင့် အလွန်ကိုက်ညီသော စကားပင် ဖြစ်၏။ ဌင်းအခဏား၌ ပြန်ကြည့်ကြ။ ကိုက်ညီပုံကို ဆင်ခြင်အုံ့။ ။ အသေးအယေ သည့္ဘာနိ ပမာဏကို လည်းဟု ဆိုတော် မူခြင်း သည်။ပရမာဏမြို့၏ သည့္ဘာနိကိုဆို၏။ ပထဝီဝဏ္ဏ လွန်ကဲသော အရာ၌ဟုဆိုတော်မူခြင်းသည်။ ပဌဝီခါတ်နှင့်ဝဏ္ဏခါတ် နှစ်ပါး ထင်ရှားကြောင်းကို ဆို၏။ (ပထဝီလွန်လျှင် အတုံး အခဲထင်ရ၍။ ဝဏ္ဏလွန်လျှင် မျက်စိဖြင့် မြင်ရ၏ဟူလို)။ ထိုကြောင့် ဌင်းစကား တော်ဖြင့်။အတုံးအခဲကဲ့သို့မြင်အပ်သော အဆင်းရှိသော ဝတ္ထုဟု ဟုရ၏။ ပညာတ်အားဖြင့်သာ ရကောင်းသည်-ဟုဆိုတော်မူခြင်း သည်။ရှပ်ပရမတ်တို့၏ ရဝေးနေသော အခြင်းအရာကဲ့ပညာတ်ဟု ဆိုတော်မူခြင်းဖြစ်၏။ အကျယ်ဆိုခဲ့ပြီ။ နှားလည်သင့်ရာပြီ။ ဌင်း ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ဋီကာ ကျမ်းနှင့်သာ တိုက်ဆိုင်ကြည့်ကြလေ။ အကျဉ်း

ချုပ်ဆားဖြင့်ကား။ ၎င်းဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ဆိုလိုတော်မူရင်းသည်။ ပရမတ္ထသည်ဆမ္ဘန့်မဟုတ်။ ဆမ္ဘန့်သည်သာလျှင် သဏ္ဌာန်ပညတ်ဖြစ်၏ဟု ဆိုလို၍မဟုတ်။ ။ပထဝီဓာတ် ဝဏ္ဏဓာတ်လွန်ကဲသော ဆရုကိုဆမ္ဘန့်ဟုပညတ်ဆပ်၏။ ထိုဆမ္ဘန့်ဌိလည်းသဏ္ဌာန်ပညတ်ရကောင်း၏ဟူသောဆိုလိုရင်း ဆင်ပြိုယ်သာ၌ရင်းလင်းစွာပေါ်လွင်နေ၏။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ဋီကာ အလိုနှင့်လည်း ကိုက်ညီ၏။ ၎င်းဋီကာဆရာမြတ်ကလည်းသသမ္ဘာရတေဇောဓာတ်နှင့်သသ ဘ္ဘာရဝါယောဓာတ်တို့ဌိသော်လည်းဆင်ကိုင်းဆထွာကိုမရဆပ်။ ပရမတ္ထဖြစ်သော တေဇောဓာတ်ဝါယောဓာတ်တို့ဌိကားဆာဘယ်မှာလျှင် ဆင်ကိုင်းဆထွာကိုရအံ့နည်း။ သဏ္ဌာန်ကိုကားကိုင်းထွာဆပ်သောဝတ္ထုဌိ သာရကောင်းသောကြောင့်။ ပထဝီဆာပေါဓာတ်တို့ကိုသာ ကိုင်းထွာဆပ်သည်၏ ဆဖြစ်ကိုရဆပ်၏ဟုမိန့်ဆိုတော်မူလေ၏။

ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ဋီကာဆရာမြတ်က။ တေဇောဝါယောတို့ဌိ ဆင်ကိုင်းဆထွာကို မရ။ ပထဝီ ဆာပေါ တို့ဌိသာ ဆင်ကိုင်း ဆထွာကို ရကြောင်း။ ဒီပဲရင်းဆရာတော်ဘုရားကြီးကလည်း ပထဝီဝဏ္ဏလွန်ကဲသော ဆရာဌိ။ ပရမာ ဏုမြှုပ်လောက် ဆသေး ဆငယ်သည် သဏ္ဌာန်ပညတ်ရဆပ်ကြောင်းကိုဆိုသဖြင့်။ ၎င်းဆရာနှစ်ဦးတို့၏ သဘော ကိုက်ညီလေသည်။ ထိုကြောင့် မည်သူမဆို ပိပိကဝါသိ သောသဘောသည်ဆမ္ဘန်ဖြစ်၏ဟု၊ ပိပိသိနေသော သဘောထဲသို့ စာပေကျမ်းဂန်တို့ကိုမဝင်လျှင်ဝင်ဆောင်မသွင်းလိုကြနှင့်။ စာ၏ သဘောဆကိုင်းသို့သာလျှင် မကျလျှင် ကျဆောင်။ မဝင်လျှင်ဝင်ဆောင်သွင်းလိုကြ။ ကဝိလရဟန်းကြီး၏ ငါးပြိုဘုရာဝတ္ထုကိုထော်၍ကြောက်ကြ။

မှာဘ်ချက်။ ။ ၎င်းကွင်း[ ]ဖြင့်သိုးခြားမှတ်ချက်ဟုပြုဆိုခဲ့သော စကား၏ ဆထက်လေးကြောင်းလောက်တွင်၊ ပရမတ်ဌိ ဆရုဟူ၍သမ္ဘဟမဗ္ဗိဟု ဆိုခြင်းသည်ကား။ ပထဝီ, ဆာပေါ, တေဇော, ဝါယော, ဓာတ် ဆသီးသီးတခုတခုစီကားပရမတ်ဖြစ်၏။ ထို

တခုတခုစီသော ပရမတ်ဒွိဏရုပ္ဟု၍ သမူဟာမရှိဟု၍ဆိုလိုသည်။ ဓာတ်ကြီးလေးပါးတို့ရှု၍နေသောသမူဟာကား ပညတ်ဖြစ်၏ဟုဆိုသောစကားသည်။ဓာတ်ကြီးလေးပါးတို့သည်မရှိဘဲမနေ။အမြဲလျှင်ရှိဝေး၍နေခြင်းကြောင့်။ထိုရှိဝေး၍နေသောအခြင်းဆရာသည်ပရမတ်မဟုတ်၊ပရမတ်မ မလွတ်သော ပရမတ်တို့၏ ရှိဝေးနေသောအခြင်းအရာသမူဟာ ပညတ်ဟု၍ဆိုလိုသည်။ ၎င်းဓာတ်ကြီးလေးပါးတို့ရှိဝေး၍အပေါင်းသမူဟာ ဖြစ်ကြသောအခါ။ မဟာဘုတ်တရားထင်ရှားရှိခြင်းကြောင့်အမှန်ဟုနာမပညတ်တင်ရ၏။ ထိုအမှန်သည်လည်းအကြီးအငယ်ပမာဏရှိ၍ သဏ္ဌာန ပညတ်တင်ရ၏။ နာမ်တရားခို အမှန် ဟူသော နာမပညတ်ကို မရအပ်။ သဏ္ဌာန ပညတ်ကိုလည်းမရအပ်။ (နားမလည်သေးကြမည်ကိုစိုး၍ဖွင့်ပြရသည်)နာမ်ခို့အတုံးအခဲ အခြင်းအရာကိုမရအပ်။ ရူပ်ခို့ရအပ်၏ဟု ဝမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော်၏ အဖွင့်ဖြစ်သော အဋ္ဌသာလိနီအဋ္ဌကထာကိုဖွင့်ဆိုသောမူလဋီကာစာမျက်နှာ ၁၆၈-ခို့။

နဟိ ပထဝီ ဆာဒိနာမံ ဝိဇဟိတ္တာ ရူပဝမ္မောနံ ဝိယ ဝေဒနာဒိနာမံ ဝိဇဟိတ္တာ အညေန နာမေန ဝေါဟာရိတဗ္ဗ ပိဏ္ဍာကာရေန ပဝတ္တိ အတ္ထိ။

(အနက်)။ ။ပဌဝီ ဆာဒိနာမံ၊ ပထဝီအစရှိသော၊ တနည်း။ ပထဝီ ဆာပေါ် တောဇော ဝါယောဟူသောအမည်ကို။ဝိဇဟိတ္တာ၊ ပယ်စွန့်၍၊ရူပဝမ္မောနံ ရူပ်တရားတို့ကို။အညေန၊တပါးသော။နာမေန၊ အလုံးအခဲ အတိုအရှည် အကြီးအငယ်စသောအမည်ဖြင့်။ ဝေါဟာရိတဗ္ဗပိဏ္ဍာကာရေန၊ခေါ်ဝေါ်အပ်သော အတုံးအခဲ၏အခြင်းအရာအားဖြင့်။ပဝတ္တိ၊ဖြစ်ခြင်းသည်။ အတ္ထိဝိယ၊ ရှိသကဲ့သို့။ ဝေဒနာဒိနာမံ၊ ဝေဒနာအစရှိသော အမည်ကို၊ ဝိဇဟိတ္တာ၊ပယ်စွန့်၍။အညေန၊ တပါးသော။နာမေန၊ အလုံးအခဲအတိုအရှည်အကြီးအငယ်စသောအမည်ဖြင့်။ ဝေါဟာရိတဗ္ဗပိဏ္ဍာကာရေန၊ ခေါ်ဝေါ်အပ်သော အတုံးအခဲဟူသော အခြင်းအရာ

အားဖြင့်၊ပဝတ္တိ၊ဖြစ်ခြင်းသည်။ နဟိနုဝေအတ္ထိ၊ မရှိသည်သာလျှင် ကတည်း။

ထိုကြောင့်သဏ္ဌာန်ပညတ်မှ လွတ်မနေသော ရှေ့ပရမတ်ကို။ ပကတိကိုယ်ကသဏ္ဌာန် ပညတ်မရကောင်းသော နာမ်ပရမတ် ကိုကဲ့သို့အတူမှတ်ထင်လျက်။ ရှေ့ပရမတ်ကို သဏ္ဌာန်ပညတ်မှ အသီးအခြားလွတ်နေသည်ဟုမှတ်ထင်အပ်၊ ဉာဏ်ထဲ၌သာလျှင် ဤကားပရမတ်။ဤကားပညတ်ဟု ပိုင်းခြားထင်ထင်သိမြင်ရန်လို ရင်းဖြစ်ချေ၏ဟု သိကြလေကုန်။ အကယ်၍ တစုံတယောက်က၊ ပရမတ်ကိုပညတ်မှ အသီးအခြား လွတ်လွတ် နေစေလိုသဖြင့်၊ ပထဝီအမှုန့်သော-အာပေါ အမှုန့်လောစသည်ဖြင့် ပုဒ္ဓိသပင်မဖြစ်သင့် မသုပ်သင့်ရာ၌၊ပုဒ္ဓိသထုတ်ခဲ့သော်၊ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ပုဒ္ဓိသသည် ပထဝီဆိုသောအခါပရမတ်။အမှုန့်လောဟုမေးသောအခါ ပညတ် ဖြစ်နေလေသောကြောင့်။ ပရမတ်သည်ပင် ပညတ်လောဟုမေး ရာကျ၏။မဖြေဘဲထားအပ်သောတပန်ယပုဒ္ဓိသဖြစ်လေ၏။ (မကွဲ) မကွာအတူဖြစ်ကြကုန်သော ၀ရမတ္တ သဘာ၀မျှသာဖြစ်ကြကုန် သောခေါတ်တို့ကို။အသီးအခြားခွဲထုတ်ပြုလိုသဖြင့်။ အစုအပေါင်း ကိုသာပညတ် အပ်သော အမှုန့်ဟူသောအမည်ဖြင့်။ ပထဝီအမှုန့် လောစသော မမေးသင့်သော ပုဒ္ဓိသ ဖြစ်၏ဟု ဆိုလိုသည်) ထို ကြောင့်ခေါတ်ရှစ်ပါးတို့၏အပေါင်းဖြစ်သော အဠကလာပ်ရှိတရှ သည်အမှုန့်လောဟုမေးနှင့်သင့်ရာ၏။

အသူးအားဖြင့် သိစေချက်ကား၊ သဘာ၀ဓမ္မမျှသာ ဖြစ်ကုန် သောပရမတ္ထတရားတို့ဝယ်။ မဟာဘုတ်လေးပါးရှိသော ရှေ့ပရ မတ်တို့၏အစုအပေါင်းသည်။ သဏ္ဌာန်ပညတ်မှ လွတ်မနေသော ကြောင့်။အတိုအရှည် အလုံးအ၀န်း သေးထောင့် ခြောက်ခြောင့် စသောသဏ္ဌာန်ပညတ်၊ အမှုန့်အမှိုက် အခဲအတုံး အငယ်အကြီး စသော၀တ္ထုပညတ်ရကောင်းသောတရားပင်ဖြစ်၏။နာမ်ပရမတ် သည်ကားမည်သူ့ပညာကားကြီး၏။ မည်သူ့ပညာကား ငယ်၏ ဟူ၍ပင်ဆိုလေငြားသော်လည်း။ အာဘယ်မျှလောက်ကြီးသနည်း။

ဆောဘယ်မျှလောက်ယေသနည်းဟု မေးသောဆခါ။ချပ်ခ္ဍ စကြာဝ ဠာတံတိုင်းသည်ယူဇနာ ၁၂၀၃၄၅ ရှိ၍ကြီး၏။ ဇမ္ဗူဒီပါကျွန်း သည်ယူဇနာတသောင်း ကျယ်ဝန်း၍ ကြီး၏။ ဆရုံကျွန်းယေတို့ ကား ထိုကျွန်းကြီး ဆောက်ယေ၏ စသောဆားဖြင့်။ ယူဇနာဆ တိုင်းဆထွာဖြင့်၊ ပြဆပ်သကဲ့သို့။ ဆတိုင်းဆထွာ ယူဇနာမိုင်တာ ဆဒေသာင်ပေ လက်မဟသည်တို့ဖြင့် မပြဆပ်သောတရားပင် ဖြစ် သောကြောင့်။ ဆတို့ဆရှည် ဆလုံးဆဝန်း လေးထောင့် ခြောက် မြောင့်စသော သဏ္ဌာန်ပညတ်။ ဆမှန့်ဆမှိုက်ဆခဲ ဆတုံးဆယေ ဆကြီး စသော ဝတ္ထု ပညတ် မရကောင်းဒသာ တရား စင်စစ် ဖြစ်၏။ ။ဒုတိယ ပုဏ္ဏာ၏ ဆပြေ ဤတွင်လည်း တချက် ရှင်း လင်း၏။ ။ထိုကြောင့် သာလျှင် မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ပထဝီ ဓာတ်ကိုဆံပင်ဆမွေးစသော ဝတ္ထု၏ဆစွမ်းဆားဖြင့်။ ဝိဘင်းပါဠိ တော်စသောကျမ်းတို့ဠီဟောတော်မူဆပ်လေပြီ။ ဆခဏား ၇-ခုခ ပြန်ကြည့်လေ။ ဤပထဝီဓာတ်ကို။ ၎င်းပထဝီဟူသော ဆမည်ကို စွဲ၍။ ဆံ(င် ဆမွေးစသည် ခေါ်ဝေါ်ဆပ်သော ဆတုံးဆခဲဟူ သောဆခြင်းဆရာ်ဆားဖြင့်ဖြစ်သကဲ့သို့။ဝေဒနာ-သညာ-သင်္ခါရ- ဝိညာဏ်တည်းဟူသောနာမကွန္ဓာ တရားတို့ကို။ ထိုထိုသို့သော ဝေဒနာစသောဝိဒိတို့၏ဆမည်ကိုစွဲ၍။ တခြားသော ဆတုံးဆခဲ ဟူ၍ခေါ်ဝေါ်ဆပ်သော ဆမည်သည် မရှိဆားဖြင့် မရှိချေ။ချပ်ခ္ဍ သဏ္ဌာန်ပညတ်ဆတုံးဆခဲ ဆခြင်းဆရာ ရကောင်းခြင်း။ နာမ်ခ္ဍ မရကောင်းခြင်းကို ပညာဆရာ၌ ဗောဓဂ်ရတော်မူသော တရား စစ်သူကြီးဖြစ်တော်မူသောဆရှင်မဟာသာရိပုတ္တာ မထေရ်ဖြတ် ၏စကားတော်ကို ဧ၀ံဧ၀ံဆောက်မေ့ ကြည်လေလော့။တာဘန်ပညတ် ပရမတ်စကားကိုမျှားစွာဆိုသဖြင့် ဆကျိုးမသူးပြီ။ ဤကဲ့သို့ဓာတ် ပရမတ်တို့ကို ခွဲခြမ်းဝေဘန်၍ ရှုခြင်းသည် ပညာကြီးသောဗုဒ္ဓ စရိုက်ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဆရာမျှသာသျှင်ဖြစ်၏။ ပညာမကြီးသော ပုဂ္ဂိုလ် တို့မှာမူကား။ဓာတ်တို့ကိုမျှားစွာခွဲခြမ်းဝေဘန်၍မရှုဘဲ။ သမ္မသန ဉာဏ်လုပ်နည်းကို ဆစပြု၍ ဆားထုတ်သည် ရှိသော်။ ဥဒယဗ္ဗ

ဥာဏ် ဘက်ဥာဏ်စသည် အဆင့်ဆင့် တက်နိုင်ရာ၏။ သို့ရာတွင် ရုပ်ပရမတ်တို့ဘယ်လောက်ပင်ရှုပေါင်းသော်လည်းအမှန့်အမှိုက် အတုံးအခဲအတိုအရှည်ပေသောပညတ်စရာမဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အကျိုးငှါများစွာချွတ်လိုက်ရလေသည်။

ဝင်းပါဠိတော်ဦးပါ၏ပညာသည်အကယ်၍ ရှုပ်ဖြစ်လျှင်။ ဟုဆို တော်မူခြင်းကြောင့်။နာမ်နှင့် ရုပ်မဟူကြောင်းကို ရှင်းလင်းစွာပြ တော်မူအပ်၏။ဤနှစ်သိန်းလေးသောင်းအထုရှိသော မဟာပထဝီ မြေကြီးသည်မဟူမျှနိုင်လေရာဟု ပိန့်ဆိုတော်မူခြင်းကြောင့်။ရုပ်၌ အထု အထယ် သဏ္ဌာန်ဒြဗိ ရကြောင်း။ နာမ်၌ အထု အထယ် သဏ္ဌာန် ဒြဗိ မရကြောင်းကို ရှင်းလင်းစွာ ပြတော် မူအပ်၏။ အလွန်ရှင်းလင်းစွာ သိရတော်မူအပ်သော ပါဠိတော်ဟုမှတ်ကြ သေ။ထိုကြောင့်အကယ်၍တစုံတယောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်က နာမ် တရားဠိသဏ္ဌာန်ပညတ် မရကောင်းသော ပရမတ္ထတရားဖြစ်သ ကဲ့သို့။ပရမတ္ထချင်းသာဝဝမ္ဘချင်း ဖြစ်ကြကုန်သော ရုပ်တရားဠိ လည်း အတိုအရှည် အလုံး အပြား လေးထောင့် ခြောက်ဖြောင့် စသော သဏ္ဌာန် ပညတ်။အမှန့်အမှိုက် အတုံးအခဲစသော ဝတ္ထု ပညတ်ကိုမရကောင်း။ပြစရာမရှိ၊အရိပ်အရောင်မရှိဟုဆိုပြီးအံ့။ ထိုဆိုသော စကားသည် အရှင်မဟာ သာရိပုတ္တရာ မထေရ်ဖြတ် ပေါတော် မူအပ်သော တရား တော်နှင့် မတူသော အချည်းနှီး မှောက်မှားသောစကားသာလျှင်ဖြစ်လေရာ၏။ ထိုအယူကိုချက် ချင်းအလန့်တကြားစွန့်ပစ်အပ်၏။

ထိုမှတပါးတုံသော်ကား။အချို့သောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်ရုပ်တရား ကိုသာဘာဝမျှသာဖြစ်သောပရမတ္ထတရားမျှသာရှိ၏။ ဆိုအပ်ခဲ့ပြီး သောသဏ္ဌာန်ပညတ်, ဝတ္ထုပညတ်မှ လွတ်နေ၏ဟု၊ ပညတ်ကို ပရမတ်မှအသီးလွတ်၍ကြီကြသောအခါ။ရုပ်ပရမတ်သည်အဘာ ဝအနေသို့သာလျှင် ကျရောက် နေလေသောကြောင့်၊ ရုပ်ပရမတ် ကိုထားဖြင့်ရုတ်၍မပြတ်ဟု ဆိုကြပေကုန်၏။ မပြတ်သည်ကားမ ဟုတ်၊ ပြတ်သည်ကို မြင်ကြရပြန်သောအခါ၊ ကလာပ်နှစ်ဘက်

ကြားကသွားဖြစ်ဟု ဆိုကြပြန်လေကုန်၏။ပညတ်ပရမတ်၌ ဆယ်လွန်ရှာ်ထွေးသွားဖြစ်။ ရှာ်ပရမတ်ကိုသားဖြင့် ခုတ်၍မပြတ် ဆိုသောစကားကတမျိုး၊ ကလာပ်တို့၏နှစ်ဘက်ကြားကသွားဖြစ်ဆိုသောစကားက တမျိုးဆားဖြင့် နှစ်မျိုးဖြစ်သင့်ရာအံ့လော။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ထိုကလာပ်တို့၏နှစ်ဘက်ဆကြားကထားဝင်၍ သွားသည်ကိုပင်ပြတ်သည်, ဖိုင်းသည်ဟုလောကခ္ခေ ခေါ်ပညတ်ကြရ၏ ဟူ၍မသိကြလေ။ ။မသိကြပုံကိုဆိုဦးအုံ့။ ။ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ပထဝီစသောဓာတ်ဆယ်မျိုးတို့ခ္ခသာလျှင် စိတ်ကူးကြီစည်၍။ ဆတို, ဆရှည်, ဆလုံး,ဆပြား, လေးထောင့်, ခြောက်ဖြောင့်စသော သဏ္ဌာန်ပညတ်။ ဆမှန့်,ဆမှိုက်,ဆတုံး,ဆခဲစသော ဝတ္ထုပညတ်ကိုရှာဘွေနေကြလေရာ၊ ပထဝီစသော တစုံတခုသော ပရမတ်ခ္ခလည်းသဏ္ဌာန်ပညတ်, ဝတ္ထုပညတ် ဆရိပ်နိဒ်တ် မထင်လာကြသောဆခါ၊ ရှာ်ပရမတ်ဟူသည်ပြစရာမရှိ, ဆရိပ်ဆရောင်မရှိဟုကြီမိကြီရာကြီကြပြီး၍၊ ထိုပြစရာမရှိ,ဆရိပ်ဆရောင်မရှိသော ဆဘာဝပညတ်ကိုသာလျှင် ထားဖြင့် ခုတ်၍ကြည့်ကြကုန်လေသဖြင့် ပြတ်ရာမထင်ဖြစ်လေ၏။ ထိုဆခါ ရှာ်ပရမတ်ကို ထားဖြင့်ခုတ်၍ မပြတ်ဟု ဆိုမိဆိုရာဆိုကြလေကုန်၏။ တဘန်ပိုင်းရာ, ပြတ်ရာကို ထင်ရှားစွာ မြင်ပြန်ရ။ ဟိုတပိုင်း,သည်တပိုင်းခြားမ်ိ ရသည်ကို မြင်ပြန်ရသောဆခါ။ ကလာပ်တို့၏ နှစ်ဘက်ကြားကသာ သွားသည်ဟုဆိုကြရပြန်လေကုန်၏။ ခုတ်၍မပိုင်းမပြတ်သောရှာ်သည် တဘန်ကလာပ် နှစ်ဘက်ကြားကသွားရန်ရှိသေးဦးအုံ့လော။ထိုကလာပ်နှစ်ဘက်ကြားကသွားသည်ကိုပင်ပိုင်းသည်, ပြတ်သည်ဟု စာရေးကူးသင်ကြားရအုံ့ယောင်တကား။

သိစေဦးအုံ့။ ။ဤကာယခန္ဓာကိုယ် ဆဋ္ဌာတ္ဘရှာ်ကြီးခ္ခ၊ ဝါယောဓာတ်နှင့်ဝဏ္ဏသောဆခိုးဆင့်ဆရှိန်တို့သည်ထွက်ကုန်၏။ ၎င်းဆင့်ဆရှိန်တို့ကို ကလာပ်တို့၏နှစ်ဘက်ကြားက သွားသည် ထိုသို့သွားခြင်းကြောင့် ဖိုင်းပြတ်၍မှကား မကျဟုဆိုခဲ့သျှင် ထိုစကားသည်ဆလွန်သင့်မြတ်လှပါ၏။ ထားဖြင့်ခုတ်၍ကလာပ်တို့၏

နှစ်ဘက်အကြားမှထုတ်ချင်းလျှိုသွားသောအခါ။အသီးအခြားတယောက်တခုစီကောက်ယူ၍ရအောင်၊ ဟိုမှာတပိုင်း,သည်မှာတပိုင်း၊ပိုင်းပြတ်၍ကျသွားပါလျက်။ ကလာပ်တို့၏နှစ်ဘက်အကြားမှသွားသည်၊ ပိုင်းပြတ်၍မှုကား မကျဟုဆိုခဲ့လျှင်၊ ထိုသို့ ဆိုခြင်းသည်ထင်ရှားရှိသော ရူပ်ပရမတ်ကိုပြုစရာမရှိဟုယူမှားခြင်ကြောင့်သောကြောင့်၊ထိုပြုစရာမရှိသောရူပ်ပရမတ်သည်ပြတ်စရာလည်းမရှိ ဟူ၍သာ ကြီးမိကြီးရာ ကြီးစည်ကြ ပြုနိုင်လေကြောင်း ကောင်းကောင်းကြီး ထင်ရှားသွားလေ၏။ ဝါယောဓာတ် နှင့်တကွသော အဇေ့ဌအရှိန်တို့သည် ကလာပ်တို့၏နှစ်ဘက်အကြားက သွားခြင်းဟူသောအကြောင်းကြောင့်မသေမပျောက်ကြောင်း၊ လည်ပင်းခွဲထားဖြင့်ရတ်၍ကလာပ်တို့၏နှစ်ဘက်အကြားမှထုတ်ချင်းလျှိုသွားခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့် သေကြေ ပျက်စီးသွားကြောင်းတို့၏မတူကြကြောင်းကိုလည်း အထူးမစဉ်းစားရဘဲ သိနိုင်ကြ၏။ သုတ်သိလက္ခန်ပါဠိတော်-သာမညဖလသုတ်၌၊ကစ္စာယနာ၏သားဖြစ်သော'ပကုဓ'တက္ကတွန်း၏အယူကိုပြတော်မူရာ၌။

ယောဝိတိဏ္ဏောနသဏ္ဌေနသိသံဆိန္နာတိ၊ နကောစိကိဉ္စိ ဓိဝိတာ ဝေါရောပေတိ၊ သတ္တန္နံတေ့ဝကာယာဒုမန္ဓာရေန သတ္ထံဝိဝရမနုပတတိတိ။ ။ဟူ၍လာရှိ၏။

(အနက်)။ ။ယောဝိ၊အကြင်သူသည်ကား။တိဏ္ဏေန၊ထက်လှစွာသော။သဏ္ဌေန၊ထားလက်နက်ဖြင့်၊ သိသံ၊ဦးခေါင်းကို။ဆိန္နာတိ၊ပိုင်းဖြတ်၏။ ကောစိ၊ တစုံတယောက်သောသူမျှသည်။ ကိဉ္စိ၊ တစုံတယောက်သောသူကိုမျှ။ဓိဝိတာ၊ဓိဝိတိခြေမျှ၊နဝေါရောပေတိ၊ချသည်မမည်။ သတ္တန္နံ၊ပထဝီအစု,အာပေါအစု,တေဇောအစု, ဝါယောအစု,သုခ,ဒုက္ခ,ဓိဝိတ-ဟုဆိုအပ်သောခုနစ်ပါးကုန်သော။ ကာယာနံ၊အစုတို့၏။အန္ဓာရေန၊အကြားဖြင့်။သတ္ထံ၊ထားလက်နက်သည်။ဝိဝရံ၊အပေါက်ဟင်းလင်းသို့။ အနုပတတိ၊ကျ၏၊ ဇုတိ၊ဤသည်လျှင် ပကုဓတက္ကတွန်း၏ အယူတည်း။ ။သတိ ပညာနှင့် စဉ်းစားကြလေ။

သတ္တကာယဆရကို-ရှင်းပါဦးတော်၌။ ကတမေ သတ္တ ပထဝီ ကာယော,အာပေါကာယော,တေဇောကာယော, ဝါယောကာ ယော,သုခေ,ဒုက္ခေ,ဇီဝေ,သတ္တမေ-ဟူ၍ဟောတော်မူအပ်ပြီ။

ထိုမှတပါးလည်းဦးတိ:ကျွန်ုပ်ယံရေးသားအပ်သော နိဗ္ဗာနသုခ ဒီပနီကျမ်း ဓာတုကထာမပိုင်း မျက်နှာ ၈-၌။ စက္ခုအကြည်ကို ပုပု ဝိုင်းဝိုင်း,တိုတို ရှည်ရှည်မဟုတ်ကြောင်း၊သဲမှုန့်,မြေမှုန့်ငယ်တရုခန့် မျှမရှိကြောင်း၊ အယုတ်ဆုံးမြေမှုန့်ငယ်တရုကို ကုဋေအသန်းမက စိပ်၍တစိပ်မျှမရှိ၊စင်စစ်သဘောမျှသာဖြစ်ကြောင်းကို ရေးသား လေရာ။ အဋ္ဌသာလိနီမည်သော ဓမ္မသင်္ဂဏီအဋ္ဌကထာ မျက်နှာ ၃၂၅-၌ကား၊ပညာအရာ၌ဗောဓိဂဏရတော်မူသော တရားစစ်သူ ကြီးဖြစ်တော်မူသောအရှင်မဟာသာရိပုတ္တရာမထေရ်ဖြတ်သည် စက္ခု အကြည်ကို အတိုင်းအရှည် သဏ္ဌာန်နှင့်တကွ ပြတော်မူ ကြောင်းလာရှိလေ၏။ ။ရှင်းကား။

ယေနုစက္ခုပသာဒေန၊ရူပါနိ မနုပဿတိ။
ပရိတ္တံ သုခုမံ တေ၊ဥ္ဇုကာသိရသမ္ဘဝံ။ ။

(အနက်)၊ ။ယေနု စက္ခုပသာဒေန၊ အကြင် စက္ခုပသာဒ ဖြင့်။ရူပါနိ၊အဆင်းရူပါရုံတို့ကို၊ အနုပဿတိ၊အဘာန်တလဲလဲ ရှုမြင် ၏။တေ၊ထိုစက္ခုပသာဒ မျက်စိအကြည်သည်။ ပရိတ္တံ'သေးငယ် ၏။သုခုမံ၊သိပ်မွေ့၏။ (တနည်း)၊သုခုမရှင်ဖြစ်၏။ ဥ္ဇုကာသိရသမ္ဘဝံ၊သန်းဦးခေါင်းနှင့်တူသောဥပမာရှိ၏။(တနည်း)၊သန်းဦးခေါင်း လောက်ကြီး၏။ ။(လူမျက်စိအကြည်၏အတိုင်းအရှည်ကိုရေ၏။ ငယ်သောသတ္တဝါ, ကြီးသော သတ္တဝါတို့၏ မျက်စိအကြည်ကို လည်းအကြီး,အငယ်အသိုက်သိကြလေ)။အဓိပ္ပါယ်မှာ။ မျက်စိအ ကြည်ဖြစ်ထိုက်သော မဟာဘုတ်၌ အကြင် မျှလောက်သော အ ကွက်သည်ကြည်လင်၏၊ထိုမျှလောက်သောအကွက်သည်မျက်စိ အကြည်မည်၏ဟုမှတ်ကြလေ။

ရင်းခေတရားကြီးမပျိုင်းခဏ ရေးသားဆရာသော (အယုတ်ဆုံး မြွှေမှန့် ငယ်တခုကို ကုဒေဒုဆသန်းမကစိပ်၍တစိပ်မျှမရှိ၊ စင်စစ်သဘော မျှသာဖြစ်ပေ၏)ဆိုသောစကားဆရ၊ မြွှေမှန့်ငယ်တခုကို-ဟူသော ပုဒ်ခဏ်း။ ဤအမှန့်ငယ်သည် ပရမတ်လော, ပညတ်လော။ စကျွေ့ဆ ကြည်ကိုအတိုင်းအရှည်မရကောင်းဟုပြုလိုသောဆခါခဏင်း၊ အဋ္ဌ ကလာပ်ရှုပ်ပရမတ်တခုကိုအတိုအရှည်စသော သင်္ဘာန်ပညတ် မရှိဟုပြုလိုသောဆခါခဏင်း၊ သဲမှန့်,မြွှေမှန့်ငယ်တခုခန့်မျှမရှိဟု ဆို သောဤအမှန့်သည်ကား။ အဘယ်ကဲ့သို့သောအမှန့်မျိုးလေနည်း။ ပရမတ်အမှန့်,ပညတ်အမှန့်ဟူ၍နှစ်မျိုးခွဲရန်ရှိအံ့လော၊မျှားစွာရှင်း လင်း၍ပြဆိုခဲ့ပြီ။အဋ္ဌာတ္ဘာရုပ်၏အတိုင်းအရှည်ပမာဏကို ဥပမာပြ လိုသောကြောင့် ဗဟိဒ္ဓရုပ်ခဏ် မြွှေမှန့်ရှိသကဲ့သို့။ ထိုမြွှေမှန့်မျှပင်မရှိ။ ဗဟိဒ္ဓအမှန့်ငယ်တခုကိုကုဒေဒုဆ သန်းစိတ်၍ တစိတ်စာမျှပင်ပြစ ရာမရှိဟုဆိုသောဆခါ။ဗဟိဒ္ဓရုပ်ခဏ်အမှန့်ဟူ၍ပြစရာရှိ၏။ အဋ္ဌာတ္ဘာ ရုပ်ခဏ်ကားအမှန့်ဟူ၍ ပြင်ရာမရှိဟုဆိုရာသို့ရောက်လေသဖြင့်၊ ထို သို့ဆိုခြင်းသည်ပြစရာမရှိသော အဋ္ဌာတ္ဘာရုပ်ပရမတ်ကို ပြစရာရှိ သော ဗဟိဒ္ဓရုပ်ပရမတ်ဖြင့် ဥပမာယှဉ်၍ ပြရသည်ဟူသော ဆ ဒိပ္ပါယ် ရှိလေရာ၏ဟူ၍ သတိထားပိုကြ၏လော။ အဋ္ဌာတ္ဘာရုပ်နှင့် ဗဟိရုပ်နှစ်မျိုးစလုံးသည်ပင် အဋ္ဌကလာပ်ရုပ်ချင်း မဟုတ်လော။ ထိုကြောင့်မတူသောဥပမာမျိုးမဟုတ်၊ တူသောဥပမာမျိုးသာဖြစ် ၏ဟုသိကြ။

ဤကဲ့သို့ စကျွေ့ဆကြည် ခေတ်ကိုသာလျှင်၊ ပါဠိတောင်တို့၌ ဆ တိုင်းအရှည်ပမာဏ ရကောင်း၏ဟူ၍ ဟောတော်မူဆပ်သည်မ ဟုတ်လေသေး၊ဆဆင်းဝဏ္ဏာယတနတရုတည်းကိုပင်လည်း ဆ တိုအရှည်စသောဆတိုင်းအရှည်ပမာဏရကြောင်းကိုမမှီသင်္ကာ ပါဠိတောင်၌ဘုရားရှင်ဟောတော်မူကြောင်းနှင့်ပြဆိုဆပ်ခဲ့ပြီ။ ။ သောတဆကြည်,ဃာနဆကြည်,ဇိဝှါဆကြည်, ကာယဆကြည်တို့ ကိုလည်း ထိုစကျွေ့ဆကြည်ဆတူ။ ဆကြင်မျှလောံသော ဆကွက် သည် သောတ၏ကြည်လင်ရာ ဃာနဇိဝှါကာယ၏ ကြည်လင်ရာ

မျိုးဖြစ်ကြ၏။ ထိုမျှလောက်ဆက္ကွက်သည်ပင်၊ သောတဆက်သည်
ဃာနဆက်သည်, ဇိဝှါဆက်သည်, ကာယ ဆက်သည်တို့ ဖြစ်ကြသော
ကြောင့်သဏ္ဌာန်ပညတ်ဆင်ခြင်းအရှည်များကို နှိုင်းယှဉ်၍ယူဆပါ
၏။ မနောဆက်သည် သည်ကား၊ ဘဝင်စိတ် နှာမ်တရား ဖြစ်သော
ကြောင့်သဏ္ဌာန်ပညတ်မရဆပ်။ ။ရုပ်ကလာပ်ကို ဆမ္ဘုန့်ဆား
ဖြင့် ဟောတော်မူဆပ်သော ပါဠိတော်ကိုဆရာကား ၁၄-မျာကြည့်
ကြလော။ မျက်စိဆက်သည်ခေတ်ကိုသန်းဦးခေါင်း ပမာဏရှိ၏ဟုပြ
တော်မူဆပ်သော မျက်စိဆက်သည် ခေတ်သည် လူတို့၏မျက်စိဆ
ကြည့်ခေတ်သာဖြစ်၏။သန်းတို့၏မျက်စိဆက်ကြည့်ခေတ်သည်လည်း
သန်းဦးခေါင်းလောက်ကြီးအုံ့ဟုမကြီးကြလေနှင့်-သိသာပြီ။

ဆကယ်၍ တစုံတယောက်သောပုဂ္ဂိုလ်က၊ ပြစရာဘာမျှမရှိ
သောပထဝီ, ဆာဝေါ,တေဇော, ဝါယောခေတ် လေးပါးတို့သည်
ဘယ်လောက်ပင် ရုပေါင်း သော်လည်း၊ သဏ္ဌာန် မရှိဟူ၍၎င်း။
စက္ခု,ဆက်ကြည့်ခေတ်ကိုလည်း သဏ္ဌာန်မရှိဟူ၍၎င်းဆင်ခြားအုံ့။ရုပ
ပရမတ်တို့၏ဆရုသည် သဏ္ဌာန်-မပညတ်ဆပ်သော တရားဟူ၍
ဆိုရာရောက်သဖြင့်။ ရုပ်ပရမတ်သည် ဆာဘာဝ-သာလျှင် ဖြစ်နေ
လေ၏။သုညဘ,ဟူသည်သတ္တသုညတ,သင်္ခါရသုညတဟူ၍ နှစ်
ပါးရှိကြောင်းကိုကထာဝတ္ထု,ဆဠာယတနကထာမျက်နှာ ၁၄၆-၌။

တတ္ထဒွေသုညတာ သတ္တသုညတာစ သင်္ခါရသုညတာစာတိ၊
သတ္တသုညတာနာမ ဒိဋ္ဌိယာ ပရိကပ္ပိတေန သတ္တေန သုညာပဋ္ဌ
ခန္ဓာ၊သင်္ခါရသုညတာနာမသင်္ခေါသင်္ခါရေဟိ သုညံပိဝိတ္တံနိသဒ္ဒံ
နိဗ္ဗာနံ။

(ဆနက်)။ ။တတ္ထ၊ထိုသုညတဆိုသောစကားခို။ သုညတာ၊
သုညတတို့သည်။(တနည်း)ဆိပ်ခြင်းတို့သည်။ သတ္တသုညတာစ၊
သတ္တဝါ၄ဆိပ်ခြင်းဌင်း။သင်္ခါရသုညတာစ၊သင်္ခါ၄ဆိပ်ခြင်းဌင်း။
ဒုတိ၊ဤ သို့။ဒွေ၊နှစ်ပါးတို့ပင်တည်း။ သတ္တသုညတာနာမ၊သတ္တဝါ
၄ဆိပ်ခြင်းမည်သည်ကား။ဒိဋ္ဌိယာ၊မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိသည်။ ပရိကပ္ပိတေန၊
တဘာဝမှတဘာဝသို့ ကူးပြောင်းထွက်သွားသောဆတ္တရှိ၏ဟု ကြံ

ဆဆပ်သော။ သတ္တိုနှုန်းသတ္တဝါမှ။ သုညာ၊ဆိပ်သော။ ပဠုခန္ဓာ၊ ခန္ဓာငါးပါးတို့ကိုတည်း။ သခ်ါရသုညတာ နှာမ၊ သခ်ါရမှ ဆိပ်ခြင်း မည်သည်ကား။သဗ္ဗသခ်ါရေဟိ၊ခပ်သိမ်းသော သခ်ါရတရားတို့ မှ။သုညံ၊ဆိပ်သော။ ဝိဝိတ္တံ၊ ကင်းသော။ နိသဿဋ္ဌံ၊ စွန့်လွှတ်သော။ နိဗ္ဗာနံ၊နိဗ္ဗာန်တည်း။

ဤကဿဝဂ္ဂ၊ အဋ္ဌကထာကိုထောက်သဖြင့်လည်း၊ ပရမတ္ထ တရားတို့တွင်သခ်ါဘပရမတ် ကိုရှုသောအခါ။ တာဘဝမှတာဘဝ-တခဏမှ တခဏသို့ကူးပြောင်းလိုက်ပါသော သတ္တဝါ-အတ္တ-ဇီဝမှဆိပ်သည်ကိုသာမြင်ရန်လိုရင်းနှင့်။ အသခ်ါတ ပရမတ်ကိုရှု သောအခါ။ခပ်သိမ်းသောသခ်ါတဘရားတို့မှစွန့်လွှတ်၍၊ ငြိမ်းခြင်း သဘောကိုသာမြင်ရန်လိုရင်းရှိ၏။ ဝိဘင်းအဋ္ဌကထာ ဆရာမြတ် သည်လည်းဒွတ္တိံသကာယကိုသုညတအားဖြင့် နှလုံးသွင်းပုံကိုစာ မျက်နှာ ၂၂၇ ၌။

သုညတောတိ ဒွတ္တိံသာကာရေ ဆနဝုတိ သုညတာဟောန္တိ။ ယာသံ ဝသေန ယောဂါ ဝစရော ဒွတ္တိံသာ ကာရံ သုညတော ဝိပဿတိ။သေယျထိဒံ။ကေသာသုညာ အတ္တေနဝါ အတ္တနိယေန ဝါ နိစ္စေနဝါ ဓုဝေနဝါသဿတေနဝါ အဝိပရိဏာမ ဓမ္မေနဝါ တိကေသေတာဝ အတ္တာသုညတာ အတ္တနိယ ဟာသုညတာ နိစ္စာဘာ ဝသုညတာတိ တိသော သုညတာ ဟောန္တိ။လောမာဒီသု ဧသ နယော။ ။

(အနက်)။ ။သုညတောတိ၊ သုညအားဖြင့် ရှုခြင်းဟူသည် ကား။ဒွတ္တိံသာကာရေ၊သုံးဆဲ့နှစ်ပါးသော အခြင်းအရာ၌။ ဆနဝုတိသုညတာ ၉၆-ပါးသောသုညတတို့သည်၊ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ ယာသံ၊အကြင် ၃၂-ပါးသော အရတို့၏။ဝသေန၊အစွမ်းအားဖြင့်။ သောဂါ ဝစရော၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို အားထုတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဒွတ္တိံသာကာရံ ၃၂-ပါးသောအခြင်းအရာ.ကို။သုညတော၊သုည အားဖြင့်။ဝိပဿတိ၊ဝိပဿနာရှုအံ့။ဣမေ ဓမ္မာသုညတာ၊ဤသုညတ တို့သည်။ သေယျထာကတမာ၊ အဘယ်သည်တို့နည်းဟူမူကား။

ကောသာ၊ဆံပင်တို့သည်၊ ဆင်ကြွေနဝါ၊ ဆင်ကြွမှင်း။ ဆင်ကြွနိယေန ဝါ၊ဆင်ကြွနှင့်စပ်သော ဥစ္စာမှင်း။ နိစ္စေနဝါ မြဲခြင်းမှင်း။ ဓုဝေန ဝါ၊ခိုင်ခဲ့ခြင်းမှင်း။ သဿတေနဝါ၊တာဘဝမှတာဘဝသို့ တခဏာ မှတခဏာသို့ကူးပြောင်းလျက်။ မပျက်မစီး ဆေမြဘည်ခြင်းမှင်း။ ဆဝိ ပရိဏာမ ဝမ္မေန၊ မဘောက် မပြုနိုင်သော သဘောမှ ၎င်း။ သုညာ၊ဆိပ်ကုန်ဖ၏။ဇုတိ၊ဤသို့။တာဝ၊ရှေးဦးစွာ။ကေသေ၊ဆံပင်ဖ္ဍ။ဆင်ကြွသုညတာ၊ ဆင်ကြွမှ ဆိပ်ခြင်းတပါး။ ဆင်ကြွနိယသုညတာ၊ ဆင်ကြွနှင့် စပ်သော ဥစ္စာမှ ဆိပ်ခြင်းတပါး။ နိစ္စဘာဝသုညတာ၊ မြဲသောဆဖြစ်မှဆိပ်ခြင်းတပါး။ဇုတိ၊ဤသို့။တုသော၊ သုံးပါးကုန် သော။သုညတာ၊ သုညတတို့သည်၊ဟောနှ,ဖြစ်ကုန်ဖ၏။ လောမာ ဒိသု၊ ဆမ္မေး ဆစရိသည်တို့ဖ္ဍ။ ဇေသနယော၊ သုညတသုံးပါးဖြင့် ဝိပဿနာ ရှုနည်းဆတိုင်းပင်တည်း။ ။(ဆံပင်ဖ္ဍ သုညတသုံးပါး ရှုနည်းဖြင့် ၃၂-ပါးဆရုတို့ကို ရှုလျှင်သုညတ ရှုနည်း ၉၆-ပါးရ၏) ထိုကြောင့် ဆင်ကြွသုည- ဆင်ကြွနိယသုည- နိစ္စဘာဝသုည-ဟုမြင် ဆောင်သာ ရှုကြလေ။ဖြစ်ရာဘာမျှမရှိသောသုည-ဟင်းလင်းထင် ဆောင်မ ရှုကြလေလင့်။

စင်ဌစ် သော်ကား၊ ရူပ်ပရမတ် တို့၏ ဆရု ဆပေါင်း သည် သဏ္ဌာန်နိမိတ် ဆရိပ်ဆရောင် ရှိသော တရားဖြစ်၏၊ သို့ရာတွင် ဤသို့ဆိုခြင်းကိုပထဝီ- ဆာပေါစသော ဆသီးဆသီးသောဓာတ် တို့သည်ပင်။သဏ္ဌာန်နိမိတ် ဆရောင်ရှိသော တရားဖြစ်၏ဟု ဆို လေသလော ဟူ၍ကား မကြီးမှားဆပ်။ ဆသီး ဆသီးသော ရူပ် ပရမတ် တို့သည် ဖြစ်ရာ ဘာမျှ မရှိသော သုညမဟုတ်၊ ဆိုင်ရာ ဝိညာဏ်စိတ်တို့ဆားရှပါ-ကြားပါး- နံပါစသောဆားဖြင့် ဖြစ်ရာ ထင်ရှားရှိသောတရားများဖြစ်ကြ၏။ဆစည်ထာဝရ စုပေါင်းမြဲသာ လျှင် ဖြစ်ကုန်သော ထိုရူပ်ပရမတ်တို့၏ ဆရုဆပေါင်းကို ဖြစ်ရာ သဏ္ဌာန်နိမိတ် ဆရိပ်ဆရောင် ရှိသော တရားဟူ၍ ဆိုဆပ်၏။ ဤစကားဖ္ဍ ဖြစ်ရာရှိသောတရားသည် ပရမတ်ဖြစ်၏။ သဏ္ဌာန် နိမိတ်ဆရိပ်ဆရောင်သည်ပညတ်ဖြစ်၏။ရင်းပညတ်များကို ဆာဝိ

ဖြေတ္ထသင်္ဂဟကျမ်းဌ။ဆဋ္ဌနယ၊ကာဂရေနဟာလာ၏ရှု။ ၎င်းပုဒ်ကို ဆာဝိဖြေတ္ထသင်္ဂဟ ဒီပနီ ကျမ်း မျက်နှာ ၃၀၉-၌ ဤသို့ဖွင့်ဆိုဏ္ဍ။

ဆဋ္ဌနယာကာရေနာတိ ပရမတ္ထဖြေသ ဆာယာကာရေနပဋိဘာဂါကာရေန စိတ္တုပ္ပါဒါနိ မာရမ္မဏာ ဘူတာဟောန္တိ။ ။ (ဆနုက်)။ ။ဆဋ္ဌနယာကာရေနာတိ၊ဟူသည်ကား။ ပရမတ္ထဖြေသ၊ပရမတ္ထတရားဏ်။ဆာယာကာရေန- ပဋိဘာဂါကာရေန၊ဘူသောဆခြင်းအရာဆောင်ဖြင့်။စိတ္တုပ္ပါဒါနိ၊စိတ်-စေတသိက်တို့ဏ်၊ဆာရမ္မဏာဘူတာ၊ဆာရုံဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်ဏ်။ (ဤကျမ်းဆရ- ထိုပညာတ်တို့သည် ပရမတ္ထတရားဏ် တူသော ဆခြင်းအရာဆောင်ဖြင့်။ စိတ်-စေတသိက်တို့ဏ် ဆာရုံဖြစ်ဏ် ဟူလို)ဆချိသောပုဂ္ဂိုလ်တို့က။ဆာယာကာရေန-ပုဒ်ကို ပရမတ္ထဏ်ဆရိပ်ကို ဆိုလိုသည်ဟု ယူ၄တ်ကြပြီးလျှင်။ နေပူပြင်၌ ကျနေသောဆရိပ်ကိုကဲ့သို့။သစ်ပင်ကိုပရမတ်ဥပမာထားပြီးလျှင်၊ဆရိပ်ကိုပညာတ်ဥပမာထား၍ ကြံကြလေကုန်ဏ်။ ဤသို့ကြံကြခြင်းသည် ပညာတ်ကိုပရမတ်မှဆသီးဆခြားလွတ်နေဏ်ဟု ကြံဆကြခြင်းပင် ဖြစ်ဏ်။ စင်စစ်သော်ကား။ သဗ္ဗညုတဉာဏ်နိ၌တ် ဆရိပ်ဆရောင်ပညာတ်သည်။ပရမတ်တို့ဏ် ရုပေးနေသော ဆခြင်းအရာမျှပင် ဖြစ်သောကြောင့်။ ပရမတ်မှ တသီးတခြား လွတ်နေသောတရား မဟုတ်ချေ။

ပညာတ် ဆရိပ်ဆရောင် သဗ္ဗညုဉာန် နိ၌တ်သည်။ ရှုပ်ပရမတ်မှ ဆသီးဆခြားလွတ်မနေပုံကို။ သ်နားလည်လွယ်အောင်ပြဆိုလိုက်ပေအုံ့။ ။ပဟာတိမျက်စိဆမြင်ဂ္ဂိုသောသူသည် ရိုးမတောင်တန်းကြီးတခုကို၊ မိုင်ပေါင်း ၃၀-၄၀-၅၀-လောက် အဝေးကကြည့်ရှုသောဆခါ။ မိုးယ်းရိပ်ခဲ- မိုးယ်းရိပ်တန်း ကဲ့သို့မြင်ရဏ်။ ဆနီးသို့ကပ်ရောက်ဏ်ဖွေ့ရှာကြည့်ရှုသောဆခါမူကား။ ပြေသား- ကျောက်စရစ်-ကျောက်ထုံးကြီး- သစ်ပင် တောမျှားကို သာလျှင် မြင်ရဏ်။ ထိုကြောင့် တောင်တန်းတခုကို အဝေးကမိုးယ်းရိပ်ခဲ- မိုးယ်းရိပ်

တန်းကဲ့သို့ မြင်ရသော ထိုဆာရုံသည်။ မြေသား-ကျောက်စရစ်-ကျောက်လုံးကြီး- သစ်တော တည်းဟူသော ဆာရုံ ဟုတ်လေသလော။မဟုတ်လေလော။ဆကယ်၍ဟုတ်ခဲ့သော်။ ဆနိုးသို့ကပ်ရောက်၍ ဗွေရှာသော ဆခါ မြင်ကြရသော ဆသီးသီးသောမြေသား ဆာရုံ-ကျောက်စရစ် ဆာရုံ- ကျောက်လုံးကြီး ဆာရုံ-သစ်တော ဆာရုံနှင့်တူလေဖျိုလော။မတူခဲ့သော်။ ထိုမိုးရိပ်ခဲ-မိုးရိပ်တန်း ကဲ့သို့မြင်ကြရသောဆာရုံသည်ကား။ဆာဘယ်ဆာရုံဖြစ်လေသနည်း။ထိုမြေကြီး-ကျောက်စရစ် ကျောက်လုံးကြီး-သစ်ပင်တောတို့မှလွတ်၍ဆသီးဆခြားဖြစ်သော ဆာရုံလေလော။ထိုမြေသား-ကျော်စရစ် ကျောက်လုံးကြီး-သစ်ပင် တောတို့၏ဆပေါင်းဖြစ်သော ဆာရုံပင် မဟုတ်လေလော။ ၎င်းမိုးရိပ်ခဲ မိုးရိပ်တန်းကဲ့သို့မြင်ကြရသောဆာရုံသည်။ထိုမြေသား ကျောက်စရစ်-ကျောက်လုံးကြီး- သစ်ပင်တောတို့၏ဆရိပ်လေလော။သို့တည်းမဟုတ်။ ထိုမြေသား ကျောက်စရစ်-ကျောက်လုံးကြီး သစ်တောတို့ပင်လောဟုစဉ်းစားကြရာ၏။

ဆကယ်၍ထိုဆဝေးကမြင်ကြရသောမိုးရိပ်တန်း မိုးရိပ်ခဲကဲ့သို့သောဆာရုံကို။တောင်ဟုခေါ်ဆိုဆပ်သောမြေသားကျော်စရစ် ကျောက်လုံးကြီး သစ်တောတို့၏ ဆရုဆပေါင်း ဖြစ်သော ဆာရုံမဟုတ်။ထိုမြေသားကျောက်စရစ်- ကျောက်လုံးကြီး သစ်တောတို့၏ဆရိပ်ဟုဆိုခဲ့ဘုံ။ ထိုဆိုသောဆရိပ်သည် နေဟူပြင်ဦးကျနေသော ဆရိပ် ကဲ့သို့လော။ ထိုသို့ဖြစ်က တောင်သည်ကား ၅၅ သည်ပင်။ဆရိပ်သည်ကား၅၅သည်ပင်ဟု ဆသီးဆခြားစီ ပြစရာ၌သောတရားတို့ ချည်းဖြစ်ကြလေကုန်ရာ၏။ စင်စစ်သော်ကား၊ မြေသား- ကျောက်စရစ်- ကျောက်လုံးကြီး သစ်ပင်တောတို့ကို ဆသီးသီးတခုစီတခုစီ ပြကြပါဟုဆိုလျှင်၊ ၅၅သည်ပင် မြေသား ၅၅သည်ပင်ကျောက်စရစ်စသောဆားဖြင့် ပြုဆပ်၏။ ပြစရာ၌၏။ တောင်ကိုပြကြပါဟု ဆိုလျှင်လည်း။ ထိုမြေသား- ကျောက်စရစ် ကျောက်လုံးကြီး သစ်တောတို့၏ ဆရုဆပေါင်းကိုပင် ပြုဆပ်၏။

ထို၄လွတ်၍ ပြစရာဟူ၍ အသီးအခြားမရှိ။ ထိုနည်းတူစွာ ပထဝီ အာပေါ်တေဇောဝါယောဝတ်ကြီး လေးပါးတို့၏ အစုအပေါင်း ကို၊ပထဝီကိုပြ၏။အာပေါ်ကိုပြပါစသောအားဖြင့်ဆိုလျှင်။ အသီး သီးသောဝတ်တို့ကိုပြအပ်၏။ထိုရုပ်ဝတ်တို့၏ ရုပေးနေသော အခြင်းအရာဟု ဆိုအပ်သောသဏ္ဌာန်ကို ပြ၏ဟုဆိုလျှင်လည်း။ ထိုသဏ္ဌာန်ကို ထိုဝတ်တို့၄လွတ်၍ အသီးအခြား၄၁ မရှိအပ် သောကြောင့်။ ထိုဝတ်တို့ဌိတပင်တင်၍။ထိုဝတ်တို့၏ ရုပေးနေပုံ အခြင်းအရာကိုပြအပ်၏။

ထိုကြောင့်ပညတ်ကို ပရမတ်၏ အရိပ်ဟူ၍ပင် ဆိုလေ၏။ သော်လည်း။ဖြေကြီး၄၁ကျနေ၊သောတောင်၏ အရိပ်ကဲ့သို့မဟုတ် ဘဲ။အသီးအသီးသော ဖြောသား ကျောက်စရစ် ကျောက်လုံးကြီး သစ်တောတို့ရုပေးသောအခါ။မိုးယံးရိပ်တန်းနှင့် တူသောအခြင်း အရာတခုဖြစ်သကဲ့သို့သာလျှင် ဖြစ်၏ဟု ယူအပ်ကုန်၏။ ထိုသို့ယူ ကြ၄သာလျှင် သဏ္ဌာန် ပညတ်သည်ရုပ်ပရမတ်၄ အသီးအခြား လွတ်မနေသောတရား။ပရမတ်တို့၏ရုပေးပုံကိုဆိုသော စကားဟု ဉာဏ်အားရှင်းလင်း သွားကြရာ၏။ ဦးတိုက္ခြိုယ ရေးသား အပ် သောသင်ကြိုဟ်နိသျှသစ်မျက်နှာ ၃၅၅-၌။ဆာယာကာရေနုပုဒ်ကို သဒ္ဒိသာကာရေနဟုဖွင့်လျက်။(ပရမတ္ထ၏အတု)ဟုအနက်ပေး၏။ သို့ရာတွင်ပရမတ္ထ၏ဟူ၍ သာမိုဝိဘတ်ကိုအသုံးပြုသောကြောင့်။ ထိုအတုဟူသောစကားသည်အတူဟူသောအဓိပ္ပါယ်သို့ သက်ရ လေ၏။ထိုကြောင့် သဏ္ဌာန်ပညတ်သည် ရုပ်ပရမတ်တို့၏ရုပေး နေသောအခြင်းအရာ။ပရမတ်၄ အသီးအခြားလွတ်၍ အခြား၄၁ မ၁ဟုတ်သောတရား။ မနောဝိညာဏ်၏အာရုံဖြစ်သော တရားဟု သိကြရာ၏။ထိုသို့သိကြလျှင်ပြစရာ-သဏ္ဌာန်နိမိတ်အရိပ်အရောင် ဆိုသော စကားကို ကွဲပြားစွာ သိနားလည် နိုင်ကြရ ပေလတ္တံ့။ ပညတ်-ပရမတ်စကား ရှုပ်ထွေး သွားကြခြင်းကြောင့်သာ ဤမျှ လောက်ပြဆိုရ၏။ နာတိ တိက္ခ မဿက်မြက်လွန်းသော ပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်၍။ဝိပဿနာအလုပ်ကို အားထုတ်လိုခဲ့လျှင်ကား။ ထက်မြက်

လွန်းသောတိကွေ့ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏အရာမျှသာဖြစ်သောခေါတ်ကမ္ဘာ၌ နေ့ဆချိန်ကိုမကုန်ခမ်းစေဘဲ၊သမ္မာသနဉာဏ်- ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်လုပ်နည်းတို့ဖြင့်သာ အထက်ဉာဏ်တို့သို့ ပေါက်မြောက်ဆောင်ဆားထုတ်ရန်လို၏ဟုသိကြလေကုန်။

နာနတ္တေ့ဆတ္တတောဆရသုံးသပ်ပုံကိုယုံကြည်သက်ဝင်လောက်ဆောင်ပြဆိုခြင်းပြီး၏။

---

(၁၂) ဓိဝေဒိဋ္ဌိ-သရီရဒိဋ္ဌိဖြစ်ပုံနှင့်ဖြစ်ပုံကိုပြဆိုခြင်း။

ဓိဝေဒိဋ္ဌိ-သရီရဒိဋ္ဌိဖြစ်ပုံကို၊ ဦးတိက္ခြိုယ ရေးသားဆပ်သော သြဝါဒစာတမ်းမျက်နှာ ၃၈-၌ဤသို့ဆိုရ၏။ (ဤပြဆိုဆပ်ပြီးသော စိတ်စေတသိက်ရုပ်ဟုခေါ် ဆိုဆပ်သော ပရမတ္ထတရား ဟူသမျှတို့ကို။ရှင်နေသောဆသက်ဟူ၍စွဲယူလျှင်။ ဓိဝေဒိဋ္ဌိဖြစ်၏။ ဆထည့်ဝတ္ထုတည်းဟူသောဒြဗိဆရှည်ဆတိုဆမှန့်စသော သဏ္ဌာန်ကိုယ်ထည်ကိုယ်ကောင်တည်းဟူသောဝိဂ္ဂဟ။ဤသုံးပါးတည်းဟူသော သရီရသည်စင်စစ်မရှိသည်ကိုပင် ဆရှိပြု၍ စွဲယူကြလျှင်။ စင်စစ်သရီရဒိဋ္ဌိဖြစ်၏)-ဟုဆိုပြီး၍။ပဋိသန္ဓေဒါမဂ်ပါဠိတော်ကို ကိုးကား၍ပြု၏။

လူဆပေါင်းတို့မှာ၊ ဃရာဝါသ ကိစ္စတို့ဖြင့်။ လှည့်လည် လုပ်ကိုင်စားသောက်ကာ နေရသဖြင့်၊ ပါဠိတော် ဆဌကထာ ဋီကာ၊ သောစာပေကျမ်းဂန်တို့ကိုသင်အံ့လေ့ကျင့်မှု မရှိသောကြောင့်၊ ထိုထိုကျမ်းဂန်တို့၏ သဘောဟုတ်-မဟုတ်။ မှန် မမှန်ကို။ သိမြင်နိုင်ရန်မှာဆလွန်ခဲယဉ်းလေတော့၏။ ။ဓိဝေဒိဋ္ဌိနှင့် သရီရဒိဋ္ဌိဖြစ်ပုံဆကြောင်းကို။ သုတ်သိလက္ခဏ် ပါဠိတော်၌ ဘုရားရှင် ဟောထော်မူဆပ်သောပေါ့ဠပါဒ-သုတ်၏ ဆစိတ်ကို။ ရှည်လွန်းသောကြောင့်ပါဠိဆနက်မပါဘဲ။ပြန်မာသက်သက်ပြန်လိုက်ပေအုံ့။

ပေါ်ဌပါဒနှင့်မြတ်စွာဘုရားအမေးအဖြေ။

အမေး။ ။မြတ်စွာဘုရား။နိရောဓ သမာပတ် ဝင်စားသော ပုဂ္ဂိုလ်အား။သညာသည် ရှေးဦးစွာဖြစ်သလော။ ဉာဏ်သည်နောင် မှဖြစ်သလော။ ထိုသို့မဟုတ်ဉာဏ်သည် ရှေးဦးစွာ ဖြစ်သလော။ သညာသည်နောက်မှဖြစ်သလော။ထိုသို့မဟုတ်။သညာသည်ရင်း။ ဉာဏ်သည်ရင်းမရှေးမနှောင်းဖြစ်ကြပါသလောဟုမေးလျှောက်၏။

အဖြေ။ ။အိုပေါ်ဌပါဒသညာသည် ရှေးဦးစွာဖြစ်၏။ ဉာဏ်သည်နောက်မှဖြစ်၏။သညာဖြစ်သည်မှနောက်၌ဉာဏ်ဖြစ်ပေါ် ၏။ ထိုရဟန်းသည် ဤသညာ ဖြစ်ခြင်းကြောင့်။ ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်သည်ငါ့အား ဖြစ်သတတ်ဟူ၍အပြားအားဖြင့်သိ၏။ အိုပေါ်ဌပါဒ၊ အကြင်အကြောင်းကြောင့် သညာသည် ရှေးဦးစွာဖြစ်၏။ ဉာဏ်သည်နောက်မှ ဖြစ်၏။ သညာဖြစ်သည်မှ နောက်၌ ဉာဏ်ဖြစ်၏။ ထိုအကြောင်းကို ဤသို့ဆိုအပ်ပြီးသော အစဉ်အားဖြင့်သိအပ်၏ ဟု-ဤသို့မြတ်စွာဘုရားသည်ဟိန့်တော်မူ၏။

အမေး။ ။မြတ်စွာဘုရား၊ သညာသည် သတ္တဝါ၏ အတ္တပါလော။ထိုသို့မဟုတ် သညာသည်တခြား၊ အတ္တသည် တခြားပါလောဟူ၍မေးလျှောက်လေ၏။

ပြန်မေး။ ။အိုပေါ်ဌပါဒ၊ သင်သည် အာဘယ်ကို အတ္တဟူ၍ ယုံကြည်သနည်းဟုမြတ်စွာဘုရားသည်မေးတော်မူ၏။

လျှောက်။ ။မြတ်စွာ ဘုရား၊ အကျွန်ုပ်သည် ရှုန့်ရင်းသော ရုပ်ရှိသော လေးပါးသော မဟာဘုတ်တို့ကြောင့်ဖြစ်သော ကဗဠိကာရအာဟာရလျှင် အစာရှိသော အတ္တဟောကို အတ္တဟူ၍ယုံကြည်ပါ၏ဟုလျှောက်၏။

ဘုရားဟော။ ။အိုပေါ်ဌပါဒ၊ သင်၏အလိုအားဖြင့်ရှုန်းရင်းသောရုပ်ရှိသောလေးပါးသော မဟာဘုတ်တို့ကြောင့် ဖြစ်သော ကဗဠိကာရအာဟာရလျှင်အစာရှိသောအတ္တဟောသည်အကယ်၍အတ္တဖြစ်ပြီးအုံ့၊အိုပေါ်ဌပါဒ- ဤသို့ဖြစ်သည်ရှိသော်။ သညာ

ကတခြား။ အတ္တသည်တခြားဖြစ်ရာ၏။ ။ဒိုဝေါ့ဌပါဒ၊ အကြင်ကြောင့်သညာကတခြား။ အတ္တသည် တခြားဖြစ်လတ္တံ့။ ထိုအကြောင်းကိုဤဆိုလတ္တံ့.သောအကြောင်းဖြင့်သိအပ်၏။ ။ဒိုဝေါ့ဌပါဒ၊ရှုနှုရင်းသောရှာ၌ရှိသော မဟာဘုတ် လေးပါးတို့ကြောင့်ဖြစ်သော။ကဗဠိကာရ အာဟာရလျှင် အစာရှိသော ထိုအတ္တသည် တည်သည်သာလျှင်တည်း။ ထိုသို့တည်သောအခါ၌၊ ဤသတ္တဝါ အားတပါးလည်းဖြစ်ကုန်သောသညာတို့သည်ဖြစ်ကုန်၏၊ တပါးလည်းဖြစ်ကုန်သောသညာတို့သည်ချုပ်ကုန်ရာ၏။ ဒိုဝေါ့ဌပါဒ၊ အကြင်သို့သော အကြောင်းကြောင့် သညာသည်တခြား။ အတ္တသည်တခြားသာလျှင်ဖြစ်လတ္တံ့.ဟုဟောတော်မူ၏။

လျှောက်။ ။ဖြတ်စွာဘုရား၊အကျွန်ုပ်သည် ဗျာနစိတ်ဖြင့်ပြီးသော အလုံးရုံသော အဂ်ါကြီးငယ်တို့နှင့် ပြည့်စုံသော မယုတ်သောဇုန္ဒြေ ရှိသော အတ္တဟောကို အတ္တဟူ၍ ယုံကြည်ပါ၏ဟု လျှောက်ပြန်၏။

ဟော။ ။ဒိုဝေါ့ဌပါဒ၊ဗျာနစိတ်ဖြင့်ပြီးသော အလုံးရုံသော အဂ်ါ ကြီး,ငယ်တို့နှင့် ပြည့်စုံသော မယုတ်သော ဇုန္ဒြေရှိသော အတ္တဟောသည် အကယ်၍အတ္တဖြစ်ပြားအုံ့။ ဒိုဝေါ့ဌပါဒ၊ဤသို့ဖြစ်သည်ရှိသော်၊ သင်၏အလိုအားဖြင့် သညာသည် တခြားသာလျှင်ဖြစ်လတ္တံ့.။အတ္တသည်တခြားသာလျှင်ဖြစ်လတ္တံ့.။ ဒိုဝေါ့ဌပါဒအကြင်သို့သောအကြောင်းကြောင့်၊ သညာသည်တခြား၊ အတ္တသည်တခြား ဖြစ်လတ္တံ့.။ ထိုအကြောင်းကို ဤသို့ဆိုလတ္တံ့.သော အကြောင်းဖြင့် သိအပ်၏။ ဒိုဝေါ့ဌပါဒ၊ ဗျာနစိတ်ဖြင့် ပြီးသော အလုံးရုံသော အဂ်ါ ကြီး,ငယ်တို့နှင့် ပြည့်စုံသော မယုတ်သော ဇုန္ဒြေရှိသောထိုအတ္တသည်တည်သည်သာလျှင်တည်း။ထိုသို့တည်သောအခါ၌။ ဤသတ္တဝါအားတပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော သညာတို့သည်ဖြစ်ကုန်၏။တပါးလည်းဖြစ်ကုန်သောသညာတို့သည်ချုပ်ကုန်၏။ ဒိုဝေါ့ဌပါဒ၊အကြင်သို့သောအကြောင်းကြောင့်၊ သညာသည်တခြားသာလျှင်ဖြစ်လတ္တံ့.၊ အတ္တသည် တခြားသာလျှင်ဖြစ်

လတ္တံ့။ ထိုဆကြောင်းကို ဤသို့ဆိုဆပ်ခဲ့ပြီးသော ဆကြောင်းဖြင့် သိဆပ်၏ဟုဟောတော်မူ၏။

လျှောက်။ ။ဆရှင်ဘုရား။ဆကျွန်ုပ်သည်ရှပ်မရှိသောသည်ကြောင့်ဖြစ်သောဆတ္တဘောကိုဆတ္တဟုယုံကြည်ပါ၏ဟုလျှောက်ပြန်၏။

ဟော။ ။ဒိုရိပေါ်ဌပါဒ၊ရှပ်မရှိသောသည်ကြောင့်ဖြစ်သော ဆတ္တဘောသည်၊ ဆကယ်၍ဆတ္တဖြစ်ခဲ့။ ဒိုရိပေါ်ဌပါဒ၊ဆကယ်၍ ထိုသို့ဖြစ်သည်ရှိသော် သင်၏ဆလိုဆောဖြင့် သည်ကသည်တခြား သာလျှင်ဖြစ်လတ္တံ့၊ ဆတ္တလည်း တခြားသာလျှင် ဖြစ်လတ္တံ့။ ဒိုရိပေါ်ဌပါဒ၊ဆကြင်သို့သောဆကြောင်းကြောင့်၊သည်ကသည်တခြား သာလျှင်ဖြစ်လတ္တံ့၊ ဆတ္တသည်တခြားသာလျှင်ဖြစ်လတ္တံ့၊ ထိုဆကြောင်းကိုဤသို့ဆိုလတ္တံ့သောဆကြောင်းဖြင့်သိဆပ်၏။

ဒိုရိပေါ်ဌပါဒ၊ ရှပ်မရှိသော သည်ကြောင့် ဖြစ်သော ထိုဆတ္တ သည်တည်သည်သာလျှင်တည်း။ ထိုသို့တည်သောဆခါ၌ဤသတ္တ ဝါဆားတပါးလည်းဖြစ်ကုန်သောသည်ကတို့သည် ဖြစ်ပေါ်ကုန်၏။ တပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော သည်ကတို့သည် ချုပ်ကုန်၏။ဒိုရိပေါ်ဌ ပါဒ၊ဆကြင်သို့သောဆကြောင်းကြောင့်သည်ကသည်တခြား ဆတ္တ သည်တခြားသာလျှင်ဖြစ်လတ္တံ့၊ ထိုဆကြောင်းကို ဤသို့ဆိုဆပ်ခဲ့ ပြီး၊သာနည်းဆားဖြင့်သိဆပ်၏ဟုမိန့်တော်မူ၏။

လျှောက်။ ။မြတ်စွာဘုရား၊ သတ္တဝါ၏ သည်ကသည် ဆတ္တ တည်းဟူ၍ရင်း။ သည်ကသည်တခြား,ဆတ္တသည်တခြားဟူ၍ရင်း။ ဆကျွန်ုပ်သည်သိခြင်းငှါ တတ်ကောင်းပါအုံ့လောဟုမေးလျှောက်၏။

ဖြေ။ ။ဒိုရိပေါ်ဌပါဒ၊ သာသနာမှ တပါးသော ဆယူကို ယူ သော သာသနာမှတပါးသောဆယူကို နှစ်သက်သော သာသနာ တော်မှတပါးသောဆယူကိုဆလိုဆန္ဒရှိသော၊ သာသနာမှ တပါး သောဆယူကိုဆားထုတ်သော၊ တပါးသော တိတ္ထိဆရာရှိသော ဆင်သည်သတ္တဝါ၏သည်ကသည်ဆတ္တဟူ၍ရင်း၊ သည်ကသည်တ

ခြား,ဆက္ကသည်တခြားဟူ၍ရင်း၊ ဤသို့သိခြင်းဌာ ခဲယဉ်းလှ၏ဟု ဘိန့်တော်မူလေ၏။

လျှောက်။ ။မြတ်စွာဘုရား၊သာသနာ၌ တပါးသောဆယူရှိသော၊သာသနာ၌တပါးသောဆယူကိုနှစ်သက်သော၊ သာသနာ၌တပါးသောဆယူကိုဆလိုဆနှစ်ရှိသော၊ သာသနာတော်၌ တပါးသောဆယူကိုဆားထုတ်သော.တပါးသောတိတ္ထိဆရာလျှင်ဆရာရှိသောဆကျွန်ပ်သည်၊ သည္ဘာသည် သက္ကဝါ၏ ဆက္ကဟူ၍ရင်း၊ သည္ဘာသည်တခြား,ဆက္ကသည်တခြားဟူ၍ရင်း၊ ထိုဆထူးကိုဆကယ်၍သိနိုင်ခဲသည်ဖြစ်အံ့။ မြတ်စွာဘုရား ဆသို့ပါနည်း၊ ဤခန္ဓာကိုယ်တည်းဟူသောလောကသည်မြဲသလော၊ ဤမြတ်စွာဘုရား၏ဆယူသည်သာလျှင်မှန်သလော၊တပါးသောသူတို့၏ဆယူသည် ဆချည်းနှီးပါလောဟုမေးလျှောက်လေ၏။

ဟော်ဘ။ ။ဓိုပေါ ဌပါဒ၊ခန္ဓာကိုယ်တည်းဟူသော လောကသည်မြဲ၏ဟူ၍ရင်း၊ဤငါ၏ဆယူသည်သာမှန်၏။တပါးသောသူ၏ ဆ ယူသည်ဆချည်းနှီးတည်းဟူ၍ရင်း၊ထိုစကားကိုငါဘုရားသည် မဟောကြားဆပ်ဟုဘိန့်တော်မူ၏။

လျှောက်။ ။မြတ်စွာဘုရား ဆသို့ပါနည်း၊ ခန္ဓာကိုယ်တည်းဟူသောလောကသည် မမြဲသလော၊ ဤမြတ်စွာဘုရား၏ စကားသည်သာလျှင်မှန်သလော၊ သူတပါး၏စကားသည် ဆချည်းနှီးပါလောဟုမေးလျှောက်ပြန်၏။

ဟော်ဘ။ ။ဓိုပေါ ဌပါဒ၊ လောကသည်မမြဲ၊ ဤငါ၏ စကားသည်သာလျှင်မှန်၏။ သူတပါးတို့၏စကားသည်ဆချည်းနှီးတည်းဟူသောထိုစကားကိုငါသည်မဟောကြားဆပ်။

လျှောက်။ ။မြတ်စွာဘုရားဆသို့ပါနည်း။ လောကသည် ဆ ဆုံးရှိသလော၊ လောကသည် ဆဆုံးမရှိသလော၊ ထိုဇီဝဟုခေါ်သောဆသက်သည်ပင်လျှင်၊ထိုကိုယ်မည်သလော၊ ဇီဝခေါ်သော ဆသက်တခြား,ကိုယ်တခြားလော။ သက္ကဝါသည်သေသည်နှင့် မှဖြစ်သလော၊ သက္ကဝါသည်သေသည်မှနောက်၌မဖြစ်သလော၊

သတ္တဝါသည် သေသည်မှနောက်၌ဖြစ်လည်းဖြစ်၏၊ မဖြစ်လည်း မဖြစ်လော၊ သတ္တဝါသည် သေသည်မှနောက်၌ ဖြစ်သည်လည်း မဟုတ်၊မဖြစ်သည်လည်းမဟုတ်လော၊ ဤမြတ်စွာဘုရားဒေါ်စကား တော်သည်သာလျှင်မှန်၏။ သူတပါးတို့၏စကားသည် ဆချည်းနှီး ပါလောဟုမေးလျှောက်ပြန်၏။

ဟော။ ။ဆိုပေါ့ဌပါဒ၊သတ္တဝါသည် သေသည်မှနောက်၌ ဖြစ်သည်သည်းမဟုတ်၊ မဖြစ်သည်လည်းမဟုတ်၊ ဤငါ၏ စကား သည်သာလျှင်မှန်၏၊ တပါးသူတို့၏စကားသည် ဆချည်းနှီးတည်း ဟူသောထိုစကားကိုငါဘုရားသည်မဟောကြားဆပ်ဟုမိန့်တော် မူ၏။

ဤသုတ်၌ ဤမျှလောက်ကိုဆိုသဖြင့် "တံဓိဝံ တံသရိရံ"ဆိုသော စကား၏ဆန်ဒိပ္ပါယ်သည် နားလည်ဆောင် ရှင်းလင်းနိုင်ခွင့်ဖြစ်ပြီ။ မြတ်စွာဘုရားသည် ဌပါဒပရိဗိုဓ် မေးလျှောက်သော စ ကားကို ငါဆုရားမဟောကြားဆပ်ဟု ပြောတော်မူခြင်းသည်'ထို စကားမျှားသည် ဆက္ကျူးစီးပွါးနှင့် မစပ်ကုန်၊ ထိုကြောင့်မဟော ကြားဆပ်ဟူလို။

ထိုပေါ့ဌပါဒပရိဗိုဓ်သည်သတ္တဝါဆတ္တဓိဝသရိရ,ဟူ၍ဆယူ၏ သတတ်၊တံဓိဝံတံသရိရံ,ဟူသောပါဠိ၏ ဆနှက်ကိုဤသို့သိရာ၏။ (ဆနှက်)တံဓိဝံ၊ထိုဆသက်ခဲသည်,လွန်ခဲ့သောဘဝကကူးပြောင်း ပါလာ၍၊ ယခုဘဝ၌ဖြစ်ပြီးလျှင် နောင်ဘဝသို့ ကူးပြောင်းထွက် သွားလတ္တံ့သောဆသက်ကောင်သည်။တံသရိရံ၊ ထိုကိုယ်ထည် ပင်တည်း။ ။ဆည်ဓိဝံဆည်သရိရံ,ဟူသောပါဠိ၏ဆနှက်ကား။ ။ ဓိဝံ ရှင်နေသောဆသက်ခဲ, ဆသက်ကောင်သည်။ ဆည်၊တခြား တပါးသာတည်း။ သရိရံ၊မပျက်မစီး တည်နေသော ကိုယ်ထည် သည်။ ဆည်၊ တခြားတပါးသာတည်း၊ ။တံဓိဝံ တံသရိရံ, ဟူ သောဆယူ၌၊ ဓိဝနှင့်သရိရကိုမခြားဘဲ'တထပ်တည်း ဆတူပြု၍ ယူသောဆယူ။ ။ဆည်ဓိဝံဆည်သရိရံ,ဟူသောဆယူသည်ကား။ လူတယောက်သတ္တဝါတဦး၏ ဓိဝဟုဆိုဆပ်သော ဆသက်သေ

သော်လည်း၊ ဗြဟ္မာတို့ကမျိုးစေ့ပေးထားသော ဤကိုယ်ထည်မှ ကားမပျက်မစီးတည်နေပြီးလျှင်၊နောင်ဘဝဖြစ်၏ဟုဆိုးရသူဘန် ဆင်းသူရှိသော ဇာသရ,နိမ္မာန-ဆယူမျိုးဖြစ်၏။ ထိုဆယူနှစ်မျိုးစ လုံးကိုမြတ်စွာဘုရားသည်ပယ်ရှားတော်မူ၏။

ပဒီသန္တိဒါမဂ်ပါဠိတော်၌လည်း ဆန္ဒဂ္ဂါဟိကနိဒ္ဒေကိုပြတော် မူဆပ်၏၊ပြုပုံကား။

တံဓိဝံတံသရိရဉ္စ ဆန္ဒဂ္ဂါဟိကာယ နိဒ္ဒေယာကတမေဟိ ပဠု ဟာကာရေဟိဆာဘိနိဝေသောဟောတိ။ တံရူပံဓိဝဿေဝသရိရဉ္စ၊ ယံဓိဝံ တံသရိရံ၊ သရိရံတံဓိဝဉ္စ ဆာဘိနိဝေသပရာမာသောနိဒ္ဒေ။ တာယနိဒ္ဒေယာသောဆန္ဒောဂဟိတောတိဆန္ဒဂ္ဂါဟိကနိဒ္ဒေ။

၅၂ကား။ တံဓိဝံတံသရိရံ, ဟူသောဆယူ၌ ရုပ်တရုတည်းကို ပြခြင်းပင်ဖြစ်၏။ဝေဒနာ,သညာ,သင်္ခါ,ဝိညာဏ်တို့ကိုလည်းထို ဆတူပြတော်မူပြီ။

(ဆနုက်)။ ။တံဓိဝံ၊ ထိုဆသက်ခဲသည် လွန်ခဲ့သောဘဝက ကူးပြောင်း ပါလာ၍။ ယခုဘဝ၌ ဖြစ်ပြီးလျှင်။ နောင်ဘဝသို့ကူး ပြောင်းထွက်သွားလတ္တံ့သော ဆသက်ကောင်သည်။ တံသရိရံ၊ ထိုကိုယ်ထည်ပင်တည်း။ဇာတိ၊ ဤသို့။ ဆန္ဒဂ္ဂါဟိကာယ၊ ဆန္ဒဂ္ဂါ ဟိကမည်သော၊နိဒ္ဒေယာ၊ ဆယူဖြင့်။ ကတမေဟိ၊ ဆဘယ်သို့ဖြစ် ကုန်သော။ ပဠုဟာကာရေဟိ၊ ငါးပါးသော ဆခြင်းဆရာတို့ဖြင့်။ ဆာဘိနိဝေသော၊နှလုံးသွင်းခြင်းသည်။ဟောတိ၊ ဖြစ်လေသနည်း။ တံရူပံ၊ ထိုရူပကွန္ဓာသည်၊ ဓိဝဿေ၊ ရှင်နေသောဆသက်လည်း မည်၏။သရိရဉ္စ၊ မပျက်မစီး ဆမြဲဘည်နေသဖြင့် လွန်ခဲ့သောဘဝ က။ဤဘဝသို့၊ဤဘဝ၌နောင်ဘဝသို့ကူးပြောင်းထွက်သွားသော ရုပ်ကိုယ်ထည်လည်းမည်၏။ယံဓိဝံ၊ဆကြောင်ထိုတာဘဝ၌ဘာဘဝသို့ ကူးပြောင်းထွက်သွားသောဆသက်သည်။ ဆတ္ထိ၊ရှိ၏။ တံဓိဝံ၊ထို ဆသက်သည်။သရိရံ၊ကိုယ်ထည်မည်၏။ (တမျိုးယူပုံ)။ ।ယံသ ရိရံ၊ဆကြောင်တာဘဝ၌ တာဘဝသို့ကူးပြောင်း ထွက်သွားသောရုပ် ကိုယ်ထည်သည်၊ဆတ္ထိ၊ရှိ၏။ တံသရိရံ၊ ထိုရုပ်ကိုယ်ထည်သည်၊

ဇိဝံ၊ဆသက်ခဲမည်၏။(တမျိုးယူပုံ)ဣတိ၊ဤသို့။ဆာဟိနိဝေသ ပရာ
မာသောဒိဋ္ဌိ၊နှလုံးသွင်းခြင်းဟူသော၄ားသောဆယူသည်။ ဟော
တိ၊ဖြစ်၏။သော၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်။ တာယဒိဋ္ဌိယာ၊ ထိုဆယူဖြင့်။
ဆန္ဒော၊ဆဟွင်းခ်ို။ဂဟိတော၊ယူဆပ်သည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ဣတိ၊
ထိုကြောင့်။ဆန္ဒဂ္ဂါဟိကဒိဋ္ဌိ၊ဆန္ဒဂ္ဂါဟိကဒိဋ္ဌိမည်၏။ ။(ဤသည်
လျှင်ရူပကွန္ဓာကိုစွဲယူသောဒိဋ္ဌိဟုတည်း။ဝေဒနာကွန္ဓာကိုဇိဝ-သရီရ
ဟု စွဲယူသော ဒိဋ္ဌိ၊ သညာကွန္ဓာကို၊ သင်္ခါ ရကွန္ဓာကို။ ဝိညာ
ဏာကွန္ဓာကို ဇိဝ သရီရဟု စွဲယူသော ဒိဋ္ဌိမျိုးကိုလည်း၊ ၎င်းရူ
ပကွန္ဓာ နှည်းဆတူပင် ဟောဘော် မူလေသည်။ ဆကျယ်ဘော်
ထုတ်မရေးသျှင်လည်းဆတူတူပြု၍သိကြလေ။ ခန္ဓာငါးပါးခ်ို ဆ ဆ
ဂါဟိကဒိဋ္ဌိငါးပါး)။

တံဇိဝံ-တံသရီရံဆယူဂ္ဂိုသော-ရာဇဂြိုဟ်ပြည်ဇနီးကတောင်ခ်ို
နေသောကြောင့် ဇနီးက မည်သော နတ်ဘိုလုံးသည်။ ဆခါတပါး
မြတ်စွာဘုရားရှင်ထံတော်ပါးသို့။ချဉ်းကပ်၍ဤသို့နှားတော်လျှောက်
လေ၏။(သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ်ပါဠိတော်မျက်နှာ ၁၂၄)။

ရူပံ နဇိဝန္တိ ဝေဒနဉ္စ ဗုဒ္ဓါ၊
ကထံနယံ ဝိနေတိမံ သရီရံ။
ကုတသာ ဆဠိယကာ ဝိဏ္ဏာမေတိ၊
ကထံနယံ သဇ္ဇတိ ကဿ ဘိက္ခု။ ။

(ဆနက်)။ ၊ဘဏ္ဍန္တ၊ ဘုန်းတော် ခြောက်ရုံ။ လွမ်းမိုး ခြုံ၍၊
ဂုဏ်တော်ဆန်တဲ့ နှင့်ပြည့်စုံတော်မူသောရှင်ပင်ဘုရား။ဗုဒ္ဓါ၊မြတ်
စွာဘုရားရှင်တို့သည်။ရူပံ၊ရုပ်ကို။(တနည်း)။ရူပကွန္ဓာကို၊ဇိဝန္တိ၊
ဘဝ တပါး။ ကူးပြောင်း သွားသော ဆသက်ကောင်။ ဆသက်ခဲ
ဟူ၍။နဝေဒန္တိ၊ ဟောတော်မမူကြကုန်။ဆထ၊ (ထည့်)ထိုသို့ဟော
တော်မမူကြကုန်သည် ဂ္ဂိုသော်။ကဿ၊ဆာဟယ်သို့သောဆခြင်းဆ
ရာဆားဖြင့်၊ဆယံသဇ္ဇတိ၊ဤသတ္တဝါသည်။ ဇုမံသရီရံ၊ဤသရီရ-
ဟုဆိုဆပ်သောရူပကွန္ဓာရုပ်တုံးရုပ်ခဲကို။ ဝိနေတိနု၊ ရလေပါဘိသ

နည်း။ဆသ၊ထိုသတ္တဝါအား။ဆဋ္ဌမ၊ သုံးရာသော အရိုးတို့သည် ၎င်း။ယကပိဏ္ဍာ၊ကိုးရာသောဆသားတုံး ဆသားခဲ ဆသားညှင်း တို့သည်၎င်း။ကုဇတာ၊ အာဘယ်ဆရပ်၄။ ဇော်၊ ရောက်လာပါဘိ သနည်း။ကာထံ၊ အာဘယ်ကဲ့သို့သော အခြင်းအရာအားဖြင့်။ ဆယံ သတ္တော၊(လိုက်)၍သတ္တဝါသည်။ ဂဗ္ဘာတ္ထိ၊ ဆဒ္ဒိဝမ်းတိုက်ထဲ၌။ သဇ္ဇတိနဲ့၊ဥ္ပြရကပ်ရတွယ်ရပါဘိသနည်း။

၅၂ သို့ဇုန္ဒကဘိလူး လျှောက်ထားရာ၌။ ၅၂ဇုန္ဒက ဘိလူးသည် ရူပကွန္ဒာရုပ်တုံးရှာ်ခဲကိုပင် ဇီဝဟုထင်၏။ ယခုဘဝရဆဲခန္ဓာကို သရိုရဟုဆို၏။ ယခုဘဝခန္ဓာ တဘန်ရုဘော့ပြန်၍ နောက်ဘဝ၌ ခန္ဓာကိုသရိုရ ဖြစ်မည်ဆိုလျှင်။ ယခုဘဝ ခန္ဓာသည်။ ဇီဝဖြစ်နေ ပြန်၏။ထိုကြောင့်ထိုဇုန္ဒကဘိလူး၏ အယူသည် တံဇီဝံ တံသရိုရံ ဒိဋ္ဌိအယူမျိုးဖြစ်၏ဟုသေသေချာချာမှတ်ထားကြလေ။

ထိုအခါမြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ဇုန္ဒကနှတ်ဘိလူးအား။ ၅၂သို့ ဟောကြားတော်မူအပ်၏။ရင်းမျက်နှာ ၁၂၄။ ၊

ပဌမံ ကလလံ ဟောတိ၊ကလလာ ဟောတိ ဆဗ္ဗုဒ်။
ဆဗ္ဗုဒါဇာယ တေပေသိ၊ပေသိ နိဗ္ဗတ္တတိ ဃနော။
ဃနာမ သာခါဇာယ ဒ္ဝိ၊ကောသာလောမာ နခါပိစ။
ယဆ္ဆသ ဘုဇ္ဇတိ မာတာ၊ဆန္ဒိပါနဉ္စ ဘောဇနံ။
တေနသောတဏ္ဍ ယာပေတိ၊မာတုကုစ္ဆိ ဂတောနရော။ ။

ဟူ၍ဟောကြားတော်မူသိုက်၏။

(ဆနက်)။ ။ဇုန္ဒက၊ဆိုဇုန္ဒကဘိလူး၊ ပဌမံ၊ ရှေးဦးစွာ။ရှေး ဦးဆစ်။ပဌမ၌။ကလလံ၊ကလလရေကြည်သည်။ ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ကလလာ၊ ကလလရေကြည်၄။ သတ္တာဟစ္စယေန၊ ခုနစ်ရက်ကို လွန်သဖြင့်။ဆဗ္ဗုဒ်၊ ဆမဲသားကိုဆေးသော အရည်နှင့် တူသော သွေးရည် ဖြစ်သည်။ ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ဆဗ္ဗုဒါ၊ သွေးရည်ဖြစ်၄။ သတ္တာဟစ္စယေန၊ခုနစ်ရက်ကိုလွန်သဖြင့်။ ပေသိ၊ကြည်စွာသော သလွဲဆဆင်းရှိသော ဆသွေးခဲသည်။ ဇာယတေ၊ဖြစ်၏။ ပေသိ၊

ဆသွေးခဲမှ။ သတ္တဝါဟာစွယေန၊ ခုနစ်ရက်ကိုလွန်သဖြင့်။ ဃနော၊ ကြက်ဥလုံးလောက်ကြီးသောအသားခဲ-ဃန ကြီးသည်။နိဗ္ဗတ္တတိ၊ ဖြစ်၏။ ဃနာ၊အသားခဲကြီး၄။သတ္တဝါဟာစွယေန၊ ခုနစ်ရက်ကိုလွန်သဖြင့်။ပသာဒါ၊ ခြေနှစ်ချောင်းလက်နှစ်ချောင်း- ဦးခေါင်းအကျိုး၅။ငါးဖြာသော ဓာတုတို့သည်။ဇာယန္တိ၊ ဖြစ်ပေါ်လာကြကုန်၏။(ဤဓာတုကဘီလူးသည် ရင့်သန်သော ပညာရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်သောကြောင့်၊ မြတ်စွာဘုရား ရှင်က ငါးသတ္တဝါဟာ လောက်မျှသာပြုတော်မူလိုက်ရ၏၊ ထိုနောက်-နော်ဂက်ဆုံး သတ္တဝါဟာကို) ကောသာစ၊ဆံပင်တို့သည်ရင်း။ လောမာစ၊ ဆပွေးတို့သည်ရင်း။ နခါပိစ၊ခြေသည်းလက်သည်းတို့သည်ရင်း။ ဇာယန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ (ဆပ်၏ဝမ်းတွင်းခို ဆာဟာရ-ကိုပြုတော်မူလိုပြန်၍)အသား၊ထိုသူငယ်၏။ မာတာ၊ ဆပ်သည်။ ယဉ္စဆန်း၊ ဆကြင်ထမင်းကိုရင်း။ ယဉ္စပါနံ၊ဆကြည်အမျှော်ကိုရင်း။ ယဉ္စဘောဇနံ၊ဆကြင်ဘောဇဉ်ကိုရင်း။ဘုဥ္ဇတိ၊စားသောက်၏။ တေန၊ ထိုဆပ်စားသောက်သော ထမင်းဆမျှော်ဘောဇဉ်တို့ဖြင့်။ မာတုကုစ္ဆိဂတော၊ ဆပ်၏ ဝမ်းတွင်းခို၌နေသော၊ သောနရော၊ ထိုသူငယ်သည်။ တတ္ထ၊ ထိုဆပ်၏ ဝမ်းတိုက်ထဲ၌၊ယာပေတိ၊မျှတ၍နေရ၏။

ဤနေရာ၌ဗုဒ္ဓကဘီလူး၏ ဆယူနှင့် ဘုရားရှင်၏ ဆယူသည် ဘယ်လို့သို့ခြားနားနေကြသလဲ၊ ဗုဒ္ဓကဘီလူး၏ ဆယူကား။ထွန်ခဲ့သောဘဝက သတ္တဝါ တဦးသေ၍။ ရင်းချာ်ကောင်ကြီးပင် ဆပ်ဝမ်းတွင်းထဲသို့တနည်း တပုံပြု၍ ရောက်လာ၏။ ထိုကြောင့်ရှုပ်ကောင်သည်ပင်ဆသက်- ကိုယ်ထည်ဟု ဇီဝဒိဋ္ဌိ-သရီရဒိဋ္ဌိဆားဖြင့် ယူ၏။ လေ သောကြောင့်။ ဆရှင်ဘုရား ဤရှုပ်ကောင်ကြီးသည်ဆသက်မဟုတ်ခဲ့သော်၊ သတ္တဝါတို့၏ ဤကိုယ်ကိုဆာဟယ်ဆခြင်းဆရာ ဆားဖြင့် ရပါသနည်း။ သုံးရာသောဆရိုးစု။ ကိုးရာသောဆသားတုံးဆသားခဲ ဆသားစိုင်တို့သည်ကား။ ဆာဟယ်ကရောက်လာပါသနည်းဟု မေးလျှောက်ထားပုံကို ထောက်သဖြင့်။ ရင်းဗုဒ္ဓကဘီလူး၏ ဆယူမျိုးသည် သာလျှင် ဇီဝဒိဋ္ဌိ- သရီရဒိဋ္ဌိ

မည်၏။ မြတ်စွာဘုရားရှင်၏အယူမျိုးကိုယူလျှင် ဇီဝနိဗ္ဗာ-သရီရနိဗ္ဗာ မဖြစ်နိုင်၊ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည်ပဌမဈာန်ဦးစွာကလလရေကြည် ဖြစ်၏ဟု ဟောတော်မူရာ၌။ ပဋိသန္ဓေအခါ။ လွန်ခဲ့သော ဘဝက ရှာကောင်ကြီး မဟုတ်။ အဝိဇ္ဇာဘဝနှစ်ပါးတို့၏ သုက်သွေးကိုမှီ၍ ဖြစ်သောကလလရေကြည်အသစ်ဖြစ်ကြောင်း။ လွန်ခဲ့သော ဘဝ ကဇီဝသရီရတို့-မလိုက်မပါလာကြောင်းကိုသိစေတော်မူအပ်၏။ ထိုကလလရေကြည်၏ အကြီးအငယ် ပမာဏကို ပါရာဇိကဏ် အဋ္ဌကထာဒုတိယဒုတိယ-စာမျက်နှာ ၃၅၆-၌။

ဇာတိုပုရိသာနံ ကလလရูပံ ဇာတံ ဥဏ္ဏာဝယ ဧကေန အံသုနာ ဥဒ္ဓတတေလဗိန္ဒုမတ္တံဟောတိ အဋ္ဌ ဝ ပပ္ပဋသန္ဓိံ။ ။ဟူ၍ပိန့်တော်မူပြီ။

(အနက်)။ ။ဇာတိုပုရိသာနံ၊ပိန်းမယောက်ျားတို့၏။ကလလရูပံ၊ကလလရေကြည်ရှာသည်။ ဇာတိဥဏ္ဏာဝယ၊ ဇာတိဥဏ္ဏမည်သောသားကောင်၏။ ဧကေနအံသုနာ၊ အမွေးတမြှင်ဖြင့်။ ဥဒ္ဓတတေလဗိန္ဒုပမာဏံ ကလလံ ဟောတိ။ ။ဟူ၍ပိန့်တော်မူပြီ။

(အနက်)။ ။ကလလံ ကလလရေကြည်သည်။တိဟိ၊သုံးမြှင်ကုန်သော။ဇာတိဥဏ္ဏံသူဟိ၊ ဇာတိဥဏ္ဏမည်သောသားကောင်၏ အမွေးတို့ဖြင့်။ ကတာသုတ္တာ၌၊ ပေါင်းမ၍ကျစ်အပ်သော ချည်မြှင်မျှားခဲ့။သဏ္ဌိတတေလဗိန္ဒုပမာဏံ၊တည်သော ဆိပေါက်ပမာဏရှိသည်၊ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

ပါရာဇိကဏ်၌ကားဝိနည်းအရာဖြစ်၍ ဥပါဒိခဏာ၌ ဖြစ်ဆဲဖြစ်သောကလလရေကြည်တပေါက်ကိုမျက်ဆိုးသော်လည်း။ ပါရာဇိကကျနိုင်၍။ဥပါဒိခဏာမျှဖြင့်ပြုရသောကြောင့်။ သားကောင်မွေးတမြှင်ဖြင့်-စသောအားဖြင့် ပိန့်ဆိုတော်မူလေသည်။ ။သုတ္တန်၌ကားဥပါဒိသို့ရောက်သော ရှာသည်ဖြစ်-ဘင်သို့ မရောက်ဘဲမနေရသောကြောင့်။ခဏယေ သုံးချက်ပြည့်၍ ဖြစ်ပေါ်သော ကလလရေကြည်ကိုရည်၍ သားကောင်မွေးသုံးမြှင်တို့ဖြင့်- စသောအားဖြင့်ပိန့်ဆိုတော်မူလေသည်ဟု အာသင့်အတင့်ယူကြလေ။ (ကျမ်း

နှစ်စောင် မည်ကြားပြီ-ဟု ဆယမ်းမဲ့ မလုပ်လိုက်ကြနှင့်)။ ဝိဘင်း ဆဋ္ဌကထာဌီကား။တောင်ကျွန်းသူတို့၏ဆံပင်ကို ရှစ်စိတ်စိတ်၍။ တစိတ်ခန့်သည်။မြောက်ကျွန်းသူတို့၏ ဆံပင်ပမာဏ။ ထိုဆံပင် ထက်ပင် ဇာတိဥဏ္ဏသားကောင်၏ အမွေးသည် သေးငယ်သိမ်နုတ်သေး၏ဟုလာ၏။

ဤသို့လျှင် မြတ်စွာဘုရားရှင်တို့သည်၊ လူသတ္တဝါ တို့၏ ပဋိသန္ဓေအစဖြစ်ပေါ်လာခြင်း၌၊ကလလရေကြည်ရုပ်ကိုသားကောင်၏အမွေးမြှင်ဖြင့် တို့ယှဉ်၍ပါလာသောဆိုကြည်လောက်ကြီး၏ဟု သဏ္ဌာန်ပမာဏဖြင့် ပြတော်မူအပ်၏။ ။မည်သည့်သတ္တဝါ၏ ပဋိသန္ဓိစိတ်သည်မည်မျှလောက်ကြီး၏,ငယ်၏ဟူ၍ ပဋိသန္ဓိစိတ်၏အကြီး, အငယ်ပမာဏကိုမူကား မည်သည့်အခါမျှ သဏ္ဌာန်ပညတ်ဖြင့်ရကောင်း၏ဟု ဟောတော်မမူအပ်။ ပဋိသန္ဓိဆိုသည်ကား။ ။ပဋိပုန+သံသမ္ဘာ+ဓိယတိ=ပဋိသန္ဓိ။ ။(ဝိဂ္ဂြဟ်)။ ။ ပဋိပုန်၊တဘန်။သံသမ္ဘာ၊ကောင်းစွာ။ ဓိယတိ၊စပ်ဆက်၏။ဤတို၊ထို ကြောင့်။ပဋိသန္ဓိ၊မည်၏။ ။ပဋိသန္ဓိ၊တဘဝနှင့်တဘဝကိုဆက်စပ်ခြင်း။ ။ထိုကဲ့သို့ဆက်စပ်ရာ၌ ဤနေ့ကာဘီလူးက၊ တဘဝက ရှာသည်တဘဝသို့ ကူးပြောင်းထွက်သွား၍ ဆက်စပ်၏ဟုမှတ်ထင်လေသောကြောင့်။ ဇိဝမိဠိ,သရိရမိဠိဖြစ်ရလေသည်။ ဘုရားရှင်တို့မူကား၊သေခါနီးဖြစ်သောမရဏာသန္နဇောအခါ၌ပိပိပြွှာအပ်သောအကြောင်းဆားလျှော်စွာ ကံ,ကမ္မနိမိတ်,ဂတိနိမိတ်,သုံးပါးတို့တွင်တပါးပါးသောအာရုံကိုအာရုံပြု၍။ စုတေဟူသောအခြင်းအရာဖြင့် ရုပ်,နာမ်နှစ်ပါး အကြင်းမဲ့ ချုပ်ပျောက်လေပြီးနောက်။ တဘဝနာဘဝသစ်၌လူဖြစ်ထိုက်သောသတ္တဝါအား အမိဝမ်းတွင်း၌သားကောင် မွေးမြှင်ဖြင့် တို့ယှဉ်၍ ပါလာသော ဆိုကြည်ပေါက်လေ၁ံအကြီး,အငယ် သဏ္ဌာန်ပမာဏရကောင်းသော ပဋိသန္ဓေစိတ်နှင့်တကွ ကလလရေကြည်အစတည်၍၊ ရုပ်,နာမ်နှစ်ပါး အသစ်ဖြစ်ပေါ်လာသောအားဖြင့်၊ အကြောင်းအကျိုး ဆက်စပ်ပုံကို သာလျှင် ဟောတော်မူအပ်၏။ ။ဤအချက်၌ စာသိ,ကျမ်းသိ

မျှလေ့ကျက်နှင့်-ဆုံးမနေကြပါကုန်လင့်။မိမိကိုယ်ကို ဆကြောင်းဆ ကျိုးဆက်စပ်ပုံ၊ အနုမတဂ္ဂ သံသရာကျင်လည်ပုံကို အဟုတ်သိ လိုက်ကြ။

ထိုကဲ့သို့လျှင် ပဋိသန္ဓေဆခါကစ၍ မရပ်မစဲ တသဲသဲတမြှိတ် မြှိတ်တလျှပ်လျှပ်တဖြုန်းဖြုန်း၊မီးပန်းပေါက်ပေါက်ကဲ့သို့၊ ဖရိုဖရဲ ကြ၍အဟောင်း ချုပ်ပျောက်၊အသစ်ဖြစ်ပေါ်သောဆားဖြင့်။ ၇-ရက်ကြာလျှင်ဆမဲသားကိုဆေးသောအခန်းနှင့်တူစွာ၊နောက် ၇ ရက်ကြာလျှင် အသွေးခဲ။ နောက် ၇-ရက်ကြာလျှင် အသားတစ်။ နောက် ၇-ရက်ကြာလျှင် ခက်မ ၅-ဖြာဝသောဆားဖြင့် မရပ်မစဲ တသဲသဲ တမြှိတ်မြှိတ် တလျှပ်လျှပ် တဖြုန်းဖြုန်း ဖရိုဖရဲကြ၍ အ ဟောင်းချုပ်ပျောက်၊အသစ်ဖြစ်ပေါ်သောဆားဖြင့် ၄ ၂-သတ္တာ ဟာကြာလျှင် ဘွားမြင်ပြီးနောက်၊ သေ၍ဆကောင်ပုပ် ဖြစ်သည် တိုင်ဆောင်တရှိန်ဘည်းဖြစ်မစဲ,ပျက်မစဲသာလျှင် ဖြစ်ပျက်ကြလေ ကုန်၏။ ။ထိုကဲ့သို့ဖြစ်ပျက်ကြရာငယ်ရွယ်သောအခါ၌ ဖြစ်ပေါ် သမျှရုပ်တို့သည် ပျက်စီးသွားသော်လည်း ဖြစ်သောရုပ်က ပွါး၍ ပွါး၍လာသောအခါအပျက်ကနည်း၍ အဖြစ်ကများသောကြောင့် ရုပ်သည် ကြီး၍ကြီး၍လာလေ၏။ အိုမင်းသောအခါ၌ကား။ ဖြစ် ပေါ်သမျှသော ရုပ်တို့သည် ပျက်စီးသွားသောအခါ၊ ရုပ်သစ်တို့ သည်များစွာပွါး၍ပွါး၍မဖြစ်ပေါ်လာဘဲ အဖြစ်ကနည်း၍အပျက် ကများသောကြောင့်၊ ရုပ်သည်ဝိန်၍,ကြီ၍,ငယ်၍သွားရလေ၏ဟု မှတ်ကြ။စိတ်ဟုဆိုအပ်သော နာမ်တရားတို့မူကား၊အကြည်ဓာတ် များကိုသာမှီ၍ဖြစ်ရခြင်းကြောင့်။ အသည်,ဝတ္ထု,သဏ္ဌာန်အားဖြင့် ရေကွက်ပညတ်ရန်မရအပ်သောတရားဖြစ်၏။တရုချုပ်ပျက်၊ တ ရုဖြစ်ပေါ်သောအားဖြင့်အဆက်ဆက်၊ ပဋိသန္ဓေ,ဘဝင်,ဝိထိ,ဘ ဝင်,ရုတိ,ပဋိသန္ဓေစည်တန်း၍၊ တရုစိတရုစိသာလျှင်ရွှေးလုံးဝိသ ကဲ့သို့လျှင်စွာလျှင်စွာဖြစ်ပျက်ကြလေကုန်၏။ ။ထိုကဲ့သို့ရုပ်,နာမ် နှစ်ပါးတို့သည်ပဋိသန္ဓေဆခါမှစ၍၊သေဆုံးသွားသည်တိုင်ဆောင် အဆက်မပြတ်ဖြစ်ရှေ့အလျှဉ်ကဲ့သို့ရင်း၊ဆိပ်မီးလျှံကဲ့သို့ရင်း၊အဖြစ်

လည်းမစဲ,အပျက်လည်းမရဲ၊တသဲသဲရှိပ်ကလာပ်အပေါင်းများစွာ တို့သည်၊မီးပန်း,မီးပေါက်ပေါက်နှင့်တူစွာ၊ ဖရိုဖရဲကြ၍ပျက်စီးနေ ကြလေကုန်၏။(ဟုတ်သည်,မဟုတ်သည်ကို စဉ်းစားဉာဏ်လည်း သွင်းယူကြ။ ဝိပဿနာအလုပ်ဖြစ်အောင်လည်း လုပ်လိုက်ကြ)။ အကြင်မျှလောက်ကာလပတ်လုံး ကံ,စိတ်,ဥတု,အာဟာရတည်း ဟူသောအကြောင်းတရားလေးပါးတို့သည် ကုန်ခြင်းသို့မရောက် သေး၊ထိုမျှလောက်အဆက်မပြတ်၊ ရပ်လည်းမရပ်၊ စဲလည်းမစဲ၊ တသဲသဲဘမြုတ်မြုတ်၊ တဖြုန်းဖြုန်းတလျှမ်းလျှမ်း ဖြစ်ပျက်နေကြ လေကုန်၏။ထိုကြောင့်"အာဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟ"ကျမ်းဌ။

စတုသမုဋ္ဌာနိကရူပကလာပသန္တတိ ကာမလောကာဒိပဇာ လာဝိယစ နဒီသောတောဝိယစ ယာဝတာယုကံ အဖောဋ္ဌိန်း ပ ဝတ္တတိ။

(အနက်)။ ။စတုသမုဋ္ဌာနိကရူပကလာပသန္တတိ၊ လေးပါး သောအကြောင်းကြောင့်ဖြစ်သောရှိပ်ကလာပ်အစဉ်သည်၊ကာမ လောကေ၊ ကာမဘုံ၌။ ဒိပဇာလာဝိယစ၊ ဆီမီးလျှံကဲ့သို့ရှင်း၊နဒီ သောတောဝိယစ၊ဖြစ်ရေအလျှဉ်ကဲ့သို့ရှင်း။ ယာဝတာယုကံ၊အ သက်ရှည်သမျှ ကာလပတ်လုံး။ အဖောဋ္ဌိန်း၊ အဆက်မပြတ်။ ပဝတ္တတိ၊ဖြစ်၏။ (ဝိပဿနာအလုပ်ကို နောက်ပြမည်။ နားလည် သောပုဂ္ဂိုလ်တို့မှကား။ဇုန္ဒကာဘိလုံးကဲ့ဟုဝိပဿနာအလုပ်ပေါက် ပြောက်နိုင်ပြီ။

ယခုအခါ ပြတ်စွာဘုရားရှင်၏အယူဝါဒနှင့် ပေါ်ဌပါဒပရိဗိုဓ နှစ်မျိုးတို့၏အယူသည်ဘယ်ကဲ့သို့ ကွာခြားနေကြသလဲ။ပေါ်ဌပါဒ ၏အယူမျိုးသည်သာ၊ တံဓိဝံတံသရီရံ,ဟူ၍ယူသောကြောင့်။ ဓိဝ ဒိဋ္ဌိ,သရီရဒိဋ္ဌိဖြစ်၏။ ဇုန္ဒကာဘိလုံးသည်လည်း၊ ရူပံနဓိဝ ဣဝ ဣ ဝ ဗုဒ္ဓါ,ဟူသောလျှောက်ထားချက်ဖြင့်။ ရှေ့ကို'ဓိဝ'ဟု ယူ၍ဓိဝဒိဋ္ဌိ ဖြစ်၏။ကထံနယံသဇ္ဇတိမံသရီရံ,ဟူသောဒုကိယပါဠိဖြင့် ယခုဘ ဝ၌ရှိကို'သရီရ'ဟု-ယူ၍သရီရဒိဋ္ဌိဖြစ်၏။ ထိုကြောင့် စဉ်းစား၍ ကြည့်လိုက်သော်ဓိဝဒိဋ္ဌိကြောင့်သာလျှင်သရီရဒိဋ္ဌိဖြစ်၏။ ဤသရီ

ရသည်ပင် နောင်ဘဝသို့ ကူးပြောင်းသည်ဟု ယူပြန်သောဆရာ။ ၎င်းသရီရသည် ဇီဝဆနေသို့ရောက်၍ နောင်ဘဝ၌ခန္ဓာကိုသရီရ ဟုဆိုသည်ဖြစ်လတ္တံ့။ထိုကြောင့်ဇီဝဒိဋ္ဌိမဖြစ်လျှင် သရီရဒိဋ္ဌိကားဆာဘယ်မှာဖြစ်နိုင်တော့အံ့နည်း။မြတ်စွာဘုရားရှင်တို့သည်ရှာ်ကိုဇီဝ,ဟု ဟောတော် မမူကုန်။နောင်ဘဝ၌ ခန္ဓာကိုကားဆာဘယ်မှာလျှင်၊ သရီရ, ဟုဟောတော် မူပါအံ့နည်း။ ထိုသို့ဖြစ်ပါလျက် ပဋ္ဌမ်ကလလံဟောတို,ဆစ္ဆရိသောဒေသနာတော်ဖြင့်ပဋ္ဌမသတ္တာ ဟာ၌-ကလလ-ရေကြည်။ ဒုတိယ သတ္တာဟာ၌-အမ္ဗုဒ-သားဆေး ရည်။တတိယသတ္တာဟာ၌ ပေသိ-သွေးခဲ။ စတုတ္ထသတ္တာဟာ၌-ဃန-အသားခဲ။ ပဉ္စမသတ္တာဟာ၌-ပသာခ-ခက်မငါးဖြာ စသောဆားဖြင့်။ ဆရိုး, ဆကြော, ဆသား, ဆရေ, ဆမွေး, ဆံပင်,ခြေသည်း, လက်သည်းစသော ၃ ၂-ပါးသောဆရု။ ၄ ၂-ပါးသော ကောဋ္ဌာသဟူ၍ ဆာဘယ်ကြောင့် ဃန-ဆတုံး ဆခဲ ကိုယ်ထယ်ကြီး ဖြစ်ကြောင်းကို ဟောဘော်မူပြန်လေသနည်းဟု ဥာဏ်ဆမြင် မမျှားသောပုဂ္ဂိုလ်တို့ကဘုရားရှင်ဆားသော်လည်း ပြစ်တင်ကဲ့ရဲ့ဝိနိုင်ရာ၏။မြတ်စွာဘုရားရှင်သည်၊ ကလလ,ဆဗ္ဗုဒ,ပေသိ,ဃန,ပသာခ စသည်တို့ဖြင့် ဇုန္ဒကာဘိလူးဆား ဟောကြားတော် မူခြင်းသည် ဃနပညတ်, သဏ္ဌာနပညတ်, နာမပညတ်, သန္ဌတိပညတ်တို့ဖြင့် ဟောကြားတော်မူခြင်းပင်ဖြစ်၏။(စဉ်းစားကြလေကုန်)။ ထိုဃနပညတ်, သဏ္ဌာနပညတ်ကိုပင် သရီရဟုမဆင်ခြင်တော်ဆပ်။ ဤဃန သဏ္ဌာနပညတ်၏သဘောကတခြား။ သရီရဒိဋ္ဌိဆိုရာ၌ သရီရ၏ သဘောကတခြားဖြစ်ကြကုန်၏။ ဆကယ်၍ သဏ္ဌာန်ပညတ်ကို သရီရ၊ သရီရကိုသဏ္ဌာန်ပညတ်ဟု ဆရတူပြုလျက်။ဆကြီး,ဆငယ်သဏ္ဌာန်ရကောင်းသော-ကလလ,ဆဗ္ဗုဒ,ပေသိ,ဃန,ပသာခတို့ကို။သရီရ,ဟုမှတ်ယူခြားအံ့၊ ဘုရားဟောတော်ပါဠိတော်တို့နှင့် ဆစပ်နှိုးမထွတ် ငြိုကပ်ရလေ၏။

ဆထူးသတိပြု၍စဉ်းစားရန်မှာ=ဤပဋိသန္ဓိဒါမဂ်ပါဠိတော်၌ ဆကြီး,ဆငယ်သဏ္ဌာန်ရကောင်းသောရှာ၊ ရူပကွန္ဓာတရုတည်း

ကိုသာလျှင်၊သဏ္ဌာန်ရကောင်းသည်ကိုရည်၍။ ဆရှင်မဟာသာ ရိပုတ္တရာမထေရ်ဖြတ်သည်၊ တံရှုပ်ဓိဝေ္ဆေဝသရိုရဒ္ဌ,စသောဆား ဖြင့်ဟောတော်မူလေသလော။သဏ္ဌာန်ပညတ်မရကောင်းသော ဝေဒနာကွန်မာ,သညာကွန်မာ,သင်္ခါရကွန်မာ, ဝိညာဏာကွန်မာတို့မူကား တံဝေဒနံဓိဝေ္ဆေဝသရိုရဒ္ဌ,စသောဆားဖြင့်။ နာမကွန်မာ ၄-ပါးကို လည်းဆယိုးဆယိုးတခုစီတခုစီပြု၍ဓိဝေဒိဋ္ဌိ,သရိုရဒိဋ္ဌိမျှားဖြစ်ပုံကို ဟောတော်မမူလေသလောဟု မယဉ်းပါး မထင်မှားကြလေနှင့်၊ ဟောတော်မူလေသည်သာလျှင်တည်း။ တံရှုပ်ဓိဝေ္ဆေဝ သရိုရဒ္ဌ, စသောစကားတော်တို့နှင့်တဆက်တည်း ခန္ဓာ ၅-ပါးရေ့ဆောင် ဟောတော်မူလေပြီ။ကြည့်ကြလေ။

ထိုကဲ့သို့နာမကွန်မာ ၄-ပါးတို့တွင်၊ ဆယိုးဆယိုးတပါးတပါး စီသောခန္ဓာ၌လည်းဓိဝေဒိဋ္ဌိ,သရိုရဒိဋ္ဌိဖြစ်ကြောင်းကို ဟောတော် မူဆပ်လေသည်ကိုထောက်လိုက်ပြန်ကလည်း။ ထိုသရိုရဒိဋ္ဌိဖြစ်ရ ခြင်းသည် သဏ္ဌာန်ဆထည်ဒြဗ်ပညတ်ဆပ်သော ရူပကွန်မာ၌သာ လျှင်ဖြစ်သောဒိဋ္ဌိမျိုးမဟုတ်။ နာမကွန်မာ ၄-ပါး၌လည်း ဖြစ်သည် သာတည်း။ ရူပကွန်မာကို သဏ္ဌာန်ဆထည်ဒြဗ်ပညတ်တင်လျက် တရုံတယောဝ်သောပုဂ္ဂိုလ်သည်အခဏား ၈ ၌ပြုဆိုဆပ်ခဲ့ပြီးသော ရုက္ခတောဆရ သုံးသပ်ဆပ်သောနည်းဆားဖြင့်သုံးသပ်၍။ ဓာတု သညာထင်လာ၍ ဆတ္တုဆယူပျော်ခဲ့သော်။ သရိုရဒိဋ္ဌိမဖြစ်နိုင်ရာ။ တနည်းဆားဖြင့်လည်း၊ သုက္ခဝိပဿကပုဂ္ဂိုလ်ဆား ရုပ်ကလာပ် တို့ဖြစ်မရပ်မစဲတသဲသဲ တမြိုတ်မြိုတ် တဖြတ်ဖြတ် တလျှပ်လျှပ်တ လျှမ်းလျှမ်း ဖြစ်ပျက်နေသော ဆခြင်းဆရာဆာကာရကိုသာလျှင် ဆာရုံပြု၍၊ဆထည်သဏ္ဌာန်ဒြဗ်အတိုင်းမမြင်၊ဖရိုဖရဲပျက်နေသော ဆခြင်းဆရာဆာကာရ,ဟုဆိုဆပ်သောဆနိစ္စတာသဘောကို မြင် သောကြောင့်၊ ခဏငယ်မျှမြဲနေ၏ဟူသော နိစ္စဆယူကိုစွန့်ပြားခဲ့ သရိုရဒိဋ္ဌိမဖြစ်နိုင်ရာ။ဆဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ရှေးဘဝမှနောက် ဘဝသို့၊ တဘဝမှတဘဝသို့ ကူးပြောင်း လိုက်ပါ သွားသည်ဟူ သောဆယူကိုမဆိုထားဘိဦး။တဘဝတည်းဝ်ပင်ရှေးရုပ်ကလာပ်

တို့သည် နောက်ရုပ်ကလာပ်သို့မရောက်မူ၍ ကွယ်ပျောက်သွား နေသည်ကိုထင်မြင်သောကြောင့်တည်း။

ထိုကြောင့် သဗ္ဗာန် ဆယည် ဒြဗ် ပညတ် တင်ဆပ် သော ရူပကွန္ဓာ၌သာလျှင်သရဏရဒိဋ္ဌိဖြစ်သင့်ပါလျက်။ဆရှင်မဟာသာရိ ပုတ္တာမထေရ်မြတ်သည် ဆာဟယ်ကြောင့် သဗ္ဗာန်ပညတ်မတင် ဆပ်သောနာမကွန္ဓာလေးပါးတို့၌။သရဏရဒိဋ္ဌိဖြစ်ပုံကို ဟောတော် မူလေသနည်းဟု။ ပညာဆရာ၌ ဇောဒဂ် ရတော်မူသော တရား စစ်သူကြီးဖြစ်တော်မူသော ထိုဆရှင်မဟာ သာရိပုတ္တာ မထေရ် မြတ်ဆားသော်လည်းဖြစ်တင်ကဲ့ရဲ့ဖိုလေရာ၏။ထိုကြောင့် ဖိုဖိတို့ ကထင်ရာမြင်ရာဆင့်ဆိုရောက်ဆောင်။ပါဠိတော် ဆဋ္ဌကထာ စသော ကျမ်းတို့ကို ဆွဲငင်၍ မသွင်းရာ။ ပါဠိတော် ဆဋ္ဌကထာ စသောကျမ်းတို့၏သဘော ဆင့်ကျဆောင် ဖိုဖိတို့၏ဉာဏ်ကို သာလျှင်ညွှတ်သွင်းကြရာ၏။

ဆကယ်၍တစုံတယောက်သောပုဂ္ဂိုလ်က။ ဖိုဖို၏ထင်ရာမြင် ရာဆင့်ဆိုရောက်သော ပါဠိတော် ဆဋ္ဌကထာစသော ကျမ်းတို့ကိုပယ်ရှားမ်ား။ဖိုဖိကထင်ရာမြင်ရာ ဆင့်ဆိုမှုကိုပင်လျှင်။ (ဝိပဿနာဆရာ့ပါ ဟု ဆင်ခြားအံ့။ သာသနာတော်ကို ထွားထွား ညက်ဆောင်ဖျက်ဆီးပစ်သောသူမည်၏။ ။လောကဌ်ဆချ်သော လူတို့၏ဆယူမှာ သတ္တဝါတဦး'သေသောဆခါ။ ရုပ်ကောင်ကြီး သည်ကားနောင်ဘဝသို့ မကူးမပြောင်း။ ကူးပြောင်းသွားရန်ဆ သက်ခဲဟူ၍လည်းမရှိ။နာမကွန္ဓာလေးပါးတို့တွင်ဆချ်က ဝေဒနာ ကို။ဆချ်ကသညာကို၊ဆချ်ကစေတနာစသော သင်္ခါရကို။ဆချ် ကဝိညာဏ်ကိုသာလျှင်။ဘဝတပါးကူးပြောင်းသွားလေသည်ဟု။ ယူမှားကြ လေသောကြောင့်။ ဆရှင်မဟာ သာရိပုတ္တာမထေရ် မြတ်သည်နာမကွန္ဓာတရားလေးပါးတို့၌ ဆယိုးသိုး တံဖြိုဝံတံသရ် ရံဒိဋ္ဌိ ဖြစ်ကြောင်းနှင့် ဟောတော်မူလေသည်ကို ထောက်လိုက် ကာ။ ဤသရ်ရဆိုသော စကားသည် ဆရှည်ဆတို ဆမှန်စသော သဗ္ဗာန် ပညတ်ကိုရည်၍ ဆိုလိုသည်မဟုတ်ကြောင်း။ ကောင်း

ကောင်းကြီးထင်ရှားသွားရလေ၏။ထိုကြောင့် ရုပ်သဘောတရား မှာကား။ ဓမ္မသက်ဏိပါဠိတော်၌ ဟောတော်မူအပ်သော။ ဒီဃံ-အရှည်။ရဿံ-အတို။ အဏုံ-အငယ်။ ထူလံ-အကြီး။ ဝဏ္ဏံ-အလုံး။ ပရိမဏ္ဍလံ-အဝန်း။ စတုရဿံ-လေးထောင့်။ ဆဋ္ဌံသံ- ခြောက်ဖြောင့်။ အဋ္ဌံသံ-ရှစ်ဖြောင့်။ သောဠသံသံ-တဆဲ့ခြောက်ဖြောင့်။ နီလံ-အနီမှ်။ ထလံ-အမြင့်တို့သည် စင်စစ်သဒိုရမဟုတ်။ ရုပ်တို့၏ ရုဝေးပုံ အခြင်းအရာဟု ဆိုအပ်သော သဏ္ဌာနပညတ်ဟုသိကြ လေကုန်။

စဉ်းစား၍ ကြည့်လိုက်ကြစမ်း။ သဒိုရဒိဋ္ဌိ အယူ၌ ဖြစ်သော သဒိုရနှင့် ဓမ္မသက်ဏိပါဠိတော်၌ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ဟော တော်မူအပ်သော အရှည်အတို စသောသဏ္ဌာနပညတ်။ ၎င်းပါဠိ တော်၌ပင် ဟောတော်မူအပ်သော အဇ္ဈာမဟိကာရူမောရဇော-လေးပုဒ်တို့တွင် ရဇောဟူသော မြူမှုန့်ဝတ္ထုပညတ်တို့သည် အ ဘယ်သို့ခြားနားခြင်းရှိနေကြသလဲ။ အရှည်အတို စသောသဏ္ဌာန် ပညတ်ရုံမျှ။မြူမှုန့်ဟူ၍ ဝတ္ထုပညတ်ရုံမျှဖြင့်ပင် သဒိုရဒိဋ္ဌိဖြစ်မည် ဆိုလျှင်။မြတ်စွာဘုရားရှင်သည်ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော ဓမ္မသက်ဏိပါဠိ တော်ကိုသတ္တဝါအပေါင်းတို့အားသဒိုရဒိဋ္ဌိဖြစ်စေရန်ဟောတော် မူအပ်လေသည်ဟု ဆိုရာသို့ ရောက်လေတော့၏။ ဤကား ရုပ်၌ ဓိဝဒိဋ္ဌိ-သဒိုရဒိဋ္ဌိဖြစ်ပုံတည်း။

ဝိညာဏ်၌ဓိဝဒိဋ္ဌိ- သဒိုရဒိဋ္ဌိဖြစ်ပုံကိုဆိုဦးအံ့။ ၊မူလပဏ္ဏာ သပါဠိတော် မဟာတဏှာသင်္ခယသုတ်-မျက်နှာ ၂၆၉-၌။ မြတ် စွာဘုရားရှင်သည် သာဝတ္ထိပြည်မှ- ဇေတဝန်ကျောင်းတော်၌ ကိန်းဆောင်းမြေလျှော် သီတင်းသုံးနေတော်မူသောအခါ။ တံငါ သည်၏ သားဖြစ်သော သာတိ-မည်သောရဟန်းဆား။ ဤသို့သ ဘောရှိသောဒိဋ္ဌိသည်ဖြစ်၏။ဖြစ်ကြောင်းကို။

တေနခေါပန သမယေန သာတိသ နာမဘိက္ခု နော ကေဝဋ္ဋ ပုတ္တသဇေဝ္ဗပံပါပကံဒိဋ္ဌိဂတံ ဥပ္ပန္နံဟောတိ၊ တထာဟံ ဘဂဝ

တာဝမ္ဘဒေသိတံ ဆာဇာနာဝိ ယထာတဒေဝိဇ်ဝိညာဏံ သန္ဓာဝတိ သံသရတိ၊ဆနညဿ ဣ။

(ဆနက်)။ ။တေနခေါပန သမယေန၊ ထိုဆခါ၌။ ကေဝဋ္ဋ ပုတ္တသ၊တံငါသည်၏ သားဖြစ်သော၊ သာတိသနာမ၊ သာတိ ဆမည်ရှိသော။ ဘိက္ခုနော၊ ရဟန်းဆား။ ဧဝရူပံ၊ ဤသို့သဘော ရှိသော။ ပါပကံ၊ ယုတ်မာလှစွာသော။ ဒိဋ္ဌိဂတံ၊ ဝိန္ဓာဒိဋ္ဌိဆယူ သည်၊ဥပ္ပန္နံ၊ဖြစ်သည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ကိံ ဟောတိ၊ ဆသို့ဖြစ်သ နည်းဟူမူကား။ယထာ၊ ဆကြောင်သို့သော ဆခြင်းဆရာဆားဖြင့်။ ဇုဒံ၊ ဤသို့သဘောရှိသော။ တဒေဝ ဝိညာဏံ၊ ထိုဝိညာဏ်စိတ် သည်ပင်လျှင်၊သန္ဓာဝတိ၊တာဘဝကတာဘဝ- တခဏက တခဏ သို့ပြောင်းသွား၏။သံသရတိ၊တာဘဝကတာဘဝ- တခဏက တခဏ သို့ကျင်လည်၏။ ဆညံ၊ဝိညာဏ်စိတ်မှ တပါးသော တရားသည်။ နသန္ဓာဝတိ၊မပြောင်းသွား။ နသံသရတိ၊မကျင်လည်။ တထာ၊ထိုသို့ သောဆခြင်းဆရာဆားဖြင့်။ဘဂဝတာ၊ ဖြတ်စွာဘုရား၏ရှင်သည်။ ဒေသိတံ၊ဟောတော်မူဆပ်သော။ ဝမ္ဘံ၊တရားတော်ဖြတ်ကို။ ဆ ဟံ၊ငါသည်။ဆာဇာနာဝိ၊သိ၏။ဇုတိ၊ဤသို့။ပါပကံ၊ယုတ်မာလှစွာ သော။ဒိဋ္ဌိဂတံ၊ ဝိန္ဓာဒိဋ္ဌိဆယူသည်။ ဥပ္ပန္နံ၊ဖြစ်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

ထိုဆခါထိုသာတိ-မည်သော ရဟန်းကို တခြားသောရဟန်း တို့ကထိုဆယူမှ ကင်းပျောက်ရေခြင်းငှါ။ ငါ့ရှင်၊ ဤသို့မဆိုလင့်။ ဖြတ်စွာဘုရားကိုမစွပ်စွဲပါလင့်။ဖြတ်စွာဘုရားကိုစွပ်စွဲခြင်းသည် မကောင်း။ ဖြတ်စွာဘုရားသည် ဤသို့ဟောတော်မမူရာ။ ငါ့ရှင် သာတိ၊ ဖြတ်စွာ ဘုရား ရှင်သည် မျှားစွာသော ဆကြောင်းဖြင့်။ ဝိညာဏ်စိတ်ကိုဆကြောင်းကိုမှီ၍ ဖြစ်ပေါ်လာ၏။ ဆကြောင်းကို ကြဉ်ထား၍ဝိညာဏ်စိတ်ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းမရှိဟူ၍ ဟောတော်မူ သေပြီဟုဆာနန်တလဲလဲဆိုဆုံးမကြကုန်၏။

ဤဒေသနာတော်ဆရ-သာတိ ရဟန်းသည် ဝိညာဏ်စိတ်ကို တာဘဝမှ တာဘဝသို့ ကူးပြောင်းထွက်သွားသော သတ္တဝါသေ

သော်လည်း။ မပျက်မစီး ဆမ္ပြီ တည်နေသော ဆသက်ခဲ-ကိုယ်ထည်ဟု ဆယူရှိသောကြောင့်။ ပဋိသန္ဓေမှ၊ မဂ်ပါဒ်တော်၌ လာသော"တံဝိညာဏံ ဇီဝဠောဝသရိ,ရဠ"ဟုယူသော ဇီဝနိဗ္ဗာ-သရိုရနိဗ္ဗာန်းမျိုးဖြစ်၏။ထိုကြောင့် ဆကျဉ်းချုံးသိမ်းရုံး၍ ဆိုရလျှင်။ သရိုရနိဗ္ဗာဖြစ်ရခြင်းသည် ပရမတ္ထတရားတို့၏ရုပေး၍ ဖြစ်သော ဆခြင်း ဆရောကို။ သဏ္ဌာန် ပညတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ဆား ဖြစ်၏ဟု ဟောတော်မမူဆပ်ကြောင်းထင်ရှားလေသဖြင့်။ သဏ္ဌာန်ပညတ်သောပုဂ္ဂိုလ်ဆားသရိုရနိဗ္ဗာမဖြစ်နိုင်ရာ။ဆကဲယ်၍သရိုရ နိဗ္ဗာမဖြစ်လျှင်၊သဏ္ဌာနနိဗ္ဗာဖြစ်အံ့ဟုစွဲဆိုရန်လည်း။ပရမတ္ထတို့၏ရုပေး၍ဖြစ်သောဆခြင်းဆရောသဏ္ဌာန်ပညတ်သည်။ပရမတ္ထမှ ဆသီးဆခြားလွတ်မနေသောကြောင့် ၎င်း။ ပရမတ္ထတို့၏ ရုပေးသော ဆခြင်းဆရောကိုသဏ္ဌာန်ပညတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ဆား။သဏ္ဌာနနိဗ္ဗာဖြစ်၏ဟုကျမ်းဂန်တို့၌ မလာမရှိ သောကြောင့်၎င်း။ ဆတို့ဆရှည် ဆလုံးဆဝန်း လေးထောင့် ခြောက်ဖြောင့် စသော ဆားဖြင့် သဏ္ဌာန်ပညတ်သောပုဂ္ဂိုလ်ဆား၊ သရိုရနိဗ္ဗာသည် ဆဘာယ်ကြောင့် ဖြစ်အံ့နည်းဟုစဉ်းစားမိနိုင်ရာ၏။ဆထူးမဆိုလိုပြီ။

ဇီဝနိဗ္ဗာ-သရိုရနိဗ္ဗာဖြစ်ပုံနှင့်မဖြစ်ပုံကိုပြခြင်းပြီး၏။

၁၃—သရိုရ-သဏ္ဌာန်-ဝဏ္ဏ ရုဏ္ဏ-ဤလေးပုဒ်တို့၏ သဘောကိုပြဆိုခြင်း။

ဆဘိဓာန်ကျမ်းဌ။သရိုရသဒ္ဒါ၏ပရိယာယ်ဆယ်ပုဒ်တို့သည်ကား။သရိုရ-ဝပု-ဂတ္တ- ဆတ္တဘော-ဇောဠိ- ဝိဂ္ဂဟ-ဒေဟ-ကာယ-တနု- ကဠေဝရ· တို့သည်တည်း။ဌင်းဌိကာ၌ သရိုရသဒ္ဒါကို။ သရတိဂန္ဓတိ၊ သရန္တိ ဝါတံဟိ သန္တိတိ သရီရံဟု ဝိဂြိုဟ်ပြု၏။ (ဤရပစ္စည်း)။ (ဆနုက်)။ သရတိဂန္ဓတိ၊သွားတတ်၏။ဣတိ၊ထိုကြောင့်။သရီရံ၊ သရီရမည်၏။ ။ဝါ၊ဟုနည်း။ တံ၊ထိုကိုယ်ကို။ ဇာဂိဇရာမရဏာဒယော၊ဇာတိဇရာမရဏတို့သည်၊သရန္တိဟိ

သန္ဓီ၊ညှဉ်းဆဲကြကုန်၏။ ဒုတိ၊ထိုကြောင့်။ သဒ္ဓိရံ၊သရိရမည်၏။ (ဆဝုတ္တိကမ္မသာဓနဿ)ရူပကာယကိုရ၏။

သဏ္ဌာန်၏ ပရိယာယ် သဒ္ဒါ နှစ်ပုဒ် တို့ကား။ သဏ္ဌေဝသ-သဏ္ဌာနတို့တည်း။ဤပရိယာယ်နှစ်ပုဒ်တို့ဖြင့်ရုပေးမျိုတည်သော ဆခြင်းဆရောပုံသဏ္ဌာန်ကိုပြဆ၏။

ဝဏ္ဏသဒ္ဒါ၏ ပရိယာယ် နှစ်ပုဒ် တို့ကား။ သဏ္ဌာန- ရူပတို့တည်း။ရင်းငှါကာဒ္ဒါသဏ္ဌာနကို သဏ္ဌာနံရသဒ္ဒါဟု ဖွင့်၏။ (ဆနက်)သဏ္ဌာနံ၊သဏ္ဌာန်သည်။ရသဒ္ဒါ၊ဆတို့ဆရှည်ဆစ ရှိသည်တို့တည်း။ဆဆင်းခ္ဍဆရှည်ဆတို့ကိုပြောကြောင်းဖြစ်၏။

ရဏ္ဏသဒ္ဒါ၏ပရိယာယ်ငါးပုဒ်တို့သည်ကား ရဏ္ဏပံသုရဇဓူလိ ရေဏုတို့သည်တည်း။ ။ရဏ္ဏ၊ ဝိသနေ-ခဘတ်နက်။ ရဏ္ဏ။ ရဏ္ဏသဒ္ဒါသည်၊ဝိသနေ၊ ညှက်ညှက်ကြိတ်ခြင်းခ္ဍ။ ။ရဏ္ဏသဒ္ဒ၊ဏ္ဏ ဝါ၊ခဘတ်နက်။ဝါ၊ တနည်းကား။ရဏ္ဏ၊ရဏ္ဏသဒ္ဒါသည်။ သဒ္ဒ၊ဏ္ဏ၊ ကောင်းစွာညှက်သောဆမှုန့်ခ္ဍ။

သရိရ-သဏ္ဌာန-ဝဏ္ဏ-ရဏ္ဏ၊ဤလေးပုဒ်တို့၏ သဘောကိုပြဆိုခြင်းပြီး၏။

၁၄—သရိရသဒ္ဒါ၊ကိုကိုယ်ဟုအနက်ပေးနိုင်ကြပုံ၊ထိုကိုယ် ဆိုသည်ကား၊အဘယ်ကိုဆိုပုံကိုပြဆိုခြင်း။

ဆခဏ်း(၁၂)ခ္ဍပြဆိုဆပ်ခဲ့ပြီးသောစကားတို့ဖြင့်ဓိဝဒိခ္ဍ- သရိရဒိခ္ဍဖြစ်ပုံကိုပြဆိုဆပ်ခဲ့ပြီ။ဆခဏ်း (၁၃)ခ္ဍလည်း သရိရသဒ္ဒါ၏ သဘောကို ရှင်းလင်းပြဆိုဆပ်ခဲ့ပြီ။ ယခုဆခါခ္ဍ ၎င်းသရိရသဒ္ဒါ ကို-ကိုယ်ဟုဆနက်ပေးနိုင်ပုံကို၎င်းထိုကိုယ်သည်ကား။ဆဘယ် ဆရာနည်းဟူ၍၎င်းသိသာရန်ဆိုဦးအုံ့။ ။ဓမ္မပဒ ပါဠိတော်သံဃ ရက္ခိတ ဘာဂိနေယျဏ္ဌေရဝတ္ထု၊ခ္ဍ။မြတ်စွာဘုရားရှင်သည်၊ ဒုရင်ံ ဝံဇကစာရံ ဆသရိရံ ဂုဟာသယံ-စသောဂါထာဖြင့်ဟောတော်

မူဆယ်သောပါဠိတော်၏ အဖွင့် ဖြစ်သော အဋ္ဌကထာ ပဌမဒုတိယ ကျက်နှာ ၂၅ ၉-ခု။

စိတ္တသ သရိရသဏ္ဌာနံဝါ နိလသမိပကာရော ဝဏ္ဏဂေါဒေါ ဝါနတ္ထိတိ အသရိရံနာမဇာတံ၊ ဂုဟာနာမ စာတုမဟာဘူတိက ဂုဟာ။ ဣဒဉ္စ ဟဒယရูပံနိဿာယ ပဝတ္တတိတိ ဂုဟာသယံနာမ ဇာတံ။ ။ဟူ၍ဖွင့်ဆိုတော်မူဆယ်၏။

(အနက်)။ ။စိတ္တသ၊စိတ်၏။သရိရသဏ္ဌာနံဝါ၊ကိုယ်ထည် သဏ္ဌာန်သည်ရင်း။ နိလသမိပကာရော၊ အညိုစသည် ပြားသော။ ဝဏ္ဏဂေါဒေါဝါ၊ အဆင်း၏အထူးထူးသည်ရင်း။ နတ္ထိ၊မရှိ။ ဣတိ၊ ထိုကြောင့်။ အသရီရံနာမ၊ကိုယ်ထည်မရှိသည်မည်သည်။ဇာတံ၊ ဖြစ်၏။ ဂုဟာနာမ၊ဂုဟာမည်သည်ကား၊ စာတုမဟာဘူတိကာ၊ မဟာဘုတ်လေးပါးတည်းဟူသော၊ဂုဟာ၊လိုဏ်ဂူ။ ဣဒဉ္စစိတ္တံ၊ ၍ စိတ်သည်ကား။ဟဒယရูပံ၊ဟဒယရုပ်ကို။ နိဿာယ၊မှီ၍။ပဝတ္တတိ၊ ဖြစ်၏။ဣတိ၊ထိုကြောင့်။ဂုဟာသယံနာမ၊ဟဒယရုပ်ဟုဆိုအပ် သောမှီရာလိုဏ်ဂူရှိသည်မည်သည်၊ဇာတံ၊ဖြစ်၏။

အဓိပ္ပါယ်ကား။ စိတ်၌ အထည်ဒြဗျသဏ္ဌာန်ဟူ၍ရင်း။ အညို, အရှေ့,အနီ,အဖြူစသောအဆင်းအမျိုးမျိုးသည်ရင်းမရှိ။ထိုကြောင့် စိတ်သည်အသရီရမည်၏။(ကိုယ်ထည်မဟုတ်ဟူလို)။ ထိုစိတ်၏ မှီရာလိုဏ်ဂူဟူသည်ကားမဟာဘုတ် ၄-ပါးပင်ဖြစ်၏။ရင်းမဟာ ဘုတ်ကိုမူကားအသရီရ ဟူ၍မိန့်တော်မမူလေ၊ထိုကြောင့်စိတ်ကို အသရီရ ဆိုသောစကား၄ ပြန်သောအားဖြင့်။ ရုပ်၌ အထည်ဒြဗျ သဏ္ဌာန်ဟူ၍ရင်း။အညို,အရှေ့,အနီ,အဖြူစသောအဆင်းအမျိုးမျိုး သည်ရင်းရှိသောကြောင့်ရုပ်သည်သရီရမည်၏ဟုသိကြလေကုန်။ ဤအရာ၌ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် တံဇိဝံ၊တံသရီရံ,အယူရှိသော ပေါ်ဌပါဒပရိဗိုဇ်ကဲ့သို့ရင်း။ ပဋိသန္ဓိဒါမဂ် ပါဠိတော်၌ လာသော နည်းကဲ့သို့ရင်း၊ဣန္ဒိကာဘိလုံးကဲ့သို့ရင်း၊ ဘဝတပါးမှဘဝတပါးသို့ ကူးပြောင်းတွက်သွားသော ကိုယ်ထည်သဏ္ဌာန်ကိုရည်၍ဟော တော်မူခြင်းမဟုတ်။ရုပ်ပရမတ်ကိုသာလျှင် သဏ္ဌာန်ပညတ်အား

ဖြင့်သရိုရ,ဟုဟောတော်မူကြောင်းထင်ရှားလေ၏။ မြတ်စွာဘုရား ရှင်တို့သည် "သဇ္ဇိမျောဆနဘော"ဟု ဟောတော်မူပြီးလျက်။ မွေ့ပဒပါဠိတော် ဆတ္တဝဂ်၌၊ ဆတ္တဟုသုံးစွဲလျက် ဟောတော်မူဆဲ သောဝတ္ထုတို့သည် ၇-ဝတ္ထုမျှပင်လောရှိ၏။

ဆတ္တာဟိ ဆတ္တနောနာထော၊
ကောဟိနာထောပရောသိယာ။ ။

(ဆနက်)။ ။ဆတ္တာဟိ ဆတ္တာဝေ၊ ဖိဒါသည်ပင်လျှင်။ ဆတ္တနော၊ ဖိဒါ၏၊ နာထော၊ကိုးကွယ်ရာသည်။ သိယာ၊ဖြစ်ရာ၏၊ဟိ၊စင်စစ်။ကော၊ဆောယ်မည်သော။ပရော၊သူဘပါးသည်၊ နာထော၊ကိုးကွယ်ရာသည်။သိယာ၊ဖြစ်ရာအံ့နည်း။နသိယာ၊မဖြစ်နိုင်ရာ၊

ဤသို့လျှင်ဆတ္တမရှိ, ဆတ္တမဟုတ်။ ဆနတ္တဟုဟောတော်မူပြီးလျက်၊ တဘန်ဆတ္တသဒ္ဒါကိုသုံးစွဲပြန်ခြင်းသည် ဒေသနာတော်၌ လိမ္မာသောကြောင့်ဖြစ်၏၊ ။တဘန်လည်း နာထောသဒ္ဒါသည် သူရားဟူသောဆနက်ရှိသောသဒ္ဒါဖြစ်ပါလျက်၊ယခင်ဆိုဆဝ်ခဲ့ပြီးသောဆတ္တဝဂ်၌လောသော နာထော,ဆရမ္ဘကား၊ ဘုရားသည်တခြားမှာမရှိ၊ ဖိဒါကိုယ်သည်ပင် ကိုးကွယ်ရာဖြစ်သောဘုရားပင်တည်းဟုယူကြရာအံ့လော။ ။ထိုကြောင့်ပဋိသန္ဓိဒါမဂ်ပါဠိတော်၌လောသော တံဒီဝံတံသရိုရံ, ဆရကို၊ တဘာဝမှတဘာဝသို့ ကူးပြောင်းထွက်သွားသော သရီရကိုသာရည်၍ ဟောတော်မူလေသည်ဟုမှတ်ကြလေ။

သဠာယတနဝဂ္ဂသံယုတ်ပါဠိတော်၌ ဇုန္ဒကာဘိလူးဆား ဟောတော်မူဆဝ်သော သရီရကိုမူကား၊ ရှပ်ပရမတ်တို့၏ရုပေါ်သော အခြင်း အရောသဏ္ဌာန်ကိုပင် ဆိုး၏ဟု မှတ်ကြလေ။ ။သဏ္ဌာန်ပညတ်ကို သရီရ,ဟု ဆိုရုံမျှနှင့် သရီရဒိဋ္ဌိ မဖြစ်နိုင်ရာ။ ဆောယ်ကြောင့်ဆိုသော် ပါဠိတော်တို့၌သည်း ထိုကဲ့သို့ပင် ရူပကာယကို သရီရဟု ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်ပင်တည်း။ ။သုတ်မဟာဝါ ပါဠိတော် မဟာပရိနိဗ္ဗာနသုတ် ၁၉၀၈-ခုနှစ်နှိပ်၊ရန်ကုန်မြို့ ဟံသာဝတီ သတင်းစာပုံနှိပ်တိုက်ထွက်မျက်နှာ ၁၂၀-၌။ ရဟန္တာ

ကြီးတို့သည် ဒေါ်ဏပုဏ္ဏားအားဝတ်တော်တို့ကို ဝေဘန်ရန်စေ ခိုင်းတော်မူကုန်သောစကားတော်သည်ကား။

တေနဟိ ပြိဟွဏတွေ့ညေ ဘဂဝေကောသရိရာနိ အဋ္ဌဝေသမံ သုဝိဘက္ကံ ဝိဘဇ္ဇာဟိတိ၊ ဧဝံဘောတိ ခေါ ဒေါဏော ပြိဟွဏော တေ သံသဿ်ာနံ ဂဏာနံ ပဋိသုဘ္ဘာ ဘဂဝတော သရိရာနိ အဋ္ဌဝေသမံ သုဝိဘက္ကံ ဝိဘဇိတွာ၊ တေ သံဃေ ဂဏေ ဘေဒေ ဝေါစ။

(အနက်)။ ။ပြိဟွဏာ၊ အိုပုဏ္ဏား။ တေနဟိ၊ ထိုသို့တပြီးကား။ တွေ့ညေ၀၊ သင်သည်ပင်သာလျှင်။ ဘဂဝတော မြတ်စွာဘုရား၏။ သရိရာနိ-ကိုယ်တော်တို့ကို။ တနည်း။ သရိရဓာတ်တော်တို့ကို။ အဋ္ဌ၀ေ၊ ရှစ်ဦးဝေဘန်သောအားဖြင့်။ သမံ၊ အညီအမျှ။ သုဝိဘက္ကံ၊ ကောင်းစွာဝေဘန်ခြင်းကို။ ကတွာ၊(ထသို့)ပြု၍။ ဝိဘဇ္ဇာဟိ၊ ဝေဘန်လိုက်လော။ ဣတိ၊ ဤသို့။ အ၀ေါစုံ၊ ပြန့်ဆိုတော်မူကြကုန်၏။ ဒေါဏော ပြိဟွဏော၊ ဒေါဏပုဏ္ဏားသည်။ ဘော၊ အိုအရှင်။ ဝေံ၊ ကောင်းပါပြီ။ ဣတိ၊ ဤသို့။ တေ သံသဿ်ာနံ ဂဏာနံ၊ ထိုသဿ်ာအ ပေါင်းတို့၏။ ဝစနံ၊(ထသို့)စကားကို။ ပဋိသုတ္တွာ၊ ကောင်းပါပြီ အရှင်ဘုရားတို့ဟုဝန်ခံပြီး၍။ ဘဂဝတော၊ မြတ်စွာဘုရား၏။ သရိရာနိ၊ ကိုယ်တော်တို့ကို။ တနည်း၊ ကိုယ်တော်မှ ဖြစ်သော ဓာတ်တော်တို့ကို။ တနည်း။ သရိရ ဓာတ်တော်တို့ကို။ အဋ္ဌ၀ေ၊ ရှစ်ဦးဝေဘန်သောအားဖြင့်။ သမံ၊အညီအမျှ။ သုဝိဘက္ကံ၊ကောင်း စွာ၀ေဘန်ခြင်းကို။ကတွာ၊ပြုပြီး၍။ တေ သံဃေ ဂဏေ၊ထိုသဿ်ာ တော်တို့၏ အပေါင်းကို။ ဧတံ ဝစနံ၊ ဤသို့သောစကားကို။ အ၀ေါစ၊ နှုတ်းတော်လျှောက်၏။

ထိုမှတပါးလည်း၊ ရှင်းမျက်နှာ ၁၂၁-၌။ အဋ္ဌ ဒေါဏံ စက္ခုမ တောသရိရံ,စ သော ဂါထာပါဒ်တို့ဖြင့်လည်း လာသေး၏။

(အနက်)။ ။စက္ခုမတော၊ မျက်စိအမြင်ရှိတော်မူသောမြတ် စွာဘုရား၏။ သရိရံ၊ ကိုယ်တော်သည်။ တနည်း။ ကိုယ်တော်မှဖြစ် သော ဓာတ်တော်သည်။ တနည်း။ သရိရဓာတ်တော်သည်။ အဋ္ဌ ဒေါဏံ၊ ရှစ်စွန်တော်ရှိ၏။ ။မြတ်စွာဘုရားရှင်၏သရိရသည်အမြင်

အတွယ် အတိုင်းအထွာလည်း ရလေသေး၏။ ထိုကြောင့် ရုပ်၌ သဏ္ဌာန်ပညာ် ရနိုင်ကြောင်း။ ရုပ်တို့၏ အစုအပေါင်းသည် အ ထည်ခြမ်ဟုတ်ကြောင်း။မဟာဘုတ်ဖြစ်ခြင်းကြောင့်အခကား ၁၁-ခု၌ပြဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသည်အတိုင်း။ မဟန္တပါတုဘာဝတောအရ၊မဟာ ဘူတသာမညတောာ,အရအားဖြင့် ထင်ရှားစွာဖြစ်ခြင်း စသည်တို့ ကိုသိကြရ၏။ပြစရာမရှိ၊သဏ္ဌာန်ပညတ်မရကောင်းဟုရုပ်ကတ ခြား၊ သဏ္ဌာန်ပညတ်ကတခြားလွတ်နေအောင် မကြံကြလေနှင့်။ ၎င်းအခကာ.အဆုံးနှားခ္ဌပင် အရှင်သာရိပုတ္တရာဟောတော်မူအပ် သောထေရာအပဒါန်ပါဠိတော်ကိုလည်းယှဉ်၍ယူကြလေ။

ထို၄တပါးလည်း၊မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် သုတ်မဟာဝါပါဠိ တော်မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ် နဝသိဝထိကပိုင်းခ္ဌင်း။မူလပဏ္ဏာ သပါဠိတော်- မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ်- နဝသိဝထိက ပိုင်းခ္ဌင်း။ သရီရသန္ဓါဖြင့်ရင်း။ စုဏ္ဏသန္ဓါဖြင့်ရင်း ဟောတော်မူအပ်၏။ရင်း ပါဠိတော်ကိုပြလိုက်ပေအုံ့။

ပုနစပရံဘိက္ခဝေဘိက္ခု၊သေယျထာပိ ပဿေယျသရီရံ သိဝ ထိကာယဆဋ္ဌိတံ၊ဆဋ္ဌိကာနိပ္ပုတိနိုစုဏ္ဏကဇာတာနိ၊သောဇ္ဈမမေဝ ကာယံဥပသံဟရတိ။ အယံပိခေါကာယောဇေဝံခေါ့ဘောဇေဝံဘာဝိဇေဝံ အနာတိတောတိ။

(အနက်)။ ။ဘိက္ခဝေ၊ရဟန်းတို့။ပုနစ၊တဘန်လည်း။အပရံ၊ တပါးတံ့။ဘိက္ခု၊ရဟန်းသည်။ သိဝထိကာယ၊သင်းချိုင်းဌ။ဆဋ္ဌိ တံ့စွန့်ပစ်အပ်သော၊ သရီရံ၊သူသေကောင်ကို။ ပဿေယျ၊မြင်ရာ ၏။ကံ့နိသံ၊အဘယ်သို့သဘောရှိသော။သရီရံ၊သူသေကောင်ကို။ ပဿေယျ၊ မြင်ရအံ့နည်းဟူမူကား။ ပူတိနိ၊ပုပ်ကုန်ပြီးသော၊စုဏ္ဏ ဝိစုဏ္ဏကဇာတာနိ၊ အမှုန့်အမှုန့်ဖြစ်၍ ဖရိဖရဲကြဲကုန်သော။ အဋ္ဌိ ကာနိ၊အရိုးစုတို့ကို။ ပဿေယျ၊မြင်ရာ၏။ သောဘိက္ခု၊ထိုရဟန်း သည်၊တံ့သရီရံသေယျထာပိ၊ထိုအရိုးစုကိုကဲ့သို့၊ဇ္ဈမမေဝကာယံ၊ ဤမိမိ၏ခန္ဓာကိုယ်ကို။ဥပသံဟရတိ၊ဥပမာတင်ဆောင်၏။ကံ့ဥပ သံဟရတိ၊ အဘယ်ကဲ့သို့ ဥပမာတင်ဆောင်သနည်း ဟူမူကား။

ခေါ်စင်စစ်။ အယံဝိကာယော၊ ဤငါ၏ခန္ဓာကိုယ်သည်လည်း၊ ဝေဒနာ၊ ဤသို့အရိုးစုဖြစ်ခြင်းသဘောရှိ၏။ ဝေဒနာဝိ၊ ဤခံ့အမှုန့်အမှုန့်ဖြစ်၍ ဖရိုဖရဲကြဲသော အရိုးစုဖြစ်ခြင်းသဘောကို မလွန်နိုင်။ ဒုတိ၊ ဤသို့ဥပသံဟရတိ၊ ဆောင်၏။

အဏ္ဏတ္တ, ဗဟိဒ္ဓ နှစ်ပါးစုံကို ကြည့်ရှုရမည်ဟူ၍လည်း ဟောတော်မူအပ်၏။ ဤမျှလောက်သည်သမာဓိအလုပ်စခမ်းမျှသာလျှင်ဖြစ်၏။ ထိုသမာဓိစခမ်းမှတက်၍အကြောင်းအကျိုးအဆက်ဆက်အားဖြင့်။ ခယ, ဝယ သဘောကို လည်း ဟောတော် မူအပ်၏။ အရဟတ္တဖိုလ်တိုင်အောင်ဟောတော်မူအပ်သော တရားဖြစ်ပေသည်၊ ဥပရိပဏ္ဏာသပါဠိတော်-ကာယဂတာသတိသုတ်၌လည်း ဟောတော်မူအပ်၏။

ရဏ္ဏကဇာတာနိကိုသုတ်မဟာဝါအဋ္ဌကထာမျက်နှာ ၃၂၄-၌။ ရဏ္ဏကဇာတာနိတိ ရဏ္ဏံရဏ္ဏံဟုတ္တာဝ ပ္ပကိဏ္ဏာနိ, ဟူ၍ဘွင့်ဆိုတော်မူအပ်၏။ ။(အနက်)။ ။ရဏ္ဏကဇာတာနိတိ၊ ဟူသည်ကား။ ရဏ္ဏံရဏ္ဏံ၊ အမှုန့်အမှုန့်။ ဟုတ္တာ၊ ဖြစ်၍။ ဝိပ္ပကိဏ္ဏာနိ၊ ဖရိုဖရဲကြဲကုန်သောအရိုးတို့။ ။ထိုကြောင့်ရဏ္ဏတော, ဟူသောပုဒ်အရကဲ့ဝိသုဒ္ဓိမဂ် အဋ္ဌကထာဆရာမြတ်သည်သာလျှင်၊ သမာဓိ နိဒ္ဒေသဟု ရေးသားတော်မူအပ်သည်မဟုတ်သေး။ မြတ်စွာဘုရားရှင်ကိုယ်တော်တိုင်လည်း သုတ်မဟာဝါပါဠိတော်-မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ် နဝသိဝထိကပိုင်းဌိထင်ရှားစွာဟောတော်မူအပ်၏ဟူ၍ရှင်းလင်းစွာသိကြလေကုန်။ ။ဤရဏ္ဏ-အရကို ဘုရားရှင်သည်လည်း သမာဓိအရာဌိသာ ဟောတော်မူအပ်၏။ ဝိပဿနာအရာဌိ ဟောတော်မမူအပ်စသောအားဖြင့်။ အထူးထူးအထွေထွေကြံစည်၍ရတိုင်း မပြောမဆိုအပ်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ဝိပဿနာဉာဏ်သည်ကား။ ရဏ္ဏ, စသောဝတ္ထုပညတ်။ အရှည်, အတို, လေးထောင့်ခြောက်ဖြောင့်စသော သဏ္ဌာနပညတ်တို့ကိုအာရုံမပြု။ ပထဝီစသောရုပ်ပရမတ်, ဖဿစသော နာမ်ပရမတ်ကိုလည်း အာရုံမပြု

စင်စစ်သော်ကား အနုလောမဉာဏ်တိုင်အောင်သော ဝိပဿနာ ဉာဏ်သည်သင်္ခါရနိမိတ်ကိုသာလျှင်အာရုံပြု၏။ (နောက်အခဏော်း မျှားခ္ခိုရှင်းလင်းမည်။

ထိုကြောင့် (၁) သုတ်မဟာဝါဟိုဠိတော်။ မဟာသတိပဋ္ဌာန သုတ်-နဝသိဝထိကပိုင်းခ္ခု။ရှေ့ကိုသရိုရဟူ၍ရင်း။ ရုတ္တာဟူ၍ရင်း။ ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်တိုင်ဟောတော်မူခြင်းကိုရင်း။ (၂)ရင်းပါဠိ တော်-မဟာပရိနိဗ္ဗာနသုတ်ခ္ခု။ ရဟန္တာ အရှင်မြတ်တို့က ဒေါဏ ပုဏ္ဏားအား။ ရှစ်ရွတ်မျှသော ခေါက်တော်တို့ကိုရှစ်ဘို့ပြု၍။ ဝေ ဘန်ရန် ဝေခိုင်းတော်မူရာခ္ခု။ ရင်းရဟန္တာ အရှင်မြတ်တို့ကပင်။ ဘဂဝတောသရိုရာနိ-ဟူ၍ သဒ္ဒါရသခ္ခုဖြင့် မိန့်ဆိုတော်မူခြင်းကို ရင်း။(၃) ဝိဘင်းအဋ္ဌကထာ ဆရာမြတ်က အဋ္ဌကထာ မျက်နှာ ၄ဂ-ခ္ခု။ကောသာနာမအမ္ဗတ္ထာ ဥပါဒိန္နာသရိုရဋ္ဌကာ။ ဇုမတ္ထိ သရိ ရေပါ ဋိယေဏ္ဏောကောဋ္ဌာသော ဟူ၍သရိုရသခ္ခုဖြင့်မိန့်ဆိုတော် မူခြင်းကိုရင်း၊ ထောက်ထား ဆင်ခြင် နှလုံးသွင်းလျက်။ မျှားစွာ သော ရှုပ်ကလာပ်တို့၏ အရုအပေါင်းကို။ ကိုယ်ထည်ဟူ၍ရင်း။ အတုံးအခဲဟူ၍ရင်း။အရှည်အတိုသေးထောင့်ခြောက်ခြောင့်ဟူ၍ ရင်း။ပညတ်စရာ-အခြင်းအရာအားဖြင့်ပရမတ္ထတရားတို့ ထင်ရှား ဖြစ်ပေါ် ရှိနေကြောင်း။မဟာဘုတ်တို့ဖြစ်ရုပေးသောအငယ်ဆုံးကို လည်းအမှန့် အမှိုက်ဟူ၍ပညတ်စရာ ပရမတ္ထ တရားတို့ထင်ရှား ဖြစ်ပေါ် ရှိ နေကြောင်းမျှားကို ဉာဏ်ထဲခ္ခုအသိဖြစ်ပေါ် လာသော အခါ။ ယခင်က ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာတို့နှင့် တသားတည်း တထပ်တည်းတူညီသောအယူသို့ရောက်နိုင်ရာ၏။ (အငယ်ကိုထောက်၍အကြီး။အကြီးကိုထောက်၍အငယ်။ အတို ကိုထောက်၍ အရှည်။အရှည်ကိုထောက်၍အတို-စသောအားဖြင့် ပညတ်ခြင်းသည် ဥပနိဗာပညတ်မည်၏။ ထောက်၍ပညတ်ခြင်း ဟူလို။ထိုကြောင့်မိမိ၏ အကျိုးသာလိုလားခင်မင်သော,ပညာရှင် တို့သည်၊ ဉာဏ်ကွန်ပြီး၍ အထူးစဉ်းစား လိုက်ကြ ပါကုန်လော။ ၅ါပါဠိတော်အဋ္ဌကထာတို့ခ္ခုလာသော အမှန့်စုဏ္ဏသည်ခေတ်ကြီး

လေးပါးဆပေါင်း၄ဆလွတ်မဟုတ်၊ဓာတ်ကြီးလေးပါးကိုပင်ဆမှန့်
စုဏ္ဏဟုဟောတော်မူဆပ်သောစကားဖြစ်၏။

တဘန်တိုး၍ နားလည်ဆောင် ဖြလိုက်ဦးအုံ့။ ။ပထဝီသည်
ပရမတ်ဖြစ်၏။ ဆာပေါ သည်ဌင်း။ တေဇောသည်ဌင်း။ ဝါယော
သည်ဌင်း။ ဓာတ်အသီးအသီး တခုတခုစီသည်သာလျှင် ပရမတ်
ဖြစ်၏။စဉ်းစားကြည့်ကြစမ်း၊ ပရမတ်၄နိုက အရုဏပေါင်းဟုတ်ပါ
လေ၏လော။ပရမတ်တရားဌိအရုဏပေါင်းဟူ၍မရှိ။ အရုဏပေါင်း
ဟူသည်ကား ပညတ်သားလျှင်ဖြစ်၏။ သို့ရာတွင် ရူပ်ပရမတ်တို့
သည်မရုမပေါင်းဘဲသည်းဖြစ်ပေါ်သည်ဟူ၍မရှိကြ၊ရုပေါင်းမြဲသာ
ဖြစ်သောကြောင့်။ ပညတ်သည် ပရမတ်နှင့် မကင်းကြောင်းထင်
ရှားဖ၏၊ဤ၂ကားမျှားသည် မနှက်နဲပါလော။ နားလည့်ကြ၏လော။
အရုဏပေါင်းကိုပါဌိဘာသာဆားဖြင့်သမ္ဘာဟုခေါ် ၏။ဆိုပေအုံ့။ ။
ပကတိဆားဖြင့်မကွဲမကွာ ဖြစ်ကုန်သော မဟာဘုတ်ပရမတ်တို့
ရဝေးရ်ဖြစ်ကြသောဆခါ။ပရမတ်တရု။ရဝေးရ်ဖြစ်သော ဆခြင်း
ဆရာ ပညတ်တရုဆားဖြင့်။ ပရမတ်နှင့် ပညတ်နှစ်ပါး မကင်းရာ
မကင်းကြောင်းဆဖြစ်ဖြင့်ရုံလင်စွာပါနေ၏မဟုတ်လော။ ပရမတ်
ကား၊ပထဝီဆာပေါ်စသောမဟာဘုတ်တို့၏အသီးအသီးကိုဆိုလို
သည်ဟုသိရပါပြီ။ ပညတ်ကား ဆာဘယ်ကိုဆိုပါသနည်းဟု မေး
ခွင့်ရှိပေသေး၏လော။ပထဝီဆာပေါ်စသောဓာတ်တို့၏ ရုပေါင်း၍
ဖြစ်သောဆခြင်းဆရာသည်ပင် သမ္ဘဟပညတ်မဟုတ်လော။ ။
နားလည် သင့်ကြပြီ။ ।မဟာဘုတ် လေးပါးတို့ ရုပေါင်းသော
သမ္ဘဟဟူသော ဆခြင်းဆရာဆားဖြင့် ဖြစ်ကြသောဆခါ။ မဟာ
ဘုတ် ရူပ်ပရမတ်တို့၏ ရဝေးရ်ဖြစ်သော ဝမ္ဘတာ ဆားလျှော်စွာ
ဆတိုဆရှည် ဆလုံးဆဝန်း လေးထောင့် ခြောက်ခြောင့် စသော
ဆားဖြင့်သဏ္ဌာန်ပညတ်ကြရသည်မဟုတ်လော။ ပထဝီ ဆာပေါ
စသောရူပ်ပရမတ်က တခြား သမ္ဘဟပညတ်က တခြားဖြင့်သင့်
ရာအုံ့လော။ပထဝီ ဆာပေါ်စသော ရူပ်ပရမတ်ကို ဆသီးဆခြား
လွှတ်ထား၍။ဆပေါင်းဆရုသမ္ဘဟဟူ၍မပညတ်နိုင်ရာ။ ထိုသို့ဖြစ်

သောကြောင့်။ မဟာဘုတ် လေးပါးတို့ စုဝေးသော အခြင်းအရာ အားလျော်စွာ အရှုသည်အတို့ အလုံးအဝန်း လေးသောင့် ခြောက်မြောင့်စသော သဏ္ဌာန်ပညတ်သည်။ ထိုပရမတ်ကိုပင်ပညတ်သည်ဟုဘုရားကဖြင့်ဆုံးဖြတ်နိုင်သောကြောင့်။သဏ္ဌာန်ပညတ်သည် ရုပ်ပရမတ်မှ အသီးအခြား လွတ်နေ၏ ဟူသော အယူကိုလည်း ပယ်စွန့်နိုင်လေရာ၏။

သရီရသဏ္ဌာန်ကို၊ကိုယ်ဟုဆနှက်ပေးနိုင်ကြပုံ၊ထိုကိုယ် ဆိုသည်ကားအဘယ်ကိုဆိုပုံကိုပြခြင်းဌာန်း၏။

---

၁၅ -ဌာနယမ္ဘယဉာဏ်အခန်း။

(က) ပုဒ်များကိုရှင်းလင်းချက်။

ဒါယကာတို့၏ လျှောက်လွှာနံပါတ် ၃-ကိုဖြေဆိုရန်မှာ။ ၎င်းနံပါတ် ၃-၏ပု စ္ဆာသည်ကားဘဂ်ဉာဏ်နှင့်သာဆိုင်သောကြောင့်။ ထိုဘဂ်ဉာဏ်ကို မပြုနိုဘဂ်ဉာဏ်၏ ရှေးသွားဉာဏ်ဖြစ်သော ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ကိုပြဆိုလိုက်ပြီးအံ့။ ။ဒါယကာတို့၏လျှောက်လွှာ၌ (ဦးတိုက်ခ်ဖြူယဆရာမြတ် ရေးသားအပ်သော ဘာဝနာဣတ္တမဒီပနီ စာမျက်နှာ ၇၉-၌။ ။ဤသို့လျှင် အဇေသိတာ တိုးတိုင်း တိုးတိုင်း မရပ်မစဲတသဲသဲ စတုသမုဋ္ဌာန်ရှာ်ဖြစ်သော ပထဝီ အာပေါ် တေဇောဝါယောဝဏ္ဏဂန္ဓရသ သြဇာဟူဆိုအပ်သော အဝိနိဗ္ဘောဂ ရုပ်ကလာပ်အပေါင်းသည်ဖြစ်ရေ အလျှင်ကဲ့သို့ဖြစ်၍။ လျှင်မြန်စွာ လျှင်မြန်စွာချုပ်ကွယ်ကြလေကုန်၏။ ထိုသို့ချုပ်ကွယ်ကြောင်းကို ထင်မြင်လျှင်။ မြဲခြင်းတည်းဟူသော နိစ္စသညာပျောက်၍။ စင်စစ်မြဲခြင်း သဘော တည်းဟူသော အနိစ္စသညာလျှင် တရေးရေး ထင်လေတော့၏။ဟူ၍ဝေ့ဝေမြင်ရပါသည်။သို့ရာတွင် တပယ်ခ်ေတော် တို့ကား။ထိုကဲ့သို့သင်မြင်ခဲ့သော်သမဃအရာ၌ အာရုံနိမိတ်ရှိသကဲ့သို့။ ဤဝိပဿနာ အရာမှာလည်း။ လက္ခဏာရေးတင်၍ သုံးသပ်

ကောင်းသော အာရုံနိမိတ် ရှိရမည်ဟု ယုံကြည် ပါသည်)ဟုပါ လာ၏။ရင်းစကားများကိုပိုင်းခြားဝေဘန်၍ပြလိုက်ဦးအုံ့။

ဆေသိဘတိုးတိုင်းဘိုးတိုင်းဆိုရာ၌၊တိုးတိုင်းတိုးဘိုင်းဆိုသော စကားသည်။ တိုးတိုင်း တချက်။ တိုးတိုင်းတချက် ဆားဖြင့် နှစ်ချက်တည်းမျှတိုးခြင်းကိုပြသည် မဟုတ်သောကြောင့်။ရင်း (တိုးတိုင်းတိုးတိုင်း) ဟူသောစကားကိုနောက်ကဆက်၍။မရပ်မစဲဟူသောပုဒ်ကထောက်ပင့်ပေးရ၏။ မရပ်မစဲဆိုသော စကားသည် ရပ်တန့်၍မနေ။စဲပြတ်၍မနေကြောင်းကိုပြ၏။ ထိုဆခါ။ (တိုးတိုင်းတိုးတိုင်း)ဆိုသောစကား၏ ဆဒိပ္ပါယ်သည် ခဏငယ်မျှရပ်တန့်-စဲပြတ်၍ မနေသော ဆဒိပ္ပါယ်ရှိ၏၊ ထိုနောက် မရပ်မစဲဆိုသော စကားကိုနောက်ကဆက်၍ဘာဘန်ဘသဲသဲဟူသောပုဒ်က ထောံပင့်ပေး၏။တသဲသဲဆိုသောစကားသည် ဆာယ်ဆရာတို့ပင်လေနည်းဟုပြလိုပြန်သောကြောင့်။ရင်း(တသဲသဲ) ဆိုသောပုဒ်၏နောံက။စတုသမုဒ္ဒာနိုရ်ပြစ်သော (ကံစိတ်ဥတုဆာဟာရ တည်းဟူသောဆကြောင်းလေးပါးကြောင့် ဖြစ်သောရုပ်ဟူလို) ပထဝီဆာ ပေါ်တောဇောဝါယော ဝဏ္ဏဂန္ဓရသဩဇာဟု ဆိုဆယ်သော ဆဝိနိဗန္ဓောဂ ရုပ်ကလာပ် ဆပေါင်းသည်-ဟူသော စကားကိုဆက်လက်၍ ပြလေသည်။ ထိုဆခါရုပ်ကလာပ် တခုတည်းမဟုတ်၊ဆပေါင်းဖြစ်ခြင်းကြောင့် တသဲသဲဖြစ်ပျက်နေကြောင်း ဆဒိပ္ပါယ်ရှိလေ၏။တသဲသဲဆိုသောစကားသည်မျှားစွားဖရိုဖရဲကြ၍ ပျက်နေပုံကိုပြသော စကားဖြစ်၏။ ဆိုဦးအုံ့။ ရုပ်ကလာပ်သည် ပညတ်လောပရမတ်လော။ ပထဝီသည်သာလျှင်ပရမတ်။ ဆာပေါ်သည်သာလျှင်ပရမတ်။ ဤသို့ဆသီးသီးသော ဓာတ်တို့သည်သာလျှင်ပရမတ်မည်၏။ ရုပ်ကလာပ် ဟူသည်ကား ထိုပထဝီစသောရုပ်ဓာတ်တို့၏ဆပေါင်းဆစည်းကိုသာဆိုသဖြင့်။ပရမတ်တို့မည်သည် ဆပေါင်းဆစည်း သမ္ဘာဟမဟုတ်။ ဆပေါင်းဆစည်း သမ္ဘာသည်ကား။သမ္ဘာပညတ်သာလျှင် ဖြစ်သောကြောင့်။ ဆဝိနိဗန္ဓောဂရုပ်ကလာပ်ဆပေါင်းသည် မြစ်ရေ ဆလျှည်ကဲ့သို့ ဖြစ်၍ လျင်မြန်စွာ

လျင်မြန်စွာ ချုပ်ကွယ် သွားကြောင်းကို ထင်မြင်သည် ဆိုရာ၌။ ထိုသို့ထင်မြင်ဆပ်သော အာရုံသည်ပရမတ်လော ပညတ်လော ဟုဉာဏ်ဖြင့် စဉ်းစားကြရာ၏။ (ဤကျမ်းကို ရှေ့နောက်ဖွဲ့ဆောင်ဉာဏ်ဖြင့်ဦးဒီဆောင်ဘတ်၍ ရှုကြလေ။ အထူးဆိုရန်မလိုပြီ)။ ဖြစ်ရေဆ လျှဉ့်ကဲ့သို့ဟူ၍ဥပမာပြလေခြင်းသည်။ ရုပ်ကလာပ်ပေါင်းများ စွာတို့၏ပျက်ပုံကိုဆာဘယ်နှင့် တူသေသနည်းဟု သိကြစေရန်။ ပြုသောဥပမာဖြစ်၏။ ဆရေတိုးဘိုင်းဘိုးတိုင်းမရပ်မစဲ တသဲသဲရုပ်ကလာပ်ပေါင်းများစွာတို့သည်။ ဖြစ်ရေဆလျှဉ့်ကဲ့သို့ ချုပ်ကွယ်ခြင်းသည်နှေးနှေးမဟုတ်ဟု ပြသိပြန်၍။ ရှေးစကားများကို တိုး၍ ခိုင်ခံ့လေဆောင်။ လျင်မြန်စွာ လျင်မြန်စွာဟူသော စကားနှစ်ခွန်းဆင့် လိုက်ပြန်၏။ ထိုဆခါ-ရင်းဘာဝနာကွမကျမ်းဌ လာသောဆိုဆပ်ခဲ့ ပြီးသောစကား၏ဆဒိပ္ပါယ်ကား။ ကံစိတ်ဥတုဆာဟာရတည်းဟူ သော ဆကြောင်းဘရား လေးပါးတို့ကြောင့် ဖြစ်ပျက်နေကြကုန် သောရုပ်ကလာပ်တို့သည်။ မရပ်မစဲ တသဲသဲဖြစ်ရေဆလျှဉ့်ကဲ့ သို့။ လျင်စွာလျင်စွာကံပြုပြင်တိုင်းဆသစ်ဆသစ်။ စိတ်ပြုပြင်တိုင်း ဆသစ်ဆသစ်။ ဥတုပြုပြင်တိုင်းဆသစ်ဆသစ်။ ဆာဟာရ ပြုပြင် တိုင်းဆသစ်ဆသစ်၊ များစွာသော ရုပ်ကလာပ်တို့သည် ဖရိုဖရဲ ကြ၍။ ပျက်စီးနေကြကုန်၏ဟု ဆိုလိုသောဆဒိပ္ပါယ်ရှိ၏။ ထိုကဲ့သို့ ရုပ်ကလာပ်ပေါင်းများစွာ ဖရိုဖရဲကြ၍။ လျင်စွာလျင်စွာမရပ်မစဲ တသဲသဲဘရိန်တည်း ပျက်စီးနေခြင်းကို မြင်သောဉာဏ်ကိုကား ဘင်ဉာဏ်ဟုခေါ်၏။ ဤဘင်ဉာဏ်ကို၄သောလျှင် ဆနိစ္စဉာဏ်စင် စစ်ဖြစ်၏ဟုကျမ်းဂန်များ၌ လာရှိသောကြောင့်။ ဆလွန်ကိုက်ညီ သောစကားဖြစ်ခေလ၏။ (ဘင်ဉာဏ်ပိုင်းမှာ ရှင်းလင်းစွာနားလည် ဆောင်ပြမည်)၊

ဤဘင်ဉာဏ်ကို ရပြီးဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်သာလျှင်။ ဘယ ဉာဏ်၊ ဆာဒိနုဝဉာဏ်၊ နိုဗ္ဗိန္ဒဉာဏ်၊ မဂ္ဂါတုဂတမျှဘာဝဉာဏ်၊ ပဋိသင်္ခါ ဉာဏ်၊ သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏ်၊ ဆနုလောမဉာဏ်၊ ဂေါတြဘူဉာဏ်၊ မဂ်ဉာဏ်၊ ဖိုလ်ဉာဏ်ဆားဖြင့်၊ ဆဆင့်ဆင့် တက်သွားစရာ ရှိပါ

လျက်နှင့်ဆိုဆပ်ခဲ့ပြီးသော နည်းဆားဖြင့် ဆနိစ္စဉာဏ်ကိုရေပြီးဖြစ်သောဝုဋ္ဌိုလ်သည်။ထမင်းဆာလောင်သောဆခါ ဝပြိုးသောဆခါ တို့ဦးဖြစ်ပြီး၍ ချုပ်ကွယ် သွားကြကုန်သော ရုပ်ကလာပ်တို့ကို။ ဝိသုद्ध်မဂ် မဂ္ဂါမဂ္ဂ ဉာဏဒဿန ဆဖွင့်ဦးလာသော သမ္မာသနုနည်း ဆားဖြင့်။လုပ်သောဆလုပ်သို့သာလျှင်တဘန်လျှောကျ၍ သုံးသပ်ရန်ဆလိုမရှိသင့်ရာပြီ၊ ပဋ္ဌမကျော်ဆတန်းကို ဆောင်ဖြင်ပြီးသော ဝုဋ္ဌိုလ်သည်။တပည့်အဖြစ်ဖြင့်တဘန်သဒ္ဓါ- သဒ္ဓိဟာကျမ်းများကို သင်ရန်မလိုပြီးဖြစ်သကဲ့သို့ပင်တည်း။ထိုကြောင့် ဘဂ်ဉာဏ်ကိုမရမီဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ကိုလုပ်ရ၏။ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ကို မရမီသမ္မာသနဉာဏ်ဆလုပ်ကို လုပ်ရ၏၊ သမ္မာသန လုပ်နည်းကို ငါတို့ရေးသားဆပ်သောဝိပဿနာစက္ခု၊ကျမ်းကြီးမှာမျှားစွာရှိလေပြီ။

ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြစ်လိုသော ဝုဋ္ဌိုလ်သည် ဥပမာဆားဖြင့်ဆိုသည်ရှိသော် ညှစ်ပတ်သော ဆဝတ်ကို ဆိုးရည်တပ်စွန်း စေလိုသောသူသည်။ထိုဆညှစ်ဆကြေးကို စင်ကြယ်ဆောင်ဆေးလျှော်၍။ဆိုးသောဆခါတပ်စွန်းလေသကဲ့သို့။ဝိပဿနာ ဆလုပ်သို့တက်ရန်စိတ်၏ ပြိုသ်သက်တည်ကြည်သော ဝိပဿနာသမာဓိကိုရနိုင်ဆောင်။စိတ်ယုတ်စိတ်ညှစ်ဟုဆိုဆပ်သောနိဝရဏတရားများကို မဖြစ်စေဘဲ၊ ဒိဋ္ဌိတို့၏ သိလများကို လုံခြုံစေလျက် သုံးသပ်ရာ၏။ သုံးသပ်နည်းကို(ဂ)ပိုင်းမှာဆိုမည်။(၅)အရာ၌ရဟန်းတို့မှာလည်း။ ဒေသနာဂါဝ်ဆာပတ်ကို ဒေသနာကြားပြီးသော် ဆာပတ်မှ စင်ကြယ်၏။ ဝုဋ္ဌာနဂါဝ်ဆာပတ်ကိုသည်း ဝုဋ္ဌာနကံ ပြုပြီးသော်ရင်း။ နောင်ဝုဋ္ဌာနကံပြုရန်ဒေသနာကြားပြီးသည်ရှိသော်ရင်း။ဆာပတ်မှ မမြောက်သေးသော်သည်း ထိုခဏာ၌စင်ကြယ်၏ဟု ယူရာ၏။ရဟန်းတို့၌ပါရာဇိကဆာပတ်မှတပါးကုန်သော ဆာပတ်တခုခုသင့်လျှင်။ ဆကြောင်းဆား လျှော်စွာ ကံပြု၍ ဆာပတ်မှ စင်ကြယ် သောကြောင့်။ ဘုရားသားတော်ကောင်းဆဖြစ်၌ တည်ကုန်ပြီ။ ရဟန်းတို့၌သင့်သောဆာပတ်သည်ကား ရဟန်းတို့၏တာဝန်သာဖြစ်၏။ ဆကယ်၍ ရဟန်းဆား ဆာပတ်သင့်သည်ဟု။ လူသာမဏေတို့က

ထိပါးပုတ်ခပ်၍နေခဲ့လျှင်။ရဟန်းတို့မှာကားသင့်ပြီးသော ဆာပတ်ကိုကံကြီးကံငယ်ပြု၍ထမြောက်လေပြီးဖြစ်သော်လည်း။လူတို့မှာကားထိုကဲ့သို့ပုတ်ခပ်ဓိသောဆပြစ်ကို ဆာယ်ကံကိုပြု၍ထမြောက်အံ့နည်း။ ထိုသို့ ထိပါးပုတ်ခပ်ခြင်းသည်ရဟန်း၏ ဆာပတ်သင့်သဲ့ခဏများကိုလွန်၍။ဆာပတ်စင်ကြယ်သည်တိုင်အောင် ထိပါးပုတ်ခပ်သဲ့ဖြစ်ခဲ့လျှင်။ ရဟန်းကောင်းကို ထိပါးပုတ်ခပ်သည်သာလျှင်မည်လေတော့၏။ဆကယ်၍ ထိုရဟန်းသည် ကျူးလွန်ဓိသော ဆပြစ်များကိုသတိရ၍ကံကြီးကံငယ်ပြုပြီးလျှင်။ ဝိပဿနာ ဆလုပ်ကိုဆောင်ရွက်လေသဖြင့်။ ဆရိယာ ဆပြစ်သို့ ရောက်သွားငြားအံ့။ ထိပါးပုတ်ခပ်တတ်သော-ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကလည်း ထိပါးပုတ်ခပ်သဲ့ပင်ဖြစ်အံ့။ ဆာပတ်လင့်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကို ပုတ်ခပ်သည်ကား မဟုတ် ဆရိယာ ပုဂ္ဂိုလ်ကို ပုတ်ခပ်သည်သာ မည်လေတော့၏။ ဆလွန်သတိထားကြပါကုန်။

ဆိုကြားအံ့။ ။တစုံတယောက်သောသူသည် ပုထုဇဉ် ရဟန်းတပါးကိုရိုက်သတ်၏။နောက်ဆာဘို့ဌိုထိုရဟန်းသည် ဆာပတ်ကြီးငယ်များကို၊ကံကြီးကံငယ်ပြုခြင်းဖြင့်ငင်ကြယ်စေလျက်။ ဝိပဿနာကမ္မဋ္ဌာန်းကိုကြိုးစားဆောင်ရွက်လေသဖြင့်။ ဆရိယာဆပြစ်သို့ ရောက်ပြီး၍။ ထိုရိုက်သတ်သောဒဏ်ရာကြောင့်ပင်။ စုတေ့သေလွန်ပရိနိဗ္ဗာန်စံငြားအံ့။ထိုသူသည်ဆရိယာပုဂ္ဂိုလ်-ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ဆား။ဆသေသတ်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်သောပဓာနနှင့်ရိယ ကံသို့ရောဝ်ဖ၏ဟုကုမ်းဂန်များ၌လာ၏။ ။တာဘန်ဆိုကြားအံ့။ လူဆချင်းချင်းပင်ဖြစ်သော်လည်း။ မထိပါး မပုတ်ခပ်ရာ။ ။လူမိုက် တယောက်သည်ဆလွန်မိုက်မဲ တွေဝေသောကြောင့်။ ခိုးဝှက်တတ်-သောက်စားတတ်၏။ထိုလူမိုက်သည်မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ တရားတော်ကိုကြားနာရသဖြင့်။သောတာပန်ဆပြစ်ဌိတည်ငြားအံ့။ထိုလူကိုသူခိုးသေသောက်ကြူးဟုခေါ် နေကြကြားအံ့လော၊ ဆကယ်၍ခေါ် နေကြလျှင်လူဆိုးမဟုတ်သောသူတော်ကောင်း တယောက်ကို မဟုတ်

မလျှားစွပ်စွဲပြစ်မှားမ၁ခေါ် နေကြသည်သာလျှင်မဟုတ်လေလော။ စဉ်။စားကြလေ။

ပုထုဇဉ်ရဟန်းကိုသော်လည်းမပြစ်မှားမထိပါးမပုတ်ခပ်ရာ။ ပုထုဇဉ် ရဟန်းသည်လည်း ဘုရားသားတော်ဖြစ်၏။ လောကဥ္စ မင်းသားမင်းမျိုးကိုထိပါးပုတ်ခပ်လျှင်။ ဆင်းရဲသား ကျွန်တော်မျှ ကိုထိပါး ပုတ်ခပ်သော ပြစ်ဒဏ်ထက် လေးစွာ ခံရဘိသကဲ့သို့ ခံရရာ၏။သင်ဃရက္ခိတာဘာဂိနေယျရဟန်းကိုပုထုဇဉ်ပြစ်စဉ်ဆခါ ကပင်သင်သည် ငါဘုရားသားတော်ဖြစ်ကြောင်းကို ဓမ္မပဒဆဋ္ဌ ကထာမျက်နှာ ၂၄၈ ၌။ ထိုရဟန်းသည် လူထွက်ရန် ကြံသော ဆခါပြတ်စွာဘုရားကဤသို့ဆိုတော်မူ၏။

နနုတွံ အာဝုဿ ဝိရိယသဿ ဇေကသ္သ ဗုဒ္ဓဿ ပုတ္တောဝ။

(ဆနက်)။ ။တွံ၊သင်သည်။အာဝုဿ ဝိရိယသ၊ ဆားထုတ် ဆပ်သောဝိရိယ၌။ဇေကသ္သ ဗုဒ္ဓဿ၊ တဆူသော ဘုရား၏၊ ပုတ္တောနနု၊သားတော်မဟုတ်တုံလော။

ပုဒ်မျှားကိုရှင်းလင်းချက်ပြီး၏။

---

(၁) ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်မည်ကြောင်းယုံကြည်အောင်ပြဆိုခြင်း။

ဥဒယဗ္ဗယ ဉာဏ်မည်ကြောင်းကို ဆရာမဟာ သာရိပုတ္တာ မထေရ်ကြီးသည်ဇရိသဏ္ဌိဒါမဂ်ပါဠိတော်မျက်နှာ ၄ ၉-၌။

ကထံပဋ္ဌ၊ပ္ပန္နောနံ ဓမ္မာနံ ဝိပရိဏာမာနုပဿနေ ပညာဥဒယဗ္ဗ ယာနုပဿနေနဉာဏံ၊ ဇာတံရူပံပဋ္ဌ၊ပ္ပန္နံ၊ တသ္သနိဗ္ဗတ္တိလက္ခဏံဥဒ ယော၊ဝိပရိဏာမလက္ခဏံ ဝယော၊ဆနုပဿနာဉာဏံ။ ။ဟုမိန့် ဆိုတော်မူပြီ။

(ဆနက်)။ ။ပဋ္ဌ၊ပ္ပန္နောနံ၊ ဖြစ်ဆဲဖြစ်ကုန်သော။ ဓမ္မာနံ၊တရား တို့၏။ဝိပရိဏာမာနုပဿနေ၊ ဘောက်ပြန်ခြင်းကိုဆာန်တလဲလဲ ရှုခြင်း၌၊ ပဝတ္တာ၊(ထည့်)ဖြစ်သော။ ပညာ၊ပညာသည်။ ဥဒယဗ္ဗ

ယာ နုပသဿနာဉာဏ်၊ ဥဒယဗ္ဗယာ နုပသဿနာဉာဏ် မည်သည်။ ကထံဟောတိ၊ အာဘယ်သို့ဖြစ်လေသနည်းဟူ၍ကား။ ဇာတံ၊ ဖြစ်ဆဲဖြစ်သော။ ရူပံ၊ ရုပ်သည်။ ပစ္စုပ္ပန္နံ၊ ပစ္စုပ္ပန်မည်၏၊ တဿ၊ ဖြစ်ဆဲဖြစ်သောထိုပစ္စုပ္ပန်ရုပ်၏။ နိဗ္ဗတ္တိလက္ခဏံ၊ ဖြစ်ပေါ်ဆဲလက္ခဏာသည်၊ ဥဒယောဥဒယမည်၏။ ဝိပရိဏာမလက္ခဏံ၊ ဘေဘင်ပြန်သော လက္ခဏာသည်။ ဝယောဝယမည်၏။ အနုပသဿနာ၊ အာဘန်တလဲလဲရှုသောပညာသည်။ ဉာဏံ၊ ဉာဏ်မည်၏။

ဤပါဠိတော်၏ အဓိပ္ပါယ်သဘောကို စဉ်းစား၍ကြည့်ကြစမ်း။ ဘာဆိုသလဲ။ ဤကဲ့သို့စဉ်းစား၍မကြည့်ကြဘဲ၊ ဘာဆို၄နှုန်းမသိလျှင်၊ ထင်ပိုထင်ရာဖြစ်နေတတ်ကြရာ၏။ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ဆိုရာ၌။ ဥဒယ-တပုဒ်, ဝယ-တပုဒ်, ဉာဏ်-တပုဒ်, သဒ္ဒါနည်းအားဖြင့် ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ဖြစ်လေ၏။ ၎င်း ၃ ပုဒ်ကို စိစစ်၍ဆင်ပေအုံ့။ ။ဖြစ်ဆဲဖြစ်သောရုပ်သည်ပစ္စုပ္ပန်၊ ပစ္စုပ္ပန်ဘခြား, ဖြစ်ဆဲရုပ်တခြားမဟုတ်။ ဇာတံရူပံ, ပုဒ်နှင့်ပစ္စုပ္ပန္နံ အရတူ၏၊ စိစစ်၍ကြည့်ကြစမ်း။ ဤပစ္စုပ္ပန်ရုပ်သည်ဥဒယ-လော။ အကယ်၍ပစ္စုပ္ပန်ရုပ်သည်ဥဒယဖြစ်ခဲ့အုံ။ တဿနိဗ္ဗတ္တိလက္ခဏံ ဥဒယောဟု မဆိုတန်ရာ။ ထိုသို့ဥဒယကို တဿနိဗ္ဗတ္တိလက္ခဏံဥဒယောဟုဆင်ခြင်းကြောင့်။ ဖြစ်ပေါ်ဆဲဖြစ်သောရုပ်၏ ဖြစ်ပေါ်သောလက္ခဏာသည်သာလျှင် ဥဒယမည်၏။ ထိုကြောင့်ဖြစ်ပေါ်ဆဲဖြစ်သောရုပ်သဘောကတခြား။ လက္ခဏာဟုဆိုအပ်သော ဥဒယသဘောက တခြား ဖြစ်၏။ ဤလက္ခဏာသည်သဘာဝဓမ္မမဟုတ်။ ဖြစ်ပေါ်ဆဲဖြစ်သော ရုပ်သဘောသည်သာလျှင် သဘာဝဓမ္မမည်၏။ ထိုဆာဒူ-ဝယ, သည်လည်းပစ္စုပ္ပန်ရုပ်၏ ဘေဘင်ပြန်သော လက္ခဏာမျှသာဖြစ်၏၊ သဘာဝဓမ္မမဟုတ်။ သဘာဝဓမ္မမှကင်း၍ လက္ခဏာမဖြစ်ပေါ်။ မကင်းရာမကင်းကြောင်းတည်း။

ထိုကြောင့်ဖြစ်ပေါ်လာသောပရမတ္ထရုပ်တို့သည် ဖြစ်ပေါ်လာပြီးလျှင် "ပြုန်းခနဲ"(ဖြုတ်ခနဲ, ရုတ်ခနဲ, ရိပ်ခနဲ,လျှပ်ခနဲ-ပြုန်းခနဲဆို သောစကားကဲ့သို့ သုံးနိုင်သောစကားများ)။ ချုပ်ပျက် သွားကြ

လေကုန်၏။ ။ဝေဒနာကွန္ဓာ,သညာကွန္ဓာ,သင်္ခါရကွန္ဓာ,ဝိညာဏကွန္ဓာ တို့ကိုလည်း၊ ထိုရူပကွန္ဓာ ဆိတု သိကြ၏လော။ ဝေဒနာစသော ၄-ပါးသော ခန္ဓာ တို့သည် ဆာရုံသို့ ညွှတ်တတ်သော ကြောင့်နာမ်မည်၏။ ဤသို့လျှင်ရှာ၏ဖြင်း၊နာ၏ဖြင်း၊ မရပ်မစဲ ဆက်မပြတ် လျင်မြန်စွာ ဖြစ်ပျက်နေသောဆန္ဒြင်းဆရာဟုဆိုဆပ်သောဥဒယဗ္ဗယကိုမြင်သောဉာဏ်သည်ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်မည်၏။ ဤဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်သည်လက္ခဏာရေးသုံးတန်သို့တင်၍သုံးသပ်ဆပ်သောဆာရုံသင်္ခါရနိဗိတ်ရှိသော သက္ခဏာရမ္မဏာကဝိပဿနာမည်၏။ (သင်္ခါရနိဗိတ်ကိုဆာရုံပြု၍ ဆန်စွ,ဒုက္ခ,အနတ္တလက္ခဏာသုံးပါးသုံးသပ်ရန်ဆာရုံရှိသောဝိပဿနာဟူလို)။

ဆန္ဒျိသောပုဂ္ဂိုလ်တို့က၊ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ဆိုသည်ကား။ ဥဒယ-ဖြစ်ခြင်း။ဝယ-ပျက်ခြင်း။ဉာဏ်-ဉာဏ်ဟု၊ကြီးပြီးလျှင်ဖြစ်ခြင်း, ပျက်ခြင်းကိုသိသောဉာဏ်ကိုဆိုသည်ဟု၊ သာမညဆောင်းဖြင့်ထင်မှတ်လျက်။ရူပါရုံတခုကိုမျက်စိဖွင့်ကြည့်၍မြင်ဆဲ,မှိတ်၍ကွယ်ဆဲ။ တဘာန်ဖွင့်ကြည့်၍မြင်ဆဲ,မှိတ်၍ကွယ်ဆဲ။ဤသို့လျှင်မျက်စိကိုမှိတ်တုံ, ဖွင့်တုံပြု၍ သုံးသပ်ကြလေကုန်၏။ ဆန္ဒျိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကလည်း၊သစ်ရွက်မျှားကိုတရွက်ကိုကြည့်၍မြင်ဆဲ, နောက်တရွက်ကိုကြည့်သောဆခါပဌမသစ်ရွက်ချုပ်ပြီးသောဆောင်းဖြင့်။တရွက်စီ,တရွက်စီ၊လှည့်ကာလှည့်ကာသုံးသပ်၍။ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ဖြစ်ပြီဟုမှတ်ထင်ကြလေကုန်၏။ စင်စစ်သော်ကား။ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်သည် ထိုကဲ့သို့ လေးလံ ထိုင်းမှိုင်းသော ဉာဏ်မျိုးမဟုတ်။ ဆလွန်ထက်မြက်လျှင်လျှားသောဝိပဿနာရှုသောဝိပဿနာကပုဂ္ဂိုလ်ကလုပ်၍လုပ်၍မပေးရသော၊ သူ့သဘာဝဆလျှောက် ဖြစ်,ပျက်နေသောဆန္ဒြင်းဆရာလက္ခဏာကိုဟုတ်တိုင်းမှန်စွာပညာမျက်စိဖြင့်သာလျှင်မြင်ရသော၊ တရုံတခါမှ မတွေ့မကြုံဘူး ဆလွန်ထူးမြတ်အံ့ဩဖွယ်ကောင်းသောဉာဏ်ဖြစ်၏။ ဆောင်းထုတ်၍သိမြင်လာကြမှသာလျှင်၊ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ဆိုသည်ကား၎င်းသို့သဘောပင်တည်းဟုယုံကြည်နိုင်ကြရာ၏။ မမြင်သေးသောပုဂ္ဂိုလ်တို့ကမူကား ယုံ

ကြည်နှိုင်ရန် ဆလွန် ခဲယဉ်းလေ၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ထိုကဲ့သို့ ထက်မြက်လျင်လျားသောသတ္တိရှိသောဉာဏ်ဆမြင်သို့ မရောက်နိုင်သေးသောကြောင့်သာလျှင်။ မျက်စိကိုမှိတ်တုံ, ဖွင့်တုံပြုခြင်း မျှကိုပင်ရင်း။ သစ်ရွက်များကို လှည့်ကာလှည့်ကာ၊ တရွက်စီတ ရွက်စီသုံးသပ်ခြင်းမျှကိုရင်း။ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ဖြစ်ပြီဟု မှတ်ထင်နေကြ၍၊ရှေးရခိုင်လူကြီးတို့၏ (ဆစ္စမ်းမပေါက်-မြို့မရော်၊ဘောင်းဒွတ်ဆခတိ-ပြန်လတ်ပီ)ဆိုသောစကားထုံးနှင့်တူစွာ။ ဘောင်းဒွတ်ရွာကိုပင်မင်းနေမြို့ကြီးမှတ်ထင်၍ပြန်လာကြကုန်သကဲ့သို့။ရောက်သင့်ရသင့်သော ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ဆင်စစ်သို့ မရောက်ရဘဲ ဆုံးရှုံးရလေကုန်ရာ၏။ ဤဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ကို လက္ခဏာ ရုမ္မဏာက ပဝ ပဿနာဟုကျမ်းဂန်တို့၌လာရှိခြင်းကြောင့်လက္ခဏာရေးသုံးပါးသို့တင်၍ သုံးသပ်ဆုံးဖြတ်ရန်ဆာခုံနိမိတ်ရှိရမည်ဟု သတိချင်ကြလေကုန်။

ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ရနိုင်ပုံကို ယုံကြည်ဆောင် ပြဆိုပေအုံ့။ ။ ဆချိုသောပုဂ္ဂိုလ်တို့က ဤမျှလောံ့လျင်မြန်စွာ ဖြစ်ပျက်နေသော ရုပ်,နာမ်တို့၏ဖြစ်ပျက်ပုံ ဆခြင်းဆရာကို ဆာဘယ်သို့လျှင် မြင်နိုင်ပါအုံ့နည်း။မမြင်စွမ်းနိုင်ရာ။ မြင်ဆပ်သောသဘောမဟုတ်ဟုဆင်ကြလေကုန်ရာ၏။ ။ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့ဆားယုံကြည်ဆောင်ဆိုလိုက်ဦးအုံ့၊ ။ လူတယောက်သည် ဆလွန်လျင်မြန်စွာခုတ်သွားသောမော်တော်ကားကိုစီး၍လိုက်၏။ ထိုလူသည် ဤငါစီးသော မော်တော်ကားသည်ရပ်တန့်မနေဘဲ၊ ဆမြှိုလျှင်စက်၏ဆရှိန် ဆဆက်ဆက်မရပ်မစဲ၊ တသဲသဲဆလွန်လျင်မြန်စွာ ဆားပေးခြင်းကြောင့်ဆလွန်လျင်မြန်စွာ ရိပ်ရိပ်ရိပ်ရိပ်နှင့်သွား၏ဟုသိ၏။ ၁၀-မိုင်၊ ၂၀,၃၀,၄၀, ၅၀-မိုင်ခရီးသို့ရောက်လာ၏ဟူ၍လည်းသိ၏၊ ထိုမော်တော်ကား၏ ဆလွန်လျင်မြန်စွာရိပ်ရိပ်ရိပ်ရိပ်နှင့်သွားပုံဆခြင်းဆရာ။ ၁၀-မိုင်။ ၂၀,၃၀,၄၀,၅၀ မိုင်ခရီးသို့ရောက်လာပြီဟုဆင်ရခြင်းကိုမူကား မသိ မရိပ်မိခဲ့လေ။ထိုလူသည်ငင်းမော်တော်ကားကိုရပ်တန့်မနေဘဲဆမြှိုလျှင်စက်၏ဆရှိန်ကြောင့်ဆ ဆက်ဆက်မရပ်မစဲ၊ တသဲသဲ

အလွန်လျင်မြန်စွာ ရိပ်ရိပ် ရိပ်ရိပ်နှင့် သွားနေ၏ဟု ယုံကြည်ပါ လျက်။ ၁၀ မိုင်-၂၀,၃၀,၄၀,၅၀-မိုင်ခရီးတို့ ရောက်လာပြီဟူ၍ လည်းဆိုတတ်ပါလျက်၊ အဘဲ့ကြောင့်အလွန်လျင်မြန်စွာအဆက် ဆက်မရပ်မစဲတသဲသဲ၊ရိပ်ရိပ်ရိပ်ရိပ်နှင့်သွားပုံအခြင်းအရာ ၁၀ မိုင်-၂၀,၃၀,၄၀,၅၀-မိုင်ခရီးသို့ ရောက်လာပြီဟု ဆိုရခြင်းမျှား ကိုမသိမမြင် ဉာဏ်အားမထင် မရိပ်မိခဲ့လေသနည်းဟု၊ စဉ်းစား ဆင်ခြင်၍ ကြည့်လိုက်သောအခါ။ အလွန်လျင်မြန်စွာအဆက်ကို မပြတ်စေဘဲ၊ မရပ်မစဲ-တသဲသဲ· ရိပ်ရိပ်ရိပ်ရိပ်နှင့် ရွှေ့၍ရွှေ့၍ သွားတိုင်းသွားတိုင်းကိုအဆစ်ဆစ်အပိုင်းပိုင်းအသစ်အသစ်ထင် မြင်ဆောင်ထက်မြက်သောဉာဏ်, လျင်လျားသောဉာဏ်ဖြင့်ပိုင်း ဖြတ်၍၊ အာရုံတပါးမလွင့်သွားစေဘဲ၊ စိတ်ဖြင့်အမြဲမှတ်၍မလိုက်၊ တမိုင်မှတ်တိုင်, နှစ်မိုင်မှတ်တိုင်သို့ ရောက်သောအခါမှသာလျှင်၊ ထိုမှတ်တိုင်တို့ကိုအာရုံပြု၍ တမိုင်ရောက်ပြီ, နှစ်မိုင်ရောက်ပြီဟု သိတတ်ခြင်းမျှကြောင့်ပင်ဖြစ်၏။(ဤကားဥပမာစကားတည်း)။

ဤဥပမာနှင့်တူစွာ၊ဤမိမိဟုဆိုအပ်သော ရူပ,နာမ်ကိုလည်း၊ ဤရူပ,နာမ်သည်ရပ်တန့်မနေဘဲ၊ အမြဲလျင်မရပ်မစဲဖြစ်ပျက်နေ၏ ဟုယုံကြည်ပါလျက်။ ယခုအသက် ၁၀-နှစ်ရှိပြီ။ ၂၀-၃၀-၄၀-၅၀-၆၀-ရှိပြီဟူ၍လည်းဆိုတတ်ပါလျက်။ ဤရူပ,နာမ်တို့၏၊ရပ်တန့်မ နေဘဲမရပ်မစဲဖြစ်ပျက်နေပုံအခြင်းအရာ၊ယခုအသက် ၁၀-၂၀-၃၀- ၄၀-၅၀-၆၀-ရှိပြီဟု ဆိုရခြင်းမျှားကို အာဘယ်ကြောင့် မသိမ လိမ္မာ မရိပ်မိခဲ့လေသနည်းဟု စဉ်းစားဆင်ခြင်၍ ကြည့်ရှုလိုက် သောအခါ၊ ဖြစ်တိုင်း,ပျက်တိုင်းကို အာရုံတပါးမလွင့်သွားစေဘဲ အမြဲမှတ်၍ မသုံးသပ်လေ။ယခုအသက် ၁၀-နှစ်ရှိပြီ။ ၂၀-၃၀-၄၀-၅၀-၆၀-ရှိပြီဟူ၍သာလျှင်၊ နှစ်များအရေအတွက်ကို အာရုံပြု၍ ပြောဆိုကာ အမှတ်တမဲ့ နေကြလေကုန်သောကြောင့်ပင် ဖြစ်၏။ (ဤကားဥပမေယျစကားတည်း)။

ဥပမာ, ဥပမေယျစကားနှစ်ရပ်ကို စပ်ဟပ်လိုက်သောအခါ၊ မော်တော်ကား၏ အလွန်လျင်မြန်စွာ ခုတ်သွားခြင်းနှင့် ရူပ,နာမ်

နှစ်ပါးတို့၏အလွန်လျင်မြန်စွာ မရပ်မစဲ တသဲသဲမြစ်ရေအလျဉ်ကဲ့သို့ရှင်း။ ဆိမီးလျှံကဲ့သို့ရှင်း ဖြစ်,ပျက်နေခြင်းတူကြ၏။ မော်တော်ကားဝီးသောလူအား အလွန်လျင်မြန်၏ဟူ၍မျှသာ သိခြင်းနှင့်ရုပ်,နာမ်နှစ်ပါး အလွန်လျင်မြန်စွာဖြစ်,ပျက်နေ၏ဟူ၍မျှသာ ယုံကြည်ခြင်းတူကြ၏။ မော်တော်ကား၏မရပ်မစဲတသဲသဲ၊ ရိပ်ရိပ်ရိပ်ရိပ်နှင့်အလွန်လျင်မြန်စွာသွားပုံအခြင်းအရာ ၁၀-မိုင်၊ ၂၀,၃၀,၄၀,၅၀-မိုင်ခရီးသို့ရောက်လာပြီဟုဆိုရခြင်းကို မသိမရိပ်မိပုံနှင့်ရုပ်,နာမ်နှစ်ပါးတို့၏ အလွန်လျင်မြန်စွာရိပ်ရိပ်ရိပ်ရိပ်နှင့်မရပ်မစဲ တသဲသဲမြစ်ရေအလျဉ်ကဲ့သို့ရှင်း၊ ဆိမီးလျှံကဲ့သို့ရှင်း၊ ဖြစ်ပျက်နေပုံအခြင်းအရာကိုအနိစ္စသညာဖြင့် မသိမမြင်ဉာဏ်အားမထင်ခြင်း။ အသက် ၁၀-နှစ် ရှိပြီဟူ၍ရင်း၊ ၂၀,၃၀,၄၀,၅၀-ရှိပြီဟူ၍ရင်းဆိုရသောသန္တာန်တိပညာတ်သဘောကို မသိမလိမ္မာခြင်း တူကြ၏။ အလွန်လျင်မြန်စွာရုတ်သွားသောမော်တော်ကား၏ တစပ်တည်းစပ်သကဲ့သို့ရှင်း၊အဆက်အဆက်စပ်ကာစပ်ကာလျင်မြန်စွာသွားသောအဆက်ဆက်ကိုအာရုံမပြုဘဲ၊ တမိုင်မှတ်တိုင်, နှစ်မိုင်မှတ်တိုင်တို့ကိုသာအာရုံပြုလျက်၊ တမိုင်ရောက်ပြီ,နှစ်မိုင်ရောက်ပြီဟုဆိုတတ်ခြင်းနှင့်အလွန်လျင်မြန်စွာမရပ်မစဲတသဲသဲမြစ်ရေအလျဉ်ကဲ့သို့ရှင်း၊ဆိမီးလျှံကဲ့သို့ရှင်း၊ ရုပ်,နာမ်တို့၏ဖြစ်,ပျက်နေသောအခြင်းအရာကိုအာရုံမပြုဘဲ၊နှစ်တို့၏အဆိုင်းအခြားအရေအတွက်ကိုသာအာရုံပြု၍ ၁၀-နှစ်ရှိပြီ၊ ၂၀,၃၀,၄၀,၅၀-ရှိပြီဟု ဆိုတတ်ခြင်းတူကြ၏။အထပ်ထပ်ဘတ်၍အလွန်စဉ်းစားကြလေ၊

လျင်မြန်စွာရုတ်သွားနေသောမော်တော်ကား၏အဆစ်အဆစ်အဆိုင်းအဆိုင်း သွားပုံအခြင်းအရာကို ဉာဏ်ဖြင့်လိုက်မှတ်၍ ဖြိုနိုင်ဆောင် လေ့ကျင့်နိုင်ခဲ့ပါမူကား။ ဤမော်တော်ကားသည်သာလျင် အဆစ်အဆစ်အဆိုင်းအဆိုင်းသွားသည်ကားမဟုတ်။ဤရုပ်ကောင်ကြီးသည်လည်းခဏကာလ-ခဏကာလတိုင်း အဆိုင်းဆိုင်းအဆစ်ဆစ်အသစ်အသစ်သာလျင် ဖြစ်ပျက်နေ၏ဟု ယုံကြည်ခြင်းအားကြီးလျက်၊ ထိုမော်တော်ကား သွားသော အခြင်းအရာဖြင့် ရုပ်

ကောင်ကြီးကိုလည်းဆောရုံစူးစိုက်လိုက်သောဆခါ။ဤရုပ်ကောင်ကြီးကိုလည်း အပိုင်းအပိုင်း အဆစ်အဆစ် အသစ်အသစ် ဖြစ်ပျက်နေပုံအခြင်းအရာဟာဆိုအပ်သော ရိပ်ရိပ်ရိပ်ရိပ်ရိပ်....အာရုံဟာ ဆိုအပ်သော ခဏမစဲ တသဲသဲ အာရုံနိဗိတ်သည် သာလျှင် ဉာဏ်အားထင်ဖြင်လာရမည်အမှန်မရှိတ်ဖြစ်၏၊လူတို့၏စိတ်သည် ကားအလွန်ထက်ဖြက်လျင်လျားသည်သာမဟုတ်လော။ အဘယ်ကိုရည်၍ သိရသနည်းဟူမူကား။ ငွေကိုင်မှ၌ လေ့ကျင့်ပြီးသော သူသည်ငွေ ၂၀-တခွက်ကိုကိုင်၍လက်တဘက်၌ အခွက်လိုက်သွန်ချသောအခါ။အသံတို့အသံအ-တ-ပြားပါဝင်သည်ကိုသိရှိနိုင်၏။ထိုလူသည်အသံအဘယ်နှစ်ချက်ကြားလေအုံ့နည်း။ မည်သည့်အပြားဦးမဆိုတပြားအသံတို-အသံအ ပါခဲ့လျှင်သိရှိပုံကိုထောက်က-အလုံးရုံသောငွေ၏ အသံကို ကြားရသည် မဟုတ်လေလော။ ထိုကဲ့သို့ကြားနိုင်ခြင်းသည် အလုံးရုံသောပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အရာဌာနမဟုတ်။လေ့ကျင့်ပြီး၍ထက်ဖြက် လျင်လျားသော သတိရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ အရာဌာနပင်ဖြစ်၏။ ထိုနည်းတူစွာ အနိစ္စဝိပဿနာရှုသောပုဂ္ဂိုလ်၏သတိပညာသည်ထက်ဖြက်လျင်လျားရာ၏။ ထက်ဖြက်လျင်လျားနိုင်ရန်လည်း လေ့ကျင့် သုံးသပ်မှုသာလျှင် ပဌာနဖြစ်၏။လေ့ကျင့်သုံးသပ်နည်းကိုနောက်(၈)ပိုင်းမှာဆိုမည်။ ထိုကဲ့သို့လျှင်မြန်စွာ ဖြစ်ပျက်နေသော အခြင်းအရာကို မှတ်သား ပိုင်းခြား၍ အပြတ်အပြတ် အဆစ်ဆစ် အသစ်သစ် ထင်ဖြင်အောင် သုံးသပ်ရန်။ ထိုလျှင်မြန်စွာ ဖြစ်ပျက်နေသော အခြင်းအရာအာရုံနိဗိတ်သည်ပင်သခ်ါရနိဗိတ်မည်၏။နောက်(၈၁)ပိုင်းမှာဆိုမည်။

တနည်းအားဖြင့်ထင်ရှားစေဦးအုံ့။ ။ယခုကာလ၌ ပေါ်လာသော "Bioscope" ဟုခေါ် သောအရိပ်ပြပွဲသည်ရှိ၏။ ထိုအရိပ်ပြပွဲ၌လူတယောက် လမ်းရှောက် နေသည်ဟု မြင်အောင်ပြရန် အတွက်။အရုပ်ပေါင်းအဆက်ဆက်စပ်နေအောင်အဆက်မပြတ်လည်လတ္တံ့.သောကြိုးပြားငယ်၌ပုံရိုက်ကူးယူ၍။ ရပ်နေသောရုပ်တခု-ဘုရားခြေကိုအနည်းငယ်မြှင့်သောရုပ်တခု ၎င်းခြေကိုထိုထက်

တိုးမြင့်သောရုပ်တရ-ၦးခြေကိုခွေသို့ တိုးလိုက်သောရုပ်ဘရ-ၦးခြေကိုလွှတ်၍ ချလိုက်သောရုပ်တရ-ၦးခြေကို မြေဆနားဌိ ရုပ်တရ-မြေဌိချသောရုပ်တရ-မြေဌိဖိနှိပ်သောရုပ်တရ-ဘယ်ခြေကိုလှမ်းရန် ဆတွက်ဉာခြေကိုမြေဌိ ကန့်ခဲ့သော ရုပ်တရ-(ဘယ်ခြေကိုလှမ်းသွားရာဌိလည်း ဉာခြေဆတူယူလေ) ဤသို့လျှင်လူတယောက်တည်းပင်ဉာခြေ- ဘယ်ခြေဆားဖြင့် လှမ်း၍သွားနေ၏ဟု ထင်မြင်ဆောင်ဆရုပ်ပေါင်းများစွာစဉ်တန်း၍ရှိလေရာ၏။ထိုဆခါ ၎င်းကြိုးပြားပေါ်ကိုတပ်၍ စက်ကို လှည့်လိုက်သောဆခါ။ စက်သည်ချောမောကောင်းမွန်စွာလည်သဖြင့်။ ထိုဆရုပ်ပေါ်တို့သည် တစပ်တည်း ဆက်စပ်၍ သွားလေသောကြောင့်။ ကြည့်ရှုနေကြကုန်သောလူဆပေါင်းတို့က။ဉာခြေလှမ်းသောရုပ်သည်ထိုရုပ်ပင်။ ဘယ်ခြေလှမ်းသောရုပ်သည်လည်း ထိုရုပ်ပင်။ နောက်ဆဆက်ဆက်လှမ်းသွားသမျှသောရုပ်သည်လည်း ထိုရုပ်ပင်ဟု ထင်ကြားကြ၏။ဆပြတ်ပြတ်ဆဆစ်ဆစ် ဆသစ်သစ်မထင်ဘဲ၊ လူတယောက်လမ်းရှောက်နေသည်ဟူ၍သာမြင်ကြရလေကုန်၏။ဆကြင်ဆခါ၌ စက်သည်ကောင်းမွန်ချောမွတ်ဝေ့စပ်စွာမလည်။ ထိုဆခါ၌ မူကား ထိုဆရုပ်ပေါ်တို့သည် ကောင်းမွန် ချောမွတ် မဝေ့စပ်-ကြားဆနည်းပေါ်စီ ပြတ်သဖြင့်။ လမ်းရှောက် နေသည်ဟု ပြုဆင်သော ထိုလူရုပ်ကို။တုန်တုန်လှုပ်လှုပ်သာလျှင် မြင်ကြရကုန်၏၊ ဆဆက်ပြတ်ခြင်းပင်တည်း။

ထိုနည်းပုံယူ ဆလားတူစွာ သာလျှင်။ ဤသတ္တဝါတို့၏ ရုပ်ကောင်ကြီးကို ဆဆက်မပြတ်ပြုပြင်တတ်- လည်စေတတ်- ဖြစ်ပျက်စေတတ်သော။ ကံစိတ် ဥတု ဆာဟာရ တည်းဟူသောဆကြောင်းတရားလေးပါးတို့သည်။ တပေါင်းတည်း ပြုပြင်တတ်ကြသောကြောင့်။ "Bioscope" ဟုခေါ်သောဆရိပ်ပြပွဲ၌။ရုပ်ကောင်များကိုဆဆက်မပြတ်လည်စေတတ်သောစက်နှင့်တူသော။ စက်ကြီးလေးလုံးတို့ဖြစ်ကြကုန်၏။ထိုကံစိတ်ဥတု ဆာဟာရတည်းဟူသောစက်ကြီးလေးလုံးတို့သည်။ ကောင်းမွန် ချောမွတ်စွာ လည်

နေသောအခါ။သတ္တဝါတို့သည်တနေ့ပတ်လုံး- တလပတ်လုံး-တနှစ်ပတ်လုံး- တသက်ပတ်လုံး။ မပျောက်မပျက် မသေကြေအမြဲတည်နေဘိသကဲ့သို့။တနည်းသော်ကား။မနေ့ကရှာသည်ဤနေ့ရင့်လာ၏။လွန်ခဲ့သော လကရှာသည် ဤလ၌ရင့်လာ၏။ မနှစ်ကရှာသည်ပင်ဤနှစ်ရင့်လာ၏။ထိုရှာသည်ပင်တနေ့ကြီး၌ကြီး၌ ရင့်၍ရင့်၍ဆိုး၍ဆိုး၍ လာသကဲ့သို့ ထင်မှတ်စွဲယူနေကြကုန်၏။အဘယ်နည်းဆိုသော်ဖြင့်ကြီး၌ရင့်၍ဆိုး၍ လာသနည်းဟု။ ဖြစ်ပျက်နေသောအခြင်းအရာအာဟာရဟုဆိုအပ်သော အစွန်းအစကိုမသိ, မထင်,မမြင်နိုင်ကြချေ။ထိုကံ,စိတ်,ဥတု, အာဟာရတည်းဟူသောစက်ကြီးလေးထုံးတို့တွင်။တခုခုသောစက်သည်ပြုပြင်မှု၌ အနည်းငယ် ချိုးတဲ့သဖြင့်။အနည်းငယ်မညီမညွှတ် ထိုင်းမှိုင်း နေပြားခဲ့။ ထိုအခါ၌ရှာကောင်ကြီးသည် ရှေးအဆက်နောက်အဆက်အားဖြင့်။ ကောင်းမွန်ချောမွတ်စေ့စပ်စွာမလည်နိုင်ဘဲ။အနည်းငယ် အကြားပြတ်သဖြင့်တုန်တုန်လှုပ်လှုပ်သာလျှင် ဖြစ်ကြလေကုန်၏။ထိုကဲ့သို့တုန်လှုပ်ခြင်းသည်ကား-အာဟာရ အဆက်ပြတ်သဖြင့်ဆာမွတ်သောအခါ။ အိုး၍ နာ၍ လေအဆက် မစေ့စပ် အကြားပြတ်သောအခါ။ ကိုယ်ကိုလက်ကို လေရိုက်၍ လေအဆက်မစေ့စပ် အကြားပြတ်သော အခါ စသောအခါတို့၌ များစွာထင်ရှားသိသာကြကုန်၏။

ဝိပဿနာဉာဏ်အမြင်မရှိကြကုန်သောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်ထိုကဲ့သို့တုန်လှုပ်ခြင်းကို-ရှာပျက်စီးနေသည်ဟု မရိပ်မိကြ။ တုန်သည်ဟုဆိုရုံမျှနှင့်အသိတုံးနေကြကုန်၏။ ဝိပဿနာပညာမျက်စိအမြင်ရှိကြကုန်သောပုဂ္ဂိုလ်တို့ကမူကား။ထိုတုန်နေသော အခြင်းအရာနိမိတ်ကိုအာရုံပြု၍။ အဆစ်ဆစ် အပိုင်းပိုင်း အသစ်အသစ်ဖြစ်ပျက်နေသောသဘောကိုဉာဏ်အားထင်ရှားစွာသိမြင်ကြကုန်၏။ စဉ်းစားဉာဏ်ဖြစ်ကြစမ်း။ဤတုန်လှုပ်နေသော အခြင်းအရာသည် အဆစ်ဆစ် အပိုင်းပိုင်း အသစ်အသစ် ဖြစ်ပျက်နေသည်ဟုထင်ရှားစွာသိမြင်ရန်။မှတ်ကြောင်း အာရုံနိမိတ်မဟုတ်လော။ ၎င်းကို

ဆကြောင်းပြုပြင်တိုင်း ဖြစ်ပျက် နေသည်ဟု မှတ်ကြောင်းဆာရုံ နိမိတ်ဖြစ်သောကြောင့် သင်္ခါရနိမိတ်ဟု ခေါ်သည်။ ဤစကားဌာ ဆကြောင်းပြုပြင်ခိုင်းတပုဒ်+ဖြစ်ပျက် နေသည်-တပုဒ်+ဟုမှတ် ကြောင်းဆာရုံနိမိတ်+တပုဒ် ဆားဖြင့် သုံးပုဒ်ဖြတ်၍ စိစစ်ကြည့် လိုက်စမ်း။ထိုဆခါ ဆကြောင်းပြုပြင်တိုင်းဆိုသော ပဌမပုဒ်သည် သင်္ခါတဟူ၍ဆိုသောစကားဖြစ်၏။ဖြစ်ပျက်နေသည်ဆိုသော ဒုတိ ယပုဒ်သည်ဥဒယ-ဝယဟု ဆိုဆပ်သော သင်္ခါတလက္ခဏာဟူ၍ ဆိုသောစကားဖြစ်၏ ဟုမှတ်ကြောင်း ဆာရုံနိမိတ်ဆိုသော တတိ ယပုဒ်သည် အဖြစ်ဆပျက်ကို မှတ်၍ လက္ခဏာရေး သုံးဟန်သို့ တင်ရန်သင်္ခါရနိမိတ်ဆာရုံကို ဆိုသောစကားဖြစ်၏ဟု သိရာ၏။ ထိုသင်္ခါရနိမိတ်ကိုဆာရုံပြု၍ ဖြစ်ပေါ်သော အခြင်းဆရာဟုဆို ဆပ်သောဥဒယ- ပျက်သော အခြင်းဆရာဟုဆိုဆပ်သော ဝယ ကိုသိမြင်သောဉာဏ်သည်ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်မည်၏။

ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်မည်ကြောင်းကိုယုံကြည်ဆောင် ပြုဆိုခြင်းပြီး၏။

---

(၈) ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ဖြစ်ဆောင်အားထုတ်နည်း။

ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ဆိုသည်ကား။ ဤသည်ပင်တည်းဟု သိမြင် ကြစေရန်ပြုဆိုဆပ်ခဲ့ပြီး။ ယခုဆခါ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် ဖြစ်ဆောင် အားထုတ်နည်းကိုသမ္မာသနဉာဏ်ကဆရပြု၍ ဆိုလိုက်ပေအုံ့။ ။ သမ္မာသနဉာဏ်ဆိုသည်ကား။ ဆတိတ်ဆနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန်ရုပ်နာမ် တို့ကိုဆကျဉ်းပေါင်းချုံး၍။ ကုန်ခြင်း-ပျက်ခြင်း- သဘောကြောင့် ဆနိစ္စဟုပိုင်းခြားမှတ်သား၍ရှုခြင်းကိုဆို၏။ ဤသမ္မာသန နည်းကို သိဟိုဠ်ကျွန်းနေရဟန်းတို့သည်နယဝိပဿနာဟု ခေါ်ကြကုန်၏။ ဗမာ့ပြည်ကျွန်းနေရဟန်းတို့သည်ကား။ ကလာပသမ္မာသန-ဟုခေါ် ကြကုန်၏။ဝိပဿနာဌီကား ဤကလာပသမ္မာသန-နည်းသည် ဆစ ဆဦးဖြစ်ကြောင်းကိုဝိသုဒ္ဓိမဂ်ဆဌကထာမျက်နှာ ၅၂၄-၌။

ဝိပဿနာ ယစ ကလာပ သမ္မသနံ ဆာဒိ။ ။ဟုဝိန့်ဆို တော်မူပြီ။

(ဆနက်)။ ။ဝိပဿနာ ယစ၊ ဝိပဿနာဟူကား။ ကလာပ သမ္မသနံ၊ကလာပသမ္မသနသည်။ဆာဒိ၊ဆစဆဦးမည်၏။ ။ရှာ်တို့၏ဘောက်ပြန် ပျက်စီးခြင်းသည် ဆဇေအပူကြောင့်ရင်း။ ဆစာ ဆာလောင်ခြင်း ရေမွတ်သိပ်ခြင်း ကြောင့်ရင်း။ မှက်,ခြင်,လေ, နေပူ, မြွေ,ကင်း,သန်းတို့၏ ဆတွေ့ကြောင့်ရင်း။ ဆာလောင်မွတ် သိပ်ခြင်းကြောင့်ရင်း။ ထင်ရှားစွာ ဘေဝ်ပြန်ပျက်စီးခြင်းကြောင့်။ ရှာ်မည်၏ဟူ၍ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ခန္ဓဝဂ္ဂသံယုတ်ပါဠိတော် မျက်နှာ ၅၃-၌။

ကိန္တု ဘိက္ခဝေ ရူပံ ဝေဒေထ၊ရှုပ္ပဘိတိ ခေါဘိက္ခဝေ တသ္မာ ရူပန္တိ ဝုစ္စတိ၊ ကေနရှုပ္ပတိ၊ သီတေနပိရှုပ္ပတိ၊ ဥဏ္ဍေနပိရှုပ္ပတိ၊ ဖိ ဿဇ္ဇာယပိ ရှုပ္ပတိ၊ ပိပါသာယပိရှုပ္ပတိ၊ ဍံသမကသဝါတာတပ သရိသပ သမ္ဖဿေနပိ ရှုပ္ပတိ၊ ရှုပ္ပတိတိ ခေါဘိက္ခဝေ တသ္မာ ရူပန္တိ ဝုစ္စတိ။ ။

(ဆနက်)။ ။ဘိက္ခဝေ၊ရဟန်းတို့။ကိန္တု၊ ဆသို့လျှင်။ ရူပံ၊ရှာ် ကို။ဝေဒေထ၊ဆိုကြအုံ့နည်း။ ဘိက္ခဝေ၊ရဟန်းတို့။ ခေါ၊စင်စစ်။ ရှုပ္ပ တိ၊ဘောက်ပြန်ပျက်စီးတတ်၏။တသ္မာ၊ထိုကြောင့်။ ရူပန္တိ၊ရှာ်ဟူ ၍။ဝုစ္စတိ၊ဆိုဆပ်၏။ ကေန၊ ဆဘာယ်ကြောင့်။ ရှုပ္ပတိ၊ဘောက်ပြန် ပျက်စီးသနည်း။သီတေနပိ၊ဆဇကြောင့်လည်း။ရှုပ္ပတိ၊ဘောက်ပြန် ပျက်စီး၏။ဥဏ္ဍေနပိ၊ဆပူကြောင့်လည်း။ရှုပ္ပတိ၊ ဘောက်ပြန်ပျက် စီး၏။ဖိဿဇ္ဇာယပိ၊ ဆစာဆာလောင်ခြင်းကြောင့်လည်း။ ရှုပ္ပတိ၊ ဘောက်ပြန်ပျက်စီး၏။ ပိပါသာယပိ ရေမွတ်သိပ်ခြင်း ကြောင့် လည်း။ရှုပ္ပတိ၊ဘောက်ပြန်ပျက်စီး၏။ဍံသမကသဝါတာတပသရိ သပသမ္ဖဿေနပိ၊မှက်ခြင် လေနေပူမြွေကင်းသန်းတို့၏ ဆတွေ့ ကြောင့်လည်း။ရှုပ္ပတိ၊ဘောက်ပြန်ပျက်စီး၏။ဘိက္ခဝေ၊ရဟန်းတို့ ခေါ၊ကေနေ့နေ့ နေ့ စင်စစ်သဖြင့်။ရှုပ္ပတိ၊ ဘောက်ပြန်ပျက်စီးတတ်၏။ တသ္မာ၊ထိုကြောင့်။ရူပန္တိ၊ရှာ်ဟူ၍။ဝုစ္စတိ၊ဆိုဆပ်၏။

အဆေးအပူကြောင့်ဘောက်ပြန် ပျက်စီးနေပုံကိုပြလိုက်ဦးအုံ့။ ။ ဆောင်းဥတုအခါ၌။ နံနက်စောစောအိပ်ရာက ထလာသောအခါ မှစ၍။ဗဟိဒ္ဓပြင်ပကအဆေသိတကြောင့်- အရှေ့ဘက်ချပ်သည် တနေ့ရှေ့ရှေ့ကျေ့ကျေ့ ခိုက်ခိုက်တုန်လျက်ပင် ချမ်းလာခဲလတ်။နေထွက်လာ၍နေ၏အလွေ့ကိုရသောအခါ။နေဆာသုံ့သောကြောင့် ခိုက်ခိုက်တုန်ဆောင်ချမ်းသောအရှေ့ဘက်ချပ်သည် အချမ်းပြေသဖြင့်။ တနေ့လုံး တနေ့လုံးနွေးမြေနွေးမြသာလေတ်။ နေပူတိုးမြ ပြင်းလာလေလေ။ မခံမရပ်နိုင်ဆောင်တိုးမြတိုးမြပူလေလေဖြစ်လာလေတ်။အနိစ္စဝိပဿနာပညာမျက်စိဥာဏ်အမြင်မရှိကြကုန်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်အိပ်ရာကထခါစဖြစ်သောချမ်းသောအရှေ့ဘက်အဌကလာပ်ရှိသည်ပင်လျှင်၊ ဗဟိဒ္ဓပြင်ပက အဆေသိတကြောင့်၊ သွေးမြ ခိုက်ခိုက်တုန်ဆောင်ချမ်းလာ၏။ဤအိပ်ရာကထသောရှိသည်ပင်၊ နေဆာသုံ့ခြင်းကြောင့် မခံမရပ်နိုင်ဆောင်ပင် ပူစိုက်မြလာ၏ဟု မှတ်ထင်နေကြကုန်၏။ ဝိပဿနာပညာမျက်စိဥာဏ်အမြင် ရှိကြကုန်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကမူကား၊ ဗဟိဒ္ဓပြင်ပကအဆေသိတ တိုးတိုင်းတိုးဘိုင်း မရပ်မစဲတသဲသဲ အသစ်အသစ် ဖြစ်တိုင်းဖြစ်တိုင်း ကုန်သောရှေ့ကလာပ်ပေါင်းများစွာတို့သည်၊ မြစ်ရေအလျဉ်ကဲ့သို့ဝင်း၊ဆိမ်းလျှံကဲ့သို့ဝင်း၊ တံလျှပ်ကဲ့သို့ဝင်း၊ ရေပွက်ကဲ့သို့ဝင်း၊ လျှင်စွာလျှင်စွာ ချုပ်ကွယ် သွားကြလေကုန်သည် တို့ကိုသာလျှင် မနောဒွါရိကစိတ်ဖြင့်တစိမ်းစိမ်းရှုမြင်ရ၏။

ရှေ့တို့၏ဖြစ်,ပျက်နေပုံနှင့်ယောဂိပုဂ္ဂိုလ်တို့၏တစိမ်းစိမ်းရှုမြင်နေပုံကိုပြလိုက်ဦးအုံ့။ ။အိပ်ရာကထခါစရှိသည်ဗဟိဒ္ဓအဆေ သိတကြောင့်သွေးသည်ဆိုရာ၌၊ အိပ်ရာကထခါစရှိသည် ပထဝီ, အာပေါစသောဓာတ်တို့သည်သာလျှင်ဖြစ်ကုန်၏။ထိုဓာတ်တို့ကို ပြင်ပဗဟိဒ္ဓကအဆေသိတထိခိုက်ခိုရာ၊အရှေ့ဘက်,ဟုဆိုအပ်သော ဒိဒိ၏ပူနွေးသောတေဇောဓာတ်သည်ဖြစ်တ်ခနဲ ချုပ်ကွယ်သွားရလေ၏။ထိုအခါတေဇောဓာတ်နှင့်အတူတကွ သဟဇာတဖြစ်ကြကုန်သောကြွင်းသောဓာတ်တို့လည်း၊ တေဇောဓာတ်ချုပ်ရာ၌အတူပါ

ဝင်လျက်ချုပ်ကွယ်သွားကြရလေကုန်၏။ကံ,စိတ်,ဥတု,အာဟာ
ရ အကြောင်းပြုပြင်မှု ရှိသေးသောကြောင့် တာဘန်ပြန်၍ ပေါ်လာ
သောအခါ၊ထိုတောဇောဓာတ်ထက် အနည်းငယ်သောတေဇော
ဓာတ်သည် ကြွင်းသောဓာတ်တို့နှင့်တကွ လုံးလုံးအသစ်ပေါ်လာ
ပြန်လေကုန်၏။ ပေါ်လာပြီးနောက်ကား ဖြုတ်ခနဲ ချုပ်သွားရပြန်
လေ၏။ထိုကဲ့သို့အသေးဘကြောင့် လျင်စွာလျင်စွာအသစ်အသစ်
ဖြစ်ပေါ် ပြီးလျှင်၊လျင်စွာလျင်စွာဖြုတ်ဖြုတ်ဖြုတ်ဖြုတ် နှင့် ချုပ်၍
ချုပ်၍သွားသဖြင့်။ခိုက်ခိုက်တုန်အောင် ချမ်းနေသောအခါ၌၊အိပ်
ရာကထခါစချမ်းကိုမသိုထားဘိဦး။ဖြစ်ပေါ်ဆဲ,ဖြစ်ပေါ်ဆဲချမ်းသို့ အ
ခြားမဲ့၌ ချုပ်လေပြီး, ချုပ်လေပြီးသောချမ်းမှ အနည်းငယ်မျှ ကျူး
ပြောင်းလိုက်ပါ၍ မသွားကြောင်းကို ဉာဏ်အားထင်ထင် သိမြင်
လျက်သိမြင်လျက်တစိမ်းစိမ်းရှုနေလေ၏။နေဆာလှုံခြင်းကြောင့်
မခံမရပ်နိုင်အောင်ပူအိုက်၍ အဆင့်ဆင့်ဖြစ်ပျက်သွားရာ၌လည်း
ဂင်းနည်းဆတူပင်၊ ဉာဏ်အားထင်ထင် သိမြင်လျက်သိမြင်လျက်
တစိမ်းစိမ်း ရှုနေလေ၏။ ဤသို့ဖြစ်ခြင်း၌ သမာဓိ အားကောင်း၍
ထက်မြက်လျင်လျားသော ဉာဏ်အရင်းခံလို၏။ ဤကဲ့သို့ ထင်မြင်
သောဉာဏ်သည်သာလျှင်ချမ်းကလာပ်ပေါင်းများစွာတို့၏ဖြစ်ပျက်
ပုံကို မြစ်ရေအလျဉ်ကဲ့သို့ဂင်း၊ ဆိမီးလျှံကဲ့သို့ဂင်း ထင်မြင်သည်
မည်လေသောကြောင့်ယမ်းဆ၍မြင်သောအနုမာနမဟုတ်ဘဲ၊ဘာ
ဝနာမယဉာဏ်ဖြင့် ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိမြင်သော ယထာဘူတ
ဉာဏ်မည်၏။ချုပ်လေတိုင်းချုပ်လေတိုင်းသော အခြင်းအရာကို
တစပ်တည်းဆက်စပ်ဘိသကဲ့သို့ဉာဏ်အားထင်မြင်ရန်လို၏။

ဦးတိုကို့ခြေနှစ်ယပရေးသားအပ်သောဘာဝနာကွမကျမ်း မျက်နှာ
၇၉-၌ သီတကိုသုံးသပ်ပုံကိုပြရာ၌ဂင်း မျက်နှာ ၈၀-၌ ဥဏ္ဍကို
သုံးသပ်ပုံကိုပြရာ၌ဂင်း၊အဝေတိုးတိုင်း-တိုးတိုင်း၊ မရပ်မစဲတသဲသဲ
ချုပ်ကွယ်သွားကြသည်ကိုသာ ထင်မြင်ရန်အကြောင်း။ အပူတိုး
တိုင်း-တိုးတိုင်း၊မရပ်မစဲ တသဲသဲချုပ်ကွယ်သွားကြသည်ကိုသာ
ထင်မြင်ရန် အကြောင်းများကို ပွင့်လင်းစွာ ရေးသား ခြင်းသည်။

ယခင်ကပြောဆိုဆောင်ခဲ့ပြီးသည့်ဆောတိုင်းအလွန်သင့်လျော်သောစကား ပင်ဖြစ်၏။သို့ရာတွင် နိဗ္ဗာနသုခဒီပနီကျမ်း,ဓာတုဂ္ဂမပိပယသနာ ရှေ့ဘွယ်ရှိင်းမျက်နှာ ၁၉-၌။ မီးခပ်တံဖြင့် မီးခပ်ကျောက် ထိတိုင်း ထိတိုင်းမီးပွါးကလေးဘွေ့ တဖွါးဖွါးပေါ်လာပုံဥပမာဖြင့်။ ဆသိ ဝိညာဏ်စိတ်တို့ တဖွါးဖွါး မရေတွက်နိုင်ဆောင်ပင်၊ ခဏခဏ မရပ်မစဲ ဖြစ်ချုပ် ကြွေကြောင်းကို မပြတ် စဉ်းစား၍ ကြည့်လေ။ ထိုကဲ့သို့စဉ်းစားကြည့်ရှုလျှင်၊မရပ်မစဲ တသဲသဲ၊ ဒွါရဂြိုဟ်ပါးဒ္ဌ လှည့်ကာလှည့်ကာပေါ်လာကြပြီးလျှင်၊ ကွယ်ချုပ်ပျောက်ကွယ် သည်တို့ကိုသာ တရေးရေးမြင်ကြလတ္တံ့။ ထိုကဲ့သို့ ဆပျက်တွေ့ ကိုတရေးရေးတွေ့မြင်လျှင်ပင်၊ ဆနိစ္စကို ထင်မြင်သည်မည်၏ဟု ရေးသားလေခြင်းဒ္ဌကား၊မီးပွါးကလေးတို့ကဲ့သို့မရပ်မစဲတသဲသဲ ချုပ်ပျက်ကြွေကြောင်းကို စိန္တာမယဆနုမာနုဉာဏ်ဖြင့်သာ စိတ် ကူးကြံစည်နေကြရမည်ဟု ဆိုလေ၏။ ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိသော ယထာဘူတဉာဏ်ဖြစ်ခွင့်ကိုမပေးလေ။

သို့ရာတွင် မီးခပ်တံဖြင့် မီးခပ် ကျောက်ကို လျင်မြန် သဏ္ဌေ လျင်မြန်ဆောင်ထိခိုက်လိုက်သောဆ၊ထိခိုက်တိုင်းထိခိုက်တိုင်း ထွက်လာကြကုန်သောမီးပွါးကလေးတို့ကို၊ထက်မြက်လျင်လျား သောစိတ်ကိုဖြစ်စေလျက်၊လိုက်မှီဆောင်လိုက်၍လိုက်၍ရှုကြနိုင် ရာ၏။ ။ဆာဘယ်ကြောင့်လိုက်မှီဆောင်လိုက်၍လိုက်၍မရှုနိုင်ဘဲ ရှိကြရာခဏ်နည်း။ မီးခပ်တံဖြင့် မီးခပ်ကျောက်ကို လျင်မြန်နိုင်သ ဏ္ဌေ လျင်မြန်ဆောင် ထိခိုက်သောပုဂ္ဂိုလ်က။ ထိခိုက်မည် ထိခိုက် မည်ဟုစိတ်မဖြစ်လေဘဲ၊ ထိခိုက်မှုများဖြစ်လေရာခဏ်လော။ ထိုကဲ့ သို့ထိခိုက်ရန်စိတ်ကိုလျင်လျားစွာဖြစ်စေနိုင်ခဲ့ပါလျှင် ထိခိုက်တိုင်း ထွက်ပေါ်လာသောမီးပွါးကလေးတို့၏ဖြစ်ပေါ်တိုင်းဖြစ်ပေါ်တိုင်း ကိုဆာဘယ်ကြောင့်မသိနိုင်ဘဲရှိချေတော့အံ့နည်း။ထိုကြောင့်ထိုကဲ့ သို့ဖြစ်ပေါ်တိုင်းဖြစ်ပေါ်တိုင်းကို လျင်လျားထက်မြက်သောဉာဏ် ဖြင့်လိုက်၍ သိမှတ်နိုင်ခြင်းသည် "ဖြစ်ပေါ်လေ၏"ဟု၊ စဉ်းစား၍ သိသော စိန္တာမယ ဉာဏ်မဟုတ်။ ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာကိုသိသော

ယထာဘူတဉာဏ်ပင်ဖြစ်၏။ မသိနိုင်ခြင်းမူကား၊ ဆမ္ဘတ်မထားခြင်းကြောင့်ပင်ဖြစ်၏။ ။(ဆိုဦးအုံ)။ ။လမ်းရှောက်သွားသော သူသည်၊ဉာဏ်ခြေ, ဘယ်ခြေတို့ကို၊ လှမ်းမည်,ချမည်၊ ချမည်,လှမ်းမည်ဟု စိတ်ကမဖြစ်ဘဲလျက်။ လှမ်းသည်, ချသည်ကားမဟုတ်။ ဆကယ်၍ လှမ်းမည်ဟု စိတ်မဖြစ်လျှင် လှမ်းမှုမဖြစ်နိုင်ရာ၊ ရပ်လျက်သာနေရလေရာ၏။ လှမ်းပြီးနောက်ချမည်ဟုစိတ်မဖြစ်လျှင် ချမှုမဖြစ်နိုင်ရာ၊လှမ်းသောခြေကိုမြင့်၍သာနေရလေရာ၏။ (လျှင်မြန်စွာပြေးသွားခြင်းဌာလည်းထိုဆတူပင်တည်း)။သို့ရာတွင် လှမ်းမည်,ချမည်ဟုဖြစ်သော စိတ်ကိုရင်း၊ လှမ်းတိုင်း, ချတိုင်းကိုရင်း၊ ဆာရုံမပြု သတိမထားသောကြောင့် လိုရာဆရပ်သို့ရောက်သော ဆခါ၊ငါလာခဲ့၏ဟူ၍သာသိ၏။လာလတ်ပုံဆခြင်းဆရောကိုမူကား မသိဖြစ်လေ၏။ လှမ်းတိုင်းလှမ်းတိုင်းကို မသိခဲ့ဘဲ၊ လှမ်းလာခြင်းကြောင့်သာရောက်လာ၏ဟု ကြံ၍သိခြင်းသည် စိန္တာမယဆသိမှ သာဖြစ်၏။ဉာဏ်ခြေ,ဘယ်ခြေဌ် လှမ်းတိုင်း,ချတိုင်းကိုသိသောစိတ်သည်ယထာဘူတဉာဏ်မည်၏။

ထိုကြောင့်ဘာဝနာကွက်မကျမ်းဌ၊ ဆဇ,ဆပူ တိုးတိုင်းတိုးတိုင်း၊ ရှပ်ကလာပ်တို့သည် မရပ်မစဲတသဲသဲချုပ်ကွယ် သွားသည်ကို။ ထင်ဖြင်သော ဉာဏ်ကို ဆနိစ္စဉာဏ်ဟု ဆိုခြင်းသည်၊ စင်စစ်မှန်သော်လည်း၊"နိဗ္ဗာနသုခဒီပနီ"ကျမ်းဌကား။ဒါရနှင့်ဆာရုံ ထိခိုက်တိုင်းဝိညာဏ်ခာတ်တို့သည်မရပ်မစဲတသဲသဲ၊ ဖီးခပ်တံဖြင့်ဖီးခပ်ကျောက်ထိပုံ ဥပမာဖြင့်၊ တဖွားဖွား မရေမတွက်နိုင်ဆောင် ဖြစ်ချုပ်ကြကြောင်းကို မပြတ်မပြတ် စဉ်းစား၍ကြည့်ရန်ဆကြောင်းကိုသာဆို၏။ သုံးသပ်ရန်ဆကြောင်းကိုမဆို။ ထိုကြောင့်တကျမ်းနှင့်တကျမ်းမညီ ကွာခြားနေလေ၏။ စင်စစ်သော်ကား၊ ရှပ်သက်သက်ကို ဆနိစ္စဉာဏ်ပေါက်ပြီး၍ရင်း။ နာမ်သက်သက်ကို ဆနိစ္စဉာဏ်ပေါက်ပြီး၍ရင်း။နိဗ္ဗာန်သို့စိတ်ကိုမစေလွှတ်နိုင်။ရှပ်,နာမ်နှစ်ပါးလုံးကို လက္ခဏာရေးသုံးပါး ရိုင်ပြီးမှ စေလွှတ် နိုင်၏။ (ဘဂ်ဉာဏ်ရိုင်းမှာသိလာလိမ့်မည်)။

"ဝိညာဏာနုပဿနာ"ကျမ်းမျက်နှာ ၄၅-၄၆-၌၊အသိဝိညာဏ်စိတ်တို့၏ တဖြုန်းဖြုန်း မရပ်မစဲ တသဲသဲ ဖြစ်,ပျက်ပုံကို ကားထဝိထိ၏အတွင်း၌ဖြစ်သော အတိတဘဝင်,ဘဝင်စလုံး,ဘဝဂို ပဋ္ဌေဒ, ပဋ္ဌဒ္ဒါရုဝဇ္ဇန်း, စက္ခုဝိညာဏ်, သမ္ပဋိစ္ဆိုင်း, သန္တီရဏ, ဥဒ္ဒေါ, ဖော ဖော-ဖော ဖော- ဖော-ဖော ဖော-တဒါရုံ, တဒါရုံ အားဖြင့်ဖြစ်,ပျက်နေသောဝိထိစိတ်အစဉ်တို့၏ဒွါရဟြောက်ပါးတို့ ၌။လှည့်ကာလှည့်ကာ၊တဖြုန်းဖြုန်းမရပ်မစဲတသဲသဲဖြစ်သမျှစိတ်တို့ပျက်စီးသည်ကိုသာ တရေးရေး မြင်ရလေ၏။ ထိုဆခါ အနိစ္စဉာဏ်ထင်သည်မည်၏ဟုရေးသားလေရာ။ထိုစကားသည်ဝိပဿနာဉာဏ်နှင့်သက်ဆိုင်သော ယထာဘူတအလုပ်မဟုတ်။ သင့်ညှဉာဏ်နှင့် ဆိုင်သော အရာ မျှသာ ဖြစ်၏ဟု မှတ်ထား ကြံလေ။ သို့ရာတွင်ထိုကဲ့သို့ သင့်ညှတဉာဏ်၏ အရာဖြစ်သောတင်ထိစိ၏ အတွင်း၌ရှိသောစိတ်အစဉ်ကိုမသုံးသပ်အပ်ဘဲ၊ဝိပဿနာဉာဏ်နှင့်သာသက်ဆိုင်သော ယထာဘူတ အလုပ်နည်းမှန်ဖြင့်သုံးသပ်၍ပိုင်နိုင်ခြင်းမျှဖြင့်ပင်၊ ရူပ,နာမ်တို့၏တဖြုန်းဖြုန်း မရပ်မစဲတသဲသဲ တဖြုတ်ဖြုတ်,တဖြန်းဖြန်း,တလျှမ်းလျှမ်းဖြစ်,ပျက်နေပုံအခြင်းအရာသမ်ိုရှိနိုင်တိတ်ကိုဇောနမ္ပဟုထင်မြင်လာကြလတ္တံ့.ဟု စိတ်ချ, နှလုံးချ ယုံကြည်ကြလေကုန်။ နောက်တဘန် ဝိပဿနာ၏ဉာဏ်ထဲ၌ မထင်မြင်လာပြန်သျှင်။ ရူပ,နာမ်တို့သည် တဖြုန်းဖြုန်း မရပ်မစဲ တသဲသဲမဟုတ်ဟု၊ခုခံခြင်းဆန်မနေကြလေကုန်လင့်။ထင်မြင်လာပုံကိုအလုပ်နည်းလမ်းများနှင့်တကွနောက်ရေးမည်။

ဓာတုကွာမပိုင်းမျက်နှာ ၁၀-၁၉-၌ ရေးသားအပ်သောရူပါရုံ အဆင်းဓာတ်နှင့်စက္ခု အကြည်ဓာတ်တို့ထိခိုက်တိုင်း,ထိခိုက်တိုင်း စက္ခုဝိညာဏ်စိတ်တို့တဖွားဖွားဖြစ်ပေါ်လျှက်ပျက်စီးချုပ်ကွယ်ပုံကို၊မီးခပ်တံဖြင့်မီးခပ်ကျောက်ထိခိုက်တိုင်း,ထိခိုက်တိုင်း မီးပွားကလေး တဖွားဖွားပေါ်လာပုံဥပမာဖြင့်၊ ရူပ်တို့၏ဌာန်း, နာမ်တို့၏ဌာန်း၊ ဖြစ်,ပျက်ပုံအခြင်းအရာကို ဉာဏ်ထဲ၌ ထင်မြင်ဆောင်ရွက်ရမည်ဟု ပြဆိုခြင်းသည် ဘာဝနာမယဉာဏ် ဖြစ်ခြင်းကြောင့်သင့်

မြတ်လေပြိုဖြစ်ပါလျက် အဆုံးဌိကား စိတ်ကူးကြီစည် စဉ်းစား၍ နေရမည်ဟူ၍သာဆိုသောအခါ။ ဘာဝနာမယဉာဏ် မဖြစ်နိုင်ဘဲ စိန္တာမယ-ကြီဆနေကာမျှသာဖြစ်ရလေ၏။ ပဋိဝေဓသိဒ္ဓိစခမ်းသို့ ရောက်မည်မဟုတ်ချေ။ ထိုကဲ့သို့အလုပ်နည်းလမ်း မမှန်ကန်လျှင် အာဘယ်အခါမှာမှ ဉာဏ်အမြင်မပေါက်မရောဝံနိုင်ပေရာ။ခြောဝ်ဒါရ လှည့်ကာသုံးသပ်ရာ၌ကား၊အဝေးကြီးဝေးလေစု။ ဝိပဿနာအ လုပ်လည်းအထက်တန်းမှအောက်တန်းသို့သာလျှောကျလေ၏။

ထိုမှတပါးဌင်း"နိဗ္ဗာနသုခဒီပနီ"ကျမ်း၊ ခေတုဂ္ဂမပိုင်း-ဝိညာ ဏာနုပဿနိပိုင်းစသောကျမ်းတို့၌၊ ဝိညာဏ်စိတ်တို့၏ပျက်ပုံကို သုံးသပ်၍ နိဗ္ဗာန်ကိုအာခံပြု၏။ ရုပ်ကိုမသုံးသပ်လေ။ လက္ခဏာ ရေးသုံးပါးတို့တွင်လည်း၊အနိစ္စလက္ခဏာဟုဆို၍ သုံးသပ်လေ၏။ ဒုက္ခလက္ခဏာ, အနတ္တလက္ခဏာတို့ကို ကျမ်းဂန်တို့၌လာသည့် အတိုင်းသုံးသပ်ခြင်းမရှိ။(ကျမ်းဂန်တို့၌လာသည့်အတိုင်းသုံးသပ် ပုံကိုနောက်နောက်၌ရှင်းလင်းစွာပါလာလိမ့်မည်)။

ဒီးခပ်တံဖြင့်ဒီးခပ်ကျောက်ထိခိုက်တိုင်းထိခိုက်တိုင်း ဒီးပွါးက လေးတွေတဖွါးဖွါးပေါ်လာပြီးလျှင်။ ကွယ်ချုပ်သွားကြလေသကဲ့ သို့။ စက္ခုအကြည်ဓာတ်နှင့် ရူပါရုံအဆင်းဓာတ်တို့ ထိခိုက်တိုင်း ထိခိုက်တိုင်း။စက္ခုဝိညာဏ်တည်းဟူအသိသဘောတို့ တဖွါးဖွါး ပေါ် လာကုန်ပြီးသျှင်။ ကွယ်ချုပ်၍ကွယ်ချုပ်၍။ ခဏခဏမရပ် မစဲ-တသဲသဲ မရေမတွက် နိုင်ဆောင်ပင် ကွယ်ချုပ် သွားကြ ကြောင်းကိုပြုဆိုသောအခါ။ဘာဝနာမယ ဝိပဿနာဉာဏ်အမြင် သို့ရောက်ဆောင် ပြလိုလိုနှင့်။ မပြတ်မပြတ်စဉ်းစား၍ ကြည့်ကြ လေ-ဟု တာဘန်ဆိုခြင်းသည် စဉ်းစားကြီဆ၍သာ နေရမည်ဖြစ် သော စိန္တာမယ အနုမာနယမ်းဆ ကာမျှကိုပင် အနိစ္စဝိပဿနာ အလုပ်ဟုဆိုရာသို့ကျလေ၏။

ထိုကဲ့သို့အနိစ္စဝိပဿနာဉာဏ်ဖြစ်ပြီးကြောင်းကိုပြုဆိုပြီးနော်၊ ဌင်းခေတုဂ္ဂမပိုင်းမျက်နှာ ၂၁-သို့ရောက်သောအခါ။ ထိုဆိုအပ်

ခဲ့ပြီးသောဆနိစ္စဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် ဆာဘန်ဘန်သုံးသပ်ခြင်းဆား ရှိလာသောပုဂ္ဂိုလ်ဆား။ သမ္မာသနဉာဏ်ဖြစ်၏ဟူ၍သာ ဆောက်တန်းထိုလျှောချလိုက်ပြန်၏။ စင်စစ်သော်ကား ဆနိစ္စ ဝိပဿနာဉာဏ်ဟူသည် ဘင်္ဂဉာဏ်ပင်ဖြစ်၏။ (ဘင်္ဂဉာဏ်ပိုင်းမှာ ထင်ရှားလိမ့်မည်)ထိုကဲ့သို့သမ္မာသနဉာဏ်ကိုပြုပြီးနောက်။မျက်နှာ ၂၂-၌ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ကိုပြုရာ၌ကား။ ဖြစ်ပေါ်လာသမျှသော ဆိုးနှင်းတို့သည် နေထွက်ပေါ် လာသောဆခါ။ ဆလွန်လျင်မြန်စွာ ကွယ်ကြလေကုန်သကဲ့သို့ဌင်း။ မိုးယံးရွာသောဆခါ ချောင်းမြောင်းဖြစ်သမျှဆူရောဆပြင်၌ ကျရောက်သော ရေပေါက် ရေပွက် တို့သည် မရပ်မစဲဖြစ်ချုပ်ကြလေကုန်သကဲ့သို့ဌင်း။ ထိုဆတူ ဖြစ်ပေါ်လာသမျှဝိညာဏ် စသော ဆသိသဘော ဓာတ်ရှု ဓာတ်ဆယေါင်းတို့သည်။မရပ်မစဲတသဲသဲဖြစ်ပျက်ကြသည်ကိုသာ တရေးရေးတွေ့မြင်လေ၏။ထိုဆခါဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ဖြစ်ကြလေပြီဟုမှတ်။ ဟုရေးသားလေရာ။ ထိုစကားသည်ဝိသုဒ္ဓိမဂ် ဆဌကထာ၌ လာသောစကားပင်ဖြစ်၏။သို့ရာတွင် ၎င်းဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် ဆခေါ်းဌိလည်းနာမ်ကိုသာ သုံးသပ်၏။ ရူပ်ကိုဆလျှဉ်းမသုံးသပ်လေ။ သင်္ခါရနိမိတ်ကိုဆာရုံပြု၍အနိစ္စ-ဒုက္ခ-ဆနတ္တလက္ခဏာတို့ကိုကျမ်းဂန်တို့၌လာသည်ဆတိုင်းလှည့်ကာလှည့်ကာမသုံးသပ်လေ။ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ဟုဆိုဆပ်သော တိရဏပရိညာစခမ်းနှင့် ဘင်္ဂဉာဏ်မှ ဆထက်ဝိပဿနာဉာဏ်ဟု ဆိုဆပ်သော ပဟာနပရိညာစခမ်းတရှောက်လုံးသည်လက္ခဏာ ရမ္မဏာက ဝိပဿနာမည်ကြောင်းကိုကျမ်းဂန်တို့၌မိန့်ဆိုတော်မူဆပ်၏။(လက္ခဏာ သုံးပါးဆုံးဖြတ်ရန်ဆာရုံ၌ရမည်ဟူလို)ဆိုဆပ်ခဲ့ပြီးသော ဆိုးနှင်းတို့မရပ်မစဲ တသဲသဲကွယ်ချုပ်ပုံ။ ရေပေါက်ရေပွက်တို့ မရပ်မစဲတသဲသဲကွယ်ချုပ်ပုံဆတိုင်းထင်မြင်ရန်ကား။ ဆလုပ်နည်းမှန်သို့ ကျရန်လို၏ဟု သိကြလေ။ ။(ဤကဲ့သို့ ဆထွေထွေ ဆထူးထူး ရေးသားရခြင်းသည်ဘတ်ရှုသူ ဆများဆား ရှင်းလင်းစွာသိစေလိုသောစေတနာပင်တည်း)။

သခ်ၤါရ တရားတို့ကို ျမြက်သစ္ရြက်ေပါ် ခ်ိတင်ေနသေား ဆိုးနွင်းတို့သည်။ေနထြက်ေပါ် လာေသာအခါ။ လျင်စွာလျင်စွာမရပ်မတည်ျခ၊ပ်ဆုံး ျမက်ကွယ်သကဲ့သို့ရင်း။ ေရွ့ကတို့ ကဲ့သို့ရင်း။ မရပ်မစဲတသဲသဲ ကွယ်ျခ၊ပ်ကြပုံကိုဆိုရာ၌။ ထိုမရပ်မစဲတသဲသဲ ဆိုေသာစကား သည်တခဏမျှ မရပ်မတည်ဟူေသာ အဓိပ္ပါယ်ရှိ၏။သခ်ၤါရတရားတို့သည်အဆက်အဆက် လျင်စွာလျင်စွာျဖစ်ျမက်ကြသျဖင့်။တခဏမျှရပ်တည်မေနဘဲ။ေပါ် လာတိုင်းေပါ် လာတိုင်းျခ၊ပ်ျမက်၍ျခ၊ပ်ျမက်၍သွားကြသည်ရှိေသာ်။ ထိုကဲ့သို့လျင်စွာလျင်စွာျဖစ်ျမက်ပုံအခြင်းအရာကို အဘယ်ကဲ့သို့ဆိုကြဲအံ့နည်း ဟုေမးငြားအံ့။တခဏမျှရပ်၍ တည်၍မေနလျှင်။ လှုပ်ရှားေနသည်ဟုဆိုကြရမည်အမှန်ျဖစ်၏ဟုေျပဆိုစရာရှိ၏။ မရပ်မတည်လှုပ်ရှားေနခြင်းကိုပင် တုန်သည်ဟူ၍ရင်း။ တုန်လှုပ်သည်ဟူ၍ရင်း ဆိုကြရ၏။ထိုတုန်လှုပ်ေနေသာအခြင်းအရာသည် သခ်ၤါရနိဗိတ်မည်၏။ ထိုသို့တုန်လှုပ် ေနသျဖင့်။ တုန်လှုပ်ေနသည်ဟု မှတ်ရေအာင်။အဆဆစ်ဆစ် အပိုင်းပိုင်းဟု ဆိုအပ်ေသာ ဥပါဒ်ဌိတဘင်သည် သခ်ၤါတလက္ခဏာမည်၏၊ ထိုသခ်ၤါရနိဗိတ်ကို အာရုံပြု၍ အဆဆစ်ဆစ်အပိုင်းပိုင်းဟု ဆိုအပ်ေသာ သခ်ၤါတလက္ခဏာျဖင့် မမြဟုမှတ်အပ်ေသာရုပ်နာမ်ပရမတ်သည်သခ်ၤါတမည်၏။အထူးစဉ်းစား၍။ မှတ်သားဘွယ်အထူးတရပ်ဟူ၍လည်းဂ ရုပြုကြလေကုန်။

အေ,အပူျဖင့်သုံးသပ်နည်းကိုပြုလိုက်ပေတော့အုံ့။ ။ျမြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ကြီးပြီးမှ ရဟန်းပြုကုန်ေသာ ဝုဏ္ဏပဇ္ဇုတရဟန်းနှစ်ပါးတို့အားဥဒယဗ္ဗယကမ္မဋ္ဌာန်းကိုေပးေတာ်မူလိုက်၏။ (ျဖစ်,ျမက်ကမ္မဋ္ဌာန်းဟူလို)။ ဤသို့ျဖစ်, ျမက်ထင်ျမင်ရန် အဘယ်ကဲ့သို့နှလုံးသွင်းသုံးသပ်ကြအုံ့နည်း။ ထိုရဟန်းတို့မူကား၊ ဥဒယ-ဝယ၊ ဥဒယ-ဝယဆို၍ စီးျဖန်းခြင်းျဖင့်ပင် ရဟန္တာျဖစ်ေလကုန်ပြီ။ ျခင်ပအေကြောင့်ေသောအခါ၊ စိတ်ျဖင့်အေဝေတ်ကို အာရုံပြု၍ျဖစ်-ဟု မှတ်ပြီးလျှင်၊ခဏချင်းပင်-ျမက်ဟုမှတ်လိုက်။ထိုကဲ့သို့အာရုံမှစိတ်ကိုလည်းမလွတ်ေစဘဲ။ျဖစ်,ျမက်၊ျဖစ်,ျမက်ဟုေလးေလးနှင့်မှန်မှန်

ဆသပ်ထပ်၊ ဆဆက်ကိုမပြတ်စေဘဲ သုံးသပ်ကြလေ။ပြင်ပဆပူ ကြောင့်ပူသောဆခါ။စိတ်ဖြင့် ဆပူခေတ်ကိုဆာရုံပြု၍ ဖြစ်,ဟုမှတ် ပြီးလျှင်၊ခဏချင်းပင်-ပျက်,ဟုမှတ်လိုက်။ထိုကဲ့သို့ဆာရုံ့စိတ်ကို လည်းမလွတ်စေဘဲ ဖြစ်,ပျက်၊ဖြစ်,ပျက်ဟု လေးလေးနှင့်မှန်မှန်ဆ ထပ်ထပ်၊ ဆဆက်ကိုမပြတ်စေဘဲ သုံးသပ်ကြလေ၊ ထိုကဲ့သို့သုံး သပ်၍ မလျှတ်မယွင်း မှန်မှန်ရနိုင်သောဆခါ သမ္မသနဆလုပ်ဖြစ် ပြောက်ပြီဟုမှတ်၊ထိုကဲ့သို့ပြင်ပ-ဆဇေ,ဆပူ၌ သမ္မသနဆလုပ်ဖြစ် ပြေ့သောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဆဇာတိရုပ်ကိုဆာရုံပြု၍ ဆာရုံ့စိတ်ကို မလွတ်စေဘဲ၊ ဇေသောဆခါ, ပူသောဆခါတိုင်း သုံးသပ်၍၊ တဘန် မလျှတ်မယွင်းမှန်မှန်ရနိုင်သောဆခါ၊ ဆဇာတိရုပ်၌သမ္မသနဆလုပ် ဖြစ်ပြေ့၍ တိုးတက်ခိုင်ခံ့စေရန်ဖြစ်ပေါ်လာသောရုပ်သည်၊ ပျက် စီးရမြဲ ဖြစ်သောကြောင့်-ဆနိစ္စ၊ ဖြစ်ပေါ်လာပြီးလျှင် ဆပျက် နှိပ် စက်သောကြောင့်-ဒုက္ခ၊ ဖြစ်ပေါ်လာသောရုပ်သည် မပျက်ပါစေ လင့်ဟုဆလိုသို့မလိုက်တတ်သောကြောင့်-ဆနတ္တ,ဟု သိပြီးလျှင်။ ပျက်စီးသွားသောရုပ်ကိုဆာရုံပြု၍-ဆနိစ္စ,ဒုက္ခ,ဆနတ္တ,ဟု လက္ခ ဏာသုံးတန်သို့ တင်ရာ၏။ ထိုဆခါ ဆဇေ,ဆပူသည် ဆကြောင်း၊ ဆဇာတိရုပ်သည် ဆကျိုး၊ ဤဆကြောင်း, ဆကျိုးနှစ်ပါး၌ လိမ္မာ သောဉာဏ်ဖြစ်ပေါ်လေ၏။

ဆိုဆပ်ခဲ့ပြီးသောနည်းဆားဖြင့်၊ လေးလေးနှင့်မှန်မှန် တရက်, နှစ်ရက်,သုံးရက်,ငါးရက်,ဆယ်ရက်,တလစသောဆားဖြင့်ဟုတ် တိုင်းမှန်စွာ ဖြစ်ပျက်သောသဘောကို မမြင်ရဘဲ ငါမနေဟုစိတ် ဇောသန်လျက် သုံးသပ်ဘန်များ၍ လေ့ကျင့်ခြင်းသို့ရောက်လတ် သောဆခါ။ ဆာရုံ၌စိတ်သည် စူးစိုက်၍ သွားလေသောကြောင့် မရပ်မစဲတသဲသဲဟုဆိုဆပ်သောရှေးဆခါက မတွေ့ဘူး,မမြင်ဘူး ထူးမြတ်လှစွာသောရုပ်သဒ္ဒါရုတရားတို့၏ ဖြစ်-ပျက်နေသောဆ ခြင်းဆရာဆာကာရဟုဆိုဆပ်သော နိဗ္ဗိတ်ဆာရုံတရသည် မနော ဒ္ဒါရိုကစိတ်ဆားထင်ရှားစွာဖြစ်ပေါ်လာလေ၏။ ဆရောင်ဆလင်း နှင့်တကွဖြစ်ပေါ်လာသောပုဂ္ဂိုလ်တို့ဆား၊ ထိုဆရောင်ဆလင်းကို

ပင်နှစ်သက်ခြင်းဖြစ်၍ဝိပဿနာ၏ဖြစ်ပြုံးခြင်း မဖြစ်စေရအောင် ထိုဆရောင်ဆလင်းကိုပင် ဆပျက်ထင်အောင်ရှု၍ လက္ခဏာသုံး တန်တင်ရပြန်၏။ထိုနိဗ္ဗိတ်ဆာရုံသည်ကားသင်္ခါရတရားတို့၏ဖြစ်, ပျက်နေသောဆခြင်းဆရာကြောင့် ဖြစ်ပေါ်နေသော ဆာရုံဆသာ။ ပင်တည်း။ ။ဤကဲ့သို့ သမ္မာသနဟုဆိုဆပ်သော နယဝိပဿနာ ဖြင့်ပင်လျှင် ဆချိုသောထက်ဖြက်လျှင်လျှား ဉာဏ်ပညာကြီးမား သောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ကိုရနိုင်ကြောင်းကို ဝိသုद्धि မဂ်မဟာဋီကာ-မျက်နှာ ၃၀၃,၌။

ကေစ္စသတိကျွန်ုယသမဟာပညာ နယဝိပဿနာဝေသ နေ၀ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ဥပဒ္ဒတိ၊ဇုတရသနုပဒ္ဒတိ။

(ဆနက်)။ ။ကေစ္စသ၊ဆချိုသော။ တိကျွန်ုယသ၊ ထက်ဖြက်သော ပညာ၏ရှိသော။ မဟာပညာ၊ ကြီးသော ပညာ၏ သောပုဂ္ဂိုလ်ဆား၊ နယဝိပဿနာ၀ေသနေ၀၊ ကလာပသမ္မာသနဟုဆိုဆပ်သော နယ ဝိပဿနာ၏ ဆစွမ်းဆားဖြင့်သာလျှင်။ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်၊ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်သည်၊ဥပဒ္ဒတိ၊ဖြစ်၏။ ဇုတရသ၊ တိကျွန်ုယမဟာပညာပုဂ္ဂိုလ်မှတပါး ဉာဏ်နုံသော ပုဂ္ဂိုလ်ဆား။ နုပဒ္ဒတိ၊မဖြစ်။

ဤသို့နယဝိပဿနာဖြင့်ဆားထုတ်၍ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ဖြစ်လာ ပုံဥပမာကား။ မိုးယံကြိုးစက် ဆားနည်း၍ ဒီးကောင်းစွာ မပေါက် နိုင်သောမော်တော်ကား တလုံးကို ဒီးပေါက်၍ လျှင်မြန်စွာခုတ် သွားနိုင်ရန်။ပဌမဂ္ဂေးဦးစွာလူများတို့က တိုးတွန်း၍လှိမ့်ယူသဖြင့် ဆပူရှိန်ရလာသောဆခါ။ ဒီးပေါက်၍ စက်နှိုးလျက်။ ဆလွန်လျှင် မြန်စွာသူ့သဘော ဆလျှောက်လူမတွန်းရဘဲသာလျှင် လိမ့်သွား သေသကဲ့သို့။ ထိုဆတူ နယဝိပဿနာဖြင့် ဆားထုတ် ခြင်းသည် ပဌမဂ္ဂေးဦးစွာ မော်တော်ကားကို။လူများတို့က လှိမ့်တွန်း၍ယူရ သကဲ့နှင့်တူ၏၊ဒီးပေါက်၍ သူ့သဘောဆလျှောက်လူမတွန်းမလှိမ့် ရဘဲ၊ဆလွန်လျှင်မြန်စွာသွားခြင်းသည်ဥဒယဗ္ဗယ ဉာဏ်ဆဖြင်သို့ တက်သွားလေ၏။ ရုပ်တရားတို့၏ လျှင်စွာ လျှင်စွာ မရုပ်မစဲဖြစ်

ပျက်နေသည်ကိုမြင်ခြင်းနှင့်တူ၏။ စဉ်းစား၍ကြည့်ကြ၊ ဟုတ်မှန်သောစကားဟုယုံကြည်နိုင်ကြလိမ့်မည်၊ ။ထိုကဲ့သို့နယဝိပဿနာဖြင့်ဆားထုတ်ပါလျက်လည်း ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် ဆမြင်မပေါက်နိုင်သေးသော ပုဂ္ဂိုလ်ဆား။သြော်၊ ယခုထင်ရှား ဖြစ်ပေါ်ဆဲဖြစ်သောငါ၏ရုပ်ကောင်ကြီးသည်ဆဝိဝမ်းတွင်းကရုပ်မဟုတ်။ ဆဝိဝမ်းတွင်းဆခါဖြစ်သောဆံပင် ဆမွေးစသည့်တရုတ်ကို ဆလျှဉ်းမရှိကြပြီ။ဆသစ်သာလျှင်ဖြစ်၏။ ထိုကြောင့် မမြ- ဆင်းရဲ၏- ဆလိမလိုက်သူ့သဘော ဆလျောက်ပင်တည်း။ (ဆနိစ္စ-ဒုက္ခ-ဆနတ္တဟူလို)မွေးဘွားခါစ ရုပ်တို့လည်း မွေးဘွားခါစ ဆခါချုပ်ခဲ့ပြီ။ယခုဆသစ်သာလျှင်တည်း။တန္ဆစ်သား ဆရွယ်ခါရုပ်တို့လည်း တန္ဆစ်သားဆခါချုပ်ခဲ့ပြီ။ ယခုရုပ်သည် ဆသစ်သာလျှင်တည်းစသောဆားဖြင့် ၁၀-နှစ်တိုင်အောင်။ ဆယ်နှစ်သားခါရုပ်သည် ဆယ်နှစ်သားခါချုပ်ခဲ့ပြီ။ ယခုဆသစ်သာလျှင်တည်း စသောဆားဖြင့် ရှေးကာလ ရုပ်များသည် နောက်ကာလရုပ်သို့ မလိုက်လာပုံကို ယုံကြည်လောက်ဆောင်ဉာဏ်ဖြစ်၍ သုံးသပ်ပြီးလျှင်။ လက္ခဏာသုံးတန်သို့လည်းတင်ကြလေ။

ထိုနောက်ယခုယခုဖြစ်ဆဲဖြစ်ဆဲ ဆသစ်ဆသစ် ရုပ်တို့၏ဖြစ်ပျက်ပုံ။ရှေးရုပ်တို့သည် နောက်ရုပ်သို့မပါလာပုံကို စိတ်ထဲဉာဏ်ထဲ၌ယုံကြည်မှုဆားကြီး လာသောဆခါ။ ဉာဏ်ခြေကိုလှမ်း၍ ချခါစရုပ်သည်ရုပ်၍နေသောဆခါ ရုပ်မဟုတ်၊ ရုပ်နေသောရုပ်ကိုဆာရုံပြု၍ချုပ်-ဟု၄်တ်။ဘယ်ဘက်ခြေကိုလှမ်း၍ချသောဆခါ ရုပ်သည်။ဌင်းဘယ်ဘက်ခြေရပ်နေသောရုပ်မဟုတ်၊ ဘယ်ဘက်ခြေရပ်နေသောရုပ်ကို ဆာရုံပြု၍ ချုပ်-ဟု၄်တ်။ ဤသို့လျှင်လှမ်းတိုင်းလှမ်းတိုင်းရှေးဦးစွာသုံးသပ်ကြလေ၊

(မှတ်သားရန်၄ာ)။ ။ဆဘယ် ဆရောတို့သည်ဖြစ်၍ ဆဘယ် ဆရောတို့သည် ချုပ်လေသနည်း ဟူမူကား။ ဉာဏ်ခြေကိုမြှင့်လိုက်သောဆခါ၊ဓာတ်ကြီးလေးပါးတို့ဘွင် "လဟုက"ပေါ့သော သဘောရှိသော တေဇော,ဝါယောဓာတ်ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်၏။ ဌင်း

ခြေကိုမြေကြီးဌိုချလိုက်သောအခါ၊ လဟုကခေတ် ချုပ်ပျက်ပြီး လျှင် "ဂ ရှက"လေးသောသဘောရှိသော ပထဝီ, အာပေါခေတ် ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်၏။ဘယ်ဘက်ခြေကိုလည်း ထိုအတူမှတ်လေ။ ဤသို့လျှင်လဟုက-ခေတ်,ဂ ရှက-ခေတ်တို့သည်သာလျှင်ဖြစ်ပေါ်လာ ပြီးလျှင်ချုပ်ပျက်သွားကြကုန်၏ဟု သိုကြည့်စွာမှတ်ထားကြလေ။

ထိုနောက်သုံးသပ်ရန်မှာ။ ဥာဏ်ခြေ,ဘယ်ခြေ လှမ်းသွားတိုင်း၊ ညာခြေကိုနှုတ်လျှင်-နှုတ်,ဟုမှတ်၊ချလျှင်-ချ,ဟုမှတ်။ ဘယ်ခြေကို နှုတ်လျှင်-နှုတ်,ဟုမှတ်။ ချလျှင်-ချ,ဟုမှတ်။ ဤသို့လျှင် ဆာရုံကိုမ လွတ်စေရအောင်ဆာရုံကိုချည်တိုင်နှင့်တူစွာပြု၍၊သတိတည်းဟူ သောကြိုးခိုင်ခိုင်ဖြင့်စိတ်တည်းဟူသောနွားရိုင်းကို ချည်ကြလေ။ လေးလေးနှင့် မှန်မှန် လုပ်ကြလေ။ ။လေ့ကျင့်ဘန် မျှားမ်ာ ခိုင်ခံ့ စွာ ရနိုင်သောအခါ၊ ဥာဏ်ခြေကိုနှုတ်,လှမ်း,ချ။ ဘယ်ခြေကို နှုတ်, လှမ်း,ချ-ဟု။တဘက်ကသုံးချက်ကျစီဆာရုံမှစိတ်ကိုမလွတ်ရေဘဲ သဘိနှင့်သုံးသပ်ကြလေ။ ဤမျှလောက် သုံးသပ်သဖြင့်လည်း ဥဒ ယဗ္ဗယညာဏ်ဖြစ်ပေါ်နိုင်ရာ၏။

အကယ်၍ ထိုမျှလောက်ဖြင့်လည်း ဥဒယဗ္ဗယညာဏ်မဖြစ်နိုင် ခဲ့လျှင်၊တဘက်က နှုတ်,မြှင့်,လှမ်း,ယမ်း,ချ,နှိပ်-ဟု ခြောက်ချက် ကျစီသုံးသပ်နိုင်ပါမူကား၊စင်စစ်အသိသဘောသည် အနည်းငယ် မျှဆာရုံတပါးမလွင့်သွားဘဲ။တစပ်တည်း စပ်သွားလေသဖြင့်။ရုပ် တို့၏လျှင်စွာလျှင်စွာဖြစ်ပျက်နေပုံအခြင်းအရာနိမိတ်ကို ထင်ဖြင် ရမည်အမှန်ပင်ဖြစ်၏။ ထိုကဲ့သို့ရုပ်တို့၏ ရှေ့အဆက်, နောက်အ ဆက်အားဖြင့်၊ လျှင်စွာလျှင်စွာ ဖြစ်,ပျက်နေပုံအခြင်းအရာအား ဖြင့်ထင်ဖြင်ရသောဆာရုံကို၊ တရိပ်ရိပ်ဆိုချင်လျှင်လည်း တရိပ် ရိပ်ဟုဆိုကြ။တဖြုတ်ဖြုတ်,ဆိုချင်လျှင်လည်းတဖြုတ်ဖြုတ်ဟုဆို ကြ။တလျှပ်လျှပ်ဆိုချင်လျှင်လည်း တလျှပ်လျှပ်-ဟုဆိုကြ။ တဖြုန်း ဖြုန်းဆိုချင်လျှင်လည်း တဖြုန်းဖြုန်းဟုဆိုကြ။ တဖြတ်ဖြတ်ဆိုချင် လျှင်လည်းတဖြတ်ဖြတ်ဟုဆိုကြ။ မရပ်မစဲဆိုချင်လျှင်လည်းမရပ် မစဲဟုဆိုကြ။တသဲသဲဆိုချင်လျှင်လည်းတသဲသဲဟုဆိုကြ။ကြိုက်ရာ

စကားသုံးကိုသုံးကြ။ ဘယ်ကဲ့သို့ပင်ဝေါဟာရစကားသုံးများ ကွဲပြားပြားသော်လည်း၊သဘောဆားဖြင့်ကား ရုပ်တို့၏ရှေ့ဆက်, နောက်ဆက်၊ လျင်စွာလျင်စွာ ဖြစ်ပျက်နေပုံ အခြင်းအရာမျှပင်တည်း။(အလွန်သတိထား၍စဉ်းစားကြ။အလုပ်လည်းလုပ်ကြ)။

ထိုကဲ့သို့ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသည့်အတိုင်း၊ထက်မြက်လျင်လျားစွာသုံးသပ်ခြင်းဌါစွမ်းနိုင်သောပုဂ္ဂိုလ်သည် ဗဟိဒ္ဓပြင်ဘက် အဝေးတထိုင်ကိ၍ အစ္စတ္ဘကိုယ်တွင်ဌိအဝေးတလျင်စွာလျင်စွာ မရပ်မစဲတသဲသဲဘိုးလာပုံကိုဆာရုံပြိုလိုက်လျှင်လည်း အလွယ်တကူထင်ရှားသွားလေနိုင်၏၊ ဗဟိဒ္ဓပြင်ဘက်က အပူဥဏှထိုခိုက်၍အစ္စတ္ဘကိုယ်တွင်းဌိ အပူဥဏှလျင်စွာ မရပ်မစဲတသဲသဲဝိုးလာပုံကိုဆာရုံပြိုလိုက်လျှင်လည်းအလွယ်တကူထင်ရှားသွားလေနိုင်၏။ မပျင်းမရိကြိုးစားဆားထုတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် နည်းမှန်ဆင်ခြင်းကျရောဲ့လျှင်၊ ၇-ရက် အတွင်းဌိသော်၎င်း၊လခွဲအတွင်းဌိသော်၎င်း။တလအတွင်းဌိ သော်၎င်း။ထင်မြင်လာရမည် အမှန်ဖြစ်၏။မယုံကြည်သောပုဂ္ဂိုလ်မှန်မှန်မလုပ်လိုပျင်းရိသောပုဂ္ဂိုလ်။ စိတ်မထက်သန်အလွန်ထိုင်းမှိုင်းသောပုဂ္ဂိုလ်တို့ကိုမူကား။ ဆာမ-မခံနိုင်။ ထိုကဲ့သို့ရုပ်၏ဖြစ်ပျက်နေသော အခြင်းအရာကိုဆာရုံပြု၍။ ဖြစ်ပြီးလျှင်ပျက်ကွယ်သောသဘောကြောင့် အနိစ္စဟု တလွှည့်ဖြစ်ပေါ်လာသောတရားသည်ချမ်းသာခြင်းမရှိသောကြောင့်ဒုက္ခဟုတလွှည့်၊ မပျက်ပါစေလင့်ဟုမိုင်နိုင်သူမရှိ-သူ့သဘောဆတိုင်း ဖြစ်ပျက်နေသောကြောင့်အနတ္တဟု တလွှည့်ဆားဖြင့်။ လက္ခဏာရေး သုံးပါးထင်မြင်ဆောင်ရှုရာ၏။ဂင်းနောက်ထိုရုပ်၏အဖြစ်ဆပျက်ကိုရှုနေသောနာမ်တရားသည်လည်းရုပ်၏ဖြစ်ပျက်ကိုရှုနေသောအတိုင်းပင်ဖြစ်ပျက်နေ၏ဟု။ထိုရှုနေသောနာမ်တရားကိုပင် နောက်စိတ်တခုဖြင့်ရှု၍လက္ခဏာသုံးပါးသုံးသပ်ရာ၏၊ ထိုရှုနေသောစိတ်ကိုလည်း နောက်စိတ်တခုစသောဆားဖြင့် ဆယ်ဆက်လောက်ကို လက္ခဏာသုံးပါး သုံးသပ်ရာ၏။ ထိုဆခါ ရုပ်နာမ်နှစ်ပါးဌိအဖြစ်ဆယျက်ကိုသိ်သောဉာဏ်။ လက္ခဏာသုံးပါး ထင်မြင်သောဉာဏ်

သည်တဆင့်တဆင့် ရင့်ထက်ရင့်၍လာလေ၏။ ရူပ၏အပျက်ကို သိသောနာမ်၏အပျက်ကို ရှုရာ၌ရူပ၏ အပျက်ကို သိသောဉာဏ်ထက်တိုး၍သိမ်မွေ့ထက်မြက်သောဉာဏ်ကိုဖြစ်စေရာ၏။ ဥပမာ အားဖြင့်ဆိုသော်။အပ်နှဖါးကိုထွင်းဘောက်၍သွားနိုင်သော ပွတ်စူးသည်ရှိ၏။ ထိုပွတ်စူးကို တဘန်နှဖါး ဘောက်လိုသောအခါ။ ထိုထက်သေးငယ် သိမ်မွေ့သောပွတ်စူးကို အလိုရှိရာ သကဲ့သို့။ ထိုအတူရူပ၏အပျက်ကိုရှုသောနာမ်၏ အပျက်ကိုရှုသောဉာဏ်က သာလွန်ထက်မြက်သိမ်မွေ့ရာ၏။

ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ဖြစ်ပေါ်အားထုတ်နည်းပြီး၏။

(ဃ) ရူပ်တို့၏တဖြစ်ဖြစ်မြည်၍ပျက်ပုံကိုပြဆိုခြင်း။

ရူပ်တို့သည်အာဘယ်ကြောင့်တဖြစ်ဖြစ်မြည်၍ပျက်ကုန်သနည်း ဟူမူကား။ရူပ်တရားဠပထဝီ အာပေါ တေဇောဝါယောတည်းဟူသော မဟာဘုတ် လေးပါးတို့သည် ရှိကြကုန်၏။ ထိုမဟာဘုတ်လေးပါးတို့၏အဆုကို တခြားသောမဟာဘုတ် လေးပါးတို့၏အဆုနှင့်ထိခိုက်မိသောအခါ။သန္ဌာန်ရူပ်ဖြစ်ပေါ်လေ၏။(ပထဝီအမာခံတစ်အချင်းချင်း ရိုက်မိသော ကြောင့်ပင်တည်း)။ထိုအခါ၎င်းအဠကလာပ်ရူပ်၌ သန္ဌာန်ရူပ်တခုကို ထည့်သော်-သန္ဌာနဝက-ကလာပ်တစည်းဖြစ်၏။ သန္ဌာန်ရူပ်မည်သည်ကားဗီရာ အဠကလာပ်ရူပ်မရှိမူ၍ အသီးအခြားအသံဟုတည်း ဖြစ်ပေါ် လှည့်လည် သွားလားလာရောက်ရှိနေသည်မဟုတ်။ ။တဖြစ်ဖြစ်မြည်လျက် အသံရူပ်ဖြစ်ပေါ် ပုံကိုဆိုဦးအုံ့။ ။ရဲရဲညီးသောဓိုးကင်းပူ၌။ ထက်ဝန်းကျင်ပြန်တက် ပြေးသွားနေသော တေဇောဓာတ် အင့်ေွအရှိန်သည် ရှိ၏။ထိုအင့်ေွအရှိန်၌ ၎င်းအင့်ေွ အရှိန်နှင့် တကွ ဖြစ်ဘက်ဖြစ်သော တွန်းကန် တတ်သော ဝါယော ဓာတ်သည်။ တေဇောထလျှင်ဝါယောကြွသည်ဆိုတိသကဲ့သို့၊ ထင်ရှားရှိနေ၏။ ၎င်းအင့်ေွအရှိန်၌ပထဝီဓာတ်အာပေါဓာတ်တို့သည်ကားနှိမ်နှိပ်နေ၏။မထင်ရှား

ထိုဆခါ ပထဝီဓာတ်နှင့် ဆာပေါဓာတ်တို့ ထင်ရှားမ၏။ တေဇောဓာတ်နှင့် ဝါယောဓာတ်တို့ နှုန်းနေသော နှမ်းစေ့ဟု ခေါ်ဆိုဆပ်သောသဘောဘာရားတို့ကို။ ထိုအိုးကင်းပူ၌ ထည့်လိုက်သောဆခါ။ဆန်ကျင်ဘက်ချင်းဖြစ်ကြ၍။ဖွဲစည်းဘမ်းဆီးချုပ်အုပ်ကြလေသော်။ လှလှဖွဲနှောင် ချုပ်အုပ်မိကြသောကြောင့်။ အိုးကင်းပူ၌ ရှိသောဆေ့ဆရှိနိုင်ပါသောဆားနည်းသော ပထဝီဓာတ်ကိုနှမ်းစေ့၌ပါသော ပထဝီဓာတ်က ဘိစီးနိုပ်စက်။ အိုးကင်းပူ၌ ရှိသော ဆားကြီးသော ဥဏှတေဇောဓာတ်ကို။ နှမ်းစေ့ဟု ဆိုဆပ်သော ဓာတ်ကြီးလေးပါးဌပါသော- ရန်ဘက်ဖြစ်သော ပထဝီဓာတ်နှင့် ဆကော် သဟဲ ရှိသော ဆားကြီးသော သိတတေဇောဓာတ်က လည်းရန်ပြုကြသောဆခါ။နှမ်းစေ့ဟုဆိုဆပ်သော ဓာတ်ကြီးလေးပါးဌရှိသော တေဇောဓာတ်နှင့် ဆကော်သဟဲရှိသော ဝါယောဓာတ်တို့က။ ဆသံရှပ်နှင့်တကွ ရှုန်းထွက် ပြေးသွားသည်ကိုပင် နှမ်းစေ့ဖြစ်ဖြစ် မြည်သည်ဟု ဆိုကြကုန်၏။ ဆိုကျော်သံမိုးယံးကြီးသံတို့ကိုလည်းထိုနည်းကိုမှီ၍သိကြလေ။ သတ္တဝါဟုခေါ် ဆိုဆပ်သောရုပ်သဓိါရတရားတို့ကား။ဥတုဟုဆိုဆပ်သော သိတဓိ ဥဏှဓိ။ဇရာဓိ။လောဘခြင်းဖြင့် ပျက်စီးကြကုန်၏။ ထိုရုပ်သဓိါရတရားတို့သည်လည်းတဖြစ်ဖြစ်မြည်လျက်ပျက်စီးကြကုန်၏။

ဆိုဦးအုံ့။ ။သတ္တဝါဟုဆိုဆပ်သော ဤရုပ်တရားသည်သာလျှင် သဓိါရဝမ္မမဟုတ်သေး၊ နှမ်းစေ့ဟုဆိုဆပ်သော ရုပ်ဘရားသည်လည်း သဓိါရဝမ္မပင်ဖြစ်၍ ရုပ်သဓိါရဝမ္မဆနေဆားဖြင့်တူကြ၏။ ထိုကြောင့်ရဲရဲညီးသော အိုးကင်းပူ၌ နှမ်းနေ့ကျားကိုထည့်သောဆခါသာလျှင် တဖြစ်ဖြစ်မြည်၍ ပျက်စီးသွားသည် မဟုတ်သေး၊လူ၏ဆသားကိုထည့်လိုက်လျှင်လည်း၊တဖြစ်ဖြစ်မြည်၍ပျက်စီးသွားမည်ဆမှန်ပင်ဖြစ်၏။ နှမ်းစေ့လောက်ဖူးရောင်၍ ပေါက်ကွဲလျှင်ဖြစ်ခနဲမြည်အံ့။ဂြီးစေ့လောက်ဖူးရောင်၍ပေါက်လျှင် ပေါက်ခနဲမြည်အုံ့၊ဂြီးစေ့ထက်ဆကြီးပမာဏဖူးရောင်၍ပေါက်လျှင်ထိုထက်မြည်အုံ့။ လူ၏ဆသားကို ရဲရဲညီးသော အိုးကင်းပူ၌ထည့်၍ မြည်

သောဆသံနှင့် မီးကင်သောဆသံတို့၏ အကြီး,အငယ် ရှိရာ၏။ ထိုထက် နေပူလွမ်းသောဆခါဆသံသည်တိုး၍ သေးငယ်သိမ်မွေ့ရာ၏။ ထိုကြောင့် အပူဆားနည်းလျှင် ဆားနည်းသည့်အလျောက် ဆားကြီးလျှင်ဆားကြီးသည့်အလျောက်၊ဆသံတို့၏အကြီးအငယ် ပမာဏကို သိကြရာ၏။ ဆားနှင့်ရိုက်သံနှင့် ဆသာကလေးတို့၍ ရိုက်သံတို့ ခြားနားခြင်း ရှိသကဲ့သို့တတ်ကြလေ။ ဆလွန်ဆားနည်း သောဆသံကိုကား လူတို့၏ပကတိနားဖြင့်မကြားနိုင်ရာ။ ကျွဲ,နွား, ဆင်,မြင်း,ကြက်,ဌက်စသောသတ္တဝါတို့၏မြည်သံ, တွန်သံကို ပကတိနားဖြင့်ပင်ကြားနိုင်သော်လည်း၊ဝိုး,ပရွက်, သန်း, ကြမ်းပိုးစသောသေးငယ်သော သတ္တဝါတို့၏မြည်တွန်သံကိုမူကားပကတိနားဖြင့်မကြားနိုင်ကြကုန်။ထိုသတ္တဝါတို့သည်လည်း ဝိဝိတို့၏ ဘာသာ ဘာဝမြည်ကြတွန်ကြကုန်သည်သာလျှင်ဖြစ်ကုန်၏။ထိုသတ္တဝါတို့၏မြည်တွန်သံကိုကြားနိုင်လေသောဆစွမ်းသတ္တိနှင့်ပြည့်စုံသော နားတို့မူကား ကြားနိုင်ပေလိမ့်သတည်း။ တနည်းဆားဖြင့်လည်းထိုသေးငယ်သောဆသံကိုကြားနိုင်လောက်သော ပကတိနားဖြင့်ဆကြားထက် ဆဆတသောင်း, တသိန်းကြီးဆောင် ကြားနိုင်သောနားကျပ်ကြိယာကိုရခဲ့ပါလျှင်လည်းကြားရနိုင်ရာ၏။ ထိုနည်းတူစွာရုပ်သစ်ါရကရေားတို့သည် သိတမီး,ဥဏှမီးတို့ကြောင့် တဖြစ်ဖြစ်မြည်၍ပျက်စီးကြကုန်၏ဟုယုံကြည်ကြရာ၏။

ဝိဘင်းဆဋ္ဌကထာ ခန္ဓဝိဘင်းဆဘွင့်ပျက်နှာ ၃-၄-၌ဤသို့မိန့်ဆိုတော်မူ၏။ ဆကြောင့် ဘောက်ပြန် ပျက်စီးခြင်း သည်ကား လောကန္တရက်ငရဲ၌ ထင်ရှား၏။ စကြဝဠာ ၃-လုံး,၃-လုံးစီတို့၏ ဆကြားဌာယူဇနာရှစ်ထောင်ရှိသော လောကန္တရက်ငရဲ တခုစီရှိကြ၏။ ဆောက်ဌေမြေကြီးမရှိ။ဆထက်ဌလည်း လရောင်,နေရောင်, မီးရောင်, ပဒုမ္တာမြားရောင်မရှိ၊ဆမြဲလျှင်မှောင်ဆတိမိုက်၏။ ထိုဆတွင်းဌဖြစ်သောသတ္တဝါတို့၏ကိုယ်ထည်သည် သုံးဂါဝုတ်ကြီး၏။ ထိုငရဲသားတို့သည်စကြာဝဠာတောင်ခြေရင်းဌရှည်လျားကြီးပြန့်ကုန်သောခြေသည်းတို့ဖြင့်ချပ်၍ လင်းနို့ကောင်တို့ကဲ့သို့ဆောက်

စကားသို့ ဦးခေါင်းပြုလျက်တွဲလွဲဆွဲကြကုန်၏။ဟာထ္ထပါသမ္ဘတွင်း သို့ရောက်၍ ကိုယ်စာချင်းချင်း ပွတ်တိုက်မိကြသောစခါ။ ငါတို့ သည်စာစာကိုရကုန်ပြီဟုစားထုတ်ကြသောကြောင့်။ ပြောင်းပြန် လှန်၍ မြေကြီးကိုခံသောရေထဲ၌ ကျကြလေကုန်၏။လေထဲ ပါး သောစခါ၌လည်း သစ်မည်စည်သီး စသည်တို့ကဲ့သို့ ပိုင်းပြတ်၍ ရေထဲ၌ကျကြလေကုန်၏။(ဌင်းဆဋ္ဌကထာ)။

ပတိတမဂ္ဂါဝ စသော ခါရေန သီတောဒကေန ဆိန္နစမ္မနှာ ရမံသ ဆဋ္ဌိဟိ ဘဇ္ဇမာနေဟိ တဏ္ဍတေလေ ပတိတပိဋ္ဌိ ပိဏ္ဍိပိယ ပဒုပဒုဿယမာနာ ပိလိယန္တိ၊ ဝေံသီတေနရုပ္ပနံလောကန္တိ ရိကနိရိ ယေ ပါကဋံ။

(ဆနက်)။ ။ပတိတ မဂ္ဂါဝ၊ကျခါမျှ၌ပင်လျှင်။ စသော ခါ ရေန၊စင်စစ်ကြမ်းသော။ သီတောဒကေန၊ဖြေသောရေဖြင့်။ ဆိန္နဿ ရမံသ ဆဋ္ဌိဟိ ပြတ်သော စသရေစသကြော် စသားအရိုးတို့ ဖြင့်၊ဘိဇ္ဇမာနေဟိ၊ ကွဲဆက်ကြကုန်လျက်။ တဏ္ဍတေလေ၊ပြောင် ပြောင်တောက်သောဆိပ်၌။ပတိတပိဋ္ဌိ ပိဏ္ဍိပိယ၊ကျသောမုန့်ညက် စိုင်- မုန့်ညက်ခဲကဲ့သို့။ ပဒုပဒုဿယမာနာ၊ တဖြတ်ဖြတ် မြည်ကုန် လျက်။ပိလိယန္တိ၊ ကြေမွသွားကြလေကုန်၏။ ဝေံ၊ဤသို့၊သီတေန၊ ဆေကြောင့်။ရုပ္ပနံ၊တောက်ပြန်ပျက်စီးခြင်းသည်။လောကန္တိ ရိက နိရိယေ၊လောကန္တရက်ငရဲ၌။ ပါကဋံ၊ထင်ရှားဏ်။

မဟိ ံသတ်ခင်းစသရှိသောဆိုးနှင်းကျရာ စသရပ်တို့၌လည်းရှပ် ဏ်တောက်ပြန်ခြင်းထင်ရှား၏၊စသူကြောင့် တောက်ပြန်ခြင်းသည် ကားမ ဟာစသိုဝိုင်ငရဲ၌ ထင်ရှား၏ဟုလာ၏။ ။ဆိုစသပ်ခဲ့ပြီးသော စဋ္ဌကထာ၌စသောသူကြောင့် တောက်ပြန်ခြင်းကို ပြတော်မူခြင်း သည်စသလွန်ထင်ရှားသောတောက်ပြန်ပျက်စီးခြင်းကို ပြတော်မူ ခြင်းပင်ဖြစ်၏။ ထိုကြောင့် ထိုထက် စားနည်းသော စသောသူတို့ ကြောင့်တောက်ပြန်ပျက်စီးပုံကိုဆိုစသပ်ခဲ့ပြီးသောဥပမာဖြင့်သိကြ ကုန်ရာ၏။

ဝိပဿနာရှုကြကုန်သောပုဂ္ဂိုလ်တို့ဆား ရုပ်ကိုရှုကြသောဆ ခါ။တဖြစ်ဖြစ်မြဲသည်သောဆသံကိုကြားမှသာလျှင် ဝိပဿနာဉာဏ် ဖြစ်သည်ဟုဆိုလိုရင်းမဟုတ်သော်လည်း။ ရှေးအဆက်နောက်ဆ ဆက်ဆားဖြင့်လျှင်မြန်စွာဖြစ်ပျက်နေသောဆခြင်းဆရာ ဆာကာ ရကိုဉာဏ်မျက်စိဖြင့် မြင်ရန်သာလိုရင်းရှိ၏။ ရုပ်ဖ၊်ပျက်ပုံကိုနှမ်း ဧ့ေ့ဆသံမြည်ပုံဖြင့်ရင်းလောကန့်ရက်ငရဲ၌ သိတဒီးကြောင့်မြည် ပုံဖြင့်ရင်းပြရခြင်းသည်။ရုပ်နှင့်ရုပ်ချင်းတူကြ၍ သန္ဓရုပ်ဖြစ်ပုံချင်း တူကြောင်းကိုပြဆိုသည်ဟုယူကြလေကုန်။ နာမ်၌ကားမြည်စရာ မဟာဘုတ်-သန္ဓါရုပ်တို့ မရှိကြ၍ တဖြစ်ဖြစ် မမြည်သော်လည်း။ တဖြစ်ဖြစ်မြည်၍ပျက်စီးသကဲ့သို့ ပျက်စီးကြောင်းဥပမာပြခဲ့လျှင်။ ဆသံဖြစ်၍ပျက်စီးပုံကို ဆိုလိုသည်ဟုမယူနှင့်။ ပျက်စီးပုံဆခြင်း ဆရာကိုသာမှတ်ယူဆပ်၏။ ထိုကြောင့် ဦးတိုက်ဦးယ ရေးသား ဆပ်သောနိဗ္ဗာနသုခဒီပနီကျမ်း-ဝိညာဏာနုပဿနီပိုင်း မျက်နှာ ၄၆-၌။နာမ်တရားတို့၏ဖြစ်ပျက်ပုံကိုလည်း။ (တဖြုန်းဖြုန်းမရပ် မစဲ။တသဲသဲဖြစ်သမျှစိတ်တို့ပျက်စီးသည်ကိုသာ တရေးရေးမြင် ရလေ၏)ဟု ရေးသားလေပြီ။ ဤကဲ့သို့ တဖြုတ်ဖြုတ် တဖြုန်း ဖြုန်း-မရပ်မစဲ-တသဲသဲ ဖြစ်ပျက်နေသော ဆခြင်းဆရာထင်မြင် လာပုံကိုပြတော်မူလိုသောကြောင့်။ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မျက်နှာ ၅၂၈-၌။

သူရိယဂ္ဂမနေ ဥသဘဝ ဗိန္ဓုဝိယ ဥဒက ပုပ္ပုဠေါဝိယ ဥဒ ကေဒဏ္ဍရာဇိဝိယ ဆာရဒဂ္ဂ သာသပေါဝိယ ဝိဇ္ဇုပ္ပါဒေါ ဝိယစ ပရိတ္တဋ္ဌာယိနော၊မာယာမရိစိသု ဝိနု နှ ဆလာတစက္ကာ ဂန္ဓဗ္ဗနဂရ ဖေဏကဒလိဆာဒယောဝိယ ဆသ္သာရာနိသ္သာရ၊ကိစ္စာ ဥပဋ္ဌ ဟန္တိ။

(ဆနက်)။ ။သူရိယဂ္ဂမနေ၊ နေတက် လတ်သော ဆခါ၌ ဥသဘဝဗိန္ဓုဝိယ၊သစ်ရွက်မြက်ရွက်၌တင်နေသော ရေပွင်းသီး-နှင်းပေါက်ကဲ့သို့ရှင်း။ ဥဒက ပုပ္ပုဠေါဝိယ၊ ရေပွက်ကဲ့သို့ရှင်း။ ဥဒကေ၊ရေ၌။ ဆဏ္ဍာရာ ဖိုဝိယ၊ တုတ်နှင့် ရေးကြောင်း သော ဆရေးဆကြောင်းကဲ့သို့ရှင်း။ ဆာရဒဂ္ဂေ၊ပွတ်စူးဗျားခ်ိ။ သာသပေါ

ဝိယစ၊တင်ထားသော မုံညင်းစေ့ ကဲ့သို့ရှင်း။ ဝိဇ္ဇုပ္ပါဒေါဝိယစ၊ လျှပ်ပြက်သကဲ့သို့ရှင်း။ပရိတ္တဗ္ဗာယိနောစ၊နည်းငယ်သော ဆရိုက် တန့်မျှသာတည်ကုန်၏ဟူ၍လည်း။ဥပဒ္ဒဟန့်၊ထင်လာကြကုန်၏။ မာယာမရိစိ သုဝိနုန်နှဲ့ ဆလာတစက္ကာ ဂန္ဓဗ္ဗ နဂရ ဖေဏကဒလိ ဆာဒယောဝိယ၊မျက်လှည့်- တံလျှပ်- ဒီပ်မက်-မီးကျီးခဲကိုရမ်း သောစက်ဝိုင်း-ထင်ဟပ်တို့မြှု- ရေမြှုပ်-ဌက်ပျောတုံး ဆစရိသည် တို့ကဲ့သို့။ ဆသသာရာ နိသသာရာတိ စာဝိ၊ဆနစ်သာရ မရှိဟူ၍ လည်း။ဥပဒ္ဒဟန့်၊ထင်လာကြကုန်၏။ ။(ဆဒိပ္ပါယ်သိသာပြီ)။

၅၂ကဲ့သို့ဉာဏ်ဆမြင်ပေါက်သောပုဂ္ဂိုလ်ကို ဆာရဒ္ဓဝိပဿက ပုဂ္ဂိုလ်ဟုခေါ်၏။ဝိပဿနာ ဉာဏ်ကား တရုဏဝိပဿနာဉာဏ် မည်၏။(ဝိပဿနာဉာဏ်ဆနုကလေးဟူလို) ၅၂ဆာရဒ္ဓဝိပဿက ပုဂ္ဂိုလ်ဆားထင်လာသောတဖြုတ်ဖြုတ်- တဖြုန်းဖြုန်း- မရပ်မစဲ- တသဲသဲဖြစ်ပျက်နေသော ဆခြင်းဆရာ ဆာရုံကိုကား သခ်ါရ နိဒိတ်ဟုခေါ်၏။ဆကယ်၍ဆချိုသောပုဂ္ဂိုလ်တို့က သခ်ါရတရား ဌနိဒိတ်မရှိဟုဆိုအံ့။တဖြုတ်ဖြုတ်-တဖြုန်းဖြုန်း- မရပ်မစဲ-တသဲ သဲဖြစ်ပျက်နေသော ဆခြင်းဆရာ ဆာရုံထင်မြင်လာ၏ ဆိုသော စကားသည်မှားလေရာ၏။ ဆကယ်၍ ဖြစ်ပျက်နေသော ဆခြင်း ဆရာဆာရုံကိုဉာဏ်ဆားထင်လာပြားအံ့။ သခ်ါရနိဒိတ် ဆာရုံမှိ သည်မည်၏။

ဆကယ်၍ဆချိုသောပုဂ္ဂိုလ်တို့က ပရမတ္ထတရားကို သဘော မျှသာရှိ၏။ပြုစရာမရှိ။ဆရိုင်ဆဇရောင်မရှိ။ ဆာဘယ်မှာလျှင် နိဒိတ် ဆာရုံမှိအံ့နည်းဟုကြီးပြီးလျှင်၊ဆခဏား ဂ-ဌဆိုဆင်ခဲ့ပြီးသောနည်း ဆားဖြင့်။ မကွဲမကွာ ဖြစ်ကုန်သော သဏ္ဌာန် ပညာတ်ရကောင်း သောပဆဝိစသော ခေတ်တို့ကို တရုစိ တရုစိ ဆသီးဆသီး သာ လျှင်။နုတ်ယူတုံ-ရုပေါင်းတုံပြု၍ သုံးသပ်ဆင်ခြင် ကြည့်ရှုသောဆ ခါ။ဆာဘာဝဆနေ-ဆာကာသ ဆနေသို့သားလျှင် ရောက်ရလေ၏။ စင်စစ်သော်ကားနာမ်တရားတို့သည်လည်းအဘာဝသဘော-ဆာ ကာသ သဘောမဟုတ်။ ပရမတ္ထဆားဖြင့် ထင်ရှားရှိသောတရား-

မနောဝိညာဏ် စိတ်အား ပြစရာ အာရုံရှိသော တရားတို့ဖြစ်ကြ ကုန်၏၊ထိုအာရုံရှိသော တရားတို့သည် အကြောင်းပြုပြင် တိုင်း မရပ်မစဲလျင်စွာလျင်စွာတသဲသဲ ဘောက်ပြန် ပျက်စီးနေကြခြင်း ကြောင့်၊ဝိပဿနာရှုသောပုဂ္ဂိုလ်အား၊ထိုဘောက်ပြန် ပျက်စီးနေ သောအခြင်းအရာ အာကာရကိုသာလျှင် အာရုံပြုလျက်၊ လက္ခဏာရေးသုံးပါးသို့တင်၍သုံးသပ်ရလေ၏။ ထိုအာရုံကား သခ်ၢါရ နိဗ္ဗိတ်ပင်တည်း။ပရမတ္ထတရားခွဲပြစရာမရှိ အရိပ်အရောင်မရှိဟု ရှု၍။အာဘာဝအနေ-အာကာသအနေအား၊ဖြင့်ထင်နေသောပုဂ္ဂိုလ် အားမူကား။အဘယ်မှာလျှင်ထိုသခ်ၢါရနိဗ္ဗိတ်အာရုံကိုဉာဏ်အား ထင်ရှားလာနိုင်အံ့နည်း မထင်ရှား လာနိုင်ရာ။ ထိုကဲ့သို့ဝိပဿနာ ဉာဏ်ထဲ၌မထင်ရှား လာနိုင်လျှင်ပင်။ ကျမ်းကြီး ကျမ်းခိုင်တို့ကို သဘောမကျ။ ပယ်ရှားကြ လေကုန်ရာ၏။ ထိုမျှသာမကသေး။ အကယ်၍ ရုပ်နာမ် ပရမတ်၌ နိဗ္ဗိတ်ရှိခဲ့လျှင်။ နိဗ္ဗာန်သည်လည်း မနောဝိညာဏ်၏အာရုံဖြစ်သောပရမတ်တရားဖြစ်သောကြောင့်။ ရုပ်နာမ်ပရမတ်နှင့်ပရမတ်ချင်းအတူတူဖြစ်ကြ၍။ နိဗ္ဗာန်ပရမတ်၌ လည်းနိဗ္ဗိတ်ရှိရာ၏။ သခ်ၢါတနယ် ဤမှာဘက်၌ တဖြုတ်ဖြုတ်တ လျှပ်လျှပ်တဖြုန်းဖြုန်းဆိုလျှင်။အသခ်ၢါတနယ် ထိုမှာဘက်၌လည်း တဖြုတ်ဖြုတ်တလျှပ်လျှပ်တဖြုန်းဖြုန်းရှိရာ၏ဟု အကယ်၍ပြော ဆိုလွန်ပြေးမိပြီးအံ့။ ထိုကဲ့သို့ပြောဆိုလွန်ပြေးသောပုဂ္ဂိုလ်သည် ပရမတ်ဟုဆိုရုံမျှဖြင့်။ ပရမတ်ချင်း အတူတူဟု တဝိုင်းတစမျှကို သာသိ၍။သခ်ၢါတဆိုသောသဘောနှင့်အသခ်ၢါတဆိုသော သဘော တို့၏ပြောင့်ပြောင့်ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်ကြောင်းကိုမူကား။ ကောင်း စွာနားမလည်သောကြောင့်။ အရမ်းမဲ့ ဆိုမိဆိုရာလွန်ပြေးပြောဆို မိလေသည်ဟု မှတ်ယူ အပ်ကုန်၏။ သခ်ၢါရ နိဗ္ဗိတ်အကြောင်းကို ကား။နောက်လာမည့်(၈)ဝိုင်းမှာကြည့်ကြလေ)။

ဝိပဿနာအရာ၌တဖြုတ်ဖြုတ် ဆိုသော စကားကိုနားလည် အောင်ဆိုလိုက်ဦးအံ့။ ။ရူပါရုံနှင့် စက္ခုအကြည်ဓာတ်တို့ ရှေးရှု ကကြိုသောအခါ၊ ရူပါရုံလည်းပေါ်ဆဲခဏ, စက္ခုအကြည်ဓာတ်

လည်းပေါ်ဆဲခဏ, စက္ခုဝိညာဏ်စိတ်လည်း ပေါ်ဆဲခဏဖြစ်ကြ ပြီးလျှင် ခဏချင်း ချုပ်ကွယ်သွားကြလေကုန်၏။ ထိုကဲ့သို့ ချုပ် ကွယ်သွားပုံကိုပြုန်းခနဲ,ရိပ်ခနဲ,ဖြုတ်ခနဲဟုသောစကားဖြင့်သုံးစွဲပြော ဆိုကြကုန်၏၊ထိုကဲ့သို့ပြုန်းခနဲ,ရိပ်ခနဲ,ဖြုတ်ခနဲ ချုပ်ကွယ်သွားကြ ပြီးနောက်၊တဘန်ရှေးရှေ့ကြပြန်သောစကခါပေါ်လာပြန်ပြီးလျှင်ခဏ ချင်းပြုန်းခနဲ, ရိပ်ခနဲ,ဖြုတ်ခနဲ ချုပ်ကွယ် သွားကြပြန်လေကုန်၏။ ထိုကဲ့သို့ချုပ်ကွယ်သွားကြသောရူပါရုံနှင့် စက္ခုဆကြည်ဓာတ်တို့ ကို အာရုံစူးစိုက်၍တစိပ်ပိုးစိပ်ပိုးရှေးရှုဘည်ထားသောအခါ၊ရူပါရုံ ကိုလည်းဖြုတ်ခနဲ,ရိပ်ခနဲ,ပြုန်းခနဲ အဆင့်ဆင့်လျှင်မြန်စွာတဖြုတ် ဖြုတ်,တရိပ်ရိပ်,တဖြုန်းဖြုန်း ပျက်စီးနေခြင်းကိုသာတရေးရေး ဉာဏ်အားထင်ရှားလာလေ၏။ စက္ခုဆကြည်ဓာတ်၊ဧကဒ္ဒုဝိညာဉ် စိတ်တို့ကိုလည်းကြည့်လိုက်သောအခါထိုကဲ့သို့ထင်မြင်ရလေ၏။ လုဇ္ဇတိပလုဇ္ဇတိတိလောကော, ဟူသောဝိဇ္ဇာဟ်ကိုထောက်။ ။ လုဇ္ဇတိ ပလုဇ္ဇတိ၊ပြုန်းခနဲပျက်စီးတတ်၏။ဇုတိ၊ထိုကြောင့်။ လော ကော၊မည်၏။ ။ထိုကဲ့သို့ ရူပါရုံ-စက္ခုဆကြည်, စက္ခုဝိညာဏ် စိတ်တို့တဖြုတ်ဖြုတ်, တရိပ်ရိပ်, တဖြုန်းဖြုန်းပျက်စီးနေကြရာ၊ ဝိပဿနာရှုသောပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ထိုတဖြုတ်ဖြုတ်, တရိပ်ရိပ်,တ ဖြုန်းဖြုန်း အာရုံနိမိတ်ဖြင့်ရူပါရုံကို စူးစိုက်ဆဲခဏ၌ရူပါရုံကိုသိ သည်မည်၏။ စက္ခုဆကြည် ဓာတ်ကို စူးစိုက်ဆဲခဏ၌၊ စက္ခုဆ ကြည်ဓာတ်ကို သိသည်မည်၏၊ စက္ခုဝိညာဏ် စိတ်ကို စူးစိုက် ဆဲခဏ၌ စက္ခုဝိညာဏ်စိတ်ကို သိသည်မည်၏။ ထိုကြောင့် ဝိ ပဿနာဉာဏ် စိတ်သည် တရိပ်ရိပ်, တဖြုတ်ဖြုတ်, တဖြုန်း ဖြုန်း အာရုံကို စူးစိုက်သော ဉာဏ်စိတ်ဖြစ်၏၊ သို့ရာတွင်ဝိပဿန နာရှုရာ၌ ရှုပ်,နာမ်နှစ်ပါးကို သုံးသပ်ရုံမျှဖြင့်ပင် ပိုင်နိုင်သင့်ရာပြီ။ ရှုပ်၏အပျက်ကို မြင်ရသျှင်၊ နာမ်၏အပျက်ကို မြင်သော အလုပ် လည်းပါဝင်ပြီဟုမထင်နှင့်ကြလေလင့်။

ရှုပ်တို့၏အဖြစ်ဖြစ်မြည်၍ပျက်စီးပုံကိုပြဆိုခြင်းပြီး၏။

(၄) သခ်ၵ,သခ်ၵလကၡဏာ,သခ်ၵါရနိမိတ် ၃-မျိုးတို့၏ ခြားနားခြင်းကိုပြခြင်း။

အကြောင်း ပြုပြင်၍ ဖြစ်ပေါ်လာသော ရုပ်,နာမ် တရားသည် သခ်ၵတမည်၏။ထိုရုပ်,နာမ်တရားတို့၏ ဥပါဒ်,ဌိ,ဘင်သည်၊သခ်ၵတ လက္ခဏာမည်၏။ သခ်ၵါရတရားတို့၏ အပေါင်းအရုအားဖြင့်၎င်း၊ ရှေးဆဆက်, နောက်ဆဆက်၏အစွမ်းအားဖြင့်၎င်း၊ ကိုယ်ထည် သဏ္ဌာန်ဖြင့်ကဲ့သို့ထင်ခြင်းသည်သခ်ၵါရနိမိတ်မည်၏။ ဤသခ်ၵတ, သခ်ၵတလက္ခဏာ,သခ်ၵါရနိမိတ် ၃-ပါးတို့သည် သဘောအားဖြင့် ခြားနားကြသော်လည်း၊အသီးအခြားဟူ၍မရကောင်း။ဆိုပေအုံ့။ ။ ရုပ်,နာမ်သည်သခ်ၵတမည်၏။ ထိုရုပ်,နာမ်သည် အကြောင်းပြုပြင် ဆပ်သောသဘောတရားဖြစ်ခြင်းကြောင့် မရပ်မစဲဖြစ်ပျက်နေရာ ဖြစ်ပျက်နေ၏ဟု ၎တ်ကြောင်းအခြင်းအရာ လက္ခဏာဟု ဆိုဆပ် သောဥပါဒ်,ဌိ,ဘင်သည်ရှိ၏။ ထိုလက္ခဏာသည် သခ်ၵါရမဟုတ်၊ သခ်ၵါရသည်လည်း လက္ခဏာမဟုတ်၊ ကင်းလည်း မကင်းကြ။ (သခ်ၵါရနှင့်သခ်ၵတ-အတူတူ)။ဥပါဒ်,ဌိ,ဘင်ဟုဆိုဆပ်သောလက္ခ ဏာကိုမြင်၍သာလျှင် ဤရုပ်,နာမ်သည် သခ်ၵတဖြစ်၏ဟုသိရ၏။ သခ်ၵတကား ပရမတ်အစစ်၊သခ်ၵတလက္ခဏာကား ပညတ်နှင့်အ လားတူ၏ဟု-ဓမ္မသင်္ဂဏီအဋ္ဌကထာမျက်နှာ ၂၅၃-၌။

လက္ခဏံနာမ ပညတ္တိ ဂတိကံ၊နဝတ္တဗ္ဗ ဓမ္မဘူတံ။

(အနက်)။ ။လက္ခဏံ နာမ၊ လက္ခဏာ မည်သည်ကား။ ပညတ္တိဂတိကံ၊ပညတ်နှင့်အလားတူ၏။ကသ္မာ၊(ထည့်)။ အဘာယ် ကြောင့်ဆိုသော်၊နဝတ္တဗ္ဗဓမ္မဘူတံ၊အတိတ်,အနာဂတ်,ပစ္စုပ္ပန်ဟူ၍မဆိုဆပ်သောတရား ဖြစ်၍ဖြစ်၏။ တသ္မာ၊ထိုကြောင့်၊ ပညတ္တိ ဂတိကံ၊ပညတ်နှင့်အသားတူ၏။

အဓိပ္ပါယ်မှာသခ်ၵါရတရားတို့၌ ဥပါဒ်,ဌိ,ဘင်ဟုဆိုဆပ်သော လက္ခဏာကိုရ အပ်၏။ထိုလက္ခဏာ၌တာဝန်ဥပါဒ်,ဌိ,ဘင်ကို မရ ကောင်း၊ ပညတ်လည်းမဟုတ်၊ ထိုပရမတ်တရားမှ အသီးအခြား

လည်းမရဆပ်သောကြောင့်ပညတ္တိဂတိကံ,ဟု-မိန့်ဆိုတော်မူလေ သည်။ ။သင်္ခါရနိမိတ် မည်ကြောင်းကိုကား၊ ဝိသုद्ध်မဂ်မဟာဋီ ကာမျက်နှာ ၄၂၂-၌။

နိမိတ္တနှင့်သင်္ခါရနိမိတ်၊ယံသင်္ခါရာနံ သမုဒယာဒိသနေ၀သေ နကိစ္စပရိစ္ဆေဒတာသစသဝိဂ္ဂဟာဏံဝိယဥ္ဇပ္ပဋိနံတံသင်္ခါရနိမိတ်။

(ဆနက်)။ ။နိမိတ္တနှင့်၊ နိမိတ်ဟူသည်ကား။ သင်္ခါရာနံ၊ ဆ ကြောင်းပြုပြင်ဆပ်သောတရားတို့၏။ သမုဒယာ ဒိသနေ၀သေန စ၊ဆပေါင်းစသောဆခဲတို့၏ဆစွမ်းဆောင်ပြင့်ရင်း။ကိစ္စပရိစ္ဆေဒတာ ယစ၊ရှေးဆဆက်,နောက်ဆဆက်ဟုဆိုဆပ်သော ဆပိုင်းဆခြား ရှိသည်၏ဆပြစ်ကြောင့်ရင်း။ သဝိဂ္ဂဟာဏံဝိယ၊ ကိုယ်ထည်ခြေခ်ကဲ့ သို့။ယံဥ္ဇပ္ပဋိနံ'ဆကြင်ထင်ခြင်းသည်။ဆတို့၊ရှိ၏။ တံ၊ထိုထင်ခြင်း သည်။သင်္ခါရနိမိတ်၊သင်္ခါ ।နိမိတ်မည်၏။

ဆချို့သောပုဂ္ဂိုလ်တို့ကသင်္ခါရတရားခို ဆရိပ်ဆရောင်မရှိပြ စရာမရှိ,နိမိတ်မရှိဟု ဆုံးပြားအံ့။ ထိုစကားသည် ကျမ်းဂန်တို့နှင့် ဆန့်ကျင်သော စကားသာလျှင်ဖြစ်၏။ သင်္ခါရတရားခို နိမိတ်ရှိ ကြောင်းကိုမြတ်စွာဘုရားရှင်သည်။ ဆနိမိတ္တာနု ဘာ၀ေဟိ,ဆစရှိ သောဂါထာပါဠိဖြင့် သားတော်ရာဟုလာဆား ဟောကြားတော် မူရာ၊ သင်္ခါရတရားခို နိမိတ်မရှိဟုဟောတော်မူခြင်း မဟုတ်ဟု ဆဌသာလိနီ မည်သော ဓမ္မသင်္ဂဏီဆဌကထာမျက်နှာ ၂၅၂-၌ ရှင်းလင်း၍ပြတော်မူလေပြီ။ရင်းကား။

ဆနိမိတ္တာနု ဘာ၀ေဟိ၊မာနာနုသယမုဒ္ဓဟာ။
တဏှာ မာနာဘိသမယာ၊ဥပသန္တော စရိဿသိတိ။

ဆနိမိတ္တာဝိပဿနံကဏေသိ၊ဝိပဿနာဟိနိစ္စနိမိတ္တံ ဓုဝနိမိတ္တံ သုခနိမိတ္တဆကွဲနိမိတ္တာနုဥ္ဃါဒေတိ၊တသ္မာဆနိမိတ္တာတိကထိတာ သာကိစ္စာဝိ တံနိမိတ္တံဥ္ဃါဒေတိ၊ သယံပနနိမိတ္တမေဗ္ဗသုစရတိတိ သနိမိတ္တာ၀ဟောတိ။ ။ဤသည်လျှင်တည်း။

(အနက်)။ ။ရာဟုလာ၊ အိုချစ်သား ရာဟုလာ။ အနိမိတ္တဠု၊ အနိမိတ္တဝိပဿနာကိုလည်း။ဘာဝေတိ၊ပွါးများလေလော။ မာနာနုသယံ၊ငါ,ငါဟု ထောင်လွှားတတ်သော မာနအနုသယကို။ ဥဒ္ဓေ ဟာ၊ပယ်စွန့်လော့။ တဝေါမာနာဘိသမယာ၊ ထိုငါ,ငါဟုထောင်လွှားတတ်သောမာနကို ပယ်စွန့်ခြင်းကြောင့်။ ဥပသန္တော၊ကိလေသာမီးအပူငြိမ်းသည်ဖြစ်၍။ စရိ သသိ၊ကျင့်ရလတ္တံ့။ဤတို၊ဤသို့။ အနိမိတ္တဝိပဿနံ၊အနိမိတ္တဝိပဿနာကို။ ကထေသိ၊ ဟောကြား တော်မူ၏။ ဟိ၊စင်စစ်သော်ကား။ ဝိပဿနာ၊ဝိပဿနာသည်။နိစ္စနိမိတ္တဠု၊မြဲသောနိမိတ်ကိုလည်း။ဝေဒနိမိတ္တဠု၊ခိုင်ခဲ့သောနိမိတ်ကိုလည်း။ သုခနိမိတ္တဠု၊ချမ်းသာသောနိမိတ်ကိုလည်း။အတ္တနိမိတ္တဠု၊အနှစ်သာရဟူသောနိမိတ်ကိုလည်း။ဥဿုဒေတိ၊ပယ်ခွါ၏။တသ္မာ၊ထိုကြောင့်။ အနိမိတ္တာတိ၊အနိမိတ္တဟူ၍။ ကထိတာ၊ဟောတော်မူအပ်၏။သာ ဝိပဿနာ၊ ထိုအနိမိတ္တ ဝိပဿနာသည်။ တံနိမိတ္တံ၊ ထိုမြဲသောနိမိတ်,ခိုင်ခဲ့သောနိမိတ်,ချမ်းသာသောနိမိတ်, အနှစ်သာရဟူသောနိမိတ်ကို။ကိစ္စာဝိဥဿုဒေတိ၊အကယ်၍ပယ်ခွါပါစေဦးတော့။ ပနတထာပိ၊ ထိုသို့ပင် ပယ်ခွါလေကြားသော်သည်း။ သယံ၊မိမိဟုဆိုအပ်သောဝိပဿနာဉာဏ်သည်။ နိမိတ္တဓမ္မေသု'နိမိတ်တရားတို့၌။ စရတိ၊ကျင့်၏။ဣတိ၊ထိုကြောင့်။သနိမိတ္တာဝ၊နိမိတ်ရှိသောတရားသည်သာလျှင်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

အဒိပ္ပါယ်အကျဉ်းအားဖြင့်။ဤအနိစ္စာနုပဿနာကို အနိမိတ္တဝိပဿနာဟုခေါ်ရခြင်းသည်။ နိစ္စနိမိတ်,ဝေဒနိမိတ်,သုခနိမိတ်,အတ္တနိမိတ်ကိုပယ်ခွါခြင်းကြောင့်"အနိမိတ္တဝိပဿနာ"ဟုခေါ်ဆိုရခြင်းပင်ဖြစ်၏။နိစ္စနိမိတ်ကိုပယ်ခွါလျှင်အနိစ္စနိမိတ်ထင်ရ၏။ ဝေဒနိမိတ်ကိုပယ်ခွါလျှင်အဝေဒနိမိတ်ထင်ရ၏။သုခနိမိတ်ကိုပယ်ခွါလျှင်ဒုက္ခနိမိတ်ထင်ရ၏။ အတ္တနိမိတ္တကိုပယ်ခွါလျှင် အနတ္တနိမိတ်ထင်ရ၏။ ထိုသို့ ပယ်ခွါသောအားဖြင့် ထင်ရသော သဘောရှိသောကြောင့် နိမိတ်ရှိသောတရားဟု အဋ္ဌကထာဆရာမြတ် မိန့်ဆိုတော်မူအပ်ပြီ။(တိုကြောင့်သင်္ခါရနိမိတ်ရပြီးသောပုဂ္ဂိုလ်သည်သင်္ခါရနိမိတ်

ကိုဆောရုံပြု၍။ နိဗ္ဗုနိမိတ်ကိုပယ်ခွါ၏။ ရဝနိမိတ်,သုခနိမိတ်,အတ္တ နိမိတ်ကို ပယ်ခွါ၏ဟု ဆိုလိုသည်။ ။(ဓမ္မသင်္ဂဏီအဋ္ဌကထာ၏ အဘွင့်ဖြစ်သောမူလဋီကာဆရာပြုတ်သည်လည်း။ သင်္ခါရနိမိတ် ဟူသည်ကား ဤအရာကို ခေါ်၏ဟု ပြတော်မူသိုသောကြောင့်။ စာမျက်နှာ ၁၀၇-၌။

နိဗ္ဗာနမေ့ဿုတိ သမ္ဘာဒိယနဝသေနေ သက်စွပရိဏ္ဍေဒ တာယစပရိဂ္ဂဟေသုခန္ဓေသု။

(အနက်)။ ။နိဗ္ဗာနမေ့ဿုတိ၊ နိဗ္ဗာနမေ့ဿုဟူသည်ကား။ သမ္ဘာဒိယန ဝသေနေဝ၊ အပေါင်းအစဉ်ရှိသော အသံ၏အစွမ်း အားဖြင့်သာလျှင်၎င်း၊သက်စွပရိဏ္ဍေဒတာယစ၊ရှေးကိစ္စ နောက် ကိစ္စ၏အပိုင်းအခြားရှိသည်၏ အဖြစ်အားဖြင့်၎င်း။ ပရိဂ္ဂဟေသု၊ သိမ်းဆည်းအပ်ကုန်သော။ခန္ဓေသု ခန္ဓာတို့၌။ ။ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော အဋ္ဌကထာဋီကာတို့၌သနိဗ္ဗာဝ ၌ဝေသဒ္ဒါ သမ္ဘာဒိယန ဝ သေနေဝ၌ဝေသဒ္ဒါတို့ကိုရှုကြံလေ။ဝေသဒ္ဒါသည်မရှေးကိုပြု၏။ ။ ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ် ပါဠိတော်မျက်နှာ ၂၄၄-၌လည်း။ အရှင်မဟာ သာရိပုတ္တာမထေရ်ဖြတ်သည်၊

အနိစ္စတောမနသိ ကရောတော နိဗ္ဗိဒ် ယထာဘူတံ ဇာနာတိ ပဿတိတေန ဝုစ္စတိ သမ္မာဒဿနံ၊ ဇေါ်တဒန္တယေန သဗ္ဗေသင်္ခါ ရာ အနိစ္စတော သုဒိဋ္ဌာ ဟောန္တိ၊ထ္ထေကသ်ါပဟီယတိ။

(အနက်)။ ။အနိစ္စတော၊ အနိစ္စအားဖြင့်။ မနသိကရောတော၊ နှလုံးသွင်းသောပုဂ္ဂိုလ်အား။ နိဗ္ဗိဒ်၊သင်္ခါရနိမိတ်ကို။ ယထာဘူ တံ၊ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ။ဇာနာတိ၊သိ၏။ ပဿတိ၊မြင်၏။ တေန၊ထို ကြောင့်၊သမ္မာဒဿနံ၊မကောက်မပြန်ဟုတ်မှန်သောဉာဏ်အမြင် ဟူ၍၊ဝုစ္စတိ၊ဆိုအပ်၏။ဇေါ်၊ဤသို့၊တဒန္တယေန၊ထိုသင်္ခါရနိမိတ်ကို အစဉ်ဖြိုးသောအားဖြင့်။သဗ္ဗေ၊ခပ်သိမ်းကုန်သော။သင်္ခါရာ၊သင်္ခါ ရတရားတို့ကို။အနိစ္စတော၊အနိစ္စအားဖြင့်၊သုဒိဋ္ဌာ၊ကောင်းစွာမြင်

ဆပ်ကုန်သည်။ ဟောနှိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။ ထွေ၊ ဤသင်္ခါရတရားတို့၌။ ကင်္ခါ၊ မြေ့လေ၏ ဟူသော ယုံမှားခြင်းသည်။ ပဟိယတိ၊ ကင်းပျောက်၏။

(ဆရာပြ၊ သ်ကား။ဆနိစ္စဆောဟုဖြင့် ရှုသောပုဂ္ဂိုလ်ဆား ရှေးဦးစွာ သင်္ခါရနိဒါန်းကိုသာလျှင်ဆနိစ္စဟု ယထာဘူတဉာဏ်ဖြင့်မြင်ရ၏။ ဤသင်္ခါရနိဒါန်းကိုဆစဉ်ထောက်၍- ဆစဉ်ဒီး၍-ဉာဏ်ဖြင့်ရှာ၍ သင်္ခါရနိဒါန်းကိုဆာရုံပြု၍သာလျှင်သင်္ခါရတရားတို့သည် စင်စစ်မမြဲသော သဘော တည်းဟု ဉာဏ်ဆား ကောင်းစွာ မြင်သော ကြောင့်။မြဲ၏ ဟူသောဆယူကိုစွန့်နိုင်၏ ဟူလို)။ ။ရင်းပါဠိတော်၌ တဘန် သင်္ခါရနိဒါန်းကို ဆာရုံပြု၍ ဒုက္ခဆားဖြင့် သုံးသပ်သော နှလုံးသွင်းသောပုဂ္ဂိုလ်ဆား"ရှာ်နှာ်ခန္ဓာတို့ကိုဒုက္ခဟု ယထာဘူတဉာဏ်ဖြင့်မြင်ရ၏။ဆနုတ္တဆားဖြင့်နှလုံးသွင်းသောပုဂ္ဂိုလ်ဆား- သင်္ခါရနိဒါန်းကိုလည်း။ရှာ်နှာ်ခန္ဓာတို့ကိုလည်း။ဆနုတ္တဟု ယထာဘူတဉာဏ်ဖြင့် မြင်ရ၏။ဝသောဆားဖြင့် လာ၏။ ကျမ်းကျယ်မည်။ သိလွယ်ပြီ။ ။ထိုကြောင့်ဝိပဿနာရှုသော ပုဂ္ဂိုလ်ဆားသင်္ခါရနိဒါန်းသည်ဆာရုံနိဒါန်းဖြစ်၏။ထိုနိဒါန်းကိုဆာရုံပြု၍သင်္ခါတလက္ခဏာတို့ကိုပိုင်းခြားမှတ်သားလျက်။လက္ခဏာရေးသုံးတန်သို့တင်ဆပ်၏။လက္ခဏာရေးသုံးတန်သို့တင်လျက်။သင်္ခါတလက္ခဏာကို ဆစဉ်မှီးသောဆားဖြင့်။ခပ်သိမ်းသောရှာ်နှာ်တရားတို့ကို သင်္ခါတဟုသိဆပ်၏။သုံးသပ်ရာ၌လည်းကံပြုပြင်တိုင်းရှာ်ဆသစ်သစ်။ စိတ်ပြုပြင်တိုင်းဥတုပြုပြင်တိုင်း။ ဆာဟာရပြုပြင်တိုင်း။ ဆသစ်ဆသစ်ဟူ၍ဆကြောင်းနှင့်တကွ ရှုဆပ်၏။ ထိုဆကြောင်းတို့ကိုလည်းဆနိစ္စဒုက္ခ ဆနုတ္တလက္ခဏာရေးသုံးတန်သို့တင်၍ဆနိစ္စဘဲ။ ဒုက္ခဘဲ၊ဆနုတ္တဘဲဟုဉာဏ်ထဲ၌ဆုံးဖြတ်ကြလေ။

ထိုကဲ့သို့ လက္ခဏာရေးသုံးတန်သို့တင်၍ သုံးသပ်ဆပ်သော သင်္ခါရနိဒါန်းဆာရုံသည်ကား ပထဝီ ပထဝီဆားဖြင့် စီးဖြန်းခြင်း ပရိကံပြုဆပ်သောပရိကမ္မနိဒါန်နှင့်တူစွာ နိဒါန်းဆာရုံ၏ရာ၏။ဝိ သုဒ္ဓိမဂ်ဋီကာမျက်နှာ ၇၂၂ -၌။

ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် တိကွဲ့ ဝိသဒဒ္ဓ ကာတုကာမေနာ လက္ခဏာတို့ ယတိရဏာမေဝကာတဗ္ဗံ၊ပရိကမ္မသဒိသညေတံတသ။ ။

(ဆနှက်)။ ။ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်၊ ဥဒယဗ္ဗဉာဏ်ကို။ တိကွဲ့ဒ္ဓ၊ ထက်မြက်သည်ကိုင်ရင်း။ ဝိသဒဒ္ဓ၊ သန့်ရှင်းသည်ကိုင်ရင်း။ ကာတုကာမေနာ၊ ပြုလိုသောပုဂ္ဂိုလ်သည်။ လက္ခဏာတို့ယ တိရဏာမေဝ၊ လက္ခဏာရေးသုံးပါးကိုဆုံးဖြတ်ခြင်းကိုသာလျှင်၊ကာတဗ္ဗံ၊ပြုဆပ်၏။ဟိ၊စင်စစ်သော်ကား။တသ၊ထိုဥဒယဗ္ဗယကမ္မဌာန်းကိုဆောင်ထုတ်သောပုဂ္ဂိုလ်၏။ ဇေတံ၊ ထိုလက္ခဏာရေးသုံးပါးကို ဆုံးဖြတ်ခြင်းသည်။ ပရိကမ္မသဒိသံ၊ ပထဝီ-ပထဝီစသောဆောင်းဖြင့်စီးဖြန်းခြင်းပရိကံနှင့်တူ၏။ ။ထိုကြောင့်ဆရာကျင်းဆောင်းဖြင့်သိသာရန်မှာ။ ဆကြောင်းပြုပြင်ဆပ်သော ရှာနာဝန်နှစ်ပါးသည် သခ်ာတမည်၏။ ထိုဆကြောင်းပြုပြင်ဆပ်သောရှာနာဝန်နှစ်ပါးသခ်ာ တရားတို့၌ သခ်ာတဟုမှတ်ကြောင်းဖြစ်ကုန်သော ဥပါဒ်ဌိဘင်ဟုဆိုဆပ်သော လက္ခဏာရှစ်သည်ရှိ၏။ ထိုလက္ခဏာရှစ်သည်သခ်ာတလက္ခဏာမည်၏။ထိုဥပါဒ်ဌိဘင်ဆောင်းဖြင့် ဆဆက်မပြတ် လျှင်မြန်စွာဖြစ်ပျက်နေကြကုန်သောရှာနာဝန်သခ်ာ တရားတို့သည် ဆဆက်မပြတ်လျှင်မြန်စွာ ဖြစ်ပျက် နေကြရာ။ ဖြစ်ပြီးလျှင် ပျက်သွားသောကြောင့် ဆနိစ္စ။ဖြစ်ပေါ်လာသောသဘောတရားကိုဆပျက်နိုပ်စက်သောကြောင့်ဒုက္ခ။ဖြစ်ပေါ်လာသော သဘောတရားကို မပျက်စီးပါစေလင့်ဟု၊ ဆစိုးမရပိုင်သူနိုင်သူမရှိ။ သူ.သဘာဝဆတိုင်း ဖြစ်သောကြောင့်ဆနတ္တဟု။လက္ခဏာရေး သုံးပါးသို့တင်၍ သုံးသပ်ရန်ရကောင်းသောဆဆက်မပြတ်လျှင်မြန်စွာ ဖြစ်ပျက်နေသောဆခြင်းဆရာထူးသည်ရှိ၏။ ထိုဆခြင်းဆရာထူးသည် သခ်ါရနိဒါတ်မည်၏။(ထိုသခ်ါရနိဒါတ်သည် ပရိကမ္မနိဒါဘ်နှင့်တူ၏။ ပရိကမ္မနိဒါတ်နှင့်တူသော်သခ်ါရနိဒါတ်ကို ဆောရုံပြု၍၊ ဆနိစ္စ-ဒုက္ခ-ဆနတ္တဟု လှည့်ကာလှည့်ကာဆုံးဖြတ်ခြင်းသည်။ ပထဝီ-ပထဝီစသောဆောင်းဖြင့်စီးဖြန်းခြင်းကသိုဏ်းပရိကံနှင့်တူ၏ဟူလို)ထိုကဲ့သို့လက္ခဏာရေးသုံးပါးဆုံးဖြတ်သော ဝုဋ္ဌိုလ်ဆောင်း ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်သည်ဆ

ထွန်ထက်မြက်သန့်ရှင်းလာ၏ဟုသိကြလေ။ထိုသင်္ခါရနိဗိတ် ဆာ ရုံသည်မနောဝိညာဏ်သက်သက်၏ ဆာရုံသာလျှင်ဖြစ်၏။ စက္ခု ဝိညာဏ်စသော ပဉ္စဝိညာဏ်၏ဆာရုံမဟုတ်။ဆကယ်၍သင်္ခါရ တရားဖြင့် နိဗိတ်ဆာရုံ မရှိဟု ဆိုကြားအံ့။ ထိုစကားသည် သင်္ခါရ တရားတို့ကိုဖြစ်ရာမရှိ-ဆရိပ်ဆရောင်မရှိဟုကြီးဆကြကုန်သော ဝုဋ္ဌိုလ်တို့၏ကျမ်းဂန်မှဆလွတ်ဖြစ်သောစကားမျှသာဖြစ်၏။

ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ဆဋ္ဌကထာ၊ဆဂုံတို့ရဲ့ဋီကာစသောကျမ်းတို့၌။ သန္တ တိယာ ဝိကောပိ တာယ ဆနိစ္စ လက္ခဏံ ပါကဋံဟောတိ။ ။ ဆနုက်။ ။သန္တတိယာ၊ သန္တတိပညတ်ကို။ ဝိကောပိတာယ၊ ဖြတ်ဖျက်နိုင်သည်ရှိသော်။ ဆနိစ္စလက္ခဏံ၊ မမြဲဟု မှတ်ကြောင်း လက္ခဏာသည်။ပါကဋံ၊ထင်ရှားသည်။ ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ဟူ၍မိန့် ဆိုတော်မူခြင်းကြောင့်။ သ န္တ တိပညတ်ကို ခဏပစ္စုပ္ပန်ဆားဖြင့် ဖြတ်နိုင်မှသာလျှင်။ ဆနိစ္စလက္ခဏာ ထင်ရှားကြောင်း လာရှိ၏။ ဒုက္ခလက္ခဏာကိုကား။ ပဋိပိဠနာ ကာရော ဒုက္ခလက္ခဏံ။ ။ ဆနုက်၊ ။ပဋိပိဠနာကာရော၊ဖြစ်ပေါ်လာသောတရား၏ဆပျက် နှိပ်စက်ခံရသော ဆခြင်းဆရာသည်။ ဒုက္ခလက္ခဏံ၊ ဒုက္ခလက္ခ ဏာမည်၏ဟုမိန့်ဆိုတော်မူခြင်းကြောင့်။ပေါ်လာသော တရား၏ ဆပျက်ဆနှိပ်စက်ခံရသဖြင့်။ မချမ်းသာသော ဆခြင်းဆရာကိုရှု မြင်မှသာလျှင် ဒုက္ခလက္ခဏာ ထင်ရှား၏။ ဆနတ္တ လက္ခဏာကို ကား။ဆဝသဝတ္တနာကာရော ဆနတ္တလက္ခဏံ။ ။(ဆနုက်) ဆဝ သဝတ္တနာကာရော၊ ဖြစ်ပေါ် လာသောတရား၏- ဖြစ်ပေါ် လာပြီး လျှင်၊မပျက်ပါစေလင့် ဟူသော ဆလိုသို့ မလိုက်တတ်- ဆစိုးမရ သောဆခြင်းဆရာသည်။ဆနတ္တလက္ခဏံ၊ဆနတ္တလက္ခဏာမည်၏ ဟုမိန့်ဆိုတော်မူခြင်းကြောင့်။ ဖြစ်ပေါ် လာသောတရား၏ မပျက် ပါစေလင့်ဟူသော ဆလိုသို့ မလိုက်တတ်-ဆစိုးမရသော ဆခြင်း ဆရာကိုရှုမှသာလျှင် ဆနတ္တလက္ခဏာထင်ရှား၏။ ။ထိုကြောင့် ထိုကဲ့သို့ထင်ရှားသော လက္ခဏာတို့ကို ဆနိစ္စ,လက္ခဏာ- ဒုက္ခ လက္ခဏာ-ဆနတ္တလက္ခဏာဟူ၍သုံးမျိုးခွဲခြားလျက်၊ ဆမည်ပေး

သက္ခဲသို့။ဆနိစ္စနိဗိတ်- ဒုက္ခနိဗိတ်-အနတ္တနိဗိတ် ဟူသော ဆမည့် သုံးမျိုးပေးနိုင်ကြောင်းကို။ယခင်ကဆိုဆပ်ခဲ့ပြီးသော ဝမ္မသက်ကို အဌကထာဖြင့်ပင်ရှင်းလင်း သေချာစွာသိသာဆပ်ပြီ။ သို့ရာတွင် စင်စစ်သော်ကား။;ထိုဆနိစ္စလက္ခဏာစသောသုံးပါးသော လက္ခဏာတို့ဖြင့်မှတ်ဆပ်ရှုဆပ်သောထိုထိုသောတရားတို့သည်သင်္ခါရတရားတို့ချည်းဖြစ်ကြသောကြောင့်ကား။ ထိုဆနိစ္စနိဗိတ် ဒုက္ခနိဗိတ် အနတ္တနိဗိတ်တို့ကို သင်္ခါရနိဗိတ်ဟု ကျမ်းဂန်တို့၌ ခေါ်ဆိုဆပ်၏။

သင်္ခတ-သင်္ခတလက္ခဏာ-သင်္ခါရနိဗိတ်သုံးမျိုးတို့၏ ခြားနားခြင်းကိုပြခြင်းပြီး၏။

၁၆–ဘဝင်ဥာဏ်အခန်း။

(က) ဘဝင်ဥာဏ်မည်ကြောင်း။

ဘဝင်ါနုပဿနာမည်ကြောင်းကိုပဋိသန္ဓေါဒါမဂ်ပါဠိတော်မျက်နှာ ၅၁-၌။

အာရမ္မဏံ ပဋိသင်္ခါဘဝင်ါနုပဿနေပညာ ဝိပဿနေဉာဏံ၊ ရူပါရမ္မဏတာစိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္တာ ဘိဇ္ဇတိ၊ တံအာရမ္မဏံ ပဋိသင်္ခါ တသိတ္တာသသာဘင်္ဂံ အနုပဿတိ။

(ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၌ဘွင့်သောအဘိုင်းအနက်)။ ။အာရမ္မဏံ၊ တရုံ တခုသောအာရုံကို။ ပဋိသင်္ခါ၊ကုန်ခြင်း,ပျက်ခြင်း၏ အစွမ်းအား ဖြင့်သိမြင်၍။ ဘဝင်ါနုပဿနေပညာ၊ထိုအာရုံကို ကုန်ခြင်း,ပျက်ခြင်းအားဖြင့် သိမြင်၍ဖြစ်သောစိတ်၏အပျက်ကို အဘာန်တလဲလဲ ရှုခြင်း၌ဖြစ်သောပညာသည်၊ ဝိပဿနေဉာဏ်၊ ဝိပဿနာဉာဏ်မည်၏။ ။ရှင်းလင်း သိသာအောင် ပြတော်မူလိုပြန်၍။ ။ရူပါရမ္မဏတာ၊ရူပါရုံလျှင်အာရုံရှိသော။ စိတ္တံ၊စိတ်သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္တာ၊ ဖြစ်ပြီး၍၊ ဘိဇ္ဇတိ၊ပျက်၏။ တံအာရမ္မဏံ၊ထိုရူပါရုံကို။ ပဋိသင်္ခါ တသာ၊ကုန်ခြင်း,ပျက်ခြင်းအားဖြင့်သိမြင်၍။ တသာသိတ္တာသသာ၊အ

ကြင်စိတ်ဖြင့်ရှုပါရုံ၏ အပျက်ကိုမြင်၏။ထိုစိတ်၏။ဘက်၊ အပျက်ကို။အနုပဿတိ၊အဘန်တလဲလဲရှု၏။ ။ထိုကြောင့်ဘက်ဉာဏ်ဆိုသည်ကား။ရှုပါရုံစသော အာရုံတို့တွင် တဒုဒုကိုဖြစ်စေ၊ထိုအာရုံ၏အပျက်ကိုရှုမြင်၍။ ထိုရှုမြင်သောစိတ်၏အပျက်ကိုရှုမြင်သော ဉာဏ်ဆိုသည်၊ ဤအနုပဿတိ ဆိုသော စကားသည် တကြိမ်တည်းရှုမြင်ခြင်းမျှကိုမဆို။ရှုပါရုံ၏ အပျက်ကိုလည်း အဘန်ဘန်ရှုမြင်၍။ထိုရှုပါရုံ၏ အဘန်ဘန်ပျက်စီးနေသည်ကိုမြင်သော စိတ်ကိုလည်းအဘန်ဘန်ရှုမြင်ခြင်းကို ဆိုလိုသည်။ ။ထိုကြောင့်ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာမျက်နှာ ၅၅၅-၌။

အနုပဿတိတိအနုအနုပဿတိ၊အနေကေဟိအာကာရေဟိ ဝုဋ္ဌပ္ပုနံ ပဿတိတိ အဝေ္ထာ။

(အနက်)။ ။အနုပဿတိတိ၊ဟူသည်ကား။အနုအနု၊အဘန်တလဲလဲ။ပဿတိ၊ရှုမြင်တတ်၏။ အနေကေဟိ၊များစွာကုန်သော။ အာကာရေဟိ၊အခြင်းအရာတို့ဖြင့်။ ဝုဋ္ဌပ္ပုနံ၊အဘန်တလဲလဲ။ပဿတိ၊ရှု၏။ ဇုတိအယံ၊ ဤသည်လျှင်။ အဝေ္ထာ၊ အနက်တည်း။ ။ ထိုကဲ့သို့ပြဆိုတော်မူပြီးနောက်။ ပဋိသန္ဓိဒါမဂ်ပါဠိတော်၌ဟောတော်မူအပ်သောအနုပဿတိ,အရကိုကိုးတော်မူပြန်၏။ပါဠိမပါဘဲအဓိပ္ပါယ်ကိုရေးလိုက်အုံ့။ အနုပဿတိ,ဟူ၍ဆိုပြီ။ အာဘယ်ကဲ့သို့အဘန်ဘန်ရှုသနည်း။ ။(၁) အနိစ္စအားဖြင့်ရှု၏,နိစ္စအားဖြင့်မရှု။ ။(၂) ဒုက္ခအားဖြင့်ရှု၏,သုခအားဖြင့်မရှု။ ။(၃) အနတ္တအားဖြင့်ရှု၏,အတ္တအားဖြင့်မရှု။ ။(၄) ငြီးငွေ့၏,မနှစ်သက်။ ။(၅) တပ်ခြင်းကင်း၏, မတပ်မက်။ ။(၆) ချုပ်စေ၏, မဖြစ်စေ။ ။(၇) စွန့်လွှတ်၏, တာဘန်မယူ။ ဤသို့လျှင် ၇-ပါးသော အနုပဿနာကို ဟောတော်မူလေကြောင်း။ ဤအရာ၌ဘက်ဉာဏ်သည်သာလျှင် အနိစ္စတာသဘောဟု၏ လွန်သောအဆုံး ဖြစ်သောကြောင့်။ဘက်ဉာဏ်ကိုရပြီးသောယောဂါဝစရသည် ၇-ပါးသော အနုပဿနာ ဉာဏ်ကို ဖြစ်စေ နိုင်၏ဟု၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၌ ငြိမ့်ဆိုတော်မူအပ်ပြီ။

ဥဒယဗ္ဗယညာဏ် ဆခါကပင် နိစ္စသညာ, သုခသညာ, ဆက္ကသညာတို့ကို ပယ်စွန့်လေငြားသော်လည်း။ ထိုဥဒယဗ္ဗယညာဏ်သည် ဆားဆစွမ်းမရှိသည်၏ဆဖြစ်ကြောင့်၊ လွန်ကဲစွာပယ်ခြင်းမဖြစ်နိုင်သေး။ ဘင်္ဂဉာဏ်သည်သာလျှင်၊ ၎င်းမိစ္ဆာ သညာတို့ကို ပယ်စွန့်နိုင်သည်ဖြစ်၍။ ဘင်္ဂဉာဏ်မှဆထက်ဉာဏ်တို့ကို ပဟာနပရိညာဆရာဒွိမိန့်တော်မူအပ်ပြီ။ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ဋီကာမျက်နှာ ၃ ၇ ၃-၌၊

ကာမံဥဒယဗ္ဗယညာဏမှိုက်ဒ္ဒိမိစ္ဆာဘိနိဝေသံပဟာတိ၊တာသပနဆထာမဂတတ္တာနသာတိသယံပဟာနန္တိ ဝုတ္တံဘဂ်ါနုပဿနံ ဆာဒိ'ကတ္တာဥပရိပဟာနပရိညာယဘူမိတိ။

(ဆနက်)။ ။ဥဒယဗ္ဗယညာဏံ၊ဥဒယဗ္ဗယညာဏ်သည်။ကိုယ်၊စိုးစည်းမျှသော၊မိစ္ဆာဘိနိဝေသံ၊နိစ္စ,သုခ,ဆက္ကဟု၊ မှားသောဆားဖြင့်နှလုံးသွင်းခြင်းကို။ ကာမံပဟာတိ၊ဆကယ်၍ကားပယ်စွန့်ပါစေဦးတော့။ ပနတထာပိ၊ထိုသို့ပင် ပယ်စွန့်သော်လည်း။ တာသ၊ ထိုဥဒယဗ္ဗယညာဏ်ဆား။ ဆထာမဂတတ္တာ၊ဆားဆစွမ်းသို့မရောက်သည်၏ ဆဖြစ်ကြောင့်။ သာတိသယံ၊ လွန်ကဲစွာ။ ပဟာနံ၊ နိစ္စသညာ,သုခသညာ,ဆက္ကသညာကိုပယ်စွန့်ခြင်းသည်။နဟောတိ၊ မဖြစ်။ဣတိ၊ထိုကြောင့်။ဘင်္ဂ'နုပဿနံ၊ ဘင်္ဂ'နုပဿနာဉာဏ်ကို။ ဆာဒိ'ကတ္တာ၊ဆစပြု၍။ဥပရိ၊ဆထက်၌။ပဟာနပရိညာယ၊ပဟာနပရိညာ၏။ဘူမိတိ ဆရောဟု၍။ ဝုတ္တံ၊ဗိသုဒ္ဓိမဂ်ဆဌကထာဆရာ မြတ်မိန့်ဆိုတော်မူအပ်ပြီ။ ။မြတ်စွာဘုရား၎င်သည်လည်း ၅၂ ဘင်္ဂဉာဏသည်သာလျှင်ဆနိစ္စတာမည်ကြောင်းကို ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော်မျက်နှာ ၁၃၀-၌။

ကတမန္တံ ရူပံ ရူပသဿဆနိစ္စတာ ယောရူပသ သ ခယောဝယောဘောဒေါ ပရိဘောဒေါ ဆနိစ္စတာ ဆန္ဒရောနံ၊ ဣဒန္တံ ရူပံ ရူပသ ဆနိစ္စတာ၊

(ဆနက်)။ ။ကတမံ၊ဆဘာယ်မည်သော။တံရူပံ၊ထိုရူပ်သည်။ ရူပသ၊ရူပ်၏။ဆနိစ္စတာ၊ဆနိစ္စတာသည်။ (တနည်း)၊မမြဲသည်၏ ဆဖြစ်သည်။ ဟောတိ၊ဖြစ်ပါ၏လေသနည်း။ ရူပသ၊ရူပ်၏။ ယော

ခယောဃအကြင်ကုန်ခြင်းသည်။ ယောဝယော၊ အကြင်ပျက်ခြင်းသည်။ ယောဘေဒေါ၊အကြင်ပျက်ခြင်းသည်။ ယောပရိဘေဒေါ၊ အကြင်ပျက်ခြင်းသည်။ ယာအနိစ္စတာ၊အကြင်မမြဲသည်၏အဖြစ်သည်။ယံအန္တရဝေါနံ၊ အကြင်ကွယ်ခြင်းသည်။အတ္ထိ၊ရှိ၏။ ဣဒံ၊ဤသို့သဘောရှိသော။တံရူပံ၊ထိုရူပသည်။ရူပဿ၊ရူပ၏။ အနိစ္စတာ၊ အနိစ္စတာရူပမည်၏။(တနည်း)။မမြဲသည်၏အဖြစ်မည်၏။

ဤအနိစ္စတာရူပသည်၊ ရူပတရားတို့၏ မြေ့သောအခြင်းအရာဟုဆိုသော၎တ်ကြောင်းလက္ခဏာဖြစ်သောကြောင့်လက္ခဏာရူပမည်၏။ ဤလက္ခဏာရူပသည် ပညတ်နှင့်အလားတူကြောင်းကို ဥဒယဗ္ဗယညာဏ်အခဏ်း(၈)ဌင်းမှာဆင်ခဲ့ပြီ။ ဤလက္ခဏာရူပဟုဆိုအပ်သောအနိစ္စတာသည်ရူပ၌မှီသည်မဟုတ်သေး။နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါးတို့၏ အနိစ္စတာသဘောသည်လည်း၊ ဤလက္ခဏာအတိုင်းပင်ဖြစ်၏ဟု ဓမ္မသင်္ဂဏီ အဋ္ဌကထာ ဆရာမြတ်သည် မျက်နှာ ၃၄၃-၌ပြန့်ဆိုတော်မူအပ်ပြီ။ကြည့်ကြလော။

ထိုကြောင့်ဤဘင်ဘာဏ်ဉာဏ်မည်သည်ကား၊ရူပသက်သက်၏ အပျက်ကိုရင်း။ နာမ်သက်သက်၏ အပျက်ကိုရင်း၊ မြင်ရုံမျှကို ဆိုသောဉာဏ်မဟုတ်ဟုသိကြလော။

ဘင်ဘာဏ်ဉာဏ်မည်ကြောင်းပြီး၏။

(ခ) ဘင်ဘာဏ်ဖြစ်ပုံကိုပြဆိုခြင်း။

ဘင်ဘာဏ်အရာနှင့် စပ်ဆိုင်၍ ဝိသုद्धိမဂ်စာမျက်နှာ ၅၅၅-၌ လာသောစကားကို ပြဆိုပေအုံ့။ ။ပဋ္ဌမရှေးဦးစွာ အနိစ္စ,အနိစ္စလက္ခဏာ။ ဒုက္ခ,ဒုက္ခလက္ခဏာ။ အနတ္တ,အနတ္တလက္ခဏာဆိုးဖြင့်ဝေဘန်ခြင်းကိုသိအပ်၏။ ။ထိုစကားခို့ အနိစ္စဟူသည်ကား ခန္ဓာ ၅-ပါးပင်တည်း။ အနိစ္စလက္ခဏာ ဟူသည်ကား ဖြစ်ပြီးလျှင်မရှိခြင်း, ချုပ်ကွယ်ခြင်းဟု ဆိုအပ်သော အခြင်းအရာအာကာရပင်တည်း။ ဒုက္ခဟူသည်ကား၊ ခန္ဓာ ၅ ပါးပင်တည်း။ ဒုက္ခလက္ခ

ဏာဟူသည်ကား၊ မပြတ်နိုပ်စက်သော ဆင်ခြင်းဆရာပင်တည်း။ ဆနုတ္တ ဟူသည်ကား၊ ခန္ဓာပစ္စက္ခပင်တည်း။ ဆနုတ္တလက္ခဏာဟူသည်ကား၊ မပျက်ပါစေလင့်ဟူသော ဆလိုသို့မလိုက်တတ်သော ဆင်ခြင်းဆရာပင်တည်း။ (သခ်ၸာသည် လက္ခဏာမဟုတ်၊ လက္ခဏာသည် သင်္ခါတမဟုတ်ကြောင်းကိုပြဆိုဆပ်ခဲ့ပြီ)။ဝိသုဒ္ဓိမဂ် စာမျက်နှာ ၅၅၄-၌။

တယိဒံ သဗ္ဗဗြဟ္မဏော ဥပဂ္ဂိုလေသ ဝိမုတ္တေနု ဝိထိပဒိပန္နဝိပဿနာသင်္ခါတေန ဥဒယဗ္ဗယာနုပဿနာဉာဏေန ယာထာဝသရသတော သလ္လက္ခေတိ၊ တသော်သလ္လက္ခေတွာ ပုနပ္ပုနံ ဆနိစ္စံ ဒုက္ခမနတ္တာတိ ရူပါရူပဓမ္မေ ဘုလယတောတိ ရယတောတံ ဉာဏံ ကိတ်ကွံ့ဟုတ္ဝာ ဝပတိ။ သင်္ခါရာလဟုံ ဥပဋ္ဌဟန္တိ၊ ဉာဏေတိ ကျော်ဝပတ္တေ သင်္ခါရေသု လဟုံ ဥပဋ္ဌဟန္တေ သုဥ္ဇပ္ပါဒံ ဝါ ဒ္ဝိတိ ဝါ ပဝတ္တံ ဝါ နသမ္ပါပုဏာတိ၊ ခယဝယတောဒနိရောဓေယေဝ သတိ သန္တိ ဌတိ၊ တသော်ဝေ ဥပဋ္ဌိတွာ ဝေ်နာမ သင်္ခါရဂတံ နိဗ္ဗာဟိတိ ပဿတေ ကော်ဒ်ဌာနေ ဘဂ်ါနုပဿနံ နာမ ဝိပဿနာ ဉာဏံ ဥပဋ္ဌဟတိ။

(ဆနက်)။ ။တယိဒံ သဗ္ဗဗြဟ္မဏော ထိုဆလုံးရုံသော ဆနိစ္စလက္ခဏာ, ဒုက္ခလက္ခဏာ,ဆနုတ္တလက္ခဏာကိုလည်း။ ဆယ်ယောဂါဝစရော၏ဤဆားထုတ်သောပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဥပဂ္ဂိုလေသဝိမုတ္တေနု၊ ဝိပဿနာဉာဏ်၏ ငြမ်ငြူးကြောင်း၄ လွတ်သော။ ဝိထိပဋိပန္နဝိပဿနာသင်္ခါတေန၊ မဂ်ဉာဏ်, ဖိုလ်ဉာဏ်ဟု ဆိုဆပ်သော ခရီးစဉ်သို့ကျင့်သောဝိပဿနာဟုဆိုဆပ်သော။ ဥဒယဗ္ဗယာနုပဿနာဉာဏေန၊ ဥဒယဗ္ဗယဆနုပဿနာဉာဏ်ဖြင့်၊ ယာထာဝသရသတော၊ဟုတ်မှန်သောဗိုဗိုဗိုတို့၏ကိစ္စဆားဖြင့်။ (ဆနိစ္စလက္ခဏာဖြင့်ဆနိစ္စဟုမှတ်,ဒုက္ခလက္ခဏာဖြင့်ဒုက္ခဟု၊ဆနုတ္တလက္ခဏာဖြင့်ဆနုတ္တဟု မှတ်ခြင်းဆားဖြင့် ဟူလို)။ သလ္လက္ခေတိ၊ မှတ်၏။ ဝေ်၊ ဤသို့။သလ္လက္ခေတွာ၊မှတ်၍၊ပုနပ္ပုနံ၊အဘန်တလဲလဲ။ဆနိစ္စံ၊ဆနိစ္စ။ ဒုက္ခံ၊ဒုက္ခ။ဆနုတ္တာ၊ဆနုတ္တ။ ဈတိ၊ဤသို့။ ရူပါရူပဓမ္မေ၊ရုပ်,နာမ်တ

ရားတို့ကို။ တုလယတော၊ချိန်တင်သော။ တိရယတော၊ဆုံးဖြတ်သော။ တသ၊ထိုအားထုတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား။ တံဉာဏ်၊ထိုဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်သည်။ တိကွဲ၊ထက်မြက်သည်။ ဟုတ္တ၊ဖြစ်၍။ဝဟတိပဝတ္တတိ၊ဖြစ်၏။ သခ်ါရာ၊သခ်ါရတရားတို့သည်။ လဟုံ၊လျင်စွာ။ဥပဒ္ဒဟာ နှင့်၊ထင်လာကြကုန်၏။

ထိုသခ်ါရတရားတို့၏အဖြစ်,အပျက်ကိုလျင်စွာထင်မြင်လတ်သောအခါ။ သတိတရား၏ကောင်းစွာတည်နေသော အာရုံကိုပြုတော် မူလိုပြန်သောကြောင့်။ ။ဉာဏော၊ ဉာဏ်သည်။ တိကွဲ၊ထက်မြက်စွာ။ ဝဟနှေ့ပဝတ္တနှေ့၊ဖြစ်လတ်သည်ရှိသော်။ သခ်ါရေသု၊သခ်ါရတရားတို့သည်။လဟုံ၊လျင်စွာ။ ဥပဒ္ဒဟာနှေ့သု၊ထင်လတ်သည်ရှိသော်။ ဥပဋ္ဌာဒံဝါ၊ ဖြစ်ပေါ်သောအခြင်းအရာကိုလည်း။ ဘင်္ဂတိ ဝါ၊ တည်နေသောအခြင်းအရာဖရာကိုလည်း။ ပဝတ္တံဝါ၊ရှပ်, နာမ်တို့ကိုလည်း။ နိဗိတ္တံဝါ၊သခ်ါရနိဗိတ်ကိုလည်း။ နသမ္ပါပုဏာတိ၊ အာရုံပြုသော အားဖြင့်မမှီနိုင်။ ခယ ဝယ ဘေဒနိရောဓေယေဝ၊ ကုန်ခြင်း,ပျောက်ခြင်း,ပျက်ခြင်း,ချုပ်ခြင်းဟူသာလျှင်။သတိ၊သတိသည်။ သ နှင့် ဟ္ဒတိ၊ဉာဏ်၏ရှေ့သွားပြု၍တည်၏။ ။ဝေဝဉ္ဇတ္ထေ၊ ဤသို့ဖြစ်ပြီး၍။သခ်ါရ ဂတံ၊သခ်ါရတရားသည်။ ဝေနာမနိ ဂုဏ္ဍတိ၊ ဤသို့ပင်ချုပ်၏။ ဣတိ၊ဤသို့။ ပဿတော၊ ဖြစ်,ပျက်ပုံကို ရှုမြင်သော။ တသ၊ထိုယောဂါဝစရပုဂ္ဂိုလ်အား။ ကောဘိ ဌာနေ၊တရုသောအရာဌာနမဲ့။ ဘင်္ဂါနုပဿနံနာမ၊ဘင်္ဂါနုပဿနာမည်သော၊ ဝိပဿနာဉာဏံ၊ဝိဿနာဉာဏ်သည်။ဥပဋ္ဌာတိ၊ဖြစ်၏။ (ဖြစ်တိုင်း, ပျက်တိုင်းမြင်ပုံကိုပြု၏)။

တသော်ဝံ သလ္လက္ခေတွာ ပုနပ္ပုနံ အနိစ္စံဒုက္ခ မနတ္တာတိ ရူပါ ရူပဓမ္မေ တုလယတော တိရယတော တံဉာဏံ တိကွဲဟုတ္တ၊ဝ ဟတိဟူသောပါဠိဖြင့်,ယခင်က ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ဖြင့်ရအပ်သော သခ်ါရနိဗိတ်ကို အာရုံပြု၍။ ရူပ်ကိုအနိစ္စတလျှသ့် ဒုက္ခ တလျှသ့် အနတ္တတလျှသ့်"နာမ်ကိုအနိစ္စတလျှသ့်ဒုက္ခတလျှသ့်အနတ္တတလျှသ့် အားဖြင့် အဘန်ဘန် အထပ်ထပ်ချိန်တင် ဆုံးဖြတ်ချက်ချနေသော

ပုဂ္ဂိုလ်ဆား။ ထိုဥဒယဗ္ဗယ ဉာဏ်သည် ထက်မြက်စွာ ဖြစ်လာ ကြောင်းကိုပြတော်မူ၏။

သင်္ခါရာလဟုံ ဥပဒ္ဒဟာနိ ဟူသောပါဠိဖြင့်။ သင်္ခါရ တရား တို့၏ဆဖြစ် ဆပျက်ကို လျင်စွာလျင်စွာ ဉာဏ်ဆားထင်လာခြင်း ကိုပြတော်မူ၏။ (ဤဆရာ၌ စဉ်းစားရန်ဆချက်တခုရှိနေ၏။ ဆကယ်၍ဒုါရ-၆-ပါး၌ လှည့်ကာ လှည့်ကာဆိုင်ရာဆာရုံများကို သုံးသပ်သော်၎င်း။မျက်စိကို မှီတိုးဝှင့်တုံ့ပြု၍ ဆာရုံတခုတည်း ကိုသုံးသပ်သော်၎င်း။ရှေ့နောက်နှစ်ပါး၌ လျင်စွာ လျင်စွာဆဖြစ်ဆ ပျက်ကိုထင်မြင်နိုင်မည်မှာ ဝေးကြီးဝေးလေစု။ ထိုကြောင့်ကျမ်း ဂန်များ၌လာသည်ဆာဘိုင်း သင်္ခါရနှမိတ်ဆာရုံကို ရပြီးဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့မှသာလျှင်။ရှေ့ကိုသုံးသပ်သောဆခါ ရှေ့တို့၏ လျင်စွာ လျင်စွာ ဖြစ်ပျက်နေခြင်း။ နောက်ကိုသုံးသပ်သောဆခါ နောက်တို့၏ လျင်စွာလျင်စွာ ဖြစ်ပျက်နေခြင်းကို ဆမှန်စင်စစ်ဉာဏ်ဆားထင် မြင်လာမည်ဖြစ်၏)။

ဉာဏောတိကျော်ဝဟန္တော။ ပ၊ ခယဝယတောဒ နိရောဓေယဝ သတိသန္တိ၌တိ၊ဟူသောပါဠိဖြင့်။ သင်္ခါရတရား၏ လျင်စွာလျင် စွာ ထင်လာသောဆခါ-ဥပါဒ်ခဏ-ဌိခဏ-ရှေ့နောက်-သင်္ခါရနှိမိတ် တို့ကို ဆာရုံမပြုဘဲ။ ဆပျက်သက်သက်၌ သာလျှင် သတိသည် ကောင်းစွာရှုးစိုက်၍တည်နေ၏ဟုပြတော်မူ၏။

ဝေဒဥပဒ္ဒိတ္ထာဝေနာမသင်္ခါရဂတံနိဗ္ဗာဘိတိပဿတော ဆစ ရှိသောပါဠိဖြင့် သင်္ခါရတရား၏ ဆဖြစ်ဆပျက်ကိုဉာဏ်ဆား ထင်ရှားပုံကိုပြတော်မူ၏။

ဆိုဆပ်ခဲ့ပြီးသောဝိသုဒ္ဓိမဂ်၌ လာသော တံဉာဏ်တိကွံ့ဟုတ္ထာ ဝဟာတိ ဟူသောပါဠိ ဆခုကို ဉာဏ်သက်မြက် ခြင်းသည် ဤသို့ သောဆကြောင်းကြောင့်ဖြစ်၏။ဟုပြတော်မူ၏ ဟိသောကြောင့် ဝိသုဒ္ဓိ မဂ်ဒီကာချက်နှာ ၄ ၂ ၂-၌။

ဉာဏသ တိကွ္ခဘာဝေါဘာဝနာယပဂုဏာဘာဝေန၊ပဂုဏာ စဘာဝနာဝိကွေ့ပါဘာဝတော ဆာရမ္မဏော ဆဝိထာဝိယပဝတ္တ

တိတိဘ္ဘဝသ တိက္ခ ဘာဝေန သခ်ါရုနံ လဟု ဥပဋ္ဌာနတာ ဒဿိတာ။

(ဆနက်)။ ။ဘ္ဘဝသ၊ဘ္ဘော်ဖြ့်။တိက္ခဘာဝေါ၊ ထက်မြက်သည်ဖြစ်ဆဲဖြစ်သည်။ ဘာဝနာယ၊ ဘာဝနာဖြ့်။ ပဂုဏဘာဘာဝေန၊ လေ့ကျက်သည်ဖြစ်ဆဲဖြစ်ကြောင့်။ ဟောတိ၊ဖြစ်ဖြ့်။စ၊ဆိုဋ္ဌိးအုံ့။ ပဂုဏာ၊လေ့ကျက်ခြင်းရှိသော။ဘာဝနာ၊ ဘာဝနာသည်။ ဝိကျေပါ ဘာဝဟော၊ပျံ့လွင့်ခြင်းမရှိသည်ဖြစ် ဆဲဖြစ်ကြောင့်။ အာရမ္မဏော၊ အာရုံ၌။ဆဝိတာဝိယ၊ ဗျာနိဝင်စားသောပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ် ဝင်စားခြင်းကဲ့သို့။ပဝတ္တတိ၊ဖြစ်ဖြ့်။ဣတိ၊ဤသို့။ဘ္ဘဝသ၊ဘ္ဘော်ဖြ့်။ တိက္ခဘာဝေန၊ထက်မြက်သည်ဖြစ်ဆဲဖြစ်ကြောင့်။ သခ်ါရုနံ၊သခ်ါရတရားတို့ဖြ့်။လ'ဟုဥပဋ္ဌာနတာ၊လျင်စွာထင်မြင်သည်ဖြစ်ကို။ ဒဿိတာ၊ပြတော်မူအပ်ဖြ့်။ (အဓိပ္ပါယ်သိလွယ်ပြီ)။ ပါရာဇိကာဟော်အဋ္ဌကထာဒုတိယအုပ်မျက်နှာ ၃၁-၌လည်း။

ဥဒယံ ပဟာယ ဘင်္ဂါနုပဿနံပတ္တာ နိရုန္ဓရုံ ဘင်္ဂါနုပဿနေနနဘယတော ဥပဋ္ဌိတေသု သဗ္ဗသခ်ါရေသု နိဗ္ဗိန္ဒန္တော ဝိရဇ္ဇန္တော ဝိမုစ္စန္တော။

အဓိပ္ပါယ်သေအားဖြင့်ပိန့်တော်မူပြီ။ ။(ဆနက်)။ ဥဒယဗ္ဗယ ဘ္ဘေနေ၊ဥဒယဗ္ဗယဘ္ဘော်ဖြင့်။ပ။ ဝဝတ္ထာပေတ္တာ၊ ပိုင်းခြားမှတ်သားပြီး၍။ဥဒယံ၊ဆဲဖြစ်ကို၊ ပဟာယ၊ပယ်စွန့်၍။ ဘင်္ဂါနုပဿနံ၊ ဘင်္ဂါနုပဿနာဟုဆိုအပ်သောဆဲပျက်ကို ဆာန်တလဲလဲရှုသော ဘ္ဘော်သို့။ပတ္တာ၊ရောက်၍။နိရုန္ဓံ ခံ၊အကြားမရှိသည်ကို၊ ကတ္တာ၊ (ထည့်)ပြု၍။ဘင်္ဂါနုပဿနေနနဘ၊ ဘင်္ဂါနုပဿနာဘ္ဘော်ဖြင့်။ ဘယတော၊ဘေးဆားဖြင့်။ဥပဋ္ဌိတေသု၊ထင်ကုန်သော။သဗ္ဗသခ်ါရေသု၊ ခပ်သိမ်းသောသခ်ါရတရားတို့၌။နိဗ္ဗိန္ဒန္တော၊ ငြီးငွေ့လျက်။ ဝိရဇ္ဇန္တော၊ တပ်ခြင်းကင်းလျက် (မင်္ဂ်ဘ္ဘော်ကိုဆိုသည်) ဝိမုစ္စန္တော၊ ကျွတ်လွတ်လျက်(ဖိုလ်ဘ္ဘော်ကိုဆိုသည်)။

ဤသို့ပိန့်ဆိုတော် မူခြင်းကြောင့်။ ဘင်္ဂါ နုပဿနာ ဘ္ဘော်၏ ဆဖြင်သည် အကြားကာလမရှိဘဲ အမြဲပျက်စီး နေသည်ကိုသာ

မြင်ခြင်းကို ပြတော်မူ၏။ ၎င်းပါရာဇိကာ၏ ဆဋ္ဌကထာ၏ဆ
ဖွင့်ပြစ်သောသာရတ္ထဒီပကာဒုတိယဒုတိယ ဗျက်နှာ ၂၂၁-၌လည်း။

လက္ခဏာ ပဋိဝေ ဝေနာတိ ဆနိစ္စာနိ ကသာ လက္ခဏာသ
ပဋိပဋိဝိဇ္ဈနေန ခဏောခဏော ဆ ဝေဗောဝေနေန၊ ခဏိကစိတ္တေကဂ
တာတိခဏောမတ္တဋ္ဌိတိကောသမာဓိ၊သောပိဟိဆာရမ္မဏောနိရန္တ
ရံကောကာရေနပဝတ္တမာနောပဋိပက္ခေန ဆနာဘိ ဘူတော ဆဝိ
တောဝိယစိတ္တံနိစ္စလံဌပေတိ။

(ဆနက်)။ ။လက္ခဏာပဋိဝေဝေနာတိ၊ဟူသည်ကား။ဆနိစ္စာ
နိ၊ကသာ၊ဆနိစ္စဆစ္စာ၏သော။တနည်း။ ဆနိစ္စဒုက္ခဆနတ္တဟုဆိုဆပ်
သော။လက္ခဏာသာ၊လက္ခဏာကို။ပဋိပဋိဝိဇ္ဈနေန၊ဆဘန်တလဲလဲ
ထိုးထွင်း၍သိခြင်းဆားဖြင့်။(ခဏောခဏော၊ ခဏတိုင်း ခဏတိုင်း။
ဆ ဝေဗောဝေနေန၊ထိုးထွင်း၍သိခြင်းဆားဖြင့်)။ ခဏိကစိတ္တေကဂ
တာတိ၊ခဏိက စိတ္တကေဂ္ဂတာ ဟူသည်ကား။ ခဏော မတ္တဋ္ဌိတိ
ကော၊ခဏဟုဆိုဆပ်သော လက်ဖြစ်တတ္တက်တိုင်းဌိတည်သော။
သမာဓိ၊သမာဓိတည်း။ဟိ၊ထိုစကားကို နှားလည်ဆောင်ဆိုဦးအုံ့။
သောပိသမာဓိ၊ထိုသမာဓိသည်လည်း။ဆာရမ္မဏော၊အာရုံ၌။နိရန္တ
ရံ၊ဆကြားမရှိ-ဆဆက်မပြတ်။ ကောကာရေန၊ ဆပျက်ဟူသော
တရုတည်းသော ဆခြင်းဆရာဆားဖြင့်။ ပဝတ္တမာနော၊ ဖြစ်သည်
ဖြစ်၍။ပဋိပက္ခေန၊ ဆန့်ကျင်ဘက်ဟုဆိုဆပ်သော နိစ္စသညာသုခ
သညာဆတ္တသညာဖြင့်။ ဆနာဘိဘူတော၊ မနှိပ်စက်ဆပ်သည်ဖြစ်
၍။ဆဝိတောဝိယ၊ဗျာနဝင်စားသောပုဂ္ဂိုလ်၏ ဝင်စားခြင်းကဲ့သို့။
စိတ္တံ၊စိတ်ကို။နိစ္စလံ၊မတုန်မလှုပ်။ထပေတိ၊ထား၏။

ဤဒိုကာဌလည်း ဆာရမ္မဏော နိရန္တရံကောကာရေနပဝတ္တ
မာနေဟူသောပါဠိ၌ ဆာရမ္မဏောပဟူသောပုဒ်သည်-ဆာရုံခြောက်
ပါးတို့ဌိလျှက်ကာလျှက်ကာသုံးသပ်ရန်ပြသောပုဒ်မဟုတ်။ဆကယ်
၍ဟုတ်ကြားအုံ့။ ဆာရမ္မဏောသု၊ ဆာရုံတို့ဌိ၍ဟူ၍ ဗဟုဝုစ်သဒ္ဒါပါဠိ
ရှာ၏။နိရန္တရံ ဟူသောပုဒ်သည်။ ဆဆက်မပြတ် လျင်မြန်စွာဟူ
သောဆဝိပ္ပါယ်ရှိ၏။ကောကာရေနပဝတ္တာမာနော ဟူသောပါဌ

သည်။ဆာရုံများစွာလှည့်မနေဘဲ တရုတည်းသောဆာရုံ ဟူသော ဆခြင်းဆရာဖြင့် ဥစ်ခြင်းကိုပြု၏။ ပဋိပက္ခေနှ အနှာ ဘုတောဟူ သောပါဠိသည် နိစ္စသုခ ဆင်္ဂှသညာ မဖြစ်ရေခြင်းကိုပြု၏။ ဆဝိ တောဝိယဟူသောပါဠိသည် ဆိုဆပ်ခဲ့ပြီးသော ထိုထိုပုဒ်တို့သည် ဆာဘယ်ကဲ့သို့ ဆာရုံယူခြင်းကို ဆိုလေသနည်းဟု ယဉ်းပါးခြင်း မဖြစ်ရလေဆောင် ဗျာနိုဝင်စားသောပုဂ္ဂိုလ်၏ ဗျာနိုဝင်စားခြင်း ကဲ့သို့ဟု ဥပမာပြုသော စကားဥစ်၏။ ထိုမှတပါး ဗျာနိုဝင်စား သောပုဂ္ဂိုလ်၏ဗျာနိုဝင်စားခြင်းသည်ထိုမှ၍ ဆာရုံကိုလှည့်ကာ လှည့်ကာမသုံးသပ်ဘဲ။စိတ်ကိုမတုန်မလှုပ်ထားဖြင့်ဟုပြတော်မူလို သောကြောင့်။ စိတ္တံနိစ္စလံထပေတိဟုမိန့်တော်မူပြန်၏။ (ပုဒ်များ ကိုစိစစ်၍ကြည့်ကြလော)၊

ဤဘဂ်ဥာဏ်ဆရာ(ခ)ပိုင်းဆစ္ဆိုဆိုဆပ်ခဲ့ပြီးသောဝိသုद्ध်မဂ် ဆဋ္ဌကထာဆရာမြတ်၏ စကားတော်ကို။ ထိုဆရာမြတ်သည်ငါ သည်ထိုစကားကို ဆခြေဆမြစ် မရှိဘဲမဆို။ ပဋိသန္ဓိဒါမဂ် ပါဠိ တော်၌ဆရှင်မဟာ သာရိပုတ္တရာမထေရ်မြတ်၏ စကားတော်ကို ရည်၍သာဆိုတော်မူရခြင်းဥစ်၏ဟု- ယံသန္ဓာယဝုတ္တံ၊ ဟူသော ပါဠိကိုချီဘက်လာပြီးလျှင်ရင်းပါဠိတော်၌လာသော ယခင်ကဆို ဆပ်ခဲ့ပြီးသောသတ္တဆနုပဿနာတို့ကို ရေးသားတော်မူပြီးနော်၌ လည်း၊ရင်းပါဠိတော်မျက်နှာ ၅၂ ၌ လာသောဂါထာကို တဘာန် ကိုးကား၍ပြုတော်မူပြန်၏။ရင်းပါဠိတော်ကား။

ဝတ္ထုသက်မနာစေဝ၊ပညာယစ ဝိဝဋ္ဋနာ။
ဆာဝဇ္ဇနာ ဗလဿေဝ၊ပဋိသင်္ခါ ဝိပဿနာ။ ။
ဆာရမ္မဏာ ဆနှယေန၊ဥဘောကေဝ ဝတ္ထုနာ။
နိရောဓေ ဆဓိမုတ္တိတ၊ဝယလက္ခဏဝိပဿနာ။ ။
ဆာရမ္မဏဿ ပဋိသင်္ခါ၊ဘင်္ဂ ဆနုပဿတိ။
သုညတောစ ဥပဋ္ဌာနံ၊ဆဓိပညာဝိပဿနာ။ ။
ကုသလောတိသုအနုပဿနာသု၊စတသော်စဝိပဿနာသု၊
တယော ဥပဋ္ဌာနေကုသလတာ၊နာနာ ဓိဋ္ဌိသုနကမ္မတိ။ ။

(အဘွင့်အတိုင်းအနက်)။ ။ဝတ္ထုသက်မနာစေဝ၊ ရုပ်ဌာန အပျက်ကိုမြင်ပြီး၍ တဘန်အကြင်စိတ်ဖြင့် ရုပ်ဌာနအပျက်ကိုမြင်အပ်ဏ်။ထိုစိတ်၏လည်း အပျက်ကိုမြင်သည်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ရှေးဝတ္ထုမှတပါးသောဝတ္ထုသို့ပြောင်းလဲနိုင်ခြင်းသည်ရင်း။ ပညာယစ၊ဝိပဿနာပညာ၏။ဝိဝဋ္ဋနာစ၊ဥဒယသဘောကိုပယ်၍ဝယ သဘောဘဋ္ဌ ကောင်းစွာတည်ခြင်းရင်း။ အာဝဇ္ဇနာဗလဟေတု၊ ရှာ၏အပျက်ကိုမြင်ပြီး၍ တဘန်ရုပ်၏အပျက်ကိုမြင်သောစိတ်၏အပျက်ကိုမြင်ခြင်းဌာ၊အကြားမရှိအခြားမဲ့ဌာသာလျှင် အာဝဇ္ဇန်းလည်ခြင်းဌာစွမ်းနိုင်ခြင်းရင်း။ ဧသော၊ သုံးပါးသော အနုပဿနာသည်။ ပဋိသခ်ါဝိပဿနာ၊ပဋိသခ်ါဝိပဿနာဉာဏ်မည်၏။ ။အာရမ္မဏာ အနွယေန၊ယခုမျက်မှောက်ဌာနမြင်အပ်သော ပျက်စီးနေသောအာရုံကိုအစဉ်ရှောက်သောအားဖြင့်။ ဥဘော၊အတိတ်,အနာဂတ်နှစ်ပါးရုံကို။ ဂေဝဝတ္ထုနာ၊ တူသောအားဖြင့် ပိုင်းခြားမှတ်သားနိုင်ခြင်းသည်ရင်း။ နိရောဓေ၊အပျက်ဟုဆိုအပ်သောဘင်ဌ။ အဓိမုတ္တ တာ၊ညွှတ်သောစိတ်ရှိခြင်းသည်ရင်း။ ဧသော၊ဤနှစ်ပါးသော အနုပဿနာသည်၊ ဝယလက္ခဏာဝိပဿနာ၊ ဝယလက္ခဏာဝိပဿနာဉာဏ်မည်၏။ ။အာရမ္မဏာ၊ရုပ်စသောအာရုံကို။ ပဋိသခ်ါ။ ကုန်ခြင်း, ပျက်ခြင်း၏အစွမ်းအားဖြင့်သိမြင်၍။ တသဿစိတ္တာသ၊ ထိုရုပ်လျှင်အာရုံရှိသောစိတ်၏။ ဘင်္ဂ၊အပျက်ကိုလည်း။အပရေနု၊တပါးသောနောက်စိတ်ဖြင့်။ အနုပဿတိ၊အာဘန်တလဲလဲရှုမြင်၏။သုညတောစ၊ ထိုသို့အပျက်ကိုရှုသောပုဂ္ဂိုလ်အား သခ်ါရတရားသည်သာလျှင်ပျက်စီး၏၊ တရုံတယောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါမဟုတ်ဟု,သုညအားဖြင့်။ ဥပဋ္ဌာနံ၊ ထင်ခြင်းသည်။ အတ္ထိ၊ရှိ၏။ ဧသော၊ ဤအာရုံ၏အပျက်ကိုမြင်ခြင်း၊ ထိုအာရုံ၏ အပျက်ကိုမြင်သောစိတ်၏အပျက်ကိုမြင်ခြင်း၊ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါမှဆိတ်သောအားဖြင့်ထင်ခြင်းသည်။ အဓိပညာ ဝိပဿနာ၊ အဓိပညာ ဝိပဿနာဉာဏ်မည်၏။ ။တိသု၊သုံးပါးကုန်သော။အနုပဿနာသုစ၊အနိစ္စာနုပဿနာ,ဒုက္ခာနုပဿနာ,အနတ္တာနုပဿနာတို့ဌာ၏ရင်း၊စတသော၊

လေးပါးကုန်သော။ ဝိပဿနာသုစ၊နိဗ္ဗိဒ္ဓနုပဿနာဥာဏ်,ဝိရာဂါနုပဿနာဥာဏ်,နိရောဓနုပဿနာဥာဏ်, ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿနာဥာဏ်တို့ဖြစ်ကုန်။ (ဥာဏ်သုံးပါးတချက်+လေးပါး တချက်=ပေါင်းခုနစ်ပါးဖြစ်၏။ ၎င်းကိုသတ္တာနုပဿနာဥာဏ်ဟု ခေါ်သည်)။ တယော၊ သုံးပါးကုန်သော။ ဥပဠာဟနေစ၊ ခယ,ဝယ,သုညအားဖြင့် ထင်ခြင်းဖြစ်ကုန်။ ကုသလတာ- ကုသလတာယ၊ လိမ္မာသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။နာနာဓိဗ္ဗိသု၊အထူးထူးအပြားပြားသောသဿတဓိဗ္ဗိ, ဥဿေဒဓိဗ္ဗိစသည်တို့ဖြင့်။နကမ္မတိ၊မတုန်မလှုပ်နိုင်။

ဤဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော ပဋိသန္ဓိဒါမဂ် ပါဠိတော်၌ လာသောအတိုင်း။ခုနစ်ပါးသော ဝိပဿနာဥာဏ်ဖြစ်ပြီးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့မှသာလျှင်။ လောကီဥာဏ်ဖြင့်ထိုထိုဓိဗ္ဗိတို့ဖြင့်မတုန်မလှုပ်ပြီဟု ယုံကြည်မှတ်သား၍အားထုတ်ကြလေကုန်။အလွန်ကြီးခဲယဉ်းသည်မဟုတ်၊ ဥဒယဗ္ဗယဥာဏ်အခက်ခဲခို့ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသောနည်းအားဖြင့်သုံးသပ်၍ သင်္ခါရနိဒါတ်အာခုံကိုဗျာနိုဝင်စားသောပုဂ္ဂိုလ်၏ ဝင်စားခြင်းကဲ့သို့ ထင်မြင်လာရန်သာလျှင်လိုရင်းဖြစ်ချေ၏။ ထိုကဲ့သို့ထင်မြင်လာမှသာလျှင်ဘဂဥာဏ်သည်လည်းတဆင့်တဆင့်ရင့်ထက်ရင့်လာ၏။ အာဝဇ္ဇနုံးလည်း ကောင်းစွာလည်နိုင်ရာ၏။ ယခင်ကပဋိသန္ဓိဒါမဂ်ပါဠိတော်၌လာသော "အာဝဇ္ဇနာဘလဿေဝ"ဟူသော ပုဒ်ကိုဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာမျက်နှာ ၅၅၆-၌။

အာဝဇ္ဇနာဘလဿေဝါတိ ရူပသ ဘင် ဒိသွာပုနဘင်ဂါရမ္ဘဏ သစိတ္တသဘင်ဒဿနတ္ထံအနန္တရမေဝအာဝဇ္ဇနသမတ္ထတာ။ ။ ဟုမိန့်တော်မူပြီ။

(အနက်)။ ။အာဝဇ္ဇနာဘလဿေဝါတိ၊ဟူသည်ကား။ရူပသ၊ ရှုပ်၏။ ဘင်် ၊ ဘင်ခဏကို။ ဒိသွာ ပြင်၍။ ပုန၊တဘန်။ ဘင်ဂါရမ္ဘဏသ၊ရှုပ်၏ဘင်ခဏလျှင်အာခုံ့ရှိသော။ စိတ္တသ၊စိတ်၏။ ဘင်ဒဿနတ္ထံ၊ ဘင်ခဏကိုမြင်ခြင်းငှါ။ အနန္တရမေဝ၊ အခြားမဲ့ခဲ့သာလျှင်။ အာဝဇ္ဇနသမတ္ထတာ၊ အာဝဇ္ဇနုံးလည်ခြင်းငှါ စွမ်းနိုင်ခြင်းတည်း။

ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ဋီကာ ဆရာမြတ်ကလည်း။ ဆဋ္ဌကထာ၌ ဆိုသော "ဆနန္တရေမေဝ ဆာဝဇ္ဇနသမတ္ထတာ"ဟူသောပါဠိမြင့်။ ဆားကြီးခြင်း ဆမြစ်သို့ ရောက်သော ဗလဝဘာဂ်ဥာဏ်ကိုဆိုဖို့ဟု ပိန့်ဆိုတော်မူဆပ်ပြီ။ ဤဗလဝဘာဂ်ဥာဏ်သည်သာလျှင် ဗလဝဝိပဿနာမည်ဖို့။ ထိုကဲ့သို့ထက်မြက်လျှင်လျှားသောဥာဏ် ဖြစ်လတ်၍ ဆာဝဇ္ဇန်း ကောင်းစွာလည်လျက်ဆားထုတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ဆား။ မဂ်ဥာဏ်ဖြစ်အံ့သောဆရာ့ပ်ဒ္ဓိလက္ခဏာရေးသုံးပါးကိုဆာဝဇ္ဇန်းတရုဖြင့်ထင်ခဲ့နေသကဲ့သို့ဖြစ်လေ၏။ လက္ခဏာရေးသုံးပါးကိုကားတရုတည်းသောဆာဝဇ္ဇန်းသည်မယူနိုင်။လက္ခဏာတပါးကိုဆာဝဇ္ဇန်းတချက်စီဖြင့်သာ ယူဆပ်သော်လည်း။ ကမ္မဋ္ဌာန်းဖို့ဆလွန်ထင်လွန်းသည်ဖို့ ဆဖြစ်ကို ပြုဆပ်ဖို့ဟု ဝမ္မသင်္ကာ ဆဋ္ဌကထာမျက်နှာ ၂၁၃-၌။

ယသိဒ္ဓိ၀ါရေမဂ္ဂဝုဋ္ဌာနံဟောတိ၊ တိဏာလက္ခဏာနိ ကောဝဇ္ဇနေန ဝိယ ဆာပါထမာဂ ဆ္ဌနဲ့၊ တိဏ္ဏာ ကေတောဆာပါထဂမနံ နာမနဒ္ဓိ၊ ကမ္မဋ္ဌာနသပနဝိဘူတာ ဘာ၀ဒီပနတ္ထံ ဝေါ ဝုတ္တံ။

(ဆနက်)။ ။ဟိ၊စင်စစ်၊ယသိ၀ါ၀ါရေ၊ ဆကြင်ဆလှည့်၌ (ဆနိစ္စ,ဒုက္ခ,ဆနတ္တလှည့်၌သုံးသပ်ရာတွင် တပါးပါးသောဆလှည့်ဟူလို)။မဂ္ဂဝုဋ္ဌာနံ၊မဂ်ဟုဆိုဆပ်သောထပြောက်ခြင်းသည်၊ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ တသို့၀ါ၀ါရေ၊ထိုဆလှည့်၌။ တိဏာလက္ခဏာနိ၊လက္ခဏာရေးသုံးပါးတို့သည်၊ ကောဝဇ္ဇနေန၊ တရုတည်းသော ဆာ၀ဇ္ဇန်းဖြင့်၊ဆာပါထံ၊ထင်ခြင်းသို့၊ဂဆ္ဆ နဲ့ ဝိယ၊ရောက်သကဲ့သို့၊ဆာပါထံ၊ ထင်ခြင်းသို့၊ ဂဆ္ဆ နဲ့၊ရောက်ကြကုန်၏။ စ၊ဆိုဋ္ဌိးအံ့။ တိဏ္ဏံ၊သုံးပါးကုန်သော ဆနိစ္စလက္ခဏာ, ဒုက္ခလက္ခဏာ,ဆနတ္တလက္ခဏာတို့၏။ကေတော၊ တပေါင်းတည်း။ ဆာပါထ ဂမနံနာမ၊ ထင်ခြင်းသို့ ရောက်ခြင်းမည်သည်၊နတ္ထိ၊မရှိ၊ပနတထာ၀ိ၊ထိုသို့ပင်မရှိလေကြားသော်လည်း။ ကမ္မဋ္ဌာနသ၊ ကမ္မဋ္ဌာနိ်းဖို့။ ဝိဘူတာ ဘာ၀ဒီပနတ္ထံ၊ ထင်ရှားသည်ဖို့ ဆဖြစ်ကိုပြုခြင်းငှါ။ ဝေါ၊ ဤဆိုဆပ်ခဲ့ပြီးသောဆတိုင်း။ဝုတ္တံ၊ဆိုဆပ်၏။

ဆကယ်၍တရုံတယောက်သောပုဂ္ဂိုလ်က ဆာရုံကိုလှည့်ကာ လှည့်ကာ သုံးသပ်ခြင်းကို၎င်း၊ မျက်စိကိုမှိတ်တုံ,ဖွင့်တုံသုံးသပ်ခြင်းကို၎င်း၊ ဘဂ်ဉာဏ်ဟုဆိုကြား၏။ သမ္မသနဉာဏ်, ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်တို့ကိုကား ဆဘယ်ကဲ့သို့သုံးသပ်သောဉာဏ်ကိုဆိုအံ့နည်း။ ဆကယ်၍ ထိုကဲ့သို့ရှုခြင်းကို သမ္မသနဉာဏ်ဟူ၍သော်၎င်း၊ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ဟူ၍ သော်၎င်း-ဆိုကြား၏၊ ဘဂ်ဉာဏ်ကို ရဆောင်ဆဘယ်ဆခါ၊ ဆဘယ်နည်းဆားဖြင့် ဆားထုတ်အံ့နည်း။ ဤဘဂ်ဉာဏ်ကိုမှသာသျှင်ဆနိစ္စဉာဏ်ဟုပါဠိတော်ဆဋ္ဌကထာတို့၌ဖွင့်ဆိုတော်မူဆပ်ပြီ၊ ထိုကြောင့် ပြဆိုဆပ်ခဲ့ပြီးသော နည်း၄မျိုး-လမ်း၄မျိုးဆတိုင်းသာလျှင်။လေ့ကျင့်ဘန်မျှားခြင်းသို့ရောက်၍ ဆာဝဇ္ဇနိုးကိုကောင်းစွာလည်ဝေလျှက် ဘဂ်ဉာဏ်ကို ဖြစ်စေရာ၏။ ဆလွန် ခဲယဉ်းသည်မဟုတ်၊သခ်ါရနိမိတ်ဆာရုံနှင့်တကွ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ကိုရသျှင်ပင်၊ ဆထက်ဉာဏ်တို့ဆတွက်လည်းလွယ်ကူသွားပြီဟုမှတ်ကြလေကုန်။

ဆိုဆပ်ခဲ့ပြီးသော နည်း၄မျိုး-လမ်း၄မျိုးဆတိုင်း မသုံးသပ်ခဲ့လျှင်။ တခုတည်းသောဆာရုံ၌ လက္ခဏာရေးသုံးပါးကိုတင်၍ ဆဘယ်ကဲ့သို့သုံးသပ်အံ့နည်း။ဆာရုံခြောက်ပါးကို လှည့်၍လှည့်၍သုံးသပ်ခဲ့သော်၎င်း။ မျက်စိကို မှိတ်တုံ-ဖွင့်တုံ ပြု၍ သုံးသပ်ခဲ့သော်၎င်း။ လက္ခဏာရေးသုံးပါးကိုကားဆဘယ်ကဲ့သို့တင်အံ့နည်း။ တခုဆာရုံကိုဆနိစ္စ,တခုဆာရုံကိုဒုက္ခ,တခုဆာရုံကိုဆနတ္တဟု သုံးသပ်ကြအံ့လော။ထိုသို့သုံးသပ်နည်းသည်ကျမ်းဂန်တို့၌မလာမရှိ၊ ဆလုပ်လည်းမဟုတ်၊နာမ်ကိုချည်းသက်သက်သုံးသပ်၍ နိဗ္ဗာန်ကိုဆာရုံပြုခြင်း, ရူပ်ကိုချည်းသက်သက်သုံးသပ်၍ နိဗ္ဗာန်ကိုဆာရုံပြုခြင်းမျှားဖြင့်၎င်း၊ ဆနိစ္စချည်းသက်သက်သုံးသပ်၍ နိဗ္ဗာန်ကိုဆာရုံပြုခြင်း၊ ဒုက္ခချည်းသက်သက်သုံးသပ်၍ နိဗ္ဗာန်ကိုဆာရုံပြုခြင်း၊ ဆနတ္တချည်းသက်သက်သုံးသပ်၍နိဗ္ဗာန်ကိုဆာရုံပြုခြင်းမျှားဖြင့်၎င်း။ နိဗ္ဗာန်ကိုဆာရုံပြုခြင်းမဖြစ်နိုင်ကြောင်းကို။ ဓမ္မသင်္ဂဏီဆဋ္ဌကထာ ဟံသာဝတီ သထင်းစာ ပုံနှိပ်ဘိုက်ထွက် စာမျက်နှာ ၂၅၀-က

၂၅၅-ထိ၄ာ-ဘတ်ကြသ့်ကြီလေ။သိသာကြစေရန် ဆရိပ်ဆမ္ဘြက် ဆနည်းယေ်ဆိုလိုက်ဦးအုံ့။မျက်နှာ ၂၅၃-၌။

ဆနိစ္စာဒိသုတိယဝဏ္ဏကဏ္ဍစိဆာဘိနိဝိသိတ္ထာ ဇုတရဒ္ဓိလက္ခဏာ ဒွယဿ္ဆဒဠ္ဠံ ဝဠုတိ ဝေ၊ ကေလက္ခဏာဒဿနမဏ္ဍေနေ ဝဟိ မဂ္ဂ ဝုဠ္ဠာနံ နာမနဟောတိ။ တသ္မာ ဆနိစ္စတော ဆာဘိနိဝိဒ္ဓောဘိက္ခု နကေ ဝလံ ဆနိစ္စတောဝ ဝုဠ္ဠာဘာ၊ ဒုက္ခတောပိ, ဆနတ္တတောပိ ဝုဠ္ဠာတိ ယေ ဝ၊ ဒုက္ခတော-ဆနတ္တဟောနိဝိဒ္ဓေ ပိ ဧသေ ဝ နယော။ ။

(ဆနက်)။ ။ဟိ၊ ခ္ဝဲဦးအုံ့။ ဆနိစ္စာဒိသု၊ ဆနိစ္စ ဒုက္ခ ဆနတ္တတို့တွင်။ ယဏ္ဍကဏ္ဍစိ၊ ဘခုခုဒ္ဓ။ ဆာဘိနိဝိသိတ္ထာ၊ နှလုံးသွင်းပြီး၍။ ဇုတရဒ္ဓိ၊ ဤ၄တပါးလည်းဖြစ်သော။ လက္ခဏာဒွယဿ၊ လက္ခဏာနှစ်ခုတို့၏ ဆပေါင်းကိုလည်း။ ဒဠ္ဠံ၊ ရှုခြင်းငှါ။ ဝဠုတိ ဝေ၊ သင့်သည်သာလျှင်တည်း။ (ဝေ သဒ္ဒါက-မရှာဘဲမနေ ရဟူလို)။ ဟိ၊ ဆာယယ်ကြောင့်ဆိုသော်။ ကေ သက္ခဏာ ဒဿနမဏ္ဍေနေ ဝ၊ တခုတည်းသော လက္ခဏာကိုမြင်ကာမျှဖြင့်သာလျှင်။ မဂ္ဂ ဝုဠ္ဠာနံ နာမ၊ မဂ်ဟု ဆိုဆပ်သော ထမြောက်ခြင်းမည်သည်၊ နဟောတိ၊ မဖြစ်နိုင်။ တသ္မာ၊ ထိုကြောင့်။ ဆနိစ္စတော၊ ဆနိစ္စ ဆားဖြင့်။ ဆာဘိ နိဝိဒ္ဓော၊ နှလုံး သွင်းသော။ ဘိက္ခု၊ ရဟန်းသည်။ ကေ ဝလံ၊ သက်သက်။ ဆနိစ္စတောဝ၊ ဆနိစ္စ တခုတည်း၄သာလျှင်။ ဝုဠ္ဠာတိ၊ ထမြောက်သည်ကား။ နု၊ မဟုတ်သေး။ ဒုက္ခဟောပိ၊ ဒုက္ခ၄ဌင်း၊ ဆနတ္တတောပိ၊ ဆနတ္တ၄ဌင်း၊ ဝုဠ္ဠာတိ ဧဝ ဝ၊ ထမြောက်သည်သာလျှင်ကတည်း။ ဒုက္ခတော၊ ဒုက္ခ ဆားဖြင့်။ နိဝိဒ္ဓေ ပိ၊ နှလုံးသွင်းရာ၌ငှင်း။ ဧသေ ဝ နယော၊ ဆနိစ္စ ဆားဖြင့် နှလုံးသွင်းသောနည်းဆင်တိုင်းပင်လျှင်တည်း။

ဆဒိပ္ပါယ်ကား။ လက္ခဏာတခု တည်းကို သုံးသပ်ကာမျှဖြင့်မဂ် ဉာဏ်မဖြစ်-နိဗ္ဗာန်ကို ဆာရုံမပြုနိုင်။ လက္ခဏာ သုံးပါးကိုလှည့်၍ သုံးသပ်ရန်လိုအ၏။ သုံးသပ်ခန်လည်း- သင်္ခါရနိဗ္ဗိတ်မရှိလျှင် မသုံးသပ်နိုင်။ စဉ်းစားကြ။ ။ဆကယ်၍ ဆနိစ္စဘခုတည်းဖြင့်သုံးသပ်၍ စိတ်ကိုနိဗ္ဗာန်သို့စေလွှတ်၍ နိဗ္ဗာန်ကိုမြင်ပြီဟုဆိုကြားအုံ့။ ဆာဘယ်

ဆာရုံမှထပြောက်လေသနည်း။ဆနိစ္စဆာရုံမှ ထပြောက်သည်-ဆို ရာအံ့လော။ထိုသို့ဖြစ်က၊ ဒုက္ခဆာရုံ-အနတ္တဆာရုံ'မှ မထပြောက် ဘဲ။ ဆကြွေးတင် ကျန်နေ လေပါ၏တကား။။ ရုပ်ကိုချည်းသက် သက်သုံးသပ်၍စိတ်ကို နိဗ္ဗာန်သို့စေလွှတ်၍ နိဗ္ဗာန်ကိုမြင်ပြီဟုဆို ငြားအုံ့။ဆာဘယ်သင်္ခါရမှ်ထပြောက်လေသနည်း။ရုပ်သင်္ခါရမှ ထ ပြောက်သည်-ဆိုရာအုံ့လော။ထိုသို့ဖြစ်ကနာမ်သင်္ခါရမှ မထပြော်ဘဲ။ဆကြွေးတင် ကျန်နေလေသဖြင့်။ရုပ်သည်သာလျှင် ပရိနိဗ္ဗာန် ပြုရ၍၊နာမ်ပရိနိဗ္ဗာန် မပြုရအုံ့ ယောင်တကား။ဆကယ်၍နာမ်ကို ချည်းသက်သက် သုံးသပ်၍။ စိတ်ကိုနိဗ္ဗာန်သို့ စေလွှတ်သည်ဆို ငြားအုံ့။ဆာဘယ်သင်္ခါရမှ် ထပြောက်လေသနည်း။ နာမ်သင်္ခါရမှ ထပြောက်သည် ဆိုရာအုံ့လော။ ထိုသို့ဖြစ်က ရုပ်သင်္ခါရမှ မထ ပြောက်ဘဲ၊ဆကြွေးတင်ကျန်နေလေသဖြင့်နာမ်သည်သာလျှင် ပရိ နိဗ္ဗာန်ပြုရ၍။ရုပ်ပရိနိဗ္ဗာန်မပြုရအုံ့ယောင်တကား၊

ထိုကြောင့်ဆနိစ္စာဒိသုတိယဣတ္ထကဣတ္ထစိ ဆာဘိနိဝိသိတ္တာ ဇုတ ရဒ္ဓိလက္ခဏဒွယဆ္ဆဒ္ဒုံ ဝဠုတိ ဝေ-ဟူသောပါဠိဖြင့်။လက္ခဏာ သုံး ပါးစလုံးကိုမြင်ရမည်- မမြင်လျှင် မသင့်ဟု ဝေသဒ္ဒါကန့်လျှက်ပြု တော်မူ၏။ ဝေကလက္ခဏဒဿနမဂ္ဂေနေ ဝတိ မဂ္ဂဝုဋ္ဌာနံနာမ နေ ပေါ-ဟူသောပါဠိဖြင့်။ လက္ခဏာတပါးတည်းကို မြင်ကာ မျှဖြင့်။မဂ်ဉာဏ်မဖြစ်နိုင်ကြောင်းကိုပြုတော်မူ၏။ ။တသ္မာ ဆနိစ္စဘောဆာဘိနိဝိဋ္ဌော ဘိက္ခု နကေဝလံ ဆနိစ္စတောဝဝုဋ္ဌာတိ၊ ဒုက္ခတောဝိ၊ဆနတ္တတောဝိ ဝုဋ္ဌာတိ ယေ ဝ-ဟူသောပါဠိဖြင့်။ သင်္ခါ ရနိမိတ်ကိုဆာရုံပြု၍ဆနိစ္စတလျှင်- ဒုက္ခတလျှင်-အနတ္တတလျှင် စိ ဆာဘန်တလဲလဲ သုံးသပ်ခြင်းဆားဖြင့်။ လက္ခဏာ သုံးပါးထင် လေငြားသော်လည်း။ ဆဆုံးစိတ္တက္ခဏ တချက်ခို့သာလျှင်မဂ်ဟု ဆိုဆပ်သောထပြောက်ခြင်းရှိသောကြောင့်။သုံးပါးစလုံးကိုလျှင် ကာလျှင်ကာသုံးသပ်သောပုဂ္ဂိုလ်ဆား။ဆကယ်၍ ဆနိစ္စဆလျှင် ခို့မဂ်ဟုဆိုဆပ်သော ထပြောက်ခြင်းဖြစ်ငြားအုံ့။ ဆနိစ္စ'မှသာလျှင် ထပြောက်သည် မဟုတ်သေး။ ဒုက္ခမှလည်း-အနတ္တမှလည်း ထ

မြောက် သည်သာ လျှင်တည်းဟု ပြတော်မူ၏။ ဒုက္ခတော ဆနုတ္တရောနိုဝိဠေါဝိသေသနယော ဟူသောပါဠိဖြင့်။ ဒုက္ခဆား ဖြင့်သုံးသပ်ရာ ဆနုတ္တရဆားဖြင့် သုံးသပ်ရာတို့၌လည်း။ ဆနိစ္စဆား ဖြင့်သုံးသပ်ရာ၌ကဲ့သို့လက္ခဏာသုံးပါးစလုံးထင်ရခြင်း-တပါးပါး ဆလျှဉ်း၌ထမြောက်သော်လည်း။ သုံးပါးစလုံးမှထမြောက်ကြောင်း မျှားကိုပြတော်မူ၏။

ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ဆဠာကထာဆရာမြတ်သည်ခုနစ်ပါးသော ဝိပဿနာ ဖြင့်သဿတဒိဋ္ဌိ-ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ ဆစဂ္ဂါသောဒိဋ္ဌိတို့ကိုဖြင့်၊ မတုန်မလှုပ် နိုင်ကြောင်းကို ပဋိသန္ဓိဒါမဂ်၌ လာသော ဆတိုင်းကိုးကား၍ပြ တော်မူပြီးနောက်၊ဉာဏ်ထဲ၌ထင်မြင်လာပုံကို ဘုရားဟောတော် ပါဠိတော်တို့နှင့် တိုက်ဆိုင်၍ တဘန်ပြတော်မူပြန်၏။ စာမျက်နှာ ၅၅၇-မှာ။

သောဝေါ်ဆဝေဒမာနော ပဝတ္တ မနသိကာရော ဒုဋ္ဌိလဘာဇ နသဝိယဘိဇ္ဈမာနသ၊ သုခုမ ရဇသော ဝိပ္ပကိရိယမာနသ၊ တိလာနံဝိယဘိဇ္ဈမာနာနံ သဗ္ဗသင်္ခါရာနံ ဥပ္ပါဒဋ္ဌိတိ ပဝတ္တနိမိတ္တံ ဝိသဒ္ဓေတ္တာ ဘေဒမေဝ ပဿတိ၊ သောယထာနာမ စက္ခုမာ ပုရိသော ပေါက္ခရဏိတိရေ ဝါနဒီ တိရေ ဝါဋ္ဌတော ထူလဖုသိ တကေဒေ ဝေ ဝသဿ ဥဒကဝိဠေ မဟန္တံ မဟန္တာနိ ဥဒကပုပ္ဖု ဋ္ဌကာနိ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္တာ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္တာ သိဃံသိဃံဘိဇ္ဈမာနာနိ ပဿေယျ။ ဝေ မေ ဝ သဗ္ဗေသင်္ခါ'ရာ ဘိဇ္ဈန္တိ ဘိဇ္ဈန္တိ တိ ပဿတိ။ ဝေ ရူ ပဒ္ဒိ ယော ဂါ ဝ စ ရံ သန္ဓာ ယ ဝုတ္တံ ဘ ဂ ဝ တာ။

ယထာ ပုပ္ဖ ဋ္ဌကံ ပ ဿေ၊ ယထာ ပ ဿေ သ မ ရိ စိ ကံ။
ဝေ ဝ လောကံ ဆ ဝေ ဝ ကွန်း၊ မ စ္ဆ ရာ ဇာ နု ပ သ တိ တိ။ ။

တ ဿေ သ ဝ ံ သ ဗ္ဗေ သ င်္ခါ ရာ ဘိ ဇ္ဈ န္တိ ဘိ ဇ္ဈ န္တိ တိ ဆာ ဘိ ဝုတ္တံ ပ သ သ တော ဆ ဠာ နိ သံ သ ပ ရိ ဝ ံ ရံ ဘ ဂ် ါ နု ပ သ နာ ဉာ ဏ် ဗ လ ပ္ပ တ္တံ ဟောတိ။

(ဆနက်)။ ။ဝေ၊ ဤသို့။ဆ ဝေ ဝ မာ နော၊ သ သ တ-ဥ စ္ဆေ ဒ စ သော ဒိ ဋ္ဌိ တို့ ၌ မ တု န် မ လှု ပ် သ ည် ဖြစ် ၍ ။ ပ ဝ တ္တ မ နသိ ကာ ရော ဖြစ်

သော နှလုံးသွင်းခြင်းရှိသော။ သော၊ ထိုယောဂါ ဝစရပုဂ္ဂိုလ်သည်။ဘိုဇ္ဈမာနသ၊ကွဲသော။ ဒုဇ္ဇလဘာဇနသ၊ ဆားနည်းသော ဆိုးဖ်။ဘေဒံ၊ပျက်ခြင်းကို။ ပဿတိဝိယ၊ရှုမြင်သကဲ့သို့ရင်း။ ဝိပ္ပကိရိယမာနသ၊ဖရိုဖရဲကြဲသော။ သုခုမရဇသ၊ သိမ်မွေ့သော မြှုပ်။ဝိပ္ပကိရိယမာနံ၊ဖရိုဖရဲကြဲခြင်းကို။ပဿတိဝိယ၊ ရှုမြင်သကဲ့သို့ရင်း။ဘိုဇ္ဈမာနာနံ၊မီးဖြင့်လောင်၍ပေါက်ကွဲကြ၊ဘုန်းသော။တိလာနံ၊နှမ်းစေ့တို့၏။ဘေဒံ၊ပေါက်ကွဲခြင်းကို။ပဿတိဝိယ၊ ရှုမြင်သကဲ့သို့ရင်း။သဗ္ဗသခ်ါရာနံ၊ခပ်သိမ်းသောသင်္ခါရ တရားတို့၏။ ဥပ္ပါဒ ဋ္ဌိတိပဝတ္တနိမိတ္တံ၊ဥပါဒ်ခဏ- ဋ္ဌိခဏ-ရှင်နှာမ်- သင်္ခါရနိမိတ်ကို။ ဝိသဒ္ဒိတ္ဝာ၊စွန့်လွှတ်၍။ဘေဒမေဝ၊အပျက်ဟု ဆိုအပ်သောဘင်-ဆနိစ္စဘာသဘောလက္ခဏာကိုသာလျှင်။ပဿတိ၊မြင်၏။

သော၊ ထိုယောဂါဝစရပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ယထာနာမ၊ မြင်ပုံဥပမာပုံမည်သည်ကား။ စက္ခုမာ၊ပကာတိမျက်စိအမြင်ရှိသော။ ပုရိသော၊ယောကျ်ားသည်။ပေါက္ခရဏီဘီဟေ၀။ လေးထောင့်ကန်၏ကမ်းထိပ်ဖြင့်။ နဒီတီရေ၀၊ဖြစ်ကမ်းထိပ်ဖြင့်။ ဌိတော၊ရပ်လျက်။ထူလဖုသိတကော၊ ကြီးစွာသောမိုးသီးမိုးပွင့်ရှိသော။ ဒေ၀ေ၊မိုးသည်။ဝဿေန္တေ ရွာလတ်သည်ရှိသော်။ဥဒကဝိဠေ၊ ရေအကြင်ဖြင့်။မဟန္တေ မဟန္တာနိ ကြီးကုန်ကြီးကုန်သော။ဥဒကပုဗ္ဗုဋေ ကာနိ၊ရေပွက်တို့သည်၊ဥပုဇ္ဈိတွာဥပုဇ္ဈိတွာ၊ဖြစ်ပြီး၍ ဖြစ်ပြီး၍။ သိဃံသိဃံ၊ လျင်စွာ လျင်စွာ။ ဘိုဇ္ဈမာနာနိ၊ ပျက်စီးသည် တို့ကို။ ပဿေယျယထာ၊ မြင်ရာသကဲ့သို့။ ၀ေမေ၀-ဝေ၀ံတထာ၊ ထိုရေပွက်များ ပျက်စီးသွားကြသည်တို့နှင့် တူစွာသာလျှင်။ သဗ္ဗေ၊ခပ်သိမ်းကုန်သော။သင်္ခါရာ၊သင်္ခါရတရားတို့သည်။ ဘိုဇ္ဈနာ ဘိုဇ္ဈတီ၊ပျက်စီးကုန်၏ပျက်စီးကုန်၏ဟူ၍။ပဿတိ၊မြင်၏။

ဟိ၊ထိုစကားသည်- မ'ဒုံးကေန်- စင်စစ်'ဒုံးနှင့်။ ဝေ၀ုပ်၊ဤသို့ အပျက်ကိုမြင်ခြင်း သဘောရှိသော။ ယောဂါ၀စရံ၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းဆောင်ထုတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကို။သန္ဓာယ၊ရည်၍။ဘဂ၀တာ၊မြတ်စွာဘုရား၏ဟု ဟုဆိုရာ၏။ ယထာပုဗ္ဗုဋေကံပဿေ။ပ။ မစ္ဆုရာဇာနုပဿတိ

တိ၊ဟူသောဂါထာကို။ ဝုတ္တံ၊ ဟောတော်မူ၏။ (ရှင်းပါပြီ တော်၏ဆုတ်)။ ။ဝုတ္တံ၊ ရေပွက်ကို။ ပဿယထာစ၊ ရှုမြင်သကဲ့သို့ရှင်း။မရီစိကံ၊တံလျှပ်ကို။ပဿယထာစ၊ ရှုမြင်သကဲ့သို့ရှင်း၊ဝေဠုဝန၊ဤရေပွက်တံလျှပ်ဆုတ်။လောကံ၊ ခန္ဓလောကကို။ ဆဝေဝကွန်း၊ရှုမြင်သောသူကို။မစ္စုရာဇာ၊သေမင်းသည်။ နပဿတိ၊ မမြင်နိုင်။ ။ဣတိဝေဠု၊ဤသို့။သဒ္ဒေ၊ခပ်သိမ်းကုန်သော။သင်္ခါရာ၊ သင်္ခါရတရားတို့သည်၊ဘိဒုနှင့်ဘိဒုန်တို့တို၊ပျက်စီးကုန်၏- ပျက်စီး ကုန်၏ဟူ၍။ ဆာဘိဏ္ဍံ၊ဆဆက်မပြတ်၊ ပဿတောဝ၊ ရှုမြင်သော ပုဂ္ဂိုလ်ဆား၊ဆဠာယတနိသံသပရိဝါရံ၊ ရှစ်ပါးသော ဆာနိသင်ဖြင့်ခြံရံ ဆပ်သော။ဘက်ါနုပဿနာဉာဏံ၊ ဘက်ါနုပဿနာ ဉာဏ်သည်။ ဗလပ္ပတ္တံ၊ဆားအစွမ်းသို့ရောက်သည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏၊ (ဤဘက်ါ နုပဿနာဉာဏ်ကိုဗလဝဝိပဿနာဟုခေါ်၏)။

ဤဆဠာယတနာ ဆရာမြတ်၏ သုခုမ ရဖေသော ဝိပွဿနာရိယ မာနသ၊တိလာနုံ ဝိယ ဘိဒုမာနာနုံ။ပ။ ဘာဒေမေဝ ပဿတိ ဟူ သောပါဠိဖြင့်။ဖရိဖရဲကြို၍ ပျက်စီးပုံကို မြင်ရန်ပြုတော်မူ၏။ ထိုမှနောက်ဒွိလည်းရေပြင်ကြီးဒွိရေပွက်တို့သည် ဖြစ်ပြီး၍ဖြစ်ပြီး ၍လျင်စွာလျင်စွာပျက်စီးသွားသည်တို့ကိုမြင်သကဲ့သို့ မြင်ရမည် ဟုဥပမာပြုတော်မူလေသည်။ထိုကြောင့်ဆကြင်သူသည်ရုပ်တို့၏ ပျက်ပုံကိုမြင်ရန်ဆာရုံနိမိတ်မရှိဟုဆင်ခြားအုံ့။ထိုစကားသည် ပါဠိ တော်ဆဠာယတနာတို့မှဆပဖြစ်သောစကားသာလျှင်ဖြစ်၏ဟု မှတ် ကြလေ။

ဆဠာယတနာဆရာမြတ်က ဝေမေဝသဇ္ဇေသင်္ခါရာဘိဒုနှင့်ဘိဒု နှင့်,ဟူသောပါဠိ၌ ဘိဒုနှင့်-ဘိဒုနှင့်,ဟူ၍ နှစ်ချက်ဆင့်ရခြင်းကို ဋီ ကာဆရာမြတ်သည်မျက်နှာ ၄ ၂ ဂ-၌၊

တရိတတရိတဣနေသံ ဟောဒဒဿနတ္ထံ ဘိဒုနှင့်ဘိဒုန်တို့ဆာ မေဒိတဝစနံ။ ။ဟုမိန့်တော်မူ၏ပြီ။

(ဆုတ်)။ ။ဟိ၊ထင်ရှားစေဦးအုံ့။ နေသံ၊ထိုရုပ်,နာမ်သင်္ခါ ရတရားတို့၏။တရိတတရိတံ၊ဆောလျင်စွာဆောလျင်စွာ။ ဟောဒ

ဒုဿနတို့၊ အပျက်ကိုပြခြင်းငှါ။ ဘိဇ္ဈနဲ့ ဘိဇ္ဈတို့တို၊ ပျက်ကုန်၏, ပျက်ကုန်၏ဟူ၍။အာမေဋိတဝစနံ၊ အာမေဋိတ်သဒ္ဒါကို။တနည်း။ အုံ့ဩြကြွေးကြော်သံစကားကို။ ဝုတ္တံ၊ ဝိန့်ဆိုတော်မူအပ်ပြီ။ ဖြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ဟောတော်မူအပ်သော "ယထာပသေသမရိုစိကံ"ဟူသောပါဠိတော်ကိုလည်း၊ ၎င်းဋီကာ၌ပင်။

မရိုစိပိဋ္ဌတ္တရကာလိကာဝနိဿာယပဗ္ဗဇ္ဇဝေသနပန စိရတရုပ္ပဌာနဿ ယထာပသေသမရိုစိကဿ ဝုတ္တံ။ ။ဟု ဝိန့်တော်မူအပ်ပြီ။ (အနုက်)။ ။မရိုစိပါ၊တံလျှပ်သည်လည်း။ဒုတ္တရကာလိကာဝ၊တိုသောအခိုက်အတံ့ကာလမျှသာ၌၏။နိဿာယပဗ္ဗဇ္ဇဝေသနပန၊ ရှေးချုပ်ပျောက်လေပြီးသောတရားနှင့် နောက်ဖြစ်ပေါ်လာသော တရားတို့၏မှီ၍၊ တစပ်တည်း စပ်သည်၏ အစွမ်းအားဖြင့်ကား။စိရတရုပ္ပဌာနံ၊ကြာမြင့်လွန်းစွာထင်ခြင်းသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ဒုတိတသ္မာ၊ထိုကြောင့်။ ယထာပသေသမရိုစိကဿ၊တံလျှပ်ကိုကဲ့သို့မြင်ရခြင်း၏ဟူ၍။ ဘဂဝတော၊ဖြတ်စွာဘုရားရှင်သည်။ ဝုတ္တံ၊ ဟောတော်မူအပ်ပြီ။

ဤဋီကာဆရာဖြတ်၏စကားတော်၌ စိရတရုပ္ပဌာနံ,ဟူသောပါဠိဖြင့်၊ ဖြစ်ပျက်နေသော သင်္ခါရတရားတို့၏ ဝိပဿနာဉာဏ်အားထင်သောအာရုံကိုပြတော်မူအပ်၏။ထိုဆရာဖြတ်သည် ယထာပသေသမရိုစိကံ,ဟူသော ဘုရားဟောတော်ပါဠိတော်ကို သိသောကြောင့်ဖြစ်၏။ အချို့သောပုဂ္ဂိုလ်တို့က တံလျှပ်ကဲ့သို့ မြင်ရမည်ဟုဖြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ဓမ္မပဒပါဠိတော်၌ ဟောတော်မူအပ်ရာဝယ်၊အဌကထာဆရာဖြတ်က မရိုစိကဿ မာယံ,ဟူ၍သာ ဘွင့်သည်ဟုဆိုကြ၏၊ဓမ္မပဒအဌကထာ၌လာသော ဤမရိုစိကဿ မာယံ,ဟူသောအဘွင့်၌၊မာယံ,ဆိုသောသဘောသည်အာယ်ကဲ့သို့သော သဘောကိုရည်၍ အဌကထာဆရာဖြတ် ဝိန့်ဆိုအပ်လေသနည်းဟုမထောက်ရှုလေ။ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့၏စိတ်ကူးအကြံမှာ၊ မာယာ,ဆိုသော သဘောကိုလွင် ပြင်ကြီး၌ တောတောင် ထင်မြင်ဆောင်ဘန်ဆင်း၍ပြခြင်းကိုကဲ့သို့ရင်း။ ကောင်းကင်အပြင်၌စကြဲ

ကြီး,မြို့ကြီးစသည်ဘန်ဆင်း၍ပြခြင်းကိုကဲ့သို့ရင်းထင်ရှတ်လျက်။ ဘာမျှပြင်ရာမရှိသော သဘာဝတရားကို အဟုတ်ရှိထင်အောင် ပြတတ်လေသည်ဟုကြီဆကြားလေကုန်၏။

စင်စစ်သော်ကားပြစရာရှိသောတရားကို အထူးထူးအခေတွေ ထွေ ထင်ရှားလေအောင် ဘန်ဆင်း၍ပြဘတ်၏ဟု ယူရှုသာလျှင် သင့်ရာ၏။မာယာဆိုသောသဘောသည်ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသောတန်းခိုး ဖြင့်ဘန်ဆင်း၍ပြခြင်းမျိုးမဟုတ်,မျက်လှည့်သမားတို့၏ ရွှေမဟုတ် သောကျောက်ခဲကိုရွှေထင်အောင်ပြခြင်းမျိုးသာဖြစ်၏။တန်းခိုးဖြင့် ဘန်ဆင်း၍ပြခြင်းခို့ ဘာမျှမရှိသည်ကို အရှိထင်အောင်လည်းပြ တတ်၏,မျက်လှည့်သမားတို့ရှာကား ထင်ရှားရှိသောဝတ္ထုကိုတ မျိုးတပုံထင်အောင် လိမ်လည်လှည့်ဖြား၍ ပြတတ်၏။ပြင်ရာ ထင် ရှားမရှိသောဝတ္ထုကိုထင်ရှားရှိအောင်မပြတတ်နိုင်။ ထိုကြောင့် ဤမာယာဆိုသောသဘောကို မျက်လှည့်သမားတို့၏ လိမ်လည် လှည့်ဖြား၍ပြခြင်းကဲ့သို့ လိမ်လည် လှည့်ဖြား၍ပြခြင်းကိုသာ ယူ အပ်၏။ဤစကားများကိုအခေါ်း ၇-ခို့လည်းရှင်းလင်းခဲ့ပြီ။ ဓမ္မပဒ ဆဋ္ဌ ကထာ ခို့ကား။ မရိုစိကန့် မာယံ,ဟု ဤမျှဖြင့် ဆုံးမနှောဘဲ၊ နောက်ကဆက်လက်၍ မာယာ သဘောကိုရှင်းလင်း၍ ပြတော်မူအပ်လေသည်သာတည်း။ ဓမ္မပဒဆဋ္ဌကထာ ဒုတိယဒုတိယမျက်နှာ ၁၀၇-ခို့။

မရိုစိကန့် မာယံ၊ မာယာဟိ ဒူရတောဝ ဂေဟသဏ္ဌာနာဒိဝ သေနဉ္ဇပဠိတာပိဉ္ဇပဂန္ဓာနံ ဆဂယ္ဟုပဂါရိတ္တာကာတုန္ဆ္ဌကာဝ၊ တသ္မာတထာဉ္ဇပ္ပ ဒ္ဓိတ္ထာ ဘိဇ္ဇနဏ္ဍေန ပုမ္ပ ဒ္ဓကံရိတ္တာတုန္ဆ္ဌာဒိဘာ ဝေနေဝ မာယံ ပသေသယ္ယ။ ဝေ်ဝေလာကံ အဝေဂ္ဂန္တုံမစ္ဆ ရာဇာ နပ ယသတိတိ အတ္ထော။

(အနက်)။ ၊မရိုစိကန့်၊ တံလျှပ်ကို ဟူသည်ကား။ မာယံ၊ မျက်လှည့်သမားတို့၏လိမ်လည်လှည့်ဖြား၍ပြခြင်းကဲ့သို့သော မာ ယာသဘောကို၊ဟိ၊ထိုမာယာဆိုသောသဘောကိုသိသာအောင် ရှင်းလင်း၍ပြဦးအုံ့။ မာယာ၊မာယာသည်။ ဒူရတောဝ၊အဝေးက

ပင်သောလျှင်။ ဂေဟာသဏ္ဌာနာဒိဝေသေန၊ အိမ်သဏ္ဌာန်, တောင်သဏ္ဌာန်,ရေပြင်ကြီးသဏ္ဌာန် အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ဥပဒ္ဒါတာဝိ၊ ထင်လေဉားသော်လည်း၊ ဥပဂဏ္ဌန္တာနုံ၊အနိုးသို့ကပ်ရောက်ကုန်သောသူတို့အား။ အဂယ္ဟုပဂါ၀၊ယူစရာ,ငင်စရာမရှိသည်သောလျှင်။ရိတ္တာကာ၀၊အချည်းနှီးသည်သောလျှင်။တုစ္ဆကာ၀၊ အလကားသည်သောလျှင်။ယသ္မာ၊အကြင်ကြောင့်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ တသ္မာ၊ထိုကြောင့်။ တထာ၊ထိုတံလျှပ်အတူ။ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္မာ၊ဖြစ်ပြီး၍။ ဘိဇ္ဇနဿေန၊ ပျက်စီးခြင်း အနက်ကြောင့်။ ပုမ္ပုဇ္ဇကံ၊ ရေပွက်ကို။ ရိတ္တာတုစ္ဆာဒိဘာ၀ေနေ၀၊ အချည်းနှီးအလကားယူစရာ,ငင်စရာမရှိသော အဖြစ်အားဖြင့် သောလျှင်၊ မာယံ၊ မာယာ သဘောကို။ ပဿေယျ၊ ရှုမြင်ရာ၏။ဝေါ၊ဤသို့။ လောကံ၊ခန္ဓလောကကို၊အ၀ေကဿနံ၊ရှုမြင်သောသူကို။ မစ္စုရာဇာ၊သေမင်းသည်။ နပဿတိ၊မမြင်။ဣတိအယံ၊ဤသည်ကား၊အဿ၊ဘုရားရှင်၏အလိုတည်း။

မရိစိ ကမ္မဋ္ဌာနိကဘိက္ခု ၀တ္ထုဒ္ဒါလည်း ၎င်းရဟန်း၏ မရိစိကမ္မဋ္ဌာန်းကိုပွါးများ၍မြတ်စွာဘုရားထံတော်သို့ လာလတ်ပုံကို၊ ၎င်းအဋ္ဌကထာပဋ္ဌမဇာတပ်မျက်နှာ ၂၆၈-၌။

သတ္တုသန္တိကဲ့အာဂန္တုကြောင့်ရာမဏေမရိစိ ဒိဋ္ဌာ ယထာ အယံဂိဟ္ဟသမယေ ဥဒ္ဒါတာ မရိစိဒုရေ ဒ္ဌိတာနံ ရူပဂတာ၀ိယ ပညာယတိ၊ သန္တိကေ အာဂန္တုကဲ့နှင့်နေ၀ပညာယတိ၊ အယံ အတ္ထာ၊ ဝေါ ဥပ္ပါဒ၀ယ ဌေန ဝေ ရူပေါ တိ မရိစိကမ္မဋ္ဌာနံ ဘာ၀ေန္တော အာဂတ္တော။

(အနက်)။ ၊သော၊ ထိုရဟန်းသည်။ သတ္တုသန္တိကံ၊ မြတ်စွာဘုရား၏အထံတော်သို့။အာဂန္တုကြောင့်၊လာလတ်သည်ရှိသော်။ အန္တရာမဏ္ဍ၊ခရီး၏အကြား၌။မရိစိ၊တံလျှပ်ကို။ ဒိဋ္ဌာ၊မြင်၍၊ဂိဟ္ဟသမယေ၊နွေဥတုတို့၊ဥဒ္ဒါတာ၊ထလတ်သော။ အယံမရိစိ၊ဤတံလျှပ်သည်။ဒူရေ ဌိတာနံ၊အဝေးတို့တည်သောသူတို့အား။ရူပဂတာ၀ိယ၊ ရုပ်ကောင်ကဲ့သို့။ ပညာယတိ၊ထင်၏။သန္တိကေ၊အနီးတို့။ ဥပဂဏ္ဌန္တာနုံ၊ ကပ်ရောက်ကုန်သောသူတို့အား။ နေ၀ပညာယတိယထာ၊

မထင်သကဲ့သို့။ အယံအတ္တဘာဝေါဒီ၊ ဤကိုယ်ကောင်ကြီးသည်လည်း။ ဥပ္ပါဒ-ဝယဒ္ဒေနာ၊ဖြစ်ခြင်း,ပျက်ခြင်း အနက်ကြောင့်၊ဝေဒူပေါ၊ဤတံလျှပ် သဘောရှိ၏၊ ဇုတိ၊ဤသို့၊ မရိုစိကမ္မဌာနံ၊ တံလျှပ်ကမ္မဌာန်းကို။ဘာဝေနေ္တာ ပွါးများလျက်။အာဂတ္တိ၊လာလတ်၍။

ဤပါဠိတော် အဋ္ဌကထာများကို ထောက်၍ ဘဂဝန္တာဟုဆိုအပ်သောအနိစ္စဉာဏ်ကိုရအောင်အားထုတ်မှု၌ တံလျှပ်အာရုံကဲ့သို့ရှင်း၊ရေပွက်အာရုံကဲ့သို့ရှင်းထင်ရမြင်ရမည်ဟုသောသောချာချာယုံကြည်ကြလေကုန်။ တပိုင်းတစမျှလောက်နှင့်အထူးထူးအထွေထွေကြီစည်စိတ်ကူးရတ်ုင်းမမျှောက်မမှားကြစေပါကုန်လင့်။ (အလွန်ရခဲလှစွာသောဘဝ, အလွန်တွေ့ခဲလှစွာသော သာသနာ,အလွန်ဖြစ်ခဲလှစွာသောသဒ္ဓါတရား,အလွန်တရာမှအသုံးသဖြင့်ကြားနာရ-ဘတ်ရခဲသောတရားတော်ဟုအထူးသတိပြုကြပါလေကုန်)။ ဤကဲ့သို့အခါကောင်း,အခွင့်ကောင်းနှင့် ကြုံကြိုက်ကြပါလျက်။အလွဲလွဲအချော်ချော်ဖြစ်နေကြ၊အားမထုတ်ဘဲပျင်းရိနေကြပါမူကား။ အဘယ်အခါအဘယ်ကမ္ဘာမှာ ကျွတ်လပ်းလွတ်လပ်းကိုခန့်မှန်းနိုင်ကြပါအုံ့နည်း။

ထိုကြောင့်ရှေးအဆက်နောက်အဆက်အားဖြင့်ဆက်စပ်ခြင်းကြောင့်၊ ကြာမြင့်စွာစဉ်တန်း၍ တရုတည်း တခဲတည်းကဲ့သို့ထင်နေရသော တံလျှပ်ကို၊ တို့သောအခိုက်အတန့်ရှိသော ဘင်ခဏအားဖြင့်ဉာဏ်အားပိုင်းဖြတ်၍။ အနိစ္စဉာဏ်ထင်မြင်လာနိုင်သကဲ့သို့။ထိုနည်းတူစွာရှေးအဆက်နောက်အဆက်အားဖြင့် ဆက်စပ်ခြင်းကြောင့်။ ကြာမြင့်စွာစဉ်တန်း၍ တရုတည်း တခဲတည်းကဲ့သို့ထင်နေရသော ဤချာနာသဘောကို တို့သော အခိုက်အတန့်ရှိသောဘင်ခဏအားဖြင့်။ဉာဏ်အားပိုင်းဖြတ်၍အနိစ္စဉာဏ်ထင်မြင်နိုင်သဖြင့်။ထိုသို့ထင်မြင်သောချပ်နာပ်ကို တံလျှပ်အာရုံ-ရေပွက်အာရုံနှင့်တူစွာအာရုံအဖြစ်အားဖြင့် ရှိရမည်ဟုသိကြလေ။ ဤသို့လျှင်ဘဂဝန္တာဏ်ကိုရပြီးသောပုဂ္ဂိုလ်သည် သည်း ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်အခဏေးဒ္ဒါဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသောနည်းအတိုင်း။ဝိပဿနာ်ချပ်ကိုအနိစ္စ-ဒုက္ခ-

ဆနတ္တလက္ခဏာရေး သုံးပါးလည်း၍၊ ထိုရုပ်ကို ရှုဆပ်သောနာမ်ကိုလည်း ထိုနည်းဆတူ လက္ခဏာရေးသုံးပါးလည်း၍၊ ဘုံသုံးဆဲ့တစ်ခု၏သက်ရှိသက်မဲ့ ဆလုံးကိုဆကျဉ်းရုံး၍ ရှုရာ၏။ ထိုနောက် လွန်ခဲ့သောဘဝက ဆဝိဇ္ဇာတဏှာ ဥပါဒါန်ကံဆကြောင်းကြောင့် ဖြစ်၍။ ဤပစ္စုပ္ပန်ဘဝ၌ ကံစိတ်ဥတု အာဟာရ ဆထောက်ဆပင့်ကြောင့်မရပ်မစဲတသဲသဲဖြစ်ပျက်နေသောရုပ်တရား၏ ထိုဖြစ်စေတတ်သောဆကြောင်း ဆထောက်ဆပင့် နှစ်ပါးရုံကိုလည်း မမြဲသောသဘော- ဆင်းရဲသောသဘော- ပိုင်သူဆိုင်သူပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါမရှိသော သဘောဟု ထင်ဖြင်ဆောင် ရှုကြလေ။ ထိုဆခါ ဆကြောင်းပြုပြင်သမျှသော သဘောဟူ သမျှတို့၌ စင်စစ်ဒုက္ခတုံးဒုက္ခခဲကြီးဟူ၍သာလျှင်၊ ဖွဲ့မြဲစွာဉာဏ်ဆားထင်ရှားသွားရလေ၏။ မခဲယဉ်းတော့ချေ။ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ဖြစ်ဆောင် ဆားထုတ်လိုက်ကြ။ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် ဖြစ်လာသောဆခါ၌မူကား။ ဆထက်ဉာဏ်တို့၌ဆားထုတ်ရန် ဆခြေဆမြစ် ရကြပေလိမ့်မည်။ လက်မလျှော့ကြနှင့်၊ ထိုကဲ့သို့ဘုဉာဏ်ဟုဆိုဆပ်သော ဗလဝိပဿနာဉာဏ်သည်သာလျှင်။ သန္တိတီစနု- သမူဟာစနု- ကိစ္စစနု- ဆာရမ္မဏာစနုတည်းဟူသောလေးပါးသော စနုပညာတ်တို့ကို ခွါလွန်ပယ်စွန့်နိုင်ရာ၏။ ။ဆာဘယ်ကဲ့သို့နည်းဟူမူကား။ ရှာ်တို့၏ ကုန်ပျက်ခြင်းဟု ဆိုဆပ်သော ခယ-ဝယသဘောကို ရှုမြင်၍ ထိုရှာ်တို့၏ ခယ-ဝယသဘောကိုမြင်သောစိတ်၏လည်း ခယ-ဝယသဘောကိုနောက်စိတ်ဖြင့်။ ၎င်းနောက် စိတ်ကို တာဝန်နောက်စိတ်ဖြင့် စသောဆားဖြင့်။ ဆဆင့်ဆင့် ရှုမြင်လေသောကြောင့်။

(၁) နံနက်ဆခါကပင် ဇနေသော ရှာ်သည် မွန်းတည့်သည်တိုင်ဆောင် ဇနေ၏ဟူသော ရှာ်သန္တာန်တို့ စနုပညာတ်။ မွန်းတည့်ဆခါက ပူနေ၊သောရှာ်သည် နေဝင်သည် တိုင်ဆောင် ပူနေ၏ဟူသော ရှာ်သန္တာန်တို့ စနု ပညာတ်။ နံနက် ဆခါက မည်းနက်သော ဆဆင်းသည် မွန်းတည့်သည် တိုင်ဆောင်ရှိနေသေးသည်စသော ရှာ်သန္တာန်တို့ စနုပညာတ်။ ငါးပိနစ်လောက် ကြာဆောင် စိမ်းစိမ်း

ကြည့်နေသောဆခါမြင်စိတ်သည်။ ၎င်းငါးမိနစ်ကိုမလွန်မီဆောင်း ၌မချုပ်မပျက်- တမြင်တည်း မြင်နေသည့်စသော နာမ်သန္တာတို ဃနေ ပညတ်တို့ကို ဖိုင်းဖြတ်၍ သန္တာတို ဃနသညာကို ပယ်စွန့် နိုင်ခြင်း။

(၂) ဆာရုံ ဆကြည့်ခင်တ- ဝိညာဏ်တို့၏ ဆသီးသီးသော သဘောလက္ခဏာတို့ကိုဖိုင်းခြား၍ သမူဟဃနပညတ်ကိုခွဲခြမ်း နိုင်ခြင်းကြောင့်သမူဟဃနသညာကိုပယ်စွန့်နိုင်ခြင်း။

(၃) ရှေမြင်သောဝိထိစိတ်ကတခြား-နောက်မြင်သော ဝိထိ စိတ်ကတခြားဟုရှေကိစ္စ-နောက်ကိစ္စတို့ကိုဖိုင်းခြား၍ ကိစ္စဃန သညာကိုပယ်စွန့်နိုင်ခြင်း။

(၄) ရှေမြင်ဆပ်သောဝိထိစိတ်၏ ဆာရုံကတခြား- နောက် မြင်သောဝိထိစိတ်၏ ဆာရုံက တခြားဟု။ ဆပြတ်ပြတ်ထင်ခြင်း ကြောင့် ဆာရမ္မ ဃနသညာကို ပယ်စွန့်နိုင်ခြင်း တို့သည်ဖြစ်ကြ ကုန်၏။ထိုကြောင့်ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ဆဋ္ဌကထာမျက်နှာ ၅၄၄-၌။

ခယာနုပသဿနံ ဘာဝေတွာ ဃနသညံ ပဇဟတိ။

(ဆနက်)။ ။ခယာနုပသဿနံ။ ခယာ နုပသဿနာကို။ ဘာဝေ တွာပွါးများသောပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဃနသညံ၊ ဃနသညာကို။ ပဇ ဟတိ၊ပယ်စွန့်၏။ထိုကြောင့် ဃနသညာကို- ခယာနုပသဿနာဟု ဆိုဆပ်သောဆနိစ္စညာဏ်မှသာလျှင်ပယ်နိုင်၏ဟုမှတ်ကြ။ ၎င်းဃန သညံဆိုသောပုဒ်ကိုလည်း။ဂင်းဋီကာ(ဒု)မျက်နှာ ၄၀၁-၌။

ဃနသညန္တိ သန္တာတသမူဟ ကိစ္စာရမ္မဏာနံ ဝေသနေကတ္တ ဂဟဏံ။

(ဆနက်)။ ။ဃနသညန္တိ၊ ဟူသည်ကား။ သန္တာတိ သမူဟ ကိစ္စာရမ္မဏာနံ၊သန္တာတိ,သမူဟကိစ္စ,ဆာရုံတို့၏။ဝေသန၊ဆစွမ်း ဆောင်ဖြင့်။ဧကတ္တဂဟဏံ၊တစေါင်းတည်းယူခြင်းတည်း။ ဤသို့ဆို ဆပ်ခဲ့ပြီးသောနည်းကို ဆစဉ်ဖြိုးသော ဆောင်ဖြင့် ဆာရုံတခုတည်း ကိုသုံးသပ်လျက်ပင်လျှင် ရုပ်နာမ်နှစ်ပါး ထင်ပြင် ကဲ့ပြားစွာ သိ ခြင်း။ဆနိစ္စစသောလက္ခဏာသုံးပါးပေါက်ပြောက်ခြင်း။ဃနကြေ

ပျက်ခြင်းဖြစ်နိုင်ပုံကိုသိကြသော။ထိုသို့မဟုတ်ဘဲလျက်။ဦးတိုက်ခြင်္ဂြိုဟ်
ယရေးသားဆပ်သောနိဗ္ဗာနသုခဒီပနီကျမ်း။ ဝိညာဏာ နုပသဿနိ
ပိုင်း-မျက်နှာ ၄၅-၄၆ ၌။ ဆန်စပေါ်ဆောင် ရှာနည်းကိုပြဆိုရာ
ဆရာကားခဲ့။ ရှပ်တို့၏ ဆန်စပ် လက္ခဏာကို မသုံး သပ်ဘဲ။ ဆသိ
ဝိညာဏ် တို့ကိုသာ ဒွါရ ခြောက်ပါးခဲ့ လှည့်၍ ကြည့်ရ မည်ဆ
ကြောင်း။စက္ခုဒွါရခ၊ဖြစ်သော ဝိထိစိတ်တို့တွင်လည်း။ ဆတိတ
ဘဝင်စိတ်သည် ဘဝင်ခံစလုံ စိတ်သို့မရောက်ဘဲ ချုပ်ကြောင်း
စသောဆားဖြင့်။ ဘဝင်ုပယ္ဆေဒစိတ်-ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်းစိတ်- စက္ခု
ဝိညာဏ်-သမ္ပဋိစ္ဆိန်း-သန္တီရဏ-ဝုဋ္ဌော- ဇောဝုနစ်ကြိမ်- တဒါ
ရုံနှစ်ကြိမ်ဟုဆိုဆပ်သောဝိထိစိတ်တို့၏ တခုစီတခုစီချုပ်ပျောက်
ကြောင်းဆားဖြင့်။ထိုဝိထိစိတ်ဆသီးသီးတခုစီတခုစီချုပ်ပျောက်
ပုံကိုခြောက်ဒွါရတို့၌ လှည့်ကာလှည့်ကာ သုံးသပ်လျှင်။ တဖြုန်း
ဖြုန်း- မရပ်မစဲ တသဲသဲဖြစ်သမျှစိတ်တို့၏ ပျက်စီးသည်ကိုသာ
တရေးရေးမြင်ရလေ၏ဟုရေးသားလေရာ။ ဒွါရခြောက်ပါးတို့ဖြင့်
လှည့်ကာလှည့်ကာသုံးသပ်နေသောပုဂ္ဂိုလ်ဆား။ ထိုဆတိတ ဘ
ဝင်-ဘဝင်ခံစလုံ- ဘဝင်ုပယ္ဆေဒစသော ဝိထိစိတ်ဆစဉ်တို့သည်။
သဘာဝဆလျှောက် တဖြုန်းဖြုန်း-မရပ်မစဲ တသဲသဲဖြစ်ပျက်နေ
ကြသည်ကား စင်စစ်မှန်၏။ သို့ရာတွင်ထိုကဲ့သို့ ဒွါရခြောက်ပါးတို့
ဖြင့်လှည့်ကာလှည့်ကာသုံးသပ်နေသောပုဂ္ဂိုလ်ဆား။တဖြုန်းဖြုန်း
မရပ်မစဲတသဲသဲသူ့သဘာဝဆလျှောက်ဖြစ်ပျက်နေသော ဆတိ
တဘဝင်စိတ်-ဘ ဝင်ခံစလုံစိတ်- ဘဝင်ုပယ္ဆေဒစိတ်စသော ဝိထိ
စိတ်ဆစဉ်ဆတန်းတို့၏တဖြုန်းဖြုန်း မရပ်မစဲ တသဲသဲဖြစ်ပျက်
နေခြင်းကိုကား။ ဆာရုံ ဆဖြစ်ဖြင့် ဉာဏ်ထဲ၌ ထင်ဖြင် လိမ့်မည်
မဟုတ်ချေ။ ဆဘယ်ကြောင့် ဆိုသော်။ ထိုဝိထိစိတ်တခု- တခုစီ
တို့၏ဖြစ်ပျက်နေသောဆစဉ်ကို သိတတ်သော ဉာဏ်သည်ကား
သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်သာလျှင်ဖြစ်၏။ ဝိပဿနာဉာဏ်မဟုတ်။
ဝိပဿနာဉာဏ် သည်ကား ဝိထိစိတ်တို့၏ ဆစဉ်ကို မမြင်နိုင်။
ဝိပဿနာဉာဏ်၏ မြင်နိုင်သော ဆာရုံများကိုပြဆိုဆပ်ခဲ့ပြီ။ ပြန်

ကြည့်ကြလေ။ ထိုကဲ့သို့ဝိပဿနာ ဆလုပ်နည်းမှန်ဖြင့် ဆားထုတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ဆားသာလျှင်။ တဖြုန်းဖြုန်း မရုပ်မစဲ တသဲသဲဖြစ်ပျက်နေသောရုပ်နာမ်တို့ကို မြင်ကြရလိမ့်မည်ဆိုမှန်ဖြစ်၏။ သို့ရာတွင်၊ရုပ်ချည်းသက်သက်-နာမ်ချည်းသက်သက် ရှု၍ရင်း။ ဆဋ္ဌာတ္တာချည်းသက်သက်၊ ဗဟိဒ္ဓချည်းသက်သက် ရှု၍ရင်း။ မဂ်ဟုဆိုဆပ်သော ထမြောက်ခြင်း မဖြစ်နိုင်ရာ။ ဆနိစ္စချည်းသက်သက်-ဒုက္ခချည်းသက်သက်- ဆနတ္တချည်း သက်သက် သုံးသပ်၍ မဂ်ဟုဆိုဆပ်သောထမြောက်ခြင်းမဖြစ်နိုင်ကြောင်းကိုကား ပြဆိုဆပ်ခဲ့ပြီ။ တဘန်ရုပ်ချည်းသက်သက် စသောဆားဖြင့်သုံးသပ်၍ မဂ်ဟုဆိုဆပ်သောထမြောက်ခြင်းမဖြစ်နိုင်ပုံကိုပြပေအုံ့။ ။ဆဋ္ဌသာလိနီသောဓမ္မသင်္ဂဏီဆဋ္ဌကထာမျက်နှာ ၂၄၅-၌။

ယသ္မာပန နသုဒ္ဓဆဋ္ဌာဒဿနမတ္တေနေဝ မဂ္ဂဝုဋ္ဌာနံဟောတိ ဗဟိဒ္ဓါဝိမုဋ္ဌမေဝ၊ တသ္မာပရသဿခန္ဓေပိ ဆနုပါဒိဏ္ဏာသင်္ခါရေပိ၊ ဆနိစ္စံဒုက္ခမနတ္တာတိပဿတိ။

(ဆနက်)။ ။ယသ္မာပန၊ ဆကြောင်ကြောင့်ကား။ သုဒ္ဓဆဋ္ဌာဒဿန မတ္တေနေဝ၊ ဆဋ္ဌာသက်သက်ကို ရှုမြင်ခြင်းမျှဖြင့်သာလျှင်။မဂ္ဂဝုဋ္ဌာနံ၊ မဂ်ဟု ဆိုဆပ်သောထမြောက်ခြင်းသည်။နဟောတိ၊ မဖြစ်သေး။ ဗဟိဒ္ဓါဝိ၊ဗိဒ္ဓ၃ဆပသန္ဓာန်ဒ္ဓလည်း။ ဒဋ္ဌဗ္ဗမေဝ၊ရှုမြင်ဆပ်သည်သာလျှင်ကတည်း။ (ဝေဝသဒ္ဒါ,က၊မရှုမမြင်ဘဲမနေရဟူလို)။တသ္မာ၊ထိုကြောင့်။ ပရသ၊သူဘပါး၌။ ခန္ဓေပိ၊ခန္ဓာရုပ်,နာမ်တို့ကိုလည်း။ဆနုပါဒိဏ္ဏာသင်္ခါရေပိ၊ သစ်ပင်,တော,တောင်,ရေ,မြေစသောဆနုပါဒိဏ္ဏသင်္ခါရာန်တို့ကိုလည်း၊ဆနိစ္စံ၊ဆနိစ္စတလျှသ့်၊ဒုက္ခံ၊ ဒုက္ခတလျှသ့်။ ဆနတ္တာ၊ဆနတ္တတလျှသ့်။ ဣတိ၊ဤသို့။ ပဿတိ၊ရှုမြင်၏။ ။သိသာပြီ။ရင်းကျမ်းမျက်နှာ ၂၅၅-၌၊

ယသ္မာပနနသုဒ္ဓ(ဗ)ဒဿနမတ္တေနေဝ မဂ္ဂဝုဋ္ဌာနံဟောတိ၊ ဆရုပ်ပိဒဋ္ဌဗ္ဗမေဝ၊ တသ္မာတံရုပ်ဆာရမ္ဘကံကတ္တာ ဥပ္ပန္နံ၊ဝေဒနံ သညံ သင်္ခါရေဝိညာဏမ္ပိ ဒုက္ခံဆရုပန္တိတ္တာ ဆနိစ္စာဒိတောပဿတိ။

(အနက်)။ ။ယသ္မာပန၊အကြင်ကြောင့်ကား။ သုဒ္ဓရူပဒဿနမတ္တေနေ၀၊ရူပ်သက်သက်ကို ရှုမြင်ကာမျှဖြင့်သာလျှင်။ မဂ္ဂဝုဋ္ဌာနံ၊မဂ်ဟုဆိုအပ်သောထမြောက်ခြင်းသည်၊နေဟောတိ၊မဖြစ်။အရူပံ ဝိ၊နာမ်ကိုလည်း။ဒဋ္ဌဗ္ဗမေ၀၊ရှုမြင်အပ်သည်သာလျှင်တည်း။ (ဇော သဒ္ဒါ,က၊မရှုမြင်ဘဲအလုပ်မဖြစ်ဟူလို)။တသ္မာ၊ထိုကြောင့်။တံရူပံ၊ ထိုရူပ်ကို။အာရမ္မဏံကဘွာ၊အာရုံပြု၍။ဥပ္ပန္နံ၊ဖြစ်သော။ ဝေဒနဉ္စ၊ ဝေဒနာကိုဝင်း။သညဉ္စ၊သညာကိုဝင်း၊ သင်္ခါရေစ၊သင်္ခါရတို့ကို ဝင်း။ ဝိညာဏဉ္စ၊ဝိညာဏ်ကိုဝင်း။ ဣဒံ၊ ဤဝေဒနာသညာသင်္ခါရ ဝိညာဏ်သည်။အရူပံ၊နာမ်တည်း။ ဣတိ၊ဤသို့။ ပရိ၊ဆိုနှိုင်းဟု၊ရူပ်, နာမ်နှစ်ပါးကိုပိုင်းခြား၍။ အနိစ္စာဒိ၀သေန၊ အနိစ္စစသောအားဖြင့်။ တနည်း။အနိစ္စ,ဒုက္ခ,အနတ္တအားဖြင့်။ပဿတိ၊ရှု၏။

အဓိပ္ပါယ်ကား။ ရူပ်သက်သက်ကို ရှုမြင်ကာမျှဖြင့် မဂ်ဉာဏ်မဖြစ်နိုင်။နာမ်ကိုလည်းရှုအပ်၏။ထိုကြောင့်ထိုနာမ်ကိုရှုသောအခါ၊ရူပ်အပျက်ကိုအာရုံပြုနေသော ဝေဒနာကို,သညာကို, သင်္ခါရကို,ဝိညာဏ်ကို(တပါးပါးကိုသော်၎င်း,အားလုံးကိုချုံး၍သော်၎င်း)။ နာမ်ဟူ၍ ရူပ်,နာမ်နှစ်ပါးကို ပိုင်းခြား၍ သိသော နာမရူပ ပရိစ္ဆေဒဉာဏ်ဖြစ်ပြီးလျှင်။ ရူပ်ကိုအနိစ္စ, ဒုက္ခ,အနတ္တ အားဖြင့် လက္ခဏာရေးတင်ပြီး၍၊ ထိုရူပ်အပျက်ကို အာရုံပြု၍ရှုနေသော နာမ်ကိုလည်း အနိစ္စ,ဒုက္ခ,အနတ္တအားဖြင့် ရှုရမည်ဟူလို။ဤအဓိပ္ပာယဟောပြကားတော်သည်လည်း ပဋိသန္ဓိဒါမဂ်ပါဠိတော်နှင့်ညီ၏။ ဤပဋိသန္ဓိဒါမဂ်ပါဠိတော်၌ကား နာမက္ခန္ဓာလေးပါးကို ပေါင်း၍ နာမ်တခုတည်းဖြင့် သုံးသပ်ရန် ဟောတော်မူအပ်၏။ ထိုကြောင့် ထိုကဲ့သို့ဝိပဿနာအလုပ်နည်း၄နိုင်လမ်း၄နိုင်အာဘိုင်း အားထုတ်သုံးသပ်သောပုဂ္ဂိုလ်အား လက္ခဏာရေး သုံးတန်သို့တင်၍ သုံးသပ်အပ်သောအာရုံနိမိတ်ရှိရမည်ဟုဆုံးဖြတ်ချက်ချကြလေကုန်။

အဘယ်ကြောင့် ဆိုသော်၊ ဝိပဿနာဉာဏ် ထင်ရှားသော ပုဂ္ဂိုလ်အားသမထအလုပ်သည်လည်းပါ၀င်နေသဖြင့်၊ ထိုဝိပဿနာအရာ,သမထအရာတို့မှာလည်း အာရုံနိမိတ်နှင့် မကင်းရသည်

ဖြစ်၍၊ဝိပဿနာ၏ဆောရုံသည်ကား ဖြစ်မစဲ, ပျက်မစဲ မမြဲသောဆ ခြင်းဆရာဆောရုံဖြစ်၏။သမထ၏ဆောရုံသည်ကား သင်္ခါရနိဗိတ်ဆ ခဏမျှ၌ ဆိုဆပ်ခဲ့ပြီးသော သင်္ခါရနိဗိတ်ဆောရုံဖြစ်၏။ဆကယ်၍ တ စုံဘယောက်သောပုဂ္ဂိုလ်ကပရမတ္ထတရားခို သဘောမျှသာရှိ၏။ ပြုစရာမရှိ, ဆရိပ်ဆရောင်မရှိ၊ ဆာဘယ်ရှာသင်္ခါရနိဗိတ်ဆောရုံရှိ အံ့နည်းဟုဆိုအံ့၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ဆိုသော စကားသည်ဝိပဿနာလုပ် ရာ၌သမထဆလုပ်မပါမဝင်ဟုဆိုရာရောက်၏။ ဆကယ်၍ဝိပဿနာ ဉာဏ်သည် ရှုဆပ်သောဖြစ်,ပျက်မစဲ၊ ဆသစ်ဆသစ်၊ ဆဆစ်ဆ ဆစ်ဆောရုံကိုပင်၊သမထ၏ဆောရုံဟုဆိုကြားအံ့။ (၅)ဆရာ၌သမထ နှင့်သမာဓိဆတူတူ)။ထိုဆခါဝိပဿနာဆောရုံသည်ပင်သမထဆော ရုံ၊သမထဆောရုံသည်ပင်ဝိပဿနာဆောရုံဖြစ်နေသဖြင့်၊ ဝိပဿနာ သည်ပင်သမထ၊သမထသည်ပင်ဝိပဿနာဟုဆိုရာလည်းရောက် လေ၏။ဆလွန်စည်းစားကြ၊ မထိုင်းနှင်းကြကုန်လင့်။ ထိုသမထဆို ဆပ်သော တရားသည် ဆောရုံ၌ စိပ်းစိပ်း ကပ်၍ ရှုတတ်သော ကြောင့် ချာနိလည်းမည်၏၊ ဆောရုံ၌ ကောင်းစွာ တည်နေသော ကြောင့်သမာဓိလည်းမည်၏။ ။လက္ခဏာဆောင်ကား ဥပနိဗ္ဗာ နလက္ခဏာရှိ၏ဟူလို။ ။ထိုဥပနိဗ္ဗာန လက္ခဏာ သည်လည်း ဆောရမ္မဏာပနိဗ္ဗာနလက္ခဏာ, လက္ခဏာပနိဗ္ဗာနလက္ခဏာ ဟူ၍ နှစ်ပါးရှိ၏။ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်ကသိုဏ်းပညတ်စသောဆောရုံ၌ စိပ်း စိပ်းကပ်၍ ရှုခြင်းသည် ဆောရမ္မဏာပနိဗ္ဗာန လက္ခဏာမည်၏။ဝိ ပဿနာဉာဏ်, မဂ်ဉာဏ်, ဖိုလ်ဉာဏ်တို့သည် လက္ခဏာပနိဗ္ဗာန လက္ခဏာမည်၏။

ဝိပဿနာဉာဏ်, မဂ်ဉာဏ်,ဖိုလ်ဉာဏ်တို့၏ လက္ခဏာပနိဗ္ဗာန ဖြစ်ပုံကိုဆိုဦးအံ့။ ။ဝိပဿနာဉာဏ်သည်ဆနိစ္စလက္ခဏာ,ဒုက္ခ လက္ခဏာ,ဆနတ္တလက္ခဏာတို့ကိုကပ်၍ စိပ်းစိပ်းရှုခြင်းကြောင့် လက္ခဏာပနိဗ္ဗာနမည်၏။ ဝိပဿနာဉာဏ်သည် ပြုဆပ်သောကိစ္စ ကိုမဂ်ဉာဏ်သည် ပြီးဆုံးခြင်းကြောင့် မဂ်ဉာဏ်သည် လက္ခဏာပ နိဗ္ဗာနမည်၏။ ဖိုလ်ဉာဏ်သည် နိဗ္ဗာနသစ္စာနိဗ္ဗာန်၏ မပျက်မစီး

အမြဲဘည့်နေသော ဟုတ်မှန်သော ဦးခြင်းဟုဆိုအပ်သော သန္ဓိ လက္ခဏာကိုကပ်၍စိမ်းစိမ်းရှုခြင်းကြောင့် လက္ခဏာပုံနိဗ္ဗာနမည်၏။ထိုကြောင့်ဝိပဿနာဉာဏ်၌ အနိစ္စလက္ခဏာ,ဒုက္ခလက္ခဏာ, အနတ္တလက္ခဏာတို့ကို၊ တခုသော သင်္ခါရနိမိတ်အာရုံ၌ ကပ်၍ စိမ်းစိမ်းရှုခြင်းလက္ခဏာရှိသော လက္ခဏာပုံနိဗ္ဗာနမဖြစ်ဘဲ၊ အာရုံ ခြောက်ပါးကို လှည့်ကာလှည့်ကာသုံးသပ်ခြင်းဖြင့်ရင်း၊ ရူပါရုံကို ရှုရာ၌မျက်စိမှိတ်တုံ,ဖွင့်တုံပြု၍။သဒ္ဒါရုံ၌နားကို လက်ဝါးဖြင့်တီး၍တီး၍၊ဂန္ဓာရုံ၌ နှာခေါင်းကိုရှုလိုက်,ဂဲလိုက်ပြု၍၊ရသာရုံ၌အရသာကိုလျှာ၌ တို့တုံ,ယူတုံပြု၍၊ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ၌အတွေ့ကို တွေ့တုံ,မ တွေ့တုံပြု၍သုံးသပ်ခြင်းဖြင့်ရင်း၊ဝိပဿနာဉာဏ်မဖြစ်နိုင်ကြောင်း ကိုသိကြလေကုန်လော့။ မြတ်စွာဘုရားရှင်၏သာသနာတော်ကြီး ကိုအချည်းနှီးပေါ်ဖျင်း၍ မပစ်ကြဘဲ၊ ပွင့်လင်းဘိုးဆရေးကို အား ပေးကြိုးစားကြပါကုန်လော့။ စာသင်ဘော၌ အပြောပင်ကြီးကျယ် သော်လည်း။ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်စခန်းသို့ရောက်သောအခါလွယ်ကူ ပေါ့ပါးကြောင်းကိုသိကြပေကော့လတ္တံ့။ ။ဝိပဿနာရှုသော ပုဂ္ဂိုလ်အားသမထလည်းရုံတွဲပါလာကြောင်းကို၊အရှင်မဟာသာ ရိပုတ္တာမထေရ်မြတ်သည်ပဋိသမ္ภိဒါပါဠိတော်မျက်နှာ ၆၂-၌။

သမာဒဟိတ္တာယထာဘူတံ ဝိပဿတိ၊ဝိပဿမာနောယထာဘူတံ သမာဒဟေ၊ ဝိပဿနာစ သမထော တဒါအဟု၊ သမာနဘာဂါ ယုဂနဒ္ဓါဝတ္တရေ။

(အနက်)။ ။ဝိပဿမာနော၊ဝိပဿနာရှုသောပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ယထာ၊ အကြင်သို့သော အခြင်းအရာ အားဖြင့်။ သမာဒဟိတ္တာ၊ ကောင်းစွာစိတ်ကိုတည်ကြည်၍။စေဝိပဿတိ၊အကယ်၍ဝိပဿ နာရှုငြားအုံ့။ယထာ၊အကြင်သို့သောအခြင်းအရာအားဖြင့်။ စေသ မာဒဟေ၊အကယ်၍ ကောင်းစွာစိတ်ကိုတည်ကြည်သည်ဖြစ်ငြား အုံ့။တဒါ၊ထိုအခါ၌။ဝိပဿနာစ၊ဝိပဿနာသည်လည်း။အဟု၊ဖြစ် ပြီ။သမထောစ၊ သမထသည်လည်း။အဟု၊ဖြစ်ပြီ။ သမာနဘာဂါ၊

တူသောဆာဘို့ရှိကုန်သော။ ယုဂနဒ္ဓာ၊သမထနှင့်ဝိပဿနာဆုံ့ဖွဲ့ကြကုန်သောတရားတို့သည်။ဝတ္ထုရေ၊ဖြစ်ကြကုန်၏။

ဆဝေးဆားဖြင့်စည်းစားရန်ဆချက်ကြီးတခုကိုဆိုလိုက်ဦးအုံ့။ ။ တံလျှပ်၏ဆဖြစ်, ဆပျက်ကိုင်း၊ရေပွက်၏ဆဖြစ်, ဆပျက်ကိုင်းရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်ဆား၊ ထိုတံလျှပ်, ရေပွက်တို့၏ ဆဖြစ်, ဆပျက်သည်ရှုနှုန်ရင်းသောကြောင့်ဝိပဿနာပညာမျက်စိ၊ ဉာဏ်ဆမြင်မရှိကြကုန်သော သူတို့ဆားပင်သော်လည်း။ တံလျှပ်ကိုရိပ်ရိပ်ရိပ်ရိပ်ဆားဖြင့်တရိပ်ရိပ်၊ရေပွက်ကို ဖြုတ်ဖြုတ်ဖြုတ်ဖြုတ်ဆားဖြင့်တဖြုတ်ဖြုတ်။ပကတိမျက်စိဖြင့်မြင်ရကိုသက်ဆိုထင်ရ၏။ ဤရှုပ်, နာမ်တို့၏ဆဖြစ်ဆပျက်သည်ကား။ တံလျှပ်, ရေပွက်တို့၏ ဆဖြစ်ဆပျက်လောက် မရှုနိုင်ရင်း၊ ဆလွန်စေ့စပ် သိပ်သည်းသိပ်မွှေ့ပြီးမြင်နိုင်ခဲသည်ဖြစ်ပါလျက်။မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် "ယထာဝုပ္ပဒ္ဒကံပသေ၊ ယထာပသေ မရိုစိကံ"ဟူသော ပါဠိတော်ဖြင့်၊ ခန္ဓလောကတည်းဟူသော ရှုပ်,နာမ်တို့၏ဆဖြစ်,ဆပျက်ကို၊ တံလျှပ်ကိုကဲ့သို့ရှင်း။ရေပွက်ကိုကဲ့သို့ရှင်း မြင်ရမည်ဟု၊ ဆာဘယ်ကြောင့်ဟောတော်မူလေသနည်းဟု၊ ဆချိုသော ဝိပဿနာပညာမျက်စိ ဉာဏ်ဆမြင်မရှိကြ ကုန်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့က။ သဗ္ဗညုတ ဇေဉာဏ်တော်သခင် မြတ်စွာဘုရားရှင် ဆားသော်လည်း ကဲ့ရဲ့ပြစ်တင်ခဲ့လေရာ၏။ ။ရှင်းလင်းစွာသိစေဦးအုံ့။ ။ဝိပဿနာဉာဏ်ဆလုပ်သည်ကား။စက္ခုဝိညာဏ်သောတဝိညာဏ် ဃာနဝိညာဏ်ဇိဝှါဝိညာဏ်ကာယဝိညာဏ် တည်းဟူသောပဉ္စဝိညာဏ်၏ ဆလုပ်စင်စစ်မဟုတ်ချေ။ ပဉ္စဝိညာဏ်၏ ဆလုပ်သည် ဝိပဿနာဆလုပ်မဟုတ်၊မနောဝိညာဏ်၏ဆလုပ်သည်သာလျှင် ဝိပဿနာဆလုပ်ဖြစ်၏။ထိုသို့ဖြစ်ပါလျက် မျက်စိကို မှိတ်တုံ့ဖွင့်တုံ့ပြု၍ သုံးသပ်ရာ မြင်တဲချက်-မမြင်တဲချက်စီဆားဖြင့်ဖစ်သွားခြင်းဌာနင်း။ သစ်ရွက်ကဲ့တရွက်စီ တရွက် စီ လှည့်ကာလှည့်ကာပြု၍ သုံးသပ်ရာမြင်တဲချက်-မမြင်တဲချက်စီဆားဖြင့်ဖစ်သွားခြင်းဌာနင်း။ဝိပဿနာဉာဏ်သည်ကား။ ဆာဘယ်မှာ ဖြစ်နိုင် အုံ့နည်း။ မဖြစ်နိုင်ရာ။ ဆာဘယ်

ကြောင့်နည်းဆိုသော်။ မြင်ဆဲခဏသည် ရူပါရုံ၏ ပျက်ဆဲခဏမ ဟုတ်။ဖြစ်ပေါ် ဆဲခဏသာလျှင်ဖြစ်၏၊မမြင်ဆဲခဏသည် ရူပါရုံ၏ ပျက်ဆဲခဏဖြစ်၏။ မြင်ဆဲခဏ၌စက္ခုဝိညာဏ်စိတ်ဖြစ်ဏ။ ပျက်ဆဲ ကိုသိသောခဏ၌မနောဝိညာဏ်စိတ်ဖြစ်၏။ ထိုကြောင့် ထိုကဲ့သို့ မျက်စိကိုမှီတိုင်ကိုးပြု၍ရှုခြင်း။သစ်ရွက်ကိုတရွက်စီတရွက်စီ လှည့်ကာလှည့်ကာပြု၍ သုံးသပ်ခြင်းသည် ဝိပဿနာဆလုပ်ဖြစ် ရာအံ့လော၊ဆကယ်၍ဝိပဿနာဆလုပ် ဖြစ်ဏ်ဟုဆိုအံ့၊ ထိုဆခါ ဝိပဿနာဉာဏ်၏ဆာရုံသည် စက္ခုဝိညာဏ်စိတ်၏ဆာရုံဖြစ်၏ ဟူ၍ရင်း၊စက္ခုဝိညာဏ်စိတ်ဖြင့်တချက်။ မနောဝိညာဏ်စိတ်ဖြင့် တချက်ဆားဖြင့်ထင်မြင်ဆပ်သောဆာရုံဖြစ်၏ဟူ၍ရင်း။ ဆိုရာသို့ ကျရောက်လေတော့၏။ ဆာရုံခြောက်ပါးကို လှည့်ကာလှည့်ကာ ပြု၍သုံးသပ်ရာ၌လည်း။ သစ်ရွက်ကို လှည့်ကာလှည့်ကာပြု၍သုံး သပ်ခြင်းနှင့်မခြား တစားတည်း တူသည်သာလျှင်ဖြစ်၏။ ဆထူး ရှင်းလင်း၍ဆိုဘွယ်မရှိပြီ။

စင်ဧစ်သော်ကား။တံလျှပ်ရေပွက်သော်၊ ဆဖြစ်ဆပျက် မ ရှုနိုးရင်းသောရှုပ်နာမ်တို့၏ဆဖြစ်ဆပျက်ကိုတံလျှပ်ကိုကဲ့သို့ရင်း။ ရေပွက်ကိုကဲ့သို့ရင်း။ထင်မြင်သောဉာဏ်ကို ထူးသောဉာဏ်နှင့် နဲသောဆမြင်ဉာဏ်ဖြစ်သောကြောင့်။ ဝိပဿနာဉာဏ်ဟုခေါ် ၏။ ဥပမာ ဆားဖြင့်ကား။ လက်မလောက် ကြီးသော ဝဏ္ဏုတချကို ပကတိမျက်စိဖြင့်မြင်နိုင်ကြ၏။ ပကတိမျက်စိဖြင့် မမြင်နိုင်လော် ဆောင်သေးငယ်သော မြှုမှုန့်ငယ် တချကိုကား လက်မလောက် ကြီးဆောင်မြင်ရန်။ ဆားရှိသော မှန်ဘီလူးကြီးဖြင့် တပ်၍ကြည့် လိုက်သောဆခါ။ ထိုမြှုမှုန့်ငယ်ကို လက်မလောက်ဆကြီးမြင်ရ ရာသကဲ့သို့။ ပကတိမျက်စိဖြင့် မမြင်နိုင်လောက်ဆောင် ဆလွန် သိမ်မွေ့စွာဖြစ်ပျက်နေသောရှုပ်နာမ်တို့၏ဆဖြစ်ဆပျက်ကို။ ပက တိမျက်စိဖြင့် တံလျှပ်၏ တရိပ်ရိပ် ဖြစ်ပျက်နေခြင်းကို ငါတို့မြင် ကြ၏ဟုသောမည်ဆားဖြင့် ပြောဆိုဆပ်သော ထိုတံလျှပ်၏ဆဖြစ် ဆပျက်နှင့်တစားတည်းထပ်တူမြင်နိုင်ရန်မူကား။ဝိပဿနာပညာ

မျက်စိ၄နှာ၃ပါးကြီး ရှိကြကုန်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ဆာဘယ်မှာ လျှင်။မမြင်စွမ်းနိုင်ဘဲရှိချေတော့အုံ့နည်း။ မြင်စွမ်းနိုင်အုံ့သည်သာ လျှင်တည်း။ ဆိုဆက်ခဲ့ပြီးသော ပကတိ၄နှာ၃ပါးကြီးဖြင့်ပင်သော် လည်းမြင်ရကုန်၏။ဆဒိပ္ပါယ်ဆားဖြင့်ကား။ ရူပနာမ်တို့၏တရိပ်ရိပ် ဖြစ်ပျက်ခြင်းသည်တံလျှာ်၏ တရိပ်ရိပ်ဖြစ်ပျက်ခြင်းထက်ဆလွန် သိမ်မွေ့သောကြောင့်။ဆိုဆက်ခဲ့ပြီးသော ဝိပဿနာ၌နည်းဖြင့်လေ့ ကျင့်၍တံလျှာ်၏ တရိပ်ရိပ် ဖြစ်ပျက်နေခြင်းကို မြင်နိုင်သောဆ စွမ်းသတ္တိသက်-ဆလွန်ထက်မြက်လျှင်လျှားသောဉာဏ် ဖြစ်ပေါ် လာမှသာလျှင်၊ ရူပနာမ်တို့ကို တံလျှပ်နှင့်တူစွာ ဖြစ်ပျက်နေ၏ဟု မြင်စွမ်းနိုင်ရာ၏။မြတ်စွာဘုရား၌ကတံလျှပ်နှင့်တူစွာဆပျက်ကို မြင်ရမည် ဆိုသော်လည်း။ ရူပနာမ်တို့သည် တံလျှာ်ကဲ့သို့ ကြမ်း တမ်းစွာပျက်နေသည်ဟုမဖြစ်နိုင်ဆိုလို- သိမ်မွေ့စွာ ပျက်စီးနေသည် ကိုတံလျှပ်နှင့်တူစွာ မြင်ရမည်။ ၄နှာ၃ပါးကြီးကဲ့သို့ ဆမြင်ဉာဏ် ကြီးရမည်ဟူ၍သာလျှင် ဆိုလိုရင်းရှိ၏။ သို့ရာတွင် လက္ခဏာသုံး ပါးဆုံးဖြတ်ခြင်းသည်သာလျှင်ပဌာနဖြစ်၏။

ဘဂ်ဉာဏ်ဖြစ်ပုံကိုပြဆိုခြင်းပြီး၏။

---

(၈) အနိစ္စ,ဒုက္ခ,အနတ္တ,အစိအစဉ်ကိုပြဆိုခြင်း။

မြတ်စွာဘုရား၌တို့သည် ဆနိစ္စ ဒုက္ခဆနတ္တဟု စိစဉ်၍ဟော တော်မူဆပ်သောတရားတော်ကို၊ဆ၍သောပုဂ္ဂိုလ်တို့က ဆနတ္တ ဆနိစ္စဒုက္ခဟုချော်ရွှတ်စေလျက် စိစဉ်ကြလေကုန်၏။ ထိုသို့ချော် ရွှတ်စိစဉ်ခြင်းသည်မသင့်။ ဖောတိက သူဌေးဖ၏ သားဖြစ်သော ဒီဃာဝုသတ္တိုးသားသည်။ သေခါနီးခ၌ မြတ်စွာဘုရား၌ကိုပင်၍။ မြတ်စွာဘုရား၌သည်ဝိဇ္ဇာဆဟ်ရှိသောခြောက်ပါးသောတရား တော်ကို ဟောတော် မူဆပ်၏။ မဟာဝဂ္ဂ သံယုတ် ပါဠိတော် ၂၁၆-၌။

တသ္ဓာတိဟတ္ထိဒီဃာဝု ဣမေသုစတ္ဘသု သောတာပတ္တိယင်္ဂေါ်သု ပတိဋ္ဌာယ ဆဠင်္ဂေါ ဘာဂိယော ဒေမ္မေ ဥတ္တိရိ ဘာဝေယျာသိ၊ ဣစတ္ထိဒီဃာဝုသဗ္ဗသင်္ခါရေသု ဆနိစ္စာနုပဿိဝိဟရတိ၊ ဆနိစ္စေ ဒုက္ခသညိ၊ ဒုက္ခေ ဆနတ္တသညိ၊ ပဟာနသညိ ဝိရာဂသညိ၊ နိရောဓသညိတိ၊ ဧဝံဟိ ဘေဒီဃာဝုသိ ကိ ဘဝိဿတိ။

(ဆနက်)။ ။ဒီဃာဝု၊ ဒီဃာဝု၊ တသ္ဓာ၊ ထိုကြောင့်၊ ဣဟ၊ ဤဝါဒရားဏ် သာသနာတော်ဆတွင်း၌ ကွဲ၊သင်သည်၊ စတုသု၊ ဘုရား၌ယုံကြည်ခြင်း-တရား၌ယုံကြည်ခြင်း သံဃာ၌ယုံကြည်ခြင်း-တို့ကိုပယ်ဖျောက်ခြင်း။ ဆရိယာတို့ နှစ်သက် ဆည်သော သီလ၌ မကျိုးမပေါက်မပြောက်မကျားခြင်း-တည်းဟူသော လေးပါးကုန်သော။ ဣမေသု သောတာပတ္တိ ယင်္ဂေါ်သု၊ ဤသောတာပတ္တိဆင်္ဂါ တို့၌။ ပတိဋ္ဌာယ၊ ဆောက်တည်၍။ ဥတ္တိရိ၊ ထိုထက်ဆလွန်။ ဆ၊ ခြောက်ပါးကုန်သော။ ဝိဇ္ဇာ ဘာဂိယော၊ ဝိဇ္ဇာဆဘို့ရှိ ကုန်သော။ ဒေမ္မေ၊ တရားတို့ကို။ ဘာဝေယျာသိ။ ပွါးများလေလော့။ ။ထိုနော်ဝိဇ္ဇာဆဘို့ရှိသောခြောက်ပါးသောတရားတို့ကိုပြုတော်မူလို၍။ ။ ဒီဃာဝု၊ ဒီဃာဝု ဣဝ၊ ဤဝါဒရားဏ် သာသနာတော်ဆတွင်း၌။ ကွဲ၊သင်သည်။ သဗ္ဗသင်္ခါ ၊ရေသု၊ ခပ်သိမ်းသော သင်္ခါရတို့၌။ ဆ နိစ္စာနုပဿိ၊ မြဲခြင်းသဘောကို ဆာနိတလဲလဲ (ဆဆက်ပြတ်ဟူလို) ရှုသည်ဖြစ်၍။ ဝိဟရတိ၊ နေလော့။ ဆနိစ္စေ၊ ဆနိစ္စဖြစ်သော သင်္ခါ ၊ရတရား၌။ ဒုက္ခသညိ၊ ဆင်းရဲသော သဘောဟု ဆမှတ်ရှိသည်ဖြစ်၍။ ဒုက္ခေ၊ ဒုက္ခဖြစ်သော သင်္ခါရတရား၌။ ဆ နတ္တသညိ၊ ဆစိုးမရ- ဆလိုသို့ မလိုက်တတ်ဟု ဆမှတ်ရှိသည်ဖြစ်၍။ ပဟာနသညိ၊ နိစ္စသညာ-သုခသညာ ဆတ္တသညာကိုပယ်သော ဆမှတ်ရှိသည်ဖြစ်၍။ ဗရာဂသညိ၊ သင်္ခါရတရား၌ တပ်ခြင်းကင်းခြင်းကို ဆမှတ်ရှိသည်ဖြစ်၍။ နိရောဓသညိ၊ သင်္ခါရတရားတို့ဏ် ဆကြွင်းမဲ့ချုပ်ခြင်းကိုဆမှတ်ရှိသည်ဖြစ်၍။ ဝိဟရတိ၊ နေလော့။ ဒီဃာဝု၊ ဣဝ၊ ဒီဃာဝု။ ဟိ၊ စင်စစ်။ ဣတိ ဧဝံ၊ ဤသို့။ ဧတ-တယာ၊ သင်သည်။ သိက္ခိတပ္ပံ၊ ကျင့်ဆပ်ဏ်။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဒေသေသိ၊ ဟောထော်မူပြီ၊

(ဆဒိပ္ပါယ် သိလွယ်ပြီ)။ ။ထိုမှတပါးလည်း မြတ်စွာဘုရားရှင် သည်နေ့ဝင်ရှသံယုတ်ပါဠိတော်တို့၌။

တံကိ်မည်ထ ဘိက္ခဝေ ရူပံနိစ္စံဝါ အနိစ္စံဝါတိ၊ အနိစ္စံ ဘန္တေ၊ ယံပနာနိစ္စံ၊ဒုက္ခံဝါတံသုခံဝါတိ၊ ဒုက္ခံဘန္တေ ၊ယံပနာနိစ္စံဒုက္ခံ ဝိပရိ ဏာမဓမ္မံ၊ကလ္လံနုတံသမနုပဿသိတုံ ၎တေံမမ၊ ၎သောဟမသ္မိ၊ ၎သော မေ အတ္တာတိ၊ နောဟေတံ ဘန္တေတိ။ ။အစ၎ိသော အားဖြင့် ဟောတော်မူလေပြီ၊

(အနက်)။ ။ဘိက္ခဝေ၊တို့။တံ၊ ထိုငါဆိုလတ္တံ့သော စကား ကို။တုဗျ၊သင်တို့သည်၊ကိ်မည်သည်၊ အသို့တတ်ထင်သနည်း။ ရူပံ၊ ရှာ်သည်။နိစ္စံ၊ မြဲသလော။ အနိစ္စံဝါ၊မမြဲသလော။ ဘုတိ၊ဤသို့ ပုဗ္ဗဲ၊မေးတော်မူ၏။ ။ဘန္တေ ၊ရား။ အနိစ္စံ၊မြဲပါဘုရား။ ဘုတိ၊ ဤသို့၊ဝိသဒေ္ဓနဲ့၊ ပြေကြားကြကုနၛ်။ ။ယံပန၊ အကြင်တရား သည်ကား။အနိစ္စံ၊မမြဲ။တံ၊ထိုမြဲ၊သောတရားသည်။ဒုက္ခံဝါ၊ ဆင်း ရဲတည်းလော။သုခံဝါ၊ချမ်းသာတည်းလော၊ဘုတိ၊သို့။ပုဗ္ဗဲ၊ဒ်။ ။ ဘန္တေ ၊ရား။ဒုက္ခံ၊ဆင်းရဲပါဘုရား။ဘုတိ၊သို့။ဝိသဒေ္ဓနဲ့ ၊ကုနၛ်။ ။ ယံပန၊အကြင်တရားသည်ကား။အနိစ္စံ၊မမြဲ၊ဒုက္ခံ၊ဆင်းရဲ၏။ ဝိပရိ ဏာမဓမ္မံ၊ဘောက်ပြန်တတ်သောတရား၌ဖြစ်၏၊တံ၊ ထိုမမြဲ-ဆင်း ရဲ ဘောက်ပြန်တတ်သော တရားကို။ ၎တံ၊ဤတရားကို။ မမ၊ငါ့ ဥစ္စာတည်း။၎သော၊ဤတရားသည်။ အဟံ၊ငါသည်။ အသ္မိ၊ဖြစ်၏။ ၎သော၊ဤတရားသည်။ မေ၊၏၊အတ္တာ၊ ကိုယ်တည်း။ ဘုတိ၊သို့။ သမနုပဿသိတုံ၊ဆုံးသပ်ခြင်းငှါ။ကလ္လံနု၊သင့်နိုင်အံ့လော။ ဘုတိ၊ဤ သို့။ပုဗ္ဗဲ၊ဒ်။ ။ဘန္တေ ၊ရား။၎တံ၊ ထိုသို့သုံးသပ်ခြင်းသည်။ နော ဟိ၊ မသင့်ပါ ဘုရား။ ။ထိုမှ တပါးလည်း ဝိဘင်း အဋ္ဌကထာ မျက်နှာ ၄၂-၌။

သမ္မာသမ္ဗုद्ध်ဟိ အနတ္တလက္ခဏံ ဒေသေန္တော အနိစ္စေနဝါ ဒေသေတိ ဒုက္ခေနဝါ အနိစ္စဒုက္ခေဟ်ဝါ။

(အနက်)။ ။ဟိ၊စင်စစ်၊သမ္မာသမ္ဗုद्ध်၊မြတ်စွာဘုရားသည်။ အနတ္တလက္ခဏံ၊ အနတ္တလက္ခဏာကို။ ဒေသေန္တော၊ပြတော်မူလို

သည်ရှိသော်။ အနိစ္စနုဝါ၊အနိစ္စဖြင့်မူလည်း။ ဒေသောတိ၊ပြတော်မူ၏။ ဒုက္ခနုဝါ၊ဒုက္ခဖြင့်မူလည်း။ဒေသောတိ၊ပြတော်မူ၏။ အနိစ္စ ဒုက္ခတိဝါ၊ အနိစ္စ, ဒုက္ခ နှစ်ပါး တို့ဖြင့် မူလည်း။ ဒေသောတိ၊ ပြတော်မူ၏။

ဤပါဠိတော်အဋ္ဌကထာများကို ထောက်သဖြင့်၊မပြော်မကျား ရဟောင်သိလကို စောင့်စည်း၍ အနိစ္စ,ဒုက္ခ,အနတ္တစသောအစဉ် အတိုင်းသာလျှင် ဥဿာဟကို ဖြစ်စေအပ်၏။ ။စင်စစ်သော်ကား ဤအနတ္တ လက္ခဏာကို သိခြင်းသည် ပထဝီဓာတ်-ကကျွဉ်လက္ခဏာ, အာပေါဓာတ်-အာဗန္ဓနလက္ခဏာစသော ပစ္စတ္တလက္ခဏာ တို့ကိုသိရုံမျှနှင့်မဖြစ်ပြောက်၊မပေါ်ကိုးရောက်နိုင်။ အဝသဝတ္တနာ ကာရောအနတ္တလက္ခဏံ,ဟု-ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာစသော များစွာ သောကျမ်းဂန်တို့ဌိလာသောအတိုင်း၊ဖြစ်ပြီးလျှင်ပျက်သွားသော ကြောင့် မပျက်ပါစေလင့်ဟူသော အလိုသို့မလိုက်တတ်သော အ ခြင်းအရာသည်ဌင်း။ ဆင်းရဲသောသဘောဌို့ မဆင်းရဲပါစေလင့် ဟူသောအလိုသို့မလိုက်တတ်သောအခြင်းအရာသည်ဌင်း။မပျက် ပါစေလင့်၊မဆင်းရဲပါစေလင့်ဟူသောအလိုသို့မလိုက်တတ်သော အခြင်းအရာသည်ဌင်း၊ အနတ္တ လက္ခဏာမည်၏။ ဤအနိစ္စလက္ခ ဏာ,ဒုက္ခလက္ခဏာ, အနတ္တလက္ခဏာဟုဆိုအပ်သော သာမည် လက္ခဏာကိုမြင်မှ ပေါက်ရောက်နိုင်၏။ ထိုကြောင့် အနိစ္စ,ဒုက္ခ, အနတ္တဟူ၍သာလျှင် စိစဉ်ဟောပြောအားထုတ်အပ်၏ဟု သိကြ လေကုန်။

အကယ်၍အနတ္တ,အနိစ္စ,ဒုက္ခ-အစဉ်ချ၍ ဟောပြောပြသုံး သပ်ကြကုန်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ဝါဒဌို့၊ သင်္ခါရနိဒါန်အာရုံ မရှိဘဲ အာရုံတခုပြီး-တခုအားဖြင့် အာရုံများသို့ လှည့်ကာလှည့်ကာပြု၍ ဌင်း။မျက်စိကို ဒိုတ်တုံ,ဖွင့်တုံပြု၍ဌင်းသုံးသပ်လျက်။ အာရုံတခု တခုစိတ္တလက္ခဏာရေးသုံးပါးသို့တင်သောအခါ။ ပေါ်လာသောတ ရားသည်-အနတ္တ။ ထိုပေါ်လာသော တရားသည် တခဏမျှတည် နေခြင်းမရှိဘဲ၊ပြိုန်းခနဲချုပ်, ပျက်သွားခြင်းကြောင့်-အနိစ္စ။ ထိုပေါ်

လာသော သဘောတရားသည် ဆယျက်ဆန္ဒိပ်စက်ကို ခံရသော ကြောင့်မခံသာသော-ဒုက္ခ"ထိုနောက်ဒုတိယဆာရုံကိုဌင်း။ တတိယဆာရုံကိုဌင်း၊ နောက်နောက်ဆာရုံတို့ကိုဌင်း၊ ဌင်းနည်းတူပင် သုံးသပ်၍သက္ခဿာသုံးပါးဥာဏ်ဆားထင်ရှားဖွာသိလာ၏ဟုဆို ပြီးအုံ့။ ထိုကဲ့သို့လုပ်နည်းသည် ကျမ်းဂန်တို့နှင့်ညီသော ဆလုပ်နည်းလမ်းနှင့်မခြားနားကိုဆင်ခြင်စိစစ်ကြရာ၏။

ပေါ်လာသောတရားသည် ဆနိတ္တ,ဟူသောစကားခို။ ပေါ်လာသောတရားသည်-ဆနိတ္တ,ဟုတ်ကားဟုတ်၏။ သို့ရာတွင် ဝိပဿနာရှုသောပုဂ္ဂိုလ်ဆား၊ခေါတ်တို့၏ဆာဘယ်ဆခြင်းဆရာလက္ခဏာကိုရှုမြင်၍ ဆနိတ္တဉာဏ်ဖြစ်ရလေသနည်း။ ပထဝီ-ကက္ခဋ္ဌလက္ခဏာ၊ဆာပေါ-ဆာဗန္ဓနလက္ခဏာစသောဆသီးသီးသောခေါတ်တို့နှင့်သာဆိုင်သော ပစ္စတ္တလက္ခဏာများကို မှတ်သားပိုင်းခြားရုံမျှနှင့်ပင်၊ ဆနိတ္တလက္ခဏာထင်ရှား၍ ဆနိတ္တဉာဏ်ဆမြင်ပေါ်ကြပြီဟု ဆိုနိုင်ရာအုံ့လော။ ဆနိတ္တလက္ခဏာသည်ကား ဆများသော ခေါတ်တို့နှင့်သာဆိုင်သော သာမညလက္ခဏာဖြစ်၏။ ဤသာမညလက္ခဏာမထင်လာခဲ့သော်၊မနေ့က-ကက္ခဋ္ဌလက္ခဏာ, မနေ့က-ဆာဗန္ဓနလက္ခဏာစသည်တို့ပင်၊ယနေ့ရှိနေသေး၏။ ယနေ့ကက္ခဋ္ဌ-ဆာဗန္ဓနလက္ခဏာ စသည်တို့သည်။ မနေ့က ကက္ခဋ္ဌ-ဆာဗန္ဓနတို့ပင်တည်း။ နက်ဖြန်သည်းရှိဦးလတ္တံ,ဟု၊ နိစ္စသညာမကင်းကွာနိုင်သဖြင့်။ ထိုနိစ္စသညာကင်းကွာသွားဆောင် သန္တတိပညတ်ကို ခဏာပစ္စုပ္ပန်ဖြင့်ဖြတ်၍၊ ဝိပဿနာရှုဌာသာ ပုဂ္ဂိုလ်ဆားသာလျှင်။ ဆနိတ္တလက္ခဏာထင်ရှား၍ ဆနိတ္တဉာဏ်ကောင်းစွာဖြစ်၏ဟုမှတ်ကြလော၊

ယင်းကဲ့သို့မဟုတ်ဘဲလျက်၊ပထဝီ-ကက္ခဋ္ဌလက္ခဏာ,ဆာပေါ-ဆာဗန္ဓနလက္ခဏာစသော ပစ္စတ္တလက္ခဏာများကို ပိုင်းခြားမှတ်သားရုံမျှဖြင့်ပင်၊ဆနိတ္တလက္ခဏာသင်၍ ဉာဏ်ဆမြင်ပေါ်ကြပြီဟု ဆိုခဲ့လျှင်။ ထိုကဲ့သို့ ပစ္စတ္တလက္ခဏာဖြင့် ပိုင်းခြားမှတ်သားခြင်းသည် ဝိပဿနာဆလုပ်မဟုတ်။ သမထဆလုပ်မျှသာ ဖြစ်သဖြင့်။

ပစ္စတ္တလက္ခဏာကိုပိုင်းခြားမှတ်သားခဲသော သမထဆရာလုပ်သည်ပင်။ အနတ္တလက္ခဏာကိုသိသော ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့်ဟု သမထဆရာလုပ်နှင့်ဝိပဿနာဆရာလုပ်ကို၊ မခြားမနားတစားတည်း ထပ်တူပင်ဖြစ်၏ဟု ယူရာကျလေတော့၏။ အကယ်၍ ပေါ်လာသဲချပ်ကို-အနတ္တ၊ပျက်သွားသဲချပ်ကို-အနိစ္စ၊အပျက်အနှိပ်စက်ခံရသဲချပ်ကို-ဒုက္ခဟုဆင်ခြားအံ့။ထိုအခါပေါ်လာသဲချပ်ကတခြား။ပျက်သွားသဲချပ်ကတခြား၊အပျက်အနှိပ်စက်ခံရသောချပ်ကတခြားဖြစ်ကဲ့သို့ဖြစ်နေရာလေ၏။ စင်စစ်သော်ကား၊ ပေါ်လာသော ချပ်သည်ပင် ပျက်စီးရ၏။ ထိုသို့ ပျက်စီးသောကြောင့် အပျက် အနှိပ်စက်ကို လည်းခံရ၏။ မပျက်စီးပါစေလင့်ဟူသော အလိုသို့လည်းမလိုက်တတ်။ ထိုကြောင့်ထိုပေါ်လာပြီးလျှင် ပျက်စီးသွားသောချပ်သည်ပင်-အနိစ္စ,လည်းမည်၏၊ဒုက္ခ,လည်းမည်၏၊အနတ္တ,လည်းမည်၏။ ထင်ရှားဆောင်ဆိုကြံအံ့။ ။ဝိပဿနာရှုသော ဝုဋ္ဌိုလ်သည်။ ခန္ဓဝဋ္ဌသံယုတ်စသော ပါဠိတော်တို့၌၊ ခန္ဓာပဋ္ဌက်အနိစ္စ၊ခန္ဓာပဋ္ဌက်ဒုက္ခ၊ခန္ဓာပဋ္ဌက်အနတ္တာ,ဟူ၍ဟောတော်မူအပ်သော ခန္ဓာငါးပါးချပ်ခတ်, နာမ်ခတ်နှစ်ပါးကိုရှုရာအံ့လော။ သို့တည်းမဟုတ် အနိစ္စ,ဒုက္ခ,အနတ္တဖြစ်ကြကုန်သော ခန္ဓာငါးပါးချပ်,နာမ်နှစ်ပါးတို့၏။ အနိစ္စ,ဒုက္ခ,အနတ္တ အခြင်းအရာဟုဆို အပ်ကုန်သော အနိစ္စလက္ခဏာ, ဒုက္ခလက္ခဏာ, အနတ္တလက္ခဏာတို့ကိုသာ ရှုရာအံ့လော။ ။လက္ခဏာရေးသုံးတန်သို့မတင်ဘဲ၊ခန္ဓာငါးပါးချပ်,နာမ်နှစ်ပါး၊ ပရမတ်သဘောကိုရှုသောအလုပ်သည်ကား၊ သမထဆရာလုပ်မျှသာဖြစ်၏။ဝိပဿနာဆရာလုပ်သည်ကား။အနိစ္စ,ဒုက္ခ,အနတ္တဟုဆိုအပ်သောချပ်ခတ်,နာမ်ခတ်ပရမတ်ကိုဆောရုံမပြု။ အနိစ္စ,ဒုက္ခ,အနတ္တ,ဟု ဆိုအပ်သော ချပ်ခတ်,နာမ်ခတ် ပရမတ်တို့၏ အနိစ္စလက္ခဏာ, ဒုက္ခလက္ခဏာ, အနတ္တလက္ခဏာ ကိုသာလျှင် ဆောရုံပြု၏။ ။ဤလက္ခဏာသုံးပါးကားသဘာဝမမှန်မဟုတ်သောကြောင့် ခန္ဓာဌဆကျုံးဝင်သောတရားတို့မဟုတ်ကုန်။ ခန္ဓာတို့နှင့် ကင်းမြဲလည်းမဖြစ်၊ခန္ဓာတို့မှကင်းမြဲလည်း မရှိအပ်သောကြောင့်။

ခန္ဓာတို့မှလွတ်သော တရားတို့လည်း မဟုတ်ကုန်။ စင်စစ် သော်ကား၊ ထိုခန္ဓာတို့၏ အနိုင့်အဖြစ်, ဒုက္ခအဖြစ်, အနတ္တ အဖြစ်တို့ကို ထင်စွာသိမြင်ခြင်း အကျိုးငှါ၊ ထိုပရမတ်အား လျှော်သော ပညာတ်အဆထူးတရပ်ဖြစ်ကြောင်း၊ ဝိသုद्ध်မဂ်ဋီကာကျမ်းဦးလာရှိ၏။ ဓမ္မသင်္ဂဏီအဋ္ဌကထာကျမ်းဦးလည်း လက္ခဏာကို ပညတ်နှင့်တူကြောင်းကို ပြဆိုအပ်ပြီ။ (ဥဒယဗ္ဗယညာဏ်-အခန်း(၄)ဝိုင်းမှာ ကြည့်လေ)။

ဝိပဿနာ အလုပ်၌၊ အနိစ္စ, ဒုက္ခ, အနတ္တ,ဟု ဆုံးဖြတ်တတ်သောတိရဏပရိညာစခန်းနှင့်နိစ္စသညာ,သုခသညာ,အတ္တသညာစသည်တို့ကို ပယ်စွန့်နိုင်သော ပဟာနပရိညာဇခန်း တလျှောက်သည် လက္ခဏာရမ္မဏာကိုကဝိပဿနာမည်၏ဟု ဝိသုद्ध်မဂ်ကျမ်းဦးလာရှိ၏။လက္ခဏာရမ္မဏာကိုကဝိပဿနာ၊ လက္ခဏာသုံးပါးတင်၍ ဆုံးဖြတ်ပယ်စွန့်ရန်အာရုံရှိသောဝိပဿနာသည်။ဤကားအနက်၊ ဥဒယဗ္ဗယညာဏ်အခန်း(၁)ဝိုင်းဦး ကိုးကားသောပဋိသန္ဓိဒါမဂ်ပါဠိတော်နှင့်ကိုက်ညီ၏ကြကုန်သည်။ ။ထိုကြောင့် လက္ခဏာသုံးပါးတင်၍ အနိစ္စ,ဒုက္ခ,အနတ္တဟုဆုံးဖြတ်၍ တိရဏပရိညာစခန်းသို့ရောက်။ နိစ္စသညာ,သုခသညာ,အတ္တသညာစသည်တို့ကိုပယ်စွန့်၍ ပဟာနပရိညာဇခန်းသို့ရောက်နိုင်သော လက္ခဏာသုံးပါး၏အာရုံရှိသောဝိပဿနာအလုပ်နည်းမှန်ဖြင့်သာလျှင် ဟောပြောအပ်,သုံးသပ်ဆင်ခြင်အပ်ကြောင်းကိုသိကြလေ။ ။အနတ္တ, အနိစ္စ,ဒုက္ခအစဉ်ရှု၍ သုံးသပ်ကြကုန်သောပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ဖြစ်ပေါ်လာသော ရုပ်ဘရားသည်ရပ်တန့်မနေဘဲ၊ ပြိုန်းခနဲ,ဖြုတ်ခနဲ,ချုပ်ကွယ်သွားခြင်းကြောင့်၎င်း။စိတ္တက္ခဏတချက်တည်းသည်အာရုံသုံးပါးကိုတပြိုင်နက်မယူနိုင်ခြင်းကြောင့်၎င်း၊ ဖြစ်ပေါ်လာပြီးလျှင် ပြိုန်းခနဲ,ဖြုတ်ခနဲချုပ်ကွယ်သွားသော အခြင်းအရာလက္ခဏာကို မှတ်သဖြင့်သာလျှင်၊ အနိစ္စဟု သိကြရကုန်၏ဟု ဆိုပြီ၊ သို့ရာတွင် ဒုက္ခလက္ခဏာ,အနတ္တလက္ခဏာတို့ကိုမူကား။မျက်နှောက်ဆားဖြင့်သုံးသပ်ရန်မဖြိုလိုက်ကုန်ဘဲ။အနုမာနဓမ်းဆ၍သာနေရစ်ကြရ

ကုန်ဖြ၏။ ထိုဝုဋ္ဌိလိတ္ထိသည်အကယ်၍သာ။ ပြုန်းခနဲ,ဖြုတ်ခနဲချုပ်ကွယ်သွားသောဘောက်ပြုန်ပုံအခြင်းအရာလက္ခဏာကို၊ တစပ်တည်းစပ်သက္ခဲသို့စပ်သွားလေအောင်၊ထက်မြက်လျင်လျားသောဉာဏ်ဖြင့်လျင်မြန်စွာ-လျင်မြန်စွာသုံးသပ်ခြင်းဌါစွမ်းနိုင်ကြပါကုန်မူကား၊လျင်မြန်စွာ,လျင်မြန်စွာ၊ဖြုတ်ဖြုတ်,ဖြုတ်ဖြုတ်နှင့်တဖြုတ်ဖြုတ်ဖြစ်ပျက်နေသော အခြင်းအရာဟု ဆိုအပ်သော ဝိပဿနာဉာဏ်၏အာရုံတရုသည်ဉာဏ်အားထင်ရှားလာရာ၏။တစပ်တည်းစပ်သွားသက္ခဲသို့ စပ်သွားသောအာရုံကား၊ သခ်ၸါရနိဗ္ဗိတ်မည်၏။ ဖြုတ်ဖြုတ် ဖြုတ်ဖြုတ်ကား၊ ဖြစ်,ပျက် နေသော အခြင်း အရာ သခ်ၸတလက္ခဏာမည်၏။မြင်တတ်သောဉာဏ်ကား၊ ဥဒယဗ္ဗယာနုပဿနာဉာဏ်မည်၏။

အနိစ္စ,ဒုက္ခ,အနတ္တ-အစိအစဉ်ကိုပြဆိုခြင်းပြီး၏။

၁၇—ဘယဉာဏ်မှစ၍အထက်ဉာဏ်ကိုပြဆိုခြင်း။

ဘဂ်ဉာဏ် အခဏေးဌိ ပြဆိုအပ်ခဲ့ ပြီးသည်အတိုင်း။ ခပ်သိမ်းသောသခ်ၸါရတရားတို့၏ပျက်ခြင်း ချုပ်ခြင်း ကုန်ခြင်းဟု ဆိုအပ်သော ဘဂ်ါနုပဿနာဉာဏ်ကို အာဘန်တလဲလဲ မှီဝဲလျက်။ကြွေမ်ဘန်များစွာအလေ့အလာပြုလတ်၍။ ဘဂ်ဉာဏ်၏ ရင့်သန်ခြင်းသို့ရောက်လတ်သောအခါ။မိမိရုပ်နာမ်-သူတပါး ရုပ်နာမ်တို့ကို ဘဂ်ဉာဏ်ပိုင်းဌိ ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသည်အတိုင်း။ အနိစ္စ,ဒုက္ခ,အနတ္တ လက္ခဏာရေးသုံးပါး လှည့်ကာလှည့်ကာ သုံးသပ်၍။ ဆုံးဖြတ်ခြင်းသို့ရောက်လျက်။ဖြစ်ပေါ်လာတိုင်းသောသခ်ၸါရတရားတို့ကိုချမ်းသာခွင့်မပြင်အကြောင်းပြုပြင်၍ပေးတိုင်းဖြစ်ပေါ်လာသမျှသောသခ်ၸါရတရားတို့သည်။ဖြစ်ပေါ် လာတိုင်း-ဖြစ်ပေါ်လာတိုင်းမရပ်မစဲ တသဲသဲ- ဆမြဲဆရိုက်သတ် အနှိပ်စက် ခံရလျက်။ ဥပမာအားဖြင့်။ ကြွမ်းကြွတ်စွာမပြတ်နှိပ်စက်တတ်သောရန်သူ၏ လက်တွင်းဌိနေရသောသူသည်။ရန်သူ၏ လက်တွင်းက မလွတ်နိုင်ဘဲ အမြဲကြွမ်း

ကြွတ်စွာမပြတ်နိုပ်စက်ခြင်းကိုခံရ၍။ ထိုရန်သူကို ကြောက်မက်ဘွယ်ဘေးကြီးဟုထင်လာသကဲ့သို့။ အသစ်အသစ် အကြောင်းပြု ပြင်ပေး၍။ အသစ်အသစ် ဥပါဒ်ဟု ပေါ်လာတိုင်း ပေါ်လာတိုင်း သောသင်္ခါရတရားတို့သည်။ အပျက်ဖျက်လက်တွင်းက မလွတ်နိုင်ဘဲ။မရုပ်မစဲ-တသဲသဲ အပျက်နိုပ်စက်လျက်။ ဥပါဒ်အားဖြင့် ဖြစ်ပေါ်လာရခြင်းကို။ကြောက်မက်ဘွယ် ဘေးကြီးဟူ၍ ထင်မြင်နေလေတော့၏။ ။ဤသို့ ထင်မြင်သော ဥာဏ်သည် ဘယ ဥာဏ်မည်၏။ ။ဤဘယဥာဏ်သည်ဝိဝိမူကားမကြောက်။စင်စစ်သော် ကားအတိတ်ကာလခန္ဓာတို့ချုပ်ခဲ့ပြီ။ ယခုပစ္စုပ္ပန်ကာလခန္ဓာတို့လည်းချုပ်ဆဲ၊ နောင် အနာဂတ် ကာလခန္ဓာ တို့သည်လည်းဖြစ်ပေါ်လာပြီးလျှင်။ ထိုဆဘူ ချုပ်ကုန် လတ္တံ့.ဟု ဆုံးဖြတ်ခါမျှသာ ဖြစ်၏။ ။ဘယဥာဏ်ကိုပြဆိုခြင်းပြီး၏။

ဘယဥာဏ်ဖြစ်ပြီးသောပုဂ္ဂိုလ်သည်ထိုဘယဥာဏ်ကိုအာဘန်တလဲလဲမှီဝဲလျက်။ကြံ့မ်ဘုန်မျှားစွာဆလေ့ဆလာပြုလတ်၍။ဘယဥာဏ်၏ရင့်သန်ခြင်းသို့ရောက်လတ်သောအခါ။အဏ္ဏဇ္ဇဟိဒ္ဓရုပ်နာမ်ကိုဘင်္ဂဥာဏ်အခါကပင်သုံးသပ်မြဲ အနိစ္စ,ဒုက္ခ,အနတ္တလက္ခဏာရေး သုံးပါး သုံးသပ်လျက်ပင်။ အကြောင်းပြုပြင်ပေး၍ပေါ်လာတိုင်းပေါ်လာတိုင်း။အပျက်၏လက်ထဲကမလွတ်နိုင်။ ဖြစ်ပေါ်လာသမျှသော သင်္ခါရတရားတို့ကို အပျက်ဘင်ဟုဆိုဆပ်သော မရဏာမီးသည်အမြဲသျှင်။လောင်ကျွမ်းနိုပ်စက်ဖျက်ဆီးနေသည်ဖြင့်။ ဖြစ်ပေါ်လာတိုင်းသော သင်္ခါရ တရားတို့သည် စင်စစ်အပြစ်နှင့်တကွသာသျှင်ဖြစ်၏ဟု ရှေးကံကြောင့် ဖြစ်သော ဇရာသန္ဓေဥပါဒ်ဖြစ်ပေါ် လာရခြင်းကိုလည်း။ပဝတ္တိအခါ၌ဖြစ်ပေါ်နေသော ရုပ်နာမ်နှစ်ပါးကိုလည်း။ သင်္ခါရ နိမိတ်ကိုလည်း။ ဘဝသစ်ကိုရခြင်း၏ အကြောင်းတရားကိုလည်း။ ဘဝသစ်၌ တဘန်ခန္ဓာဖြစ်ပေါ်လာပြန်ရခြင်းကိုလည်း။ဤငါးပါးသော အရာဌာနတို့၌ အပြစ်ရှိ၏ဟု ရှုမြင်၏။ ဤသို့ရှုမြင်သောဥာဏ်ကို အာဒီနဝ ဥာဏ်ဟုခေါ်၏။ ဤအာဒီနဝဥာဏ်သည် ငါးပါးသောအရာဌာနတို့၌သာလျှင် အပြစ်ကို၏ဟု။ ရှု

မြင်သည်မဟုတ်သေး။ရှေးကံကြောင့်ပဋိသန္ဓေဥပါဒါန်ဆောင်ဖြင့်မဖြစ်ပေါ် လာရခြင်းကိုဌင်း။ပဝတ္တိအခါ၌ရုပ်နာမ်နှစ်ပါးမဖြစ်ပေါ် ခြင်းကိုဌင်း။သင်္ခါရနိုဝိတ်မရှိခြင်းကိုဌင်း။ နောင်တဘာန်ဘဝသစ်ကိုရခြင်း၏ အကြောင်းတရားမရှိခြင်းကိုဌင်း။ နောင်ဘဝသစ်၌ခန္ဓာတဘာန် မဖြစ်ပေါ် လာပြန်ခြင်းကိုဌင်း။ ဤငါးပါးသော အရာဌာနတို့၌ပြိုပ်ချေပ်သောသန္တိသဘောကိုလည်းမြင်၏။ ဤသို့မြင်သောဉာဏ်သည် သန္တိ ပဒဉာဏ် မည်၏။ ဤသို့ ဆယ်ပါးသော ဉာဏ်နှင့် ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်အား၊ ခုနစ်ပါးသော အနုပဿနာဉာဏ်ဖြင့်နိဗ္ဗာန် တရားသည် စင်ကြယ်ရှိလေရာ၏ဟု ယုံကြည်လေတော့၏။(ခုနစ်ပါးသောအနုပဿနာဉာဏ်ဆိုသည်ကား။ အပျက်ကိုဆာရုံပြု၍။၁-မြဟုရှု၏-မြ၏ဟုမမြင်။ ၂-ဆင်းရဲဟုရှု၏- ချမ်းသာဟုမမြင်။ ၃-အနတ္တဟုရှု၏-အတ္တဟုမမြင်။ ၄-ငြီးငွေ့၏-မနှစ်သက်။ ၅-တပ်ခြင်းကင်း၏ မတပ်မက်။ ၆-တပ်မက်ခြင်းကိုချုပ်စေ၏-မဖြစ်စေ။ ၇-ဘဝဟောင်းကို စွန့်လွှတ်၏- ဘဝသစ်ကိုတဘာန်မယူ။ဤကဲ့သို့။အပျက်ကိုဆာရုံပြု၍လောကီဉာဏ်ဖြင့်ဆင်ကြိမ်ကြိမ်ဆာဘန်ဘန်ရှုခြင်းကို ခုနစ်ပါးသောအနုပဿနာဉာဏ်ဟုခေါ်သည်။ဤခုနစ်ပါးသောအနုပဿနာဉာဏ်သည်ဘဂ်ဉာဏ် အခါကပင်ဖြစ်၏။ဆယ်ပါးသောဆာဒိနဝဉာဏ်+သန္တိပဒဉာဏ်တို့ကို ပြတော်မူသိုသောကြောင့်။ အရှင်သာရိပုတ္တရာ မထေရ် မြတ်သည် ပဋိသန္ဓိဒါမဂ်ပါဠိတော်မျက်နှာ ၅၄-၌။

ဥပ္ပါဒဉ္စ ပဝတ္တဉ္စ၊နိမိတ္တံ ဒုက္ခန္တိ ပသ္သတိ။
အာယူဟနံ ပဋိသန္ဓिं၊ဉာဏံ အာဒီနဝေ ဇာနံ။
အနုပ္ပါဒံ အပဝတ္တံ၊အနိမိတ္တံ သုခန္တိစ။
အနာယူဟနံ အပ္ပဋိသန္ဓိ၊ဉာဏံ သန္တိပဒေ ဇာနံ။
ဇာနံအာဒီနဝေဉာဏံ၊ပဗ္ဗဿနေသုဇာယတိ။
ပဗ္ဗဿနေသန္တိပဒေ၊ဗသဉာဏံပဇာနာတိ၊
ဒိဋ္ဌိဉာဏာနံ ကုသလတာ နာနာဒိဋ္ဌိသုနကမ္ပတိ။

(ဆနက်)။ ။ဥပ္ပါဒဠ္ဆ,ဥပါဒိခဏာ ဖြစ်ပေါ် လာရခြင်းကိုဟု၎င်း။ ပဝတ္တဠ္ဆ,ရူပ်နာမ်ခန္ဓာတို့ကိုဟု၎င်း။ နိဗိတ္တဠ္ဆ, သင်္ခါရနိဗိတ်ကိုဟု၎င်း။ ဆာယုဟနဠ္ဆ, နောင်တာဘန် ဘဝဆသစ်ကို ဖြစ်စေ တတ်သော တဏှာကိုဟု၎င်း။ပဋိသန္ဓိဠ္ဆ,နောင်တာဘန်ဘဝဆသစ်၌ ဖြစ်ပေါ်ခြင်းကိုဟု၎င်း။ဒုက္ခ နှင့်,ချမ်းသာမရှိ။ဒုက္ခဆတိဟူ၍။ပသဿတိ ဥာဏ်ဆား ထင်ထင်။ ရှုမြင်၏။ ဇုဒံဥာဏ်၊ ဤသို့ထင်ထင်။ ရှုမြင်တတ်သော ဥာဏ်သည်,ဆာဒိနုဇေဥာဏ်၊ ဆာဒိနုဝဥာဏ်မည်၏။ ။ဆနုပ္ပါဒဠ္ဆ,ဥပါဒိခဏာ မဖြစ်ပေါ် လာရခြင်းကိုဟု၎င်း။ ဆပဝတ္တဠ္ဆ, ရူပ်နာမ်ခန္ဓာ,မဖြစ်ပေါ် လာခြင်းကိုဟု၎င်း။ဆနိဗိတ္တဠ္ဆ, သင်္ခါရနိဗိတ်မရှိခြင်းကိုဟု၎င်း။ဆနာယုဟနဠ္ဆ, နောင်တာဘန်ဘဝဆသစ်ကို ဖြစ်စေတတ်သောတဏှာမရှိခြင်းကိုဟု၎င်း။ ဆပဋိသန္ဓိဠ္ဆ, နောင်တာဘန်ဘဝဆသစ်၌မဖြစ်ပေါ် ခြင်းကိုဟု၎င်း။ သုခ နှင့်စ, ခေမာဆမာ- သန္တိသုခ ကြီး ဟူ၍။ပသဿတိ,ဥာဏ်ဆားသင်ထင် ရှုမြင်၏။ ဇုဒံဥာဏ်,ဤသို့ ထင်ထင်, ရှုမြင်တတ်သောဥာဏ်သည်။သန္တိပဒေဥာဏ်,သန္တိပဒ ဥာဏ်မည်၏။တနည်း,နိစ္စာနိ,ကိုသိသောဥာဏ်မည်၏။ ။ဇုဒံ့ဆာ ဒိနုဝေဥာဏ်, ဤဆာဒိနုဝဥာဏ်သည်။ ပဠုဒ္ဓာနေသု, ငါးပါးသော ဆရာဒ္ဓာနတို့၌။ဇာယတိ,ဖြစ်၏။ သန္တိပဒေဥာဏ်, သန္တိပဒဥာဏ် သည်။ပဠုဒ္ဓာနေသု, ငါးပါးသောဆရာဒ္ဓာနတို့၌။ ဇာယတိ,ဖြစ်၏။ ဇုတိ,ဤသို့။ဒ္ဝိန္နံဥာဏာနံ,ဥာဏ်နှစ်ပါးတို့၏။ ဝေသေန, ဆစွမ်းဆား ဖြင့်။ဒသဥာဏ်, ဆ သ်ပါးသောဥာဏ်ကို။ပဇာနာတိ, ဆပြားဆား ဖြင့်သိ၏,ဒ္ဝိန္နံဥာဏာနံ- ဒ္ဝိသုဥာဏေါသု, နှစ်ပါးသောဥာဏ်တို့၌။ ကု သလဘာ ကုသလတာယ,လိမ္မာသည်၏ဆဖြစ်ကြောင့်, နာနာဒိဋ္ဌိ သု, ဆထူးထူးသောသသတဒိဋ္ဌိ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိစသည်တို့၌။ နကမ္ပ တိ,မတုန်မလှုပ်နိုင်။ ။ဤသည်လျှင်ဆာဒိနုဝဥာဏ်ကို ပြဆိုခြင်း တည်း။

ထိုကဲ့သို့လက္ခဏာရေးသုံးပါးကိုဆာရုံပြု၍ သုံးသပ်လေလေ။ ရူပ်နာမ်ခန္ဓာတို့ကိုတိုး၍တိုး၍ ဆပြစ်မြင်လေလေ ဖြစ်လတ်သော

အခါ။အဝိဇ္ဇာဝိုင်းရဲကြီး လောဟ ကုန်ခြစ်သော ငရဲတို့၌ ခံနေရသော သတ္တဝါသည်ထိုငရဲထဲ၌မပျော်ပိုက်ဘဲ။ အမြဲသျှင်လွတ်လိုသော စိတ်ဖြစ်နေသကဲ့သို့ရှင်း။ သေသုနီးပါး ရောဂါပြင်းစွာ ကျရောက်နေသောသူသည်ထိုရောဂါကိုမနှစ်သက်။ အမြဲသျှင်သက်သာရာကိုတောင့်တနေဘိသကဲ့သို့ရှင်း။ဘုံ ၃၁-၌ဖြစ်ဖြစ်သမျှသော ရူပ်နာမ်တို့၏ အမြဲကျက်စီး နေခြင်းကို မြင်သောကြောင့်။ ဘုံ ၃၁-၌ မပျော်ပိုက်ဘဲ အမြဲသျှင် လွတ်လိုကျွတ်လိုသော စိတ်သည်ဖြစ်နေလေ၏။ဥပမာအားဖြင့်သဝိတ်ဝယ်လိုသောရဟန်းသည် သဝိတ်၌ အပေါက်သုံးပေါက်ကိုမြင်သဖြင့်။သဝိတ်ကိုမနှစ်သက်ဖြစ်လေသကဲ့သို့။အားထုတ်သောပုဂ္ဂိုလ်သည် ရူပ်နာမ်ဟုဆိုအပ်သော သင်္ခါရတရားတို့၌အနိစ္စစသော လက္ခဏာသုံးပါးကို မြင်သဖြင့်၊သင်္ခါရတရားတို့ကုဋေးဌေ၏။ အပေါက်သည်သဝိတ်မဟုတ်၊ သဝိတ်မှ လွတ်၍သည်း အပေါက်ကို မရကောင်း၊ ထိုအပေါက်များသည် သဝိတ်ကို မနှစ်သက်ဖြစ်ရန်၊ လက္ခဏာတို့သည်သာလျှင် ဖြစ်ကြလေကုန်သကဲ့သို့။ ထိုနည်းတူစွာ၊သင်္ခါတဟုဆိုအပ်သောရူပ်,နာမ်သည် သင်္ခါတ လက္ခဏာဟု ဆိုအပ်သော ဥပါဒ်,ဌိ, ဘင်မဟုတ်။ ထိုရူပ်, နာမ်ကို လွတ်၍သည်း ဥပါဒ်, ဌိ, ဘင်ကို မရအပ်သောကြောင့်။ဤဥပါဒ်,ဌိ, ဘင်ဟု ဆိုအပ်သော သင်္ခါတ လက္ခဏာတို့သည်ရူပ်,နာမ်ဟုဆိုအပ်သောသင်္ခါတတရားကို၊ မနှစ်သက်ခြင်းဖြစ်ရန်အတွက်။ သင်္ခါတဟု မှက်ကြောင်းလက္ခဏာတို့သည် သာလျှင်ဖြစ်ကြကုန်၏။ ထို့မတပါးလည်း အကိုးထိုက်တန်သော ပတ္တမြားကို ဘောက်ထွင်းလိုသော ယောကျ်ားသည်ပတ္တမြား၏ အပေါ်ကိုသာလျှင်မြင်၏၊နှလုံးသွင်း၏၊ပတ္တမြား၏ အဆင်းအရောင်စသည်ကိုအာရုံမပြု။အပေါက်သည်။ပတ္တမြားမဟုတ်။ ပတ္တမြားမှလွတ်၍လည်းမဖြစ်။ထိုအတူဝိပဿနာရှုသောပုဂ္ဂိုလ်သည် သင်္ခါရတရားတို့၏ မပြတ်ပျက်နေသော အာရုံကိုသာလျှင်အာရုံပြု၏။ သင်္ခါရတရားကို အာရုံမပြုဟု ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ဋီကာ(၃)မျက်နှာ ၄၂၇-၌။

ဝေမေ၀သင်္ခါရာနဲ့ နိဗ္ဗာန်ရုံဘက်မေ၀ ယောနိသော မနသိကရောတိ၊နသင်္ခါရေတိဆိုပါယော။

(ဆနက်)။ ၊ဝေမေ၀၊ ဤပဋ္ဌာန်းကြားလွင်းသော ယောကျားဆတူသာလျှင်။ သင်္ခါရာနဲ့၊ သင်္ခါရတရားတို့၏။ နိဗ္ဗာန်ရုံ၊ တစပ်တည်းစပ်၍ဆဆက်မပြတ်သော။ ဘက်မေ၀၊ဆယျက်ကိုသာလျှင်။ ယောနိသော၊သင့်သောဆားဖြင့်။ မနသိကရောတိ၊နှလုံးသွင်းဏ်။ သင်္ခါရေ၊သင်္ခါရတရားဟုဆိုဆပ်သောရှပ်,နာမ်တို့ကို။ နု-မနသိကရောတိ၊နှလုံးမသွင်း။ ဇုတိဆယံ၊ ဤသည်လျှင်။ ဆဖိပ္ပါယော၊ ဆဖိပ္ပါယ်တည်း။

ထိုကဲ့သို့ဆယျက်ကိုဆာရုံပြုပြီး၍သာလျှင်သင်္ခါရတရားတို့ကို မမြဲ၊ဆင်းရဲ၊ဆလိမလိုက်ဟုလက္ခဏာသုံးပါးဆုံးဖြတ်လျက်။ လွန်လေပြီးသော ရှပ်,နာမ်နှစ်ပါးတို့ကို နှစ်သက် ဝမ်းမြောက်ဘွယ်ဖြစ်လောက်ဆောင် ရုပ်၍မရလိုက်ဘဲ၊ ပျက်စီး၍ပျက်စီး၍ သွားသည်ကိုသာမြင်သောကြောင့်။ရှပ်,နာမ်၌မနှစ်သက်နိုင်၊ပြင်းမုန်းငြီးငွေ့ဏ်။ ။နိဗ္ဗိန္ဒာဉာဏ်ပြီးဏ်။

ထိုကဲ့သို့ပိုင်ဏ်ရှပ်,နာမ်၌၊ရှပ်ကိုတလည်း, နာမ်ကိုတလည်း၊သူတပါးတို့ဏ်ရှပ်, နာမ်၌ရှပ်ကိုတလည်း,နာမ်ကိုတလည်း၊ ဩကာသလောကကိုဆကျဉ်းချုံး၍ ဆနိစ္စ,ဒုက္ခ,ဆနတ္တဆားဖြင့် လက္ခဏာသုံးပါးဆုံးဖြတ်လျက်ပင်လျှင်။ဆာရုံ၌သတိတရားသည်ရှေးရှုထင်ခြင်းကြောင့်၊ ဘဂ်ဉာဏ်ပိုင်းဌ်ပြဆိုဆပ်ခဲ့ပြီးသောဝမ္မသက်ဏိဆဌ်ကထာစကားတော်ဆတိုင်း၊ လက္ခဏာသုံးပါးကို ဆာ၀ဇ္ဇန်းတခုတည်းဖြင့်ပင်ယူသကဲ့သို့ဉာဏ်ဆား ထင်ရှားလာလေဏ်။ထိုဆခါ ဤဘုံ၃၁-၌ သဘ္ဘလောကကြီးကိုပုဂ္ဂိုလ်သတ္တ၀ါမဘက်၊ သက်သက်မရပ်မတည်အမြဲနှိပ်စက်နေသောတဟုံးဟုံးတပြောင်ပြောင်တောက်လောင်နေသော ဒုက္ခမီးတုံး,ဒုက္ခမီးခဲဟုထင်လတ်၍ ငြီးငွေ့ခြင်းဆားကြီးစွာဖြစ်လာလေဏ်။ထိုဆခါဒုက္ခမီးတုံး, ဒုက္ခမီးခဲတည်းဟူသော ရှပ်,နာမ်နှစ်ပါး၌ တပ်မက်ခြင်း ကင်းပြတ်လျက် ဒုက္ခမီးတုံး,ဒုက္ခမီးခဲတည်းဟူသော ရှပ်,နာမ်ခန္ဓာတို့ဏ် ဆစဉ်သ

ဖြင့်ချုပ်ငြိမ်းရာဖြစ်သောနိဗ္ဗာန်၌သာစိတ်သည် ညွှတ်ကိုင်းလျက် စိတ်ကို မကြာမကြာစေလွှတ်၍သာ ဖြစ်နေလေ၏။ စေလွှတ်ပုံမှာ။ လောင်စာ ဟူသော အကြောင်းကိုစွဲ၍ မီးပုံကြီးသည် တောက်လောင်နေဘိသကဲ့သို့၊ ဤရူပ, နာမ်ဟူဆိုအပ်သော ဒုက္ခမီးတုံး, ဒုက္ခမီးခဲသည်လည်း၊ လွန်ခဲ့သောအနန္တရဘဝက သမုဒယသစ္စာတဏှာကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာရလေ၏၊ လောင်စာတည်း ဟူသော အကြောင်းမရှိ၊အကြင်းမဲ့ကုန်ခဲ့လျှင်၊မီးပုံကြီးသည် တော်လောင်မှုမရှိ၊ ငြိမ်းမှုသဘောသို့သာသျှင် ဆိုက်ရောက်လေရာ သကဲ့သို့။ ယခုဘဝ၌ သမုဒယသစ္စာတဏှာသည် အကြင်းမဲ့ချုပ်ငြိမ်းငြားအံ့။နောင်ဘဝ၌ရုပ်,နာမ်ခန္ဓာအသစ်မဖြစ်ပေါ်လာရာပြီဟု။ထိုခန္ဓာအသစ်ဆက်လက်၍ဖြစ်ပေါ်မှုမရှိ၊ ငြိမ်းဖော်သောလက္ခဏာရှိသော သန္တိသုခနိဗ္ဗာနဓာတ်သို့စိတ်ကိုစေလွှတ်၍။ သင်္ခါရပေကွာဉာဏ်သည်ရှုအပ်သောသင်္ခါရအာရုံမှထပြောက်၍၊ ခန္ဓာအသစ်ဆက်လက်၍ ဖြစ်ပေါ်မှုမရှိ။ ငြိမ်းဖော်သော လက္ခဏာရှိသော သန္တိသုခနိဗ္ဗာနဓာတ်ကိုထိုးထွင်း၍မသိမြင်ငြားအံ့၊သင်္ခါရအာရုံ၌သာလျှင် ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသည်အတိုင်း၊ အနိစ္စ, ဒုက္ခ, အနတ္တ လက္ခဏာသုံးပါး လှည့်ကာလှည့်ကာသုံးသပ်လျက်၊သင်္ခါရပေကွာဉာဏ်သည်သာ လျှင်ဖြစ်နေလေ၏။ အကြင်အခါ၌အနိစ္စ,ဒုက္ခ,အနတ္တအားဖြင့် သုံးသပ်အပ်သော သင်္ခါရအာရုံ၌စိတ်သည်လွှတ်၍၊ ရုပ်,နာမ်တည်း ဟူသောဒုက္ခမီးတုံး,ဒုက္ခမီးခဲကိုဖြစ်စေတတ်သောသမုဒယသစ္စာ လောဘတဏှာ၏အကြင်းမဲ့ချုပ်ပျောက်ခြင်းကြောင့်၊ရုတိစိတ်၏ အခြားမဲ့၌ ခန္ဓာအသစ် ဆက်လက်၍ ဖြစ်ပေါ်မှုမရှိသော ငြိမ်းဖော်သော သန္တိလက္ခဏာရှိသော နိဗ္ဗာန်သဘောကိုထိုးထွင်း၍ဆင်ရှားစွာသိမြင်ငြားအံ့နိဗ္ဗာန်ကိုအာရုံမျက်မှောက်ပြုနေသည်မည်၏။

ထိုအခိုက်၌ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါဇီဝဝသရိုရဟု ဖွဲ့လန်းယှဉ်မှားသော ဒိဋ္ဌိ၊လောကီသံသရာ၌ အကြောင်း,အကျိုး၊ အဆက်ဆက် ကျင်လည်ပုံ, လောကုတ္တရာနိဗ္ဗာန်ထင်ရှားရှိပုံ၌ ယုံမှားခြင်းဝိစိကိစ္ဆာ ကိုရှိသည်အကြင်းမဲ့ကင်းပြတ်လေခြင်းကြောင့်၊ သောတာပတ္တိမဂ်

ဥာဏ်ဟုခေါ်၏။ထိုမဂ်ဥာဏ်၏အခြားမဲ့ခွဲ ဗိုလ်ဥာဏ်နှစ်ကြိမ်,သုံးကြိမ်ဖြစ်၏။

သောဘာပန်ဖြစ်ပြီးသောပုဂ္ဂိုလ်သည်ဘာဘန်၊သကဒါဂါမ်ဖြစ်လိုလတ်၍ ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသည်အတိုင်း သမ်ဿိုရတရားတို့ကို သုံးသပ်ခြင်းဖြင့်၊ အသုဘအခြင်းအရာဆားဖြင့်ထင်လျက်၊ အစဉ်အတိုင်း သမ်ဿိုရုပေက္ခာဉာဏ်ဖြစ်လတ်၍၊ကာမ,ရာဂ,ဗျာပါဒတို့ကိုခေါင်းပါးစေလျက်၊မဂ်ဉာဏ်,ဗိုလ်ဉာဏ်ဖြစ်သေ၏၊ ကာမဘုံသို့ဘကြိမ် မျှသာလာတတ်သောသတ္တိကြောင့်။သကဒါဂါမ် ဟုခေါ်၏။

သကဒါဂါမ်ဖြစ်ပြီးသောပုဂ္ဂိုလ်သည်တဘန်၊ အနာဂါမ်ဖြစ်လိုလတ်၍၊ ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသည်အတိုင်း သမ်ဿိုရတရားတို့ကို သုံးသပ်ခြင်းဖြင့်၊ အသုဘအခြင်းအရာဆားဖြင့်ထင်လျက်၊ အစဉ်အတိုင်း သမ်ဿိုရုပေက္ခာဉာဏ် ဖြစ်လတ်၍၊ ကာမ, ရာဂ, ဗျာပါဒတို့ကိုအကြွင်းမဲ့ကုန်စေလျက်၊မဂ်ဉာဏ်,ဗိုလ်ဉာဏ်ဖြစ်သေ၏။ကာမဘုံသို့ပဋိသန္ဓေ၏အစွမ်းအားဖြင့် တကြိမ်မျှပင်သော်လည်းမလာတတ်သောသတ္တိကြောင့်အနာဂါမ်ဟုခေါ်၏။

အနာဂါမ်ဖြစ်ပြီးသောပုဂ္ဂိုလ်သည်တဘုန်၊ရဟန္တာဖြစ်လိုလတ်၍။ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသည်အတိုင်းသမ်ဿိုရတရားတို့ကိုသုံးသပ်ခြင်းအားဖြင့်ကြွင်းသော ဘဝရာဂစသောကိလေသာတို့ကို ပယ်ခြင်းငှါ။ သုခ ဝေဒနာကိုပင် ဒုက္ခအခြင်းအရာဆားဖြင့် ထင်လျက်၊ အစဉ်အတိုင်းသမ်ဿိုရုပေက္ခာဉာဏ်ဖြစ်လတ်၍၊ ဘဝရာဂစသောကြွင်းသောကိလေသာတို့ကို အကြွင်းမဲ့ကုန်စေလျက်၊ မဂ်ဉာဏ်, ဗိုလ်ဉာဏ်ဖြစ်သေ၏၊ ခန္ဓာအသစ်နောင်ဘဝ၌ ဆက်လက်မဖြစ်တတ်သောသတ္တိကြောင့်-ရဟန္တာဟုခေါ်၏။

ဤကွင်ပုန္ဓာအကုန်လုံးဖြေ၍ဆုံးပြီ။

ဘယဉာဏ်မှစ၍အထက်ဉာဏ်ကိုပြဆိုခြင်းပြီး၏။

၁၈–အရှင်မဟာဗုဒ္ဓဃောသ၏အတ္ထုပ္ပတ္တိအကျဉ်း။

သာသနဝံသပဒီပိကာကျမ်း မျက်နှာ ၃၂-က စာစပ်၍ လာသော အရှင်မဟာဗုဒ္ဓဃောသ၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိ အကျဉ်းကား။ ။ သီဟိုဠ် ဘာသာစကားရာဖြင့် ပြန်ဆပ်သော ပရိယတ္တိ သာသနာတော်ကို မာဂဓဘာသာစကားရာဖြင့် ဆာဘယ်မည်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်ပြန်ခြင်းငါစွမ်းနိုင်ပါအံ့နည်းဟု၊ ရဟန္တာမထေရ်ကြီးတို့သည် တိုင်ပင်တော်မူကြလေရာ၊ တာဝတိ်သာနတ်ပြည်၌ ဃောသအမည်ရှိသော နတ်သားသည် စွမ်းနိုင်လတ္တံ့ဟု ပြင်တော်မူကြ၍။ တာဝတိ်သာနတ်ပြည်သို့ ကြွသွားတော်မူကြပြီးလျှင်၊ နတ်တို့ကို အစိုးရတော်မူသောသိကြားမင်းကြီးနှင့်တကွ၊ ၎င်းဃောသနတ်သားကိုတောင်းပန်ကြ၍။ ဗောဓိပင်၏အနီး၊ ဃောသမည်သောရွာ၌ကသာမည်သော ပုဏ္ဏားဇာတိမယားကသီမည်သော ပုဏ္ဏားမ၏ဝမ်းဝယ်ပဋိသန္ဓေကိုယူဧကြကုန်၏။ ဒသိုဏ်ဆချင်းတို့စားကြကုန်၊ ဒသိုဏ်ဆချင်းတို့သောက်ကြကုန်၊ ဤသို့အစရှိသောစကားတို့ဖြင့် ပုဏ္ဏားတို့၏ဆချင်းချင်း ကြွေးကြော်ကြသောကာလ၌ ဘွားမြင်သည်၏ ဆဖြစ်ကြောင့်၊ ဃောသဟူသော အမည်ကို မှည့်ကြကုန်၏၊ ထိုဃောသသည်ရုနစ်နှစ်အရွယ်သို့ရောက်လတ်သော်၊ ဗေဒင်သုံးပုံကိုတဘက်ကမ်းခပ်ဆောင် တတ်မြောက်ကျမ်းကျင်လေ၏၊ ထိုထို သို့သောဝါဒတို့၌ဆလွန်လိမ္မာ၏။

ထိုဃောသသည် တပါးသော သူကို့နှင့် အဖေမး အဖြေ ပြိုလို သည်ဖြစ်၍။ ဇမ္ဗူနိုပ်အပြင်၌ လှည့်လည်သည်ရှိသော်။ တဆောင်သောဧကျောင်းသို့ရောက်၍။ ထိုကျောင်း၌ အာဂန္တုက အဖြစ်ဖြင့် နေ၏။ ထိုကျောင်း၌လည်း ရေဝတမည်သော မထေရ်သည်နေ၏။ ထိုမထေရ်နှင့်တကွ စကားဆွေးနွေးပြောဟောနေစဉ်၊ ထိုဃောသပုဏ္ဏားသုင်ယသည် သုံးပုံသော ဗေဒင်တို့၌ လောက်လက်ခတ်ချောက်ချားစေ၍ပု ဆွဲကိုမေး၏။ မေးဘိုင်းမေးဘိုင်း မထေရ်သည် ဖြေကြားတော် မူ၏။ နောက်ဆုံး၌ ထိုမထေရ် ကြီးသည်

ဃောသလုင်အားကုသလာခမ္မာ အကုသလာခမ္မာ အဗျာကတာ ခမ္မာအစရှိသော အားဖြင့်။ ပရမတ္ထ ဗေဒင် မည်သော မြတ်စွာ ဘုရားဖြစ်၏ ပညာကို မေးတော်မူ၏။ ထိုအခါ ဃောသ လုင်သည် ဉာဏ်ထဲ၌ ထောက်ရှုမှီရှုကို မရလေသောကြောင့်။ ဖြေကြား ခြင်းငါမစွမ်းနိုင်သည်ဖြစ်၍။အရှင်ဘုရား၊ ဤပညာသည်အဘယ် ပညာမည်ပါသနည်းဟုမေးလျှောက်၏။ဗုဒ္ဓမန္တ မည်သောဘုရားဖြစ် ပညာဖြစ်၏ဟုမထေရ်ကြီးဆိုသောစကားကိုကြားလျှင်။ ထိုပညာ ကိုသင်လိုသည်ဖြစ်၍။မထေရ်၏အထံ၌ရှင်ရဟန်းပြုပြီး၍ဝိဒုကတ် သုံးပုံကိုသင်ယူသဖြင့်။နေ့ဘိုင်းနေ့တိုင်း ပုဒ်ခြောက်သောင်းခြောက် သောင်းစီသင်ယူသရဏ္ဌာယ်ခြင်း နှုတ်ဆုံဆောင်ခြင်းကိုပြုလျက်။ တလဆယ်တွင်းဥပင်လျှင် ဝိဒုကတ်သုံးပုံကို အာဂုမ်နှုတ်တက် တ ဘက်ကမ်းခပ်မြောက်ဆောင်တတ်ကျွမ်းလေ၏။ ဘုရားတဆူပွင့် လာတော်မူသောအခါကျော်စောသောအသံဖြစ်သကဲ့သို့။ ကျော် စောသောအသံဖြစ်ခြင်းကြောင့်။ ဗုဒ္ဓဃောသ ဟူသောအမည်ဖြင့် သာသနာတော်၌ထင်ရှားတော်မူ၏။

ထိုကဲ့သို့ တတ်ကျွမ်း ပြီးသည်နောက် **အခါတပါး**သောနေ့၌ ဆိတ်ကွယ်ရာ အရပ်၌ တပါးအထီး တည်းနေလျက် ဤသို့သော အကြံသည် ဖြစ်၏။ အသို့အကြံ ဖြစ်သနည်း ဟူမူကား။ မြတ်စွာ ဘုရားရှင်သည် ဟောကြားတော်မူအပ်သော ပိဋကတ် သုံးပုံ၌ ငါ၏ပညာသည်သာလျှင် လွန်ကဲလေ သလော။ သို့တည်းမဟုတ် ငါ့ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာ၏ ပညာသည်သားလျှင် လွန်ကဲလေသလောဟု ကြံ၏။ထိုသို့သောအကြံကို ထိုဥပဇ္ဈာယ် ဆရာမထေရ် သိတော် မူ၍။ဗုဒ္ဓဃောသမထေရ်အား နှိပ်ကွပ်ခြင်းကိုပြု၍ဆုံးမ၏။ ထိုဗုဒ္ဓ ဃောသမထေရ်သည် ထိတ်လန့်ခြင်းသို့ရောက်၍ သည်းခံတော် မူပါဟု ဖိုခိုးတောင်းပန်၏။ ဆရာမထေရ်သည်လည်း ငါ့ရှင်သင် သည်သီ ဘုဇ္ဈကျန်းသို့သွား၍။ သီဟိုဠ်အကျွဲရာဖြင့် ရေးအပ်သော ပိဋကတ်သုံးပုံကိုမဟာဝိဟာရသာ အကျွဲရာဖြင့်ရေးချေ။ ထိုသို့ရေး ပြီးသည် ဖိုသော် ငါသည်းခံပါအုံ့ဟု မိန့်တော်မူ၏။ ဗုဒ္ဓဃောသ

မထေရ်သည်လည်း ဝိသိဒ္ဓိ အာဘာကိုဝိ ဆွာဒိဋ္ဌိ အပြစ်မှ လွတ်စေ၍။ ဆရာမထေရ်ဖျိစကားကို ဦးထိတ်ထက်ရွက်ပန်လျက်။ ဝိဒူကတ်သုံးပုံကို ရေးအုံ့သောဌာ။ သိဟ်ဠင်ကျွန်းသို့ လေ့စီးလျက် ကြွသွားဟောမှုလေဖျိ။ ထိုအခါ သမုဒ္ဒရာအလယ်၌ သုံးရက်တိုင်တိုင်လုံးကူးသည်ရှိသော်။ ဗုဒ္ဓဒတ္တမထေရ်သည်လည်း သိဟ်ဠင်ကျွန်းမှလေ့စီးလျက်ပြန်လာလတ်၍။ လမ်းခရီးအကြား၌ နတ်တို့၏အာနုဘော်ကြောင့်။ အချင်းချင်းတွေ့ဖြင်ကြသဖြင့်။ အကြောင်းကိုမေးမြန်း၍ သိကြပြီးလျှင်။ ဗုဒ္ဓဒတ္တမထေရ်ကငါ့ရှင်၊ ငါ့ကိုမထေရ်ကြီးတို့ကဖိနာသက်ဘရမည်သောကျမ်းကို ရေးစီရင်စေသောကြောင့် ရေးသားလေရာ။ ထိုငါရေးစီရင်အပ်သောကျမ်းကိုအနှစ်သာရနည်း၏ဟုမထေရ်ကြီးတို့ကမှတ်ထင်ကြကုန်၍။ ဝိဒူကတ်သုံးပုံကိုအကျဉ်းချုံးပြန်ရေးခြင်းငှါအစွင့်မပေးကြကုန်။ သင်သည်သာလျှင်ဝိဒူကတ်သုံးပုံကိုဖွင့်ချေဟုဆင်ပြီး၍။ ဝိသိဒ္ဓအားသင်ကြားမင်းသည်ပေးလှူအပ်သောဖန်ခါးသီးကိုရင်း။ သံဖြင့်ပြီးသောရေးတံကည်စ်ကိုရင်း။ကည်စ်တံသွေးအပ်သောကျောက်ကိုရင်း။ ဗုဒ္ဓဃောသမထေရ်အားပေးလိုက်၏။ ဤသို့သိုမထေရ်နှစ်ပါးတို့၏ အချင်းချင်းဝကားပြောဟောကြစဉ်ပင်လျှင်။ လှေနှစ်စင်းတို့သည်အလိုလိုဖဲ့ခွါ၍သွားကြလေကုန်၏။

ဗုဒ္ဓဃောသမထေရ်သည်လည်းသိဟိုဠ်ကျွန်းသို့ရောက်၍ရှေးဦးစွာသုံးယပါလ မထေရ်ကို ဘုးမြင်ပြီးလျှင်။ဝိဒူကတ်သုံးပုံကို မာဂဓဘာသာ အကျဉ်းချုံးဖြင့် ပြန်ခြင်းငှါ လာပါသည့် ဘုရားဟု။ အကြောင်းကို လျှောက်ကြား၍။ သိဟ်ဠိ ကျွန်း၌ နေကြကုန်သော ရဟန်းတို့သည်လည်း။သဂါထာ၀ဋ္ဌသံယုတ်ပါ ဠိတော်လာ- ဒေ၀ဒူတာသံယုတ်၌။

သီလေ ပတိဋ္ဌာယ နရောသပညော၊
စိတ္တံ ပညဉ္စ ဘာ၀ယံ၊
အာတာပီ နိပကော ဘိက္ခု၊
သောဣမံ ဝိဇဋယေ ဇဋံ။ ။

ဟူသောဤဂါထာ၏ဆနက်ကိုဝိဒုကတ်သုံးပုံကို ချောက်ချားစေလျက်။ ဖွင့်ဆိုပါ၊လော့ဟု တိုက်တွန်းတောင်မူကုန်၏။ (ဌင်းပါဠိ ဆနက်)။ ။သပညော၊ပညာရှိသော။ နုဏော၊လူသည်။ သိလေ၊သီလ၌။ ပတိဋ္ဌာယ၊ဆောက်တည်၍။ စိတ္တဥ္စ၊စိတ်ကိုလည်း။ ဘာဝယံ၊ဘာဝနာပွါးစေလျက်။ ပညဉ္စ၊ပညာကိုလည်း။ ဘာဝယံ ဘာဝယန္တော၊ ပွါးစေလျက်။ ဆာတာပီ၊ ကိလေသာကိုပူပန်စေတတ်သောသမပ္ပဇ္ဇာနဿံလရှိသော။ နိပကော၊ရင့်သန်သောပညာရှိသော။ သောဘိက္ခု၊ ထိုရဟန်းသည်။ ဇုမ်ဖဇုံ၊ ဤတဏှာတည်း ဟူသောဆရှည်ကို။ ပဓဒုယေ၊ဖြေရှင်းနိုင်ရာ၏။

ဗုဒ္ဓဃောသမထေရ်သည်လည်း ထိုနေ့၌ပင်လျှင် ညချမ်းအိပ်ရာဝင်ဆခါနီစ၍။ ဆိုဆပ်ခဲ့ပြီးသောဂါထာကို ရှေးသွားပြု၍ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ဆဋ္ဌကထာကျမ်းကို ရေးစီရင်တော်မူ၏။ ရေးစီရင်ပြီး၍ကား ထိုမထေရ်၏ ဉာဏ် ဆမွန်ကို သိလိုသောကြောင့်။ သိကြားမင်းသည်ထိုကျမ်းကိုကွယ်ဝှက်ထားလေ၏။ မထေရ်လည်းတာဒန်ရေးစီရင်ပြန်၏။ သိကြားမင်းလည်း တာဒန် ကွယ်ဝှက် ထားပြန်၏။ မထေရ်လည်းတာဒန်ရေးစီရင်ပြန်၏။ ဤသို့လျှင် သုံးကြိမ်ရေးစီရင်စေပြီး၍ဒီဝိဒီဝှက်ထားသောကျမ်းနှစ်စောင်တို့ကိုလည်း တင်ပြ၏။ ကျမ်းသုံးစောင်တို့ဆား တစောင်နှင့် တစောင်သည် တပုဒ်မျှဖြင့်လည်းထူးခြားသည်၏ ဆဖြစ်သည်မရှိ။ သံဃပါလမထေရ်သည်လည်းထိုဆရှင်မှဟာဗုဒ္ဓဃောသမထေရ်ကို နှစ်သက်၍ပိဋကတ်သုံးပုံကိုဆပ်နှင်းလိုက်၏၊ ဤသို့ဆရှင်မဟာဗုဒ္ဓဃောသ မထေရ်သည်ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ကျမ်းကိုရေးစီရင်ရခြင်းသည်သံဃပါလမထေရ်၏ တောင်းပန်ခြင်းကိုဆကြောင်းပြု၍ရေးစီရင်ခြင်းဖြစ်၏။

ဤသို့လျှင်ဝိဒုကတ်သုံးပုံကိုဆပ်နှင်းလိုက်ပြီးနောက်။ ဗုဒ္ဓဃောသမထေရ်သည် ဆရှင်ရေဝတ၏ဆထံ၌နေလျက်။ ဉာဏောဒယကျမ်းနှင့် ဓမ္မသင်္ဂဏီ ပါဠိတော်၏ ဆဖွင့်ဖြစ်သော ဆဋ္ဌသာလိနီ ဆဋ္ဌကထာကျမ်းကို ရေးစီရင်တော်မူ၏။ ထိုမှနောက်၌ ပရိတ်

ဆဋ္ဌကထာကိုရေးပြီရင်ရန်အားထုတ်၏။ထိုအခါဆရာမထေရ်က ဤသို့ဆို၏။ငါ့ရှင်ဘုရား၊ဒီပါကျွန်းဌ ပါဠိမျှသည်သာလျှင်ရှိ၏။ ဆဋ္ဌကထာမူကားမရှိ၊ ဆရာတို့၏ ဆယူပါဒမျှားသည်လည်း ကွဲပြားသည်ဖြစ်၍ရှိနေ၏။ ထိုမဟာမဟိန္ဒမထေရ်သည်သာလျှင် ဆောင်ယူအပ်ခဲ့သောဆဋ္ဌကထာသည်ရင်း။ သင်္ဂီ၂ယနှာ သုံးတန်သို့တင်အပ်သောပါဠိတော်တို့သည်ရင်း။ အရှင်မဟာသာရိပုတ္တရာမထေရ်အစရှိကုန်သော မထေရ်တို့သည် ဟောတော်မူအပ်သောစကားအစဉ်သည်ရင်း၊သီဟိုဠ်ကျွန်းဌရှိ၏။ သင်သည်သွား၍ မာဂဓာဘာသာအကျွေရာဖြင့်ရေးချေလော့ဟုတိုက်တွန်းအပ်သည်ဖြစ်၍၊ထိုအရှင်မဟာဗုဒ္ဓဃောသမထေရ်သည်သီဟိုဠ်ကျွန်းသို့သွားလျက် အနုရာဓပုရမြို့ဌမဟာဝိဟာရ ကျောင်းတော်ကြီးသို့ ဝင်ပြီး၍။ ရေးပြီရင်ကြောင်းကိုလည်းစူဠဝံသဌီလာရှိကြောင်း။

ဤသို့လျှင်ပရိယတ္တိများကိုပါဠိဘာသာဖြင့်ပြန်၍။ နောက်အခါဌီဆရာအဆက်ဆက်။ တပည့်အဆက်ဆက်တို့၏ အစွမ်းအားဖြင့်။သီဟိုဠ်ကျွန်းဌမြတ်စွာဘုရားရှင်၏ သာသနာတော်စက်သည်နေမွန်းတည့်အခါဟောက်ပသော နေမင်းကဲ့သို့ အလွန်တောက်ပ၏။ကုဒေ့ပေါင်းတကုဒေ့နှစ်ကုဒေ့စသောအားဖြင့် မရေမတွက်နိုင်ကုန်သောကုဒေ့ပေါင်းများစွာကုန်သော သောတာပန်, သကဒါဂါမ်, အနာဂါမ်,ရဟန္တာတို့ဖြင့် သီဟိုဠ်ကျွန်းသည် အလွန်တင့်တယ်၏။ ပင်လုံးကျွတ်ပွင့်သော ယူဇနာသုံးရာရှိသော ပင်လယ်ကာသစ်ပင်ဖြင့်တင့်တယ်အပ်သော တာဝတိံသာနှတ်ပြည်ကဲ့သို့ရင်း။ အချပ်တရာရှိသောပဒုမာကြာပန်း အစရှိသည်တို့ဖြင့် တင့်တယ်အပ်သော လေးထောင့်ကန်ကြီးကဲ့သို့ရင်း။ တင့်တယ်အပ်သည်ဖြစ်၍။ လမ်းကြီးလမ်းငယ် အိမ် ဈေး။ အိမ် တံခါး ရေဆိပ်တောတောင် လိုဏ်ဂူ အိမ်ကျောင်းစရပ်အစရှိသည်တို့တွင် မဂ်ဖိုလ်ကိုမရသောအရပ်မည်သည်စိုးစဉ်းမျှမရှိ။အနည်းငယ်ဆိုင်းငံ့တော်မူပါဦးဘုရားဟုဆို၍ရပ်နေသော အရပ်ဌလည်း မဂ်ဖိုလ်တို့ကိုရကြကုန်သည်သာလျှင်ဖြစ်ကုန်၏။မဂ်ဉာဏ်,ဖိုလ်ဉာဏ်ကိုရကြ

ကုန်သောပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ မျှားပြားသည်၏အဖြစ်ကြောင့် ဤသူကား ပုထုဇန်,ဤသူကားပုထုဇန်ဟုလက်ညှိုးထိုးမ,ပြစရာရနိုင်ကြောင်း လာရှိ၏။(ပုထုဇန်အနည်းငယ်ရေတွက်နိုင်လောက်အောင်မျှသာ ရှိ၏ဟူလို)။ အခါတပါးဘုရားသခင်ကျွန်းဌ ပုထုဇန်ရဟန်းဟူ၍ မရှိကြောင်းကို ဝိဘင်းအဋ္ဌကထာ၌,ကေဝါရံ ပုထုဇနဘိက္ခုနာမ နုတ္ထိ။ ။ကေဝါရံ၊တကြိုတ်ကျိုပ် ပုထုဇနဘိက္ခုနာမ၊ပုထုဇန်ရဟန်း မည်သည်။ နုတ္ထိ၊မရှိ။ ။ဤကား အနက်။ ။ထိုကြောင့် အရှင် ဗုဒ္ဓဃောသမဟာထေရ်သည် ရှေးဝိရင်အပ်သော ဤဝိသုद्धိမဂ်အဆုံးက ထာသည်ကျမ်းကို ဝင်မှားရှင်ဖြစ်သောကြောင့်ထိုဝိသုद्धိမဂ်၌လာ တိုင်းကျင့်ကြံအားထုတ်ကြသဖြင့်မဂ်,ဖိုလ်,နိဗ္ဗာန်သို့ ဆိုက်ရောက် ကြကုန်ကြောင်း မျှော်လင့်အပ်ပေါ်ယိုလာရှိ၏ဟု မှတ်ကြလေ။ သာသ နာတော် သက္ကရာဇ် ၂၁ရုံးစမ်း၍ကြည့်လိုက်သော အခါ၊ ထိုအရှင် မဟာ ဗုဒ္ဓဃောသမဟာထေရ်၏ လက်ဝဲဒီပကျွန်းသို့ ကြွသွားတော် မူသောသာသနာတော်သက္ကရာဇ်သည် ၉၃၀-ဖြစ်၏ဟုထိုကျမ်း ၌လာ၏။

အရှင်မဟာဗုဒ္ဓဃောသ၏အထူးပြုအိုအကျဉ်းပြီး၏။

၁၉—ဥပဓိပဏ္ဏာသပါဠိတော်-အရေဏဝိဘင်် သုတ်၏အစိတ်-ပါဠိ,အနက်။

ဇနပဒနိဂုတ္တိ နာဘိနိဝေသေယျသမညံနာတိဝေယျာတိ ဣ တိခေါပနေတံဝုတ္တံ၊ ကိဉ္စေတံ ပဋိစ္စဝုတ္တံ။ ကထဉ္စဘိက္ခဝေ ဇနပဒ နိဂုတ္တိယာစ အဘိနိဝေသောဟောတိ။ သမညာစအတိသာရော၊ ဣဒဘိက္ခဝေ တဒေဝေ ကစ္စေသု ဇနပဒေသု ပါတိနှင့် သဒ္ဒါနှင့် ပဘာနှင့် သဒ္ဒါနှင့် ဝိဘာနှင့် သဒ္ဒါနှင့် သရေါ၀ နှင့် သဒ္ဒါနှင့်ဝါရော ပနှင့်သဒ္ဒါနှင့် ပေါဏနှင့်သဒ္ဒါနှင့် ဝိသိသဝ နှင့်သဒ္ဒါနှင့်၊ဣတိယ ထာယထာနံ တေသုတေသု ဇနပဒေသုသဒ္ဒါနှင့်။ တထာတထာ ထာမသာပရာမာသာ အဘိနိဝေသသေါ ပဟရတိ၊ ဣဒမေ ဝသဒ္ဓံ

မောဃမည္ရဲ့၊ ၎င်းခေါ် ဘိက္ခဝေ ဇနပဒနိဂ္ဂိုယာစ ဆာဘိနိဝေ သောဟောတိ၊သမည္ပာစဆာတိသာရော။

ကထဘ္ဘိက္ခဝေ ဇနပဒနိဂ္ဂိုယာစ ဆနာဘိနိဝေသောဟော တိသမည္ပာစဆနတိသာရော၊ဒုဗ္ဘိက္ခဝေ တာဒေဝကဿသုဇနပ ဒေသုပါတိနဲ့သဠာနနဲ့ပတ္တနဲ့ဝိုဏနဲ့ဝိတ္ထနဲ့သဠာနနဲ့ သရော ဝနဲ့သဠာနနဲ့ ဓာရော ပနဲ့သဠာနဲ့ဂ္ဂ၊ပေါ်ဏနဲ့သဠာနနဲ့ ဝိသီလ ဝနဲ့သဠာနနဲ့။ ဒုတိယထာယထာ၊ကဿတာသုတောသု ဇနပဒေသု သဠာနနဲ့၊ ဒုစ်ကိရတောစဆာယသ္မိ၊ဝင်ရသဠာယဝေါဟာရနဲ့တိ တထာတထာဝေါဟာရတိဆပရာမသာ၃ဒုနုံးနဲ့ခေါ်ဘိက္ခဝေ ဇနပဒ နိဂ္ဂိုယာစဆနာဘိနိဝေ၊သောဟောတိသ၊ဂ္ဂည္ပာစဆနတိသာရော၊ ဇနပဒနိဂ္ဂိုဟ် နာဘိသေဝေယျ သမည့် နဒ္ဒိဘိဝေယျာတိဒုတိ ယနဲ့ဝုတ္တံ၊ဒုဒမေဝပဋိစ္စဝုတ္တံ။

(ဆနက်)။ ။ခေါ်ပန၊စင်စစ်သော်ကား။ ဇနပဒနိဂ္ဂိုဟ်၊ ဇန ပုဒ်ဒ္ဒ ထုတ်ဆိုမ၊ပြောဟောဆပ်သောဆမည်ကို၊ နာဘိနဝေသေ ယျ၊မှားသောဆားဖြင့် နှုလုံးမသွင်းရာ။ သမည့်၊ပညတ်ဝေါဟာရ ကို။နာတိဓာဝေယျ၊လွန်မ၊မသွားရာ၊ ဒုတိ၊ဤသို့။ ဝေ၊ဝစနံ၊ ဤစ ကားကို။ဝုတ္တံ၊ဆိုဆပ်ဖ၊။ဝေ၊ဝစနံ၊ဤစကားကို။ ကိဉ္စ၊ဆာသယ်ကို လျှင်။ ပဋိစ္စ၊စွဲ၍။ ဝုတ္တံ၊ဆိုဆပ်လေသနည်း။ ဘိက္ခဝေ၊တို့။ ဇနပဒ နိဂ္ဂိုယာစ၊ ဇနပုဒ်ဒ္ဒထုတ်ဆိုမ၊ပြောဆပ်သောဆမည်ဖြင့်လည်း။ ဆာဘိနိဝေသော၊ မှားသောဆားဖြင့်နှုလုံးသွင်းခြင်းသည်။ကထဘ္ဘ ဟောတိ၊ဆသို့လျှင်ဖြစ်လေသနည်း။ သမည့်ပညတ်ဝေါဟာရ ကိုလည်း။ဆတိသာရော၊လွန်မ၊သွားခြင်းသည်။ ကထဘ္ဘဟောတိ၊ ဆသို့လျှင် ဖြစ်လေ သနည်း။ ဘိက္ခဝေ၊ တို့။ ဒုဝ၊ ဤလောကဌ။ ကေစေ့ရှိသူ၊ ဆချိုကုန်သော။ တဒေဝ၀ဇနပဒေသု၊ ထိုဇနပုဒ်ဒ္ဒသာ လျှင်။ ပါတိ နဲ့၊ပါတိ ဟူ၍၊ ဝုဗ္ဗော(ထသ့်)ဆိုလတ်သည် ရှိသော်။ သဠာနနဲ့၊ကောင်းစွာသိကြကုန်၏။ ပတ္တနဲ့၊ ပတ္တံဟူ၍။ ဝုဗ္ဗော၊ဆို လတ်သည်ရှိသော်။ သဠာနနဲ့၊ကုန်၏။ ဝိဏ္ဏနဲ့၊ဝိတ္တံဟူ၍။ ဝုဗ္ဗော၊ သော်။သဠာနနဲ့၊၏။ သရ၀နဲ့၊ဟူ၍၊ဝုဗ္ဗော၊သော်။ သဠာနနဲ့၊၏။

ဝေဒနာရောပနဲ့၊ဟူ၍။ ဝုဋ္ဌေ၊သော်၊ သဠာယနဲ့၊ဏ်။ ဖေါဿနဲ့၊ဟူ၍။ ဝုဋ္ဌေ၊သော်။သဠာယနဲ့၊ဏ်၊ဝိသိသဝဲနဲ့၊ဟူ၍။ဝုဋ္ဌေ၊သော်။သဠာယနဲ့၊ဏ်။ ဒုတိ၊ဤသို့။ယထာယထာ၊ ဆကြင်ဆကြင်ဆမည်ဖြင့်၊နံ၊ထိုခွက်ကို။တေသုတေသုဇနပဒေသု၊ထိုထိုဇနပုဒ်တို့၌။သဠာယနဲ့၊သိကြကုန်၏။ တထာတထာ၊ထိုထိုသောဆမည်ဖြင့်။ ဒုဒမေဝ၊ဤ ငါ၏ဆိုသောဆမည်သည်သာလျှင်။ သစ္စံ၊ဒုနဲ့၏။ ဆည့်၊တပါးသောဆမည်သည်။မောဃံ၊ဆချည်းနှီးအလကားတည်း။ဒုတိ၊ဤသို့။ထာမသာ၊ဆာ၊ဆစွမ်းဖြင့်။ ပရာမာသာ၊ မှားသော သုံးသပ်ခြင်းဆားဖြင့်။ဆာဘိနိဝေသသာ၊မှားသောဆာ၊ဖြင့် နှလုံးသွင်း၍။ဝေါဟာရတိ၊ ပြောဟောအ်။ဘိက္ခဝေ၊တို့။ဇေဝံခေါ၊ဤသို့လျှင်။ဇနပဒနိဂုတ္တိယာစ၊ ဇနပုဒ်ခွဲထုတ်ဆို၍ပြောဟောဆပ်သောဆမည်ဖြင့်လည်း။ ဆာဘိနိဝေသော၊ မှားသောဆာ၊ဖြင့် နှလုံးသွင်းခြင်းသည်။ ဟောတိ၏။ သမည်၊ ပညတ်ဝေါဟာရကို။ ဆတိသာရောစ၊ လွန်၍ပြေးခြင်းသည်လည်း။ဟောတိ၊အ်။

ဘိက္ခဝေ၊တို့။ ဇနပဒနိဂုတ္တိယာစ၊ ဇနပုဒ်ခွဲ ထုတ်ဆို၍ ပြောဟောဆပ်သော ဆမည်ဖြင့်လည်း။ ဆနဘိနိဝေသော၊ မှားသောဆာ၊ဖြင့် နှလုံးမသွင်းခြင်းသည်။ ကထဆ္ဌဟောတိ၊ ဆသို့လျှင်ဖြစ်လေသနည်း။ သမညာ၊ ပညတ်ဝေါဟာရကို။ ဆနတိသာရောစ၊ လွန်၍မပြေးခြင်းသည်လည်း။ ကထဆ္ဌဟောတိ၊ဆသို့လျှင်ဖြစ်လေသနည်း။ ဘိက္ခဝေ၊တို့။ ဒုဓာ၊ဤသော်ကား၏။ ကေဇေ့ဿု၊ဧ၀ဏ္ဏိကုန်သော၊ တဒေဝ၀ဇနပဒေသု၊ ထိုဇနပုဒ်ခွဲပင်လျှင်။ ပါတိ နဲ့၊ ဟူ၍။ သဠာယနဲ့၊ဏ်။ပဋ္ဌ နဲ့၊ဟူ၍။သဠာယနဲ့၊ဏ်။ဝိဋ္ဌ နဲ့၊ဟူ၍။သဠာယနဲ့ ဏ်။သရော၀ နဲ့၊ဟူ၍။သဠာယနဲ့၊ဏ်။ဓေ၀ရောပ နဲ့၊ဟူ၍။သဠာယနဲ့၊ဏ်။ ဖေါဿ နဲ့၊ဟူ၍၊ သဠာယနဲ့၊ဏ်။ ဝိသိသဝဲ နဲ့၊ ဟူ၍၊ သဠာယနဲ့၊ဏ်။ ဒုတိ၊သို့။ယထာယထာ၊ဆကြင်သို့သောဆမည်ဖြင့်။ နံ၊ထိုခွက်ကို။ ဇေသုတေသုဇနပဒေသု၊ထိုထိုဇနပုဒ်တို့၌။ သဠာယနဲ့၊ဏ်။ ဝေ၀ စ ဆာယသ္မဉ္ဇနော၊ ထိုဆရှင်ဘုရားတို့သည်လည်း။ ဒုဒံ၊ ဤခွက်ကို။ သန္ဓာယ၊ရည်၍။ဝေါဟာရနဲ့ကိရ၊ခေါ်ဝေါ်ကြကုန်သတတ်။ဒုတိ၊

သို့။တထာတထာ၊ထိုထိုဆမည်ဖြင့်။ ဝေါဟာရတိ၊ခေါ်ဝေါ်ဖြ။ ဆ ပရာမသတိ၊မှားသောဆ ၊ားဖြင့်နှလုံးမသွင်း။ဘိက္ခဝေ၊တို့။ဝေ်ခေါ်၊ ဤသို့လျှင်။ဇနပဒနိ၊ဟူ၏ယာစ၊ ဇနပုဒ်ဌုတ်ဆို၍ပြောဟောဆပ် သောဆမည်ဖြင့်လည်း။ဆနဘိနိ၊ဝေသော၊မှားသောဆ ၊ားဖြင့် နှလုံး မသွင်းခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ဖြ။သမညာစ၊ ပညတ်ဝေါ်ဟာရကို။ ဆနတိသာ၊ရောစ၊လွန်၍မပြေးခြင်းသည်လည်း။ ဟောတိ၊ဖြ။ဇန ပဒနိ၊ဘွဲ့ နာဘိသေ၊ဝေယျ သမညံ နာတိ၊ခ၊ဝေယျာတိ၊ ဟူ၍။ ဇုတိ၊ဤသို့။ ယန္တံ၊ ဆကြင်းဆကြောင်းကို။ ဝုတ္တံ၊ဆိုဆပ်ဖြ။ တံ၊ ထိုဆကြောင်းသည်။ ဇုမမေ၀၊ ဤစကားကိုသာလျှင်။ ပဋိစ္စ၊စွဲ၍။ ဝုတ္တံ၊ဆိုဆပ်ဖြ။

ဥပရိပဏ္ဏာသပါဠိတော်-ဆရုဏဝိဘင်းသုတ်ဖြင့်ဆစိတ်ပြီးဖြ။

၁၂၉၆-ခု၊ကဆုန်လဆန်း ၁၄-ရက်နေ့

ဝိဘင်္ဂဝါဒဝိနိစ္ဆယကျမ်း

ဤတွင်၊ပြီးပြီ။

ဗဒ္ဓဒါနကုသိုလ်ရှင်များစာရင်း။

အမှတ်	အလှူရှင်နှင့်ရွာအမည်	အလုပ်အကိုင်	အုပ်ရေ
	ရွာ		
၁	ဦးထွန်းပေါ်	ကုန်သည်	၁၅
၂	ဦးထွန်းလှ	ဂင်း	၃
၃	ဦးဆဒိုးခိုင်	ကျောင်းဆရာ	၅
၄	ဦးမောင်သာထွန်း	ကုန်သည်	၁၀
၅	ဦးရွှေသာဆောင်	ရွှေဝက်ဆရာကို	၁၀
၆	ဦးကောင်းကျော်ဇံ	ကုန်သည်	၃
၇	ထွန်းလှမိ	ကျောင်းဆရာမ	၃
၈	ဦးစံပေါ်ဦး	ရှေနေ	၆
၉	မမသာဖြူ	ကုန်သည်	၆
၁၀	ဦးမောင်ရွှေဖြူ	ဂင်း	၃
			၆၄
	အိုးတန်းရွာ		
၁၁	ဦးရွှေလှ	ရွှေပန်းထိပ်ဆရာ	၅၀
၁၂	ဦးဝါကိုန်	ကျောင်းဆရာ	၁၀
၁၃	ဦးစိန်ထွန်းဆောင်	ကွင်ပေါင်ဒါ	၁၀
၁၄	ဦးမောင်ရွှေဦး	ဧပါးပွဲစားကြီး	၅
၁၅	ဦးမောင်သာနိ	ဆင်သည်ဧပါးပွဲစား	၁
၁၆	မရွှေပု	ကုန်သည်	၃
၁၇	မရွှေခိုင်	ဂင်း	၆
၁၈		ကျောင်းဆရာကတော်	၁၅
၁၉	မရွှေဖြဦးဒ	ကုန်သည်	၃
			၁၀၃

ဦးရေ	အသက်ရှင်နှင့်ရှာအမည်	အလုပ်အကိုင်	အုပ်ရေ
	ရွှေပြားမြောက်		
၂၀	ဦးဆောင်ထွန်းဦး	စက်ဆရာ	၂၅
၂၁	ဦးသာကျော်ဦး	ဆိုင်သည်	၁၀
၂၂	ဦးစောလှဆောင်	စာရေးကြီး	၁၀
၂၃	ဦးစိန်ထွန်းဖြူ	၎င်း	၁၀
၂၄	ဦးမောင်ရွှေထွန်း	ကျောင်းဆရာ	၁၀
၂၅	ဦးထွန်းဇေ	သင်္ဘောအင်စပက်တော်	၁၀
၂၆	ဦးစိန်ထွန်းဆောင်	စာရေးကြီး	၈
၂၇	ဦးမောင်သာနိ	စက်ဆရာ	၅
၂၈	ဦးကျော်တောင်	ကုန်သည်	၁၀
၂၉	ဦးရွှေဇံဦး	သစ်တောဆရာ၌	၉
၃၀	ဦးကျော်လှဦး	ကုန်သည်	၂
၃၁	မမသာဖြူ	၎င်း	၁
၃၂	မစိန်မြဦး	၎င်း	၁၀
			၁၂၀
	ရွှေပြားတောင်		
၃၃	ဦးသာဘန်းဖြူ	ရွှေပန်းထိပ်	၃
၃၄	ဦးမြသာဆောင်	ကုန်သည်	၁၀
၃၅	ဆောင်ကျော်ဦးမိ	ကိုယ်စားလှည့်ကတော်	၁၀
			၂၃
	သူဌေးကုန်း		
၃၆	ဦးဆောင်လှ	ကုန်သည်	၆
၃၇	ဦးသာထော်ဦး	၎င်း	၂၀
			၂၆

ဦးရေ	အလှူရှင်နှင့်ရွာအမည်	အလုပ်အကိုင်	အုပ်ရေ
	လမ်းသစ်ရပ်		
၃၈	ဦးမောင်သာပွင့်	ကုန်သည်ဆန်စက်စာရေး	၂၀
	လမ်းမတော်ရပ်		
၃၉	ဦးရဲကျော်	စပါးပွဲစား	၂၀
၄၀	ဦးလှပေါ်ဇံ	၎င်း	၁၀
၄၁	ဦးမောင်သာထွန်း	စက်ဆရာ	၁၀
၄၂	ဦးမဲတုတ်	၎င်း	၁၀
၄၃	ဦးသာဘန်းဦး	ဆိုင်သည်	၁၀
၄၄	ဦးလှထွန်းဆောင်	စာရေးကြီး	၁၀
၄၅	ဦးသာထွန်းဦး	ဆေးရုံစာရေးကြီး	၁၀
	ကာနုံတန်းရပ်		
၄၆	ဦးဘိုးစိန်	ဒိုင်ယာကိုရုံစာရေး	၃
	ဆင်ကူးလမ်း		
၄၇	ဦးသာထွန်း	သင်္ဘောစာရေး	၃
၄၈	ဦးမောင်သာဆောင်	ရှေပန်းထိပ်	၁၀
	အုန်းတပင်ရွာ		
၄၉	ဦးစံမြဆောင်	ဆိုင်သည်	၂
	ဟင်းခရေပ်ရပ်		
၅၀	ဦးရှေထွန်းဆောင်	လယ်သူကြီး	၄၃
၅၁	ဦးဘက်ကား	ရွာသူကြီး	၃
			၁၆၄

ဦးရေ	အလှူရှင်နှင့်ရွာအမည်	အလုပ်အကိုင်	အုပ်ရေ
	ဒိုးဝန်းရွာတောင်		
၁၂	ဦးစံဆောင်	ဒက်စာရေးကြီး	၂၅
၁၃	မခေါ်မရှိုင်	ရာဇဝတ်ဝန်ထောက်ကတော်	၁၆
၁၄	မမသာဖြူ	ဆရာဝန်ကတော်	၃၂
၁၅	မစံလှဦး	ကုန်သည်	၃
၁၆	မဒေါ်ဦး	၎င်း	၃
၁၇	မစံမဖြူ	ယက်ကန်းသည် ညီမတရု	၆
၁၈	မခိုး		
၁၉	မစံဖြိုင်		
၆၀	မကျော့စိန်	မြေတိုင်းစာရေးကြီးသို့	၁၀
၆၁	မစိန်ပု	၎င်း	၅
၆၂	မခိုင်ဖြူ	ကုန်သည်	၂
၆၃	မကြာလှပုံ	၎င်း	၁
၆၄	မကြာဝန်း	၎င်း	၁
၆၅	မငွေပန်း	၎င်း	၁
	ဒိုးဝန်းရွာမြောက်		
၆၆	ဦးမြင့်ထွန်း	ကုန်သည်	၃
၆၇	ကျော်ခံ	ရှေပန်းထိပ်	၆
၆၈	မမိုစံ	ကုန်သည်	၄
၆၉	ဦးရှောသာဆောင်	ရှေပန်းထိပ်ဆရာ	၁၅
၇၀	ဦးကျော်ထွန်းဦး	ပွဲစား	၆
၇၁	ဦးသာထွန်း	၎င်း	၃

ဦးရေ	အလှူရှင်နှင့်ရွာအမည်		အလုပ်အကိုင်		အုပ်ရေ
၇၂	မမြောက်		ကုန်သည်		၃
၇၃	မလှ		စာရေးကြီးကတော်		
၇၄	မသိန်းရင်		ကျောင်းဆရာမ		၁၆
၇၅	မသိန်းတင်		၎င်း၏ဖခင်ညီမ		
၇၆	မကြာလှည်ရို		စာရေးကြီး ကတော်		၃
၇၇	မအေပုရီ		ကုန်သည်		၃
၇၈	မအိမ်စိုးမြ		၎င်း		၃
					၁၇၀
	ဒုတိယရွာပကောင်း				
၇၉	ဦးဂူရာမြ		အင်ဂြိမ်းစားမြေအုပ်		၁၀
၈၀	ဦးထွန်းဆောင်		ဘေပန်းထိပ်		၆
					၅၆
	ကျောင်းတက်လမ်း				
၈၁	ဦးချက်ကြီး		ဌာနာအင်ဂြိမ်းစား		၁၀
၈၂	မဆောင်သာမြ		ကုန်သည်		၁၀
၈၃	မမည်ရို		မင်းကတော်		၁၀
၈၄	မစံသာ		ကုန်သည်		၃
၈၅	ဦးဆောင်ကျိုးမ		နယ်ပိုင်		၁၆
					၄၆
	ဘောက်သီးစု				
၈၆	ဦးချစ်ဘော်ဦး		ကုန်သည်		၃
၈၇	မသာမြ		၎င်း		၃
	နေပျံ့ခံရွာ				
၈၈	ဦးမောင်စောလှ		ဘေပန်းထိပ်		၆

ဦးရေ	အသွေးရှင်နှင့်ရွာအမည်	အလုပ်အကိုင်	အုပ်ရေ
၈၉	မအောင်မဖြူ	ဈေးသည်	၃
	ပါဒလိပ်ချိပ်		
၉၀	မလုံး	စက်ပိုင်ရှင်ကတော်	၁၅
၉၁	မဘောင်သာမေ	ကုန်သည်	၃
	သခ်ာဇာကျောင်း		
၉၂	မေါ်ခေါ်ကြီး	သိလရှင်	၁
၉၃	ကလိန်တောင်	ကျောင်းဆရာ	၃
			၃၇
	ဆေးရုံ		
၉၄	ဦးဖြူဘန်း	ဆရာဝန်	၃
၉၅	မရွှေခိုင်ဦး	အပ်ချုပ်ဆရာမ	၃
	မောလိပ်ရွာ		
၉၆	ဦးမောင်သာဇံ	သစ်ခေါင်း	၁၀
၉၇	မအောင်မ	မင်းကတော်	၃
၉၈	မဝင်းမြ	၎င်း	၃
၉၉	မစိန်ဝါဖြူ	ကုန်သည်	၃
၁၀၀	မဒါထွီး	၎င်း	၁၀
	အရက်သေမကျောင်း		
၁၀၁	ဦးမုနိန္ဒ	ဆရာတော်	၃၀
	ကြာညိုပြင်ကျောင်း		
၁၀၂	ဦးနန္ဒ	၎င်း	၃

ဦးရေ	အလှူရှင်နှင့်ရွာအမည်	အလုပ်အကိုင်	အုပ်ရေ
	ဖြိုဟောင်းအပိုင်	ကျွန်းပြား	
၁၀၃	ဦးမောင်ပု	လယ်သည်	၁၀
	ကျွဲတဲဖြိုဟောင်း		
၁၀၄	ဦးခေမိန္ဒ	ဆရာတော်	၈၀
	ယတြာကျောင်း		
၁၀၅	မယ်ဇာနွဲ	သီလရှင်	၂
၁၀۶	မယ်နုနွဲ၀တီ	၎င်း	၂
	ဖိုခံ		
၁၀၇	မနှင်းဇိုင်	၀နိုယောက်ကတော်	၁၀
			၁၇၂
၁၀၈	ဦးဖြူထွန်းဦး	ဆေးဆရာ	۶
	အိုးတန်း		
၁၀۹	ဦးသတ်ဦး		
၁၁၀	ဦးရှေခိုင်	ပွဲစား	၂
၁၁၁	ဦးစံရှေဦး	၎င်း	၂
		စာရေးကြီး	၁
	ရပ်ရွာ		
၁၁၂	ဦးသာပွင့်	ပွဲစား	၂
			၁۶

အမှား အမှန် ပြင်ဆင်ချက်များ။

စာ ချက်နှာ။	ကြောင်း ရေ။	အမှား။	အမှန်။
၅	၄	ဆရာတော် မြတ်ကို ၎င်း	ဆရာတော်မြတ်ဆား ၎င်း
၁၄	၁၀	သမဒ္ဓိရဏာ	သမဒိရဏာ
၂၄	၂၃	ဓိဝိတနုဝကလာပ်	ဓိဝိတနုဝကကလာပ်
၄၁	၈	ဒုမ	မဒု
၄၇	၂၄	ဆပေါင်းကိုသိသာ	ဆပေါင်းကို ဆမ္ဘန္ဓဟု ဟောကြောင်းသိသာ
၆၂	၉	ကြွပြီးလျှင်	ကြီပြီးလျှင်
၇၅	၉	တရားလက္ခဏာ	တရား။လက္ခဏာ
၉၁	၂၁	ထာသောဆခါ	ထားသောဆခါ
၉၅	၁၁	ဌိတိ	ဌိတံ
၉၈	၈	လိပ်မွေ	လိပ်မွေး
၁၀၈	၁၇	ပရမတ်သမ္ဘဟ	ပရမတ်။သမ္ဘဟ
၁၁၂	၂၇	ဖြစ်ပွါးရာ၏	ဖြစ်သွားရာ၏
၁၂၂	၁၇	ကာယာဒုမန္တရေနာ	ကာယာနုမန္တရေနာ
၁၂၃	၁၉	သုခုမရုပ်	သုခုမ
၁၂၇	၉	တုသော	တိသော
၁၃၈	၄	ဆတွင်းဌိ	ဆဆုံးကို
၁၃၉	၁၇	ဃနာမသာခါ	ဃနာပသာခါ
၁၄၁	၁၅-ကြောင်းဆောက်က ဆဌကထာပါဠိ ကျကျန်ရစ်သည်။ ၎င်းကား၊ တိဟိဇာတိဥဏ္ဏံသုဟိ ကတသုတ္တ ဂ္ဂေသဏ္ဌိတ၊တလဒိဋ္ဌိ၊ပမာဏံကလလံ၊ဟာဘိ။		
၁၄၁	၁၉	မျှားဌိ	ဗျားဌိ
၁၄၃	၄-၅	တမြှိတ်မြှိတ်	တဖြှိတ်ဖြှိတ်

စာ မျက်နှာ။	ကြောင်း ရေ။	အမှား။	အမှန်။
၁၄၃	၁၀	တမြှိတ်မြှိတ်	တဖြိတ်ဖြိတ်
၁၄၄	၈	၎င်း	၎င်း
၁၄၄	၁၀	ကာမလောကာ	ကာမလောကေ
၁၄၆	၂၁	တမြှိတ်မြှိတ်	တဖြိတ်ဖြိတ်
၁၄၈	၂၂	သာဝတ္ထိပြည်မှ	သာဝတ္ထိပြည်
၁၅၆	၃	ဇေဝံဘာဝိ၊ ဤသို့မှန်မှန်ညက်ညက်ဖြစ်လေ့ရှိ၏။ ဇေဝံဆနုတိတော၊ ဤသို့မှန်မှန်ညက်ညက်ဖြစ် ခြင်းရှိသောဆရိုးရက်ကိုမလွန်မြောက်နိုင်။	
၁၅၈	၈	ပညတ်သားလျှင်	ပညတ်သာလျှင်
၁၆၈	၂၀	၅၀-ရပြီဟု	၅၀-ရှိပြီဟု
၁၇၀	၈	၂၀ တခွက်	၂၀ တစွက်
၁၇၀	၈	အခွက်လိုက်	အစွက်လိုက်
၁၇၃	၈	ဖြစ်၏ဟု	ဖြစ်၏။ဟု
၁၈၇	၇	ကိုယ်တွင်ခ္ခ	ကိုယ်တွင်းခ္ခ
၁၈၇	၁၈	တလှည့်ဖြစ်ပေါ်	တလှည့်။ဖြစ်ပေါ်
၁၉၂	၂၂	နိဿာရ၊ကိစ္စဝိ	နိဿာရာတိစ္စဝိ
၁၉၂	၂၇	အလ္ဟာ	ဒလ္ဟာ
၁၉၆	၂၄	ပညတ်နှင့်အသားတူ ၏	ပညတ်နှင့် အလားတူ ၏။
၁၉၇	၄	သမုဒယာဒိဿန	သမုဒယာဒိဃန
၁၉၇	၇	၎င်း	၎င်း
၁၉၈	၁၁	ဟူသောတ	ဟူသော
၁၉၈	၂၀	ဤအနိစ္စာ နုပဿနာ ကို	ဤအနုပဿနာကို
၂၁၁	၂၃-၂၄	ပဝတ္တမာနေ	ပဝတ္တမာနော
၂၂၆	၁၃	အနုပါစိဏ္ဏော	အနုပါဒိဏ္ဏော